RUDOLF STEINER

LEGENDA TEMPLULUI ȘI LEGENDA DE AUR

CA EXPRESIE SIMBOLICĂ A TAINELOR EVOLUȚIEI PREZENTE ȘI VIITOARE ALE OMULUI DIN CONȚINUTURILE ȘCOLII ESOTERICE

GA 93

Douăzeci de conferințe ținute la Berlin
între 23 mai 1904 și 2 ianuarie 1906

CUPRINS

CUPRINS PE LARG 7

PARTEA I 15

I. RUSALIILE, SĂRBĂTOAREA ELIBERĂRII SPIRITULUI OMENESC 15

II. OPOZIȚIA CAIN – ABEL 29

III. MISTERELE DRUIZILOR ŞI ALE DROȚILOR 39

IV. LEGENDA LUI PROMETEU 45

V. MISTERIUL ROSICRUCIENILOR 57

VI. MANIHEISMUL 68

VII. ESENȚA ŞI MISIUNEA FRANCMASONERIEI DIN PUNCTUL DE VEDERE AL ŞTIINȚEI SPIRITULUI 81

CONFERINȚA ÎNTÂI 81

VIII. ESENȚA ŞI MISIUNEA FRANCMASONERIEI DIN PUNCTUL DE VEDERE AL ŞTIINȚEI SPIRITULUI 94

CONFERINȚA A DOUA 94

IX. ESENȚA ŞI MISIUNEA FRANCMASONERIEI DIN PUNCTUL DE VEDERE AL ŞTIINȚEI SPIRITULUI 108

CONFERINȚA A TREIA 108

X. IDEEA DESPRE EVOLUȚIE ŞI INVOLUȚIE AFLATĂ LA BAZA SOCIETĂȚILOR SECRETE 122

PARTEA a II-a.....135

XI. DESPRE TEMPLUL PIERDUT ŞI CARE TREBUIE RECONSTRUIT în legătură cu Legenda lemnului crucii sau Legenda de aur.....135

Conferinţa întâi.....135

XII. DESPRE TEMPLUL PIERDUT ŞI CARE TREBUIE RECONSTRUIT în legătură cu Legenda lemnului crucii sau Legenda de aur.....151

Conferinţa a doua.....151

XIII. DESPRE TEMPLUL PIERDUT ŞI CARE TREBUIE RECONSTRUIT în legătură cu Legenda lemnului crucii sau Legenda de aur.....164

Conferinţa a treia.....164

XIV. DESPRE TEMPLUL PIERDUT.....184

ŞI CARE TREBUIE RECONSTRUIT în legătură cu Legenda lemnului crucii sau Legenda de aur.....184

Conferinţa a patra.....184

XV. LOGOSUL ŞI ATOMII ÎN LUMINA OCULTISMULUI.....200

PARTEA a III-a.....212

XVI. RAPORTUL OCULTISMULUI FAŢĂ DE MIŞCAREA TEOSOFICĂ.....212

XVII. FRANCMASONERIA ŞI EVOLUŢIA OMENIRII.....231

I.....231

XVIII. FRANCMASONERIA ŞI EVOLUŢIA OMENIRII.....246

II 246

XIX. RELAȚIA CUNOȘTINȚELOR OCULTE FAȚĂ DE VIAȚA CURENTĂ 264

XX. ARTA REGALĂ ÎNTR-O NOUĂ FORMĂ 281

DESPRE GOETHE ȘI RAPORTUL SĂU FAȚĂ DE ROSICRUCIANISM 322

NOTE 324

COMPLETĂRI 410

CUPRINS PE LARG

Partea I

1. Rusaliile, sărbătoarea eliberării spiritului omenesc. *Berlin, Lunea Rusaliilor, 23 mai 1904*

Legătura Rusaliilor cu parcursul evoluţiei omenirii, conform unui manuscris din biblioteca Vaticanului şi al contelui de Saint-Germain. Cele două mari curente ale concepţiei despre lume în cea de-a cincea rasă-rădăcină: concepţia egipteano-indo-sudeuropeană bazată pe intuiţia Devaşilor; concepţia persane-germană, bazată pe intuiţia Asuraşilor. Opoziţia dintre cele două curente, începutul reîncarnării omului în epoca lemuriană şi evenimentele legate de aceasta. Căderea în păcat, drept condiţie pentru cucerirea libertăţii. Prometeu, ca reprezentant al omului ce aspiră spre libertate. Referire la Misterul Rusaliilor în Evanghelia după Ioan. Rusaliile ca simbol pentru lupta omului pentru libertate.

2. Opoziţia Cain-Abel. *Berlin, 10 iunie 1904*

Miezul ocult al poveştii mozaice despre Adam şi Eva şi a urmaşilor lor: reproducerea asexuată şi sexuată. Reproducerea sexuată abia din vremea lui Set.Tranziţia de la Adam la Set; Cain şi Abel. Opoziţia dintre Cain (spiritul masculin) şi Abel (spiritul feminin); principiul intelectual şi cel inspirativ. Naşterea egoismului datorită intelectului. Lupta împotriva duşmanilor oculţi ai omenirii; neamul Rackshasaşilor. Împlinirea unei profeţii a lui Nostradamus prin fondarea Societăţii teosofice şi reîntemeierea Misteriilor originare. Doctrina despre reîncarnare şi karmă.

3. Misteriile druizilor şi ale droţilor. *Berlin, 30 septembrie 1904 (Notiţe)*

Droţii şi druizii, iniţiaţi germanici din timpuri străvechi. Cele trei trepte de iniţiere. Edda, ca poveste despre ceea ce s-a întâmplat în realitate în vechile Misterii drotice. Preoţii druizi drept constructori ai omenirii; o imagine palidă a acestora în concepţiile francmasonilor.

4. Legenda lui Prometeu. *Berlin, 7 octombrie 1904*

Posibilitatea de interpretare exoterică, alegorică şi ocultă a legendelor. Legenda lui Prometeu. Interpretarea ei drept reprezentare misterială a istoriei postatlanteene a omenirii. Epoca lemuriană, atlanteeană şi postatlanteeană. Descoperirea focului şi Prometeu ca reprezentant al epocii postatlanteene. Opoziţia dintre tipul kama-manasic de gândire al lui Epimeteu şi tipul manasic de gândire al lui Prometeu, al conducătorului iniţiat în înţelepciune şi faptă al omenirii postatlanteene.

5. Misterul rosicrucienilor. *Berlin, 4 noiembrie 1904*

Mitul lui Cain şi Abel, al lui Hiram şi Solomon (Legenda Templului) al Frăţiei rosicrucienilor, dat de Christian Rosenkreutz în secolul al XV-lea. Legenda, ca expresie simbolică a destinului subraselor a treia, a patra şi a cincea ale rasei-rădăcină a cincea, în legătură cu dezvoltarea Creştinismului. Principiul creştin al egalităţii dintre toţi oamenii în faţa lui Dumnezeu şi utilizarea lui în sens lumesc în Revoluţia Franceză. Contele de Saint-Germain şi Revoluţia Franceză. Creştinismul Celui răstignit şi Creştinismul viitor al Rosacrucii. Taina Mării de bronz şi a Triunghiului de aur.

6. Maniheismul. *Berlin, 11 noiembrie 1904*

Curentul spiritual al Maniheismului. Viaţa întemeietorului său, Mani. Marele contestatar al Maniheismului: Augustin. Legenda lui Mani şi concepţia manehistă despre Rău. Răul ca Bine inadecvat timpului şi principiul maniheist al propriei lumini spirituale interioare

(Faust), în opoziţie cu principiul autorităţii exterioare (Augustin şi Luther). Cooperarea Binelui şi Răului în conexiune cu principiile de Viaţă şi Formă. Viaţă şi Formă în evoluţia Creştinismului. Biruirea Răului prin Blândeţe drept sarcină a curentului spiritual maniheist. Lupta lui Augustin împotriva lui Faust şi lupta Iezuitismului împotriva Fracmasoneriei.

7. Esenţa şi misiunea Francmasoneriei din punctul de vedere al Ştiinţei spiritului. — Conferinţa întâi *Berlin, 2 decembrie 1904*

Legenda Templului ca fundament al Francmasoneriei. Ritualul primirii în Masoneria ioaneică. Gradul de Maestru şi Legenda Templului. Procesiunile simbolice ca reflectări ale proceselor oculte de pe planul astral. Francmasonii erau în timpurile de demult zidari adevăraţi. Arhitectura în raport cu cunoaşterea Universului. Francmasoneria şi-a încheiat misiunea sa propriu-zisă; importanţa ei justificată în subrasa a patra.

8. Esenţa şi misiunea Francmasoneriei din punctul de vedere al Ştiinţei spiritului. — Conferinţa a doua *Berlin, 9 decembrie 1904*

Francmasoneria – un înveliş căruia îi lipseşte conţinutul veritabil. Goethe şi Masoneria. Gradul de Royal-Arch. Masoneria operativă şi arhitectura. Gradele superioare. Manifestul Marelui Orient, al Masoneriei – Memphis şi al Masoneriei – Misraim în Germania. Sensul Legendei Templului, al Masoneriei operative: cunoaşterea intuitivă, care trebuia să dispară. Epoca noastră (subrasa a cincea) ca rasă propriu-zis intelectuală. Organizarea până în cele mai mici amănunte a lumii minerale cu ajutorul spiritualităţii omeneşti, ca sens al Mării de bronz. Discursul premierului englez Balfour despre teoria electricităţii: o

referire la un punct de cotitură în evoluţia gândirii omeneşti. Străvechimea organizărilor francmasonice.

9. Esenţa şi misiunea Francmasoneriei din punctul de vedere al Ştiinţei spiritului. — Conferinţa a treia *Berlin, 16 decembrie 1904*

Masoneria de grade înalte. Ritual reunit Memphis şi Misraim. Francmasoneria de grade înalte şi Cagliostro. Piatra înţelepţilor (nemurire) şi pentagrama mistică în învăţătura lui Cagliostro. Revoluţia franceză şi contele de Saint-Germain. Deosebirea dintre cunoaşterea treptată la gradele înalte şi utilizarea democratică a elementelor de cunoaştere în Masoneria ioaneică. Cele patru tipuri de învăţături ale Masoneriei de rit Memphis şi rit Misraim. Esenţa organizaţiilor oculte. Noua cunoaştere despre atom. Viitoarea cunoaştere despre legătura dintre atom, electricitate şi gândurile omeneşti.

10. Ideea despre evoluţie şi involuţie aflată la baza societăţilor secrete. *Berlin, 23 decembrie 1904*

Importanţa cunoaşterii oculte: facilitarea continuării conştiente a vieţii după moarte, a nemuririi. Marea lege a dezvoltării conştienţei. Sarcina epocii noastre, aceea de a pătrunde şi satura lumea minerală cu spirit omenesc. Regnurile naturale spiritualizate, ca viitor conţinut al sufletului, bazat pe legea evoluţiei şi involuţiei. Pătrunderea în viitor a acţiunii până la nivel de atom. Legătura dintre atom, gând şi electricitate. Decăderea celei de a cincea rase-rădăcină prin lupta tuturor contra tuturor. Formele şi importanţa lor, în legătură cu treptele viitoare ale evoluţiei. Corespondenţa lor cu gradele înalte ale francmasonilor. Subrasa a cincea, ca rasă pur intelectuală, ca rasă a egoismului, şi necesitatea învingerii acestuia.

Partea a II-a

11. Despre Templul pierdut şi care trebuie reconstruit, în legătură cu Legenda lemnului crucii sau Legenda de aur. — Conferinţa întâi *Berlin, 15 mai 1905*

Teosofie şi practică (exemplu: construcţia unui tunel). Necesitatea cunoaşterii legilor colaborării dintre oa¬meni pentru construcţia societăţii omeneşti. Înlocuirea vechii culturi a statelor preoţeşti prin cultura experienţei lumeşti în cea de-a patra subrasă. Războiul tro¬ian. Întemeierea Romei. Primii şapte regi ai Romei ca reprezentanţi ai celor şapte etape ale epocii a patra de cultură. Legătura lor cu cele şapte principii ale omului. Legenda Templului şi legătura ei cu Templul pierdut şi care trebuie reconstruit.

12. Despre Templul pierdut şi care trebuie reconstruit, în legătură cu Legenda lemnului crucii sau Legenda de aur. — Conferinţa a doua *Berlin, 22 mai 1905*

Templul solomonic ca simbol pentru om, ca o casă a lui Dumnezeu. Arca lui Noe, Templul lui Solomon şi dimensiunile corpului omenesc. Interiorul Templului lui Solomon. Ideea Templului lui Solomon şi cavalerii templieri. Învăţăturile lor. Cele două curente la intrarea în existenţă a neamului omenesc: copiii lumii (fiii lui Cain) şi copiii lui Dumnezeu (fiii lui Abel-Set). Rosicrucienii, drept continuatori ai Ordinului Templierilor, nu voiau altceva decât vrea Teosofia: a lucra la marele Templu al omenirii.

13. Despre Templul pierdut şi care trebuie reconstruit, în legătură cu Legenda lemnului crucii sau Legenda de aur. — Conferinţa a treia *Berlin, 29 mai 1905*

Legenda lemnului crucii şi semnificaţia universal-istorică a Templului lui Solomon. Opoziţia dintre cele două curente ale omenirii: fiii lui Dumnezeu (urmaşii lui Abel-Set) şi fiii oamenilor (urmaşii lui Cain). Unirea celor două

curente în Christos Iisus. Construcţia Templului cosmic în trei trepte (corespunzând corpului fizic, corpului eteric, corpului astral) de-a lungul întregului Vechi Testament, prin intermediul fiilor lui Cain, slujitorii lumii. Munca pentru instaurarea ordinii cosmice divine prin intermediul fiilor lui Dumnezeu, slujitorii Chivotului Legii. Templul lui Solomon ca expresie exterioară a ceea ce trebuie să fie Chivotul Legii. Evoluţia omului în legătură cu simbolul crucii. Deosebirea pe care o face Pavel între lege şi har. Legătura dintre lege şi păcat în Vechiul Testament şi dintre Lege şi iubire în Noul Testament.

14. Despre Templul pierdut şi care trebuie reconstruit, în legătură cu Legenda lemnului crucii sau Legenda de aur. — Conferinţa a patra *Berlin, lunea Rusaliilor, 5 iunie 1905*

Alegoria despre Cuvântul pierdut şi care trebuie redobândit, în legătură cu sărbătoarea Rusaliilor, sărbătoarea libertăţii sufletului omenesc. Libertatea de a alege între bine şi rău. Căderea în păcat. Evoluţia pământească prin runde, globuri şi rase. Cei şapte regi ai dinastiei lui Solomon în timpul celor şapte perioade ale globului astral. Construirea Macrocosmosului prin Spirit, Fiu şi Tată; munca interioară a omului pornind de la Spirit, trecând prin Fiul, la Tatăl. Culturile postatlanteene până la Evenimentul christic şi legătura lor cu acţiunea celor trei principii, Tatăl, Fiul şi Spiritul. Reînvierea cuvântului interior, învierea corpului eteric ca mister al Rusaliilor.

15. Logosul şi atomii în lumina ocultismului. *Berlin, 21 octombrie 1905 (notiţe)*

Sarcina viitoare a curentului universal teosofic. Planul conducerii omenirii prin Maeştrii Lojei Albe. Logos, evoluţie pământească şi atomi.

Partea a III-a

16. Raportul ocultismului faţă de Mişcarea Teosofică. *Berlin, 22 octombrie 1905 (după-amiaza)*

Esenţa societăţilor oculte: organizare ierarhică; esenţa Societăţii teosofice: fundament democratic. Legătura dintre cele două constă în faptul că Societatea teosofică trebuie să fie un lăcaş în care ocultismul să se exprime prin limbă. Sarcina ocultismului propriu-zis: educare interioară; în cadrul Mişcării teosofice: popularizare a cunoştinţelor oculte. Sarcina Societăţii teosofice: cultivarea deplin inteligibilă a învăţăturilor oculte şi a vieţii oculte. Opoziţia strictă dintre curentul ocult şi organizarea socială teosofică.

17. Francmasoneria şi evoluţia omenirii. (Conferinţă dublă). (Conferinţa doar pentru bărbaţi) *Berlin, 23 octombrie 1905*

Separarea fizică a ambisexualităţii în bisexualitate în epoca lemuriană. Pe plan spiritual un fel de repetare în epoca postatlanteeană: divizarea înţelepciunii într-o înţelepciune de nuanţă masculină şi o înţelepciune de nuanţă feminină. Cain şi Abel ca reprezentanţi ai acestei vechi învăţături misteriale şi Legenda francmasonică a Templului, ca expresie simbolică a ei. Concepţia francmasonică despre puterea de creaţie (zămislire) viitoare prin cuvânt. Tendinţă unilaterală în Francmasonerie şi în Iezuitism. Învingerea vechii înţelepciuni prin noua Teosofie, ce provine din asexualismul supraordonat.

18. Francmasoneria şi evoluţia omenirii. (Conferinţa doar pentru femei) *Berlin, 23 octombrie 1905*

Acelaşi conţinut ca la conferinţa pentru bărbaţi

19. Relaţia cunoştinţelor oculte faţă de viaţa curentă. *Berlin, 23 octombrie 1905 (seara)*

Intervenţia cunoştinţelor oculte în viaţa nemijlocită. Corpul astral al omului. Importanţa educaţiei. Substanţa astrală „intermediară". Prelucrarea substanţei astrale prin sentimente, noţiuni, decizii voliţionale. Forme de gând astrale. Corpuri astrale individuale şi substanţă astrală a poporului. Expresia misiunilor popoarelor pe planul astral. Temperamentul poporului şi caracterul poporului. Populaţiile slave şi americane la începutul ideii lor de popor. Ideea spirituală de popor în răsărit (slavism) şi ideea psihică de popor în vest (americanism). Unirea acestora cu elementul mongol în răsărit şi cu negrii în vest.

20. Arta regală într-o nouă formă. *Berlin, 2 ianuarie 1906 (în comun pentru bărbaţi şi femei)*

Neînţelegeri şi erori privitoare la Francmasonerie. Şarlatania-Taxil. De unde vine denumirea de francmason? Cele trei domenii sau cei trei stâlpi ai culturii: înţelepciune, frumuseţe, putere. Consideraţii privitoare la secolul al XII-lea şi la Legenda Sfântului Graal în sens francmasonic. Opoziţia dintre principiul masculin- francmasonic şi cel feminin-preoţesc: stăpânirea forţelor neviului şi luarea în primire a forţelor vii date de Dumnezeu. Simbolul crucii. Sfântul Graal ca simbol pentru stăpânirea în viitor a forţelor viului: noua formă a Artei regale.

Însemnări de blocnotes pentru conferinţa din 2 ianuarie 1906 ţinută la Berlin (facsimil)

Despre Goethe şi raportul său faţă de rosicrucianism (probabil 1906)

Note

Notă specială privitoare la afirmaţiile despre atom, în legătură cu Francmasoneria

Completări

PARTEA I
I. RUSALIILE, SĂRBĂTOAREA ELIBERĂRII SPIRITULUI OMENESC

Berlin, Lunea Rusaliilor, 23 mai 1904

Era de anticipat ca astăzi să se adune doar o mică comunitate [Nota 1]. Cu toate astea am hotărât să celebrăm această seară, pentru a spune celor ce se află aici câteva lucruri legate de sărbătoarea Rusaliilor.

Înainte de a intra în subiect, aş vrea să vă împărtăşesc unul dintre rezultatele ultimei mele călătorii la Londra, care constă în aceea că foarte probabil în toamnă doamna Besant ne va face o vizită aici. Vom avea deci ocazia să auzim din nou [Nota 2] această personalitate, ce aparţine celor mai importante forţe spirituale ale prezentului. Următoarele două conferinţe publice le vom ţine la Casa Arhitecţilor: de azi în opt zile despre spiritism, iar în următoarea, despre somnambulism şi hipnotism. După aceea, evenimentele de luni vor avea loc din nou aici în mod regulat [Nota 3]. În zilele de joi din perioada care urmează voi vorbi despre Cosmologia teosofică [Nota 4], despre reprezentări ale Teosofiei privitoare la alcătuirea ansamblului Universului. Cei interesaţi de aceste probleme vor avea ocazia că audă o serie de lucruri pe care, probabil, nu au ajuns încă să le cunoască din literatura teosofică curentă. Conferinţele despre elementele de bază ale Teosofiei [Nota 5] aş dori să le ţin puţin mai târziu.

Ceea ce am să spun acum provine dintr-o tradiţie ocultă veche. Desigur, materialul nu poate fi epuizat astăzi. Unele lucruri pot părea chiar de necrezut. De aceea am rugămintea să priviţi ora de astăzi ca pe un episod, în care

nu urmează să aducem dovezi, ci pur şi simplu să relatăm nişte lucruri.

Oamenii îşi serbează astăzi sărbătorile fără să aibă cu adevărat o idee despre ce semnifică ele. În ziare, ce pentru o mare parte a contemporanilor noştri constituie astăzi sursa principală de educaţie şi informare culturală, pot fi citite o mulţime de articole despre astfel de manifestări, fără să existe la cei care scriu despre acestea nici cea mai mică conştienţă despre ce înseamnă ele. Pentru teosofi este însă necesar să atragem din nou atenţia asupra semnificaţiei lor interioare. Şi astfel aş dori să indic primii germeni ai unei atare sărbători străvechi, originea sărbătorii de Rusalii.

Rusaliile sunt una din cele mai importante şi mai greu de înţeles sărbători. În conştienţa creştină ea aminteşte de coborârea Spiritului Sfânt. Acest eveniment ne este descris ca ceva miraculos: asupra discipolilor şi apostolilor lui Christos s-ar fi revărsat Spiritul Sfânt, astfel încât ei au început să vorbească în toate graiurile posibile. Ceea ce înseamnă că ei au găsit accesul spre inima oricărui om şi au putut vorbi după puterea de înţelegere a fiecăruia dintre ei. Aceasta este una dintre semnificaţiile sărbătorii de Rusalii. Dacă însă vrem să o înţelegem mai bine, trebuie să mergem mult mai profund. Sărbătoarea Rusaliilor – ca sărbătoare simbolică – este în legătură cu misterele cele mai profunde, cu bunurile spirituale cele mai sfinte ale omenirii. De aceea este şi aşa greu să vorbeşti despre aceasta. Cu toate acestea aş vrea totuşi să mă refer astăzi măcar la un aspect.

Motivul pentru care Rusaliile sunt un simbol, ce anume stă la baza sărbătorii de Rusalii, ce anume semnifică ea în sensul cel mai profund, aceasta este consemnat într-un manuscris aflat doar la Vatican (Nota 6), în Biblioteca Vaticanului şi este păzit în modul cel mai strict. În acest

manuscris nu se vorbeşte, ce-i drept, de sărbătoarea Rusaliilor, dar se spune totuşi de ce această sărbătoare este doar simbolul exterior. Acest manuscris nu a fost, desigur, văzut de niciun om care să nu fi fost iniţiat în secretele cele mai profunde ale Bisericii catolice, sau care nu a ajuns să îl citească în astral [Nota 7]. O copie a acestuia este deţinută de o personalitate care a fost foarte contestată de oameni, dar care astăzi începe să devină interesantă pentru istorici. Aş putea spune la fel de bine în loc de „este deţinută", „a fost deţinută", dar prin aceasta s-ar introduce o neclaritate. De aceea eu spun: o copie este în posesia *Contelui de Saint-Germain* [Nota 6, 8], de la care, desigur, provin singurele comunicări care există în lume despre acest manuscris.

Aş dori să spun doar unele lucruri despre aceasta, în sensul Teosofiei. Suntem conduşi aici spre ceva ce se află în legătură profundă cu evoluţia omenirii din cea de a cincea rasă-rădăcină. Omul a căpătat forma pe care o are astăzi în cea de a treia rasă-rădăcină, vechea eră lemuriană, a perfecţionat-o în continuare în cea de a patra rasă-rădăcină, era vechii Atlantide, şi cu acest rezultat a intrat în cea de a cincea rasă-rădăcină. Cine a ascultat conferinţele mele despre Atlantida [Nota 9] îşi aminteşte că la greci mai exista încă o amintire vie a acelei perioade.

Pentru orientare trebuie [Nota 10] să căpătăm o scurtă privire de ansamblu asupra a două curente care străbat era noastră, a cincea rasă-rădăcină, care trăiesc ca forţe ascunse în sufletele oamenilor şi duc neîncetat o luptă: unul dintre curente se reliefează în modul cel mai pur şi mai clar, în ceea ce noi numim concepţia egipteană, indiană şi sudeuropeană despre lume. Întreg Iudaismul târziu, chiar şi Creştinismul, conţine ceva din acest curent. Acesta, pe de altă parte, s-a amestecat însă în Europa noastră cu celălalt curent, care trăieşte în acea concepţie

despre lume pe care o întâlnim în Persia antică şi pe care – dacă nu ne luăm după ce ne spun antropologii şi etimologii, ci dacă intrăm mai profund în problemă – o putem regăsi la vest de Persia, ajungând până la regiunile germanilor.

Despre aceste două curente eu aş dori să afirm că ele trimit spre două mari intuiţii, spre două intuiţii spirituale importante care stau la baza lor. Una le-a răsărit în modul cel mai pur străvechilor Rishi. Lor le-a apărut intuiţia unor fiinţe superior alcătuite: aşa-numiţii Devaşi [Nota 11]. Cine a trecut printr-o instruire ocultă, cine poate cerceta acest domeniu, ştie ce sunt Devaşii. Aceste fiinţe pur spirituale, care trăiesc în spaţiul astral şi mental, au o natură dublă, în timp ce oamenii au o natură triplă, căci omul constă din trup, suflet şi spirit. Natura devaică – în măsura în care o putem urmări – constă doar din suflet şi spirit. Ea poate avea şi alte componente, însă noi nu le putem urmări doar printr-o instruire ocultă. Un Deva are nemijlocit în interiorul său spiritul. Deva este un spirit dotat cu suflet. Acele lucruri pe care dumneavoastră nu le puteţi vedea la om, şi anume poftele, instinctele, pasiunile şi dorinţele care trăiesc în el, care pentru cel ce şi-a deschis simţurile spirituale sunt însă perceptibile ca fenomene luminoase, aceste forţe sufleteşti, acest corp sufletesc al omului, care pentru om constituie interiorul său şi este purtat de corpul nostru fizic, aceasta este corporalitatea cea mai de jos a Devaşilor. Pe aceasta o putem considera drept corpul lor. Intuiţia indiană s-a îndreptat cu precădere spre venerarea acestor Devaşi. Indianul vede aceşti Devaşi pretutindeni. El îi consideră, atunci când priveşte în spatele culiselor fenomenelor noastre cosmice, drept forţe creatoare. Această intuiţie se află la baza zonei sudice a concepţiei despre lume [Nota 12]. Ea se exprimă măreţ şi puternic în concepţia despre lume a egipteanului.

Cealaltă intuiţie stă la baza vechii mistici persane şi a condus la venerarea unor entităţi tot de natură dublă: Asuraşii [Nota 13]. Aceştia au, de asemenea, ceea ce noi numim suflet; ei au dezvoltat însă într-un mod grandios, titanic, corpul fizic, care include un organ sufletesc. Concepţia indiană despre lume, care ţine de venerarea Devaşilor, îi consideră pe aceşti Asuraşi ceva inferior, în timp ce aceia care au aderat la zona nordică a concepţiei despre lume s-au ataşat mai mult de Asuraşi, de natura fizică. De aceea şi impulsul deosebit de puternic care s-a dezvoltat aici de a stăpâni lumea fenomenelor senzoriale într-un mod materialist, de a stăpâni lumea realităţii printr-o tehnică dusă la maximum de perfecţiune, prin arte fizice şi altele de acest gen. Astăzi nu mai există niciun om care să fie ancorat în venerarea asurică; mulţi dintre noi însă mai au încă în ei ceva din această natură. De aici se trage aplecarea spre latura materială a vieţii, şi aceasta este trăsătura fundamentală a zonei nordice a concepţiei despre lume. Cel care se declară un adept al principiilor pur materialiste, poate fi sigur că are în natura sa ceva ce provine de la aceşti Asuraşi.

Din rândul adepţilor Asuraşilor s-a dezvoltat apoi un sentiment fundamental curios. El a încolţit mai întâi în viaţa spirituală persană. Persanii au căpătat un fel de teamă de natura devaică. Teamă, sfială şi groază faţă de tot ce este pur spiritual-sufletesc. Aceasta a făcut ca noi să vedem astăzi marea antiteză dintre concepţia persană şi cea indiană. În concepţia despre lume persană era divinizat adesea exact ceea ce direcţia indiană considera drept rău, drept ceva inferior şi viceversa, era evitat tocmai ceea ce indianul considera a fi demn de venerat. În cadrul sentimentului cosmic persan a luat naştere deci această dispoziţie fundamentală curioasă faţă de o fiinţă, propriu-

zis de natură devaică, dar care în cadrul acestei concepţii despre lume era evitată, temută. Pe scurt, imaginea care apare în această concepţie despre lume este reprezentarea lui Satan. Lucifer, spiritual-sufletescul, devine o fiinţă ce îi trezea fiori de groază. Aici trebuie să căutăm originea a ceea ce există drept credinţă despre Diavol. Această dispoziţie fundamentală a trecut şi în concepţia modernă despre lume; în special în Evul Mediu, Dracul a devenit o figură temută şi evitată. Formal, Lucifer era deci evitat.

În manuscrisul amintit noi primim o explicaţie despre aceasta [Nota 14]. Dacă în sensul celor de mai sus urmărim mersul evoluţiei cosmice, vom găsi că la mijlocul celei de-a treia rase, rasa lemuriană, oamenii s-au îmbrăcat cu substanţă fizică. Este o falsă reprezentare dacă teosofii cred că reîncarnarea nu ar avea un început şi un sfârşit. Reîncarnarea a început în era lemuriană şi va înceta din nou la începutul rasei a şasea. Există doar un anumit interval de timp, în cadrul evoluţiei pământeşti, în care omul se reîncorporează. Premergător lui a existat o stare extrem de spirituală, care nu a necesitat reîncorporarea, şi va urma din nou o stare spirituală, care de asemenea nu impune o reîncorporare.

Încorporarea, la origini, în timpul rasei a treia, a constat în aceea că spiritul omenesc feciorelnic, Atma-Budhi-Manas, a căutat oarecum o posibilitate de încorporare fizică. Evoluţia fizică a Pământului nostru, împreună cu fiinţele animale, întreaga fiinţă animal-omenească, nu putea pe atunci să fie într-atât de avansată încât să fi putut primi spiritul omenesc. O parte însă, o anumită grupă de fiinţe animale era deja la nivelul la care sămânţa spiritului omenesc să se poată cufunda în aceste corpuri animale, fapt prin care ele au putut da trupului omenesc forma.

O parte a individualităţilor care s-au încarnat atunci, au format mica seminţie a celor care mai târziu s-au răspândit în întreaga lume, aşa-numiţii adepţi. Aceştia erau adepţii originari, nu cei pe care noi îi numim astăzi iniţiaţi. Cei pe care noi îi numim astăzi iniţiaţi, nu au parcurs pe atunci nicio încarnare. Pe atunci însă nu s-au încorporat toţi care ar fi putut găsi corpuri animal-omeneşti, ci doar o parte. O altă parte, din anumite motive, s-a opus mersului încarnării. Ei au aşteptat aceasta până în timpul celei de-a patra rase. Biblia indică acel moment într-un mod ascuns şi cu înţeles profund: Fiii zeilor au găsit că fiicele oamenilor erau frumoase [Nota 15], şi s-au unit cu ele.

Aceasta înseamnă că în acel moment, de dată ulterioară, a început încarnarea celor care rămăseseră în aşteptare. Noi numim această grupă „Fii ai înţelepciunii", şi pare aproape ca şi când în ei ar exista o anumită semeţie şi o trufie. Vom face acum abstracţie de excepţia micii grupe de adepţi. Dacă această cealaltă parte s-ar fi încarnat atunci şi ea, omul nu ar mai fi ajuns niciodată la conştienţa clară în care trăieşte astăzi. Omul ar fi rămas împotmolit într-o conştienţă confuză, de transă. El ar fi primit conştienţa pe care dumneavoastră o puteţi găsi la cei hipnotizaţi, somnambuli, şi aşa mai departe. Pe scurt, oamenii ar fi trebuit să rămână într-un fel de conştienţă de vis. Un lucru însă le-ar fi lipsit atunci, un lucru extraordinar de important, dacă nu cel mai important: sentimentul libertăţii, decizia proprie, din propria lor conştienţă, din Eul lor, în privinţa binelui şi a răului.

Geneza numeşte această încarnare mai târzie – în forma pe care ea deja o primise sub influenţele ce au provenit de la dispoziţia pe care am caracterizat-o atunci când am spus, că faţă de Deva există o anumită sfială –, Geneza numeşte această încarnare mai târzie „cădere" a

omului, căderea în păcat. Deva a aşteptat şi s-a coborât abia după ce omenirea fizică a avansat deja cu o treaptă, pentru a lua apoi în posesie corpul fizic şi prin aceasta să poată dezvolta o conştienţă mai matură decât ar fi fost cazul anterior.

Vedeţi astfel că omul şi-a plătit libertatea prin înrăutăţirea naturii sale, prin aceea că a aşteptat să se încarneze până când natura sa a coborât în stările fiziologice mai dense. În mitologia greacă s-a păstrat o conştienţă profundă a acestei situaţii. Dacă omul ar fi ajuns la încarnare mai devreme – aşa spune mitul grecilor –, s-ar fi întâmplat ceea ce a vrut Zeus, pe când oamenii se aflau încă în „Paradis": El a vrut să-i facă fericiţi, însă ca fiinţe inconştiente. Conştienţa clară ar fi fost exclusiv proprietatea zeilor, iar omul ar fi rămas fără sentimentul libertăţii. Răzvrătirea spiritului luciferic, a spiritului devaic în omenire, care a vrut să coboare pentru a se ridica singur în evoluţie în deplină libertate, este simbolizată în legendă de către Prometeu [Nota 16]. El trebuie însă să ispăşească pentru intenţia sa prin aceea că un vultur – simbolul poftelor – roade mereu din ficatul său, provocându-i astfel cele mai cumplite dureri.

Omul a coborât deci mai adânc, iar ceea ce ar fi atins prin artele magiei şi prin forţă, trebuie să atingă acum cu ceea ce îi parvine în mod automat din conştienţa clară a libertăţii. Dar întrucât a coborât mai adânc, el trebuie să îndure, de asemenea, dureri şi chinuri. Şi acest lucru îl semnalează Biblia prin cuvintele: În dureri vei naşte copii [Nota 17], cu sudoarea feţei tale îţi vei mânca pâinea –, şi aşa mai departe. Aceasta nu înseamnă altceva decât că omul trebuie să se ridice singur de unde a venit, cu ajutorul culturii.

Reprezentantul omenirii, ce se străduie în libertate, prin lupte spre cultură, a fost simbolizat de mitologia greacă prin Prometeu. În el ea a înfăţişat pe omul care suferă, şi în acelaşi timp pe eliberator. Cel care îl eliberează pe Prometeu este Hercule, despre care ni se povesteşte că s-a supus iniţierii în Misteriile eleusine. Cel care s-a coborât în lumea de jos a fost un iniţiat, căci coborârea în lumea de jos este expresia tehnică pentru iniţiere. Această călătorie către lumea de jos ne este spusă de Hercule, Ulise şi de toţi aceia la care avem de-a face cu iniţiaţi, care vor acum să-i conducă pe oamenii din actuala etapă de evoluţie către izvorul înţelepciunii originare, către viaţa spirituală.

Dacă omenirea s-ar fi oprit la stadiul celei de-a treia rase, noi am fi fost astăzi nişte oameni visători. Prin natura sa de Deva omul a fecundat natura sa inferioară. Din conştienţa sa de sine, din conştienţa libertăţii sale, el trebuie să dezvolte acum din nou acea scânteie de conştienţă, pe care atunci, într-o semeţie îndreptăţită, şi-a adjudecat-o, trebuie să dezvolte deci acea cunoaştere spirituală la care, în starea anterioară de nelibertate, nu a aspirat. În natura omenească în sine este sădită acea răzvrătire satanică, care însă ca aspiraţie luciferică este în general garanţia libertăţii noastre. Şi din această libertate noi dezvoltăm iarăşi viaţa spirituală. Această viaţă spirituală trebuie aţâţată din nou în cadrul omenirii celei de-a cincea rase. Această conştienţă trebuie să pornească din nou de la iniţiaţi. Ea trebuie să fie nu o conştienţă de vis, ci o conştienţă clară. Herculienii spiritului, iniţiaţii sunt cei care duc înainte omenirea şi îi dezvăluie natura de Deva ascunsă, cunoaşterea spiritualului. Aceasta a fost şi năzuinţa tuturor marilor fondatori de religii, de a aduce iarăşi omenirii cunoaşterea spiritualului, pe care ea l-a pierdut în viaţa fiziologică. Atlanteenii aveau o cultură

fizică înaltă, iar rasa noastră a cincea continuă să deţină încă o cotă însemnată de viaţă materială. Această cultură materialistă din epoca noastră ne arată cât de mult s-a încurcat omul în natura pur fizic-fiziologică, precum Prometeu în lanţurile lui. Dar la fel de sigur este că vulturul, simbolul poftelor care roade din ficatul nostru, va fi înlăturat de către omul spiritual. Iniţiaţii vor să conducă omenirea conştientă de sine într-acolo prin astfel de mişcări, dintre care Mişcarea teosofică este una dintre ele, încât omul, în deplină libertate, să se poată din nou ridica.

Momentul pe care noi trebuie să-l sesizăm drept începutul revărsării vieţii spirituale în omenirea conştientă de sine, îl găsim evidenţiat foarte precis în Evanghelie în Noul Testament. În Evanghelia cea mai profundă, în Evanghelia după Ioan, puţin luată în seamă de teologia actuală, se indică acest moment acolo unde se spune că Iisus vine la Sărbătoarea Corturilor. Fondatorul Creştinismului vorbeşte acolo despre revărsarea vieţii spirituale asupra omenirii. Acesta este un pasaj curios. Sărbătoarea Corturilor consta chiar în aceea că se mergea la un izvor din care curgea apă. Acolo se isca apoi o serbare, care indica faptul că omul va trebui să reflecteze cândva din nou serios la spiritual, la natura de Deva şi la aspiraţia spirituală. Apa, care era scoasă acolo cu găleata, era un pandant la sufletesc-spiritual. După repetate declinări a invitaţiei, Iisus merge totuşi la sărbătoare. Şi în ultima zi a sărbătorii se întâmplă următoarele (Ioan 7,37): în ultima zi a sărbătorii, care era şi cea mai fastuoasă – aşa trebuie înţeles – apare Iisus şi vorbeşte: „Dacă însetează cineva, să vină la mine şi să bea!" – Cei care beau, sărbătoreau o sărbătoare de aducere aminte a vieţii spirituale. Iisus mai leagă însă şi altceva de aceasta, iar Ioan o arată prin cuvintele: „Cei care cred în mine, din

trupurile lor vor curge, după cum spune Scriptura, râuri de apă vie. Spunea însă cuvintele acestea despre Spiritul pe care aveau să-l primească cei ce credeau în El, căci Spiritul Sfânt nu fusese încă dat; căci Iisus nu se proslăvise încă."

Aici se face deci referire la misterul Rusaliilor, la faptul că omenirea trebuie să aştepte acest Spirit Sfânt al vieţii spirituale. Când se va atinge acest punct, când va veni momentul ca omul să poată aprinde în el însuşi scânteia vieţii spirituale, când natura fiziologică a omului poate încerca ea singură înălţarea, atunci Spiritul Sfânt poate coborî asupra oamenilor, timpul trezirii spirituale va sosi.

Omul a coborât până în lăuntrul corpului fizic, astfel încât, spre deosebire de natura de Deva, a ajuns să fie alcătuit din trei principii: din spirit, suflet şi trup. Deva se află pe o treaptă superioară faţă de om, însă el nu trebuie să învingă natura fizică, precum omul. Natura fizică trebuie din nou transfigurată, astfel încât ea să poată primi viaţa spirituală. Conştienţa fiziologică a omului, corpul fizic, în felul în care trăieşte el astăzi, trebuie să ajungă să aprindă singur, din libera sa voinţă, scânteia vieţii spirituale.

Jertfa lui Christos este un exemplu pentru faptul că omul poate dezvolta conştienţa superioară pornind de la viaţa fizică. În corpul fizic trăieşte Eul său inferior; dar el trebuie aţâţat pentru ca Eul superior să se aprindă. Abia atunci vor putea curge şi din acest corp fizic râurile de apă vie. Atunci spiritul poate apărea, poate să se reverse. Omul, ca Eu, trebuie să devină ca şi mort pentru această viaţă fiziologică.

În aceasta constă propriu-zis atitudinea creştinească şi, de asemenea, misterul mai profund al sărbătorii Rusaliilor. Omul trăieşte la început în organismul său inferior, în conştienţa pătrunsă de dorinţi. El trebuie să trăiască în aceasta, căci doar această conştienţă i-a putut da

posibilitatea de atingere a ţelului libertăţii. Dar el nu trebuie să rămână la aceasta, ci trebuie să-şi înalţe Eul la natura de Deva. El trebuie să producă, să dea naştere în el însuşi la Deva, care va deveni apoi un Spirit Mântuitor, un Spirit Sfânt. Pentru acesta el trebuie însă să jertfească în mod conştient corpul pământesc, trebuie să resimtă acel „Mori şi devino", pentru a nu rămâne „un jalnic oaspe" pe acest „Pământ întunecat" [Nota 18].

Astfel, misterul Paştelui ni se prezintă ca un întreg abia împreună cu misterul Rusaliilor: ca şi cum în marele Reprezentant Eul omenesc renunţă la Eul inferior viu, ca şi cum el se stinge treptat, pentru a transfigura complet natura fizică şi a o reda iarăşi puterilor divine. Înălţarea este un simbol pentru aceasta. Dacă omul a transfigurat acest corp fizic, dacă l-a readus în spiritual, el este matur pentru ca viaţa spirituală să se reverse în el, pentru a vieţui ceea ce, după mărturisirea celui mai mare Reprezentant al omenirii, a fost numit „Coborârea Spiritului Sfânt". De aceea se şi spune: „Trei sunt care mărturisesc aici pe Pământ: sângele, apa şi Spiritul" [Nota 19]. – Sărbătoarea Rusaliilor este Coborârea Spiritului în omenire.

Ţelul cel mai mare al evoluţiei este exprimat simbolic prin sărbătoarea Rusaliilor, şi anume faptul că omul trebuie să răzbată din nou, de la viaţa intelectuală, la viaţa spirituală. După cum Prometeu a fost eliberat de suferinţele sale de către Hercule, tot aşa va fi eliberat omul prin forţa spiritului. Omul a ajuns la conştienţa de sine prin faptul că a coborât în materie. Prin reînălţare, el va deveni un Deva conştient de sine. Această coborâre a fost descrisă ca ceva diavolesc de către cei care venerau Asuraşii şi considerau Devaşii drept ceva satanic, care nu voia să pătrundă în profunzimile cele mai adânci ale sufletului.

Şi acest lucru este reliefat în mitologia greacă. Reprezentantul stărilor de conştienţă nelibere este Epimeteu – factorul reflexiv, care stă pe gânduri –, care nu vrea să ajungă în deplină libertate la mântuire, la eliberare; el este deci adversarul lui Prometeu. El capătă de la Zeus cutia Pandorei, al cărei conţinut – suferinţe, nenorociri, urgii –, la deschidere, se revarsă asupra omenirii. Doar speranţa, ca un ultim dar, rămâne în ea, pentru ca şi el, într-o stare viitoare, să răzbată până la această conştienţă superioară, clară. Îi rămâne speranţa de eliberare, de salvare. Prometeu îl sfătuieşte să nu primească darul suspect al lui Zeus. Epimeteu nu îl ascultă pe fratele său, ci primeşte darul. Darul lui Epimeteu are o importanţă mai mică decât cel al fratelui său, Prometeu.

Vedem astfel că oamenii trăiesc de atunci în două curente. Unii sunt cei care aderă la sentimentul de libertate şi – deşi este periculos să dezvolţi spiritualul – îl caută totuşi în libertate. Ceilalţi sunt cei care îşi găsesc satisfacţia într-o lâncezire confuză şi sumbră şi într-o credinţă oarbă, presimţind peste tot, în aspiraţiile luciferice ale omenirii, ceva periculos. Cei care au întemeiat formele exterioare ale Bisericii, au falsificat aspiraţia luciferică cea mai profundă. Învăţăturile străvechi despre aceasta sunt conţinute în manuscrise secrete, în încăperi ascunse, pe care nimeni nu le-a văzut vreodată. Ele au fost accesibile câtorva puţini, care au putut să le vadă în lumina astrală [Nota 20], şi încă altor câţiva iniţiaţi. Este, desigur, un drum periculos, însă este singurul care conduce la ţelul sublim al libertăţii.

Spiritul omului trebuie să fie un spirit eliberat, nu unul confuz. Aşa ceva vrea şi Creştinismul. „Mântuire", „a vindeca", au legătură cu cuvântul „sfânt"[1] . Un spirit care

[1] Germ. Heil = mântuire, scăpare; heilen = a însănătoşi, a vindeca; heilig – sfânt.

este sfânt te vindecă, te eliberează de suferinţe şi necazuri. Un om care a scăpat de aservirea faţă de fiziologic, care s-a eliberat de fiziologic, este sănătos şi liber. Căci doar spiritul eliberat, din corpul căruia nu mai muşcă niciun vultur, este sănătos.

Astfel, sărbătoarea Rusaliilor trebuie înţeleasă ca un simbol al eliberării spiritului omenesc, ca marele simbol al luptei omului pentru libertate, pentru o conştienţă în libertate.

Acele mişcări spirituale din epoca modernă care îndrumă spre percepţia lumii spirituale în conştienţa clară de zi – nu în transă, nu în hipnotism – ele sunt cele care conduc la cunoaşterea unui astfel de simbol important. Conştienţa clară, că doar spiritul eliberează, aceasta este ceea ce ne uneşte în Societatea teosofică. Nu cuvântul singur îi conferă însemnătatea ei, ci Spiritul. Spiritul care porneşte de la marii Maeştri, care curge prin câţiva puţini care pot spune: Eu ştiu că ei, marii Adepţi, care sunt întemeietorii Mişcării spirituale, nu ai Societăţii [Nota 21], sunt aici, că Spiritul se revarsă în cultura noastră actuală şi îi dă impulsul pentru viitor.

Lăsaţi ca o scânteie de înţelegere pentru acest Spirit Sfânt să curgă din nou în sărbătoarea neînţeleasă a Rusaliilor, şi atunci ea va prinde viaţă şi va căpăta din nou sens. Noi trebuie să trăim într-o lume plină de sens. Cel care serbează sărbătorile lipsit de gânduri, o serbează ca un partizan al lui Epimeteu. Omul trebuie să vadă ceea ce ne uneşte cu ceea ce este în jurul nostru şi, de asemenea, cu ceea ce nu este vizibil în natură. Noi trebuie *să ştim* unde ne aflăm. Căci noi oamenii nu suntem destinaţi să vegetăm într-o viaţă de vis, confuză, pe jumătate trează, ci pentru dezvoltare liberă, pe deplin conştientă a fiinţei noastre integrale.

II. OPOZIȚIA CAIN – ABEL

Berlin, 10 iunie 1904

Ultima dată am arătat deja [Nota 22] că în povestea despre Cain şi Abel se ascunde o sumă întreagă de taine oculte. Asupra câtorva aş dori să mă opresc astăzi, însă trebuie să accentuez de la bun început că raportul Cain – Abel este – desigur, înţeles în profunzimea sa – o alegorie pentru taine deosebit de profunde [Nota 23], iar noi nu vom fi în stare, prin premisele pe care le avem, să cunoaştem decât câteva.

Dacă urmărim cele cinci Cărţi ale lui Moise, vom găsi în ele o mulţime de date, care ne arată evoluţia omenirii începând din era lemuriană. De exemplu, povestea despre Adam şi Eva şi urmaşii lor nu trebuie tratată nicidecum ca ceva simplist şi naiv. Vă rog în acest sens să ţineţi seama că, în special în cele cinci Cărţi ale lui Moise, în Enoch [Nota 24], în Psalmi şi în alte câteva capitole importante din Evanghelie, în Scrisoarea către evrei, în unele Scrisori ale lui Pavel şi în Apocalipsă avem de-a face în general cu scrieri ale unor iniţiaţi, astfel încât în aceste scrieri trebuie să căutăm un sâmbure ocult. Peste tot în şcolile oculte s-a vorbit despre acest sâmbure. Cel care nu citeşte Biblia lipsit de gânduri – în sens mai înalt lipsit de gânduri – poate fi izbit de multe afirmaţii. Şi eu aş vrea să vă atrag atenţia asupra unui lucru care poate fi foarte uşor trecut cu vederea, însă el trebuie luat pur şi simplu textual, aşa cum este, pentru a vedea că în Biblie nimic nu este pus degeaba, şi că acolo poţi foarte uşor să treci cu vederea ceva.

Luaţi prima frază din capitolul cinci al Cărţii întâi a lui Moise [Nota 25]: „Aceasta este cartea neamului omenesc. Când l-a făcut Dumnezeu pe om, l-a făcut după asemănarea

lui Dumnezeu: bărbătesc-femeiesc [androgin n.t.] i-a făcut, i-a binecuvântat şi le-a pus numele «om», în ziua în care i-a făcut. Pe când Adam avea o sută treizeci de ani, a zămislit după asemănarea sa, după chipul său un fiu, şi i-a pus numele «Set»".

Trebuie luat totul aşa cum se citeşte. Adam însuşi este numit de-a dreptul om. Bărbătesc-femeiesc i-a făcut Dumnezeu; nu încă sexuali, ci asexuali. Şi cum i-a făcut? După asemănarea lui Dumnezeu.

În afară de aceasta, în fraza a doua, se spune: „După atâţia şi atâţia ani" – aici trebuie să ne imaginăm intervale lungi de timp – „Adam a zămislit un fiu, Set, după chipul *său*". La începutul perioadei adamice îl avem pe om după chipul lui Dumnezeu, la sfârşitul perioadei adamice, după chipul lui Adam, după chip omenesc. Anterior, omul fusese creat după chipul lui Dumnezeu. Mai târziu el a fost creat după chipul lui Adam.

Aşadar, la început avem oameni care sunt toţi la fel şi sunt toţi creaţi după chipul Dumnezeirii. Ei s-au perpetuat pe cale asexuală. Nouă trebuie să ne fie clar, că ei toţi aveau încă aceeaşi formă pe care o aveau la origini, astfel încât fiul arăta precum tatăl şi nepotul precum fiul. Ce a făcut ca pentru prima dată oamenii să se schimbe, să se diferenţieze? Prin ce au devenit diferiţi? Prin faptul că perpetuarea s-a făcut prin participarea a doi indivizi. Fiul sau fiica se aseamănă pe de o parte tatălui, pe de altă parte mamei.

Imaginaţi-vă acum că dumneavoastră aţi avea o rasă originară divină şi că ea s-ar perpetua nu în mod sexual, ci asexual: Urmaşul se aseamănă mereu generaţiei precedente. Nu intervine încă o încrucişare. Diferenţierea a apărut abia odată cu perioada-Set. În perioada dintre Adam şi Set se întâmplă însă altceva. Şi anume, înainte să aibă loc

tranziţia de la Adam la Set se nasc doi indivizi, şi ei reprezentanţi importanţi: Cain şi Abel. Ei stau la mijloc, sunt exemplare de tranziţie. Ei nu s-au născut încă în perioada în care exista bine conturat caracterul perpetuării sexuale. Aceasta o puteţi deduce din ceea ce înseamnă „Abel" şi „Cain". „Abel" pe greceşte înseamnă „pneuma", iar pe nemţeşte „spirit" şi, dacă luăm semnificaţia sexuală, acesta are un caracter categoric feminin [Nota 26]. „Cain", dimpotrivă, înseamnă aproape textual „masculinul", astfel încât în Cain şi Abel stau faţă în faţă masculinul şi femininul. Nu încă în mod pur organic: pe o treaptă superioară, spirituală, ei tind spre diferenţiere.

Vă rog deci să reţineţi asta exact. La origini omenirea a fost androgină. Mai târziu ea a fost separată în sexe, masculin şi feminin. Masculinul, materialul, îl avem în Cain, femininul, spiritualul în Abel-Set. Diferenţierea a fost săvârşită. Acest lucru este simbolizat în cuvintele: Cain era un lucrător al pământului, iar Abel un păstor de oi (Cartea 1 a lui Moise, 4, 2).

„Pământ" avea în limbile străvechi aceeaşi semnificaţie cu planul fizic, iar cele trei stări de agregare ale planului fizic sunt: pământul solid, apa şi aerul. „Cain a devenit un lucrător al pământului", aceasta însemna la începutul începuturilor că el a învăţat să trăiască pe planul fizic, că a devenit om pe planul fizic. Aceasta era caracteristica masculinului. Ea consta în faptul că el era suficient de robust şi puternic pentru a lucra glia planului fizic, iar apoi să se reîntoarcă de la planul fizic la planurile superioare.

„Abel era un păstor de oi." Ca păstor iei viaţa aşa cum ţi-a hărăzit-o Creatorul. Nu exploatezi turmele, ci doar le păzeşti. Prin aceasta el este reprezentantul acelui gen ce dobândeşte spiritul nu prin intelect, lucrând autonom, ci ca

o revelaţie primită direct de la Divinitate, el doar păzindu-l. Păzitorul turmei, păzitorul a ceea ce este transplantat pe Pământ, acesta este Abel. Cel care îşi câştigă prin propriile puteri un bun, acesta este Cain. Cain pune bazele căutatului din citeră şi al altor arte (Moise, Cartea întâi, 4, 21, 22).

Şi vine acum felul opus în care se comportă cei doi faţă de Divinitate. Abel primeşte spiritualul şi oferă drept jertfă tot ce poate fi mai bun, fructul cel mai de preţ al spiritului. Dumnezeu, bineînţeles – deoarece acest fruct era ceea ce el însuşi a sădit pe Pământ –, îşi întoarce cu plăcere faţa spre această jertfă. Cain apelează la altceva. El vrea să se îndrepte spre Divinitate cu produsele intelectului său. Acest ceva cucerit de om în libertate este cât se poate de străin Divinităţii.

Cain este omul care are afinitate pentru arte şi ştiinţe. Iniţial, aceasta nu are nimic în comun cu Divinitatea. Prin aceasta s-a spus un adevăr profund. Cel care are experienţă în domeniul ocult, ştie că artele şi ştiinţele, deşi i-au făcut liberi pe oameni, nu au fost cele care i-au condus pe oameni spre spiritual; ele au fost chiar cele care i-au îndepărtat pe oameni de la spiritualul propriu-zis. Artele sunt ceva crescut funciarmente pe solul propriu al omului, pe planul fizic. Aceasta nu poate fi iniţial pe placul Divinităţii. De aici şi contradicţia care se naşte prin faptul că „fumul", spiritul, pe care Dumnezeu însuşi l-a sădit în Pământ, se ridică de la Abel spre Divinitate, în timp ce celălalt, „fumul" de la Cain, rămâne pe Pământ. Autonomia, spiritul de independenţă, rămâne pe Pământ, precum fumul lui Cain.

Aceasta este şi opoziţia dintre elementul feminin şi cel masculin. Feminin este ceva inspirat de ceea ce este primit direct de la Divinitate. Pneuma este cucerită prin

concepţie[2]. Ceea ce are de oferit Cain este doar munca omenească pe planul fizic. Aceasta este contradicţia dintre spiritul feminin şi cel masculin. Acestea două sunt la origini opuse.

Fiecare om este, atât din punct de vedere fizic cât şi spiritual, bărbat şi femeie simultan; el este în acelaşi timp spirit receptor, care se lasă inspirat, şi factor intelectual ce prelucrează, combină elementul inspirat. Acum acestea s-au separat – în cele ce urmează, în aspectul feminin şi în cel masculin noi trebuie să vedem doar un simbol principiul inspirativ a trecut de partea acelora care se situau pe poziţia şi punctul de vedere al lui Abel, a acelora care au rămas păstori şi preoţi. Principiul inspirativ nu s-a răspândit şi asupra celorlalţi; ei au devenit oameni de ştiinţă şi artişti orientaţi spre latura lumească şi s-au mărginit exclusiv la planul fizic.

Acestea n-ar fi putut avea loc fără ca şi în om să se producă o schimbare. Atâta timp cât omul era încă bărbat-femeie, i-ar fi fost imposibil să efectueze separarea între înţelepciunea spirituală şi ştiinţa intelectuală. Creierul a fost adus în stadiul de a putea acţiona, doar prin aceea că omul a fost definitiv separat în două sexe, doar prin faptul că omenirea a fost împărţită după apartenenţa sexuală. Creierul a devenit masculin [Nota 27], fiinţa mai profundă rămânând feminină. Omul poate produce [şi se poate reproduce n.t.] doar în cadrul naturii sale fizice. Acolo produce el ceva, şi anume urmaşi. Spiritul însă, atâta timp cât rămâne în creier, este masculin şi limitat, din punct de vedere productiv, la planul fizic. Pentru aceasta, în Cain şi Abel avem o descriere reprezentativă.

[2] Germ. Empfängnis = concepţie, receptoare. Etimologic, cuvântul provine de la verbul empfangen = a primi.

Aşadar, prin faptul că a intervenit această disociere, s-a întâmplat ca în perpetuarea neamului omenesc urmaşii să nu mai arate identic cu strămoşul, ci să se diferenţieze. Vă rog să vă puneţi în faţă ceea ce urmează. Cu cât factorul sexual capătă o mai mare importanţă, cu atât mai pronunţat se produce diferenţierea. Dacă noi am avea doar perpetuare asexuată, atunci generaţiile următoare s-ar asemăna cu cele precedente. În decursul timpului nu ar apărea nicio deosebire. Deosebirea ia naştere doar prin faptul că are loc încrucişarea. Şi prin ce a fost făcută posibilă această încrucişare? Prin faptul că masculinul s-a dedicat planului fizic. Cain a devenit cel care a arat şi a modificat pământul. Diferenţierea exterioară a generaţiilor nu ar fi intervenit dacă o parte dintre oameni nu ar fi coborât până la planul fizic. Atunci n-a mai fost precum înainte, când producţia [reproducţia n.t.] a coborât de pe planurile superioare. Acum, prin faptul că omul şi-a însuşit ceva din planul fizic, în el s-a întreţesut ceva. Acum el devine un chip asemenea cu cele ce a agonisit pe planul fizic; iar omul le duce sus, pe planurile superioare. Fizicul este semnul lui Cain. Planul fizic, în acţiunea lui asupra omului, îi este imprimat ca semn al lui Cain.

Acum omul s-a unit total cu pământul, astfel încât opoziţia dintre Cain şi Abel este o opoziţie între fiul zeilor şi fiul planului fizic, unde fiii lui Abel-Set reprezintă fiii zeilor, iar fiii lui Cain fiii planului fizic.

Acum veţi înţelege de ce episodul Cain şi Abel pică între Adam şi Set. Atunci a intrat în oameni un nou principiu, principiul eredităţii, al păcatului originar, al neasemănării cu generaţia premergătoare.

Fiii zeilor au rămas însă în continuare. Nu toţi Abelii au fost eradicaţi din lume. Şi vedem acum ce a apărut pe Pământ atunci când Cain, la întrebarea: „Unde este Abel,

fratele tău?" răspunde: „Sunt eu oare păzitorul fratelui meu?" – Mai înainte nici un om n-ar fi spus așa ceva. Aceasta o spune doar un intelect ce reacționează cumva acustic [?] la spiritual. Acum, în principiul iubirii se amestecă principiul luptei, principiul opoziției; acum s-a născut egoismul: „Sunt eu oare păzitorul fratelui meu?"

Abelii care au rămas, aceştia erau fiii zeilor; ei au rămas înrudiți cu divinul. Dar acum ei trebuiau să se ferească de a intra în teluric. Prin acesta a fost inaugurat principiul, care pentru acela care s-a dedicat divinului devine principiul ascezei. Dacă el se unește cu aceia care s-au consacrat pământului, aceasta devine un păcat. Este un păcat dacă „fiii zeilor găsesc plăcere la fiicele oamenilor [Nota 28] din neamul lui Cain".

De aici a rezultat un neam, care de obicei nu este deloc menționat în cărțile oficiale ale Vechiului Testament, ci este doar sugerat [Nota 29]: un neam ce nu este vizibil pentru ochii fizici. În limbajul ocult el este numit „Rakshasaşi", și este asemănător cu „Asuraşii" indienilor [Nota 30]. Aceştia sunt ființe diavoleşti, care au existat cu adevărat și au acționat în mod ispititor asupra oamenilor, astfel încât neamul omenesc însuși a decăzut. Acest „amor" al fiilor zeilor cu fiicele oamenilor a dat naştere unui neam, care a devenit deosebit de seducător pentru a patra subrasă a atlanteenilor, turanienii, și a condus la pieirea neamului omenesc. Câțiva au fost salvați și au continuat să trăiască în noua lume. Potopul este viitura care a distrus Atlantida. Oamenii care au fost ispitiți de către Rakshasaşi treptat, treptat au dispărut.

Acum trebuie să spun ceva ce, în orice caz, vi se va părea foarte curios, dar care este infinit de important a fi știut, ceva care este de o importanță cu totul deosebită și care a fost de-a lungul a multor secole un secret ocult

pentru lumea exterioară şi care va apărea incredibil pentru intelectul majorităţii oamenilor, dar care totuşi este adevărat. Vă pot asigura că orice ocultist se convinge adesea de acest adevăr, dacă este aşa sau nu, în ceea ce noi numim Cronica Akasha. Însă aşa este.

Aceşti Rakshasaşi există, ei au existat cu adevărat – în mod activ – ca ispititori ai oamenilor. Ei au acţionat asupra pasiunilor omeneşti până la momentul în care Christos s-a încarnat în Iisus din Nazareth, şi principiul Buddhi însuşi a devenit prezent pe Pământ într-o corporalitate omenească. Puteţi acum să credeţi sau să nu ceea ce spun: aceasta are o importanţă cosmică, o importanţă ce depăşeşte planul terestru. Nu degeaba Biblia exprimă aceasta astfel: Christos s-a coborât în limbul Infernului. – Acolo nu mai erau fiinţe omeneşti, el avea de-a face cu fiinţe spirituale. Fiinţele Rakshasaşilor au intrat prin aceasta într-o stare de paralizie şi letargie [Nota 31]. Ele au fost ţinute oarecum în frâu, astfel încât au devenit inerte. Aceasta s-a putut întâmpla doar prin faptul că asupra lor s-a acţionat dinspre două laturi. Lucrul n-ar fi fost posibil dacă în Iisus din Nazareth n-ar fi fost îmbinate două naturi: pe de o parte vechiul Chela, care era totalmente unit cu planul fizic, care putea acţiona şi pe planul fizic şi prin forţele lui îl putea ţine în echilibru, şi pe de altă parte Christos însuşi, o fiinţă spirituală pură. Aceasta este problema cosmică care stă la baza Creştinismului. În acea perioadă s-a întâmplat ceva pe plan ocult; este vorba de exilarea duşmanilor umanităţii, al cărei ecou a dăinuit în legenda despre Antichrist, care a fost încătuşat, dar care va reapărea dacă lui nu i se va opune din nou principiul creştin în forma sa originară.

Întregul ocultism al Evului mediu s-a străduit să nu lase să se dezvolte acţiunea Rakshasaşilor. Aceia care puteau privi pe planurile superioare au prevăzut de multă

vreme că momentul ca aceasta să se întâmple poate interveni la răspântia secolelor XIX-XX. *Nostradamus* [Nota 32], care lucra într-un turn ce era descoperit în partea superioară, care a ajutat şi la tratarea ciumei, a fost în stare să prevadă viitorul. El a scris un număr de versete profetice, în care dumneavoastră puteţi identifica Războiul din 1870 şi unele lucruri despre Maria-Antoaneta [Nota 33], ca profeţii deja împlinite. În aceste centurii ale lui Nostradamus stau scrise şi următoarele (centuria 10, 75): Când secolul XIX se va fi sfârşit, va apărea un frate al lui Hermes din Asia şi va uni din nou omenirea. – Societatea Teosofică nu este altceva decât o împlinire a acestei profeţii a lui Nostradamus. Strădania Societăţii teosofice este aceea de a acţiona împotriva Rakshasaşilor şi de a reîntemeia Misteriile originare.

Dumneavoastră ştiţi că, după moarte, Christos a mai rămas pe Pământ încă zece ani [Nota 34]. „Pistis-Sophia" [Nota 35] conţine cele mai profunde învăţături teosofice, ea este mult mai profundă decât „Budismul esoteric" al lui Sinnett [Nota 36]. Iisus s-a încarnat mereu şi mereu. Lui îi revine misiunea de a reînsufleţi principiul misterial. În spate nu se află un fapt de istorie a culturii sau unul fizic, ci faptul de care v-am pomenit, bine-cunoscut ocultiştilor: lupta împotriva Rakshasaşilor. După cum vedeţi, aici stă ascuns un mare şi important secret ocult.

Mă puteţi acum întreba: De ce acest lucru este spus sub formă alegorică şi nu într-un limbaj deschis? – Aici trebuie să atrag atenţia că aceia care au fost mari învăţători ai omenirii, precum Moise, Rishii indieni, Hermes, Christos, primii învăţători creştini, s-au situat pe punctul de vedere al principiului reîncarnării. Iar acest fel alegoric al comunicării are un bun temei. De exemplu, când preoţii druizi povesteau de „Nebelheim" (Ţara negurilor) sau de

„Uriaşul Ymir” [Nota 37] şi aşa mai departe, aceasta nu era, desigur, o versificaţie populară. Preotul druid ştia mult mai multe: spiritul omenesc, căruia îi întipăresc eu azi în memorie basmele, va fi, după ce se va reîncarna, pregătit să cuprindă adevărul într-o formă mai perfectă. Toate aceste basme sunt făcute în ipoteza că spiritul se reîncarnează, pentru ca apoi, mai târziu, să înţeleagă cu atât mai uşor adevărul. La baza acestor basme nu stă credinţa, ci cunoaşterea, experienţa reîncarnării. Chiar şi tăgăduirea reîncarnării – care a început din secolul al III-lea al Creştinismului – s-a făcut în aceeaşi ipoteză a reîncarnării, deoarece s-a vrut să se tragă în jos oamenii în Kama-Manas [Nota 38], până când, aproximativ, întreg spiritualul a trecut prin încarnare. Din acest motiv, timp de 1500 de ani Creştinismul n-a avut ştiinţă de reîncarnare. Dacă în continuare noi am vrea să tăinuim învăţătura despre reîncarnare, am ascunde pentru a doua oară faţă de oameni această cunoaştere. Aceasta însă ar fi un mare păcat, o greşeală faţă de omenire. Prima dată această tăinuire a fost necesară, căci oamenilor trebuia să li se inoculeze, de asemenea, conştienţa valorii unei singure vieţi dintre naştere şi moarte.

III. MISTERELE DRUIZILOR ŞI ALE DROŢILOR

Berlin, 30 septembrie 1904 (Notiţe)

Povestirile noastre din Evul Mediu – Parsifal, Masa rotundă, Hartmann von Aue – ne arată, deşi înţelese de obicei doar în sens exterior, configuraţii esoterice ale adevărurilor mistice. Unde să căutăm originea lor? Originea trebuie căutată înainte de răspândirea Creştinismului. În Creştinism a crescut în mod organic ceea ce a trăit în Irlanda, Scoţia ... [lipsă] Suntem conduşi la un anumit centru, de la care a pornit această viaţă spirituală. Viaţa spirituală [a Europei] a plecat de la o lojă centrală din Scandinavia. Lojă drotă, druizi = stejar. De aceea se vorbeşte exterior că vechii germani îşi primeau instrucţiunile lor sub stejar.

Droţii sau Druizii erau iniţiaţi germanici străvechi. În Anglia ei au subzistat până pe vremea reginei Elisabeta. Tot ceea ce noi putem citi în Edda şi în mitologia străveche germană, merge în urmă până la templele droţilor sau druizilor. Poetul este întotdeauna un preot druid. Legendele nu descriu un simbol sau o alegorie – este şi aceasta, dar şi altceva.

Exemplu: Cunoaştem legenda lui Baldur, ştim că Baldur este speranţa zeilor, că el este omorât de zeul Loki cu ramura de vâsc. Zeul luminii omorât! Întreagă această poveste are un sens misterial profund, pe care orice om care a fost iniţiat nu numai că îl învăţa, ci trebuia să-l vieţuiască.

Misterii. Iniţiere: Primul act era denumit Căutarea corpului lui Baldur. Se gândea că Baldur este mereu viu. Căutarea consta dintr-o clarificare deplină în privinţa

naturii omului. Căci Baldur era omul care s-a pierdut. Odată, cândva, trăia un om diferit de cel din ziua de azi, un om nediferenţiat, neîmpins în cele inferioare până la vieţuirea pasiunilor, un om clădit dintr-o materie mai fină, volatilă. Baldur, omul care luminează. – Adevărata înţelegere este atunci când luăm lucrurile care ne apar drept simbol, într-un sens mai înalt. Acel om, care nu a coborât în ceea ce noi numim astăzi materie, este Baldur. El locuieşte în fiecare din noi. Preotul druid trebuia să caute acest om superior în el însuşi. Lui i se clarifica în ce consta această diferenţiere, de la... [lipsă] înalte la cele inferioare.

Secretul oricărei iniţieri este de a naşte în sine pe omul superior. Ceea ce preotul parcurge într-un ritm mai rapid, oamenii vor parcurge într-un şir evolutiv lung. Pentru ca aceşti druizi să poată fi conducători pentru restul oamenilor, trebuia ca ei să primească această iniţiere.

Omul coborât mai adânc în materie trebuie să o învingă şi să atingă din nou acea stare superioară. Această naştere a omului superior decurge în toate Misteriile într-un mod foarte asemănător. Omul scufundat în materie trebuia vivifiat din nou, trebuia să treci printr-o serie de experienţe, experienţă reală, ce nu suportă comparaţie cu nicio vieţuire senzorială de pe planul fizic.

Etapele. Prima era aceea în care erai condus înaintea aşa-numitului tron al necesităţii. Stăteai în faţa abisului; aflai realmente pe propria piele cum se trăieşte în regnurile inferioare ale naturii. Omul este mineral şi plantă, însă omul actual nu poate afla astăzi, nu poate vieţui ceea ce vieţuiesc substanţele elementare, şi cu toate astea, caracterul constrângător, sever existent în lume provine de la faptul că noi suntem de asemenea minerale, plante.

Următoarea treaptă îl conducea pe om înaintea a tot ceea ce trăiește în regnul animal. Trebuia să vezi agitându-se și învălmășindu-se unele peste altele toate pasiunile și poftele care există. Omul trebuia să le contemple, deoarece inițierea are drept scop să privească în spatele culiselor existenței cosmice. Omul nu știe că ceea ce roiește și forfotește prin spațiul astral este doar ocultat de învelișul său fizic. Vălul Mayei este un adevărat înveliș, iar cel care este inițiat trebuie să vadă în spatele lui – învelișurile cad, omul va vedea limpede. Acesta este un moment deosebit: preotul își dădea seama că ele [învelișurile] au stăvilit instinctele care, dacă ar fi fost lăsate libere, ar fi fost înspăimântătoare.

A treia treaptă, pe care omul fără o pregătire specială o găsește încă foarte greu de înțeles, conducea la contemplarea marii naturi. Faptul că aici zac puteri oculte enorme și în aceste forțe ale naturii se exprimă pasiunile cosmice, este ceva ce pe om îl face atent că există forțe, pe care nu le vieţuiește nicidecum ca pe propria sa durere sau tristețe.

Următorul examen se numește Predarea șarpelui de către hierofant. Această probă poate fi explicată doar prin efectele ce pornesc de aici. Legenda despre Tantal ne-o descrie. Favoarea de a te afla în Sfatul Zeilor poate fi folosită în mod abuziv. Ea semnifică o realitate care, fără îndoială, îl ridică pe om deasupra lui, însă îl leagă de pericole ce nu au fost deloc exagerate în blestemul tantalic. De regulă omul spune că el nu poate face nimic împotriva legilor naturii. Acestea sunt gânduri. Cu *acel* gând, care nu este decât un gând-umbră al creierului, nu poţi face nimic; cu gândul creator, care clădește și construiește lucrurile în Cosmos, cu gândul productiv, fecund, în locul celui pasiv, avem ceva ce este străbătut de forță spirituală. O omidă

golită de ce e înăuntrul ei, este învelişul omidei; străbătută de gândul [productiv] ea este omida vie. În gândurile-înveliş este turnată forţa activă, creatoare, astfel încât preotul este în stare nu numai să contemple lumea, ci şi să acţioneze în ea ca magician. Pericolul este de a abuza. El poate... [lipsă].

Pe această treaptă ocultistul capătă o anumită putere, prin care devine el însuşi în stare să inducă în eroare fiinţe superioare. El trebuie nu numai să repete nişte adevăruri, ci trebuie să le şi experimenteze; să decidă dacă ceva este adevărat sau fals. Aceasta înseamnă: Predarea şarpelui de către hierofant.[3] [Pe tărâm spiritual aceasta este similar cu ceea ce în fizic înseamnă începutul ataşării unei măduve a spinării. În cadrul animalităţii, noi ajungem, prin peşti, amfibii şi aşa mai departe, la creierul animalelor vertebrate şi al omului. Compară nota la aceasta.] În spiritual există de asemenea o şiră a spinării, unde se decide dacă se primeşte un creier spiritual. Pe această treaptă a evoluţiei omul parcurge acest proces. El este scos din cadrul Kamei şi dotat cu şiră a spinării spirituală, pentru a fi ridicat în vârtejurilor creierului spiritual. Sinuozităţile labirintului sunt pe plan spiritual acelaşi lucru cu circumvoluţiunile creierului. Omul capătă acces în labirint, în sinuozităţile planurilor superioare.

Apoi el trebuia să jure tăcere. O sabie tăioasă era aşezată în faţa lui şi el trebuia să jure cu toată tăria. Aceasta însemna că de acum înainte omul să nu vorbească despre vieţuirile sale celor ce nu erau iniţiaţi ca şi el. Aceste adevărate secrete nu pot fi comunicate oricum mai departe. El [iniţiatul] avea însă posibilitatea să compună

[3] Predarea şarpelui, în sensul de renunţare la puterea de seducţie a şarpelui (n.t.).

legendele, astfel încât ele sunt o expresie a veşnicului. Dacă te puteai pronunţa în acest mod, aveai, desigur, o mare putere asupra semenilor. Cel care plăsmuieşte o astfel de legendă imprimă ceva în spiritul omenesc. Ceea ce vorbeşti, aşa cum vorbim noi, este uitat din nou, şi doar o infimă parte supravieţuieşte morţii. Adevărurile veşnice dăinuie cel mai mult. Lucrurile ştiinţifice de factură inferioară supravieţuiesc foarte puţin. Veşnicul însă da, şi apare din nou, într-o nouă încarnare.

Preotul druid vorbea dintr-un plan superior. Dacă povestirile lui, chiar dacă simple, erau expresia adevărurilor superioare, ele pătrundeau adânc în suflete. El avea în faţă oameni simpli, însă adevărurile pătrundeau în suflete şi ei luau în sine ceva ce se năştea din nou în noua încarnare. În vremea aceea oamenii vieţuiau adevărurile basmelor; aşa se face că noi avem astăzi un corp spiritual preparat, pregătit, iar dacă astăzi înţelegem adevărurile superioare, aceasta se întâmplă pentru că noi am fost pregătiţi.

Acest timp, care s-a încheiat în anul 60, a pregătit viaţa spirituală a Europei, a oferit terenul pe care s-a putut ridica Creştinismul. Învăţăturile lor s-au păstrat, iar cel care caută, mai găseşte încă accesul la ceea ce se preda în acele loji.

După ce el [preotul druid] depunea jurământul său pe sabie, trebuia să bea o anumită băutură, şi anume dintr-un craniu omenesc. Aceasta semnifica faptul că omul s-a ridicat, deasupra omenescului. Preotul druid trebuia să aibă acest sentiment faţă de corpul inferior. El trebuia să simtă ceea ce trăia în corp atât de obiectiv, atât de rece, încât să-l privească ca pe un vas. Apoi el era iniţiat în secretele înalte şi modul cum a urcat din nou în lumile superioare. Baldur... [lipsă]. El a fost condus într-un palat al

uriaşilor, care era acoperit cu săbii scânteietoare. Îi ieşea în întâmpinare un bărbat, care arunca în afară şapte flori. Spaţiu ceresc, Heruvim, Demiurg. – El devenea astfel un adevărat preot solar.

Mulţi citesc Edda şi nu ştiu că ea este o povestire despre ceva ce s-a întâmplat cu adevărat în vechile Misterii ale droţilor. În mâinile preoţilor droţi exista o putere enormă asupra vieţii şi morţii. Este un adevăr, că totul cunoaşte în decursul timpurilor o degradare. Odinioară exista tot ce poate fi mai înalt, mai sfânt. În timpurile în care s-a răspândit Creştinismul, multe lucruri erau degenerate şi existau mulţi magicieni negri, astfel încât Creştinismul a fost ca o salvare.

Simplul studiu al acestor vechi adevăruri ilustrează aproape întregul ocultism.

În templul druid nicio piatră nu se punea peste cealaltă ca astăzi, ci exact după dimensiuni astronomice. Uşile erau construite după măsură cerească. Preoţii druizi erau constructori ai omenirii. O palidă imagine despre aceasta s-a păstrat în concepţiile francmasonilor.

Învăţând să priveşti prin materia astrală, vezi Soarele la Miezul nopţii: Prima iniţiere.

Predarea şarpelui: A doua iniţiere.

Mersul în labirint: A treia iniţiere.

IV. LEGENDA LUI PROMETEU

Berlin, 7 octombrie 1904

Ultima oară am încercat să vă arăt cum se făcea inițierea în vechile loji druidice. Astăzi aș vrea să vă expun ceva ce de fapt este înrudit cu aceasta, care probabil este mai îndepărtat, însă doar în aparență. Vom vedea însă că noi vom cunoaște din ce în ce mai în profunzime modul cum a evoluat omenirea.

Din diferitele mele conferințe de vinerea [Nota 39], ați observat, desigur, că lumea de legende a diferitelor popoare are un conținut profund, și că miturile sunt expresia unor adevăruri esoterice profunde. Astăzi aș dori să vorbesc despre una dintre cele mai interesante legende, despre o legendă ce stă în legătură cu întreaga evoluție a rasei-rădăcină a cincea, a noastră. Veți vedea în același timp că esoteristul poate să parcurgă trei trepte de înțelegere a mitologiei.

Mai întâi, legendele trăiesc în sânul unui anume popor și sunt luate exoteric, exterior – ad litteram. Ulterior, această concepere textuală a legendei începe să nu mai fie crezută, iar oamenii cultivați încearcă să dea o interpretare simbolică legendelor. În spatele acestor două interpretări se mai află însă ascunse încă alte cinci interpretări; căci orice legendă are șapte înțelesuri. A treia este cea în care dumneavoastră sunteți din nou, într-un anume fel, în situația în care interpretați legendele în litera textului. Desigur, dumneavoastră trebuie să înțelegeți mai întâi limbajul în care au fost compuse legendele. Astăzi aș dori să vorbesc despre o legendă, al cărei înțeles nu este atât de ușor de obținut, despre legenda prometeică.

Într-un capitol din volumul doi al „Doctrinei secrete” a lui *H.P. Blavatsky*, dumneavoastră veţi găsi câte ceva în legătură cu aceasta şi puteţi deduce ce conţinut bogat se ascunde în această legendă. Cu toate acestea, nu este întotdeauna posibil să spui, într-o scriere tipărită, chiar ultimele lucruri. Astăzi putem merge puţin mai departe de cele expuse în „Doctrina secretă” a H.P. Blavatsky.

Prometeu aparţine mitologiei greceşti. El şi fratele lui, Epimeteu, sunt fiii unui Titan, Iapet. Titanii înşişi sunt fiii celei mai vechi zeităţi greceşti, Uranos, şi al soţiei sale, Gaia. Uranos ar însemna, tradus în nemţeşte, „Cerul”, iar Gaia „Pământul”. Remarc încă în mod expres că Uranos în greceşte este identic cu Varuna în indiană. Aşadar, Prometeu, ca şi fratele său Epimeteu, este un titan, un urmaş al unuia dintre fiii lui Uranos şi al Gaiei, Iapet. Cel mai tânăr dintre titani, Cronos, Timpul, l-a detronat pe tatăl său, Uranos, şi s-a înscăunat de unul singur la domnie. Din acest motiv, el însuşi a fost la rândul lui detronat de fiul său, Zeus, şi aruncat împreună cu toţi Titanii în Tartar, în abis sau lumea de jos. Doar Titanul Prometeu şi fratele său Epimeteu au ţinut cu Zeus. Ei au stat atunci de partea lui Zeus şi au luptat împotriva celorlalţi Titani.

Dar Zeus a vrut acum să stârpească şi neamul omenesc, care a devenit deosebit de arogant. Atunci, Prometeu s-a făcut avocatul neamului omenesc. El a reflectat cum să îi dea acestui neam al oamenilor ceva prin care să se poată el însuşi salva şi să nu mai depindă doar de ajutorul lui Zeus. Astfel, ni se povesteşte că Prometeu l-ar fi învăţat pe om să deprindă scrisul şi artele, dar în special folosirea focului. Din această cauză şi-a atras asupra lui mânia lui Zeus. Datorită acestei mânii a lui Zeus el a fost încătuşat de Caucaz şi a trebuit să îndure acolo multă vreme chinuri mari.

Ni se mai povesteşte în continuare că de acum înainte Zeii, în frunte cu Zeus, l-ar fi pus pe Hefaistos, Zeul artei forjării fierului, să confecţioneze o coloană sculptată cu chip de femeie. Această statuie cu chip feminin a fost dotată cu toate însuşirile ce alcătuiesc podoaba exterioară a spiţei umane a celei de a cincea rasă-rădăcină. Această statuie feminină era Pandora. Pandora a fost destinată să aducă oamenilor daruri, prima dată fratelui lui Prometeu, lui Epimeteu. Prometeu l-a avertizat de fapt pe fratele său să nu primească aceste daruri; acesta însă s-a lăsat totuşi înduplecat şi a primit darurile Zeilor. Toate s-au deşertat asupra omenirii, doar unul a fost reţinut: speranţa. Aceste daruri sunt în cea mai mare parte nenorociri şi suferinţe pentru omenire; doar speranţa a fost reţinută *în* cutia Pandorei.

Prometeu este deci ţintuit de Caucaz, iar din ficatul lui roade mereu un vultur. Aici rabdă şi îndură el. El ştie însă ceva, un lucru care îi poate garanta salvarea. El ştie un secret pe care nici Zeus nu-l ştie, dar pe care acesta vrea să-l ştie. El însă nu îl divulgă, deşi Zeus trimite la el pe Hermes, mesagerul Zeilor.

Şi apoi, în cuprinsul legendei ni se povesteşte ciudata lui eliberare. Se spune că Prometeu poate fi eliberat doar prin intervenţia unui iniţiat. Iar un asemenea iniţiat era grecul Hercule; Hercule, care a efectuat cele douăsprezece munci. Efectuarea acestor douăsprezece munci este opera unui iniţiat. Sunt cele douăsprezece probe iniţiatice, exprimate simbolic. Despre Hercule se mai spune în plus că el s-ar fi iniţiat în Misteriile eleusine. El îl putea salva pe Prometeu. Mai trebuia însă să se jertfească cineva, iar cel ce s-a jertfit pentru Prometeu a fost centaurul Chiron. Acesta suferea deja de o boală incurabilă. El era jumătate animal, jumătate om. El îndură moartea, iar Prometeu a

fost prin aceasta salvat. Aceasta este structura exterioară a legendei lui Prometeu.

În această legendă avem întreaga istorie a celei de-a cincea rase-rădăcină, în ea fiind inclus un adevăr misterial real. Această legendă se povestea într-adevăr ca legendă în Grecia. Dar ea era reprezentată şi în Misterii, astfel încât discipolul misterial avea în faţa sa destinul lui Prometeu. În acesta el trebuia să vadă trecutul şi viitorul întregii rase-rădăcină a cincea. Puteţi ajunge să înţelegeţi acesta doar dacă luaţi în considerare un lucru.

Abia la mijlocul rasei lemuriene s-a ajuns la ceea ce se cheamă intrarea în evoluţie a omului, devenirea-om a lui; devenire-om, în sensul oamenilor pe care îi avem în ziua de azi. Această omenire a fost condusă de mari învăţători şi conducători, pe care noi îi numim „Fiii ceţii de foc". Astăzi, omenirea celei de-a cincea rase-rădăcină este de asemenea condusă de mari iniţiaţi, însă iniţiaţii noştri sunt de alt gen decât conducătorii omenirii de atunci.

Dumneavoastră trebuie să vă fie clară acum această deosebire. Există o mare deosebire între conducătorii celor două rase precedente şi conducătorii rasei noastre – rasa-rădăcină a cincea. De asemenea, şi conducătorii acelor rase erau uniţi într-o Frăţietate a unei loji albe. Aceştia însă nu şi-au efectuat evoluţia lor anterioară pe planeta noastră – Pământ, ci pe alte scene. Ei coborâseră pe Pământ deja ca oameni maturi, superiori, pentru a-i instrui pe oamenii aflaţi încă la vârsta copilăriei, la prima lor apariţie pe Pământ. Ei i-au învăţat primele arte de care aveau nevoie. Această şcolarizare s-a făcut pe toată durata raselor-rădăcină a treia, a patra, chiar şi într-a cincea rasă-rădăcină.

Această a cincea rasă-rădăcină a pornit iniţial de la un mic pâlc de oameni, care au fost selectaţi din rasa-rădăcină

anterioară. Ei au fost duşi în deşertul Gobi, de unde s-au răspândit apoi radial pe întreg Pământul. Primul conducător care a dat impulsul pentru această evoluţie a omenirii a fost unul din aşa-numiţii Manu [Nota 40], Manu celei de-a cincea rasă-rădăcină. Acel Manu aparţinea încă acelor conducători ai neamului omenesc coborâţi pe vremea rasei-rădăcină a treia. El era încă unul dintre conducătorii care şi-au făcut evoluţia nu doar pe Pământ, ci au venit maturi pe Pământul nostru.

Dezvoltarea unor Manu care sunt oameni ca şi noi, care au evoluat ca şi noi doar pe Pământ, care au luat-o de jos, să zicem aşa, trecând prin toate gradele, a început abia în a cincea rasă-rădăcină. Avem aşadar oameni care sunt deja personalităţi conducătoare şi Maeştri, şi oameni care se străduiesc să devină personalităţi conducătoare şi Maeştri; astfel, în cadrul celei de-a cincea rase-rădăcină avem Chelaşi şi Maeştri ce aparţin de rasele anterioare, şi Chelaşi şi Maeştri care au trecut prin tot ceea ce au trecut oamenii începând de la mijlocul epocii lemuriene încoace. Unul dintre Maeştrii care deţin conducerea celei de a cincea rase-rădăcină, a fost ales să preia conducerea celei de-a şasea rase-rădăcină. Rasa-rădăcină a şasea va fi prima care va fi condusă de un frate pământesc drept Manu. Maeştrii anteriori, Manu celorlalte lumi, predau fratelui pământesc conducerea omenirii.

Tot ceea ce noi numim dezvoltarea artelor, coincide cu zorii celei de a cincea rase-rădăcină, rasa noastră. Atlanteenii duceau încă o viaţă cu totul diferită. Ei nu făceau invenţii şi descoperiri. Ei lucrau într-un mod cu totul diferit. Tehnica şi arta lor erau cu totul altfel. Ceea ce noi numim tehnică şi arte, s-a dezvoltat abia în rasa-rădăcină a cincea, a noastră. Descoperirea cea mai importantă este descoperirea focului. Încercaţi odată să

gândiţi aceasta. Făceţi-vă clar cât de multe depind astăzi, în tehnica, industria şi arta noastră, larg răspândite, de foc. Cred că tehnicianul îmi va da dreptate dacă afirm, că fără foc n-ar fi posibil nimic din toată tehnica pe care o avem, astfel încât putem spune că descoperirea focului a fost descoperirea fundamentală, care a dat impulsul pentru toate celelalte descoperiri.

În plus, dumneavoastră trebuie să mai ţineţi seama că în epoca în care a luat naştere legenda lui Prometeu, prin foc se înţelegea tot ceea ce era într-un fel oarecare legat de căldură. Prin foc se înţelegea şi cauza fulgerului. Cauzele tuturor fenomenelor calorice erau rezumate expresia „foc". Conştienţa faptului că omenirea celei de-a cincea rase stă sub semnul focului, se exprimă în primul rând prin legenda lui Prometeu [Nota 41]. Iar Prometeu nu este altceva decât reprezentantul întregii rase-rădăcină a cincea.

Fratele său este Epimeteu. Mai întâi să ne traducem cele două cuvinte: Prometeu, pe nemţeşte se numeşte „cel care gândeşte înainte", Epimeteu se numeşte „cel care gândeşte după". Aici, în omul care meditează a posteriori şi cel care gândeşte a priori, aveţi expuse clar cele două activităţi ale gândirii omeneşti. Omul care gândeşte pe urmă, este cel care lasă întâi lucrurile acestei lumi să acţioneze asupra sa şi după aceea gândeşte. O astfel de gândire este gândirea kama-manasică. Dintr-un anumit punct de vedere, gândirea Kama-Manas înseamnă să laşi întâi să acţioneze lumea asupra ta şi după aceea să gândeşti. Omul celei de-a cincea rase-rădăcină gândeşte astăzi, în principal, ca Epimeteu.

În măsura în care omul nu va mai lăsa să acţioneze asupra lui lucrurile deja existente aici, ci creează viitor, este inventator şi descoperitor, în aceeaşi măsură el este un Prometeu, un înainte-gânditor. Niciodată n-ar fi putut fi

făcute descoperiri dacă omul n-ar fi fost decât un Epimeteu. O descoperire se face prin faptul că omul creează ceva ce încă nu există. Mai întâi ea există sub formă de gând, şi apoi gândul este transpus în realitate. Aceasta este gândirea prometeică. Această gândire, în cadrul rasei-rădăcină a cincea, este gândirea manasică. Gândirea kama-manasică şi cea manasică merg în cea de a cincea rasă-rădăcină ca două curente paralele. Treptat, gândirea manasică se va extinde din ce în ce mai mult.

Această gândire manasică a rasei-rădăcină a cincea mai are încă o particularitate. Aceasta o înţelegem dacă privim în urmă la rasa-rădăcină atlanteeană. Aceasta avea mai mult o gândire instinctivă, care era încă în legătură cu forţa de viaţă sau forţa vitală. Rasa-rădăcină atlanteeană era încă în stare să-şi construiască din forţa germinativă a sămânţei o forţă de mişcare. După cum astăzi omul are în depozitele de cărbune un fel de rezervor de forţă, pe care îl transformă în abur pentru deplasarea locomotivelor şi a sarcinilor, tot astfel atlanteeanul avea depozite mari de seminţe ale plantelor ce conţineau forţe, pe care el le putea transforma în forţă de deplasare, prin care erau acţionate acele vehicule despre care este vorba în broşura lui Scott-Elliot despre atlanteeni [Nota 42]. Această artă s-a pierdut. Spiritul oamenilor atlanteeni era încă stăpân peste natura vie, peste forţa germinativă a seminţelor. Spiritul rasei a cincea poate birui doar natura nevie, forţele evolutive existente în piatră, în minerale. Astfel, Manasul rasei-rădăcină a cincea este încătuşat de forţele minerale, aşa cum rasa antlanteeană era legată de forţele vitale. Întreaga forţă prometeică este încătuşată de stâncă, de pământ. De aceea Petru este stânca pe care a clădit Christos. Ea este aceeaşi cu stânca Caucazului. Omul celei de-a cincea rase

trebuie să-şi caute evoluţia sa exclusiv pe planul fizic. El este încătuşat de forţe anorganice, minerale.

Încercaţi odată să vă faceţi o imagine de ansamblu despre ce înseamnă toată această tehnică a rasei a cincea despre care vorbim. La ce serveşte ea? Dacă v-aţi format o privire de ansamblu, veţi vedea că atunci când folosim forţa intelectuală, manasicul, la anorganic, la mineral, aceasta serveşte în cea mai mare parte, în ciuda rezultatelor ei măreţe şi impresionante, egoismului omenesc. Interesul personal omenesc este până la urmă cel pentru care se utilizează aceste forţe ale invenţiilor şi descoperirilor celei de-a cincea rase-rădăcină.

Porniţi de la prima descoperire şi invenţie şi mergeţi în sus până la telefon, până la cele mai recente invenţii şi descoperiri ale noastre, şi veţi vedea ce forţe imense şi puternice ne-au fost puse la dispoziţie prin aceste invenţii şi descoperiri. Dar la ce servesc ele? Ce aducem noi pe calea ferată şi cu vapoarele cu aburi din ţările îndepărtate? Aducem alimente, prin telefon comandăm tot alimente pentru noi. În esenţă, Kama omenească este cea care pretinde aceste invenţii şi descoperiri în cea de a cincea rasă-rădăcină. Iată ce trebuie să ne devină clar odată, dacă privim în mod obiectiv. Vom şti atunci şi că acel om superior, care este strămutat în materie, este de fapt încătuşat, în timpul celei de-a cincea rase-rădăcină, în materie, Kama lui pretinzând satisfacţia în cadrul materiei.

Dacă ajungeţi să intraţi şi să vă familiarizaţi cu esotericul, veţi descoperi că principiile omului sunt în legătură cu anumite organe bine precizate ale corpului. Am să vă vorbesc [altă dată] mai exact despre această temă; astăzi nu vreau decât să vă menţionez organele cu care sunt într-o anumită legătură cele şapte principii ale noastre.

Mai întâi avem aşa-numitul principiu fizic. Acesta stă într-o relaţie ocultă cu partea superioară a figurii omeneşti, cu rădăcina nasului. Construcţia fizică a omului, atunci când a început – înainte omul era doar astral şi s-a construit pe sine în fizic –, a pornit de la această parte a corpului. Corpul fizic a pornit şi s-a clădit începând de la rădăcina nasului, astfel că esoteristul consideră rădăcina nasului aparţinând fizic-mineralului propriu-zis.

Al doilea principiu este Prana, dublul eteric. Din punct de vedere esoteric, lui îi este repartizat ficatul. Acest organ stă într-o anumită legătură ocultă cu el. Urmează apoi Kama, corpul astral. Acesta a dezvoltat şi el activitatea lui în ce priveşte formarea organelor de nutriţie, care au drept reprezentant stomacul. Dacă corpul astral n-ar avea această amprentă bine precizată pe care o are în om, atunci nici acest aparat de nutriţie omenesc, împreună cu stomacul, n-ar avea această formă specială pe care o are astăzi.

Când îl priviţi pe om, mai întâi sub aspectul suportului fizic, în al doilea rând sub aspectul dublului eteric şi în al treilea rând sub aspectul corpului său astral, aveţi baza care, după cum vedeţi, este încătuşată în ceea ce constituie lanţurile minerale ale rasei-rădăcină a cincea.

Prin corpurile superioare omul se desprinde deja de aceste lanţuri şi se ridică din nou spre zone mai înalte. Kama-Manasul se ridică deja, prin propriile puteri, din nou în sus. Omul se eliberează din nou de fundamentul pur natural. De aceea există o relaţie ocultă între Kama-Manas şi ceea ce face ca omul să fie ridicat, dezlegat de ceea ce constituie suportul natural. Această legătură ocultă este cea dintre Manasul inferior şi aşa-numitul cordon ombilical. Dacă în configuraţia omenească n-ar exista

Kama-Manasul, atunci embrionul nu ar fi legat în felul în care este legat de mamă.

Dacă mergem mai sus, la Manasul superior, vedem că există o relaţie ocultă de acelaşi fel faţă de inimă şi faţă de sângele omenesc. Buddhi are o relaţie ocultă cu laringele omenesc, cu gâtlejul şi laringele. Şi Atma are o relaţie ocultă, cu ceva ce umple întregul om, şi anume cu Akasha conţinută în om.

Acestea sunt cele şapte relaţii oculte. Dacă vă reprezentaţi toate acestea, va trebui să evidenţiem drept cele mai importante relaţii pentru rasa noastră a cincea pe cele faţă de dublul eteric şi faţă de Kama. Şi dacă adăugaţi ceea ce am spus mai devreme despre atlanteeni, care stăpâneau Prana – forţa vitală care străbate dublul eteric –, ajungeţi să vă spuneţi că atlanteeanul, sub un anumit raport, se situa încă cu o treaptă mai jos. Dublul său eteric avea încă o strânsă înrudire cu etericul lumii exterioare, şi prin aceasta el stăpânea Prana lumii exterioare. Datorită faptului că omul a urcat o treaptă mai sus, nivelul la care trebuie să lucreze se situează o treaptă mai jos. Aceasta este o lege. Dacă pe de o parte are loc o urcare, pe de altă parte trebuie să se întâmple o coborâre. În timp ce înainte omul a lucrat asupra Kamei de la nivelul Pranei, acum el trebuie să lucreze cu ajutorul Kamei asupra planului fizic.

Înţelegeţi acum cât de profund simbolizează legenda lui Prometeu această legătură ocultă. Un vultur roade din ficatul lui Prometeu. Kama este simbolizată prin vultur, care mistuie, care devorează realmente forţele rasei a cincea. Vulturul roade din ficatul omului, din baza lui, şi astfel această forţă a rasei a cincea roade din forţa vitală propriu-zisă a omului, deoarece omul este încătuşat de natura minerală, de Petru, stânca, Caucazul. Cu acesta a trebuit omul să plătească asemănarea sa cu Prometeu. De

aceea, pentru a nu mai fi înlănţuit de mineral, de Caucaz, omul trebuie să învingă propria sa natură.

Eliberarea omului încătuşat o pot aduce doar aceia care se formează ca iniţiaţi omeneşti în timpul celei de-a cincea rase-rădăcină. Hercule, un iniţiat uman, trebuie el însuşi să răzbească spre Caucaz pentru a-l elibera pe Prometeu. În felul acesta însă iniţiaţii îl vor desprinde pe om din încătuşare, iar ceea ce este sortit să apună trebuie să se jertfească.

Omul care mai este legat încă de animalic – centaurul Chiron – trebuie să se jertfească. Omul vechi trebuie jertfit. Jertfa centaurului este la fel de importantă pentru evoluţia rasei a cincea, pe cât este de importantă fapta iniţiaţilor celei de a cincea rase întru eliberarea omului.

Se spune că în Misteriile greceşti se prevestea oamenilor viitorul. Prin aceasta nu se înţelegea însă o descriere vagă, abstractă a ceea ce urma să se întâmple în viitor, ci o indicaţie a căilor care îl introduc pe om în viitor, a ceea ce omul are de făcut pentru a se dezvolta în viitor. Ceea ce trebuia să se dezvolte ca forţă umană în viitor, aceasta era reprezentat în marea dramă-mister Prometeu.

Trebuie să ne mai reprezentăm acum, prin cele trei neamuri de Zei, Uranos, Cronos şi Zeus trei entităţi conducătoare succesive ale oamenilor. Uranos înseamnă cer, Gaia Pământ. Dacă mergem în urmă, dincolo de mijlocul rasei a treia, a lemurienilor, nu-l găsim încă pe omul pe care îl ştim noi acum, ci un om pe care Doctrina secretă îl numeşte „Adam Kadmon”[Nota 43], omul nediferenţiat sexual, omul care nu aparţinea încă Pământului, care nu a dezvoltat încă organele văzului terestru, care aparţinea încă uranicului, cerului. Prin căsătoria lui Uranos cu Gaia a luat naştere omul, care a coborât în materie şi odată cu aceasta s-a inserat în timp.

De la mijlocul erei lemuriene încoace, până în era atlanteeană la începutul ei, Cronos (Chronos = timp) devine stăpânul celui de-al doilea neam zeiesc. Grecii au simbolizat la început entitățile conducătoare prin Uranos, mai târziu prin Cronos, iar apoi au trecut la Zeus. Zeus este însă unul dintre acei conducători care nu au absolvit şcoala lor pe Pământ. El este încă unul care aparţine de nemuritori, cum de altfel întreaga pleiadă a Zeilor greci aparţinea încă de nemuritori.

Omenirea muritoare, în timpul rasei a cincea, trebuie să stea pe propriile picioare. Această omenire este reprezentată prin Prometeu. Ea a adus cea dintâi artele omeneşti şi arta străveche a focului. Pe această omenire este Zeus gelos, deoarece oamenii cresc, se dezvoltă până la a avea proprii ei iniţiaţi, care în rasa-rădăcină a şasea vor lua în primire conducerea. Aceasta însă omenirea trebuie mai întâi să şi-o câştige. De aceea iniţiaţii trebuie să preia asupra lor toate suferinţele.

Prometeu este iniţiatul originar al celei de-a cincea rase-rădăcină, care a fost iniţiat nu doar în înţelepciune, ci şi în faptă. El trece prin toate suferinţele, şi este eliberat de către acela care a devenit matur să facă treptat omenirea liberă şi să o ridice deasupra mineralului.

Aşadar, legendele ne prezintă marile adevăruri cosmice. De aceea v-am spus în introducere, că cel care se ridică la al treilea fel în care poate fi interpretată legenda, o poate lua din nou în sens literal... [Urmează câteva fraze neclare [Nota 44], comp. nota.] În legenda lui Prometeu aveţi măcinarea ficatului de către vultur. Această frază trebuie luată absolut literal. Vulturul roade efectiv din ficatul celei de-a cincea rase-rădăcină. Este lupta stomacului cu ficatul. Această luptă prometeică dureroasă se repetă în fiecare om în timpul celei de-a cincea rase-

rădăcină. Ceea ce se spune aici în legenda lui Prometeu trebuie luat absolut literal. Dacă această luptă n-ar exista, destinul rasei a cincea ar fi cu totul altul.

Există aşadar trei înţelesuri ale legendelor: primul este înţelesul literal-exoteric, al doilea este cel alegoric – lupta naturii omeneşti –, al treilea este cel ocult, în care intervine din nou o interpretare literală a miturilor. De aici puteţi observa că aceste legende, toate – cel puţin toate acelea care au o astfel de importanţă –, îşi au originea în şcolile misteriale şi nu sunt altceva decât ceea ce se reprezenta în şcolile de Misterii ca marea dramă a destinului omenirii. După cum la Misteriile druide v-am putut arăta că [legenda lui] Baldur nu reprezintă altceva decât ceea ce se petrecea în interiorul Misteriilor druide, tot astfel în Prometeu dumneavoastră aveţi ceea ce vieţuia discipolul Misteriilor greceşti în interiorul Misteriilor, pentru a câştiga forţă şi energie pentru viaţa în viitor.

V. MISTERIUL ROSICRUCIENILOR

Berlin, 4 noiembrie 1904

Am discutat deja despre diverse mituri, ale căror imagini conţin adevăruri esoterice. Astfel de mituri au fost date mai demult oamenilor, mai întâi – câtă vreme ei nu erau maturi pentru adevărurile esoterice propriu-zise – sub formă imaginativă. Aceste imagini puneau stăpânire pe corpul cauzal, pregătind astfel oamenii, ca în încarnări viitoare să înţeleagă adevărurile esoterice înseşi.

Astăzi aş dori să vă fac o prezentare esoterică, care a fost dată pentru prima oară în urmă cu câteva secole şi care continuă să trăiască sub diverse forme şi astăzi. Ea este următoarea:

La începutul secolului al XV-lea [Nota 45], în Europa a apărut o personalitate care fusese iniţiată în anumite taine în Orient. Aceasta era *Christian Rosenkreutz* [Nota 46]. Înainte ca respectiva încarnare a lui Christian Rosenkreutz să fi ajuns la sfârşit, el a iniţiat – în măsura în care acest lucru era posibil atunci cu europenii – un număr de personalităţi – nu trecea de cifra zece – în acelaşi domeniu în care fusese şi el iniţiat. Această mică frăţie, ce se intitula Frăţia rosicrucienilor – *Fraternitas rosae crucis* –, a dus afară, în lume, printr-o frăţie mai mare, mai mult exterioară, un anumit mit.

Christian Rosenkreutz însuşi prezentase atunci, în cel mai profund interior al Misteriilor rosicruciene, anumite taine, într-o formă ce putea fi percepută doar de nişte oameni care avuseseră pregătirea necesară. Dar, aşa cum s-a spus, în mica Frăţie nu erau mai mult de zece oameni; aceştia erau rosicrucienii iniţiaţi propriu-zişi. Învăţăturile predate de Christian Rosenkreutz nu puteau fi comunicate multor oameni; dar ele au fost îmbrăcate într-un fel de mit. Chiar de la prima sa întemeiere, la începutul secolului al XV-lea, acest mit a fost în multiple feluri povestit şi interpretat în cadrul Frăţiilor [Nota 47]. De povestit a fost povestit în cercuri mai mari, interpretarea însă s-a făcut doar în cercul mai restrâns, al celor care erau maturi pentru asta.

Acest mit are aproximativ următorul conţinut:

A existat o vreme, când unul dintre Elohimi l-a creat pe om; un om pe care el l-a numit Eva. Elohimul însuşi s-a unit cu Eva, şi din Eva s-a născut Cain. Apoi Elohimul Iahve sau Iehova l-a creat pe Adam. Adam s-a unit şi el cu Eva, şi din această căsătorie s-a născut Abel.

În ce-l priveşte pe Cain avem deci de-a face cu un fiu direct al Zeilor, în cazul lui Abel cu un vlăstar al unor creaturi umane, Adam şi Eva. Şi mitul merge mai departe.

Darurile de jertfă pe care Abel le-a oferit Zeului Iahve au fost plăcute Zeului. Cele ale lui Cain însă nu au fost, căci Cain nu a fost creat la porunca directă a lui Iahve. Urmarea acestui lucru a fost aceea că Cain a comis fratricidul. El l-a ucis pe Abel. Din acest motiv el a fost eliminat din comuniunea cu Iahve. El a plecat în ţinuturi îndepărtate, şi acolo a devenit strămoşul unui neam propriu.

Adam s-a unit în continuare cu Eva şi, ca un înlocuitor al lui Abel, a fost născut Set, care apare şi în Biblie. În felul acesta au apărut două neamuri de oameni: primul trăgându-se din Eva şi un Elohim, neamul lui Cain; şi al doilea trăgându-se din simpli oameni, care s-au unit din porunca lui Iahve.

Din neamul lui Cain se trag toţi cei care au dat viaţă pe Pământ artelor şi ştiinţelor, de exemplu Matusal, care a inventat scrisul, scrierea *Tau*, şi Tubal-Cain, care i-a învăţat pe oameni prelucrarea bronzului şi a fierului. Pe această linie directă de la Elohim a luat naştere omenirea care se perfecţionează în arte şi ştiinţe.

Din această spiţă a lui Cain s-a tras şi Hiram. El a fost moştenitorul a tot ceea ce s-a acumulat de-a lungul a generaţii întregi de fii ai lui Cain în materie de ştiinţă, artă şi tehnică. Hiram a fost constructorul cel mai de seamă pe care ni-l putem imagina.

Din cealaltă linie, din spiţa lui Set, a ieşit Solomon, care s-a distins în tot ceea ce provenea de la Iahve sau Iehova. El a fost înzestrat cu înţelepciunea lumii, cu tot ceea ce poate asigura fiilor lui Iehova o înţelepciune clară, paşnică, bine cumpănită. Aceasta era o înţelepciunea ce se poate exprima foarte bine în cuvinte, cuvinte care pătrund

adânc în inima omului, îl înalţă, dar nu pot aborda direct obiectul, în sensul realizării a ceva real în tehnică, artă şi ştiinţă. Era o înţelepciune de genul unei inspiraţii nemijlocite a lui Dumnezeu, nu una elaborată de jos, izvorâtă din pasiunea, din vrerea omenească. Aceasta se afla la fiii lui Cain, la aceia ce se trăgeau direct din celălalt Elohim. Aceştia erau lucrătorii riguroşi, exacţi, care vroiau să facă totul singuri.

Apoi Solomon a decis să construiască un Templu. El şi-a luat ca arhitect pentru aceasta pe Hiram, un vlăstar al fiilor lui Cain. Era pe timpul când regina din Saba, Balkis, a venit la Ierusalim, deoarece ea auzise despre înţeleptul Solomon. Şi când a sosit, a fost realmente fermecată de înţelepciunea elevată, clară, grandioasă, de frumuseţea fizică a lui Solomon. El a cerut-o în căsătorie, şi a obţinut încuviinţarea ei. Atunci a auzit această regină din Saba şi de construcţia Templului. Ea a vrut să-l cunoască şi pe constructorul Hiram. Când l-a văzut, simpla sa apariţie a făcut o impresie colosală asupra ei şi a captivat-o cu totul.

S-a iscat atunci un fel de gelozie între Hiram şi înţeleptul Solomon. Urmarea a fost că Solomon ar fi căutat orice prilej să facă ceva împotriva lui Hiram; dar el trebuia să-l păstreze pentru a duce la bun sfârşit construcţia Templului.

S-au întâmplat atunci următoarele: Templul era gata, până la un anumit nivel bine definit. Mai lipsea ceva ce urma să fie atestatul de măiestrie al lui Hiram, şi anume, Marea de bronz Această piesă de maestru a lui Hiram trebuia să reprezinte Oceanul, turnat în bronz şi să împodobească Templul. Toate elementele de aliere ale bronzului au fost stabilite în mod minunat de Hiram şi totul era pregătit pentru turnare. S-au apucat de lucru şi trei calfe ale lui Hiram, pe care el, la construirea Templului,

i-a considerat a fi necorespunzători pentru a li se conferi titlul de maistru. De aceea ei s-au jurat să se răzbune pe el şi au vrut să saboteze execuţia Mării de bronz. Un prieten de-al lui Hiram care a aflat despre aceasta, i-a comunicat lui Solomon planul calfelor, pentru ca el să le zădărnicească acest plan. Solomon însă, din gelozie faţă de Hiram, a lăsat lucrurile să-şi urmeze cursul, deoarece el voia să-l piardă pe Hiram. Urmarea a fost că Hiram a trebuit să privească cum întreaga piesă turnată se pulveriza, deoarece cele trei calfe adăugaseră în masa de aliaj un material străin. El a încercat, afară de asta, să toarne apă pentru a domoli focul ce făcea să fiarbă topitura, dar prin aceasta a făcut şi mai rău. În timp ce era aproape să piardă orice nădejde în reuşita operei, i-a apărut înainte Tubal-Cain însuşi, unul dintre strămoşii săi. Acesta i-a spus să se arunce fără nicio grijă în foc, că nu o să păţească nimic. Hiram a făcut asta şi a ajuns până în centrul Pământului. Tubal-Cain l-a condus la Cain, care se afla acolo în starea zeităţii originare. Hiram a fost iniţiat atunci în taina Creaţiunii prin foc, a turnării bronzului şi aşa mai departe. El a mai primit de la Tubal-Cain un Ciocan şi un Triunghi de aur, pe care trebuia să-l poarte la gât. După aceasta el s-a întors înapoi, fiind acum în stare să realizeze Marea de bronz, să pună din nou în ordine aliajul de turnare.

După aceasta Hiram dobândeşte mâna reginei din Saba. El este însă atacat prin surprindere de cele trei calfe şi omorât. Totuşi, înainte de a muri a apucat să arunce Triunghiul de Aur într-o fântână. Cum nu se ştia unde este Hiram, el este căutat. Solomon însuşi se implică în chestiune. Exista temerea că cele trei calfe ar putea divulga vechea parolă a Maestrului, fapt pentru care s-a convenit una nouă. Noua parolă a Maestrului trebuiau să fie primele cuvinte ce picau atunci când Hiram era din nou găsit. Când

Hiram a fost descoperit, el a mai putut rosti câteva cuvinte. El a spus: Tubal-Cain mi-a prezis că voi avea un fiu, care va avea la rândul lui mulţi fii, ce vor popula Pământul şi vor duce la bun sfârşit opera mea – clădirea Templului. Apoi a mai indicat locul unde putea fi găsit Triunghiul de aur. El a fost dus la Marea de bronz, şi ambele sunt păstrate într-un loc special al Templului, în Sfânta Sfintelor. Ele pot fi găsite doar de aceia care au o înţelegere pentru ceea ce vrea să semnifice toată această Legendă a Templului lui Solomon şi a arhitectului său, Hiram.

Şi acum să trecem de la Legenda Templului în sine la o interpretare a ei.

Această legendă prezintă destinul subraselor a treia, a patra şi a cincea ale rasei-rădăcină a cincea, în care ne aflăm în prezent. Templul este Templul Frăţiilor secrete, respectiv ceea ce construieşte întreaga omenire a subraselor a patra şi a cincea. Sfânta Sfintelor este reşedinţa Frăţiilor secrete. Acestea ştiu ce înseamnă Marea de bronz şi Triunghiul de aur.

Avem deci de-a face cu două spiţe ale neamului omenesc: una – reprezentată de Solomon – care este în posesia înţelepciunii divine, şi cealaltă a lui Cain, a descendenţilor din Cain, care se pricep la foc şi ştiu să-l folosească. Acest foc nu este focul fizic, ci focul pasiunilor, al instinctelor, poftelor, care arde în spaţiul astral.

Cine sunt apoi copiii lui Cain? Copiii lui Cain sunt – în sensul acestei legende – fiii acelor Elohimi rămaşi puţin în urma acelei clase de Elohimi din timpul epocii lunare. În epoca lunară avem de-a face cu Kama. Această Kama sau foc a fost îmbibată atunci cu înţelepciune. Au existat deci două feluri de Elohimi. Unii dintre Elohimi nu s-au oprit la căsătoria dintre înţelepciune şi foc; ei au trecut dincolo de aceasta. Iar când l-au format pe om, ei nu mai erau

străbătuţi de pasiuni, astfel încât l-au înzestrat cu o înţelepciune paşnică, cumpănită. Aceasta este religia propriu-zisă a lui Iahve sau Iehova, înţelepciunea lipsită de orice fel de pasiune. Ceilalţi Elohimi, la care înţelepciunea mai era unită cu focul perioadei lunare, sunt cei care au creat pe fiii lui Cain.

De aceea, în fiii lui Set îi avem pe oamenii religioşi, cu o înţelepciune limpezită, cumpănită, iar în fiii lui Cain pe oamenii care au în ei un element impulsiv, care se înflăcărează şi pot dezvolta entuziasm pentru înţelepciune. Aceste două spiţe ale neamului omenesc lucrează în toate rasele şi în toate epocile. Din pasiunea fiilor lui Cain au luat naştere toate artele şi ştiinţele, din curentul Abel-Set întreaga cucernicie înseninată şi cumpătată, întreaga înţelepciune, fără entuziasm.

Aceste două tipuri au existat întotdeauna şi ele s-au perpetuat astfel până în a patra subrasă a rasei-rădăcină a noastră.

A urmat apoi întemeierea Creştinismului. Cucernicia anterioară, care era doar o cucernicie venită de sus, a devenit prin aceasta o cucernicie eliberată complet de Kama. Ea a fost cufundată în elementul coborât pe Pământ tocmai prin Christos. Christos nu este pur şi simplu înţelepciunea, el este iubirea încarnată: o Kama înaltă, divină, care este în acelaşi timp Buddhi; o Kama pură în curgere învolburată, care nu vrea nimic pentru sine ci îşi îndreaptă toate pasiunile în afară, într-o dăruire infinită, este o Kama inversată. Buddhi este Kama inversată.

Prin aceasta, în cadrul tipului de om cucernic, evlavios, în cadrul fiilor înţelepciunii, se pregăteşte o cucernicie mai înaltă, care poate fi fără îndoială entuziastă. Aceasta este cucernicia sau pioşenia creştină. Ea este pregătită mai întâi în subrasa a patra a rasei-rădăcină a

cincea. Dar tot acest curent nu este încă în situaţia de a se uni cu fiii lui Cain. Ei sunt, la început, încă adversari. Şi anume, dacă creştinismul ar cuprinde rapid şi necondiţionat pe toţi oamenii, el i-ar putea într-adevăr umple cu iubire, însă inima omenească individuală nu ar fi alături. Nu ar fi o evlavie liberă, nu ar fi o naştere în sine însuşi a lui Christos ca frate, ci pur simplu ca stăpân. La aşa ceva trebuie să lucreze încă fiii lui Cain pe toată durata subrasei a cincea. Ei acţionează prin iniţiaţii lor şi construiesc Templul omenirii, ridicat din artă lumească şi ştiinţă lumească.

Vedem astfel cum în timpul subraselor a patra şi a cincea elementul lumesc se dezvoltă din ce în ce mai mult, cum întreaga evoluţie universală păşeşte afară, pe planul fizic. Prin elementul lumesc al materialismului se dezvoltă elementul personal, egoismul, care conduce la lupta tuturor contra tuturor. Chiar dacă Creştinismul a fost prezent, el a rămas totuşi, într-un anumit mod, secretul unora puţini. Dar el a avut meritul de a le fi indus oamenilor, în timpul subraselor a patra şi a cincea, gândul că fiecare este egal în faţa lui Dumnezeu. Acesta este un principiu creştin. Dar oamenii nu pot pricepe pe de-a întregul aceasta, cât timp sunt captivi în materialism şi egoism.

Revoluţia Franceză a împlinit consecinţa învăţăturii creştine în sensul lumesc. Doctrina spirituală a Creştinismului, că oamenii sunt egali în faţa lui Dumnezeu, a fost transpusă prin Revoluţia Franceză într-o doctrină pur lumească, pământeană: toţi oamenii sunt aici egali. Epoca modernă a transpus aceasta şi mai mult în fizic.

Înaintea Revoluţiei Franceze, la o doamnă de onoare a reginei Maria-Antoaneta, Madame d'Adhemar, a apărut o persoană care a prezis toate scenele importante ale

Revoluţiei, pentru a o avertiza de cele ce urmează. Era Contele de Saint-Germain [Nota 48], aceeaşi persoană care în încarnarea precedentă a întemeiat Ordinul Rosicrucienilor. El susţinea atunci punctul de vedere, că oamenii ar trebui conduşi în mod paşnic de la cultura lumească, laică, la adevărata cultură, cultura Creştinismului. Puterile lumeşti voiau însă să-şi cucerească libertatea în furtună şi tumult, în mod material. El privea de fapt Revoluţia ca pe o consecinţă necesară, totuşi a avertizat despre ceea ce urma să se întâmple. El, Christian Rosenkreutz [Nota 49] în încarnarea din secolul al XVIII-lea, Păzitor al celui mai tainic secret, al Mării de bronz şi al sfântului Triunghi de aur, a apărut avertizând: omenirea ar trebui să se dezvolte lent. Totuşi el vedea ceea ce urma să se întâmple.

Acesta este mersul, văzut din lăuntru, al evoluţiei omenirii în timpul subraselor a patra şi a cincea a rasei-rădăcină a noastră. Construcţia culturală omenească, marele Templu al lui Solomon, a fost construit. Dar ceea ce trebuie de fapt să-l încoroneze trebuie să rămână deocamdată un secret. Aceasta o poate face doar un iniţiat. Acest iniţiat a fost rău înţeles, trădat, omorât. Acest secret nu poate ieşi încă la iveală. El rămâne secretul unor [iniţiaţi] puţini ai Creştinismului. El stă închis în piesa turnată a Mării de bronz şi în Triunghiul sfânt. Nu este alt secret decât secretul lui Christian Rosenkreutz, care, într-o încarnare foarte înaltă, a fost încarnat înaintea naşterii lui Christos şi a rostit atunci un cuvânt ciudat.

Mai lăsaţi-mă acum să zugrăvesc în câteva cuvinte scena în care acel Christian Rosenkreutz, înaintea Revoluţiei Franceze, a făcut din nou acea afirmaţie. El a spus: Cine seamănă vânt, va culege furtună. – El spusese

deja aceasta mai înainte să fie spusă şi pusă în scris de Osea [Nota 50]. Dar ea provine de la Christian Rosenkreutz.

Această afirmaţie: Cine seamănă vânt, va culege furtună –, este principiul după care se călăuzesc subrasele a patra şi a cincea ale rasei-rădăcină a noastră, şi ar vrea să însemne: Voi îl veţi face liber pe om, Buddhi încarnat se va uni el însuşi cu această libertate a voastră şi îi va face pe oameni egali înaintea lui Dumnezeu. Dar spiritul (vânt înseamnă spirit = Ruach), el va deveni mai întâi furtună (lupta tuturor contra tuturor).

La început creştinismul fusese asociat crucii, ca semn că el trebuia să se dezvolte în sfera pur lumească, pe planul fizic. Christos pe cruce nu a fost chiar de la început simbolul Creştinismului. Pe măsură însă ce Creştinismul a devenit din ce în ce mai politic, simbolul lui a devenit Fiul lui Dumnezeu răstignit, suferind pe crucea trupului lumii [Nota 51]. El rămâne aşa la exterior pe tot restul perioadei subraselor a patra şi a cincea.

La început creştinismul este legat de cultura pur materială a subraselor a patra şi a *cincea*, şi doar între ele [?] (sec. XV, n.t.) avem Creştinismul propriu-zis al viitorului, care este în posesia secretului Mării de bronz şi a Triunghiului de aur. Acest Creştinism are un alt simbol; nu va mai fi Fiul lui Dumnezeu răstignit, ci crucea înconjurată de trandafiri. Aceasta va fi simbolul noului Creştinism, al celei de a şasea subrase. Din Misteriul Frăţiei rosicrucienilor se va dezvolta acest Creştinism al celei de a şasea subrase, care va cunoaşte Marea de bronz şi Triunghiul de aur.

Hiram este reprezentantul iniţiaţilor din subrasele a patra şi a cincea pe linia fiilor lui Cain. Regina din Saba – orice figură feminină semnifică în limbaj esoteric sufletul – este sufletul omenirii, care trebuie să decidă între

cucernicia cumpănită, senină, dar care nu cucereşte Pământul, şi înţelepciunea care cucereşte Pământul, adică înţelepciunea unită cu Pământul prin biruirea pasiunilor. Ea este reprezentanta sufletului omenesc adevărat, situată la mijloc între Hiram şi Solomon, care se uneşte cu Hiram în timpul subraselor a patra şi a cincea, deoarece el construieşte deocamdată Templul.

Marea de bronz este acea piesă turnată care ia naştere atunci când se amestecă în mod corespunzător apa şi bronzul. Cele trei calfe falsifică aliajul, iar piesa turnată, este distrusă. Dar prin faptul că Tubal-Cain îi dezvăluie lui Hiram misterele focului, Hiram este în stare să unească în mod just apa şi focul. Prin aceasta ia naştere Marea de bronz. Ea este ceea ce constituie secretul rosicrucienilor. Ea ia naştere atunci când apa înţelepciunii liniştite, calme, se uneşte cu focul spaţiului astral, focul pasiunii. Prin aceasta trebuie să se realizeze o legătură, care este „de bronz", care poate fi purtată în următoarele epoci, când va fi dat în plus şi secretul Triunghiului de aur sfânt, secretul lui Atma-Budhi-Manas. Acest triunghi, cu tot ceea ce are drept consecinţe, va fi conţinutul Creştinismului înnoit al celei de a şasea subrase. Acesta este pregătit de către rosicrucieni, iar atunci ceea ce este simbolizat prin Marea de Bronz va fi unit cu cunoaşterea reîncarnării şi Karmei. Aceasta este noua învăţătură ocultă ce se încorporează din nou Creştinismului. Atma-Buddhi-Manas, Sinea superioară, este secretul care va fi revelat atunci când subrasa a şasea va fi matură pentru aceasta. Atunci Christian Rosenkreutz nu va mai avea nevoie să se alăture în chip de persoană care avertizează, ci tot ceea ce înseamnă luptă pe plan exterior va afla pacea prin Marea de Bronz, prin Triunghiul de Aur sfânt.

VI. MANIHEISMUL

Berlin, 11 noiembrie 1904

Aşa cum s-a dorit, vom vorbi astăzi câte ceva despre Francmasonerie. Aceasta însă nu poate fi înţeleasă dacă nu vom discuta mai înainte despre curentele spirituale care stau la originea ei, care stau în legătură cu ea de aşa manieră, încât Francmasoneria, să zicem aşa, a putut să se nască din ele. Un curent spiritual chiar mai important decât Curentul rosicrucienilor a fost Maniheismul. Va trebui deci să vorbim mai întâi despre această mişcare mult mai importantă, pentru ca mai târziu să putem arunca o lumină şi asupra Francmasoneriei.

Ceea ce am de spus despre aceasta, are legătură cu diferite lucruri ce intervin în viaţa spirituală prezentă şi viitoare. Şi pentru a vă arăta că dacă activezi în aceste domenii trebuie necontenit să te referi la ceva, chiar dacă este ascuns, aş dori să amintesc, doar ca introducere, că eu în repetate rânduri am definit problema-Faust [Nota 52] ca una deosebit de importantă pentru viaţa spirituală modernă. Din această cauză, şi în primul caiet al lui „Lucifer" Mişcarea spirituală modernă a fost pusă în legătură cu problema-Faust. După cum am menţionat în articolul meu „Lucifer" [Nota 53], nu fără un anumit temei s-a făcut referire la problema-Faust.

Pentru a pune în ordine lucrurile despre care este vorba aici, va trebui aşadar să pornim mai întâi de la o direcţie spirituală, care din punct de vedere istoric ne apare pentru prima dată în secolul al III-lea. Această direcţie spirituală este cea care şi-a găsit în sfântul Augustin [Nota 54] pe marele ei contestatar, cu toate că înainte să treacă la Biserica catolică a fost adeptul acestei

direcţii. Trebuie să vorbim despre Maniheism, care a fost întemeiat de către o personalitate ce s-a intitulat ea însăși Mani şi a trăit aproximativ în secolul al III-lea [Nota 55] după naşterea lui Christos. Mişcarea a pornit dintr-o regiune stăpânită pe atunci de regii din Asia de Sud-Vest; ea a pornit deci din ţinuturile din vestul Asiei Mici. Acest Mani a întemeiat un curent spiritual, care constituia la început o mică sectă, dar care a devenit un curent spiritual puternic. Albigenzii, valdenzii şi catarii din Evul Mediu sunt continuarea acestui curent spiritual, de care aparţine şi Ordinul templier, despre care vom mai discuta în mod separat [Nota 57], şi de asemenea – printr-o înlănţuire ciudată de evenimente – Francmasoneria [Nota 56]. Francmasoneria intră propriu-zis în acelaşi curent, cu toate că ea s-a aliat şi cu alte curente, cum ar fi de exemplu Rosicrucianismul [Nota 58].

Istoria exterioară care ne vorbeşte despre Mani este extrem de laconică [Nota 59]

Se spune că în regiunile din Asia de Sud-Vest trăia un negustor, care era extraordinar de învăţat. El a compus patru lucrări importante: în primul rând Mysteria, în al doilea rând Capitola, în al treilea rând Evanghelium şi în al patrulea rând Thesaurus. În continuare se povesteşte că la moartea sa el a lăsat aceste scrieri văduvei sale, care era de naţionalitate persană. La rândul ei, această văduvă le-a lăsat moştenire unui sclav, pe care ea l-a răscumpărat şi l-a eliberat. Acesta ar fi fost Mani amintit mai sus, care apoi şi-a extras din aceste scrieri înţelepciunea, dar a mai fost iniţiat în plus în Misteriile serviciului religios al lui Mithra [Nota 60]. Ulterior el a chemat la viaţă această mişcare a Maniheismului. Mani mai este numit şi „Fiul văduvei”, iar adepţii săi „Fiii văduvei”. Mani însuşi se numea pe sine „Paraclet”, Spiritul Sfânt promis de Christos omenirii.

Aceasta trebuie înţeleasă în sensul că el se considera o încarnare a acelui Spirit Sfânt [Nota 61]; nu avea însă în vedere că el ar fi unicul Spirit Sfânt. El îşi imagina că acest Spirit Sfânt apare în reîncorporări, şi s-a desemnat pe sine drept o astfel de reîncorporare a spiritului.

Învăţătura pe care el o propovăduia a fost combătută în modul cel mai vehement de Augustin, după ce acesta s-a convertit la Biserica catolică. Augustin a contrapus concepţia sa catolică doctrinei maniheiste, pe care o personifică printr-o fiinţă pe care o numeşte *Faust* [Nota 62]. Faust, în sensul lui Augustin, este luptătorul împotriva Creştinismului. Aici se află originea Faustului lui Goethe şi a concepţiei sale despre rău. Numele „Faust" îşi are sorgintea în această veche învăţătură augustină.

Despre doctrina maniheistă se spune de obicei că ea s-ar deosebi de Creştinismul apusean prin concepţia sa diferită asupra răului, în timp ce Creştinismul catolic este de părere că răul s-ar datora unei apostazii de la originea divină, a unei răzvrătiri a spiritelor iniţial bune faţă de Dumnezeu, Maniheismul ar propovădui că răul ar fi tot atât de veşnic precum binele; că nu ar exista nicio înviere a trupului şi că răul ca atare nu ar avea sfârşit. El nu ar avea deci un început, ci ar avea aceeaşi origine ca şi binele, şi nu ar cunoaşte un sfârşit.

Dacă dumneavoastră faceţi cunoştinţă în acest fel cu Maniheismul, el apare într-adevăr ca ceva profund necreştinesc şi ca ceva complet de neînţeles.

Să purcedem însă la fondul chestiunii conform tradiţiilor care provin de la Mani însuşi, şi să examinăm despre ce este vorba aici de fapt. Un punct de sprijin în această cercetare ni-l oferă legenda Maniheismului, o legendă asemănătoare cu Legenda Templului, relatată recent de mine. Toate aceste curente spirituale ce au de-a

face cu inițieri, se exprimă exoteric prin legende. Numai că legenda Maniheismului este o legendă cosmică grandioasă [Nota 63], o legendă de natură suprasensibilă.

În ea ni se relatează că odinioară spiritele întunericului au vrut să atace imperiul luminii. Ele s-au apropiat realmente de granița imperiului luminii și au vrut să-l cucerească. Dar nu au reușit să facă nimic împotriva imperiului luminii. Atunci ele urmau să fie – și aici există un aspect deosebit de profund, de care vă rog să luați aminte – urmau să fie pedepsite de către imperiul luminii. Dar în imperiul luminii nu exista nimic cât de cât rău, ci numai bine. Așadar, demonii întunericului n-ar fi putut fi pedepsiți decât cu ceva bun. Ce s-a întâmplat deci? S-au întâmplat următoarele: Spiritele imperiului luminii au luat o parte din propriul lor imperiu și au introdus-o în imperiul material al întunericului. Prin faptul că o parte a imperiului luminii a fost amestecată cu imperiul întunericului, în acest imperiu al întunericului ar fi luat naștere un fel de maia, de ferment, care a antrenat imperiul întunericului într-un dans haotic, turbionar, prin care s-a obținut un nou element, și anume moartea. Așa încât el se devorează continuu pe sine, purtând în sine germenele propriei nimiciri. În continuare se povestește că prin aceasta, prin faptul că s-a întâmplat așa ceva, a luat naștere însuși neamul omenesc. Omul primordial ar fi exact acel ferment trimis de imperiul luminii pentru a se amesteca cu imperiul întunericului, ca să învingă prin moarte ceea ce nu trebuie să existe în imperiul întunericului; să-l învingă în el însuși.

Ideea profundă existentă aici este aceea că imperiul luminii trebuia să învingă imperiul întunericului nu printr-o pedeapsă, ci prin blândețe, prin bunătate; nu prin contrapunerea față de rău, ci prin amestecul cu el, spre

mântuirea lui. Prin faptul că o parte a luminii s-a amestecat în rău, răul însuşi este învins.

La baza acestei concepţii despre rău stă ideea pe care eu am expus-o adesea drept una teosofică. Ce este răul? Nu este nimic altceva decât un bine inadecvat cu epoca. Pentru a da un exemplu, menţionat adesea de mine, să presupunem că avem de-a face cu un pianist excepţional şi cu un tehnician de piane excepţional, ambii desăvârşiţi în felul lor. Mai întâi tehnicianul trebuie să construiască instrumentul şi apoi să-l predea instrumentistului. Dacă acesta este un bun interpret, îl va utiliza într-un mod corespunzător, şi astfel ambii sunt într-un fel binele. Dacă însă tehnicianul vrea să meargă în sala de concert în locul interpretului şi să apese ici şi colo pe clape, el s-ar afla la locul nepotrivit. Binele ar deveni astfel rău. Vedem de aici că răul nu este altceva decât un bine la locul nepotrivit.

Dacă acel lucru, care la un anumit moment este extraordinar de bun, ar vrea să se menţină pe mai departe, să se conserve şi deci să lezeze lucrul deja avansat în mersul său, el devine fără îndoială ceva rău, deoarece s-ar opune binelui. Să presupunem că forţele diriguitoare ale perioade lunare, care atunci erau desăvârşite în felul lor şi ar fi trebuit să-şi încheie activitatea, s-ar amesteca în continuare în cadrul evoluţiei. Atunci ele ar trebui să reprezinte în evoluţia pământească răul. Astfel, răul nu este altceva decât Divinul, căci într-o altă epocă, ceea ce într-un moment nepotrivit este răul, era expresia perfecţiunii, a Divinului.

În acest sens profund trebuie să înţelegem concepţia maniheistă, că în esenţa lor binele şi răul sunt de aceeaşi natură, că în fond ele sunt la fel la începutul lor şi la fel al sfârşitul lor. Dacă priviţi în acest fel această concepţie, veţi înţelege ce a vrut să incite de fapt în oameni Mani. Pe de

altă parte noi trebuie să clarificăm mai întâi de ce Mani însuşi s-a numit pe sine „Fiul văduvei” [Nota 64] şi de ce adepţii săi se numeau „Fii ai văduvei”.

Dacă mergem înapoi în timpurile cele mai vechi, înaintea actualei noastre rase-rădăcină, felul în care oamenii dobândeau atunci cunoştinţe era diferit. Din descrierea pe care am făcut-o erei atlanteene, iar acum, în următorul număr al foii „Lucifer”, şi din descrierea erei lemuriene [Nota 65], vă puteţi da seama că pe atunci întreaga ştiinţă, întregul mod de cunoaştere era – parţial este şi în epoca actuală – influenţat de ceea ce stă deasupra omenirii. Eu am menţionat adesea că abia *acel* Manu [Nota 66] care va apărea în următoarea rasă-rădăcină va fi un adevărat frate al oamenilor, în timp ce Manii anteriori erau supraoameni, un fel de fiinţe divine. Omenirea abia acum se maturizează pentru a avea propriul ei frate uman drept Manu, care, începând de la mijlocul erei lemuriene, a însoţit-o în toate stadiile ei de evoluţie. Aşadar, ce se întâmplă propriu-zis în timpul evoluţiei rasei-rădăcină a cincea? Se întâmplă că această revelaţie, revelaţia de sus, conducerea sufletului de sus, se retrage treptat, iar omenirea este lăsată să-şi urmeze propriile căi, aşa încât ea devine propriul ei conducător.

Sufletul, în toate esoterismele (misticile) a fost numit „Mama”; instructorul sau îndrumătorul, „Tatăl”. Tată şi Mamă, Osiris şi Isis, sunt cele două puteri ce există în suflet: îndrumătorul, cel care reprezintă Divinul direct inspirator, Osiris, este Tatăl; sufletul însuşi, Isis, concepe, receptează Divin-spiritualul, el este Mama. În timpul celei de-a cincea rase-rădăcină, Tatăl se retrage. Sufletul este văduvit, urmează să devină văduv. Omenirea trebuie să se bizuie pe ea însăşi, să fie de sine stătătoare. Ea trebuie să caute în propriul suflet lumina adevărului, pentru a se

conduce singură. Tot ceea ce ţine de sufletesc a fost dintotdeauna exprimat prin simboluri feminine. De aceea, acest sufletesc – care astăzi există în germene, iar în viitor va fi deplin dezvoltat – acest sufletesc care se autoconduce, care nu mai are în faţa sa pe fecundatorul divin, este numit de către Mani „văduvă". Şi de aceea el s-a numit singur pe sine „Fiul văduvei".

Mani este cel care pregăteşte acea treaptă a evoluţiei sufleteşti a omenirii care caută propria lumină spirituală a sufletului. Tot ceea ce provine de la el a fost un apel la propria lumină spirituală a sufletului şi totodată o împotrivire vehementă împotriva a tot ceea ce nu pornea din suflet, a ceea ce nu venea din propria observaţie a sufletului. De la Mani provin cuvintele frumoase [Nota 67], şi ele au fost laitmotivul adepţilor lui în toate epocile. Auzim: Voi trebuie să vă dezbăraţi de tot ce este manifestare sau revelaţie exterioară, pe care o primiţi pe cale senzorială! Trebuie să renunţaţi la tot ceea ce vă transmite autoritatea exterioară; atunci veţi deveni maturi pentru a contempla propriul suflet!

Augustin, dimpotrivă, a susţinut – într-o discuţie în care se prezintă drept adversar al acelui maniheu, Faust – următoarele: Eu nu aş accepta învăţătura lui Christos [Nota 68], dacă ea nu s-ar baza pe autoritatea Bisericii. – Maniheul Faust însă spune [Nota 69]: Voi nu trebuie să acceptaţi nicio învăţătură ce se bazează pe autoritate; noi vrem să primim o învăţătură doar în libertate. – Aceasta este împotrivirea vehementă a luminii spirituale ce se bizuie doar pe sine, care a fost în mod atât de frumos exprimată şi în legenda despre Faust.

Această opoziţie o vedem şi în legendele de mai târziu ale Evului Mediu. Pe de o parte legenda despre Faust [Nota 70], pe de altă parte legenda despre Luther [Nota

71]. *Luther* este continuatorul principiului autoritar [Nota 72], Faust, dimpotrivă, este cel care se împotriveşte vehement, care se bizuie pe lumina spirituală interioară. Legenda despre Luther spune că el îi aruncă Diavolului călimara cu cerneală în cap. Ceea ce lui i se năzare drept rău, este înlăturat. Pe de altă parte, avem pactul lui Faust cu răul. Din împărăţia luminii este expediată scânteia către împărăţia întunericului, pentru ca pătrunzând în întuneric, întunericul să se mântuiască, să se elibereze prin sine însuşi, să învingă răul prin blândeţe. Dacă îl concepeţi în acest fel, veţi vedea de asemenea că acest Maniheism se împacă foarte bine cu concepţia pe care noi am exprimat-o despre rău.

Cum trebuie să ne reprezentăm conlucrarea dintre bine şi rău? Trebuie să ne-o explicăm prin armonizarea vieţii cu forma [Nota 73]. Prin ce ajunge viaţa să ia formă? Prin faptul că întâmpină o rezistenţă; prin faptul că ea nu se exprimă dintr-o dată *într-o* formă. Observaţi odată cum viaţa într-o plantă, un crin să zicem, trece rapid de la o formă la alta. Viaţa crinului a edificat, a dezvoltat o formă de crin.

Când această formă este complet dezvoltată, viaţa transcende forma, trece în germene, pentru ca mai târziu aceeaşi viaţă să renască într-o nouă formă. Şi în felul acesta viaţa păşeşte mai departe, din formă în formă. Viaţa în sine nu are formă, este amorfă şi nu s-ar putea desfăşura perceptibil prin sine însăşi. Viaţa crinului, de exemplu, este în primul crin, păşeşte în continuare în al doilea, al treilea, al patrulea, al cincilea. Întotdeauna este aceeaşi viaţa, care apare, propagată prin ţesere, într-o formă delimitată. Faptul ca ea apare într-o formă delimitată, aceasta este o înfrânare a acestei vieţi, viaţă ce se revarsă peste tot în torente. Dacă viaţa nu ar fi înfrânată, dacă nu ar fi reţinută

în forţa ei revărsată în toate părţile, nu ar exista nicio formă. Forma în marele Cosmos rezultă tocmai din ceva ce a rămas în urmă, din ceva ce aceluia aflat pe o treaptă superioară i se par a fi nişte cătuşe.

Întotdeauna acel ceva ce este viaţa, este înconjurat ca formă de ceva ce a existat ca viaţă într-o epocă anterioară. De exemplu, Biserica catolică. Viaţa ce trăieşte în Biserica catolică de la Augustin până în secolul al XV-lea este viaţă creştină. Viaţa din interiorul ei este Creştinism. Această viaţă palpitantă iese mereu şi mereu la suprafaţă (mistici). Forma, de unde provine această formă? Ea nu este altceva decât viaţa vechiului Imperiu roman. Ceea ce mai era încă viaţă în acest vechi Imperiu roman, a încremenit în formă. Ceea ce a fost la început republică, apoi imperiu cezaric, ceea ce a trăit acolo în aspectele sale exterioare ca stat roman, a predat viaţa sa încremenită în formă – până şi capitala, Roma, care a fost anterior capitala Imperiului roman – Creştinismului de mai târziu. Chiar şi funcţionarii provinciali romani s-au perpetuat prin presbiteri şi episcopi. Ceea ce mai înainte era viaţă, devine mai târziu formă pentru o treaptă superioară a vieţii.

Nu se întâmplă exact la fel şi cu omul? Ce este viaţa omenească? Fecundarea manasică este astăzi viaţa interioară a omului, care a fost implantată la mijlocul erei lemuriene. Forma este ceea ce ne-a parvenit drept sămânţă din stadiul lunar. Pe atunci, în perioada lunară, viaţa omului era o evoluţie kamică; acum ea este învelişul, forma. Întotdeauna viaţa unei epoci anterioare este forma epocii ulterioare. În armonizarea formei şi vieţii ne este dată totodată cealaltă problemă: problema binelui şi a răului, prin aceea că binele unei epoci anterioare este unit cu binele unei noi epoci. Şi aceasta, în fond, nu este altceva decât o consonanţă a elementului progresist cu propriul

său element inhibitor. Aceasta este totodată posibilitatea apariţiei materiei, posibilitatea de a se ajunge la existenţa vizibilă, manifestă. Aceasta este existenţa noastră omenească în cadrul Pământului mineral-solid: viaţa interioară şi viaţa din epoca anterioară rămasă în urmă, anchilozată în formă, inhibitorie. Aceasta şi este doctrina maniheismului despre rău.

Dacă, pornind de la acest punct de vedere, ne întrebăm în continuare: Ce vrea deci Mani şi ce semnifică cuvintele sale, că Paracletul ar fi Spiritul, Fiul văduvei? Nu înseamnă altceva decât că el vrea să pregătească acea epocă în care, în a şasea rasă-rădăcină, omenirea se va conduce prin ea însăşi, prin propria lumină sufletească şi va transcende formele exterioare, le va metamorfoza în spirit.

Mani vrea să creeze un curent al spiritului cu bătaie mai lungă decât a Rosicrucianismului [Nota 74], care să meargă mai departe decât curentul rosicrucienilor. Acest curent al lui Mani ţinteşte mai departe, până într-a şasea rasă-rădăcină, care este pregătită de la întemeierea Creştinismului. Creştinismul va ajunge să se exprime în forma sa deplină abia în a şasea rasă-rădăcină. Abia atunci el va fi cu adevărat prezent. Viaţa creştină interioară ca atare transcende orice formă, se perpetuează prin Creştinismul exterior şi trăieşte în toate formele diferitelor confesiuni. Cel care caută viaţă creştină o va găsi întotdeauna. Ea creează forme şi sparge forme în diferitele sisteme religioase. Important nu este să căutăm peste tot o uniformizare în formele exterioare de exprimare, ci să simţim curentul de viaţă interior, ce fiinţează pretutindeni sub suprafaţă. Ceea ce însă mai trebuie încă creat, este o formă pentru viaţa celei de-a şasea rasă-rădăcină. Aceasta trebuie creată anterior, căci ea trebuie să existe deja,

pentru ca viaţa creştină să poată curge înăuntru. Această formă trebuie pregătită prin oameni, care vor crea o astfel de organizare, o astfel de formă încât viaţa autentic creştină a celei de-a şasea rase-rădăcină să-şi găsească loc în ea. Iar această formă socială exterioară trebuie să izvorască din intenţia lui Mani, din minusculul grup pe care îl pregăteşte Mani. Aceasta trebuie să fie forma organizatorică exterioară, comunitatea, în care mai întâi scânteia creştină va putea să se instaleze cât mai ferm.

Puteţi deduce de aici că acest Maniheism va încerca înainte de toate să dea o formă pură vieţii exterioare; căci el trebuie să atragă oameni care să ofere în viitor un vas adecvat. De aceea s-a pus un accent atât de mare pe o ţinută morală necondiţionat-pură şi pe castitate. Catarii erau o sectă care a apărut meteoric în secolul al XII-lea. Ei se numeau aşa, deoarece catari înseamnă „cei puri". Erau oameni care trebuiau să fie puri în ce priveşte modul lor de viaţă şi comportament moral. Ei trebuiau să caute catharsisul în interior şi exterior, pentru a forma o comunitate pură, care să fie un vas curat. Aceasta este ceea ce urmăreşte Maniheismul. Se pune mai puţin accent pe cultivarea vieţii interioare – viaţa va curge mai departe şi în alt mod – ci mai mult pe cultivarea formei exterioare de viaţă.

Să aruncăm acum o privire spre ceea ce va fi în rasa-rădăcină a şasea. Binele şi răul vor continuă să formeze o opoziţie, însă cu totul diferită faţă de cea de astăzi. Ceea ce se va întâmpla pentru toată omenirea în runda a cincea [Nota 75] [regnul vegetal[4] n.t.], când fizionomia exterioară,

[4] Actualmente ne aflăm în runda sau regnul al patrulea (mineral), globul sau starea de formă a patra (fizică), rasa-rădăcină sau era a cincea (ariană) şi subrasa sau epoca de cultură a cincea, postatlanteeană. Până la ruda a cincea (regnul vegetal), de care se

pe care şi-o creează fiecare, va fi o expresie nemijlocită a ceea ce a făcut Karma până atunci din om, va răsuna ca un preludiu în spiritual în rasa-rădăcină a şasea. La aceia la care Karma a produs un exces de rău, acest rău va ieşi în relief cu deosebită acuitate în cadrul spiritualului. Pe de o parte vor exista atunci oameni de o puternică bunătate interioară, de o genialitate în iubire şi bunătate; dar pe de altă parte va exista şi contrariul. Răul va exista ca mentalitate, ca ţinută morală, fără niciun fel de mască la un mare număr de oameni, nedisimulat, fără a se mai ascunde. Cei răi se vor făli cu răul ca ceva deosebit de valoros. La unii oameni geniali se profilează deja un fel de voluptate în afirmarea acestui rău, a acestui demonic din rasa-rădăcină a şasea. „Bestia blondă" a lui *Nietzsche* [Nota 76] este, de exemplu, un semn prevestitor.

Acest rău cras trebuie aruncat afară din curentul evoluţiei cosmice ca pe o zgură. El va fi împins afară în sfera a opta [Nota 77]. Astăzi stăm nemijlocit înaintea unei epoci în care va avea loc o confruntare conştientă a celor buni cu răul.

A şasea rasă-rădăcină va avea sarcina să integreze din nou, pe cât posibil, prin blândeţe şi generozitate răul în curentul progresist al evoluţiei. Va lua naştere atunci un curent spiritual care nu se va opune răului, deşi răul va apărea în lume în forma sa demonică. În cei care sunt discipolii Fiilor văduvei se va fi fortificat conştienţa că răul trebuie din nou integrat în evoluţie, dar că el nu poate fi învins prin luptă, ci doar prin blândeţe. Misiunea curentului spiritual maniheist este de a pregăti cu

---

vorbeşte mai sus, mai sunt de parcurs două subrase sau epoci de cultură din rasa-rădăcină sau era a cincea a globului sau stării de formă a patra (fizică), şi încă trei globuri sau stări de formă din runda sau regnul al patrulea (mineral).

perseverenţă acest lucru. El, acest curent spiritual, nu va muri, va apărea în multiple forme. El va apărea în forme pe care mulţi şi le pot imagina, dar care astăzi nu este nevoie să fie numite explicit. Dacă acest curent s-ar rezuma exclusiv la cultivarea unei concepţii morale interioare, el nu ar atinge ceea ce trebuie să atingă. El trebuie să se exprime prin întemeierea de comunităţi, care privesc ca ceva hotărâtor şi caută să răspândească înainte de toate pacea, iubirea, neîmpotrivirea [prin luptă] la rău. Căci ele trebuie să creeze un vas, o formă pentru viaţă, care se perpetuează oricum şi fără ele.

Acum veţi înţelege de ce Augustin, spiritul cel mai important al Bisericii catolice, care *în* „statul său divin" a configurat de-a dreptul forma Bisericii, a creat forma pentru prezent, din care cauză el a trebuit în mod necesar să fie adversarul cel mai înverşunat al formei care pregăteşte viitorul. Aici stau faţă în faţă doi poli: Faust şi Augustin. Augustin, care se bizuie pe Biserică, care construieşte pe forma actuală a Bisericii; Faust, care vrea să pregătească simţul pentru forma viitorului pornind din lăuntrul omului.

Aceasta este opoziţia ce se dezvoltă în secolele al III-lea şi al IV-lea după Christos. Ea se menţine şi îşi găseşte expresia în lupta Bisericii catolice împotriva cavalerilor templieri, a rosicrucienilor, albigenzilor, catarilor şi aşa mai departe. Aceştia toţi sunt exterminaţi în planul fizic exterior, însă viaţa lor interioară acţionează în continuare. Mai târziu, opoziţia se manifestă din nou, într-o formă atenuată însă destul de puternică, prin două curente născute din însăşi cultura occidentală: Iezuitismul (Augustinismul) şi Francmasoneria [Nota 78] (Maniheismul). Cei care pe duc lupta de o parte, catolicii şi iezuiţii de grade mai înalte, sunt toţi conştienţi de aceasta;

de cealaltă parte, cei care duc lupta în spiritul lui Mani, la ei doar câţiva, foarte puţini, sunt conştienţi de aceasta – doar vârful mişcării.

Astfel, în secolele mai târzii, Iezuitismul (Augustinismul) şi Francmasoneria (Maniheismul) stau [Nota 79] unul împotriva celuilalt. Aceştia sunt copiii vechilor curente spirituale. Aşa se face că în Iezuitism, ca şi în Francmasonerie, dumneavoastră aveţi o continuare a aceloraşi ceremonii de iniţiere ca în cadrul vechilor curente. Iniţierea Bisericii în Iezuitism are cele patru trepte: coadjutores temporales, scholares, coadjutores spirituales, professi. Gradele de iniţiere în Francmasoneria ocultă propriu-zisă sunt asemănătoare. Ele merg paralel, urmăresc însă direcţii complet diferite.

VII. ESENŢA ŞI MISIUNEA FRANCMASONERIEI DIN PUNCTUL DE VEDERE AL ŞTIINŢEI SPIRITULUI

CONFERINŢA ÎNTÂI

Berlin, 2 decembrie 1904

Astăzi, aşa cum am stabilit, aş vrea să facem o scurta introspecţie în diferitele rituri şi ordine din cadrul Francmasonerie. Desigur, nu vă pot comunica decât lucrurile cele mai esenţiale, deoarece domeniul este extrem de vast şi chestiunea cuprinde nesfârşit de multe lucruri neesenţiale.

Fundamentul pentru Francmasonerie trebuie să-l vedem de asemenea în legenda Templului lui Hiram-Abiff sau Adonhiram despre care v-am vorbit deja cu ocazia discuţiei despre Ordinul rosicrucienilor [Nota 80]. Tot ceea ce numim secretul şi tendinţa Francmasoneriei se exprimă

în această legenda a Templului [Nota 81]. Aici suntem conduşi la un fel de geneză, la o teorie a descendenţei omului. Să lăsăm încă o dată să treacă prin faţa ochilor noştri, în linii mari, această legendă a Templului.

Unul dintre Elohimi s-a unit cu Eva, iar din această căsătorie a unuia dintre Creatorii divini cu Eva s-a născut Cain. Apoi un alt Elohim – şi anume Iehova sau Adonai – l-a creat pe Adam, pe care ni-l putem reprezenta ca fiind omul primordial al celei de-a treia rase-rădăcină, a noastră. Acest Adam s-a unit acum cu Eva, iar din această căsătorie s-a născut Abel. Aşadar, la originea neamului omenesc avem două puncte de pornire: Cain, vlăstarul direct al unuia din Elohimi cu Eva, şi Abel, provenit din spiţa unui om creat de Zei, Adam, omul – Iehova propriu-zis.

Întreaga concepţie care stă la baza istoriei Creaţiunii din Legenda Templului porneşte de la faptul că Iehova are un fel de duşmănie *împotriva* a tot ceea ce provine de la ceilalţi Elohimi şi de la vlăstarele acestora, Fiii focului – aşa se numesc în Legenda Templului urmaşii lui Cain –, şi că el a iniţiat o discordie între Cain şi neamul său şi Abel şi neamul său. Urmarea a fost că Abel a fost omorât de Cain. Aceasta este duşmănia primordială, care există între cei a căror existenţă este ca un fel de dar divin, şi cei care obţin totul singuri, prin munca lor. Faptul că Abel jertfeşte Dumnezeului Iehova animale iar Cain roade ale pământului, aşa cum se spune în Biblie, arată de asemenea opoziţia dintre neamul lui Cain şi neamul lui Abel. Cain trebuie să smulgă pământului printr-o muncă grea roadele necesare omului, Abel ia ceva ce deja trăieşte, ceva ce deja este pregătit pentru viaţă. Neamul lui Cain creează din ceva neviu viul. Abel ia ceva deja viu, căruia i s-a insuflat deja viaţă. Jertfa lui Abel este plăcută lui Dumnezeu, jertfa lui Cain însă nu este plăcută.

Vedem astfel că în Cain şi Abel sunt caracterizate două tipuri umane. Un tip este acela care ia ceea ce este pregătit dinainte de Dumnezeu, celălalt – omenirea liberă – este cel care ară solul pământesc şi se străduie să scoată ceva viu din ceva neviu. Astfel de fii ai lui Cain se consideră cei care înţeleg această legendă a Templului şi vor să trăiască în sensul acestei legende. Din neamul lui Cain se trag toţi cei care au creat artele şi ştiinţele omeneşti propriu-zise: Tubal-Cain, constructorul originar propriu-zis şi Zeul fierarilor şi al uneltelor; de asemenea şi acel Hiram-Abiff sau Adonhiram, eroul Legendei Templului. Acest Hiram este chemat de către regele Solomon, care este renumit prin înţelepciunea lui, care deci face parte din neamul copiilor lui Abel, care şi-au primit în dar înţelepciunea lor de la Dumnezeu prin inspiraţie. Astfel, la curtea lui Solomon avem din nou aceeaşi opoziţie: Solomon înţeleptul şi Hiram lucrătorul liber, care şi-a dobândit prin muncă proprie înţelepciunea sa.

Solomon o cheamă la curtea sa pe Balkis, regina din Saba, şi când ea apare la curte vede în el ceva, precum o statuie creată din aur şi pietre preţioase. El îi apare reginei Balkis ca un monument, ca şi cum ar fi fost dăruit omenirii de către Zei. Când vede opera măreaţă, Templul solomonic, ea vrea, uimită, să-l cunoască şi pe constructor, ceea ce se şi întâmplă. Dintr-o simplă privire pe care constructorul i-o aruncă, ea ajunge să cunoască întreaga valoare a lui Hiram. Solomon prinde imediat un fel de gelozie pe Hiram. Aceasta se amplifică şi mai mult atunci când Balkis, regina, cere ca să i se prezinte toţi lucrătorii care au participat la construirea Templului. Solomon declară asta ca fiind imposibil; Hiram în schimb îi îndeplineşte dorinţa. El se urcă pe o colină, face semnul mistic Tau şi, drept urmare,

toţi muncitorii se scurg grămadă. Voinţa reginei *este* îndeplinită.

De aceea Solomon nici nu este înclinat să se împotrivească urmăritorilor lui Hiram. Un zidar sirian, un dulgher fenician şi un muncitor la cariere evreu, aveau intenţii duşmănoase faţă de Hiram, deoarece aceste trei calfe n-au putut în nici un fel să afle de la Hiram-Abiff parola de Maestru. Parola de Maestru este ceea ce i-ar fi făcut capabili pe calfe să construiască efectiv singuri. Această parolă de Maestru este un secret ce li se împărtăşeşte doar celor capabili. De aceea ei au luat hotărârea să-i pregătească ceva.

Ocazia pentru aceasta s-a ivit pe când Hiram-Abiff voia să toarne piesa sa de Maestru, Marea de bronz. Mişcarea apei trebuia să fie prinsă într-o formă. Marea mişcătoare trebuia să fie reţinută în mod artistic, viu, în forma rigidă. Acesta este lucrul important. Cele trei calfe s-au înţeles să facă ceva la aliajul de turnare, încât acesta, în loc să curgă în formă, să se împrăştie în jur. Drept urmare, Hiram *a vrut* să domolească turnatul încins, adăugând în topitură apă, fapt ce a adus însă la împroşcarea metalului în aer, acesta căzând ca o ploaie de foc, pe pământ. Hiram nu a putut să facă nimic atunci. Dar deodată s-a auzit răsunând o voce: Hiram! Hiram! Hiram! – Această voce îi poruncea să se arunce în Marea de foc. El a ascultat şi s-a cufundat tot mai adânc, până a ajuns în centrul Pământului, acolo unde se află originea focului. Acolo a întâlnit două făpturi: pe strămoşul Tubal-Cain şi pe Cain însuşi. Cain era iluminat de razele lui Lucifer, de Îngerul luminii. Tubal-Cain i-a înmânat atunci lui Hiram ciocanul său, care avea forţa fermecată de a repara totul, şi i-a spus: Tu vei avea un fiu, care va avea în jurul său un popor de oameni ştiutori, iar tu vei fi strămoşul celor ce vin din focul ce te face

înţelept şi plin de idei. – Marea de Bronz a fost acum refăcută cu ajutorul ciocanului.

Hiram a întâlnit-o după aceea din nou pe regina Balkis înaintea oraşului. Ea a devenit soţia lui, însă nu a putut să împiedice gelozia lui Solomon şi răzbunarea celor trei calfe. Cele trei calfe l-au ucis. Nu a mai putut salva decât triunghiul, pe care era gravată parola Maestrului, îngropându-l într-o fântână adâncă. Apoi el a fost înmormântat, şi pe mormântul lui s-a sădit o ramură de acacie. Ramura de acacie i-a dat în vileag lui Solomon mormântul. S-a descoperit de asemenea şi triunghiul. Acesta a fost zăvorât şi îngropat. Doar puţini (27) ştiu acest loc. [S-a convenit:] Primul cuvânt venit atunci când se descoperă cadavrul să fie noua parabolă a Maestrului. Noua parolă a devenit cuvântul [de recunoaştere n.t.] al francmasonilor. Ei raportează, cu o anumită îndreptăţire, originea lor la această Legendă a Templului, la acele zile de demult în care regele Solomon a construit Templul, ca un monument durabil pentru ceea ce reprezintă secretul celei de a cincea rase-rădăcină.

Să înţelegem acum ce poate fi învăţat, ce poate fi dobândit pentru omenire în cadrul Francmasoneriei. Acest lucru nu este chiar atât de uşor. Câte unul, care află câte ceva despre ritualurile complicate de iniţiere ale Francmasoneriei, se poate întreba: Această ceremonie de iniţiere care are loc acolo, nu este ceva foarte trivial şi ridicol?

Am să vă prezint acum aceasta pe baza ritualului de primire în Masoneria ioaneică [Nota 82]. Imaginaţi-vă că cineva s-ar hotărî să devină mason ioaneic. Există aici trei grade: ucenic, calfă şi maistru. După aceste trei grade încep gradele superioare, care te introduc în cunoştinţele oculte. Am să vă zugrăvesc acum cum este acceptat cineva pentru

gradul de ucenic. Când el este adus pentru prima dată în templul francmason, este condus inițial de fratele gardian într-o încăpere întunecată. El este lăsat aici singur câteva minute, pentru a fi lăsat în voia propriilor sale gânduri. Apoi i se ridică, i se ia orice obiect metalic, de aur, argint sau orice metal pe care îl are la el, i se sfâșie haina la genunchi, apoi i se rupe tocul încălțămintei piciorului stâng. În această stare este condus într-o altă încăpere, la frații ce sunt adunați acolo. Apoi i se atârnă un șnur de gât și, după ce i s-a dezgolit pieptul, i se ține în fața pieptului o sabie scoasă din teacă. În această stare el pășește în fața maestrului. Maestrul îl întreabă dacă mai stăruie încă să fie primit. Apoi el mai este avertizat în mod serios și, în pregătirea care urmează, i se explică semnificația ruperii tocului și așa mai departe. De trei lucruri trebuie să se lepede. Cât timp mai are în el aceste trei lucruri, nu poate deveni niciodată mason. I se spune: Mai ești într-o măsură oarecare curios asupra unui lucru? Dacă da, atunci părăsește imediat casa. În al doilea rând i se spune: Te sfiești să-ți recunoști toate greșelile și lipsurile tale? Dacă da, părăsește imediat casa. Și în al treilea rând i se spune: Poți să te încumeți să treci cu vederea orice inegalitate dintre oameni? Dacă nu, părăsește imediat casa. Aceste trei lucruri sunt cerute în modul cel mai strict oricui vrea să devină francmason.

După aceea i se pune în față un fel de cadru, de ramă, prin care el este aruncat. În același timp este produs un zgomot neplăcut, astfel încât traversează rama cu niște sentimente foarte rele. Totodată i se strigă că el cade în iad. În clipa în care cade la pământ, se trântește un chepeng, astfel încât are impresia că se află într-un mediu foarte ciudat. Apoi i se face o mică zgârietură pe piele, astfel încât să dea sângele. Simultan se produc de cei care stau în jur

nişte sunete, ca atunci când faci gargară, astfel încât lui i se pare că a pierdut mult sânge. Urmează apoi trei lovituri de ciocan ale Maestrului. Ceea ce aude după acest moment în cadrul Lojei, trebuie să o considere în modul cel mai strict ca un secret. Dacă el ar divulga ceva din aceasta, apartenenţa sa la Francmasonerie s-ar schimba, precum băutura care i se întinde: dulce de o parte, amară de cealaltă parte. Băutura se află într-un recipient special, astfel încât pe de o parte ea poate deveni dulce, iar prin rotirea recipientului amară. Aceasta vrea să simbolizeze efectul pe care îl poate avea trădarea asupra lui.

După ce s-au întâmplat acestea, el este condus în faţa unei scări, într-un spaţiu luminat foarte sărăcăcios. Această scară este în aşa fel făcută, că se mişcă, încât ai impresia că ai coborât foarte mult, când tu în realitate n-ai coborât decât puţin. Tot aşa atunci când el cade. El cade doar puţin, însă crede că ar fi căzut într-o fântână adâncă. Când se află aici, lui i se indică, i se anunţă că aceasta este o etapă importantă pentru el. În afară de aceasta, când el s-a aflat înaintea scării, a fost legat la ochi. Apoi fratelui gardian i se adresează cuvintele: Frate gardian, consideri pe candidat demn de a intra în Francmasonerie? – Dacă el încuviinţează, este întrebat: Ce aştepţi de la el prin intrarea lui? El trebuie să răspundă: Lumină! – Apoi, candidatului i se desface legătura de la ochi, şi el se găseşte într-un spaţiu luminat. Acum vine întrebarea fundamentală: Îl cunoşti pe Maestrul tău? El răspunde: Da, el are o jachetă galbenă şi nişte pantaloni albaştri. – Prin pantaloni albaştri se are în vedere poziţia, funcţia. Apoi el primeşte cele trei însemne sau signaturi ale uceniciei: semnul, prinderea şi parola. Semnul este un simbol; în mod asemănător cu semnele oculte... [lipsă text]. Prinderea constă în faptul că i se arată felul special de dat mâna, atunci când saluţi oamenii.

Prinderile sunt diferite pentru calfe şi Maeştri. Parola, de asemenea, este diferită în funcţie de grad. Nu am eu dreptul să rostesc „parolele”.

Apoi, respectivul este admis pentru ucenicie. La intrare mai este întrebat: Ce vârstă ai? El răspunde: Nu încă şapte ani. – El trebuie să mai facă şapte ani de ucenicie, şi apoi trece mai departe la gradul de calfă.

Când cineva este atât de avansat încât poate să promoveze la gradul de Maestru, iniţierea este atunci ceva mai dificilă. În esenţă însă ea constă în îndeplinirea în fapt de către cel vizat a celor ce sunt conţinute în legenda Templului. Cel care vrea să devină Maestru este condus într-una din încăperile Lojei, unde trebuie să se aşeze într-un sicriu şi să repete destinul arhitectului Hiram. După acea i se comunică semnul, prinderea şi parola. Drept parolă sau cuvânt de recunoaştere pentru Maestru serveşte cuvântul care s-a rostit atunci când s-a descoperit cadavrul lui Hiram. Semnele de recunoaştere sunt extrem de complicate în cazul Maeştrilor. Recunoaşterea se face prin multe forme şi mişcări.

Maeştrii francmasoni se numesc „Copii ai văduvei”. Astfel, această comunitate a Maiştrilor derivă direct din manihei. Voi vorbi mai târziu şi despre legătura Maniheismului cu Francmasoneria [Nota 83].

Misiunea Francmasoneriei este în strânsă legătură cu misiunea întregii noastre rase-rădăcină, rasa-rădăcină a cincea. Dumneavoastră, desigur, conform punctului de vedere raţionalist al omului din ziua de azi, puteţi concepe tot ceea ce am spus eu astăzi despre iniţierea unui ucenic, diferitele oficieri şi ceremonii, drept nişte farafastâcuri, mascarade şi fandoseli. Dar nu este deloc aşa. Toate lucrurile pe care le-am spus sunt procese, exterior-simbolice, însă, sub un anumit raport, reflectări ale

vechilor procese oculte ce s-au desfăşurat în Misterii, şi anume direct pe planul astral. Aceste procese deci, aşa cum se îndeplinesc ele în mod simbolic la francmasoni, se petrec în templele de Misterii pe plan astral. Chiar şi iniţierea de Maestru, aşezarea în sicriu şi aşa mai departe, este realmente ceva ce se desfăşoară pe un plan superior. Aceasta însă se realizează în Francmasonerie pur simbolic.

Ne putem acum întreba: La ce bun toate acestea? – Francmasonul trebuie să fie conştient că pe planul fizic trebuie lucrat în aşa fel, încât să se menţină legătura cu lumile superioare. Este o diferenţă dacă dumneavoastră vă aflaţi într-o comunitate ce dă ceva în simboluri care conduc spre o comunitate superioară, sau... [lipsă text]. Masonul nu are probabil alte gânduri decât omul obişnuit, dar cu siguranţă are alte sentimente. Sentimentul este legat de procesele simbolice, şi nu este indiferent dacă un astfel de sentiment este provocat sau nu, întrucât el corespunde unui anumit ritm pe planul astral.

Sensul primei acţiuni – ridicarea obiectelor metalice – este acesta: Omul nu trebuie să aibă nimic la el, ce nu a realizat el însuşi prin muncă. A avea un sentiment despre acest lucru este important şi esenţial pentru cel care a fost atenţionat deja asupra importanţei deosebite a simbolicii. De asemenea, el trebuie să aibă o amintire durabilă a ruperii îmbrăcăminţii piciorului în dreptul genunchiului. El trebuie să se gândească că trebuie să se poziţioneze în viaţă ca şi când ar urma să apară complet gol în faţa omenirii. La fel scurtatul tocului, a călcâiului, prin aceasta rămânându-i durabil în amintire că – deşi în Masonerie el va fi puternic – mai are totuşi un călcâi al lui Ahile. Toate celelalte acte de oficiere au în fond o atare semnificaţie, şi mai cu seamă în legătură cu acel sentiment înspăimântător provocat de o sabie rece, bine ascuţită, ţinută pe piept.

Acesta este un sentiment care, pe o perioadă mai lungă, se concentrează într-o sugestie, astfel încât el, în momentele importante, îşi aminteşte că trebuie să aibă un fel de sânge rece. Se sugerează prin asta sângele rece. Asumarea deplinei responsabilităţi pentru ceea ce faci este sugerată prin faptul că i se pune în jurul gâtului un şnur, care poate fi oricând strâns. Prezenţa de spirit vrea să fie sugerată prin acele proceduri de trântire a chepengurilor, de mişcare a scării şi aşa mai departe. Acestea sunt procese precise, care însă în Misterii se efectuează complet altfel, deoarece ele se întâmplă în spaţiul astral.

Ucenicul trebuie să presteze apoi un jurământ. Totul îţi dă fiori, spaţiul este întunecat, doar câteva flăcărui care luminează. Acest jurământ vă rog să vi-l reprezentaţi în întreaga sa importanţă: „Jur, conform cuvântului, semnului, prinderii, că nu voi trăda niciodată nimic din tot ceea ce mi se comunică în cadrul acestei Loje începând din acest moment. Dacă voi dezvălui ceva, voi permite oricăruia dintre fraţi, care află ceva despre asta, să-mi taie gâtul şi să-mi smulgă limba." Acesta este jurământul pe care îl prestează ucenicii. Şi mai înspăimântător este jurământul calfei, care încuviinţează despicarea pieptului şi smulgerea inimii, pentru a fi dată s-o mănânce păsările. – Jurământul pentru maiştri este atât de înfiorător, încât nu poate fi repetat.

Aceste lucruri au drept scop de a produce un anumit ritm al sentimentelor în corpul astral, ceea ce are drept urmare faptul că spiritul omului ajunge să fie influenţat într-un anumit mod intuitiv. Această influenţare a spiritului în mod intuitiv a fost în timpurile de demult – Francmasoneria este într-adevăr străveche – scopul propriu-zis al iniţierii francmasonice.

Francmasonii[5] erau în timpurile de demult cu adevărat zidari. Ei efectuau tot ceea ce ţine de meseria de zidar. Ei erau constructorii de temple, cei ce ridicau clădirile publice în Grecia antică. În Grecia ei se numeau „dionisieni" [Nota 84]. Dionisienii erau cei care construiau temple şi construcţii publice în serviciul lui Dionisos. În Egipt ei erau constructorii de piramide, în vechiul Imperiu roman, constructori de oraşe. În Evul mediu ei erau constructorii de domuri şi catedrale. Din secolul al XIII-lea începând, ei construiau şi independent de cler. În acea perioadă a apărut pentru prima dată expresia de francmason. Mai înainte ei erau în slujba comunităţilor religioase. Ei erau de fapt maiştrii constructori sau arhitecţii.

Să pornim de la ideea că ei erau constructorii piramidelor, ai templelor misteriale, constructorii bisericilor. Acum vă veţi putea convinge uşor – în special dacă-l citiţi pe *Vitruv* [Nota 85] – că felul în care se studia arhitectura înainte era complet diferit de al nostru. Studiul nu era precum cel de astăzi, când se calculează fiecare lucru; ceea ce se transmitea atunci erau nişte intuiţii precise, care erau exprimate prin simboluri. Dacă urmăriţi cele scrise în „Luzifer" [Nota 86], veţi afla cum construiau lemurienii, faptul că ei aveau o dexteritate deosebită, vă puteţi face o idee asupra felului în care se construia atunci. Modul în care se construia atunci nu mai poate fi urmat astăzi. Privim uimiţi şi plini de admiraţie construcţiile chinezeşti, construcţiile babiloniene şi asiriene şi ştim că ei nu cunoşteau totuşi matematica timpurilor noastre. Avem minunata operă de artă inginerească a lacului Moeris din Egipt; un lac construit pentru a capta apa, pentru ca atunci

[5] Germ. Freimaurer = zidari liberi.

când era nevoie, să fie dirijată mai departe peste câmpie. Acest lac nu a fost construit cu ajutorul artei inginereşti din ziua de azi. De asemenea, acustica minunată încorporată în vechile clădiri a putut fi realizată într-un mod pe care arhitectura de astăzi nu-l poate repeta. Se putea construi aşadar într-un mod intuitiv, nu doar unul raţional-intelectual.

Tot acest fel de arhitectură stătea într-un intim raport cu cunoaşterea întregului Univers. Dacă luaţi dimensiunile piramidelor egiptene, veţi vedea că ele sunt în legătură cu anumite proporţii ale spaţiului ceresc, cu anumite distanţe între planete sau stele din spaţiul ceresc. În aceste construcţii s-a transpus întreaga configuraţie a spaţiului ceresc. Exista o legătură a fiecărei clădiri cu Domul ceresc. Acel ritm misterios, ce se arată privirii atunci când contemplăm aştrii, când privim nu doar cu ochii fizici, ci cu privirea intuitivă, care dezvăluie raporturile mai înalte, raporturile ritmice, pe acela îl încorporau arhitecţii primordiali *în* construcţiile lor, deoarece ei construiau luând ca model Cosmosul.

Acest gen de a face arhitectură atunci era unul asemănător cu felul în care primesc încă învăţătura în arta medicală anumite popoare sălbatice. Învăţământul nostru este unul intelectual. La populaţiile sălbatice medicul nu este format, nu este pregătit aşa cum se face la noi, ci dezvoltându-i-se anumite forţe oculte. El trebuie să se supună unei discipline corporale, care pentru oamenii nervoşi şi sensibili la durere din cultura noastră se prezintă ca ceva înfiorător. Ea educă în el o insensibilitate faţă de plăcere şi durere, iar cine este impasibil la acestea, a dezvoltat în acelaşi timp în sine forţe oculte. Primul grad în ceea ce priveşte educarea corpului astral, conducea la acea mare forţă desemnată drept Arta regală propriu-zisă,

luată din marile simboluri ale dimensiunilor şi proporţiilor cereşti.

Aveţi astfel o noţiune despre ceea ce era Francmasoneria, şi dumneavoastră veţi înţelege că ea a trebuit să depăşească misiunea ei propriu-zisă. Ea a trebuit să piardă din importanţa ei, pe măsură ce lumea devenea mai raţionalistă. Ea şi-a avut importanţa ei în perioada în care cea de-a patra subrasă era în curs de dezvoltare. A cincea subrasă a adus cu sine o pierdere a importanţei Masoneriei. În present francmasonii nu mai sunt masoni (zidari). Oricine poate fi primit acum în ea. Pentru ocultişti, simbolurile au o semnificaţie reală; Un simbol care este un simplu simbol, o simplă imagine, nu are nicio importanţă. Numai un simbol care poate deveni realitate se poate transforma în forţă. Atunci când un simbol acţionează asupra omului în mod spiritual, astfel încât sunt eliberate forţe intuitive, el este un adevărat simbol. Astăzi masonii zic: Noi avem simboluri, care semnifică asta şi asta. Un simbol ocult este însă unul ce cuprinde voinţa omului şi trece în corpul astral. Francmasoneria şi-a pierdut importanţa, pe măsură ce cultura noastră a devenit o cultură a intelectului.

Despre raporturile cu Maniheismul... [lipsă text] [Nota 87]. Apoi mai există gradele superioare, care ajung la nouăzeci, nouăzeci şi şase, care încep abia cu al patrulea grad. Importanţa primelor trei s-a disipat treptat în gradele superioare. A rămas un fel de sediment, de depozit, în ceea ce se cheamă „Royal Arch” [Nota 88], care există şi astăzi în Francmasonerie. Despre aceste laturi de lumină şi despre câteva laturi de umbră vom mai vorbi ulterior.

VIII. ESENȚA ȘI MISIUNEA FRANCMASONERIEI DIN PUNCTUL DE VEDERE AL ȘTIINȚEI SPIRITULUI

CONFERINȚA A DOUA

Berlin, 9 decembrie 1904

Ultima oară am vorbit despre Francmasonerie, şi aş dori şi astăzi să spun câteva cuvinte în legătură cu aceasta. Vă rog totodată să ţineţi seama de faptul că eu mă aflu într-un caz puţin diferit faţă de celelalte teme de discuţie pe care le-am purtat şi pe care le vom mai purta, deoarece eu obişnuiesc de fapt să vorbesc doar despre lucruri despre care am o concepţie oarecum bine formată a propriei lor naturi; în timp ce aici – trebuie să accentuez de la bun început – despre Francmasonerie pot vorbi ca un nefrancmason [Nota 89], doar din punct de vedere teosofic, iar despre ce este Francmasoneria în realitate ar trebui să vorbească de fapt un francmason. El nu ar face-o desigur; însă din alte motive nu este bine să se discute aceasta. Vă rog în acelaşi timp să luaţi sub rezervă lucrurile pe care vi le spun.

Atunci când spun că despre Francmasonerie, în esenţa sa cea mai intimă, nu poate vorbi decât un francmason, vă rog să luaţi în considerare că un astfel de francmason, probabil, nu există deloc pe continentul european. Acest lucru vi se poate părea puţin ciudat, însă aşa este. Din secolul al XVIII-lea Francmasoneria este deja într-un stadiu foarte curios, iar tot ceea ce v-am spus ultima dată vă rog să o luaţi în sensul că, probabil, aşa ar fi stat lucrurile dacă Francmasoneria ar fi rămas la fel ca în secolele XVI şi XVII. Întrucât însă nu acesta este cazul, Francmasoneria este, să zicem aşa, doar o carcasă, căreia îi

lipseşte conţinutul adevărat. Ea se aseamănă cu o plantă împietrită, care nu mai este propriu-zis plantă, ci doar un fel de coajă sau crustă, formată din ceva diferit.

Francmasoneria obişnuită, aşa-zis ioaneică, nu intră absolut deloc în discuţie pentru ceea ce vom analiza în continuare, căci această Masonerie ioaneică, cu cele trei grade ale ei – ucenic, calfă, maistru –, a luat fiinţă prin Charta [Nota 90] în anul 1535 la Köln. Astăzi, luat în mare, ea nu este altceva decât o uniune pentru stimularea unei culturi şi educaţii superioare, o uniune care are drept scop ca membrii ei să se sprijine şi să se impulsioneze reciproc. Ce-i drept, aceste prime trei grade sunt, să zicem aşa, un ultim rest al celor trei grade originare de francmason. Iar dacă astăzi lucrurile ar sta aşa cum stăteau înainte – ceea ce nu se întâmplă –, atunci ucenicul, calfa şi maistrul ar fi iniţiaţi în modul pe care l-am descris ultima oară. Prescripţia este în orice caz ca ei să fie iniţiaţi în felul acesta. Însă numai o mică parte ştie că există aceste prescripţii, şi o şi mai mică parte ştie semnificaţia acestor prescripţii. Tot ceea ce v-am spus în legătură cu efectul ceremoniilor asupra corpului astral este ceva absolut neclar pentru Masoneria ioaneică.

În prezent, atât Lojele ioaneice din Marea Britanie, cât şi cele germane au aceste trei grade pe care le-am numit. Şi ele sunt de fapt toate în situaţia pe care tocmai v-am descris-o. Există însă o posibilitate, deja în cadrul acestor trei grade, de a privi, să zicem aşa, în străfundul celor mai adânci adevăruri, prin simplul fapt că există acele simboluri. O dovadă în acest sens o constituie faptul că un mason, al cărui nume vă este bine cunoscut, a vorbit şi în faţa fraţilor săi de Lojă într-un mod, care în fond vădeşte germenele conştienţei sale teosofice; că a rostit într-un anumit sens cuvinte teosofice, pe care el însă le putea folosi

pe timpul acela într-o Lojă francmasonică. Acest mason este *Goethe* [Nota 91].

Dumneavoastră, ca teosofi, veţi găsi numaidecât ceva extraordinar de înrudit, dacă vă citesc două strofe din poezia francmasonică [Nota 92], care cu siguranţă, era pentru fraţii săi de Lojă:

De dincolo ne strigă
Glasurile spiritelor,
Glasurile Maeştrilor:
Nu întârziaţi să exersaţi
Forţele binelui.
Doch rufen von drüben
Die Stimmen der Geister
Die Stimmen der Meister:
Versäumt nicht zu üben
Die Kräfte des Guten.

Aici se împletesc cununi
În linişte eternă,
Îi vor răsplăti din plin
Pe cei mereu activi.
Noi vă spunem: speraţi!
Hier winden sich Kronen
In ewiger Stille,
Die sollen mit Fülle
Die Tätigen lohnen!
Wir heissen euch hoffen.

Goethe vorbeşte aici despre Maeştri, şi el o spune în cadrul Lojei, deoarece ştie că, în ciuda faptului că cei care stau în jurul lui în Lojă nu bănuiesc profunzimea cuvintelor, prin atmosfera care domneşte în Loja francmasonică, prin mediul de simboluri se produc vibraţii care acţionează asupra corpului astral, şi prin asta ele au

un anumit efect. Aceasta este ceva pe care şi astăzi construiesc cei care ştiu că în conştienţa masonilor există foarte puţin dintr-o asemenea influenţă.

Ceva mai multă conştienţă o au cei care sunt conduşi dincolo de cele trei grade, spre gradele superioare. Primul dintre aceste grade este gradul Artei regale – gradul Royal Arch [Nota 93]. Acest grad este caracterizat prin aceea că respectivul „Capitul" sau „Asociaţie" are deja o organizare bine definită, este umplut cu o semnificaţie mai profundă. Şi anume, în cadrul acestui grad, în adunări, în special în acelea unde urmează să fie iniţiat un novice, nu pot fi prezenţi niciodată mai mulţi de doisprezece aşa-numiţi tovarăşi; aşa încât în mod real – cum se întâmplă la Frăţiile oculte –, ei reprezintă ceva ce nu sunt ei înşişi, ci ceva ce trăieşte tainic între ei. Ei nu trebuie să fie persoane ci să reprezinte o însuşire, o calitate.

Primul dintre cei doisprezece, care reprezintă factorul cel mai important din cercul lor, este numit Zerubabel [Nota 94]. El este un conducător asemenea Soarelui. De la el radiază lumina ce urmează să se transmită asupra celorlalţi. El trebuie să fie cel mai deştept, şi de asemenea ar trebui, într-o anumită măsură, să fie iniţiat în esenţa şi semnificaţia ştiinţelor oculte. Acesta este un caz rar la numirile care se fac astăzi în gradul de Royal-Arch. Eu vorbesc propriu-zis de un caz ideal [Nota 95], care poate interveni extrem de rar – când acolo sunt prezenţi oamenii potriviţi.

Se alătură apoi următorii doi tovarăşi: Marele preot Ieschua şi profetul Haggai, care împreună cu Zerubabel formează Marele sfat. Urmează apoi primul şi cel de-al doilea oaspete de vază, apoi cei doi scribi Esra şi Nehemia. Următorul este ţiglarul sau încuietorul Lojei, şi apoi vin aşa-numiţii oaspeţi minori, de mai mică importanţă. În

general, nu pot fi mai mult de doisprezece. Aceşti doisprezece reprezintă cele douăsprezece semne zodiacale, întregul vrea să fie o imagine a mersului Soarelui prin cele douăsprezece semne zodiacale. Aceasta aminteşte de ceea ce v-am descris deja, că masonii, în clădirile pe care le făceau – domuri, catedrale şi aşa mai departe –, au pornit de la imitarea legilor astronomice ale Cosmosului.

Locul de întrunire – şi din nou, lucrurile nu trebuie să fie mereu aşa – este un spaţiu cvadrilater acoperit de o cupolă albastră presărată cu stele, ce înfăţişează un fel de spaţiu stelar. Aşezarea participanţilor la ceremonie trebuie să fie una bine stabilită. Ultimii intraţi, neofiţii, stau în Nord, deoarece ei nu pot suporta încă căldura. În Est stă Zerubabel. În Vest stau marele preot Ieschua şi profetul Haggai. Iar în Sud ei stau având încolăcit în jurul lor o frânghie; fiecare are încolăcită frânghia de trei ori în jurul său. Distanţa dintre doi este de treizeci-patruzeci de centimetri, după care frânghia se încolăceşte în jurul următorului, şi aşa mai departe.

Cel care este iniţiat în acest al patrulea grad al Masoneriei, care este primul din gradele superioare şi în unele regiuni mai oferă încă o noţiune despre ce înseamnă cu adevărat Legenda Templului [Nota 96], acela trebuie să traverseze trei draperii. La fiecare din cele trei draperii i se comunică una dintre taine. Cu această ocazie, întotdeauna se comunică şi sensul ocult al anumitor versete din cărţile lui Moise. Apoi, după ce respectivul a traversat cele trei cortine, i se comunică taina semnului Tau, iar apoi i se spune aşa-numitul cuvânt sfânt, parola de Maestru, după care se recunosc între ei membrii celui de-al patrulea grad. După aceea, înainte de orice, la prima instruire i se explică clar cât de veche este Francmasoneria. De obicei, masonii ioaneici nu află nimic despre asta sau, dacă aud, nu au nici

cea mai mică înţelegere pentru aşa ceva. Istoria Masoneriei se relatează în modul următor: Primul mason adevărat a fost Adam [Nota 97], primul om, care, după ce a fost alungat din Paradis, poseda o cunoaştere extraordinară a geometriei. El a fost primul mason deoarece, fiind primul om, descinde direct din lumină. Originea propriu-zisă, mai profundă, se situează însă mult înainte de apariţia omului. Originea se află în lumină, iar lumina precede omenirii.

Acest adevăr este deosebit de profund şi el indică, pentru cel ce îl poate înţelege, ceea ce a dezvăluit din nou înţelepciunea teosofică, atunci când descrie naşterea elementului pământesc de-a lungul primelor două rase-rădăcină, până într-a treia. Cel care primeşte aceasta în Masonerie, primeşte în sine ceva colosal de important. Acesta este însă un caz extrem de rar, deoarece Masoneria astăzi este degenerată, să zicem aşa. Acest lucru provine din faptul că încă din secolul al XVI-lea a existat puţină înţelegere pentru semnificaţia propriu-zisă a Masoneriei, şi anume că un Templu trebuie astfel construit încât dimensiunile lui să fie o copie a marilor raporturi cosmice, că un Dom trebuie astfel construit încât el, în acustica sa, să redea ceva din armonia sferelor, prin care ne vine şi acustica.

Treptat s-a pierdut conştienţa despre această viziune originară. Aşa s-a făcut că în prima jumătate a secolului al XVIII-lea, când Desaguliers [Nota 98] a reunificat în Anglia Masoneria, nu mai exista o conştienţă adevărată a faptului că cuvântul [masonerie n.t.] trebuie luat textual, că este vorba realmente de meseria de zidar, că un mason era într-adevăr acela care putea construi, conform legilor cereşti, biserici şi temple şi clădiri mai înalte, cărora el le încorpora nu raporturi pământeşti, ci raporturi cereşti.

Această viziune şi interpretare intuitivă a dispărut din Masonerie; conştienţa că este cu totul altceva să vorbeşti într-o casă care reflectă acustic cuvintele într-un mod foarte precis şi prin aceasta acţionează diferit, s-a pierdut. Cei care în Evul Mediu au construit marile domuri, aceştia erau marii francmasoni. Ei erau conştienţi că atunci când cuvântul pe care îl rosteşte preotul este reflectat în mod just de fiecare perete în parte, întreaga comunitate trăia într-o mare de sunete ce tălăzuia în vibraţii pline de sens şi semnificaţie, având o importanţă mai mare pentru corpul astral decât pentru urechea fizică. Toate acestea s-au pierdut, şi *trebuiau* să se piardă în epoca modernă. Acesta este sensul celor spuse de mine, şi anume că astăzi nu mai există decât o carcasă din ceea ce însemna odinioară Francmasoneria.

În afara acestor grade ioaneice mai există şi gradele superioare. Şi anume, comunităţile mai mari, cum ar fi cele din Marea Britanie, America, Italia, Egipt şi din Orient – în special acelea ce se cheamă Masoneria orientală [Nota 99], Masoneria Memphis –, au aceste grade înalte cu o completivitate relativ mare. Şi în Germania, unde există o filială a Masoneriei Memphis-Misraim aflată în legătură cu Masoneria din întreaga lume [Nota 100], se practică gradele superioare. Doar că în cadrul Masoneriei ioaneice din Germania există atât de puţină înţelegere pentru importanţa propriu-zisă a gradelor înalte, încât masonii ioaneici din Germania consideră în general gradele superioare drept un nonsens, o absurditate. Marele Orient german este silit de aceea să admită de fapt drept Masonerie doar Masoneria ioaneică.

În acest privinţă există mari deosebiri între Masoneria germană şi cea englezească sau din Marea Britanie. În Masoneria din Marea Britanie, prin Pactul de

toleranţă din anul 1813, s-a realizat un fel de echivalare între Masoneria ioaneică, cu cele trei grade ale ei şi Masoneria de grade înalte [Nota 101], astfel încât ucenicul poate intra în Masoneria ioaneică şi apoi să urce la gradele patru, cinci, şase, deci la gradele superioare. În Anglia se iau în consideraţie gradele ioaneice ale unui mason, ceea ce nu este cazul în Germania. Marele Orient german de rit Memphis-Misraim practică aşadar doar cele trei grade inferioare. Francmasonul de rit oriental trebuie deci să-şi fi dobândit din capul locului primele trei grade, şi de asemenea să se angajeze să acceadă cel puţin până la gradul al 18-lea. El nu are voie să se oprească înainte. Unui mason ioaneic german nu-i poate fi deci admis să acceadă la gradele superioare ale masonilor orientali. Această Masonerie orientală este o instruire treptată în ocultism. Aşa cum am spus şi ultima dată, ea este o oglindă pentru ceea ce înseamnă iniţierea în gradele superioare – acestea se adaugă la gradul de Royal-Arch –, în care se efectuează un fel de iniţiere astrală, care merge până la gradele 18-20. Urmează apoi gradele în cadrul cărora are loc un fel de instruire mentală, o instruire care conduce la un gen de viaţă pe planul mental. Acestea sunt gradele ce pot merge până la gradul şaizeci sau şaptezeci, după care urmează iniţierea cea mai înaltă, sau iniţierea ocultă cea mai profundă, care încă mai poate fi făcută prin intermediul Marelui Orient, până la gradul al 96-lea.

În Germania există doar puţini masoni care au ajuns până la gradul 96. Dar cu toate acestea, există aici ceva ce vă poate dovedi imediat cât de puţin mai are azi Masoneria din ceea ce era ea odinioară. Lucrul cel mai interesant aici este că toţi aceia care au ajuns până la gradul al 96-lea, fără nicio excepţie, nu au trecut prin iniţierea masonică, că în general nu se găseşte niciunul care să fi efectuat întreaga

iniţiere. Există deci câţiva care au grade superioare. Lor li se acordă gradul al 3-lea, al 33-lea, al 96-lea, dar cei care le au nu le-au obţinut prin iniţierea în Masonerie, ci în alte şcoli oculte, şi ei au consimţit să-şi pună în valoare în Masonerie iniţierea lor, în folosul şi spre binele ei. Dacă cineva are gradul 96, el nu l-a obţinut în Masonerie. Se contează tocmai pe faptul că iniţierile oculte ale altor şcoli vin în folosul Masoneriei.

În acest sens trebuie înţeles şi Manifestul pe care l-a publicat Marele Orient de rit Memphis şi de rit Misraim [Nota 102], ca un fel de document ideal. Am să vi-l citesc şi am să fac câteva observaţii pe marginea lui. Ceea ce se spune acolo nu trebuie nici el înţeles în sensul că ar putea fi îndeplinit astăzi. Astăzi se atrage de la bun început atenţia că niciun mason – nici măcar unul de gradul 96 – nu ar dori să ia asupra sa răspunderea de a impune executarea prescripţiilor sau ordinelor unui mason oarecare, deoarece el însuşi nu le-a îndeplinit pe toate.

„*Despre secretele gradelor oculte superioare ale Ordinului nostru. Un Manifest al Marelui Orient*." „Unul dintre secretele pe care le deţine Ordinul nostru în gradul său cel mai înalt, constă în a pune la dispoziţia fratelui pregătit în mod temeinic mijloacele practice pentru a edifica în om Templul adevărat al lui Solomon, pentru a regăsi «Cuvântul pierdut», adică de a pune la dispoziţia fratelui iniţiat şi ales mijloacele practice care să-l aducă în situaţia de a-şi procura încă din această viaţă pământească dovezi ale adevăratei nemuriri."

Acesta este unul dintre punctele cele mai importante care există. Următorul punct este unul care există, de asemenea, în toate şcolile oculte: Fără exorcisme sau vrăji, fără practici spiritiste. Practicile spiritiste sunt în modul cel mai strict interzise.

„Acest secret este unul dintre secretele masonice adevărate şi aflat exclusiv în posesia gradelor oculte superioare ale Ordinului nostru. El a fost transmis Ordinului nostru oral, de la părinţii tuturor Francmasoneriilor adevărate, de la «bărbaţii înţelepţi ai Orientului» şi va fi transmis mai departe de noi tot oral."

Aceasta este o practică a Societăţilor oculte.

„Succesul acestei instruiri practice întru dobândirea acestei taine depinde, bineînţeles, în întregime de candidatul însuşi."

„Căci la ce ajută să-i dai elevului care vrea să înveţe să înoate indicaţiile cele mai bune, cele mai verificate şi mai amănunţite, dacă el, odată ajuns în apă, nu-şi mişcă singur mâinile şi picioarele. Sau la ce ajută să-i dai unui elev care vrea să înveţe să picteze îndrumarea cea mai detaliată pentru a picta şi îi arăţi cum să picteze cele mai aprinse nuanţe de culoare; dacă nu ia singur pensula în mână şi nu caută singur să obţină amestecul de culori, el nu va deveni niciodată un artist."

„Acei fraţi care descoperiseră deci această taină, au păstrat-o ca pe o comoară de preţ, cucerită în mod independent şi, pentru a nu fi contestată sau batjocorită de oamenii de rând, au ascuns-o printre simboluri, aşa cum facem şi noi astăzi."

Aceste simboluri nu mai sunt descifrabile astăzi pentru masoni. Aceste simboluri nu sunt deci nişte simboluri exterioare, alese în mod arbitrar. Ele nu sunt nişte lucruri prin care cineva prezintă ceea ce are de prezentat precum un profesor, care spune: Vreau să vă reprezint ceva grafic. – Aceste simboluri sunt extrase din lucrurile înseşi, pe care natura însăşi le scrie. Cel care le recunoaşte, care este într-adevăr în stare să le citească, intră în legătură cu interiorul lucrurilor, îl conduc în

lăuntrul chestiunii însăşi. Ele redau chestiunea în sine, nu doar o simbolizează. În Masonerie nu există nimeni care să poată da îndrumarea, prin care să ajungi la lucrurile în sine.

„Aceste simboluri nu sunt deci imagini alese arbitrar şi nu se bazează pe o întâmplare oarecare, ci sunt fundamentate în însuşirile lui Dumnezeu şi ale omului, iar noi trebuie să le privim ca pe nişte arhetipuri sau imagini originare. Noi însă nu vom confunda niciodată forma, vasul, ritualul, simbolurile cu conţinutul, ci vom căuta în formă conţinutul spiritual,"

– aceste cuvinte arată... [lipsă text], deoarece simbolul însuşi reprezintă lucrul respectiv –

„şi după ce l-am găsit" – conţinutul spiritual – „şi l-am primit în noi, recunoaştem din conţinutul spiritual necesitatea absolută a formei, a ritualului, a expresiei simbolice".

„Gradele noastre superioare dau de aceea posibilitatea fratelui să ajungă la o dovadă sigură pentru nemurirea omului."

– Asta ar şi face-o ele, dacă ar fi prelucrate. –

„Acesta este şi a fost marele dor de când există oameni care gândesc. Omul are nevoie de această certitudine a continuării vieţii şi după moarte, pentru a putea fi cu adevărat fericit în această viaţă. De aceea, Misteriile tuturor religiilor şi şcolilor sapienţiale s-au preocupat de această problemă, ca cea mai înaltă şi sublimă sarcină a lor. Biserica, în mod firesc, se ocupă şi ea cu soluţionarea acestei probleme, a «Cuvântului pierdut», a «vieţii veşnice pierdute», ea însă îl îndreaptă pe căutător mereu pe calea harului, pe care îl prezintă ca un dar şi nu ca pe ceva posibil de dobândit, ca pe o cucerire proprie. Ordinul nostru îl pune însă pe fiecare căutător în parte,

prin mijloace practice, în situaţia de a se uni încă din această viaţă, conştient şi din liberă voinţă, cu conştienţa cosmică, cu forţa creatoare originară."

Aceasta înseamnă deci a-i da posibilitatea omului să arunce o privire şi să se unească cu acea lume, care în mod obişnuit i se deschide doar după ce a trecut prin poarta morţii.

Din tot ceea ce am spus până acum dumneavoastră puteţi vedea, că tot ceea ce ţine de profunzimile cele mai adânci ale lumii a existat în Francmasonerie de la bun început, dar în carcasa goală, care este ea acum, nu mai există. Dumneavoastră trebuie că vă întrebaţi: De ce? Ei bine, pentru că sensul care se exprimă prin Legenda Templului, înţelesul de Masonerie operativă, a trebuit să dispară, ca de altfel toată cunoaşterea intuitivă, deoarece rasa-rădăcină a cincea a devenit rasa propriu-zis intelectualistă. Intuiţia a trebuit să facă pentru un timp o pauză în lume, iar modul în care acţionează Francmasoneria este intuitiv. Citiţi-l vă rog pe *Vitruv* [Nota 103], ca să aflaţi sensul simbolic adevărat la „a construi". El nu poate fi urmat însă decât de cel care are intuiţia pentru aşa ceva. Astăzi, aceste indicaţii simbolice au fost înlocuite cu unele raţionale, intelectuale. Intelectul a trebuit pentru un timp să formeze etapa propriu-zisă de dezvoltare a omenirii, deoarece tot ceea ce a ajuns până la noi ca realizări ale naturii, trebuia încorporat în întregul organism al creaţiei omeneşti.

Încercaţi să înţelegeţi ce înseamnă: În actuala rundă a noastră, întregul regn mineral va fi cooptat la progresul evoluţiei noastre. El va fi astfel cooptat, încât omul, treptat, prin propria sa spiritualitate, va reorganiza încă o dată, până în cele mai mici amănunte, întreaga natură. Acesta

este sensul Mării de bronz, faptul că tot ceea ce există în regnul mineral va fi reorganizat fundamental din nou.

În industrie omenirea lucrează spre a încorpora organizarea [ev.: propria spiritualitate?] în natura minerală. Dacă luaţi, de exemplu, o maşină... [lipsă text].

Aşadar, omul recreează prin propriul său spirit, în mod real, întregul regn mineral, îl transformă în totalitate. Această remodelare a naturii, a mineralului, se va definitiva atunci când runda noastră va fi ajuns la sfârşit. Atunci întreaga natură minerală va fi transformată. Omul îşi va pune amprenta sa pe ea, cum de exemplu şi-o pune pe o cantitate de metal atunci când construieşte un ceas. Când va începe următorul ciclu, regnul mineral poate fi resorbit, poate fi absorbit.

Pentru a încheia definitiv dezvoltarea pe acest tărâm, întregul mod de gândire care a cuprins omenirea – începând din secolul al XVI-lea – trebuie să se propage până la nivelul atomului. Masoneria va reveni la viaţă doar după ce gândirea intelectuală a luat în stăpânire atomul. Pe prima treaptă este cuprinsă forma exterioară. Următoarea treaptă va fi aceea când omul va învăţa să gândească până în lăuntrul atomului mineral, când va fi în stare să folosească ceea ce trăieşte în atom şi s-o pună în slujba tuturor. Ce-i drept, gândirea omenească a luat acea direcţie ce urmăreşte forţa naturii până în lăuntrul atomului abia astăzi, sau poate de vreo cinci ani, iar cel care vrea să înţeleagă foarte exact aceasta trebuie să urmărească ultima fază a diferitelor stadii ale electricităţii. Interesant în legătură cu aceasta este cuvântarea, însă numai sub formă de aluzii pur exterioare, a primului ministru englez *Balfour* [Nota 104]) despre concepţia noastră actuală asupra lumii. Cea ce a spus el atunci [despre noua teorie a electricităţii], este ceva de o colosală importanţă. Se indică acolo un

punct de cotitură extrem de important în evoluţia gândirii omeneşti. El este, până la un anumit grad, conştient de aceasta şi o exprimă, de asemenea, într-un anumit loc. Vedem astfel cum în conştienţa naturalist-ştiinţifică începe să licărească ceva din ceea ce va interveni în viitor. Ocultistul ştie acest lucru încă din 1879. Accentuez aceasta, deşi nu o pot argumenta în cele ce urmează [Nota 105]. Ocultistul ştie că se profilează un nou punct de pornire: se va pătrunde în lumea mineral-fizică dinspre atom. Este ceea ce urmează să se întâmple în lume în subrasa a şasea, prin care şi Masoneria poate renaşte din nou. Ocultistul are în Masonerie ceva extrem de curios, ceva fără precedent, căci ea a păstrat ca organizare structura străveche. Ea este una din cele mai vechi moşteniri transmise, ce a păstrat aceeaşi împărţire specializată, cu aproape o sută de grade, până în prezent, deşi şi-a pierdut aproape cu totul conţinutul şi niciun membru al Francmasoneriei din Europa nu mai este în stare să-şi formeze o noţiune corectă despre aceasta; deşi tot ce trebuie se află aici, astfel că cineva nu are altceva de făcut decât să umple carcasa cu un nou conţinut. Totul este aici şi aşteaptă să fie reînviat.

Subtitluri din cele discutate în continuare:

Masoneria din Memphis, Ordinul oriental şi Ordinul Marele Orient. La un Congres al ocultiştilor s-a discutat dacă învăţăturile oculte pot fi date publicităţii sau nu. De aici a reieşit că există două direcţii, una de stânga şi una de dreapta [Nota 106], una liberală şi una conservatoare.

IX. ESENȚA ȘI MISIUNEA FRANCMASONERIEI DIN PUNCTUL DE VEDERE AL ȘTIINȚEI SPIRITULUI

CONFERINȚA A TREIA

Berlin, 16 decembrie 1904

Este important să se vorbească despre Francmasoneria de grade înalte, deoarece acest tip de învățătură își pune din nou niște sarcini deosebite, iar în perioada care urmează se va discuta mult despre aceasta. Avem în principal de-a face cu un rit deosebit, și anume cu acela pe care îl numim ritul reunit al lui Memphis și Misraim [Nota 107]. Am arătat deja că acest rit Memphis și Misraim are un număr foarte mare de grade, că trebuie parcurse nouăzeci și cinci de grade, și că în mod obișnuit doar cei mai înalți conducători ai unui Mare Orient – în special ai Marelui Orient din Germania și din Marea Britanie și America – au gradul 96. Aceste grade sunt, până spre sfârșitul gradelor optzeci, orânduite într-un anume fel, pe care am să-l descriu îndată.

Pornind aproximativ, de la gradul 87, încep gradele propriu-zis oculte, în care pot fi inițiați numai aceia care se dedică efectiv ocultismului. Am rezerva, pe care mi-o fac întotdeauna, că pe Continent ar exista cineva care să fi parcurs într-adevăr toate aceste grade, sau să fi trecut într-adevăr printr-o inițiere francmasonică. Acest lucru însă nu dăunează în mod deosebit Masoneriei, deoarece ea își va recăpăta întâi misiunea, după care vor urma și Organizațiile – carcasa –, de care este nevoie pentru a atinge țelurile care trebuie atinse.

Va trebui să indic acum diferite curente francmasonice și tendințele lor, chiar dacă voi face aceasta

doar pe scurt. În primul rând trebuie ţinut seama că întreaga Masonerie de grade înalte se raportează la o personalitate, pomenită frecvent dar şi foarte contestată. Ea este contestată în special de către istoricii secolului al XIX-lea, care nu au nici cea mai vagă bănuială în ce situaţii dificile se poate afla ocultistul în viaţă. Este vorba de personalitatea mult discutatului, dar de puţini cunoscutului *Cagliostro*. Aşa-numitul Conte Cagliostro [Nota 108], în care s-a ascuns o individualitate cunoscută doar celor mai iniţiaţi ocultişti în particularitatea sa adevărată, a încercat, mai întâi în Londra, să aşeze Francmasoneria pe o nouă treaptă. Căci în ultima treime a secolului al XVIII-lea ea se afla destul de aproape de punctul pe care vi l-am caracterizat. În Londra el nu a reuşit atunci. A încercat apoi în Rusia şi de asemenea în Haga. Peste tot, din anumite motive bine precizate, a eşuat.

A reuşit însă după aceea să întemeieze în Lyon, cu o serie de francmasoni ce trăiau acolo, o Lojă a filaleţilor [căutători de dreptate n.t.] cu conţinut ocult, şi anume Loja care a fost numită a „Înţelepciunii triumfătoare". Scopul acestei Loje a fost indicat de Cagliostro. Ceea ce însă dumneavoastră puteţi citi în legătură cu aceasta, nu este altceva decât părerea unor oameni lipsiţi de înţelegere. Ceea ce poate fi spus în legătură cu aceasta sunt de fapt tot nişte aluzii. Cagliostro urmărea un dublu scop: mai întâi un învăţământ, un instructaj în scopul producerii aşa-numitei Pietre a înţelepţilor; în al doilea rând deschiderea unei înţelegeri pentru Pentagrama mistică. Eu nu vă pot spune decât aluziv ce vor să însemne aceste două chestiuni. Se pot spune tot felul de lucruri în batjocură despre acestea, însă ele nu trebuie luate doar în mod simbolic, căci ele se întemeiază pe fapte reale.

Piatra înţelepţilor are un anumit scop, care a fost indicat de Cagliostro: ea urmărea să prelungească viaţa omenească la 5527 de ani [Nota 109]. Aşa ceva i se pare ridicol unui liber-cugetător. Lucrul este însă realmente posibil. Printr-o anume iniţiere se poate prelungi viaţa la nesfârşit, dacă omul învaţă să nu mai trăiască în corpul său fizic. Cine ar vrea să-şi imagineze însă că pe un astfel de iniţiat nu l-ar mai atinge moartea, în sensul obişnuit al cuvântului, şi-ar face o imagine falsă despre aceasta. De asemenea, cine crede că un iniţiat nu mai poate fi lovit de o cărămidă şi omorât, şi-ar face şi el o imagine greşită. Aşa ceva s-ar întâmpla, ce-i drept, doar dacă iniţiatul o îngăduie. Nu este vorba de moartea fizică, ci de următorul lucru. Moartea fizică, pentru cel care a cunoscut pentru el însuşi Piatra înţelepţilor şi a înţeles s-o aşeze afară[6], este doar un eveniment aparent. Pentru ceilalţi oameni ea este un eveniment real, care înseamnă un capitol important din viaţa lor. Pentru cel care înţelege să utilizeze Piatra înţelepţilor în modul în care a intenţionat Cagliostro cu discipolii săi, moartea nu este decât un eveniment aparent. El nu constituie câtuşi de puţin un capitol deosebit de important în viaţă; şi anume, el este ceva ce există doar pentru ceilalţi, care îl pot observa pe iniţiat şi spun că el a murit. În realitate el nu moare. Mai degrabă se întâmplă că respectivul a învăţat să nu trăiască absolut deloc în corpul său fizic; că a învăţat să facă în aşa fel încât acele procese, ce intervin subit în corpul său fizic în momentul morţii, să se desfăşoare treptat, treptat de-a lungul vieţii. Cu corpul respectivului s-a petrecut tot ceea ce se petrece de obicei la moarte. Atunci moartea nu mai este posibilă, căci

[6] Germ. heraussetzen – vezi explicaţia referitoare la pentagramă, paragraful de mai jos (n.t.).

respectivul a învăţat de mult să trăiască fără corpul fizic. El îşi depune corpul fizic aşa cum te dezbraci de o pelerină de ploaie, şi îmbraci un nou corp aşa cum îmbraci o nouă pelerină de ploaie.

De aici vă puteţi face, desigur, o mică idee. Aceasta – Piatra înţelepţilor – este una dintre învăţăturile predate de Cagliostro, care te face să reduci moartea fizică la un eveniment lipsit de importanţă.

A doua învăţătură era cunoaşterea Pentagramei. Aceasta este capacitatea de a deosebi între ele cele cinci corpuri ale omului. Atunci când cineva spune: corp fizic, corp eteric, corp astral, corp Kama-manas, corp cauzal, acestea sunt simple cuvinte, sau cel mult nişte noţiuni abstracte. Cu aceasta însă nu ai făcut nimic. Omul din ziua de azi, de regulă, abia dacă cunoaşte corpul fizic; doar cel care cunoaşte pentagrama face cunoştinţă cu cele cinci corpuri. Un corp nu îl cunoşti dacă trăieşti în el, ci doar atunci când îl ai ca obiect. Ceea ce deosebeşte un om de rând de unul care a trecut printr-o asemenea şcoală, este că pentru acesta din urmă cele cinci corpuri au devenit obiecte. Omul obişnuit trăieşte de asemenea în aceste cinci corpuri, însă el trăieşte în lăuntrul lor, el nu poate ieşi afară din ele şi să le privească. El poate cel mult să-şi privească corpul fizic atunci când coboară în trupul său, sau când îl observă în oglindă. Elevii lui Cagliostro, dacă ar fi urmat aşa cum trebuie metoda sa, ar fi ajuns la ceea ce au ajuns unii rosicrucieni care au trecut printr-o şcoală, ce avea în fond aceeaşi tendinţă. Ei au fost într-o şcoală a marilor iniţiaţi europeni, în care erai astfel iniţiat, încât cele cinci corpuri deveneau realităţi şi nu rămâneau doar nişte noţiuni. Aceasta se cheamă „Cunoaşterea Pentagramei" şi „Renaşterea Morală".

Nu vreau să spun că elevii lui Cagliostro nu au ajuns la niciun rezultat. Ei au ajuns să înţeleagă în general corpul astral. Cagliostro era extrem de iscusit în a-i învăţa cum să contemple corpul astral. Cu mult înainte să fi venit peste el catastrofa, a reuşit, în afară de şcoala din Lyon, să înfiinţeze şcoli şi în Paris, Belgia şi Petersburg şi în alte câteva locuri din Europa, din care au provenit mai târziu, cel puţin într-o anumită măsură, acei oameni care au dat stocul de bază pentru cei care au ajuns până la gradele 18, 19, 20 ale Masoneriei de grade înalte. Contele Cagliostro a exercitat, oricum înainte să-şi sfârşească viaţa în temniţele din Roma, o mare influenţă asupra masoneriei oculte din Europa. În fond, lumea n-ar trebui să emită niciun fel de judecată despre Cagliostro. Am dat să se înţeleagă deja că, în general, dacă oamenii vorbesc despre Cagliostro, este ca şi cum ar vorbi hotentotul african despre instalaţia de cale ferată aeriană, deoarece nu se înţelege profund raportul în care s-au aflat faptele exterioare, aparent imorale, cu evenimentele din lume.

Am făcut mai devreme observaţia, că Revoluţia franceză a pornit [Nota 110] de la asociaţiile secrete de ocultişti şi că, dacă urmărim în continuare curentele, am putea ajunge până la şcolile iniţiaţilor.

Este posibil ca cele zugrăvite sub formă de roman de către Mabel Collins în cartea „Flita” [Nota 111] să fie greu de înţeles. Ea descrie acolo, într-un mod foarte grotesc, cum într-un loc ascuns, un iniţiat stă în faţa unei table de şah a lumii şi se joacă cu figurile, că el hotărăşte, să zicem aşa, Karma unui continent pe un simplu cartonaş. Acest lucru nu este nemijlocit aşa cum se descrie acolo, ci ceva mult mai grandios decât se întâmplă în fapt, ceea ce face ca cele descrise în „Flita” să fie doar o imagine distorsionată.

Revoluţia franceză, acum, a pornit în principal de la astfel de lucruri. Este cunoscută o poveste conţinută în una din cărţile *Contesei d'Adhemar*. Acolo se spune că înainte de izbucnirea Revoluţiei franceze, Contesa d'Adhemar, o doamnă de companie a Mariei-Antoaneta, a primit vizita unui anume *Conte de Saint-Germain* [Nota 112]. El a vrut să fie prezentat reginei, pentru a cere o audienţă la rege. Ministrul lui Ludovic al XVI-lea era însă duşmanul Contelui de Saint-Germain; de aceea nici n-a putut ajunge la rege. Contele i-a explicat însă reginei, cu mare perspicacitate şi precizie, marile pericole în faţa cărora se află. Din păcate, avertismentele sale n-au fost luate în seamă. El a rostit atunci acel cuvânt mare, care se bazează pe o realitate: „Cine seamănă vânt, va culege furtună", la care a adăugat că el a spus deja acest cuvânt cu milenii în urmă şi că Christos l-a repetat după aceea [Nota 113]. Acesta era un cuvânt de neînţeles pentru cei aflaţi în afară.

Contele Saint-Germain avusese însă dreptate. Aş vrea sa mai adaug doar câteva aspecte, care sunt pe deplin juste. În cărţile despre Contele Saint-Germain dumneavoastră puteţi citi că el a murit în anul 1784 la Curtea landgrafului de Hessen [Nota 114][Nota 115], care a fost după aceea unul dintre francmasonii germani cei mai de vază. El l-a îngrijit până la moartea sa. Contesa d'Adhemar povesteşte însă în Memoriile sale [Nota 116] că el i s-ar fi arătat ei la mult timp după anul 1784, că l-ar mai fi văzut de şase ori mult timp după aceea. Într-adevăr, pe atunci, în anul 1790, el a fost la Viena [Nota 117] la câţiva prieteni rosicrucieni şi a spus ceva ce este de asemenea corect: că la optzeci şi cinci de ani s-ar retrage în Orient, şi că după optzeci şi cinci de ani aceia vor putea sesiza din nou activitatea sa în Europa. Anul 1875 este anul întemeierii Societăţii

teosofice. Toate aceste lucruri sunt legate într-un anumit fel între ele.

De asemenea, în şcoala pe care landgraful de Hessen a întemeiat-o era vorba în esenţă de aceste două lucruri: despre Piatra înţelepţilor şi despre cunoaşterea Pentagramei. Aşadar, într-o formă puţin schimbată, se continuă Masoneria fondată atunci de landgraful de Hessen. Şi anume, întreaga Masonerie, aşa cum am descris-o eu mai sus, se numeşte Masoneria de rit egiptean, sau de rit Memphis şi Misraim. Aceasta explică naşterea ei din regele Misraim, care a năvălit din Asiria – din Orient – în Egipt. După ocuparea Egiptului el a fost iniţiat în Misteriile egiptene. Acestea sunt secrete ce provin tocmai din vechea Atlantidă. Începând din acea vreme a existat o tradiţie continuă. Noua Francmasonerie este doar o continuare a ceea ce a fost întemeiat atunci în Egipt.

Înainte să intru în detalii, aş dori să spun că Masoneria de grade înalte este una care şi din punct de vedere mai intim, mai profund, se deosebeşte esenţial de Masoneria ioaneică obişnuită. Mai precis, Masoneria ioaneică obişnuită se bazează pe un fel de principiu democratic, iar dacă principiul democratic urmează să fie aplicat în probleme de cunoaştere, este de la sine înţeles ca el să permită fraţilor adunaţi să nu facă, în esenţă, altceva decât să-şi expună fiecare părerea proprie. Adevărul însă nu este ceva despre care să se poată emite păreri. Un adevăr se ştie sau nu se ştie. Nimeni nu poate să spună că suma celor trei unghiuri într-un triunghi este de 725 grade în loc de 180.

Când oamenii stau adunaţi împreună şi vorbesc, ei vorbesc despre părerea lor, uneori chiar despre lucrurile cele mai înalte. Dar toate acestea se petrec pe planul iluziei şi sunt la fel de nepotrivite, precum ceea ce spune cineva

care nu ştie cât de mare este suma unghiurilor într-un triunghi şi nu are decât o vagă părere despre aceasta. Aşa cum despre suma unghiurilor într-un triunghi nu se poate discuta, dacă are un număr de grade sau altul, tot astfel nu se poate discuta despre adevăruri mai înalte. De aceea principiul democratic în probleme de cunoaştere este imposibil, deoarece nu are o bază. Ceea ce deosebeşte Masoneria de grade înalte de Masoneria ioaneică, este că adevărul poate fi cunoscut în mod treptat. Cel care a cunoscut adevărul, nu mai poate fi de altă părere. Ai cunoscut sau nu ai cunoscut. Cele nouăzeci şi şase de grade au aşadar o anumită îndreptăţire.

În vârf stă aşa-numitul Sanctuar suveran, care este identic cu ceea ce în Masonerie se cheamă Marele Orient, care se află în posesia cunoştinţelor oculte propriu-zise şi cunoaşte drumul şi limba celor ce pot fi citite în Manifestul Masoneriei [Nota 118], acesta dând posibilitatea de a fi auzite glasurile „Bărbaţilor înţelepţi ai Orientului". Dacă a atins această treaptă, el este desigur în stare să audă vocea Maeştrilor înţelepţi. Până atunci însă trebuie să fi lucrat serios cu sine, astfel încât să ajungă în posesia unei cunoaşteri bine definite, apoi în posesia unor calităţi sau însuşiri interioare bine precizate, care nu coincid câtuşi de puţin cu virtuţile burgheze obişnuite, ci sunt ceva mult mai intim şi mai plin de însemnătate. Trebuie să remarc, că [în raport] cu cele despre care este vorba aici, ceea ce se comunică sub aspect teoretic şi practic în cărţile teosofice este doar partea elementară, astfel încât partea teoretică a Masoneriei de grade înalte depăşeşte cu mult ceea ce poate fi răspândit în Teosofia populară. Ceea ce poate fi răspândit aici este făcut cu acordul [din partea] iniţiaţilor, de a merge cu popularizarea cunoaşterii până la un anumit nivel. Nu este posibilă însă răspândirea tuturor cunoştinţelor.

Este adevărat că omenirea va fi foarte uimită de multe descoperiri ce se vor face în perioada următoare. Ele vor veni însă prematur şi vor cauza de aceea multe nenorociri. Societatea teosofică are în esenţă sarcina de a pregăti lumea pentru astfel de lucruri. De exemplu, ceea ce am desemnat la început drept cunoaşterea Pietrei înţelepţilor era odinioară mult mai răspândit decât astăzi, şi anume, deja de la o anumita epocă, în rândul populaţiei atlanteene. Pe atunci era realmente posibil să învingi moartea, era ceva obişnuit. Aş dori doar să fac observaţia, că nu cu plăcere am lăsat tocmai acum să se tipărească acest adevăr. De aceea, în revista „Luzifer", în locul unde trebuia spus aceasta atunci când am vorbit de era atlanteeană, sunt trecute puncte-puncte [Nota 119] pentru ceea ce nu poate fi comunicat. De asemenea, aceste adevăruri nici nu pot fi spuse în întregime. În „Theosophical Review" s-a făcut tocmai o astfel de comunicare de către un medium foarte avansat, ce spune exact acelaşi lucru, însă într-o formă puţin diferită [Nota 120]. Problema învingerii morţii din perioada atlanteeană zace, desigur, în memoria unor individualităţi, fără ca ei să o ştie. În ziua de azi sunt mulţi oameni renăscuţi, care într-o încarnare anterioară au parcurs acea epocă, şi prin memoria lor personală sunt îndrumaţi spre astfel de cunoştinţe. Aceasta va conduce iniţial la un fel de supraevaluare a anumitor descoperiri medicale. Se va crede că medicina ştiinţelor naturale a făcut astfel de descoperiri. În realitate, oamenii vor fi conduşi spre aceasta prin memoria lor din era atlanteeană.

Anumite lucruri se vor maturiza în perioada următoare, şi de aceea se va vorbi despre ele. Aceasta face necesar să se înţeleagă necesitatea avansării treptate în cunoaştere. De aceea, pe bună dreptate, această avansare

treptată în cunoaştere este accentuată de cei care vor să reînvie astăzi Ritul Misraim şi Memphis. Chiar dacă acest lucru nu va izbuti în următorii ani, nu trebuie să se creadă că insuccesele au vreo importanţă în astfel de chestiuni. La vârful Mişcării americane Misraim se află un bărbat, al cărui caracter deosebit constituie o anumită garanţie pentru fermitatea de a merge înainte. Acesta este eminentul mason *John Yarker* [Nota 121].

Este greu de spus astăzi ce formă va lua chestiunea în Marea Britanie şi Germania. Dumneavoastră veţi înţelege că pentru astfel de lucruri trebuie luat în calcul materialul uman corespunzător şi că de aceea şi Mişcarea germană trebuie – dacă este ca ea să aibă de-a face cu astfel de lucruri – să ia în considerare ceea ce există în această direcţie. Dacă este ca la aceste lucruri să participe ocultişti adevăraţi, atunci ei trebuie să fie angajaţi dintr-o direcţie sau alta. Ei nu pot lua întotdeauna parte la aceste chestiuni. Chiar şi Maeştrii, dacă prescriu aşa ceva, vor trebui să se ghideze după legi mari, universale.

Aşadar, când dumneavoastră auziţi ceva în legătură cu direcţia Misraim-Memphis germană, nu trebuie să credeţi că aceasta are deja astăzi o importanţă pentru viitor. Ea este doar rama în care se poate monta cândva un tablou valoros. Acest Ordin Misraim german se află sub conducerea superioară a unui anume *Reuss* [Nota 122], care deţine astăzi conducerea propriu-zisă atât în Marea Britanie, cât şi în Germania. În această direcţie mai acţionează apoi şi cunoscutul *Carl Kellner* [Nota 123]. Munca scriitoricească efectivă se află, desigur, în mâna *Dr. Franz Hartmann* [Nota 124], care serveşte cel mai mult cu pana sa acest Rit-Misraim. Aceasta este ceea ce vă poate parveni dintr-un fragment sau altul, de aici sau de dincolo, de la această mişcare.

Eu nu pot face decât o caracterizare generală despre ceea ce este vorba aici. Metodele de predare ale acestui Rit-Misraim sunt patru [Nota 125]. Cele nouăzeci şi şase de grade se pot atinge deci prin patru metode de predare sau discipline diferite. Aceste patru discipline prin care se accede, sunt: în primul rând aşa-numita metodă sau disciplină simbolică. Prin aceasta, anumite simboluri pot fi recunoscute ca realităţi. Respectivul este iniţiat în legile oculte ale naturii, prin care în omenire sunt provocate efecte bine precizate, în mişcări ciclice.

A doua metodă de predare sau disciplină este aşa-numita disciplină filosofică. Este cea egipteano-hermetică. Ea este mai mult teoretică. A treia metodă este aşa-numita metodă mistică, care se bazează mai mult pe o dezvoltare interioară şi care, dacă este corect aplicată, conduce înainte de toate la folosirea corespunzătoare a Pietrei înţelepţilor, şi anume la biruirea morţii. Aceasta este indicată în esenţă şi în acea frază pe care v-am citit-o, şi care spune că în Francmasonerie oricine se poate convinge de nemurire. Important este însă, după cum spune Kabbala, dacă el cere aceasta sau nu. A patra metodă de predare este cea kabbalistică. Ea constă în a cunoaşte, în adevărul şi realitatea lor, principiile ordinii cosmice, care sunt zece... [lipsă text].

Pe fiecare dintre cele patru căi se poate accede, prin Ritul Misraim, la cunoştinţele superioare. Dar astăzi nu există nimeni în cadrul Francmasoneriei care să-şi ia răspunderea de a îndruma cu adevărat pe cineva, deoarece ei înşişi nu au parcurs lucrurile respective, iar întreaga chestiune este un provizorat, care oferă doar un cadru pentru ceva ce urmează să vină. Este posibil ca acest cadru să fie umplut cu cunoaştere ocultă. Cunoaşterea ocultă urmează a fi turnată în formele care există. Faptul că există

aceste forme în lume este un lucru important. Dacă aveţi metalul topit dar nu şi forma, nu puteţi face cu el altceva decât să-l turnaţi pe jos şi să rezulte un bolovan. La fel este şi cu curentele spirituale. Este important ca să existe aceste forme, în care să se poată turna metalul spiritual. Acest lucru este simbolizat prin Marea de Bronz. Aceasta se va recunoaşte atunci când ceea ce, aparent, doar vegetează acum, va lua formă pentru publicul larg.

Ultima dată v-am citit ceva dintr-o cuvântare a primului ministru englez *Balfour* [Nota 126]. Se atrăgea acolo deja atenţia că anumite lucruri, anumite cunoştinţe oculte străvechi, sunt astăzi adevăruri fizice. Dacă căutaţi ce este scris în cartea H.P. Blavatsky „Doctrina secretă", veţi găsi acolo un paragraf despre electricitate, unde se spune cuvânt cu cuvânt exact lucrul la care fizicienii ajung acum încet, încet. Ceea ce găsiţi însă, este o vagă bănuială a lucrului despre care este vorba. Este vorba despre atomul fizic. Până acum patru-cinci ani el a fost tăgăduit de întreaga ştiinţă exterioară – nu şi de cea ocultă. S-a considerat atomul drept o masă care umple spaţiul. Astăzi el începe să fie recunoscut drept ceea ce este cu adevărat. Se înţelege faptul că acest atom fizic se raportează la forţa electricităţii precum o bucată de gheaţă la apa din care a provenit, prin îngheţare. Dacă vă reprezentaţi apa îngheţată până devine solidă, atunci puteţi spune că gheaţa este tot apă. La fel putem spune că atomul fizic nu este altceva decât electricitate îngheţată. Dacă înţelegeţi bine acest lucru şi priviţi comunicările făcute până de curând în toate lucrările ştiinţifice despre atom drept nişte baliverne, veţi avea oarecum reprezentarea corectă. Abia începând din ultimii câţiva ani fizica îşi poate face o imagine despre ce este atomul fizic. Şi anume, el se comportă precum un bulgăre de gheaţă faţă de marea de apă din care a provenit

prin îngheţare. Atomul fizic este electricitate condensată. Discursul lui Balfour îl consider ca fiind extraordinar de important. [Nota 127]

El este... [lipsă text] ceva, care a fost descoperit de la 1875 încoace [1879?] . Faptul este cunoscut de ocultişti de mii de ani. Acum începe să se ştie că atomul fizic este electricitate condensată. Dar mai este un al doilea lucru care mai trebuie aflat: ce este electricitatea însăşi. Aceasta nu se cunoaşte încă. Şi anume, dumneavoastră nu ştiţi un lucru: unde trebuie căutată fiinţa electricităţii. Această fiinţă a electricităţii nu poate fi găsită prin diferite experienţe exterioare sau prin observare exterioară. Secretul, care va fi descoperit, este că electricitatea este – dacă se înţelege ca observaţia să se facă pe un anumit plan – unul şi acelaşi lucru cu gândul omenesc. Gândul omenesc este de aceeaşi fiinţă cu electricitatea: o dată privită din interior, altă dată privită din exterior.

Cine ştie deci ce este electricitatea, ştie că în el trăieşte ceva, ce în stare îngheţată formează atomul. Aici aveţi puntea de la gândul omenesc la atom. Se va cunoaşte care sunt pietrele de construcţie ale lumii fizice; acestea sunt mici monade condensate, electricitate condensată. În clipa în care oamenii vor fi recunoscut acest cel mai elementar adevăr despre gând, electricitate şi atom, în acea clipă ei vor cunoaşte un lucru de cea mai mare importanţă pentru viitor şi pentru întreaga subrasă a şasea. Ei vor putea, prin forţa gândului, să construiască cu atomi.

Acesta va fi curentul spiritual, care de asemenea trebuie turnat în formele care au fost create de mii de ani de către ocultişti. Deoarece însă rasa umană a trebuit să îşi dezvolte intelectul şi să-şi întoarcă privirile de la munca interioară propriu-zisă, oamenii au devenit carcase, însă

rămase ca forme, în care va trebui să se toarne cunoaşterea adevărată.

Cercetătorul ocult primeşte adevărul din una din laturi, cercetătorul fizic din cealaltă latură. După cum Masoneria s-a născut din meseria de zidar şi constructor de Domuri şi Temple, tot astfel în viitor va trebui să se construiască cu micuţele pietre de construcţie, cu mulţimea de cărămizi de electricitate condensată. Aceasta va necesita un nou tip de zidărie (masonerie). Industria nu se va mai putea face ca în prezent. Ea va deveni haotică şi axată exclusiv pe lupta pentru existenţă, atâta timp cât nu se ştie...[lipsă text][7]. Atunci ar fi posibil ca cineva să se poată plimba cu birja prin Berlin, în timp ce la Moscova are loc o nenorocire, pe care el a provocat-o din Berlin. Şi niciun om nu va putea bănui că acela a cauzat aceasta. Telegrafia fără fir este doar un început. Ceea ce v-am expus este viitorul. Există doar două posibilităţi: Fie lucrurile merg haotic în continuare, aşa cum au procedat până acum industria şi tehnica, ceea ce va avea drept consecinţă faptul că acela care se află în posesia acestor lucruri poate face mult rău, fie ele se vor turna în forma morală a Masoneriei.[8]

Întrebare: De ce Biserica catolică se opune atât de duşmănos Masoneriei?

---

[7] În acest loc, în stenogramă există o întrerupere; într-o scriere alăturată, în clartext, se spune în completare: [ce trebuie turnat ca gând în aceste carcase. Dacă însă se ştie aceasta].

[8] Această ultimă frază, în notiţele Mariei Steiner-von Sivers sună astfel: Fie aceste lucruri vor merge haotic în continuare, aşa cum au mers şi până acum industria şi tehnica, fie vor merge armonios, aşa cum este ţelul Masoneriei, ceea ce va permite cea mai înaltă dezvoltare.

Răspuns: Biserica catolică nu vrea să se întâmple ceea ce urmează să vină în viitor. Pius al IX-lea a fost iniţiat în Francmasonerie [Nota 128]. În capitolul (adunarea ecleziastică) de la Clermont el a încercat să realizeze o alianţă între iezuiţi şi Francmasonerie. Acest lucru nu a reuşit, şi de aceea a rămas vechea duşmănie între cele două. Iezuiţii noştri ştiu puţin despre aceste lucruri, şi chiar cei din cler nu ştiu despre ce este vorba. Clerul adevărat... [lipsă mai mare în text].

Trapiştii trebuie să tacă, căci se ştie că prin tăcere se induce pentru următoarea viaţă o capacitate deosebită de a vorbi cu mult entuziasm. Aşa ceva este explicabil doar dacă cunoşti adevărul reîncorporării.

X. IDEEA DESPRE EVOLUŢIE ŞI INVOLUŢIE AFLATĂ LA BAZA SOCIETĂŢILOR SECRETE

Berlin, 23 decembrie 1904

Am vorbit până acum într-o serie de conferinţe despre şcoli secrete, alianţe secrete, iar acum, înainte de a trece data viitoare la altceva, mi se pare totuşi corect să închei astăzi întreg acest ciclu de conferinţe despre Uniunile oculto-ştiinţifice. De azi în opt zile am să vorbesc [Nota 129] despre importanţa acelor sărbători legate, în cadrul anului bisericesc, de nopţile de Crăciun; înainte de toate despre sărbătoarea de mai mică semnificaţie a Anului Nou şi apoi despre sărbătoarea plină de semnificaţie a Epifaniei. Voi vorbi aşadar despre sărbătorile care se alipesc la sărbătoarea Crăciunului. Aşadar, astăzi voi ţine o conferinţă mai mult concluzivă.

Dumneavoastră vă puteţi pune, desigur, întrebarea: În ce constă semnificaţia mai profundă a unor astfel de

Uniuni oculto-ştiinţifice şi care este scopul lor în ce priveşte evoluţia lumii? Dacă este să răspund la această întrebare, aş spune că ele au în general legătură cu întregul mod în care se dezvoltă fiinţele, cu felul în care ele progresează. Dacă dumneavoastră vreţi să vă dezvoltaţi, ştiţi că în acest scop sunt necesare şi există diferite exerciţii. Aţi auzit de Hathayoga, de Rajayoga şi despre alte exerciţii; aţi auzit despre diferite Alianţe oculto-ştiinţifice, care şi-au iniţiat oamenii lor în modurile cele mai diverse, şi aşa mai departe.

Cineva ar putea spune: Toate acestea s-ar putea atinge şi fără astfel de Alianţe secrete. Dar eu vă pot replica la aceasta – şi dumneavoastră veţi înţelege în cursul acestei ore că aşa este –, că fără astfel de Alianţe lucrurile nu merg, că nu se poate schimba ceva în lume. Dar nu este posibil – trebuie s-o spun fără înconjur – să vorbeşti în public în stilul în care s-a făcut, de exemplu, cu Manifestul francmasonilor, pe care vi l-am citit cu paisprezece zile în urmă [Nota 130].

Nu se poate ajunge la ceea ce se înţelege în mod obişnuit prin nemurire, fără a te interesa de ştiinţele oculte. Desigur, rezultatele ştiinţelor oculte transpar în modul cel mai divers în lume. În cadrul religiilor există o parte considerabilă a ştiinţei oculte, şi toţi cei care trăiesc cu o participare interioară într-o comunitate religioasă participă şi la această ştiinţă şi se pregătesc să devină în totalitate părtaşi la nemurire. Este însă altceva să primeşti cunoaşterea acestei nemuriri şi sentimentul apartenenţei la lumea spirituală printr-o vieţuire concretă, cu o conştienţă deplină.

Toţi dintre dumneavoastră aţi trăit deja de foarte multe ori; dar nu toţi au o conştienţă că au trăit de atâtea şi atâtea ori. Această conştienţă dumneavoastră v-o veţi

cuceri în mod treptat, iar asta depinde de cât de conştient îţi trăieşti viaţa. Sensul ştiinţei oculte nu era cela de a le mijloci oamenilor o supravieţuire confuză, ci o supravieţuire în spirit, drept cunoaştere deplin clară, conştientă. Iar aici există o lege, o mare lege, care spune de ce depinde avansarea conştienţei în toate stadiile de viaţă viitoare. Şi anume, la dezvoltarea conştienţei contribuie tot ceea ce face omul nu doar pentru el însuşi spre obţinerea acestei conştienţe. Această frază sună aparent paradoxal: La menţinerea [dezvoltarea?] conştienţei unei fiinţe contribuie tot ceea ce face această fiinţă, fără ca ea să urmărească dezvoltarea propriei conştienţe.

Imaginaţi-vă de exemplu, că un arhitect construieşte o casă. El nu construieşte casa pentru sine, ci îşi impune să construiască casa dintr-un motiv ce nu are nimic de-a face cu el însuşi. Că aceasta se întâmplă în cazurile cele mai rare, o ştiţi şi dumneavoastră. Aparent, foarte mulţi oameni nu lucrează pentru ei înşişi; dar în realitate ei lucrează pentru sine.

Luaţi, de exemplu, un avocat. Aparent, el lucrează pentru clienţii săi. O parte din munca sa va putea fi dezinteresată; dar nervul de bază al chestiunii constă în obţinerea mijloacelor sale de trai. Mai exact, în măsura în care afacerea sa este destinată în totalitate pentru propria subzistenţă, în măsura în care o afacere este doar un mijloc în scopul întreţinerii vieţii, în aceeaşi măsură, fără nici un dubiu, câştigul spiritual se pierde. Dimpotrivă, tot ceea ce este introdus în obiectivitate, ceea ce este strâns legat cu un altul, contribuie la menţinerea conştienţei noastre în evoluţia viitoare. Aceasta este foarte clar.

Luaţi acum pe francmasoni. La primele lor construcţii ei îi îndemnau pe oameni tocmai spre acest lucru: Construiţi clădiri care nu contribuie cu nimic, care nu au

nimic de-a face cu propria subzistenţă. – Ceea ce a mai rămas până la urmă din vechea şi buna Francmasonerie, sunt anumite instituţii de binefacere. În organismele de asistenţă publică care s-au mai păstrat, se observă şi astăzi – după ce ştiinţa secretă, înrădăcinarea vie în înţelepciunea străveche, s-a pierdut în cadrul Lojelor – o umanitate, chiar dacă goală, totuşi încă existentă şi cultivată prin tradiţie. Acest lucru, a acţiona dezinteresat, altruist, este însă ceva ce a aparţinut Francmasoneriei. Ceea ce a făcut Francmasoneria la origini a fost că i-a îndemnat pe membrii ei să lucreze în slujba omenirii, să construiască în lumea obiectivă.

Noi trăim acum în runda, pe care o putem numi runda minerală. Iar sarcina noastră este să îmbibăm în întregime toată această lume minerală cu propriul nostru spirit. Reprezentaţi-vă mai exact aceasta. Construiţi o casă. Pietrele de construcţie le luaţi dintr-o carieră oarecare. Le fasonaţi apoi în aşa fel încât să se potrivească la casa pe care o construiţi şi aşa mai departe. Ce uniţi dumneavoastră cu materialul brut pe care îl extrageţi din regnul mineral? Uniţi substanţa brută cu spiritul omenesc. Când construiţi o maşină, încorporaţi în maşină spiritul dumneavoastră. Maşina ca atare se distruge, devine praf şi pulbere, va fi cândva sfărâmată. Nu va mai exista nicio urmă din ea. Dar ceea ce ea a făcut, nu dispare fără urmă, ci pătrunde până în atomi. Fiecare atom poartă o urmă din spiritul dumneavoastră, şi va duce mai departe această urmă. Nu este indiferent dacă un atom a fost cândva într-o maşină sau nu. Prin faptul că un atom a fost într-o maşină, atomul a fost modificat, iar această modificare pe care dumneavoastră aţi adus-o atomului prin aceasta, nu dispare niciodată. Celălalt aspect este că dumneavoastră, datorită faptului că aţi modificat atomul, aţi unit spiritul

dumneavoastră cu lumea minerală, că prin aceasta aţi imprimat conştienţei generale o amprentă durabilă. Tot atât de mult luăm cu noi în lumea cealaltă.

Aşadar, întreaga ştiinţă ocultă constă din aceasta: cum să acţionezi în afara ta însuţi altruist, dezinteresat, pentru a-ţi mări cât mai mult propria conştienţă. Vă imaginaţi că aceia care ştiau acest lucru foarte clar, erau în aşa măsură dezinteresaţi, încât au avut grijă ca numele lor să nu se transmită posterităţii. Un exemplu în acest sens este „Theologia deutsch"[Nota 131] Nimeni nu ştie cine a scris-o. Pe copertă stă scris doar atât: „Omul din Frankfurt". Acesta deci s-a îngrijit ca nici măcar numele să nu-i poată fi divulgat. El a lucrat în aşa fel, încât a integrat în lumea obiectivă ceva, fără a avea nici cea mai mică pretenţie la cinstirea sau la păstrarea numelui său. Ca să facem o comparaţie cu altceva, să menţionăm că Maeştrii nu sunt de regulă chiar personalităţi istorice [Nota 132], ei se încarnează [încorporează] uneori, atunci când este necesar, în personalităţi istorice; dar aceasta este, până la un anumit grad, o jertfă. Gradul conştienţei lor nu se mai asociază cu o acţiune pentru ei înşişi. Iar o acţiune pentru sine însuşi este deja simpla păstrare a numelui.

Această regulă este greu de pătruns cu gândirea. Însă dumneavoastră veţi înţelege acum că francmasonii aveau drept scop să facă cât mai multe lucruri în lume, în aşa fel încât faptele lor să rămână întipărite în marile Domuri, în organizaţii şi organizări sociale, sau în instituţii de binefacere. Căci faptele altruiste sunt de fapt întemeietorii propriu-zişi ai nemuririi: Acesta este reflexul faptelor dezinteresate făcute în lumea exterioară. Nu este nevoie să fie fapte foarte mari. Dacă cineva dăruieşte cuiva un bănuţ în mod dezinteresat, aceasta este o faptă ce poate fi catalogată în acest mod. Trece în contul nemuririi doar atât

de mult, cât altruism există acolo. Şi doar o infimă parte este dezinteresată. Dacă, de exemplu, o faptă bună procură cuiva un sentiment de mulţumire, acea faptă poate fi foarte egoistă. Fapta bună izvorăşte adesea din interese egoiste. Dacă un sărac care trăieşte printre noi nu are pe masă la vremea Crăciunului nicio friptură şi eu simt nevoia să-i dau şi lui ceva, pentru ca eu să mă simt dezvinovăţit când mănânc friptura mea, aceasta este de asemenea ceva egoist.

În Evul mediu, despre multe domuri şi tablouri nu se putea spune că acesta sau acela l-a construit sau l-a pictat. Abia în subrasa noastră a început să se pună aşa mare preţ pe numele unei individualităţi omeneşti. Timpurile anterioare au pus un preţ mai mic pe numele individualităţii omeneşti. Acele timpuri erau încă ceva mai spirituale. Iar spiritualitatea se îndreaptă spre adevăr, în timp ce epoca noastră este orientată spre aparenţă, vrea să înveţe să obţină imediatul.

Cu aceasta am vrut doar să vă arăt la ce ţineau foarte mult aceste societăţi secrete. Ele ţineau foarte mult să se deconecteze complet ca personalitate şi să lase faptele să trăiască prin efectele lor. Iar acum dumneavoastră veţi recunoaşte şi esenţa secretului. Este mult mai puţin important ca ceva să fie ţinut secret; important este să se ţină secretă participarea respectivului. Prin faptul că cineva ţine secretă participarea sa, el îşi asigură nemurirea. Regula spune deci clar şi răspicat: în măsura în care tu însuţi ai pus ceva cu mâna ta în lume, în aceeaşi măsură lumea îţi returnează drept conştienţă. – Aceasta are legătură cu cele mai mari legi cosmice.

Dumneavoastră toţi aveţi un suflet şi cu toţii aveţi un spirit. Acest suflet şi acest spirit sunt chemate să urce cândva la treptele cele mai înalte de perfecţiune. Dar

dumneavoastră aţi existat şi înainte să fi existat aici corpul fizic al dumneavoastră. Aţi existat chiar înainte să fi coborât în prima dumneavoastră încarnare fizică. Dumneavoastră aţi existat în încarnare fizică abia de pe vremea raselor hiperboreeană şi polară. Anterior însă eraţi fiinţe pur sufleteşti. Iar ca fiinţe sufleteşti eraţi o parte a sufletului lumii, iar ca spirit o parte a spiritului universal al lumii. Spiritul lumii şi sufletul lumii erau răspândite în jurul dumneavoastră, precum natura astăzi. După cum lumea minerală, lumea vegetală, lumea animală există în jurul dumneavoastră, tot astfel era răspândită în jurul dumneavoastră lumea sufletească şi lumea spirituală. Iar ceea ce atunci era afară, este acum sufletul dumneavoastră: Dumneavoastră aţi interiorizat ceea ce iniţial era exterior. Ceea ce astăzi este interiorul dumneavoastră, era cândva răspândit în exterior. Aceasta a devenit acum sufletul dumneavoastră interior. Şi odinioară spiritul era astfel răspândit. Iar ceea ce acum este răspândit în jurul dumneavoastră, va deveni viaţa dumneavoastră interioară. Ceea ce acum este regn mineral, dumneavoastră îl aspiraţi şi va deveni interiorul dumneavoastră. Regnul vegetal va deveni interiorul dumneavoastră; pe acesta îl aspiraţi. Dumneavoastră veţi apărea cu ceea ce vă înconjoară acum în natură, drept suflet al dumneavoastră.

Acum veţi înţelege şi care este legătura cu primul exemplu: dumneavoastră construiţi biserica pentru alţii, nu pentru dumneavoastră înşivă. Dumneavoastră puteţi aspira o lume mare, frumoasă şi minunată, dacă o faceţi mare, frumoasă şi minunată. A face ceva pentru Sinea superioară nu este egoist, deoarece nu o faci doar pentru tine. Această Sine superioară va fi unită, desigur, cu toate celelalte Sine superioare, aşa încât ea va fi în acelaşi timp pentru toţi.

Aceasta este ceea ce ştiau francmasonii. Francmasonul ştia, atunci când, construind, participa la spiritualizarea lumii minerale – iar „a construi" nu înseamnă altceva decât a spiritualiza lumea minerală –, că aceasta va deveni cândva conţinutul sufletului său. Iată lucrul care importă: Dumnezeu ne-a făcut odinioară natura care ne înconjoară ca natură minerală, vegetală şi animală. Pe acestea noi le vom primi în noi. Noi nu avem nicio vină că ea este aici, noi nu putem decât să ne-o însuşim. Dar ceea ce facem noi înşine prin noi înşine în lume, aceasta este ceea ce va reprezenta Sinea noastră viitoare.

Lumea minerală noi o percepem ca atare; ceea ce facem noi din ea, aceasta vom fi noi în viitor. Ceea ce facem noi din lumea vegetală, aceasta, de asemenea, vom fi noi. La fel este şi cu lumea animală şi la fel cu lumea umană. Dacă fondaţi un aşezământ de binefacere sau contribuiţi cu ceva la acesta, veţi fi ceea ce aţi făcut. Dacă omul nu face nimic pe care să-l poată aspira din nou din exterior în sufletul său, atunci sufletul rămâne gol. De aceea, în omenire trebuie să existe posibilitatea ca, pe cât posibil, cele trei sau patru regnuri ale naturii – căci omul aparţine şi el acestora –, să fie spiritualizate. Aceasta a fost misiunea societăţilor secrete din toate timpurile: de a introduce spirit în toată lumea exterioară.

Dumneavoastră înţelegeţi că aşa trebuie să fie. Luaţi un copil, care acum începe să înveţe cititul şi scrisul. Obiectele de uz casnic sunt la început răspândite în jurul lui. Astăzi copilul învaţă să citească. În el nu există deocamdată nimic, totuşi învăţătorul, abecedarul şi toate celelalte sunt acolo. Aceasta continuă până când tot ceea ce era în afară intră în copil, iar copilul dobândeşte capacitatea de a citi. La fel este şi cu natura. Tot ceea ce acum este răspândit în jurul nostru va fi mai târziu în noi.

Noi suntem suflete, ne avem obârşia în sufletul cosmic, pe care, atunci când era răspândit în jurul nostru, noi l-am aspirat. Spiritul a fost de asemenea aspirat, iar natura va fi şi ea aspirată de noi, pentru a rămâne acolo o facultate activă.

Aceasta este ideea măreaţă care stă la baza societăţilor secrete, că orice mers înainte se bazează pe involuţie şi evoluţie. Involuţia este aspiraţia, evoluţia este cedarea în exterior, risipirea. Toate mărimile de stare alternează între aceste două extreme. Acum dumneavoastră aspiraţi natura atunci când o priviţi, auziţi, mirosiţi, gustaţi. Ceea ce dumneavoastră vedeţi, nu trece pe lângă dumneavoastră fără să lase o urmă. Ochiul dispare, obiectul piere şi el, însă ceea ce dumneavoastră aţi văzut, rămâne. Acum veţi înţelege, că în anumite perioade poate fi necesar să existe o înţelegere pentru astfel de lucruri. Ne îndreptăm spre o epocă în care, aşa cum am arătat recent, înţelegerea va pătrunde până în interiorul atomului. Se va înţelege – chiar şi la nivelul mentalităţii populare –, că atomul nu este altceva decât electricitate îngheţată. Gândul însuşi este compus din aceeaşi substanţă.

Înainte chiar ca subrasa a cincea să ia sfârşit, se va ajunge realmente ca omul să fie în stare să acţioneze până în interiorul atomului. Abia după ce se înţelege materialitatea ca o realitate între gând şi atom, se va putea înţelege şi cum să se acţioneze în lăuntrul atomului. Şi atunci nimic nu va mai putea sta în calea unui anumit tip de a acţiona: Eu voi sta aici şi, fără ca cineva să observe, voi putea apăsa un buton pe care îl am în buzunar, pentru a face ca un obiect aflat la distanţă, să zicem în Hamburg, să sară în aer, exact la fel cum dumneavoastră puteţi să telegrafiaţi acum producând aici o mişcare ondulatorie, şi într-un alt loc, într-un anumit mod, să daţi expresie

acesteia. Acest lucru va putea interveni în momentul în care adevărul ocult, că gândul şi atomul constau din aceeaşi substanţă, va fi transpus în viaţa practică.

Este greu să-ţi imaginezi ce s-ar putea întâmpla, dacă omenirea nu reuşeşte până atunci să depăşească egoismul. Doar prin realizarea altruismului va fi posibil ca omenirea să se oprească înainte de a ajunge la marginea prăpastiei şi distrugerii ei. Decăderea şi ruina rasei noastre-rădăcină va fi provocată de lipsa de moralitate. Rasa lemuriană a pierit prin foc, cea atlanteeană prin apă; rasa-rădăcină a noastră va pieri prin războiul tuturor contra tuturor, prin lupta oamenilor între ei. Oamenii se vor nimici singuri în lupta dintre ei. Şi acest fapt, că oamenii înşişi vor purta vina pentru aceasta, va fi ceva dezolant – mai dezolant decât alte feluri de distrugere.

Un mic pâlc de oameni se va salva şi va intra în a şasea rasă-rădăcină. Acest mic număr de oameni se va fi dezvoltat până la altruismul total. Ceilalţi vor folosi întregul rafinament pentru prelucrarea până la capăt şi exploatarea pragmatică a forţelor fizice ale naturii, însă fără să fi ajuns la gradul corespunzător de altruism. Ei vor iniţia lupta tuturor contra tuturor, iar aceasta va forma temelia distrugerii rasei noastre-rădăcină.

Această luptă a tuturor contra tuturor se va dezlănţui în modul cel mai înspăimântător în special în cea de a şaptea subrasă. Forţe puternice, enorme, vor veni de la descoperirile viitoare, care vor transforma întregul glob pământesc într-un fel de aparat electric funcţionând automat. Micul grup va fi protejat într-un mod despre care nu se poate vorbi.

Acum vă veţi putea reprezenta şi mai clar, decât aţi putut-o face din cele pe care le-am spus ultima dată în legătură cu aceasta, de ce este căutată forma bună şi de ce

Francmasoneria ajunge să conştientizeze faptul că ea trebuie să ridice o construcţie care să corespundă altruismului şi dezinteresului total. Poţi mai uşor să te salvezi în viitor cu forme vechi bune, să te salvezi printr-un mic grupuleţ al noii omeniri, decât să ieşi din haos.

Putem astăzi uşor să luăm în batjocură formele goale, însă ele au totuşi o mare semnificaţie. Ele sunt adecvate structurii evoluţiei noastre. În cele din urmă avem de-a face aici cu trepte necesare sădite în natura omenească şi necesare pentru dezvoltarea sufletească viitoare. Imaginaţi-vă: Noi ne aflăm în prezent într-a cincea subrasă a rasei-rădăcină a cincea; mai avem de parcurs încă două subrase din cea de a cincea rasă-rădăcină. Urmează apoi şapte subrase ale celei de-a şasea rase-rădăcină şi şapte subrase ale rasei a şaptea-rădăcină, pe care încă le mai avem de parcurs. Aceasta face în total şaisprezece trepte de evoluţie viitoare. Oamenii mai au de parcurs aceste şaisprezece trepte. Acela care află ceva despre stările care mai sunt posibile, este într-un anumit grad iniţiat. Gradele corespund întrucâtva secretelor raselor viitoare.

Pe globul nostru aveţi şapte rase-rădăcină şi fiecare rasă-rădăcină are şapte subrase. În total aceasta face patruzeci şi nouă de stări. Pe următorul glob aveţi din nou patruzeci şi nouă de stări. Obţineţi astfel, pentru cercetarea secretelor următoarelor faze ale evoluţiei, un anumit număr de trepte. Iniţial, gradele înalte ale Francmasoneriei n-ar trebui să fie altceva decât o expresie pentru câte o treaptă de evoluţie viitoare a omenirii. Prin aceasta, în Francmasonerie este dat realmente ceva ce a fost foarte frumos, şi anume, că acela care a atins un anumit grad ştia cum să se posteze în viitor, astfel încât să poată fi un fel de pionier. El ştia, de asemenea, că acela care deţinea grade mai înalte poate acţiona mai mult. Putem deci foarte bine

să facem această împărţire pe grade, căci ea corespunde realităţii.

Dacă aşadar în aceste forme ar putea fi turnat un nou conţinut cu o nouă ştiinţă, aceasta ar fi foarte bine. Atunci şi Francmasoneria ar fi din nou pătrunsă de spirit adevărat. Întregul însă este compus din conţinut şi formă. Astăzi însă lucrurile se prezintă aşa cum am spus: Gradele există, dar în realitate nimeni nu a obţinut aceste grade. În ciuda acestui fapt, nu este inutil ca ele să existe. În viitor ele vor fi din nou însufleţite.

Subrasa a cincea este o rasă pură intelectuală, o rasă a egoismului, în prezent ne aflăm în punctul culminant al egoismului. Intelectul este elementul cel mai egoist. El este semnul distinctiv fundamental al subrasei noastre. Noi trebuie aşadar prin intelect să urcăm spre spiritualitate, care a existat anterior... [lipsă text].

Aşadar, secretul secretului este că omul înţelege să ascundă Egoul său, că el consideră hotărâtor nu Egoul său, ci faptele sale. Faptele sale şi biruirea Egoului prin faptă, acesta este secretul secretului propriu-zis. Egoul trebuie de fapt să rămână ascuns. Suprimarea Egoului din Karma curentă – aceasta aparţine de primul grad. Partea din Karmă ce se răsfrânge asupra Egoului este ştearsă prin aceasta din Karmă. Naţiune, rasă, apartenenţă sexuală, familie, stare socială, confesiune religioasă, toate aceste lucruri sunt ceva ce contribuie la egoismul omenesc. Omul se va putea elibera de egoism doar dacă va învinge toate aceste lucruri.

În corpul astral dumneavoastră puteţi descoperi o culoare foarte bine precizată pentru fiecare naţiune, pentru fiecare rasă, pentru fiecare epocă. Pretutindeni veţi găsi o culoare de fond, în funcţie de apartenenţa omului la una dintre aceste diviziuni sau diferenţieri. Problema care

se pune întâi este de a ne dezbăra de ele. Societatea teosofică lucrează la uniformizarea culorilor corpurilor astrale ale membrilor ei. Ele trebuie să ajungă toate la aceeaşi culoare, aceeaşi culoare în ce priveşte această culoare de fond. Această culoare de fond formează o anumită substanţă [Nota 133]... [lipsă text].

Pentru producerea acestei uniformizări, se va ajunge realmente la războaie sângeroase, apoi la războaie de tip economic şi de exploatare, se va recurge la malversaţiuni bancare şi industriale, la subjugări, prin care se va reuşi tot mai mult şi mai mult, prin anumite mecanisme, să se pună în mişcare mase mari de oameni, să le siluiască cu uşurinţă. Un individ va căpăta din ce în ce mai multă putere asupra unor mase mari de oameni. Căci mersul evoluţiei nu este acela de a deveni mai democraţi, ci de a deveni autocraţi brutali, unde un singur om va dobândi tot mai multă putere. Dacă nu va avea loc o înnobilare a moravurilor, aceasta va conduce la lucrurile cele mai brutale. Aceasta va veni, desigur, aşa cum a venit pentru atlanteeni catastrofa potopului.

PARTEA a II-a

XI. DESPRE TEMPLUL PIERDUT ŞI CARE TREBUIE RECONSTRUIT în legătură cu Legenda lemnului crucii sau Legenda de aur

CONFERINŢA ÎNTÂI

Berlin, 15 mai 1905

Astăzi ne vom ocupa de o alegorie importantă, şi vom trata un subiect, care în doctrinele oculte este numit de obicei simbolul sau învăţătura despre Templul pierdut şi Templul care trebuie reconstruit. În conferinţele anterioare eu am explicat [Nota 134] de ce în doctrina ocultă trebuie pornit de la astfel de simboluri; astăzi vom vedea că o sumă enormă de reprezentări obţin prin acest simbol o scurtătură, o prescurtare. Va trebui totodată să ating şi o temă, care este foarte greşit înţeleasă de către cei care ştiu puţine lucruri despre Teosofie su nu ştiu chiar nimic. Există oameni care nu ştiu că Teosofia şi practica sunt strâns legate între ele, că ele trebuie să conlucreze toată viaţa. Va trebui deci să vorbesc despre relaţiile Teosofiei cu întreaga practică a vieţii. Căci, în principal, la tema despre Templul pierdut şi Templul care trebuie reconstruit trebuie să vorbim despre munca obişnuită, de zi cu zi.

În acest demers mă voi afla, ce-i drept, în postura unui profesor care vrea să-i pregătească pe elevii săi pentru construcţia unui tunel. Când vrei să construieşti un tunel, lucrul acesta este, desigur, ceva eminamente practic. Cineva poate spune foarte bine că un tunel este uşor de

construit. Se începe de la un capăt să se sape în munte, se continuă apoi cu săpatul până ce gaura străpunge în celălalt capăt. – Că a crede așa ceva este o nebunie, își dă oricine seama. Numai că nu întotdeauna se ține cont de asta în alte domenii ale vieții. Cel care vrea să construiască un tunel trebuie, bineînțeles, să stăpânească în primul rând matematica superioară. Apoi se învață cum procedezi din punct de vedere tehnic. Fără cunoștințele practice inginerești, fără arta geodeziei nu reușești să menții o direcție atunci când sapi în interiorul muntelui. Mai trebuie să cunoști apoi noțiunile de bază din geologie, să cunoști dispunerea straturilor de roci, direcția de curgere a vinelor de apă și a filoanelor metalifere în munte, și așa mai departe. Ar fi o nechibzuință să crezi că fără aceste cunoștințe preliminare ai fi în stare să construiești un tunel și că un zidar obișnuit ar putea săpa un întreg tunel.

O nechibzuință la fel de mare ar fi să crezi că te poți apuca de construirea societății omenești cu un punct de vedere luat din viața obișnuită. Această nechibzuință nu numai că este comisă de foarte mulți oameni, ci este propagată prin nenumărate cărți. Fiecare se crede astăzi chemat să poată și hotărî cum ar putea fi reformată cel mai bine ordinea socială, cum ar putea fi reformat statul. Abia au ajuns să învețe câte ceva, și și scriu cărți groase despre cum ar trebui modelată cel mai bine forma de societate, și se mai simt apoi îndreptățiți să trezească la viață mișcări reformatoare. Așa se face că astăzi există mișcări reformatoare în toate domeniile posibile. Însă tot ceea ce se face aici este ca și cum cineva ar vrea să străpungă un tunel cu ciocanul și dalta. Toate acestea provin din necunoașterea faptului că există legi majore ce stăpânesc lumea și că ele provin din lumea spirituală. Nenorocirea epocii noastre constă propriu-zis în această

necunoaştere a faptului că pentru construirea organismului social şi de stat omenesc există legi la fel de mari ca şi pentru construirea unui tunel, pe care trebuie mai întâi să le cunoşti pentru a îndeplini minimul necesar, lucrul cel mai banal în organismul social. După cum la construcţia unui tunel trebuie să cunoşti mai întâi conlucrarea tuturor forţelor naturii, tot astfel cel care chiar şi numai se gândeşte să se ocupe cu reformele sociale trebuie să cunoască legile conlucrării sociale. El trebuie să se intereseze de acţiunea sufletului asupra sufletului şi să ajungă la spirit. De aceea, Teosofia este cea care trebuie să stea la baza oricărei activităţi practice în viaţă. Teosofia este practica propriu-zisă a vieţii; şi doar cel care porneşte de la principiile teosofice şi de aici trece în viaţa practică se poate simţi chemat să acţioneze în viaţa socială.

De aceea Teosofia ar trebui să pătrundă în toate ramurile vieţii. Oamenii de stat, reformatorii sociali şi aşa mai departe, sunt nimic fără elementele teosofice de bază, fără principiile teosofice. De aceea întreaga lucrare pe acest tărâm, tot ceea ce se face pentru construirea corpului social, este pură cârpăceală, un haos desăvârşit pentru cel care înţelege chestiunea. Pentru cel care cunoaşte cum stau lucrurile, ceea ce fac reformatorii sociali astăzi se prezintă ca şi când cineva cioplеşte nişte pietre, le pune de-a valma una peste alta şi crede apoi că prin aceasta s-a construit de la sine o casă. Mai întâi trebuie făcut măcar un plan al casei. La fel se întâmplă însă şi în viaţa socială, dacă ai vrea să afirmi că lucrurile se formează de la sine. Nu poţi reforma societatea fără să cunoşti legile Teosofiei.

Acel fel de a gândi care lucrează în conformitate cu un plan, se numeşte Francmasonerie. Francmasonii Evului Mediu, care negociau cu preoţimea şi încheiau contracte despre cum trebuie construit, nu voiau altceva decât de a

da vieţii exterioare – odată cu Domul gotic – o formă, care să fie o reflectare a marelui edificiu Spiritual al lumii. Luaţi, de exemplu, Domul gotic. El prezintă o mulţime, mii şi mii de detalii, însă este construit după o idee care este mult mai cuprinzătoare, mult mai generală decât Domul în sine. Viaţa divină trebuie să se reverse în Dom întru deplină unitate, după cum lumina solară pătrunde în el prin vitraliile multicolore. Iar atunci când predicatorul Evului Mediu vorbea din amvon, astfel încât lumina divină pătrundea în inimile auditoriului său, aşa cum pătrunde lumina în biserică prin geamurile multicolore, vibraţiile ce luau naştere prin cuvântul predicatorului rezonau cu marea viaţă divină. Iar în Domul în sine, viaţa unei astfel de predici născută din viaţa spirituală continua să trăiască. În acelaşi mod, întreaga viaţă exterioară ar trebui să se preschimbe într-un Templu al Pământului, într-o imagine a întregii construcţii a Cosmosului.

Dacă mergem şi mai mult în urmă, vom vedea că tocmai acest fel de a gândi este cea mai străveche concepţie a neamului omenesc. Voi da un exemplu, pentru a arăta cum este întocmită această concepţie la care mă refer. Epoca noastră este o epocă a unei conlucrări haotice a oamenilor. Fiecare vrea să se îndeplinească ceea ce-i trece prin cap. Epocii actuale i-a premers o alta, cea a statelor preoţeşti. Am vorbit adesea de subrasele raseirădăcină a cincea, în care ne aflăm în prezent. Prima sub rasă a fost vechea cultură hindusă, a doua cea medopersană, a treia cea babilono-asiro-caldeo-egipto-semitică, a patra cea greco-latină. Acum noi suntem în a cincea.

Abia de la a patra şi a cincea subrasă avem culturi întemeiate pe inteligenţa omului individual. Un mare monument în amintirea biruirii vechii culturi preoţeşti prin puterea inteligenţei omului individual îl avem în artă:

în grupul statuar Laocoon [Nota 135]. Prin preotul Laocoon biruit de şerpi – şerpii sunt simbolul înţelepciunii, al inteligenţei – este reprezentată biruinţa culturii inteligenţei practice asupra vechii culturi preoţeşti, în care existau alte concepţii despre adevăr şi înţelepciune şi despre ceea ce ar trebui să se întâmple. A fost învingerea subrasei a treia de către subrasa a patra. Într-un alt simbol, cel al Calului troian [Nota 136], ni se înfăţişează acelaşi lucru. Inteligenţa lui Ulise a construit Calul troian, care a dus la prăbuşirea culturii preoţeşti troiene.

Naşterea vechiului stat roman din străvechea cultură preoţească troiană ne este zugrăvită în legenda lui Enea. Acesta a fost unul dintre cei mai vajnici apărători ai Troiei, care după aceea a emigrat în Italia. Acolo, urmaşii săi au pus temelia vechii Rome. Fiul său Ascanius a întemeiat Alba Longa, iar istoria a consemnat paisprezece regi până la Numitor şi Amulius. Numitor este deposedat de tron de către fratele său Amulius, fiul său este omorât, iar fiica sa Rhea Silvia este destinată drept preotească zeiţei Vesta, pentru a stinge neamul lui Numitor. Când Rhea Silvia a dat naştere gemenilor Romulus şi Remus, Amulius dă poruncă ca ei să fie aruncaţi în Tibru. Copiii sunt salvaţi de o lupoaică, care îi alăptează, şi sunt crescuţi de ciobanul regesc Faustulus.

În istorie se vorbeşte apoi de şapte regi ai Romei: Romulus, Numa Pompilius, Tullus Hostilius, Ancus Marcius, Tarquinius Priscus, Servius Tullius, Tarquinius Superbus.

Aceşti primi şapte regi ai Romei au fost acceptaţi înainte ca fiind nişte personalităţi reale, pe baza celor scrise de Livius [Nota 137]. Astăzi istoricii ştiu că aceşti regi nu au existat niciodată. Este vorba deci de o legendă, dar despre ce are ea la bază, aceasta istoricii nu au habar. Dedesubturile ei sunt următoarele:

Statul preoţesc Troia a întemeiat o colonie, colonia preoţească Alba Longa (Alba = veşmânt preoţesc [Nota 138]). Era o colonie pentru un stat preoţesc, iar Amulius este ultima dinastie preoţească a acesteia. De aici porneşte o cultură preoţească mai tânără, care ulterior este înlocuită de o cultură a inteligenţei practice. Istoria nu vorbeşte nimic mai mult despre această cultură preoţească. Vălul ce se aşterne peste cultura preoţească a primei istorii romane este ridicat de Teosofie. Cei şapte regi romani nu reprezintă altceva decât cele şapte principii, aşa cum le cunoaştem din Teosofie [Nota 139]. După cum organismul omenesc este compus din şapte elemente sau mădulare – Sthula-Sharira, Linga-Sharira, Kama-Rupa, Kama-Manas, Manasul superior, Buddhi şi Atma [Nota 140] – tot astfel era gândit şi organismul social, ce se edifică succesiv în timp într-o succesiune de şapte elemente. Iar el poate prospera doar dacă este construit după legea numărului şapte, aflată la baza întregii naturi. Curcubeul are şi el şapte culori: roşu, oranj, galben, verde, albastru, indigo şi violet. Tot astfel există şapte tonuri: prima, secunda, terţa, quarta, quinta şi aşa mai departe, şi de asemenea masele atomice în chimie urmează periodicitatea numărului şapte. Şi aceasta străbate întregul Univers. De aceea, pentru păzitorii vechii înţelepciuni era de la sine înţeles că şi structura societăţii omeneşti ar trebui să fie reglată după o asemenea lege. Şapte etape, şapte componente, sunt aceşti şapte regi romani, conform unui plan absolut precis. Aşa şi nu altfel era inaugurată atunci o epocă istorică. Se stabilea dinainte un plan, căci lipsa acestuia era considerată o nerozie, şi se scria o lege pentru acesta. Acest plan a existat într-adevăr la început. Fiecare ştia că istoria lumii era dirijată după un plan foarte precis. Cu toţii ştiau: Dacă mă aflu în secţiunea a treia a epocii a patra, trebuie să mă

ghidez după asta şi asta. – Astfel, în vechea Romă a existat încă de la început un stat preoţesc, cu un plan drept idee de bază a culturii, care a fost notat în cărţile numite sibiline. Acestea nu sunt altceva decât planul iniţial, la baza căruia stă legea epocii compusă din şapte perioade, şi care mai era încă consultat la începutul Imperiului roman, dacă era nevoie.

Ca model pentru structura de bază a statului s-a luat corpul fizic. Acesta nu este ceva iraţional. Astăzi suntem înclinaţi să considerăm corpul fizic drept ceva inferior. Se priveşte fizicul de sus, cu o atitudine oarecum dispreţuitoare. Acest lucru însă nu este just, căci corpul nostru fizic este partea cea mai elevată din noi. Luaţi, de exemplu, un singur os. Priviţi măcar o dată aşa cum trebuie un femur. Veţi putea observa în ce mod minunat este alcătuit. Nici cel mai bun inginer, nici cel mai mare tehnician nu ar putea produce ceva atât de desăvârşit, dacă i s-ar cere să obţină capacitatea portantă maxim posibilă cu consumul minim de material. Şi în acest cel mai desăvârşit mod posibil este alcătuit întregul corp omenesc. Acest corp fizic este realmente tot ceea ce poate fi imaginat mai desăvârşit. Anatomistul va vorbi şi el întotdeauna cu cea mai mare admiraţie despre inima omenească, care funcţionează într-un mod minunat, cu toate că omul aproape toată viaţa nu face altceva decât să consume otrăvuri pentru inimă. În primul rând alcoolul, ceaiul, cafeaua şi aşa mai departe exercită atacuri de necrezut asupra inimii. Cu toate acestea, inima este atât de minunat construită, încât le face faţă până la o vârstă înaintată.

Corpul fizic, acest cel mai de jos corp, are deci gradul cel mai mare de desăvârşire. Mai nedesăvârşite sunt în schimb corpurile superioare, care în decursul evoluţiei nu au avansat încă atât de mult în perfecţiune: corpul eteric şi

corpul astral greşesc continuu faţă de corpul fizic prin atacurile poftelor, pasiunilor şi dorinţelor noastre. Urmează apoi pe locul patru, bebe-ul propriu-zis, Eul omenesc, care, ca un copil neastâmpărat, rătăceşte de colo colo, trebuind să aştepte ca abia în viitor să primească în sine nişte legi care să îi ofere un fir călăuzitor precum cel al corpului fizic, care îl are deja de mult timp.

Când defalcăm acum organismul social, trebuie să avem mai întâi elementul care dă soliditate temeliei. De aceea legenda îl face pe Romulus, primul rege roman, care reprezintă primul principiu, să fie zeificat şi ridicat la ceruri drept zeul Quirinus. Al doilea rege, Numa Pompilius, al doilea principiu, corespunde ordinii sociale; el a adus legi pentru viaţa în comun. Al treilea rege, Tullus Hostilius, corespunde pasiunilor. Sub domnia lui încep să se dea atacuri împotriva naturii divine, care alungă pacea şi provoacă luptă, război, prin care Roma a devenit de altfel mare. Sub al patrulea rege, Ancus Marcius, apar artele, acele activităţi ce se nasc din Kama-Manas.

Cele patru principii inferioare nu pot crea din sine principiile superioare, cel de al cincilea, al şaselea şi al şaptelea principiu. Şi acest lucru este înfăţişat în istoria romană. Al cincilea rege roman, Tarquinius Priscus, nu s-a născut din constituţia fizică a societăţii romane, ci din ceva superior, din cultura etruscilor transplantată în cultura romană. Al şaselea rege, Servius Tullius, corespunde celei de-a şasea componente a legii ciclicităţii omeneşti, Buddhi. Ea are posibilitatea să regleze Kama, corelatul fizic-senzorial al lui Buddhi. Ea reprezintă canonul, cea care dă legea. Al şaptelea rege, Tarquinius Superbus, principiul cel mai elevat, este cel care trebuie să cadă, deoarece este imposibil ca elevarea să menţină linia ordinii sociale.

În istoria romană găsim exprimat faptul că la baza structurii statului trebuie să existe un plan, ca la orice altă construcţie din lume. Că lumea este un Templu, că viaţa socială trebuie şi ea structurată şi organizată, să aibă coloane precum un Templu şi că marii înţelepţi trebuie să fie coloanele acestui Templu: aceasta este concepţia care străbate înţelepciunea străveche. Nu este o înţelepciune pe care să o înveţi pur şi simplu, ci una care trebuie introdusă în societatea omenească. Cele şapte principii au fost împărţite în mod just. Doar acela care asimilează în el întreaga ştiinţă, întreaga înţelepciune, poate lucra la construcţia societăţii. Ca teosofi nu facem mare lucru dacă doar privim omul prin prisma alcătuirii sale şi nu mergem mai departe. Ne îndeplinim datoria abia atunci când noi înşine transpunem [în viaţa curentă] principiile Teosofiei. Ele trebuie astfel mânuite, încât fiecare priză a mâinii, fiecare mişcare de deget, fiecare pas în viaţă să fie expresia, amprenta peceţii spiritului. Atunci noi vom lucra la Templul care a fost pierdut.

De aceasta ţine şi faptul de a deveni conştienţi de ceea ce am spus nu demult, că este necesar să primim în noi ceva din măreţia şi universalitatea legilor cosmice. În obişnuinţele noastre de gândire trebuie să trăiască înţelepciunea, care de la general ne conduce la particular, după cum şi la construcţia unei case nu punem o piatră peste cealaltă înainte ca întregul plan al casei să fie gata. Trebuie pusă această condiţie, dacă este ca lumea noastră să nu devină un haos. Noi, ca teosofi, vom recunoaşte că legea trebuie să domnească în lume, atunci când vom recunoaşte că fiecare pas, fiecare acţiune este o amprentă a sigiliului lumii spirituale. Atunci noi lucrăm la construirea Templului. Semnificaţia construirii Templului este ca ceea ce ne propunem să facem, să fie legic.

Omenirea a pierdut din ce în ce mai mult cunoaşterea faptului că omul trebuie să se integreze în marele Templu cosmic. În ziua de azi oamenii se pot naşte şi muri fără să aibă habar că în noi se exprimă nişte legi, că tot ceea ce facem este stăpânit de legi ale Cosmosului. Întreaga epocă prezentă este un timp pierdut, deoarece oamenii nu ştiu că ei trebuie să trăiască conform legilor. De aceea, înţelepţii-preoţi ai epocilor trecute au gândit modalităţi prin care să salveze ceva din marile legi ale lumii spirituale pentru noua cultură. Un şiretlic, ca să zicem aşa, al marilor înţelepţi a fost acela de a încripta ordinea legică în multe ramuri ale vieţii, chiar şi în jocurile de care se folosesc oamenii pentru a se relaxa după grija zilei. În cărţile de joc, în piesele de șah și în regulile de joc noi găsim o imitaţie, chiar dacă una palidă, a ceea ce eu am numit ordine legică. Când dumneavoastră vreţi să vă aşezaţi împreună cu cineva la masa de joc, nu veţi putea rămâne dacă nu cunoaşteţi regulile jocului, cum şi în ce fel se joacă. Iar acestea sunt într-adevăr o imitaţie a marilor legi cosmice. Ceea ce în Kabbala se numeşte Sephirot, ceea ce noi numim cele şapte Principii, sub diversele lor înfăţişări, le găsiţi, de asemenea, în felurile şi chipurile în care trebuie aşezate cărţile una peste alta la jocul de cărţi. Până şi în atracţia pe care o exercită jocurile au înţeles înţelepţii să inoculeze marile legi, pentru ca cel puţin prin joc oamenii să aibă o imitaţie de înţelepciune. Pentru acela care cel puţin poate juca cărţi, actualele sale încarnări n-au fost cu totul în van. Felul cum intervin marii înţelepţi în angrenajul mersului timpurilor este un secret. Dacă se spune oamenilor că ei trebuie să se ghideze după marile legi, ei nu o vor face. Dacă însă legile se inoculează în lucruri acolo unde ei nu observă, este posibil uneori să mai picuri în ei o picătură din acest fel de a gândi. Dacă dumneavoastră aveţi acest fel

de a gândi, căpătaţi o reprezentare despre ceea ce este simbolizat în marea alegorie despre Templul pierdut.

În Ordinele secrete, de care aparţine şi Ordinul francmason, *prin* Legenda Templului s-a creat ceva ce are legătură cu acest Templu pierdut şi care trebuie reconstruit. Legenda Templului este foarte profundă, însă nici francmasonii de azi nu au, în mod obişnuit, habar despre ea. Francmasonul, nici el nu se deosebeşte azi cu mult de majoritatea oamenilor; de obicei, nici el nu ia cu el prea mult în noua viaţă. Dacă lasă însă să trăiască în sine Legenda Templului, face deja mult. Căci cine primeşte în el Legenda Templului, primeşte ceva ce formează, ce modelează legic, într-un anume fel, gândirea sa. Şi tocmai această gândire legică este ceea ce importă. Această Legendă a Templului este următoarea:

Odinioară, unul dintre Elohimi s-a cununat cu Eva, şi de aici a rezultat Cain. Un alt Elohim, Adonai sau Iehova – Iahve, l-a creat după aceea pe Adam. Acesta s-a căsătorit la rândul lui tot cu Eva, iar din această căsătorie a provenit Abel. Adonai a sădit vrajba între cei ce aparţineau familiei lui Cain şi cei ce aparţineau familiei lui Abel, ceea ce a avut drept urmare omorârea lui Abel de către Cain. Dar din noua legătură a lui Adam cu Eva a ieşit neamul lui Set.

Avem aşadar două spiţe de oameni. Unii, fiii lui Cain, care se mai numesc şi Fiii focului, sunt vlăstarele originare ale lui Elohim. Ei sunt cei care ară, care cultivă pământul, care creează lucruri din pământul lipsit de viaţă şi îl transformă prin arta oamenilor. Enoch, unul din urmaşii lui Cain, i-a învăţat pe oameni arta de a ciopli pietre, de a construi case, de a organiza societatea, de a întemeia societăţi civile. Un alt urmaş al lui Cain este Tubal-Cain, care prelucra metalele. Din acest neam se trage şi constructorul Hiram-Abiff.

Abel era un păstor de vite. El se rezuma la ce găsea de-a gata şi lua lumea aşa cum era. Aceasta este opoziţia care a existat întotdeauna între oameni. Unii se rezumă la lumea aşa cum este ea, ceilalţi vor să formeze din neviu, prin artă, din nou ceva viu. Alte popoare îl au reprezentat pe strămoşul acestor Fii ai focului în Legenda lui Prometeu [Nota 141]. Fiii focului sunt cei care, din vastele gânduri cosmice, trebuie să încorporeze în lume înţelepciune, frumuseţe şi bunătate, pentru a face din lume un Templu.

Regele Solomon era un vlăstar din neamul lui Abel. El nu putea construi Templul singur; îi lipsea arta. De aceea l-a chemat pe arhitectul Hiram-Abiff, un vlăstar din neamul lui Cain. Solomon era de o frumuseţe zeiască. Când regina din Saba a venit la el, ea a crezut că vede o statuie din aur şi fildeş. Ea a venit pentru a se căsători cu el.

Iehova se mai numeşte şi Dumnezeul formei [Nota 142], Dumnezeul care a transformat viul în putere vie, în opoziţie cu celălalt Elohim, care lucrează pentru a scoate prin vrajă viul din neviu. Cui îi aparţine viitorul? – aceasta este marea întrebare a Legendei Templului. Dacă oamenii s-ar dezvolta conform religiei iehoviste, întreaga viaţă ar sucomba în formă. În ştiinţa ocultă aceasta se numeşte trecerea în sfera a opta [Nota 143]. Acum însă a sosit timpul ca omul însuşi să trezească la viaţă neviul. Aceasta se întâmplă prin Fiii lui Cain, prin aceia care nu se lasă în seama a ceea ce există deja, ci pun ei înşişi în forme. Fiii lui Cain dau ei înşişi forme la construcţia lumii.

Când regina din Saba vede Templul şi întreabă cine este constructorul, i se spune că acesta ar fi Hiram. Iar când ea îl vede, înţelege imediat că el este de fapt cel care îi este destinat. Regele Solomon devine îndată gelos; da, el se aliază cu trei calfe, care nu erau apte să devină maiştri, pentru a zădărnici capodopera cea mai desăvârşită a lui

Hiram, „Marea de bronz”. Această lucrare magistrală, cea mai măreaţă operă de Maestru, trebuia să fie o piesă turnată. Spiritul omenesc trebuia să se unească cu metalul. Dintre cele trei calfe, una era un meseriaş-constructor sirian, a doua era un dulgher fenician, iar a treia un săpător evreu. Conspiraţia reuşeşte: ei au distrus turnatul, turnând în el apă.Totul s-a împroşcat în toate direcţiile. În disperare, Hiram vrea să se arunce el însuşi în văpaia focului. Atunci el a auzit o voce venind din centrul Pământului. Era de la însuşi Cain, care îi striga: Ai aici ciocanul înţelepciunii cosmice divine, cu care poţi să realizezi din nou întregul. Şi Cain i-a înmânat ciocanul. – Spiritul omului este cel care construieşte în om corpul astral, dacă omul nu l-a păstrat aşa cum l-a primit. – Această construcţie trebuie s-o ridice acum Hiram. Se atentează însă la viaţa lui. Vom explica mai departe aceasta data viitoare.

Am dus legenda până aici, pentru a arăta cum în Frăţiile oculte originare trăia ideea că omul are o misiune; şi anume, misiunea de a zidi, de a edifica lumea nevie şi să nu se mulţumească cu ceea ce există deja aici. Înţelepciunea există prin faptul că ea s-a revărsat în lumea lipsită de viaţă, a devenit faptă, pentru ca lumea să fie un reflex al spiritualităţii din veşnicii.

Înţelepciune, frumuseţe, tărie sunt cele trei cuvinte de bază din toate Francmasoneriile. A transforma lumea exterioară astfel încât ea să fie un veşmânt al spiritualului, aceasta este misiunea lor. Acest lucru nu-l mai înţeleg astăzi nici chiar masonii, şi cred că omul ar trebui să lucreze la Eul său propriu [Nota 144]. Ei se cred deosebit de deştepţi atunci când spun că în Evul Mediu, masonii

liberi[9] n-ar fi fost masonii operativi**[10]. Dar tocmai masonii lucrativi au existat dintotdeauna, deoarece construcţia exterioară trebuia să fie o reflectare a spiritualului, a Templului lumii, şi ea trebuia ridicată din înţelepciunea intuitivă. Acest gând a fost pus dintru început la baza marilor construcţii şi urmărit până în cele mai mici amănunte.

Aş vrea să vă arăt printr-un exemplu superioritatea înţelepciunii asupra intelectului. Să luăm un Dom gotic vechi şi să observăm acustica sa minunată. Astăzi ea nu mai poate fi imitată, deoarece s-a pierdut acea ştiinţă profundă despre aceasta.

Renumitul lac Moeris din Egipt a fost de asemenea o minune a spiritului omenesc. El nu a fost un lac natural, ci construit artificial conform intuiţiilor înţelepţilor, pentru ca apa, atunci când curgea din abundenţă, să fie acumulată, iar atunci când lipsea să poată fi trimisă în toată ţara. Aceasta era o minune a tehnicii de canalizare.

Când omul va ajunge să creeze conform aceleiaşi înţelepciuni după care forţele divine au creat natura când au clădit lumea fizică, atunci Templul va fi ridicat. Nu este important în ce măsură suntem noi, în particular, în stare să creăm din înţelepciunea noastră, ci să avem convingerea că doar din înţelepciune poate fi construit Templul omenirii.

Dacă astăzi mergem aşa, prin oraşe, vedem acolo un magazin de încălţăminte, alături o farmacie, lângă ea o prăvălie cu brânzeturi şi, lângă, o firmă de bastoane. Dacă nu vrem să cumpărăm ceva anume, ce ne-ar mai putea interesa? – Ce puţin reuşeşte viaţa exterioară a unui asemenea oraş să continue ceea ce percepem, gândim şi

[9] Germ. die freien Maurer

[10] Germ. die Werkmaurer

simţim, şi ce diferit era aceasta în Evul Mediu. Când omul mergea atunci pe străzi vedea faţadele caselor construite în stilul mentalităţii şi caracterului locuitorilor respectivi. Fiecare broască de uşă exprima ceea ce omul modelase din iubire, corespunzător spiritului său. Mergeţi, de exemplu, printr-un oraş precum Nürnbergul: veţi mai găsi încă nucleul de case din acea vreme. Şi în opoziţie cu aceasta, luaţi apoi abstracţiunea modernă, care nu mai are nici în clin nici în mânecă cu omul. Aceasta este epoca materialistă şi modul ei haotic de a crea, la care s-a ajuns treptat după o epocă spirituală anterioară.

Omul a fost zămislit de către o natură, la care zeii au lucrat odinioară dând formele pe care le vedem, astfel încât totul s-a îmbinat armonios în marele edificiu cosmic, în marele Templu. Odinioară a existat o vreme, în care dumneavoastră n-aţi fi putut privi nicio porţiune de pe acest Pământ fără să trebuiască să vă spuneţi: Fiinţe divine au construit acest Templu, până la treapta la care a fost definitivat corpul fizic omenesc. După aceea, principiile superioare (forţele fizice) l-au luat în stăpânire, şi de aici a intrat în lume dezordinea, haosul. Dorinţele, poftele, pasiunile au introdus dezordine în Templul lumii. Când prin voinţă omenească legitatea îşi va spune din nou cuvântul, într-un mod mai înalt şi mai frumos decât au făcut-o odinioară Zeii cu natura, când omul îl va lăsa pe Dumnezeu să învie în el astfel încât el va lucra precum un Zeu la construirea Templului, abia atunci el va recâştiga Templul pierdut.

Dacă noi am gândi că ar trebui să construiască numai aceia care pot construi, nu ar fi un lucru just. Nu, importantă este atitudinea, ţinuta morală, chiar dacă ştim foarte multe lucruri. Dacă avem însă atitudinea morală, hotărârea de a gândi în această direcţie şi apoi trecem la

reforme sociale, tehnice şi juridice, atunci lucrăm la construirea Templului care a fost pierdut şi trebuie reconstruit. Dacă începi să faci reforme, oricât de bine intenţionate ar fi ele, fără această atitudine morală, nu faci decât să perpetuezi haosul. Căci o piatră singură nu foloseşte la nimic dacă nu se integrează în planul general. Faceţi orice reformă doriţi, în justiţie, religie sau alt domeniu, atâta vreme cât nu se vede decât individualul fără să avem în vedere întregul, nu facem decât să dărâmăm.

De aceea Teosofia nu este doar teorie, ci şi practică, tot ce poate fi mai practic pe lume. A crede că teosofii sunt nişte pustnici ce nu construiesc lumea, este o eroare. Dacă am putea face ca oamenii să întreprindă reforme sociale pe o bază teosofică [Nota 145], s-ar obţine mult mai repede şi mai sigur ceea ce îşi doresc ei. Căci, fără a spune ceva împotriva mişcărilor individuale practicate singular, ele nu conduc la altceva decât la fanatism. Toate eforturile reformatoare individuale – Apostolii păcii, Vegetarienii, Protectorii animalelor şi aşa mai departe – ajută doar dacă toate se adună şi merg împreună. Propriu-zis, ele îşi pot avea idealul doar într-o mişcare generală mare, care în alianţă conduce spre Templul universal.

Aceasta este ideea care stă la baza alegoriei despre Templul pierdut şi care trebuie reconstruit.

Notiţe din răspunsurile la întrebări

Întrebare: Cum era aceasta cu fiii lui Cain şi fiii lui Abel?

Răspuns: Fiii lui Cain sunt aceia mai nematuri, fiii lui Abel sunt cu prisosinţă de maturi. Fiii lui Abel se îndreaptă către sferele superioare, dacă au aceste încarnări în spatele

lor. Fiii lui Abel sunt Pitrişii solari; fiii lui Cain sunt Pitrişii lunari cei mai maturi.

Întrebare: De ce s-au format atât de multe alianţe mistice şi masonice?

Răspuns: Orice muncă mai înaltă se poate presta doar într-o alianţă. Masa rotundă a lui Artur a cuprins de regulă doisprezece.

Întrebare: Cunoaşteţi opera lui Albert Schäffle?

Răspuns: *Albert Schäffle* a scris o lucrare despre sociologie [Nota 146], iar expunerea pe care o face este mult mai francmasonă decât ceea ce provine din Lojile francmasonice.

XII. DESPRE TEMPLUL PIERDUT ŞI CARE TREBUIE RECONSTRUIT
În legătură cu Legenda lemnului crucii sau Legenda de aur

Conferinţa a doua

Berlin, 22 mai 1905

Referitor la Templul pierdut ar mai fi de făcut câteva consideraţii. Templul solomonic noi trebuie să-l considerăm drept simbolul cel mai mare. Întâi de toate se pune problema de a înţelege acest simbol. Cunoaşteţi din Biblie povestea acestui Templu, cum a luat el naştere. Aici nu avem de-a face cu simple simboluri, ci realmente cu adevăruri exterioare, în care totodată se exprimă o simbolistică profundă a istoriei omenirii. Iar cei care construiau Templul erau conştienţi de ceea ce voiau să exprime prin aceasta.

Să aducem în prim plan motivul pentru care a fost construit Templul. Şi dumneavoastră veţi vedea că fiecare cuvânt pe care îl spune Biblia referitor la acesta [Nota 147] este un simbol cu semnificaţie profundă. Trebuie doar să vă gândiţi în ce epocă s-a petrecut acţiunea. În primul rând să avem în faţa ochilor cuvântul pe care îl spune Biblia despre ce vrea să fie Templul. Iahve îi adresează lui David cuvântul: „O casă pentru Numele meu". – Aşadar o casă pentru numele „Iahve". Şi acum să clarificăm ce semnifică numele „Iahve".

Iudaismului vechi i-a devenit la un moment dat clară sfinţenia numelui „Iahve". Ce înseamnă asta? Copilul învaţă la un anumit moment al vieţii sale să folosească cuvântul „Eu" (germ. „Ich"). Mai înainte de aceasta el se privea pe sine ca pe un obiect. Aşa cum el denumea alte lucruri, la fel se numea şi pe sine cu un nume obiectiv. Abia mai târziu el învaţă să folosească cuvântul „Eu". Pentru spiritele mari, momentul în care află pentru prima dată în viaţă de „Eul" din sine, când devin pentru prima dată conştienţi de el, este ceva extrem de important. *Jean Paul* povesteşte despre acest eveniment [Nota 148]. Mic copil fiind, stătea odată în curte lângă o şură; atunci a vieţuit pentru prima dată Eul său. Iar acea clipă i-a fost atât de clară şi festivă, încât spune despre ea: „Atunci am privit în interiorul cel mai lăuntric al meu, ca în sanctuarul cel mai tainic.[11]".

Oamenii s-au dezvoltat de-a lungul a multor rase, şi până la rasa atlanteeană s-au conceput pe sine în acest mod obiectiv. Omul a ajuns să-şi spună sieşi „Eu" abia în timpul rasei atlanteene.Vechii evrei au cuprins aceasta într-o doctrină.

---

[11] Germ, das verhangene Allerheiligste = Sfânta Sfintelor acoperită

Omul a traversat toate regnurile naturii. În cele din urmă în el s-a aprins conştienţa de Eu. Corpul astral, corpul eteric şi corpul fizic, împreună cu Eul, formează pătratul pitagoreic. Iudaismul a adăugat la acesta Sinea divină, care vine spre noi de sus, spre deosebire de Eu, care vine de jos. Din tetragon a luat naştere astfel un pentagon. Aşa îl simţea iudaismul pe Domnul poporului său, şi de aceea era ceva sfânt a-i pronunţa „Numele". În timp ce alte nume, cum erau de exemplu Elohim sau Adonai, au devenit tot mai populare, numele de „Iahve" era permis a fi pronunţat doar de preotul miruit şi numai în Sfânta-Sfintelor [Nota 149]. Pe vremea lui Solomon, vechiul iudaism a ajuns la conştienţa sfinţeniei numelui de Iahve, a acestui „Eu", care poate locui în om. Apelul lui Iahve către oameni noi trebuie să-l luăm ca pe unul care voia să-l ştie pe omul însuşi devenit un Templu al Dumnezeului cel sfânt. Acum noi am primit o nouă concepţie despre Dumnezeire, şi anume, de a face din Dumnezeul ascuns în pieptul omului, în sanctuarul cel mai profund al Sinei omeneşti, un Dumnezeu moral. Corpul omenesc a devenit astfel un mare simbol pentru Sfânta-Sfintelor.

Şi acum trebuia ridicat un simbol exterior, întrucât omul este o casă a lui Dumnezeu. Templul trebuia să fie un simbol, o simbolizare a propriului trup omenesc. Drept urmare, au fost chemaţi constructorii – Hiram-Abiff – care au înţeles artele lumeşti, care îl puteau transforma pe omul însuşi într-un Dumnezeu. Două tablouri din Biblie sunt legate de aceasta: unul este Arca lui Noe, celălalt este Templul solomonic. Ambele sunt într-un fel identice, şi totuşi fundamental diferite [Nota 150].

Arca lui Noe a fost construită pentru ca omul să se salveze din vechea stare a existenţei sale în cea actuală. Înainte de Noe, omul a trăit în erele atlanteeană şi

lemuriană. Pe atunci el nu construise încă nava cu care a putut trece peste apa astralului în existenţa pământească. Omul a venit din apele astralului, arca lui Noe îl poartă dincolo. Arca reprezintă construcţia pe care o ridicaseră forţele divine inconştiente. Există de asemenea mărimi, unde proporţiile arcei lui Noe coincid cu cele ale corpului omenesc şi cu ale Templului lui Solomon ([Nota 151].

Omul a ieşit din arca lui Noe şi trebuie acum să-şi înconjoare el însuşi Eul superior cu o casă, creată prin spiritul său, prin înţelepciunea sa, prin înţelepciunea solomonică.

Intrăm în Templul solomonic [Nota 152]. Deja poarta are ceva caracteristic. Tetragonul/pătratul era considerat un simbol vechi. Astăzi noi am trecut din starea cvadripartită în cea pentapartită, de om alcătuit din cinci componente, care devine conştient de Sinea sa superioară. Templul divin interior este astfel structurat, încât îl cuprinde pe omul pentapartit. Pătratul este sfânt. Poarta, acoperişul şi stâlpii laterali formează împreună un pentagon. Când omul se trezeşte din pătrime, aceasta se întâmplă atunci când el intră în interior – interiorul este partea cea mai importantă a Templului –, acolo se observă un fel de altar; zărim doi heruvimi, care plutesc precum două spirite proteguitoare deasupra chivotului legii, a Sfintei Sfintelor; căci cel de-al cincilea principiu, care încă nu a coborât, trebuie să fie luat sub aripile ocrotitoare ale celor două entităţi superioare – Buddhi şi Atma. Aceasta este intrarea în evoluţia manasică a omului.

Întregul interior este tapetat cu aur, deoarece aurul, dintotdeauna, este simbolul înţelepciunii. Înţelepciunea intră deci în stadiul manasic. Frunzele palmate le găsim ca simbol al păcii. Acest simbol reprezintă o anumită epocă a omului, iar aici este prezentat ca ceva ce a luat chip abia

mai târziu, în Creştinism. Acum, conducătorii Templului l-au păstrat în el [ca Chivot al Legii n.t.],şi au exprimat în felul acesta ceva destinat pentru mai târziu.

Mai târziu, în Evul Mediu, ideea Templului solomonic s-a trezit din nou la viaţă în cavalerii templieri [Nota 153], care au vrut să o transporte în Apus. Dar cavalerii templieri nu au fost înţeleşi la vremea aceea (împotriva lui Jacques de Molay, Mare Maestru). Dacă vrem să-i înţelegem pe cavalerii templieri trebuie să pătrundem adânc cu privirea în istoria omenirii. Ceea ce li s-a imputat în actele de proces templierilor, se bazează doar pe o mare neînţelegere. Cavalerii templieri spuneau atunci: Tot ceea ce noi am vieţuit până acum este o pregătire pentru ceea ce a vrut Mântuitorul. Căci ei spuneau: Există un viitor al Creştinismului, o nouă misiune. Iar noi avem sarcina de a pregăti diversele secte ale Evului Mediu, şi în general pe oameni, pentru acel viitor, în care Creştinismul va învia cu o nouă claritate, aceea intenţionată propriu-zis de Mântuitor. Am văzut în a patra subrasă ridicându-se Creştinismul; în a cincea subrasă dezvoltându-se mai departe, dar abia într-a şasea el va urma să sărbătorească gloria reînviată. Aceasta trebuie să pregătim noi. Noi trebuie să conducem sufletele oamenilor astfel încât să prindă chip un Creştinism veritabil, adevărat, pur, în care numele Celui Preaînalt să-şi aibă locuinţa.

Ierusalimul trebuie să devină centrul, şi de acolo să curgă în toată lumea taina raportului omului faţă de Christos. Ceea ce era reprezentat în Templu drept simbol, trebuie să devină o realitate vie. *Despre* templieri s-a spus, şi li s-a reproşat, că ei ar înfiinţa un anumit cult stelar, precum şi un cult solar. În spate stă însă un mare mister. Anterior, liturghia [slujba de jertfă n.t.] nu era altceva decât un mare mister. Liturghia avea două părţi, aşa-numita mica

mesă, la care aveau voie să ia parte toţi oamenii, iar după ce aceasta lua sfârşit şi marea masă de oameni s-a îndepărtat, urma marea mesă, destinată doar pentru aceia care au voit să urmeze instruirea ocultă, care au vrut să păşească pe „cale”. În cadrul acestei mari mese se făcea mai întâi rugăciunea crezului apostolic; apoi se arăta evoluţia Creştinismului în întreaga lume şi faptul că Creştinismul este legat de marele mers al evoluţiei cosmice.

Condiţiile de pe Pământ nu au fost întotdeauna la fel cu cele de astăzi, căci Pământul a fost cândva unit cu Soarele şi cu Luna. Soarele s-a scindat oarecum, şi Pământul nostru a fost luminat apoi din exterior; apoi s-a scindat Luna. Aşadar, înainte Pământul a fost o reşedinţă de un cu totul alt gen pentru om. Pe atunci şi omul avea o cu totul altă constituţie fizică. Întreaga viaţă a omului pe Pământ s-a schimbat însă radical atunci când Soarele şi Luna s-au separat de Pământ. Abia atunci a apărut naşterea şi moartea; atunci a intervenit pentru prima dată reîncarnarea; atunci a coborât pentru prima dată Euitatea omenească, individualitatea, în corpurile fizice şi s-a reîncarnat într-o succesiune continuă. Aceasta va înceta şi ea la un moment dat. Pământul se va uni din nou cu Soarele, iar omul îşi va putea continua evoluţia pe Soare. Avem astfel o anumită etapizare, o anumită succesiune în felul în care omul merge împreună cu Soarele. Astfel de lucruri au legătură cu avansarea Soarelui pe bolta cerească.

Pe de altă parte, tot ceea ce se întâmplă în lume se repetă în stadiile următoare încă o dată pe scurt. Toate s-au repetat, chiar şi evoluţia globurilor în cursul raselor-rădăcina întâi, a doua şi a treia. S-a întâmplat apoi ca omul să coboare în încarnare. La trecerea de la rasa-rădăcină a doua spre a treia a avut loc scindarea Soarelui, iar în a treia scindarea Lunii. Pământul evoluează în continuare de la

rasa-rădăcină a treia până la rasa-rădăcină a şasea, când Soarele se va uni din nou cu Pământul. După aceea va începe o epocă nouă, în care omul va fi ajuns pe o treaptă mult mai înaltă şi nu se va mai încarna.

În religie, această învăţătură despre mersul evoluţiei în lume a apărut sub forma poveştii despre arca lui Noe. Ceea ce urmează să se întâmple în viitor a fost anticipat prin această învăţătură. Unirea Soarelui cu Pământul a fost prevestită prin apariţia lui Christos pe Pământ. Cu aceste învăţături, şi aşa mai departe, lucrurile stau întotdeauna astfel: un timp, ceea ce se întâmplă este o repetare a trecutului. După aceea, învăţătura începe să fie o prevestire pentru viitor. Fiecare subrasă are legătură, în ce priveşte evoluţia treptelor de conştienţă a popoarelor, cu mersul Soarelui pe bolta cerească. Dacă dumneavoastră vă schiţaţi o porţiune din cercul zodiacal, obţineţi un tablou al mersului Soarelui pe bolta cerească.

După cum ştiţi, epoca în care subrasa a treia a fost înlocuită de subrasa a patra este asociată cu semnul Berbecului sau al Mielului. Epoca asiro-babiloniană a sintetizat elementul care o defineşte prin semnul Taurului, cea anterioară, epoca persană, este marcată de constelaţia Gemenilor. Şi dacă ne-am duce şi mai departe în urmă, am ajunge, în epoca de cultură sanscrită, în Rac. Această epocă, în care Soarele în ziua începutului primăverii răsărea în Rac, a devenit o perioadă de revenire, de întoarcere, înapoi în omenire. Atlantida fusese scufundată, şi prima subrasă a celei de-a cincea rase-rădăcină a apărut. Această întoarcere a fost simbolizată prin Rac. Următoarea epocă începe atunci când Soarele răsare în Gemeni. În continuare suntem conduşi în istorie la cultura Asiei de Sud-Vest cultura babilo-egipteană, când Soarele răsare în Taur. Iar când Soarele avansează şi mai departe, începe cea de a

patra subrasă, care aduce legenda grecească în legătură cu Berbecul, cu Mielul. (Legenda lui Iason despre aducerea lânii de berbec). La primele începuturi ale creştinismului, Mântuitorul era încă reprezentat printr-un miel. El însuşi se numeşte pe sine Mielul.

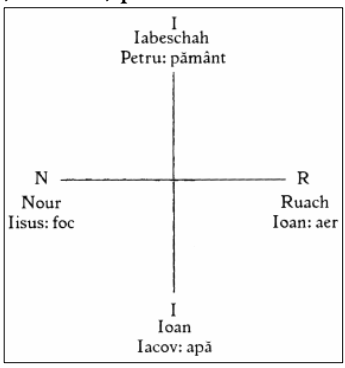
Am urmărit perioada de la prima până la a patra subrasă [Nota 154]. Soarele a avansat în continuare pe cer, iar acum, când noi înşine ne aflăm într-un punct critic, intrăm în semnul Peştilor. Va veni apoi vremea, în epoca subrasei a şasea, în care oamenii se vor fi purificat interior într-atât de mult, încât ei înşişi vor fi un Templu pentru Divin. Atunci Soarele va trece în semnul Vărsătorului. Aşa parcurge Soarele, mersul său pe bolta cerească, care nu este propriu-zis decât expresia exterioară a propriei noastre vieţi spirituale. Când Soarele, la începutul primăverii, va răsări în Vărsător, abia atunci El va fi înţeles în deplina sa claritate.

Aşa decurgea marea mesă, la care cei neiniţiaţi erau îndepărtaţi. Celor care rămâneau li se explica faptul că Creştinismul, care a început ca o sămânţă, va aduce în viitor şi altceva, ceva cu totul diferit drept fruct, şi că prin „Vărsător" era avut în vedere Ioan, care a răspândit Creştinismul ca sămânţă, ca o sămânţă de muştar. Aquarius sau Vărsătorul este unul şi acelaşi cu Ioan, care a botezat cu apă pentru a-i pregăti pe oameni să poată primi botezul cu foc al lui Christos. Că va veni un „Johanes-Aquarius", care abia atunci îl va adeveri pe vechiul Ioan şi va vesti un Christos, care reînnoieşte Templul atunci când va fi venit marea clipă, în care Christos va vorbi din nou omenirii; a înţelege acest moment, aceasta se preda în adâncurile Misteriilor templierilor.

Şi templierii spuneau în continuare: În prezent ne aflăm într-un moment în care oamenii nu sunt încă copţi să

înţeleagă marea învăţătură, noi trebuie încă să-i pregătim la nivelul lui Ioan Botezătorul, care botează cu apă. – Se punea înaintea celui care urma să devină templier crucea, şi i se spunea: Tu trebuie să te dezici acum de această cruce, pentru a o înţelege mai târziu, să devii mai întâi un Petru, să te dezici de învăţătură ca şi Petru, stânca, care s-a dezis de Domnul. Aceasta era predat, ca o şcolire pregătitoare, viitorului templier. Să cuprindem un pic cu privirea această şcolire pentru stadiul de Petru.

Se înţelege atât de puţin din toate acestea în cercurile mai largi [Nota 155], din faptul că înseşi literele de pe cruce nu suntem în stare să le desluşim în mod corect. *Platon* spune că sufletul lumii ar fi crucificat pe crucea trupului lumii [Nota 156]. Crucea simboliza cele patru elemente. Regnurile vegetal, animal şi uman sunt construite cu cele patru elemente. Pe cruce stă scris: **I**am = apa = Iacov; **N**our = focul, care se referă la Christos însuşi; **R**uach = aerul, simbolul pentru Ioan; şi cel de al patrulea, **I**abeschah = pământ, stâncă, pentru Petru.

Pe cruce stă scris deci ceea ce se exprimă prin numele celor [trei] apostoli, în timp ce prin toate la un loc „**I.N.R.I**" este avut în vedere Christos însuşi. „Pământ" este locul spre care însuşi Creştinismul trebuia adus iniţial, spre acel Templu spre care omul însuşi s-a adus pe sine, pentru a fi

un înveliş pentru cele înalte. Dar acest Templu... [lipsă în text, vezi notele].

De două ori „cântă cocoşul", care este simbolul pentru Eul inferior, şi de asemenea pentru Eul superior al omului. Prima oară „cocoşul cântă" atunci când omul coboară şi se materializează în fizic; a doua oară el cântă după ce urcă din nou, după ce a învăţat să-l înţeleagă pe Christos, când a apărut Vărsătorul. Acest lucru se va întâmpla în cea de a şasea subrasă. Atunci omul va înţelege în spirit ce trebuie să devină el. Când se va realiza în sensul cel mai înalt ceea ce reprezintă Templul solomonic, când omul însuşi va deveni un Templu pentru „Iahve", atunci Eul va fi depăşit o anumită treaptă.

Până atunci omul mai are însă de parcurs trei stadii de limpezire. Eul este învelit într-un înveliş triplu: în primul rând în corpul astral, în al doilea rând în corpul eteric şi în al treilea rând în corpul fizic.

Când ne aflăm în corpul astral, noi am tăgăduit pentru prima dată Eul dumnezeiesc, în corpul eteric, l-am tăgăduit pentru a doua oară, iar a treia oară în corpul fizic. Primul strigăt de cocoş este tăgăduirea triplă prin învelişul triplu al omului. După ce Eul a trecut prin cele trei corpuri, după ce el şi-a aflat cea mai mare împlinire simbolică a sa în Christos, cocoşul strigă pentru a doua oară.

Această luptă, de a te ridica la înţelegerea propriu-zisă a lui Christos – de a parcurge mai întâi stadiul de Petru –, aceste idei profunde nu le-au putut explica judecătorilor niciunul dintre templierii care au fost torturaţi atunci.

Templierii ajungeau deci la început să facă un gest ca şi când s-ar dezice de cruce, ca şi când ar abjura-o. După ce i se prezentau toate acestea, templierului i se arăta o figură simbolică a fiinţei divine sub înfăţişarea unui bărbat venerabil, cu o barbă mare. (Simbolul Tatălui). Când

oamenii vor fi evoluat suficient şi îşi vor primi proprii conducători în persoana Maeştrilor, când aici vor fi prezenţi aceia care să-i poată conduce pe oameni, atunci înaintea oamenilor va sta, drept cuvânt al Tatălui diriguitor, Maestrul, care îi va conduce pe oameni la înţelegerea lui Christos.

Şi apoi templierilor li se spunea: dacă aţi înţeles aceasta, atunci sunteţi copţi pentru a pune umărul la construirea marelui Templu al lumii. Voi trebuie să colaboraţi, să faceţi totul ca marea construcţie să fie o locuinţă pentru Eul nostru mai profund, pentru Eul propriu-zis – Chivotul Legii[12] interior al nostru.

Dacă privim toate acestea în ansamblu, avem înainte nişte imagini de o mare însemnătate. Iar cel în sufletul căruia prind viaţă aceste imagini, se va maturiza tot mai mult spre a deveni discipolul acelor mari Maeştri care pregătesc această mare construcţie a Templului omenirii. Iar aceste mari reprezentări acţionează ca forţe în sufletul nostru, pentru ca noi să efectuăm prin ele purificarea, care să ne conducă la o trăire vie în spirit.

Această trăsătură a Evului Mediu care apare la cavalerii templieri, o găsim şi la două mese rotunde, cea a regelui Arthur şi cea a Sfântului Graal. Lumescul vechi era de găsit la masa rotundă a regelui Artur, în timp ce spiritualul propriu-zis al Ordinelor cavalereşti creştine urma să fie pregătit în aceia care păzeau secretul Sfântului Graal. Este curios cât de obiectiv şi liniştit au gândit oamenii Evului Mediu relativ la puterea[13] (fructul)[14] în curs de consolidare şi la forma exterioară a Creştinismului.

---

[12] Germ. Bundeslobe; într-o traducere etimologică se poate spune şi „lada" sau „cufărul alianţei".

[13] Germ. Macht

[14] Germ. Frucht

Dacă urmăriţi învăţăturile templierilor, veţi observa că acolo, în centru, se află ceva de natură feminină ce era venerat. Acest feminin era numit divina Sophia, înţelepciunea divină. Manasul este cel de-al cincilea principiu, Sinea spirituală a omului, care urmează să răsară, căruia ar trebui să i se construiască un Templu. Şi după cum pentagonul de la intrarea în Templul solomonic caracterizează omul pentapartit, tot astfel acest feminin caracterizează înţelepciunea Evului Mediu. *Dante*, prin „Beatrice" a sa, nu a vrut să înfăţişeze altceva decât această înţelepciune. Înţelege cu adevărat „Divina Comedie" a lui Dante doar acela care o priveşte din această latură. De aceea veţi găsi şi la Dante aceleaşi simboluri care au căpătat expresie la templieri, la Ordinele cavalereşti creştine, la cavalerii Graalului şi aşa mai departe. Tot ceea ce urmează să se întâmple este pregătit deja cu mult înainte de către marii iniţiaţi, care spun ceea ce urmează să se întâmple în viitor într-un anumit mod, aşa cum se arată în Apocalipsă, pentru ca sufletele să fie pregătite pentru aceste evenimente.

Două curente avem, conform legendei, la intrarea neamului omenesc în lume: Copiii lui Cain, pe care unul dintre Elohimi i-a conceput cu Eva, copiii lumii, la care găsim artele majore şi ştiinţele exterioare. Acesta este unul dintre curente, care a fost proscris şi urmează a fi sfinţit prin intermediul Creştinismului după ce al cincilea principiu va fi coborât în lume. Celălalt curent sunt copiii lui Dumnezeu, care l-au adus pe om până la recunoaşterea şi cuprinderea celui de-al cincilea principiu. Ei sunt cei care au fost creaţi de Adam. După aceea, fiii lui Cain au fost chemaţi spre a îmbrăca într-un înveliş ceea ce creaseră fiii lui Dumnezeu, copiii lui Abel-Set.

Numele sfânt al lui Iahve a fost tăinuit în Chivotul Legii. Ceea ce însă va preschimba lumea, ceea ce urmează să fie învelişul pentru Sfânta Sfintelor, acesta trebuie creat din nou prin intermediul fiilor lui Cain. Dumnezeu a creat trupul omului; în acesta se trezeşte Eul omenesc, şi prima dată distruge acest Templu. Omul se poate salva doar dacă îşi construieşte mai întâi casa care să-l treacă peste apele pasiunilor, dacă îşi construieşte arca lui Noe. Omul trebuie să ridice din nou această casă. Astfel, ceea ce a venit în lume drept copii ai lui Cain lucrează la exterior, iar ceea ce au adus copiii lui Dumnezeu, aceasta lucrează la interior.

Aceste două curente s-au afirmat încă de la ivirea rasei noastre [Nota 157]... [lipsă în text, vezi notele].

Înţelegem cu adevărat Teosofia doar dacă o privim ca pe un Testament, acela de a pregăti ceea ce este schiţat drept Templu solomonic şi ceea ce se aşteaptă drept viitor. Noi trebuie să pregătim Noua Alianţă în locul Vechii Alianţe. Vechea Alianţă este aceea a Dumnezeului creator, unde Dumnezeiescul lucrează la Templul omenesc. Noua Alianţă este cea prin care omul însuşi creează Templul înţelepciunii în jurul Dumnezeiescului, prin care el reconstruieşte acest Templu, pentru ca acest Eu să-şi găsească un adăpost pe acest Pământ, atunci când, eliberat din materie, va învia.

Într-atât de profunde sunt simbolurile, şi astfel era educaţia pe care templierii voiau s-o acorde omenirii. Rosicrucienii nu sunt altceva decât continuatorii Ordinului templier; ei nu au vrut altceva decât au vrut templierii şi decât vrea, de asemenea, Teosofia: ei toţi lucrează la marele Templu al omenirii.

XIII. DESPRE TEMPLUL PIERDUT ŞI CARE TREBUIE RECONSTRUIT
În legătură cu Legenda lemnului crucii sau Legenda de aur

CONFERINŢA A TREIA

Berlin, 29 mai 1905

Legenda lemnului crucii şi semnificaţia universal-istorică a Templului lui Solomon

După ce am vorbit în câteva rânduri despre Creştinism şi evoluţia sa în prezent şi viitor, am ajuns, în sfârşit, să putem analiza astăzi şi semnificaţia simbolului crucii – nu atât din punct de vedere istoric, cât mai ales faptic-real.

Cunoaşteţi, desigur, ce semnificaţie vastă are simbolul crucii pentru Creştinism; iar astăzi aş dori să lămuresc tocmai legătura simbolului crucii cu semnificaţia istoric-universală a Templului lui Solomon.

Există, da, o aşa-numită legendă sfântă cu privire la întreaga evoluţie a crucii [Nota 158], în care de fapt este vorba mai puţin de simbolul crucii sau simbolistica cosmică generală a crucii, cât mai ales de acea cruce despre care vorbeşte Christos, acea cruce reală pe care a fost crucificat Christos-Iisus. Dumnevoastră mai ştiţi însă şi că crucea este un simbol general-uman şi că el se găseşte nu numai în Creştinism, ci şi în concepţiile religioase şi în simbolurile tuturor popoarelor, astfel încât semnificaţia sa trebuie să fie una general-umană. Dar ceea ce ne interesează în mod special astăzi este modul cum a ajuns

simbolul crucii să capete această semnificaţie fundamentală în creştinism.

Legenda creştină despre cruce este cea care urmează; de la ea pornim mai departe.

Lemnul sau pomul din care a fost luat lemnul crucii nu este un simplu lemn, ci – aşa spune legenda – iniţial a fost un lăstar din pomul vieţii, care a fost tăiat pentru Adam, primul om. Acest lăstar a fost sădit în Pământ de către fiul lui Adam, Set, iar această mlădiţă tânără a dat la iveală trei trunchiuri, care au crescut strâns unite între ele. Mai târziu Moise şi-ar fi confecţionat renumitul toiag [Nota 159] tot din acest lemn. Ulterior, acelaşi lemn joacă în legendă încă un rol, legat de Templul din Ierusalim al regelui Solomon. Şi anume, el trebuia să fie folosit la clădirea Templului ca un stâlp important. Dar atunci s-a ivit ceva curios. S-a arătat că el nu voia cu niciun chip să se potrivească, nu se lăsa încorporat în Templu. Şi atunci el a fost pus drept punte peste un râu. Aici nu a ajuns să fie apreciat prea mult, până într-o zi când a venit regina din Saba, care, atunci când a mers pe el, a văzut despre ce era vorba la acest lemn de pod. Încă o dată ea a văzut prima importanţa acestui lemn de pod care era pus acolo între cele două tărâmuri, cel de pe malul acesta şi de pe malul celălalt, pentru traversarea râului. Din acest lemn a fost cioplită crucea de care a fost ţintuit Mântuitorul, şi apoi a pornit în celelalte peregrinări ale sale.

Vedeţi aşadar că în această legendă este vorba de ceva ce are legătură cu naşterea şi dezvoltarea neamului omenesc. Fiul lui Adam, Set, ar fi lut acel lăstar din pomul vieţii, care apoi a dat trei mlădiţe. Aceste trei mlădiţe simbolizează cele trei principii, cele trei puteri veşnice ale naturii, Atma, Buddhi, Manas, care au concrescut şi formează acea Treime ce constituie baza întregii deveniri

şi întregii evoluţii. Foarte caracteristic este că Set, acel fiu al lui Adam care a luat locul lui Abel, cel omorât de Cain, a sădit acest lăstar în Pământ.

După cum ştiţi, noi avem de-a face pe de o parte cu curentul lui Cain şi pe de altă parte cu curentul urmaşilor lui Abel-Set. Fiii lui Cain, care prelucrează lumea exterioară, cultivă cu predilecţie ştiinţele, artele. Ei sunt aceia care aduc pietrele de construcţie pentru Templu. Templul trebuia să fie construit prin arta lor. Descendenţii din neamul lui Abel-Set sunt aşa-numiţii fii ai lui Dumnezeu, care cultivă spiritualul propriu-zis al naturii omeneşti. Aceste două curente au fost întotdeauna într-un fel de opoziţie. Avem pe de o parte îndeletnicirile lumeşti, laice ale omului, dezvoltarea acelor ştiinţe care slujesc în general confortului omenesc sau vieţii exterioare; şi avem pe de altă parte pe fiii lui Dumnezeu, care se ocupă de dezvoltarea atributelor superioare ale oamenilor.

Nouă trebuie să ne fie clar, că acea concepţie din care a provenit sfânta Legendă a crucii face o deosebire netă între munca la construcţia pur exterioară a Templului prin ştiinţă şi tehnică, şi ceea ce acţionează ca specific religios pentru sfinţirea întregului Templu al omenirii. Clădirea exterioară devine un înveliş pentru interiorul spiritual, în care sunt cultivate ţelurile superioare ale omenirii, doar dacă acest Templu al omenirii primeşte o misiune superioară, dacă, să zicem aşa, această clădire exterioară, care serveşte doar unui scop pur utilitar, devine o expresie a casei Domnului. Ea îşi atinge desăvârşirea doar dacă tăria aspiră către virtutea divină, dacă forma exterioară năzuieşte către frumuseţe, dacă cuvântul care serveşte comunicării exterioare a oamenilor este pus în slujba înţelepciunii divine, aşadar doar dacă lumescul este metamorfozat în divin. Când cele trei virtuţi, înţelepciune,

frumuseţe şi tărie devin învelişurile divinului, atunci şi Templul omenirii va fi terminat. Aşa îşi imagina lucrurile concepţia care lucrează în sensul acestei legende.

Noi trebuie deci, în sensul deplin al legendei, să ne reprezentăm că până la apariţia lui Christos-Iisus au existat două curente pe Pământ. Unul care a construit Templul lumesc, care şi-a pus amprenta pe faptele oamenilor pentru ca mai târziu cuvântul divin, care a venit pe Pământ prin Christos-Iisus, să poată fi primit. Trebuia pregătită o casă a Domnului pentru apariţia Cuvântului divin pe Pământ. Divinul însuşi trebuia să se dezvolte deocamdată separat, ca un al doilea curent, un fel de curent auxiliar de-a lungul timpurilor. Ca urmare, până ca cele două curente să se cunune, se făcea o deosebire între fiii oamenilor, neamul lui Cain, care trebuiau să pregătească latura lumească, şi fiii lui Dumnezeu, fiii lui Abel-Set, care cultivau Divinul. Christos-Iisus a unit aceste două curente. Templul urma să fie edificat mai întâi exterior, până ce el a apărut în Christos-Iisus, care l-a putut ridica din nou în trei zile. Aşadar, noi avem pe de-o parte curentul fiilor lui Cain, şi pe de altă parte curentul urmaşilor lui Abel-Set, ambele pregătind evoluţia omenirii, pentru ca ulterior Fiul lui Dumnezeu să poată unifica cele două laturi, să poată uni cele două curente într-unul singur. Acest lucru a fost exprimat în legenda sfântă într-un mod ce ascunde un înţeles profund.

Set însuşi este cel care a sădit în pământ acea mlădiţă pe care a luat-o din pomul vieţii pentru Adam, din care au ieşit trei lăstari ce au crescut ca un singur copac. Ce semnifică acest copac triplu îngemănat? Nimic altceva, într-o primă evaluare, decât Treimea Atma, Buddhi, Manas, natura superioară triplă a omului, care a fost sădită în principiile inferioare. În om ea este însă ca şi acoperită de

un voal; la început omul, prin cele trei corpuri ale sale, corpul fizic, corpul eteric şi corpul astral, este ca un fel de înveliş exterior al Treimii divine propriu-zise, Atma, Buddhi, Manas. Dumneavoastră trebuie deci să vă reprezentaţi că Treimea corpurilor fizic, eteric şi astral este ca un fel de reprezentare exterioară a forţelor superioare Atma, Buddhi, Manas. Si după cum artistul plăsmuieşte forme exterioare, după cum el reprezintă în culori o anumită idee, tot astfel şi aceste trei învelişuri reprezintă oarecum o operă de artă. Dacă vă imaginaţi că principiile superioare sunt ca şi ideea unei opere de artă, aveţi întrucâtva o reprezentare a ceea ce constituie viaţa acestor trei corpuri.

Omul, aşadar, locuieşte în învelişurile sale fizic, eteric şi astral cu Eul său, prin care trebuie să metamorfozeze această natură triplă, în aşa fel încât cele trei principii superioare să primească aici pe Pământ locuinţa corespunzătoare şi să se poată simţi ca acasă. De aceasta trebuia să se îngrijească Vechea Alianţă. Ea trebuia, prin artele neamului lui Cain, să aducă pe lume fii de oameni, şi prin aceşti fii ai oamenilor trebuia să fie creat întreg exteriorul, care să slujească corpurilor fizic, eteric şi astral. Ce înseamnă aceasta?

Ceea ce slujeşte corpului fizic este în primul rând ceea ce se realizează prin artele tehnice, pentru satisfacerea corpului fizic şi spre confortul lui. Apoi, tot ceea ce noi avem ca organizări sociale, de stat şi organizaţii care se referă la conviețuirea oamenilor, tot ceea ce are legătură cu hrănirea şi procrearea, slujeşte pentru construirea corpului vieţii. Iar ca acţionând asupra corpului astral avem domeniul eticii, al prescripţiilor morale, care pun în ordine pornirile, instinctele şi pasiunile

oamenilor, care reglează natura astrală şi o ridică pe o treaptă superioară.

Astfel, fiii lui Cain au construit de-a lungul întregii Vechi Alianţe acest Templu trietajat. În alcătuirea sa, în organismele sale exterioare – vă puteţi gândi aici la locuinţele, la instrumentele noastre, la organismele sociale şi de stat, la organizaţiile cu scop moral – în toate acestea regăsim opera fiilor lui Cain, care slujeşte componentelor inferioare ale naturii omeneşti.

În paralel lucra celălalt curent, căruia îi slujesc fiii lui Dumnezeu, discipolii şi urmaşii lor. Dinspre aceştia ne vin slujitorii ordinii cosmice divine, slujitorii chivotului legii. În cadrul lor avem ceva ce merge în paralel cu slujitorii lumii, ca un cuvânt de sine stătător. Ei au ocupat o poziţie specială. Chivotul Legii trebuia instalat înăuntru abia după ce Templul solomonic era terminat, ceea ce înseamnă că toate celelalte trebuiau orânduite în raport cu Chivotul Legii, trebuiau să se grupeze în jurul lui. Tot ceea ce mai înainte era lumesc, trebuia să devină o expresie exterioară, o construcţie pentru ceea ce înseamnă pentru omenire Chivotul Legii. Cel mai bine îşi va face o imagine despre Templul lui Solomon acela care şi-l reprezintă drept ceva care, din punct de vedere exterior, ca fizionomie, exprimă ceea ce vrea să fie Chivotul Legii ca suflet.

Ceea ce a însufleţit cele trei corpuri ale omului, ceea ce le-a dat viaţă, a fost împrumutat de către fiii lui Dumnezeu de la pomul vieţii. Simbolic, aceasta se exprimă prin acel lemn de construcţie care mai târziu a fost folosit pentru crucea lui Christos. El a fost dat mai întâi fiilor lui Dumnezeu. Ce au făcut ei cu acesta? Ce semnifică, într-un sens mai profund, lemnul crucii? În această legendă sfântă despre lemnul crucii există o semnificaţie extrem de profundă.

Ce sarcină are deci omul în general în evoluţia sa pământească? El trebuie să ridice cu o treaptă mai sus actualele lui trei corpuri, pe care le-a primit. Aşadar, el trebuie să ridice corpul fizic într-un regn superior, şi de asemenea trebuie să ridice şi corpul eteric şi corpul astral într-o sferă/regn superioară. Omul are datoria de a realiza această evoluţie. Acesta este propriu-zis sensul ei, să facă din cele trei corpuri ale noastre trei mădulare ale întregii ordini cosmice divine.

Mai sus decât ceea ce are omul în primul rând din punct de vedere fizic se află un alt regn. Cărui regn aparţine însă omul conform naturii sale fizice? Conform naturii sale fizice el face parte, pe actuala sa treaptă de evoluţie, din regnul mineral. În corpul nostru fizic domnesc legile fizice, chimice, minerale. Dar şi din punct de vedere al naturii sale spirituale el aparţine regnului mineral, căci cu intelectul său el pătrunde doar regnul mineral. Viaţa ca atare el învaţă să o înţeleagă abia treptat. Tocmai de aceea ştiinţa oficială neagă viaţa, deoarece ea se găseşte încă în această fază a evoluţiei sale, că înţelege doar ceea ce este mort, mineralul. Ea este în stare să-l înţeleagă în modul cel mai fin. De aceea şi înţelege ea corpul omenesc doar în măsura în care el este ceva mort, ceva mineral. Ea îl tratează în principiu ca pe un produs mort, cu care se lucrează precum cu o substanţă în laboratorul de chimie. Se introduc în el alte substanţe, aşa cum introduci într-o retortă nişte substanţe. Chiar dacă medicul, care astăzi este educat complet în cadrul ştiinţei minerale, face tot felul de operaţii pe corpul omenesc, aceasta este ca şi cum acest corp n-ar fi altceva decât un produs maşinal.

Aşadar, pe această treaptă a regnului mineral noi avem de-a face cu o relaţie dublă faţă de corpul omului: conform corpului său fizic, omul este prins în mrejele

regnului mineral, iar cu intelectul, separat, el înţelege tot numai regnul mineral. Aceasta este o treaptă intermediară necesară pentru om. Dacă însă el nu se bazează pe intelect, ci pe intuiţie, pe forţa spirituală, ne vom lămuri că ne îndreptăm către un viitor, în care corpul nostru mort, mineral, lucrează împotriva viului. Iar ştiinţa noastră trebuie să meargă aici cu un pas înainte, să pregătească ceea ce trebuie să se întâmple în viitor cu fiinţa corporală. În viitorul apropiat ea însăşi trebuie să devină ceva care să conţină în sine viul, să înţeleagă ceea ce trăieşte pe Pământ ca ceva viu. Căci într-un sens mai profund, este adevărat că gândurile oamenilor sunt cele care pregătesc ceea ce va urma. Pe drept cuvânt spune un vechi proverb indian: Ceea ce tu gândeşti azi, aceasta vei fi mâine.

Întreg Cosmosul, întreaga existenţă cosmică îşi are originea nu într-o materialitate moartă, ci într-un mental viu, într-o gândire vie. Ceea ce există în exterior drept materie, este un rezultat al procesului viu de gândire, după cum gheaţa este un rezultat al apei. Lumea materială este un fel de gânduri îngheţate. Noi trebuie să o descompunem din nou în elementele sale superioare, cuprinzând în gândurile noastre viaţa. Dacă putem dirija mineralul în sus, spre viu, dacă metamorfozăm gândul cu privire la întreaga natură omenească, vom ajunge ca ştiinţa noastră să fie o ştiinţă a vieţii şi nu a substanţei moarte. Vom împinge atunci principiul cel mai de jos în sus, în următorul regn – mai întâi în înţelegerea noastră şi mai târziu în realitate. Şi la fel putem împinge cu o treaptă mai sus fiecare componentă a naturii omeneşti – cea eterică şi de asemenea cea astrală.

Ceea ce a fost omul cândva, aceasta noi numim în limbajul teosofic cele trei regnuri elementare. Acestea premerg regnului nostru mineral în care trăim astăzi, adică

regnului în care se pierde, în care se epuizează ştiinţa noastră şi în care trăieşte corpul nostru fizic. Cele trei regnuri elementare sunt stadii deja scurse. Cele trei regnuri superioare care se ridică pe regnul mineral – regnul vegetal, regnul animal şi regnul uman – sunt însă abia la începuturile lor.

Principiul cel mai de jos al omului trebuie să mai parcurgă toate aceste trei regnuri, după cum astăzi parcurge regnul mineral. După cum omul locuieşte astăzi, conform naturii sale fizice, în regnul mineral, tot astfel în viitor va locui în regnul vegetal şi apoi va urca în regnuri şi mai înalte. Astăzi noi ne aflăm, conform naturii noastre fizice în stadiul de tranziţie de la regnul mineral la regnul vegetal, conform naturii noastre eterice în stadiul de tranziţie de la regnul vegetal la regnul animal şi conform naturii noastre astrale în stadiul de tranziţie de la regnul animal la regnul uman. Şi ne vom înălţa deasupra celor trei regnuri mai sus, în regnul divin, doar cu ajutorul a ceea ce noi avem ca predispoziţie, ca un rudiment din sfera înţelepciunii, din care noi ne înălţăm cu propria noastră natură deasupra a ceea ce este natură astrală.

Aşa este deci înţeles omul, într-o continuă ascensiune. Dar nu o organizare exterioară, nu o construcţie exterioară va determina aceasta, ci viul însuşi care se trezeşte în noi, care nu doar pune una peste alta cărămizile exterioare, ci acţionează modelând, crescând. Această forţă a vieţii trebuie să intervină în evoluţie, şi ea trebuie să cuprindă în primul rând interiorul omului; viaţa sa religioasă trebuie să fie cuprinsă de elementul viu. De aceea, ceea ce au făcut fiii lui Cain în cursul Vechii Alianţe pentru componentele inferioare ale naturii omeneşti a fost ca un fel de pregătire, iar ceea ce au făcut profeţii, păzitorii chivotului legii, a fost ca o indicaţie profetică a viitorului.

Divinul trebuia însă să coboare apoi în Chivotul Legii, în suflet, pentru a locui în Templul însuşi ca Sfântă a Sfintelor.

Aceste forţe vii, ce acţionează schimbând şi metamorfozând, forţele care acţionează viu în transformarea naturii, ele au fost încredinţate de la bun început primului om, Adam, din pomul vieţii. Dar ele nu au fost încredinţate celor care se ocupau cu construcţia exterioară, ci fiilor lui Dumnezeu, fiilor lui Abel şi Set. Prin Creştinism aceste forţe urmau să devină un bun general. Cele două curente trebuiau să se unească. Şi în fond, creştin este astăzi tot ceea ce porneşte de la concepţia că nicio construcţie exterioară, niciun Templu, nicio casă, nicio organizare socială nu poate fiinţa dacă nu este încinsă până la incandescenţă de focul vieţii interioare, de forţa de vivifiere, în locul forţei minerale care doar combină sau adună la un loc pietre.

Prima încercare care a fost făcută de a ridica natura inferioară a omului la o natură mai înaltă, a fost, aşa cum am văzut, Templul solomonic. La intrare putea fi văzut pentagonul ca un mare simbol, căci omul ar trebui să năzuiască spre al cincilea principiu, cu alte cuvinte, natura omenească ar trebui să se dezvolte ascendent, din principiile inferioare, către un „mai înalt", ar trebui să-şi înnobileze fiecare parte componentă a sa.

Iar aici ajungem la acea semnificaţie profundă pe care o are crucea şi care a făcut ca ea să primească drept simbol în Creştinism acea semnificaţie principială şi reală. Căci ce este crucea? Natura omenească tinde în sus spre trei regnuri: regnul vegetal, regnul animal şi regnul uman. Astăzi omul este înglodat în regnul mineral, din care fac parte şi plantele, animalele, oamenii. Concepeţi acest lucru aşa cum se spune în toate confesiunile bazate pe înţelepciune, şi anume că omul, ca fiinţă spiritual-

sufletească, este o parte a sufletului cosmic, a ceea ce, de exemplu, *Giordano Bruno* a numit sufletul lumii [Nota 160]. Fiecare suflet, probabil, este ca o picătură a sufletului lumii, pe care noi îl gândim ca o mare. Dar şi *Platon* a vorbit despre acest lucru, că sufletul lumii [Nota 161] a fost crucificat pe trupul lumii.

Sufletul lumii, aşa cum se reliefează el în om astăzi, este întins, este dilatat peste întreg regnul mineral. El trebuie să se ridice deasupra acestuia şi să se modeleze, acomodeze în cele trei regnuri superioare. Pentru aceasta el trebuie, în următoarele trei runde, să se mai încorporeze în regnurile vegetal, animal şi uman. Runda a patra nu este altceva decât o încorporare a sufletului omului în regnul mineral, runda a cincea o încorporare în regnul vegetal, cea de a şasea una în regnul animal, şi abia în a şaptea rundă are loc încorporarea în regnul uman propriu-zis, în care omul va fi în întregime un chip al Dumnezeirii. Până atunci el trebuie să mai ia de trei ori trupul lumii ca veşmânt al său.

Dacă privim spre acest viitor al omului, el ni se înfăţişează ca o triplă substanţialitate sau materialitate: vegetală, animală, umană. Această din urmă substanţialitate, cea omenească, nu este însă cea pe care o avem noi astăzi, căci aceasta este cea minerală, căci omul a ajuns astăzi abia în ciclul mineral. Când regnul uman va fi cel mai de jos regn, când nu vor mai exista alte fiinţe inferioare, când omul va mântui sau salva prin forţa propriei vieţi toate celelalte fiinţe, abia atunci va ajunge în runda a şaptea, unde odihneşte Dumnezeu, unde omul însuşi creează. Atunci va fi ziua a şaptea a Creaţiunii, în care omul va fi devenit un chip al lui Dumnezeu. Acestea sunt treptele de evoluţie din cadrul istoriei Creaţiunii.

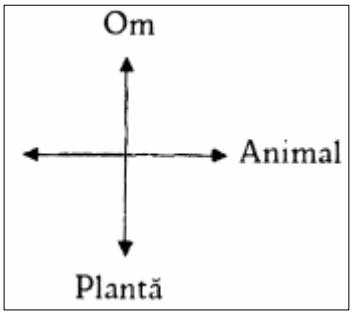
Planta, animalul şi omul, aşa cum le vedem noi astăzi, sunt abia nişte germeni a ceea ce urmează să devină ele. Planta, astăzi, este doar o sugerare simbolică a ceea ce urmează să apară într-o glorie şi claritate superioară abia în următorul ciclu de evoluţie al omenirii. Iar dacă omul va fi învins, dacă va fi lepădat complet animalitatea, el va fi ceva despre care astăzi abia dacă îşi poate face o imagine. Aşadar, omul mai are de parcurs încă trei regnuri materiale, regnurile vegetal, animal şi uman; ele sunt trupul lumii lui, iar sufletul va trebui să fie crucificat de acest trup al lumii.

Faceţi-vă acum clară opoziţia dintre plantă, animal şi om. Planta este contraimaginea exactă a omului. Există o semnificaţie foarte profundă atunci când considerăm planta contraimaginea perfectă a omului şi pe om drept natura răsturnată a plantei. Ştiinţa exterioară nu se preocupă de astfel de lucruri, ea ia lucrurile aşa cum se arată ele simţurilor exterioare. Ştiinţa care are ceva de-a face cu teosofia, analizează însă semnificaţia lucrurilor în corelaţie cu tot restul evoluţiei. Căci orice lucru, aşa cum spune *Goethe*, trebuie conceput doar ca un simbol [Nota 162].

Planta îşi are rădăcinile în pământ şi dezvoltă frunzele şi organele florale către Soare. Soarele are astăzi în sine forţa care a fost unită odată cu Pământul. Soarele s-a separat, desigur, de Pământul nostru. Întreaga forţă solară este deci ceva cu care Pământul a fost îmbibat odinioară. Atunci forţa Soarelui trăia în Pământ. Planta, prin faptul că îşi ţine organele sale florale îndreptate spre Soare, caută încă şi astăzi spre acele timpuri în care forţa solară era unită cu Pământul. Forţa eterică a plantei este deci forţă solară. Prin îndreptarea organelor de reproducere spre Soare, planta arată profunda sa înrudire

cu Soarele; principiul ei de reproducere, din punct de vedere ocult, este înrudit cu forţa solară. Capul plantei în schimb, care este vârât în întunericul pământului, este înrudit totodată cu Pământul. Pământul şi Soarele sunt doi poli opuşi în cadrul evoluţiei.

Omul este planta inversată; ea are organele sexuale întoarse spre Soare, capul spre în jos. La om este exact invers: el ţine capul în sus, îndreptat către lumile superioare, pentru a primi spiritul; organele sexuale le are îndreptate în jos. Animalul se află situat la mijloc, între plantă şi om. El a făcut abia o jumătate de întoarcere şi formează astfel un fel de transversală faţă de linia plantă-om. El are coloana vertebrală pe direcţie orizontală, intersectând astfel în formă de cruce linia formată de plantă şi om. Dacă vă imaginaţi regnul vegetal crescând în jos, regnul omenesc crescând în sus şi regnul animal orizontal, aţi format din regnurile vegetal, animal şi uman crucea.

Acesta este simbolul crucii.

Ea reprezintă cele trei regnuri de viaţă în care trebuie să intre omul. Regnurile vegetal, animal şi uman sunt următoarele trei regnuri materiale. Din regnul mineral creşte totul; el este astăzi baza. Regnul animal se situează ca un fel de baraj între regnul vegetal şi regnul uman, iar

planta este un fel de contraimagine a omului. Cu aceasta se corelează faptul că viaţa omului, ceea ce trăieşte fizic în om, îşi găseşte cea mai bună înrudire cu ceea ce trăieşte în plantă. Aceasta s-ar putea argumenta profund doar în multe conferinţe. Astăzi eu nu pot să fac decât să atrag atenţia asupra acestui lucru. Dacă omul vrea să-şi menţină funcţia vitală a trupului său fizic, cel mai bine o poate face printr-o alimentaţie vegetală, deoarece el primeşte atunci ceva care la origine se înrudeşte cu funcţia vitală a Pământului. Soarele este purtătorul forţei vitale, iar planta este ceea ce creşte în direcţia forţei solare. Omul trebuie să unească ceea ce trăieşte în plantă cu forţa sa vitală. În felul acesta, substanţele sale nutriţionale sunt, din punct de vedere ocult, echivalente cu planta. Regnul animal reprezintă o stavilă, o stagnare. De aceea el întrerupe în forma crucii mersul evoluţiei, pentru a începe un nou stadiu.

Omul şi planta sunt entităţi opuse, însă, indirect, înrudite. Animalicul însă – iar ceea ce se exprimă în primă instanţă în corpul astral este de natură animalică – este o intersectare a celor două principii ale vieţii. Corpul eteric omenesc va oferi, pe o treaptă superioară, baza pentru omul nemuritor, care nu va mai fi supus morţii. Astăzi, corpul eteric al omului se descompune după moarte. Cu cât omul se desăvârşeşte însă mai mult şi se purifică dinspre interior, cu atât mai mult câştigă în rezistenţă, cu atât mai puţin se distruge. Orice muncă efectuată asupra acestui corp eteric, contribuie la nemurirea lui. În acest sens este justificată afirmaţia: Cu cât dezvoltarea este mai naturală şi cu cât ea este dirijată mai mult spre forţele vieţii – excepţie făcând aici genitalul şi pasionalul animalului –, cu atât mai mult nemurirea se înstăpâneşte în om.

Animalicul este un curent care întrerupe viaţa omenească, el a fost elementul de încetinire, necesar pentru inversarea curentului de viaţă. Omul a trebuit să se unească un timp cu animalicul, deoarece trebuia să aibă loc inversarea. Dar el trebuie să se elibereze din nou de el şi să reintre pe făgaşul vieţii.

La începutul devenirii noastre ca om ne-a fost conferită forţa vieţii. Acest lucru este exprimat simbolic în legenda care spune că fiul lui Adam, Seth, ia din pomul vieţii mlădiţa, pe care ulterior fiii zeilor o cultivă mai departe, acea natură omenească triplă ce urmează să fie înnobilată. Din acest lemn al vieţii Moise îşi confecţionează apoi toiagul său. Acest toiag al lui Moise nu este nimic altceva decât legea exterioară. Ce este însă legea exterioară?

Lege exterioară există atunci când acela care vrea să ridice o construcţie exterioară îşi face un plan – prin acest plan se trec pe hârtie relaţiile legice –, iar apoi se fasonează şi se îmbină unele cu altele pietrele de construcţie exterioare conform planului făcut. Chiar şi ceea ce stă la baza unui plan statal drept lege este lege exterioară. Oamenii se află sub imperiul toiagului lui Moise. Chiar şi cel ce urmează din frică sau speranţă de răsplată legile morale, urmează doar legea exterioară. Dar şi acela care priveşte ştiinţa doar într-un mod exterior urmează doar legea exterioară. Căci ce altceva are el la dispoziţie decât nişte legi exterioare! Toate legile pe care le cunoaştem în cadrul ştiinţei sunt astfel de legi exterioare. Prin acestea însă nu putem să găsim acea trecere către natura omenească superioară, ci doar să urmăm legea Vechii Alianţe, care este toiagul lui Moise. Dar această lege exterioară ar trebui să fie un prototip pentru legea interioară. Omul trebuie să înveţe să urmeze legea în interior. Această lege interioară

trebuie să devină la om impulsul vieţii, el trebuie să înveţe din legea interioară să urmeze legea exterioară. Nu cel care întocmeşte un proiect de construcţie împlineşte legea interioară, ci acela care construieşte Templul dintr-un impuls interior, în aşa fel încât sufletul lui a intrat cu totul în îmbinarea pietrelor de construcţie. Trăieşte în legea interioară nu acela care doar urmează legile statale, ci acela căruia ele îi sunt impulsul vieţii lui, pentru că ele au concrescut cu sufletul lui. Şi este un om moral nu acela care urmează din frică poruncile morale sau pentru că aşteaptă o răsplată, ci acela ce le urmează pentru că le iubeşte.

Atâta timp cât oamenii nu erau copţi să primească în interior legile, atâta timp cât toiagul lui Moise exista în lege şi îi ţinea cu forţa pe oameni sub un jug, legea zăcea în Chivotul Legii. Aceasta până când într-o zi peste oameni a venit principiul paulinic, principiul harului, şi a dat posibilitatea omului să se elibereze de lege. În aceasta constă profunzimea concepţiei paulinice, în faptul că ea face o diferenţă între lege şi har[15]. Dacă legea este încinsă până la incandescenţă *de către* iubire, dacă iubirea s-a unit cu legea, atunci ea, legea, este harul. În acest fel trebuie înţeleasă deosebirea paulinică dintre lege şi har.

Să urmărim acum şi în continuare ce spune Legenda crucii. Lemnul este utilizat ca punte între două maluri, deoarece el nu era bun de stâlp în Templul lui Solomon. Aceasta era o etapă pregătitoare. Chivotul Legii era în Templu, însă Cuvântul devenit carne nu era încă acolo. Lemnul crucii este pus ca punte peste un râu, însă abia regina din Saba a recunoscut valoarea lemnului pentru Templu, care trebuie să trăiască în conştienţa întregului suflet omenesc. Şi acelaşi lemn se foloseşte pentru a se

[15] Germ. Gnade, care înseamnă şi milă, îndurare, iertare.

confecţiona din el crucea pe care este ţintuit Mântuitorul. Cel care unifică cele două curente anterioare, care face să conflueze curentul lumesc şi curentul spiritual, Christos, este unit el însuşi cu crucea vie. De aceea, el poate purta lemnul crucii ca pe ceva pe care îl ia în spinare, ca pe ceva ce trăieşte în afara lui. El însuşi este unit cu lemnul punţii, de aceea el poate lua asupra sa *lemnul mort*.

Acum omul şi-a făcut intrarea în natura superioară. Mai înainte el trăia în natura inferioară. În sensul Creştinismului, el trăieşte acum în natura superioară, iar crucea – natura inferioară – el o poartă mai departe ca pe un corp străin, prin forţa sa interioară vie. Acum religia devine în lume o forţă vie, acum viaţa în natura exterioară încetează, crucea devine complet lemn. Trupul exterior devine acum vehiculul forţei interioare vii. Se împlineşte marea taină: crucea este luată în spinare.

Foarte frumos şi cu semnificaţie a exprimat marele nostru poet Goethe ideea punţii în „Basmul despre şarpele verde şi frumoasa floare de crin" [Nota 163], în care el vede această punte realizată de un şarpe, care se întinde precum un pod viu pese râu. Toţi iniţiaţii mai avansaţi folosesc acelaşi simbol pentru unul şi acelaşi lucru.

Am făcut astfel cunoştinţă cu Legenda sfântă despre cruce, în semnificaţia ei profundă. Am văzut cum s-a pregătit marea cotitură, care s-a realizat prin Creştinism şi care, prin încreştinarea lumii, trebuie să se îndeplinească din ce în ce mai mult în perioada care urmează. Am văzut cum crucea, ca imagine a celor trei corpuri exterioare, moare, cum ea nu mai poate realiza decât o legătură exterioară între cele trei regnuri inferioare şi cele trei regnuri superioare, între cele două maluri, care sunt separate de un fluviu – lemnul crucii nu a putut deveni coloană în Templul lui Solomon, până ce omul nu o

recunoaşte ca propriul lui simbol. Legătura dintre cele două curente este posibilă abia atunci când el se jertfeşte pe sine, când face din propriul lui corp un Templu şi devine capabil să poarte singur crucea.

De aceea şi bisericile creştine au deja din construcţie semnul crucii. Prin aceasta vrea să se exprime faptul că în construcţia exterioară a Templului este încifrată crucea vie. Acele două curente însă, pe de o parte curentul dumnezeiesc al viului şi pe de altă parte curentul lumesc al mineralului, s-au împreunat într-unul singur în Mântuitorul care atârnă pe cruce, principiile superioare aflându-se în Mântuitorul însuşi, iar cele inferioare în cruce. Şi faptul că de aici înainte această legătură trebuie să fie una organică, vie, o exprimă deosebit de profund Apostolul Pavel. Fără aceste explicaţii pe care le-aţi auzit astăzi, nu pot fi înţelese scrierile Apostolului Pavel. Lui i-a fost clar, că acea Veche Alianţă, care creează o opoziţie între om şi lege, trebuie să ia sfârşit. Când omul va uni cu sine legea, când o va lua şi o va purta în spate, nu va mai exista nicio contradicţie între natura omenească interioară şi legea exterioară. Atunci s-a atins ceea ce Creştinismul vrea să se atingă.

„Păcatul a venit în lume prin intermediul legii" [Nota 164]. Aceasta este o zicere profundă a lui Pavel. Când există păcatul în lume? Tocmai atunci când există o lege ce poate fi încălcată. Dacă însă legea este în aşa fel unită cu natura omenească încât ceea ce face omul este binele, atunci nu poate exista niciun păcat. Omul contravine legii crucii atâta timp cât ea nu trăieşte în el, cât ea este exterioară. De aceea Pavel vede în Christos pe cruce biruirea legii şi biruirea păcatului. Este o ocară să atârni pe lemnul crucii, adică să cazi sub puterea legii. Păcatul şi legea sunt legate între ele conform Vechii Alianţe, legea şi

iubirea sunt legate între ele conform Noii Alianţe. Există o lege negativă legată de Vechea Alianţă şi o lege pozitivă care trăieşte, dar care este legea Noii Alianţe. A învins legea Vechii Alianţe doar acela care a unit-o cu propria sa viaţă. Dar acela a şi sfinţit-o.

Aceasta s-a subînțeles prin acele cuvinte paulinice ce se găsesc în Scrisoarea către Galateni (cap. 3, 11-13): „Iar acum, că prin Lege nu se îndreptează nimeni înaintea lui Dumnezeu, este lucru lămurit, deoarece dreptul din credinţă va fi viu. Legea însă nu se întemeiază pe credinţă, ci omul care o face va fi viu prin aceasta. Christos însă ne-a răscumpărat din blestemul Legii, făcându-se pentru noi blestem; pentru că este scris: Blestemat este tot cel spânzurat pe lemn."

Prin cuvântul „lemn" Paul uneşte noţiunile pe care le-am tratat noi astăzi. Astfel, noi trebuie să pătrundem tot mai adânc în cele ce au spus marii iniţiaţi. Ne apropiem de Creştinism nu prin adecvarea lui, să zicem aşa, la cerinţele noastre, adecvare la intelectul materialist de astăzi, căruia îi repugnă cele înalte, ci prin ridicarea noastră perseverentă în înălţimile spiritului. Căci Creştinismul s-a născut din lăuntrul iniţierii, iar noi vom putea înţelege şi crede că în Creştinism sunt ascunse adâncimi infinite, atunci când nu ne vom mai iluziona că ar trebui să adaptăm Creştinismul la raţionalismul actual, ci când intelectul materialist, care respinge îndreptarea spre cele înalte, se ridică din nou spre Creştinism. Actualul raţionalism, dacă vrea să înţeleagă Creştinismul, trebuie să se ridice de la mineralul mort la spiritualul viu.

Am prezentat în faţa dumneavoastră toate aceste idei, pentru a ajunge la noţiunea de Noul Ierusalim.

Răspunsuri la întrebări[16]

Întrebare: Această legendă este foarte veche?

Răspuns: În Misterii, această legendă exista deja structurată ca atare, însă nu sub formă scrisă. Misteriile antiohiene erau Misterii ale lui Adonis. În ele se serba crucificarea, punerea în mormânt şi învierea, ca reflectare exterioară a iniţierii. Acolo apare deja jeluirea femeilor lângă cruce, care la noi a reapărut în Maria şi Maria din Magdala. Aici a fost adoptată o versiune asemănătoare cu cea din legendă, dar care se poate regăsi şi în Misteriile lui Apis şi Misteriile lui Mitras, iar mai târziu în Misteriile lui Osiris. Ceea ce acolo este încă apocaliptic, în Creştinism s-a împlinit. După cum Ioan în Revelaţia [Apocalipsa n.t.] sa înfăţişează viitorul, tot astfel vechile apocalipse se transformă în legende noi.

Din punct de vedere istoric, legenda apare în Evul Mediu, însă ea a fost reţinută în scris în toate detaliile ei de către gnostici. Acolo se indică şi drumul următor al crucii. Dar şi în legenda din Evul Mediu sunt aluzii la aceasta. Legendele din Evul Mediu arată mai puţin clar drumul spre fiinţa/esenţa misterială, însă noi le putem urmări pe toate în trecut. Această legendă se conectează la Misteriile lui Adonis, la legenda antiohiană. Acolo, crucificarea, punerea în mormânt şi învierea erau o reflectare a iniţierii interioare. De asemenea, acolo apar deja femeile care jelesc, aici fiind adoptată o versiune care este foarte asemănătoare cu legenda lui Osiris. Tot ceea ce în aceste legende este apocaliptic, în Creştinism a fost împlinit. Regina din Saba este cea care priveşte mai profund, care recunoaşte înţelepciunea propriu-zisă.

[16] Primul text se bazează pe notiţele lui Seiler, cel de al doilea pe notiţele lui Reebstein.

XIV. DESPRE TEMPLUL PIERDUT ŞI CARE TREBUIE RECONSTRUIT
În legătură cu Legenda lemnului crucii sau Legenda de aur

CONFERINŢA A PATRA

Berlin, lunea Rusaliilor, 5 iunie 1905

Alegoria despre Cuvântul pierdut şi care trebuie redobândit, în legătură cu sărbătoarea Rusaliilor

Printre alegoriile şi simbolurile despre care voiam să vorbim în aceste ore, face parte şi simbolul aşa-numitului Cuvânt pierdut şi care trebuie redobândit. Am vorbit despre Templul pierdut şi care trebuie redobândit. Cu atât mai mult vom putea adăuga astăzi la aceasta o scurtă consideraţie despre Cuvântul pierdut şi care trebuie redobândit, cu cât această temă are puţin o legătură cu semnificaţia simbolică a sărbătorii Rusaliilor. De fapt, acum un an am prezentat deja [Nota 165] într-o conferinţă multe din lucrurile pe care vi le voi expune astăzi. Întrucât însă printre noi se află şi câţiva care probabil nu au auzit conferinţa de anul trecut, nu ar fi inutil să ne referim din nou la aceste lucruri, în primul rând pentru că în fiecare an suntem mai apţi să abordăm o astfel de chestiune şi să o tratăm mai temeinic şi mai în amănunţime. Multe lucruri care cu un an în urmă nu a fost posibil să fie spuse, pot fi spuse probabil astăzi, deoarece între timp noi am învăţat multe lucruri în plus.

Sărbătoarea Rusaliilor are o anume legătură cu acel simbol, care atât în Biserică, cât şi în Francmasonerie este cunoscut drept simbolul despre Cuvântul pierdut şi care

trebuie redobândit. Prin aceasta noi atingem însă mistere creştine de o profunzime cu adevărat extraordinară. Noi atingem încă o dată, şi anume mai profund decât s-a putut în urmă cu opt zile, tema misiunii înţeleptului Solomon şi întreaga importanţă a adevărului creştin pentru viitor.

Sărbătoarea Rusaliilor este într-o strânsă legătură cu concepţia despre fiinţa cea mai intimă a omului, aşa cum a existat ea şi în Creştinismul originar, dar care încet, încet s-a pierdut în Creştinismul care trăieşte în diferitele biserici ale Apusului. Sărbătoarea Rusaliilor este sărbătoarea care în fiecare an vrea să amintească din nou oamenilor eliberarea lor, să amintească de ceea ce noi numim libertatea sufletului omenesc.

Cum a ajuns omul în realitate la ceea ce noi numim libertatea sa, adică la posibilitatea de a face deosebire între bine şi rău, de a face în libertate binele sau, de asemenea, răul? Dumneavoastră ştiţi că omul, înainte de a ajunge pe treapta pe care stă astăzi, a parcurs un lung şir evolutiv şi că noi am depăşit mijlocul evoluţiei. Aproximativ la mijlocul rasei atlanteene, care a premers rasei noastre, se situează şi mijlocul întregii evoluţii omeneşti. Acum noi am depăşit deja acest mijloc, şi prin acesta suntem primii misionari ai celei de a doua jumătăţi a unui arc – panta suitoare –, în timp ce până în epoca atlanteeană omenirea se afla pe panta coborâtoare a arcului [Nota 166], într-un fel de evoluţie descrescătoare. După ce a atins punctul cel mai de jos în viaţa materială, ea urcă acum din nou spre o evoluţie spirituală.

Ceea ce noi nu am posedat înainte de mijlocul evoluţiei pământeşti, a fost libertatea de alegere între bine şi rău. La regnurile naturale inferioare, de asemenea, noi nu putem, vorbi despre bine şi rău. Ar fi ridicol să vorbim de faptul că un mineral vrea să se cristalizeze sau nu. El se

cristalizează dacă există condiţiile pentru aceasta. De asemenea ar fi ridicol să întrebăm dacă crinul vrea să înflorească sau nu, sau dacă leul vrea de bună voie să renunţe la a mai omorî alte fiinţe şi a le mânca. Vorbim despre libertate de alegere abia la om, şi abia în faza noastră de evoluţie. Noi atribuim posibilitatea de a face deosebire între bine şi rău doar omului. Iar felul în care omul a primit această facultate de discernere este înfăţişat în Biblie prin marele simbol al căderii în păcat, prin actul ispitirii, în care Evei îi apare în faţă Diavolul sau Lucifer şi o convinge să mănânce din pomul cunoaşterii. Prin aceasta a venit peste om libertatea de alegere, şi totodată el a păşit în a doua parte a drumului său evolutiv. Pe cât de puţin putem vorbi de bine şi rău la mineral, plantă şi animal, tot atât de puţin putem vorbi de libertate, de bine şi rău la om înainte de acel mijloc al evoluţiei cosmice. Cu aceasta are legătură un alt fapt.

În orice esoterism, lumea noastră actuală şi ceea ce are legătură cu ea este denumită Cosmosul iubirii. Iar acest Univers al iubirii a fost precedat de Cosmosul sau Universul înţelepciunii. Acest lucru îl vom analiza într-un sens ceva mai profund.

Dumneavoastră ştiţi că din punct de vedere cosmologic, evoluţiei noastre pământeşti i-a premers [Nota 167] evoluţia lunară. Un străbun şi mai îndepărtat al Pământului nostru a fost Soarele, şi unul şi mai îndepărtat Saturn. Omul a parcurs aceste trei faze de evoluţie: Saturn, Soare, Lună. Pământul nostru a străbătut până acum trei cicluri, în care în prima rundă a repetat evoluţia saturneană, în a doua rundă evoluţia solară şi în a treia rundă evoluţia lunară. Fiecare astfel de rundă începe prin aceea că planeta se dezvoltă într-o materialitate extrem de fină, substanţa mentală. Într-o astfel de materialitate s-a

aflat Pământul la începutul celei de-a patra runde a sa, aşadar în actualul ciclu. El a început deci prin a repeta mai întâi cele trei runde precedente: ciclul Saturn în Arupa, ciclul Soare în Rupa şi apoi runda lunară sau ciclul lunar în Astral.

Aşadar, înainte ca Pământul nostru să atingă actualul stadiu de densificare, cel fizic, el a trecut încă o dată prin stadiile materiale anterioare. Înaintea actualului stadiu el era astral. Globul [Nota 168] astral, de asemenea, noi îl desemnăm tot ca pe un fel de Cosmos, un Cosmos al înţelepciunii. Fiecare Cosmos (glob) se divide şi el în şapte perioade. Avem astfel în globul nostru şapte rase (ere): rasele polară, hiperboreană, lemuriană, atlanteeană şi apoi cea ariană, în care ne aflăm azi. Rasele a şasea şi a şaptea urmează. După aceea, Pământul va intra din nou în ciclul astral. Aceste cicluri rasiale reprezintă şapte perioade succesive ale evoluţiei noastre pe Pământ. Tot în şapte perioade succesive, corespunzătoare celor şapte rase, se prezintă şi predecesoarea fază (glob) astrală. Aici însă nu este cu totul potrivit să vorbim de rase. Formele care au trăit atunci nu pot fi numite rase. A vorbi mereu de rase, înseamnă să mergem prea departe cu analogia. Erau alte forme. În limbajul esoteric, aceste perioade astrale anterioare sunt numite sfera înţelepciunii, iar formele ei sunt numite cele şapte perioade ale înţelepciunii, în care au domnit cei şapte regi ai înţelepciunii, cei şapte regi ai dinastiei lui Solomon. Căci în fiecare dintre aceste perioade a trăit o fiinţă de acelaşi tip ca şi sufletul lui Solomon, ca şi sufletul care a fost încarnat în Solomon. Acest Cosmos al înţelepciunii a fost înlocuit de Cosmosul propriu-zis pământesc, de Cosmosul iubirii.

După toată această prezentare, să ne lămurim acum ce s-a întâmplat în timpul plăsmuirii pământeşti. Când

Pământul a început să se formeze, el era unit încă cu Soarele şi ceea ce noi numim acum Lună. Pământul forma împreună cu aceste două corpuri un singur corp. Mai întâi s-a separat Soarele de Pământ. Prin aceasta, întreaga viaţă de pe Pământ s-a schimbat. În timp ce mai înainte nu putea fi vorba despre moarte, deoarece acolo exista o viaţă materială continuă, acum a intervenit moartea. Era aproximativ ceva asemănător cu forma pe care noi o cunoaştem la un corp vegetal compus din celule. Cât timp planta constă dintr-o singură celulă, nu intervine descompunerea, atunci când se naşte următoarea celulă. Alta este situaţia atunci când s-a format un întreg organism. Acesta se descompune în părţile sale componente, iar fiecare parte nu mai este viaţa întreagă. O astfel de moarte a intervenit pentru prima dată atunci când Soarele s-a detaşat de Pământ. În urma detaşării Lunii de Pământ, la mijlocul rasei (erei) lemuriene, s-a produs divizarea sexelor. Separarea Lunii a provocat împărţirea androginului într-un doar masculin şi un doar feminin. Prin aceasta oamenii au căpătat şi forma pe care ei o au acum în lume.

Ce s-a întâmplat acum în timpul acestor evenimente cosmice importante, când mai întâi s-a desprins Soarele şi apoi Luna? Dacă vrem să ne clarificăm cu privire la aceasta, va fi bine să amintim că pe atunci Pământul s-a transformat dintr-o materie diafană, foarte rarefiată însă deja fizică, într-una din ce în ce mai densă. Prima materie fizică, în care toţi oamenii au existat pe Pământ, a fost materia eterică, o materie foarte fină, mai fină decât gazul nostru.

Acum noi deosebim pe Pământul nostru trei tipuri de materie: cea solidă, cea lichidă şi apoi corpurile gazoase, care înainte erau numite aer. Apoi, din punct de vedere esoteric, noi deosebim cele patru tipuri de eter: în primul

rând eterul focului, care face corpurile să poată fi străbătute de căldură; în al doilea rând eterul luminii; în al treilea rând eterul chimic, care face ca atomii să se combine după anumite legi aritmetice – afinitate electivă a atomilor –, şi în al patrulea rând eterul fizic sau eterul vieţii. Aşadar, patru tipuri de eter ce însufleţesc Pământul. Iniţial, Pământul s-a dezvoltat în principal în cadrul acestor tipuri de eter. Apoi el s-a condensat pornind de la acest eter. Această condensare s-a produs abia în timpul epocii lemuriene. Anterior avem de-a face cu un Pământ eteric, care era accesibil unor forţe complet diferite de cele existente astăzi pe Pământul nostru fizic. Permiteţi-mi să vă explic aceasta.

Când eu spun că acest Pământ eteric era accesibil unor forţe diferite, fiţi convinşi că şi toate fiinţele care trăiau atunci, plante, animale şi oameni erau accesibile, în interiorul lor cel mai adânc, acestor forţe. Eterul este susceptibil la ceea ce noi, în limbaj esoteric, denumim „Cuvânt", „Cuvânt cosmic". Vă pot explica poziţia eterului faţă de ceea ce noi numim „Cuvânt" şi pe baza unui proces al iniţierii. După cum ştiţi, omul constă dintr-un corp fizic, un corp eteric şi un corp astral, şi apoi din Eul propriu-zis. Corpul eteric devine vizibil dacă îndepărtăm prin autosugestie corpul fizic. Omul, aşa cum este el astăzi, nu poate influenţa însă sub nicio formă corpul său fizic. El nu poate mişca nici cea mai mică particulă de sânge. Corpul fizic este stăpânit de forţe cosmice înalte. În ziua de azi, fiinţe de natură superioară sunt cele care au puterea de a acţiona aici; omul va putea face aceasta mai târziu. Când oamenii vor ajunge să-şi stăpânească forţele propriului lor corp fizic, despre care materialistul vorbeşte ca despre forţe ale naturii, atunci ei vor fi devenit precum Dumnezeu. A-i atribui aceasta omului astăzi, ar fi o idolatrie, căci în

realitate avem de-a face cu entităţi superioare care influenţează corpul fizic.

Dacă oamenii pot stăpâni materia eterică a focului, ei pot stăpâni tot ceea ce este fizic. Dacă ei stăpânesc fizicul omenesc, ei vor putea stăpâni şi restul fizicului. Această forţă este desemnată drept forţă-Tată, drept „Tatăl". Aşadar, orice acţiune prin care o fiinţă intră în legătură cu Pământul nostru, prin care ea poate stăpâni materia fizică, este o forţă-Tată. Dacă un om ajunge să exercite astfel de forţe-Tată până la nivelul corpului fizic, aceasta o desemnăm prin cuvântul Atma. Astfel, Atma se atribuie fizicului.

A doua componentă fiinţială a omului este corpul eteric, care corespunde principiului-Fiu sau Logosului, „Cuvântului". După cum corpul fizic este influenţat de Atma, tot aşa acest corp eteric poate fi mişcat, poate fi plăsmuit interior, pus în vibraţie de Buddhi, de principiul-Fiu.

A treia componentă este corpul astral. La început noi nu-l putem stăpâni nici pe el. Foarte puţini oameni au deocamdată o putere semnificativă asupra corpului lor astral. În măsura în care omul poate stăpâni dinspre interior corpul astral, se cheamă că el este dotat cu Manas.

La mijlocul erei lemuriene omul a început să lucreze asupra corpului lui astral. Dacă dumneavoastră aţi putea privi un om aflat pe treapta la care începea rasa lemuriană, deci rasa bisexuată, veţi găsi că corpul acestuia este construit dinspre exterior. Începând de la mijlocul erei lemuriene omul începe să lucreze el însuşi la corpul său astral. Tot ceea ce omul lucrează interior, dinspre Eul său, tot ceea ce el face din poruncă sau datorie pentru a-şi învinge poftele şi pasiunile brute, contribuie la înnobilarea corpului astral. După ce el va fi pătruns în întregime de

munca Eului propriu, putem să nu-l mai numim corp astral, atunci el a devenit Manas. Când întregul corp astral s-a transformat în Manas, omul poate începe să lucreze în interiorul corpului eteric, să-l transforme în Buddhi. Ceea ce introduce el în acest corp eteric nu este altceva decât Cuvântul individualizat, pe care esoterismul Creştin îl numeşte şi „Fiu" sau „Logos". Dacă corpul astral devine Manas, el îl numeşte „Spirit sfânt", iar dacă corpul fizic a devenit Atma el îl numeşte „Tată".

Ceea ce se întâmplă aici în mic cu omul, s-a întâmplat în mare şi cu Cosmosul, afară. Aceste evenimente cosmice s-au petrecut deja în Misterii în cadrul iniţierii, s-a petrecut ceea ce toţi oamenii vor ajunge să fie abia într-un viitor îndepărtat. Deja în Misteriile egiptene nu putea fi iniţiat decât cel care şi-a prelucrat întregul său corp astral, astfel încât corpul astral să poată fi dirijat în totalitate dinspre Eu. Un astfel de om ajungea înaintea hierofantelui, a preotului iniţiator, fiind în următoarea situaţie: el nu avea nicio influenţă asupra corpului fizic şi de asemenea nici asupra corpului eteric; însă corpul său astral era propria lui creaţie, propria lui operă. I se arăta deci cum poate să acţioneze asupra corpului eteric şi asupra corpului fizic. Corpul fizic fusese transpus într-o stare letargică – trei zile şi trei nopţi el trebuia să rămână în această stare –, iar corpul eteric, în tot acest timp, era ridicat în afară. Şi întrucât cel care trebuia iniţiat devenise puternic în privinţa corpului astral, el putea dobândi acum puterea de a acţiona asupra corpului eteric. El putea învăţa cum să imprime în corpul eteric ceea ce avea în astral. Acestea erau cele trei zile ale punerii în mormânt şi învierii într-un corp eteric, care ajunge să fie îmbibat cu totul de ceea ce se numeşte Spiritul Sfânt. Un astfel de iniţiat era denumit drept un om dotat cu Logos, cu „Cuvântul". Acest „Cuvânt"

nu este altceva decât înţelepciunea, Manasul care a fost inserat prin efort propriu în corpul astral. Înţelepciunea nu poate ajunge niciodată în corpul eteric dacă corpul astral nu a fost străbătut anterior de aceasta.

Pentru Pământ a fost ceva similar. Acest proces nu a putut interveni înainte ca întregul Pământ să avanseze suficient în astral. Starea în care trebuia să se afle candidatul la iniţiere în Misteriile egiptene, corespunde acelei perioade a globului astral, despre care am spus că este precursorul nemijlocit al Pământului. Acesta este globul înţelepciunii. Atunci s-a încorporat în Pământ întreaga înţelepciune de către puterile cosmice. Iar această transpunere a înţelepciunii în însăşi globul terestru a făcut posibil ca după scindarea Soarelui şi a Lunii de Pământ, să poată coborî din nou ceva de sus, din sferele mai înalte, aşa cum se întâmpla în cadrul iniţierii. În mare, procesul s-a petrecut la fel cum se petrecea, în mic, în cadrul iniţierii.

Globul astral pământesc a fost guvernat de şapte ori de către înţelepţi în genul lui Solomon. După aceasta Pământul s-a înconjurat din exterior cu corp eteric şi s-a cristalizat, s-a constituit materia pământească. Atunci a fost coborât înăuntru „Cuvântul". Acest Cuvânt este de atunci ca şi îngropat în materia terestră, dar el trebuie din nou înviat. Acesta şi este frumosul sens din mitul despre zeul Dionysos. Înţelepciunea sfântă a precursorului nostru terestru a fost introdusă în toate fiinţele pământeşti ale Cosmosului nostru terestru. Luaţi aceasta atât de profund, pe cât vă stă în putinţă. Luaţi corpul eteric omenesc, aşa cum îl are orice om. Dacă dumneavoastră îl priviţi ca un clarvăzător, veţi vedea că are aproximativ forma corpului fizic. Când omul moare, corpul fizic se descompune, şi corpul eteric de asemenea; corpul fizic se descompune în lumea fizică şi corpul eteric în eterul cosmic universal.

Acest corp eteric a fost construit însă foarte ingenios pentru om de către înţelepciune, care l-a introdus anterior în el pe globul astral. Acest corp eteric se pulverizează după moarte. Doar *acel* corp eteric care a fost clădit din interior, acela este un corp eteric viu, unul ce rămâne veşnic. Este corpul eteric de Chela, iar acesta nu se descompune după moarte. Dacă priviţi un om al culturii actuale după ce moare, veţi mai observa un timp corpul lui eteric, după care el se descompune. La Chela el rămâne. Renunţarea lui Chela la Devahan constă în aceea că el se opreşte în planul astral, iar acolo face uz de corpul său eteric. La omul obişnuit, la fiecare nouă naştere trebuie să fie format un nou corp eteric; ca să poată fi construit un corp eteric, trebuie să ajungi în Devahan. Corpul eteric pe care Chela şi l-a construit dinspre interior nu se mai pierde, în schimb cel construit de înţelepciunea cosmică dinspre exterior se pierde, căci el se dizolvă din nou. La fel se întâmplă şi cu corpul eteric al plantelor şi al animalelor. Corpul eteric care mai există încă astăzi, a fost construit din forţele cosmice care s-au revărsat în el pe acest glob astral al Pământului nostru. Această înţelepciune, pe care dumneavoastră o regăsiţi în Pământul astral, este exprimată în mitul lui Dionysos.

Aşadar, în era lemuriană s-a configurat elementul mai dens. Atunci a trebuit inserat principiul-Tată. Aceasta este cea din urmă substanţialitate ce s-a înstăpânit în Pământul nostru. Ceea ce s-a inoculat atunci este adânc ascuns în lumea fizică. Mai întâi s-a înglobat în materia astrală Spiritul Sfânt. Apoi, Spiritul, unit cu materia astrală, a pătruns în materia eterică; acesta este Fiul. Şi apoi urmează Tatăl, care stăpâneşte materia fizică densă. Astfel, Macrocosmosul este edificat în trei trepte: Spirit, Fiu şi Tată, iar omul, prin muncă interioară, se ridică din nou, de

la Spirit, prin Fiu, la Tatăl. Toate acestea se întâmplă în evoluția de pe Pământ sub o conducere.

Până în era lemuriană, a existat doar o evoluție exterioară. Atunci a pătruns această trinitate în evoluția noastră fizică. În era ariană, în reprezentarea oamenilor a pătruns sub formă de religie ceea ce s-a întâmplat anterior și s-a repetat în trepte.

Noi ne aflăm actualmente în subrasa a cincea a celei de-a cincea rase-rădăcină (ariană). Anterior au mai existat patru subrase. Prima subrasă este vechea subrasă indiană. Această străveche și venerabilă rasă a fost condusă de sfinții Rishii. Despre ei nu ne putem face decât o foarte slabă reprezentare. Despre religia lor noi avem cunoștință din informațiile care ne-au parvenit prin intermediul Vedelor. Învățătura Rishilor era însă mult mai măreață și mai impunătoare decât ceea ce a ajuns la noi astăzi ca moștenire. Însemnările care ni s-au păstrat în Vede au fost făcute abia în cursul celei de-a treia subrase. Religia originară a Rishilor avea tradiții solide de la înaintașii divini ai oamenilor, inițiații astrali ai dinastiei lui Solomon. Marile intuiții, care nu doar ne dau niște vești și ne aduc cunoștințe despre legile Pământului, ci ne revelează tablourile originare, arhetipurile, sunt înțelepciunile care au fost create de însăși aceste entități. Aceste arhetipuri, care au fost prima religie, cea a Spiritului Sfânt, au trăit în spiritul vechilor Rishi ai Indiei.

A doua religie a fost cultivată în Asia de sud-vest. Atunci a fost venerat, ca o repetiție a vremurilor în care Fiul și-a exercitat pentru prima dată influența sa pe Pământ, al doilea principiu. Atunci, pe lângă principiul Fiului, au apărut simultan anumite entități decăzute. Nu există dezvoltare superioară fără ca alții să nu fie împinși în jos, în adânc. Regnurile mineral, vegetal și animal au fost

împinse în jos în felul acesta. Aceasta este marea tragedie, că cel care se dezvoltă superior ia asupra sa o enormă responsabilitate. Fiecare sfânt atrage după sine faptul că un mare număr de fiinţe sunt împinse în jos. Dacă nu ar exista o astfel de alungare în adânc a altor fiinţe, nu ar avea loc nicio evoluţie. Însuşi omul, pentru a se dezvolta superior, trebuie să împingă continuu în jos alte fiinţe. De aceea, orice dezvoltare, dacă se produce doar spre folos propriu, este rea şi reprobabilă; ea este îndreptăţită dacă se produce de dragul dezvoltării celorlalte fiinţe. Capabil de a evolua este doar acela care vrea să-i ridice din nou pe cei de sub el. Astfel, acea evoluţie care a apărut pe Pământ şi care a fost pregătită deja pe alte corpuri cosmice, aceea evoluţie pentru dotarea corpului eteric cu Logosul, cu Cuvântul, a fost strâns legată de împingerea în jos a altor fiinţe ce au legătură cu evoluţia pământească. Acestea, oamenii şi le-au reprezentat drept Potrivnicul sau Necuratul, drept principiul luciferic. Aşa încât chiar în religia persană avem această dualitate, vedem apărând alături de principiul binelui, principiul răului. Dacă un om, sau în general orice fiinţă, se adânceşte manasic în sine, aceasta este ceva bun. Întotdeauna lui i se opune răul. Ormuzd şi Ahriman, aceştia sunt în religia persană denumiri pentru bine şi rău.

A treia treaptă ne întâmpină la caldeeni, babilonieni, asirieni şi egipteni, unde avem de-a face, din punct de vedere spiritual, cu o repetare a celei de-a treia trepte, a Dumnezeirii. De aceea aici, şi de atunci la toate popoarele, ne întâmpină treimea, Trinitatea Dumnezeirii. Cea de-a doua subrasă nu avea încă o Dumnezeire trinitară, iar prima subrasă cu atât mai mult. În această treime se pregăteşte acum treptat, treptat urcarea pentru întreaga

omenire. Iniţiaţii fac ei mai înainte drumul... [lipsă text] [Nota 169].

În primele trei subrase am avut nişte reflectări ale unor procese care s-au produs în Macrocosmos. Acum urmează o nouă construcţie: mai întâi înţelepciunea, apoi Fiul şi în cele din urmă Tatăl. Străfulgerarea înţelepciunii s-a întâmplat în cea de a patra subrasă, la poporul semit, care s-a dezvoltat în cea de a treia subrasă şi a trecut într-a patra, în care a apărut apoi Creştinismul. La iniţiaţii poporului evreu întâlnim, repetată încă o dată la nivel de intelect, întreaga desfăşurare a proceselor din trecutul Pământului care s-au derulat în mare în Macrocosmos. În intelect se dezvoltă ceea ce noi numim Kama-Manas, spiritul inferior, care trebuie din nou înzestrat cu o altă forţă. Această facultate cu care trebuie înzestrat intelectul, este Christos însuşi, Cuvântul devenit carne, care indică viitorul Cuvânt, prin care toţi oamenii vor fi în stare să-şi guverneze corpul eteric pornind dinspre corpul astral, dacă vor antrena în corpul eteric Cuvântul, astfel încât el să devină în ei un Cuvânt viu. Posibilitatea acestei evoluţii în viitor a fost prefigurată prin apariţia într-a patra subrasă a Cuvântului devenit carne. Pentru ca Logosul să se poată încarna în corpul eteric, trebuie ca întreaga omenire să dobândească deplina stăpânire asupra eterului. Aceasta a pornit, ca un prim impuls, de la Christosul întrupat în carne. Atunci când omul va fi izbutit aceasta prin forţa Fiului, el ajunge la Tatăl.

Trebuie urcate deci din nou treptele prin care, treptat, treptat, se va atinge de către întreaga omenire ceea ce, într-un fel, a apărut la Christos în carne. În Spiritul care s-a dezvoltat în iudaism a trebuit să fie aprins Manasul superior. De atunci începe noua eră, odată cu coborârea Spiritului Sfânt, care îi va conduce pe oameni într-acolo

încât în a şasea subrasă, ceea ce astăzi este indicat doar aluziv în Creştinism – principiul christic – îşi va găsi împlinirea. „Nimeni nu ajunge la Tatăl decât prin mine”, spune Fiul. El a trimis omenirii Spiritul, care trebuia să-i pregătească pe oameni pentru timpul în care, în a şasea subrasă, binele şi răul se vor despărţi. Omul nu ar putea dezvolta niciodată această latură în afara celeilalte, pe care noi am numit-o principiul aşa-zis rău. Omul a trebuit să capete o voinţă liberă, după care intelectul său

a putut fi chemat să hotărască între bine şi rău. Acest impuls al coborârii Spiritului s-a produs la Rusalii.

Spirit, Fiu şi Tată sunt ca şi îngropaţi în pământ: în corpul fizic Tatăl, în corpul eteric Fiul şi în corpul astral Spiritul. Dar omul şi-a dezvoltat „Eul”, a devenit conştient de sine. El trebuie acum să înveţe să acţioneze în jos, până în fizic. Acest lucru se va întâmpla în viitor. În prezent omul lucrează în interiorul corpului său astral. Simbolul pentru aceasta este turnarea Spiritului Sfânt în capetele celor ce urmează să fie conducătorii omenirii. Acea parte din om care a primit acest Spirit, este ceva înrudit cu acest Spirit.

Înainte ca Fiul să poată acţiona, a trebuit ca din principiul spiritual universal să fie expulzată o parte – lucru întâmplat în era hiperboreană – să fie împinsă în jos şi să apuce alte căi. Aceasta a fost exprimată prin şarpe, simbolul cunoaşterii, principiul luciferic. Această scânteie a spiritului este cea care l-a făcut pe om o fiinţă liberă şi l-a împuternicit ca din proprie iniţiativă să vrea binele. Acest Spirit, care a coborât la oameni la marea sărbătoare a Rusaliilor, este înrudit cu acel Spirit care a fost împins în jos, care a fost degradat, să zicem aşa, şi care s-a încorporat şi în Prometeu, care a aprins din nou scânteia, pentru ca Eul nostru să se poată decide să urmeze Spiritului, după cum mai târziu va urma Fiului, şi şi mai târziu Tatălui.

Omul a ajuns să fie rău, dar pe de altă parte doar cu acest preţ, că a putut deveni rău, a putut fi condus din nou în sus, spre lumea Zeilor, din care de fapt provine. Aceasta este legătura sărbătorii Rusaliilor cu principiul luciferic. Din această cauză sărbătoarea Rusaliilor este şi sărbătoarea lui Prometeu şi şi sărbătoarea libertăţii.

Veţi înţelege acum şi legătura celor şapte regi solomonici din perioada care a premers Pământului – din care regele Solomon din Biblie apare ca descinzând – cu fiii lui Cain. Înţelepciunea a fost transmisă mai întâi omenirii dinspre exterior. După aceea ea trebuie să izvorască din interior. Solomon a construit Templul, însă numai cu ajutorul lui Hiram-Abiff. În alianţă cu acest fiu al lui Cain el şi-a însuşit artele, care sunt necesare pentru construirea Templului. Astfel, curentele care merg separat în lume confluează din nou.

Când Soarele s-a detaşat de Pământ, Cuvântul a fost îngropat în pământ. El va învia din nou, atunci când Pământul va fi avansat până la a şasea rasă-rădăcină. Omul va trezi din pământ acest Cuvânt. Dar mai înainte trebuie ca în el să trăiască Spiritul, care face să răsune în el însuşi Cuvântul. Acestea au ajuns să dobândească Apostolii la sărbătoarea Rusaliilor. În cartea „Lumină pe cale" stă scris [Nota 170]: „Dobândeşte cunoaşterea, şi vei primi limba" – limba vine împreună cu cunoaşterea adevărată, care coboară precum scânteia de foc asupra Apostolilor la sărbătoarea sfântă a Rusaliilor. Atunci când vine Cuvântul interior, care este înrudit cu Cuvântul sfânt, divin, şi care se coboară în întregul eteric pentru a da viaţă şi a însufleţi, omul nu mai vorbeşte din el însuşi, ci din Spiritul divin. Atunci el este un mesager al Dumnezeirii şi vorbeşte din liberă voinţă Cuvântul interior al Dumnezeirii.

Aşa a devenit Cuvântul interior la Apostoli viu; aşa a acţionat Cuvântul de la ei în exterior. Ei au propovăduit Cuvântul de foc şi s-au simţit mesageri ai Dumnezeirii. De aceea Spiritul Sfânt pluteşte deasupra lor sub forma limbilor de foc. Ei pregătesc omenirea pentru primirea Logosului. Marele iniţiat, Christos Iisus, a premers. Spiritul Sfânt a urmat şi a fecundat corpurile astrale, astfel încât ele au devenit mature spre a face nemuritor corpul lor eteric. Dacă s-a realizat aceasta, atunci principiul – Christos şi-a făcut intrarea în omenire. Aşa îşi închipuiau şi iniţiaţii care vorbeau despre aceasta, oarecum în sensul în care vorbea *Heraclit*: Dacă, scăpat de tot lumescul [Nota 171], spre liberul eter te-nalţi – în credinţa nemuririi/Vei fi un spirit nemuritor, de jugul morţii – de fizic – eliberat.

La mijlocul celei de-a şasea rasă-rădăcină fiecare om va atinge acest punct. Acum el se mai află încă sub domnia morţii, deoarece corpul lui eteric nu a dobândit încă nemurirea. În Creştinism este conţinută taina, că omul se poate ridica treptat până la capacitatea de a învia corpul eteric. Aici, această a treia sărbătoare, din cele trei mari sărbători creştine, este în strânsă legătură cu celelalte două.

Am vrut să expun aici şi să arăt odată profunzimea infinită a sărbătorii Rusaliilor, faptul că omul dobândeşte treptat sentimentul viu pentru lumea înconjurătoare, că el este înrudit cu toate lucrurile aflate în jurul lui şi cu tot ceea ce se petrece în jurul lui. În denumirea zilelor săptămânii [Nota 172] dumneavoastră aveţi înscris ceea ce s-a petrecut anterior în jurul nostru.

Omul serbează cel mai bine Rusaliile atunci când îi devine clar ce adevăruri adânci au sădit înţelepţii într-o astfel de sărbătoare, precum cea a Rusaliilor. Şi a serba o

sărbătoare, înseamnă de fapt: Să te unești în spirit cu Spiritul lumilor.

XV. LOGOSUL ŞI ATOMII ÎN LUMINA OCULTISMULUI

Berlin, 21 octombrie 1905 (Notițe)

Dacă vrem să avem o înțelegere adevărată pentru Teosofie, trebuie să fim pătrunşi în principal de un sentiment, şi anume că în curentul teosofie noi ne menținem sufletul dilatat, ne simțim inima mai cuprinzătoare şi mai deschisă pentru a urca spre misiuni mai înalte, pentru a participa la rezolvarea problemelor lumii, despre care nu poți avea nici cea mai mică bănuială dacă nu ştii nimic despre ocultism.

Se vorbeşte adesea despre intenția măreaţă a Mişcării teosofice de a dirija omenirea spre acel punct, când în viitor va răsări o nouă rasă de oameni, când intelectul nostru actual nu va mai juca rolul principal în lume, ci el va fi fecundat de Buddhi. Noi trebuie să cooperăm cu acest mare curent cosmic, iar prin aceasta ne revine o mare responsabilitate faţă de Mişcarea teosofică. Misiunea teosofilor se întinde până în viitorul îndepărtat. Prin aceasta noi nu ne angajăm la cine ştie ce acţiune utopică[17], ci ceea ce aflăm despre un astfel de viitor îndepărtat trezeşte în noi forţe, este în noi ceva productiv, ceva ce putem lua spre folosinţă şi în viaţa de zi cu zi. Cu totul altfel se comportă cineva care, măcar zece minute pe zi, lasă să-i treacă prin cap aceste perspective grandioase, decât acela care se epuizează în cotidian. El poate introduce în prezent

[17] Germ. Wolkenkuckucksheim = cuib de cuci în nori.

ceva care să fie nou, productiv şi original. Întreaga evoluţie se bazează pe introducerea originalului în omenire.

Vom porni de la ceva care are legătură cu acţiunea Devaşilor. Devaşii [Nota 173] sunt fiinţe ce stau pe o treaptă superioară omului şi care sunt în stare să acţioneze pe trepte mai înalte ale existenţei. Astfel, noi îi aflăm pe Devaşi atunci când ne ridicăm ca văzători pe planurile mai înalte. Îi găsim pe Devaşi pe planul Astral, pe planul Rupa, pe planul Arupa şi mai sus. Ce înseamnă acţiunea Devaşilor pentru lumea în care noi înşine ne aflăm? Pentru a răspunde la această întrebare, trebuie mai întâi să ne întrebăm: Care este scopul existenţei noastre omeneşti, al acestor continue reîncarnări? Omul ar veni în zadar şi fără un ţel pe lume, dacă la fiecare coborâre nu ar învăţa o anumită lecţie, dacă nu ar putea împlini o anumită sarcină. Pentru ca omul să se întâlnească cu o situaţie cu care nu s-a mai confruntat încă într-o încorporare precedentă, este necesar ca de fiecare dată Pământul să se schimbe într-o măsură suficient de mare.

Din punct de vedere ocult, o încorporare se consideră compusă dintr-o încorporare masculină şi una feminină. Două astfel de încorporări legate strâns una de alta au loc în intervalul de 2600–3000 de ani. Experienţele pe care le face omul pe actuala treaptă de evoluţie a lumii sunt atât de diferite la bărbat şi la femeie, încât este absolut necesar să le facă pe amândouă.

Modificările care se produc în lume între două încarnări ale omului sunt propriu-zis, pentru un om aflat în afara lumii teosofice, destul de greu de înţeles. În realitate însă oamenii găsesc condiţii complet schimbate nu numai din punct de vedere moral, ci şi fizic. Pentru cel care priveşte în mod ocult în urmă, chiar şi condiţiile fizice s-au schimbat esenţial în ultimii trei mii de ani. Încarnările

noastre precedente le-am putea situa în timp, în medie, în epoca grecilor antici, a grecului *Homer*, circa 800 de ani înainte de Christos. Condiţiile geografice şi climatice erau atunci cu totul diferite, exista o cu totul altă floră şi, de asemenea, o altă faună, în aceste regnuri se produc [permanent] modificări substanţiale. O expresie exterioară pentru aceste modificări este deplasarea Soarelui pe bolta cerească. Avem douăsprezece constelaţii zodiacale, iar Soarele avansează mereu[18] cu punctul său vernal de la una la alta. Înainte cu 8000 de ani, Soarele răsărea pentru prima dată la începutul primăverii în constelaţia Racului. Timpul în care Soarele parcurge o constelaţie este de aproximativ 2600 de ani [Nota 174]. Acesta este şi timpul dintre două încarnări ale omului. Aproximativ la pragul dintre secolele al XVIII-lea şi al XIX-lea Soarele a avansat de la constelaţia Berbecului la constelaţia Peştilor, astfel încât în prezent el răsare primăvara în constelaţia Peştilor.[19]

Oamenii care mai aveau încă un simţ pentru ocultism, ştiau câte ceva despre legătura schimbărilor din viaţa omului cu aceste modificări de pe firmament. Înainte, până ca Soarele să intre în semnul Berbecului, în Asia domnea cultul Taurului (al lui Mitra, Apis). A urmat apoi venerarea Berbecului, care începe odată cu naşterea Legendei despre fason şi lâna de aur. Christos este numit „Mielul lui Dumnezeu”. Şi mai în urmă, întâlnim simbolul persan al Gemenilor. Acesta are legătură cu cultura [persană] din acea vreme [şi cu concepţia lor duală] a Binelui şi Răului.

Când Soarele străluceşte sub alte condiţii pe Pământ, există întotdeauna şi alte condiţii aici. De aceea, răsăritul Soarelui într-o altă constelaţie atrage după sine de fiecare dată o nouă încarnare. Sus pe cer, avansarea Soarelui de la

[18] În mişcare retrogradă (n.t.).

[19] Vezi notele de la sfârşit.

o constelaţie la alta, jos pe Pământ, modificarea condiţiilor climatice, a vegetaţiei şi aşa mai departe.

Cine provoacă aceasta? Teosoful trebuie să se întrebe, căci pentru teosofi nu există minuni. Există fapte în planurile superioare, dar nu minuni. Faţă de întrebarea cu privire la legătura omului cu fenomenele de pe Pământ, trebuie să adoptăm un punct de vedere superior.

După moarte omul ajunge în Kamaloca. Întrebarea care ne-o punem nu este dacă animalele şi plantele au o conştienţă, ci *unde* îşi au ele conştienţa? – După cum ştim, animalele îşi au conştienţa în Kamaloca sau planul Astral, plantele în planul Rupa, mineralele în planul Arupa. Omul îşi are conştienţa în planul fizic. Să presupunem că omul ar ajunge acum în Kamaloca. El se va afla atunci în acelaşi loc în care îşi au conştienţa animalele. După aceea el urcă în Devahan, unde îşi au conştienţa plantele, în actuala etapă de evoluţie, omul nu este în situaţia de a exercita o influenţă asupra regnului animal sau vegetal. El are însă pe deplin această posibilitate în porţiunile inferioare ale planului devahanic. Tovarăşii lui sunt, acolo, toţi aceia care au o conştienţă devahanică. Aceştia sunt forţe, fiinţe care creează pornind din Devahan, care provoacă creşterea şi dezvoltarea regnului vegetal. Viaţa tuturor plantelor este dirijată din planul devahanic. În acest loc omul colaborează la crearea şi transformarea plantelor. Acolo i se dezvoltă forţe, astfel încât la propriu, el capătă posibilitatea de a influenţa regnul vegetal. Guvernarea acestei activităţi aparţine însă Devaşilor. El este dirijat de ei, astfel încât, poate colabora la transformarea lumii vegetale. Forţele cumulate astăzi de om într-o încarnare sunt folosite de el în Devahan pentru metamorfozarea lumii vegetale. În funcţie de cum se schimbă forţele existenţiale în cursul perioadei devahanice, modifică şi el vegetaţia de pe

Pământ. Omul metamorfozează efectiv mediul lui înconjurător, pornind din Devahan.

Cei ce zăbovesc mult timp în Devahan, colaborează de asemenea la modificarea forţelor fizice. Dacă se merge în urmă cu un milion de ani în Germania, găsim încă munţi de natură vulcanică; Alpii, drept nişte valuri colinare joase. Următoarea modificare este efectuată de oameni pornind din planul Arupa, unde ei acţionează pentru a găsi mai târziu în Europa o configuraţie fizică adecvată lor. Acţiunea omului în Univers, privită din interior, este aceea pe care o vedem în Cosmos din exterior.

Ajungem acum să vorbim despre un mod diferit de a acţiona transformator în Cosmos, de pe planuri şi mai înalte.

Citim adesea despre revărsarea Logosului în lume şi ne întrebăm cum să ne reprezentăm aceasta, ce idee ne putem face despre Logos, o idee care să fie mai mult decât un simplu cuvânt. Să ne imaginăm deci legătura Logosului cu lumea cea mai mică. Eu vă fac o descriere – nu speculaţii – a rezultatelor unor cercetări oculte străvechi, aşa cum ne-au fost ele transmise prin tradiţie, cercetări dezvoltate în special în şcolile oculte din Germania începând în special din secolul al XIV-lea.

Atunci când ne gândim la atom, primul lucru care ne vine în minte este că el este un obiect foarte mic. Fiecăruia îi este clar că micul obiect, pe care îl numim atom, nu poate fi văzut niciodată, la niciun microscop, oricât de perfecţionat ar fi acesta. Cărţile oculte dau însă descrieri despre atom, imagini ale atomilor [Nota 175]. De unde au fost luate aceste imagini? Cum poate să ştie deci ocultistul ceva despre atomi?

Reprezentaţi-vă acum că ar fi posibil ca acest ceva ce se cheamă atom să-l faceţi să crească, astfel încât să devină

din ce în ce mai mare şi mai mare, până ajunge cât Pământul de mare. Atunci s-ar descoperi o lume foarte complicată. În interiorul acestui obiect foarte mic s-ar percepe multe mişcări şi o mulţime de fenomene. Să reţinem această comparaţie, că atomul ar fi fost mărit până a ajuns cât Pământul. Dacă ar fi într-adevăr posibil să facem ca atomul să crească într-atât, am putea observa în el fiecare proces în parte. Doar un ocultist este în stare să mărească în felul acesta un atom şi să privească în interiorul lui.

În al doilea rând, dacă privim toate îndeletnicirile omului de pe Pământ, începând de la treptele de cultură cele mai de jos, cu impulsurile şi pasiunile lui, şi mergând până la idealuri morale înalte, comunităţi religioase şi aşa mai departe, vom vedea că oamenii urzesc oarecum fire între ei, care se împletesc de la un om la altul şi iau naştere comunităţi din ce în ce mai înalte: familia, tribul şi în continuare comunităţi etnice şi statale, iar în final comunităţi religioase. În acestea ajung deja să se exprime acţiunile individualităţilor superioare. Asemenea comunităţi au lut fiinţă din izvorul şi din fântâna înţelepciunii cosmice unitare prin intermediul unui fondator religios. Religiile coincid toate [în ceea ce au mai profund], deoarece ele au la origine întemeietori ce aparţin marii Loje.

Există o Lojă albă aparte, care are doisprezece membri, dintre care şapte deosebit de activi [Nota 176], comunităţile religioase fiind întemeiate de către aceştia. Aşa au fost Buddha, Hermes, Pitagora şi aşa mai departe. Marele plan al întregii evoluţii a omenirii se concepe realmente spiritual în mare Lojă albă, care este la fel de bătrână ca şi omenirea. Acolo ne întâmpină un plan de conducere uniform, egal pentru întregul mers înainte al

omenirii. Toate celelalte comunităţi sunt doar ramificaţii; chiar şi comunităţile familiale şi aşa mai departe, toate sunt strâns legate de marele plan, care ne conduce în sus, la Loja Maeştrilor. Acolo se urzeşte şi se ţese planul, conform căruia se dezvoltă întreaga omenire.

Să urmărim tot ceea ce se întâmplă în continuare. Aici noi trebuie să facem cunoştinţă cu un plan special, şi anume planul Pământului nostru. Să luăm runda a patra a Pământului, în care ne aflăm în momentul de faţă. Ea este destinată a preface şi a metamorfoza în sens omenesc din ce în ce mai mult regnul mineralului. Gândiţi-vă cât de mult a transformat deja intelectul omenesc lumea minerală, mergând până la metamorfoza pe care o vedem în domul din Köln, până la maşinile tehnice. Omenirea noastră are drept sarcină să transforme întreaga lume minerală într-o operă de artă pură. Electricitatea ne trimite deja în adâncurile oculte ale materiei.

Când omul va fi reclădit din nou, din interiorul său, lumea minerală, atunci va veni şi sfârşitul Pământului nostru; atunci Pământul va fi ajuns la capătul evoluţiei fizice. Planul special, conform căruia regnul mineral este transformat, trăieşte în Loja Maeştrilor. Acest plan este deja gata astăzi, aşa încât, dacă îl examinăm cu atenţie, putem vedea ce alte minuni de construcţii, maşini şi aşa mai departe mai pot lua naştere din această lume minerală. Când Pământul va fi ajuns la capătul globului fizic, întreg Pământul va avea o structură internă dată de omul însuşi, astfel încât să devină o operă de artă conform planului Maeştrilor Lojei albe. Dacă s-a întâmplat aceasta, Pământul trece în starea sa astrală. Este ceva asemănător cu planta care începe să se veştejească. Fizicul piere, se stinge; totul intră în Astral. La intrarea în lumea astrală, fizicul se concentrează, se micşorează, devine un nucleu din ce în ce

mai mic înconjurat de astralitate, trece în starea de Rupa şi apoi în starea de Arupa, după care dispare într-o stare asemănătoare somnului.

Ce mai rămâne atunci din planul fizic? Când Pământul a trecut în starea Arupa, în el mai există, comprimat la maximum, o mică amprentă, o mică urmă din întreaga evoluţie fizică, din ceea ce a fost construit conform planului Maeştrilor, ceva în genul unei ediţii miniaturale extrem de mici a ceea ce a fost cândva Pământul mineral. Aceasta este ceea ce rămâne [din fizic]. Fizicul există aici doar sub forma acestei mici ediţii miniaturale a evoluţiilor anterioare, Arupa însă mare. Când aceasta [evoluţia n.t.] trece de starea devahanică, el [Pământul n. t.] se multiplică în exterior în nenumărate obiecte asemănătoare. Şi când Pământul trece din nou în starea fizică, el va fi alcătuit din nenumărate astfel de biluţe, de mici sfere, ce sunt un tipar, o reproducere în miniatură a ceea ce a fost Pământul înainte. Dar toate sunt nişte biluţe diferit întocmite, însă conduc înapoi la acelaşi lucru. Astfel, noul Pământ fizic al celei de-a cincea runde [Nota 177] va consta din nenumăraţi astfel de corpusculi, ce conţin tot ceea ce Maeştrii au drept ţel, ceea ce au întocmit drept plan în Loja lor pentru lumea minerală. Fiecare atom al rundei a cincea va conţine întregul plan al Maeştrilor. Astăzi Maeştrii elaborează în mare atomul celei de-a cincea runde. Tot ceea ce se petrece în omenire se concentrează într-un rezultat: acesta este atomul rundei a cincea.

Drept urmare, dacă noi ne îndreptăm privirea spre atomul din ziua de azi şi mergem înapoi, în cronica Akasha, vom vedea că atomul de astăzi parcurge un proces de creştere. El creşte din ce în ce mai mult; se descompune din ce în ce mai mult, se dezagregă... [lipsă în text]... şi conţine forţele omenirii din runda a treia, tălăzuind de-a valma,

unele peste altele. În acesta noi putem vedea planul Maeştrilor celei de-a treia runde pământeşti. Ceea ce iniţial este complet exterior, devine complet interior, iar în atomul cel mai mic noi vedem o imagine în oglindă a planului Maeştrilor. Aceste mici planuri speciale nu sunt decât o mică părticică din planul întreg al omenirii. Dacă îl privim în acest fel, în sensul că planul unei runde este atomul următoarei runde, putem vedea atunci structura marelui plan cosmic. Marele plan cosmic urcă astfel în sfere tot mai înalte, până la fiinţe ce deţin planuri din ce în ce mai înalte ale edificiului lumii. Dacă privim acest plan, avem al treilea Logos. Logosul se strecoară astfel continuu în lăuntrul atomului. Mai întâi este în exterior şi devine plan de organizare, pentru atom, după care atomul devine o imagine a acestui plan. Ocultistul îşi notează pur şi simplu planul din cronica Akasha privitor la rundele anterioare, şi cercetează astfel atomul.

De unde au acum fiinţele superioare acest plan? Răspunsul la această întrebare îl obţinem dacă ne gândim că există trepte de evoluţie şi mai înalte, acolo unde se concep aceste planuri. Acolo se prefigurează evoluţia cosmică. Treptele superioare le găsim indicate la antici, de exemplu la *Dionisie* [Nota 178] discipolul Apostolului Pavel şi, de asemenea, la *Nicolaus Cusanus* [Nota 179]. El a recunoscut: Mai presus decât toată ştiinţa şi cunoaşterea este necunoaşterea. Dar această neştiinţă este o supraştiinţă şi această necunoaştere este o supracunoaştere.

Dacă nu ne mai uităm la ceea ce primim ca gânduri şi noţiuni dinspre lume, ci ne îndreptăm spre ceea ce încolţeşte şi creşte, la forţa din interior, vom descoperi ceva şi mai înalt. Maeştrii pot urzi [al treilea] Logos, deoarece ei au urcat şi mai sus decât natura gândirii. Dacă

s-au dezvoltat forţele superioare, ceea ce a fost gândit apare la astfel de fiinţe drept ceva diferit. Aceasta este atunci precum la noi cuvântul rostit. Gândul, care pentru Maestru reprezintă fiinţa cea mai lăuntrică, poate să fie însăşi expresia unei fiinţe superioare, după cum cuvântul este expresia gândului. Dacă privim gândul în sine drept Cuvântul unei fiinţe şi mai înalte, ne apropiem de noţiunea de Logos. Ştiinţa, cunoaşterea separată de gând[20] se situează pe un plan şi mai înalt.

La un capăt al lumii se află atomul. El este o imagine, o reflectare a planului izvorât din adâncul spiritului Maeştrilor, plan care este Logosul.

Dacă căutăm acum metamorfozarea omenirii însăşi în perioada cosmică mare, suntem de asemenea introduşi în Cosmos.

După cum omul a coborât până la planul fizic, tot astfel s-a petrecut cu întreaga lume. Ceea ce împinge înainte, ceea ce face să progreseze Sinea omenească, se află în lume, în jurul omului.

Apoi suntem conduşi în jos, la planurile inferioare, care însă conţin înseşi planurile superioare... Loja Maeştrilor.

Astăzi spiritul Pământului trăieşte în Maeştri, iar acest spirit al Pământului va fi veşmântul următoarei planete. Cel mai mic lucru pe care îl facem, îşi va avea efectul în cel mai mic atom al următoarei planete. Abia acest sentiment ne pune într-o deplină legătură cu Loja Maeştrilor. Acesta trebuie să ofere un centru al Societăţii teosofice, deoarece noi ştim ceea ce ştiu aceia care ştiu.

---

[20] Germ. Das Wissen aus dem Gedanken herausgeholt = Ştiinţa scoasă în afara gândului – în sensul că nu se mai foloseşte de gândurile venite dinspre lume.

Când *Goethe* vorbeşte de Spiritul Pământului [Nota 180], el rosteşte un adevăr. Spiritul Pământului ţese la veşmântul următoarei planete, „în torente de viaţă, în tumult de fapte" Spiritul [Pământului] ţese veşmântul următoarei Dumnezeiri planetare.

În completare:

Doi ani mai târziu, de asemenea cu ocazia Adunării generale, Rudolf Steiner a vorbit, în conferinţa de la Berlin de pe 21 octombrie 1907 (GA 101), încă o dată despre atom, în sensul că de pe o planetă se acţionează asupra altei planete, că aşadar „de pe Lună se acţionează pe Pământ, şi tot astfel de pe Pământ se acţionează pe succesoarea planetei Pământ, Jupiter." Fragmentul în cauză sună astfel:

După cum ştiţi, Pământul este condus, într-un anumit sens, de aşa-numita Lojă albă, în care sunt reunite individualităţi omeneşti înalt evoluate şi individualităţi de o factură şi mai înaltă.Ce fac ele acolo? Ele lucrează; ele conduc evoluţia pământească; în timpul conducerii evoluţiei pământeşti ele elaborează un plan foarte bine stabilit. Realmente, aşa stau lucrurile, că în cursul evoluţiei fiecărei planete se elaborează de către puterile conducătoare un anumit plan. În timp ce Pământul evoluează, în aşa-numita Lojă albă a Pământului se întocmeşte în cele mai mici detalii planul pentru felul cum trebuie să evolueze următoarea planetă, Jupiter, care va lua locul Pământului. Planul este dezvoltat în cele mai mici amănunte. În aceasta constă binefacerea şi norocul unei evoluţii, că se acţionează în concordanţă cu acest plan.

Dacă acum o evoluţie planetară ajunge la sfârşit, dacă deci Pământul nostru va fi ajuns la capătul evoluţiei sale planetare, atunci şi Maeştrii înţelepciunii şi armoniei

sentimentelor vor fi gata cu planul pe care îl au de elaborat pentru Jupiter. Iar acum, la sfârşitul unei asemenea evoluţii planetare, se întâmplă ceva extrem de curios.

Printr-o anumită procedură, acest plan este infinit micşorat şi în acelaşi timp infinit multiplicat. Aşa încât din întregul plan jupiterian vor exista infinit de multe exemplare, însă la scară extrem de mică. Aşa a fost şi pe Lună: planul evoluţiei pământeşti a fost multiplicat şi micşorat acolo infinit de mult. Şi ştiţi ce este acest plan micşorat care a fost elaborat acolo în spiritual? Acesta sunt atomii reali ce stau la baza întregului Pământ. Iar atomii care vor sta la baza lui Jupiter vor fi de asemenea planul elaborat acum în cadrul Lojei albe conducătoare, transpus „en miniature". Doar cine cunoaşte acest plan poate cunoaşte şi ce este un atom.

Dacă dumneavoastră veţi vrea, încet, încet, să cunoaşteţi acest atom care stă la baza Pământului, atunci pentru cunoaşterea acestui atom vă vor veni în întâmpinare tocmai acele entităţi, acele fiinţe sublime ce pornesc de la marii Magi ai Lumii.

Desigur, noi nu putem vorbi decât aluziv despre aceste lucruri, dar putem cel puţin să dăm ceva care ne oferă o noţiune despre ceea ce este vorba aici.

Pământul este, într-un anumit fel, compus din aceşti atomi ai lui. Orice fiinţă, dumneavoastră înşivă, sunteţi toţi alcătuiţi din aceşti atomi. Prin aceasta, prin faptul că purtaţi în dumneavoastră într-un număr infinit şi în miniatură planul pământesc care a fost elaborat anterior, dumneavoastră sunteţi în rezonanţă cu întreaga evoluţie pământească. Acest plan pământesc a putut fi elaborat pe starea planetară anterioară Pământului nostru, Luna, doar prin faptul că au acţionat nişte fiinţe conducătoare în concordanţă cu întreaga evoluţie planetară ce porneşte de

la Saturn şi continuă cu Soarele şi Luna. S-a pus însă apoi problema de a da numărului infinit de atomi ceea ce îi aduce în raporturile juste, ceea ce îi corelează şi îi coordonează în mod just. Spiritelor conducătoare ale Lunii le-a fost posibil să întreprindă acest lucru, doar dacă dirijau evoluţia pământească pe o traiectorie foarte bine stabilită, ceea ce eu am pomenit deja adesea.

Când după evoluţia lunară Pământul a apărut din nou, el nu a fost încă propriu-zis „Pământ", ci Pământ plus Soare plus Lună; un corp pe care l-aţi obţine dacă amestecaţi la un loc Pământul, Soarele şi Luna şi aţi face din acestea un singur corp. Acesta a fost Pământul la început. După aceea s-a separat mai întâi Soarele, şi odată cu el acele forţe care, pentru om, erau prea diafane şi spirituale şi sub a căror influenţă s-ar fi spiritualizat prea repede. Dacă omul s-ar fi aflat doar sub influenţa forţelor cuprinse în acest corp comun Soare-Lună-Pământ, el nu ar fi coborât în evoluţie până la nivelul materialităţii fizice, şi atunci nu ar fi putut ajunge la acea conştienţă de Sine, la acel Eu, la care trebuia să ajungă....

PARTEA a III-a

XVI. RAPORTUL OCULTISMULUI FAŢĂ DE MIŞCAREA TEOSOFICĂ

Berlin, 22 octombrie 1905 (după-amiaza)[21]

Doresc să aduc încă o dată la cunoştinţă [Nota 181] că mâine dimineaţă îmi permit să ţin o conferinţă privitoare

[21] În contextul Adunării generale a Secţiunii germane a Societăţii teosofice.

la anumite probleme oculte actuale legate de Francmasonerie, Iar aceasta urmează să se întâmple, conform uzului ocult vechi, separat pentru domni şi separat pentru doamne. La ora zece va avea loc conferinţa pentru domni, la ora unsprezece jumătate conferinţa pentru doamne. Veţi întreba probabil de ce se menţine această uzanţă, care abia în concepţia teosofică despre lume va fi depăşită. Aceasta va reieşi din cuprinsul conferinţelor, şi mi-aş mai permite să remarc că mâine seară la ora opt se va ţine Adunarea ordinară a Ramurii Besant [Nota 182].

Aşadar, acum aş dori să vorbesc despre raportul ocultismului faţă de Mişcarea teosofică şi despre alte câteva probleme conexe. S-a vorbit mereu şi mereu dacă Mişcarea teosofică, în măsura în care ea se exprimă în Societatea teosofică, ar fi o Mişcare ocultă, sau dacă în Mişcarea teosofică ar trebui făcut abstracţie de orice ocultism.

Mişcarea teosofică ca atare, în măsura în care ea se exprimă în Societatea teosofică, nu poate fi o Mişcare ocultă. Mişcarea ocultă are alte premise decât acelea care se pot exprima în Societatea teosofică. Societăţi oculte au existat în toate timpurile. Acestea au necesitat înainte de toate un lucru: prin întregul specific al activităţilor ele aveau nevoie de un fel de organizare ierarhică. Aceasta înseamnă că membrii unei astfel de Societăţi, ai unei astfel de Frăţii, erau orânduiţi după grade. Fiecare grad, de la primul până la ultimele grade, gradele nouăzeci, avea sarcina sa bine precizată, în cadrul fiecărui grad existau sarcini foarte precise. Nimeni nu putea fi promovat într-un grad superior înainte să-şi fi îndeplinit cerinţele gradului inferior.

Eu nu pot indica decât la modul general de ce lucrurile stau aşa. Şi tot în general trebuie să vorbim aici despre sarcinile unor astfel de Frăţii oculte. Venerabilii prieteni, care m-au auzit deja vorbind adesea despre astfel de lucruri, mă vor înţelege astăzi cu atât mai bine. Frăţiile oculte sunt Frăţii conducătoare ale omenirii. Ele au sarcina să pregătească viitorul. Tot ceea ce urmează să se întâmple în viitor se pregăteşte deja în prezent, îşi găseşte în prezent expresia într-o idee, un plan, care va fi realizat în viitor. Dacă urmăriţi însăşi evoluţia pe plan exterior a neamului omenesc, veţi observa că lucrurile care şi-au găsit mai târziu o transpunere în realitate, au încolţit mult mai devreme ca idee şi au căutat o expresie în capetele şi sufletele personalităţilor şi individualităţilor conducătoare. Luaţi de exemplu maşina cu aburi. Dacă urmăriţi această chestiune în trecut, felul cum s-a dezvoltat maşina cu aburi pornind de la fapte simple, veţi afla că ideea maşinii cu aburi este conţinută deja în oala de gătit umplută cu apă care fierbe şi că ea s-a continuat de la această formă simplistă până la cel mai complicat mecanism.

Acestea sunt însă lucruri mărunte pe lângă marele edificiu al omenirii, pe care îl avem în faţa noastră. Lucrurile cele mai importante presupun perspective mult mai mari şi mai pline de importanţă. Ele presupun ca ceea ce urmează să se întâmple într-un viitor cu mult mai îndepărtat, să fie într-un anumit mod pregătit deja de astăzi. Cum se poate întâmpla aşa ceva? Prin faptul că ne stă la îndemână să sădim încă de astăzi în lume forţele ce urmează să devină active în viitor. Tot cea ce se va întâmpla în viitor aici, pe planul fizic, se pregăteşte deja cu mult mai devreme pe planurile astral şi devahanic, cu mult mai devreme decât se întâmplă aici, pe planul fizic; aşa încât evenimentele viitoare pot fi urmărite realmente,

conform forţei lor, în planurile şi lumile superioare. Dar omul nu poate acţiona aşa cum trebuie în viitor, dacă nu pregăteşte această acţiune dintr-o cunoaştere a forţelor implicate. Omul este o creatură conştientă de sine şi trebuie să-şi ia soarta în propriile mâini. De aceea, întotdeauna au existat fraţi mai avansaţi ai neamului nostru omenesc, care pot privi nu numai în planul fizic, ci şi în planurile superioare.

Să încercăm să înţelegem mai bine ce înseamnă să priveşti înainte în planurile superioare. Să presupunem că dumneavoastră aveţi un heleşteu cu apă. Dumneavoastră puteţi prevedea că dacă temperatura scade, heleşteul va îngheţa, că pe el pot patina copiii şi aşa mai departe. Acelaşi raport există şi între aşa-numitul plan astral şi planul fizic, adică lumea noastră. Şi anume, dacă urmărim fenomenele pe planul astral, putem efectiv vedea cu ajutorul celor petrecute în astral cea ce se va întâmpla în viitor, oarecum ca o solidificate a acestora. Şi astfel, din evenimentele astrale putem deduce ceea ce va apărea mai târziu condensat pe planul fizic, întâmplările de pe planul fizic nu sunt altceva decât evenimente petrecute anterior în lumile superioare şi solidificate.

Un exemplu: În întreaga Antichitate au existat Misterii. Acestea aveau sarcina să primească în ele oameni pe care să-i iniţieze în secretele existenţei, sau – aşa cum spune Ioan în Apocalipsa – să arate ceea ce urmează să se întâmple „în curând”, adică în viitor. În asemenea lăcaşe de Temple erau instruiţi acei discipoli ce trebuiau să fie admişi pentru gradul întâi. Exista apoi un învăţământ şi pentru discipoli mai evoluaţi şi pentru alţii din ce în ce mai evoluaţi. Prima treaptă era aceea în care cei în cauză îşi purificau corpul astral. Această treaptă consta în aceea că ei îşi însuşeau nu doar etica civică obişnuită. Etica civică se

presupunea existentă deja; ceea ce intră în discuţie aici trebuia urmat în stricta îndeplinire a datoriei. Dacă discipolul urca apoi pe trepte din ce în ce mai înalte, spre idealuri tot mai înalte, dacă se ridica din pasiunile şi instinctele vieţii obişnuite la dorinţe aflate deasupra oricăror micimi omeneşti şi îşi purifica plăcerea şi neplăcerea sa astfel încât chestiunile de importanţă majoră, universală ale neamului omenesc să devină ale sale proprii, dacă el se ridica cu simţirea şi afectele sale deasupra propriei persoane încât să ajungă la empatie şi compasiune, atunci el era pe cale de a-şi purifica corpul astral. Atunci el avea acces la corpurile mai dense, îi era permis să lucreze asupra corpului lui eteric. I se dădea voie nu doar să metamorfozeze materia astrală maleabilă, suplă şi flexibilă din corpurile sale spiritual şi sufletesc, ci şi să intervină în corpul său eteric. Atunci el era ceea ce se cheamă un Chela. Un astfel de Chela este o persoană care nu numai că recunoaşte datoriile superioare, care nu numai că a mers cu purificarea până acolo încât a făcut din îndatoririle omeneşti propriile sale îndatoriri, ci s-a înălţat deasupra chestiunilor mai mult sau mai puţin înalte ale diferitelor popoare, chiar şi ale diferitelor confesiuni. Privirea sa s-a îndreptat asupra vieţii întregii omeniri. Iar prin intermediul corpului său eteric, organizat de acum până în cele mai mici amănunte, el devine un participant la marile probleme ale edificiului pământesc. Pentru aceasta trebuiau să se întâmple următoarele.

Chela trebuia să inhibe, să neutralizeze toate forţele care îl împiedicau să lucreze la corpul său eteric. Dacă dumneavoastră aveţi în faţă un om, el are, desigur, corpul fizic, corpul eteric şi corpul astral. Chela şi-a purificat corpul astral şi poate lucra în lăuntrul corpului său eteric. Dumneavoastră veţi înţelege de ce trebuie să facă omul

această purificare a corpului său astral. Ce se întâmplă deci, dacă corpul astral este purificat? Ce pătrunde atunci în corpul eteric? Pătrunde ceea ce s-a pregătit în corpul astral. Lucrurile care trăiesc în corpul astral se imprimă în corpul eteric. Atâta timp cât lucraţi la corpul astral, dumneavoastră puteţi prelucra încontinuu greşelile: materia astrală este diafană şi maleabilă; dumneavoastră o puteţi aduce oricând în echilibru. Când însă un om în calitate de Chela a început să-şi dezvolte corpul eteric, în corpul eteric se imprimă aceste însuşiri, iar aceasta devine mult mai durabil. Dacă omul ar face durabilă eroarea pământească, el ar putea deveni un exemplar periculos al omenirii. De aici şi avertismentul continuu asupra necesităţii purificării. Corpul eteric este impresionat prin forţele ce acţionează asupra lui. Dacă vi-l imaginaţi separat de corpul fizic, el are o cu totul altă elasticitate. Când este coborât în corpul fizic, acesta îl ţine captiv în forma sa; dar în tot acest timp cât zăbovește acolo este, în primă instanţă, prea slab pentru a imprima în sine astralitatea care a trecut prin catarsis.

De aceea, în întreaga Antichitate trebuia procedat în felul următor. Acele forţe care prejudiciau elasticitatea corpului eteric, trebuiau mai întâi eliminate. Acest lucru se făcea aducând întregul corp fizic într-o stare letargică. Omul stătea întins acolo, iar corpul eteric era scos din corpul fizic. Corpul fizic zăcea apoi ca şi mort, iar corpul eteric era modelat conform propriilor lui forţe. Aceasta era „punerea în mormânt". Omul respectiv era transpus în această stare letargică pe durata a trei zile, trei zile şi jumătate. Atunci el putea lucra la corpul său eteric. Apoi, după ce şi-a modelat corpul eteric corespunzător corpului său astral, el revenea în corpul fizic. Atunci el avea

deşteptată în sine viaţa interioară, era atunci un „înviat” şi primea un nou nume.

Aceasta era o acţiune care avea loc pe planul astral. Tot ceea ce eu am descris, se petrecea pe planul astral; corpul fizic nu avea nimic de-a face cu asta. Acest eveniment se repeta în toate Misteriile Antichităţii. Orice iniţiat cunoştea acest lucru. Imaginaţi-vă acum acest proces condensat, coborât pe planul fizic, că s-a întâmplat ceva cu acest fenomen, care înainte se petrecea doar în astral. Prin comparaţie, este ca şi cum, de exemplu, acolo unde mai înainte aveaţi apă, acum aveţi o bucată de gheaţă. Pentru ca o atare condensare în fizic să fie posibilă cândva, trebuie să coincidă, să conveargă multe astfel de evenimente astrale. Prin faptul că prin apariţia lui Christos s-a întâmplat pe planul fizic ceva ce anterior se petrecuse de multe, multe ori pe plan astral în lăcaşele de Misterii, Misterul de pe Golgota a devenit posibil istoric, a putut fi coborât pe planul fizic. Pe baza acestui exemplu noi învăţăm să înţelegem că viitorul este pregătit în mod real în Frăţiile oculte.

Dacă acum ne întrebăm: Ce se întâmplă de fapt acolo? – putem răspunde astfel: Desigur, în gânduri, în idee, putem înţelege foarte multe lucruri. Dar ideea nu are nicio realitate. Ideea nu este altceva decât ceva coborât de pe planurile superioare pe planul fizic. Ceea ce gândeşte omul în legătură cu aceasta este însă lucrul cel mai ineficient, deoarece aceasta există doar pe planul fizic. Cu totul altceva este dacă în întâmpinarea acestei idei se vine cu ceva ce, de asemenea, provine din sferele superioare. Luaţi de exemplu teoria despre muzica sferelor a lui *Pitagora* [Nota 183], aşa cum a predat-o el discipolilor săi. Filosofii caută să prezinte muzica ocultă a lui Pitagora ca un sistem extrem de simplu. Intelectul îl poate înţelege repede.

Pentru el însă era important ca discipolul să ajungă la aceasta abia după ce sufletul, după ce dispoziţia sa sufletească era pregătită în mod corespunzător. Tot astfel este imposibil să îi explici cuiva, care nu are niciun simţ pentru tablouri ce îşi au originea în astral, să îi explici în sensul profund tabloul Madonei Sixtine a lui Rafael. Sentimentul, sufletul afectiv, trebuie să facă un efort de a se înălţa până la el. Ceva ce în idee te lasă de obicei rece, aici, în tablou, îţi apare artistic plin de viaţă, drept gândul cosmic divin, drept gândul după care forţele divine au creat lumea, iar o simplă trăsătură de penel devine ceva sfânt! Prin faptul că gândurile se încolăcesc în jurul elementului divin, al Dumnezeirii, gândul se oferă influenţei divine. Aşadar, într-o astfel de instruire este vorba de a-l pregăti gradat pe om pentru cum să se apropie de marile gânduri cosmice, cum să le primească. Treptat, odată cu pătrunderea în aceste măreţe gânduri cosmice, el adaugă acestora forţa activă, forţă în mod obişnuit ocultă, care pregăteşte deja dinainte, în Astral, viitorul pentru planul fizic. Dacă, eventual, fratele conducător al oamenilor are alături de el discipoli care aderă la aceste idei pătrunse de spirit, atunci acestea sunt o forţă care îi ajută şi lui în perspectivă,în acţiunea lui în lumea exterioară; iau naştere marile centre spirituale, marile lăcaşe ale acţiunii spirituale. După cum vedeţi, ceea ce eu am numit ocultism are realmente foarte mult de-a face cu progresul omenirii. Iar în epoca noastră noi avem o sarcină deosebit de importantă. Să încercăm în câteva cuvinte să arătăm doar, cum am ajuns noi la această sarcină a noastră.

Noi am apărut, în cadrul marii rase-rădăcină a omenirii care populează acest Pământ, odată cu ridicarea din talazurile mării a pământului pe care locuim astăzi. Marea rasă-rădăcină ariană a devenit rasa dominantă pe

acest Pământ, după ce rasa atlanteeană a început treptat să dispară. Dacă ne privim pe noi înşine, cei de aici din Europa, suntem a cincea subrasă a marii rase-rădăcină ariene. Prima subrasă a trăit într-un trecut foarte îndepărtat, în vechea Indie. Iar actualii indieni sunt urmaşii acelei prime subrase, a cărei viaţă spirituală mai subzistă în străvechile Vede ale indienilor [Nota 184]. Cu toate acestea, Vedele sunt doar slabe ecouri ale vechii culturi a Rishilor. De atunci n-a mai rămas nimic scris; pe atunci exista doar o tradiţie orală. Au urmat apoi subrasele a doua, a treia şi a patra. Cea de a patra a primit Creştinismul. Vedem apoi că la mijlocul Evului Mediu s-a format a cincea subrasă, de care aparţinem noi şi popoarele învecinate.

Indienii antici ai primei subrase trăiau în alte condiţii decât noi şi erau, de asemenea, şi altfel organizaţi [fizic-corporal n.t.]. Chiar şi urmaşii lor actuali, indienii din ziua de azi, sunt fundamental diferiţi ca organizare faţă de popoarele noastre europene. Cel care cercetează ca ocultist deosebirile, află că la vechiul popor indian corpul eteric era mult mai puţin înlănţuit de corpul fizic, nu se adâncise atât de mult în corpul fizic, ci putea fi mult mai uşor influenţat de corpul astral. Aceasta avea drept consecinţă că rasa indiană putea transfera uşor ceva de la corpul astral la corpul eteric, că această rasă indiană putea să pătrundă uşor în corpul eteric. Aceasta nu înseamnă altceva decât că prin instruirea ocultă indianul putea ajunge mai uşor la anumite contemplări superioare. Cu cât corpul eteric poate fi mai uşor influenţat de către corpul astral, cu atât mai uşor este să acţionezi prin imagini, nu prin noţiuni abstracte, asupra corpului eteric. Cu atât mai uşor îi este cuiva să intre în legătură cu domeniile superioare prin reprezentări imaginative, dacă parcurge în Astral

disciplina yoga. Acestea acţionează asupra corpului eteric, care încă mai este maleabil. În cazul unui suflet indian nu este nevoie să foloseşti noţiuni abstracte, ci poţi ajunge cu reprezentări imaginative extrem de simple la trepte de evoluţie foarte înalte.

De-a lungul diferitelor subrase, neamul omenesc s-a schimbat. Corpul nostru eteric este astăzi, sub influenţa corpului fizic, mult mai rigid decât pe vremea vechilor indieni. Aşa se face că noi trebuie să lucrăm mult mai puternic şi mai interior pentru a influenţa corpul eteric. Noi nu putem recurge la reprezentări semiconştiente, de vis. Trebuie să supunem totul unei concentrări intense, să lucrăm asupra interiorului nostru printr-o concentrare sufletească puternică, în suprasensibilul pur, nu doar prin noţiuni imaginative. O astfel de reprezentare care provoacă o puternică concentrare a fiinţei noastre interioare, poate acţiona atunci mult mai puternic asupra corpului eteric înlănţuit de corpul fizic. Corpul astral, ca să poată acţiona asupra corpului eteric, trebuia în vremurile de demult să fie ieşit din corpul eteric. Acum însă corpul eteric poate fi influenţat de corpul astral chiar şi din lăuntrul corpului fizic. Dacă am putea face acelaşi experiment care se utiliza în vechile lăcaşe misteriale şi am putea induce letargia, am fi în stare să acţionăm asupra corpului eteric. Când însă conştienţa pământească şi mobilitatea gândirii revin, acestea şterg imediat tot ceea ce corpul astral a imprimat în corpul eteric. Dacă vrem ca ceea ce am impregnat în corpul eteric să se menţină, trebuie să exercităm o influenţă puternică asupra lui. Misiunea ocultă este astăzi una diferită, ea este acum una mai mult interioară.

Şi vedeţi astfel şi că de-a lungul timpului apar diferenţe mari în şirul succesiv de şcoli oculte. Sistemul yoga al indienilor este ceva diferit de disciplina

rosicrucienilor. Disciplina rosicrucienilor mizează pe ceea ce eu v-am explicat acum. În afară de aceasta mai intervine şi altceva. Trebuia, pentru ca un astfel de progres să se întâmple cu adevărat, să se acţioneze asupra forţei intelectuale. Intelectul era solicitat mult mai intens ca înainte, putând, prin forţa de concentrare interioară, să realizeze transpunerea în dispoziţia de a cuprinde suprasenzorialul. Aşadar, în epoca modernă trebuia folosit într-o măsură mult mai mare un limbaj noţional în predare; trebuia pus accent pe dezvoltarea intelectuală şi pe capacitatea de reprezentare abstractă.

Comparaţi puţin transformările care s-au produs în cultură, începând din epoca veche indiană până în prezent. În India antică aveţi o intuiţie puternică şi o influenţă exterioară redusă a civilizaţiei; acum, în epoca noastră, este invers. Aceasta a făcut ca şi poziţia ocultismului să se schimbe în mod radical; efectul a fost acela că multe lucruri care mai înainte erau ţinute secret, astăzi au devenit un bun de uz comun în ştiinţă. Multe, foarte multe astfel de cunoştinţe şi noţiuni erau păstrate anterior în cadrul Frăţiilor oculte, iar omul ajungea la ele abia după ce şi-a preschimbat întreaga inimă. Astăzi ocultistul nu mai are la îndemână aşa ceva. El trebuie să cunoască multe din lucrurile care mai înainte erau rezervate pentru treptele de mai târziu ale iniţierii, devenite acum publice prin cultura lumii exterioare. Iniţiatul misterial trebuie să ia în calcul aceasta. Şi aşa a trebuit ca multe adevăruri, care înainte erau predate în şcolile oculte, să fie externalizate pe planul fizic.

Deja ceea ce se predă astăzi în şcolile elementare ne poate îndepărta de spiritual, dacă dinspre o altă direcţie nu ar veni şi nişte fundaluri oculte. Mai înainte elevul ştia că în spatele a ceea ce se preda în şcoală şi în lumea savanţilor ca materii didactice, mai era încă ceva înalt şi că, probabil,

el însuşi va putea ajunge cândva la această ştiinţă superioară. Ştia că el este un element în cadrul unui organism spiritual. Astăzi, în lumea democrată primim multe noţiuni care nu conduc la o astfel de concluzie. De aceea, edificiului ştiinţei exterioare democratice a trebuit să-i fie ataşat cumva vârful piramidei. Ştiinţa elementară despre forţele ascunse în natură, a fost de acum dată. Îi mai lipsea vârful care conduce la o concepţie spirituală asupra lumii. Şi pentru a-i fi dat aşa ceva, a trebuit să fie întemeiată o mişcare mondială. Mişcarea teosofică a fost gândită drept una de acest gen. De aceea, în anumite Frăţii, când s-a văzut că popularizarea legilor, ţinute până atunci secrete, a mers din ce în ce mai departe, s-a luat hotărârea de a se comunica lumii atât cât era necesar din secretele aflate în spatele lor, pentru a pune de acord ştiinţa lumii exterioare cu ştiinţa ocultă universală a Frăţiilor.

Aici ne aflăm în punctul în care putem să vedem legătura Mişcării teosofice şi a Societăţii teosofice cu ocultismul. Societatea teosofică nu este o mişcare ocultă, nu este o Frăţie ocultă, căci ea este ridicată pe o bază democratică, unde fiecare membru este egal cu toţi ceilalţi. Însă felul cum trebuie să concepem misiunea Societăţii teosofice este altceva. Misiunea Societăţii teosofice este pe planul fizic. Dacă vrem însă să o înţelegem deplin, atunci trebuie să putem privi în lumile superioare. Dar nu este vorba ca teosoful să poată privi deja în lumile superioare, ci ca în cadrul Mişcării să se dezvolte şi forţe oculte, pentru ca Societatea teosofică să poată fi un lăcaş din care ocultismul să poată radia şi să fie discutat. Este ceva ca o societate să fie o Frăţie ocultă, şi altceva ca ea să îşi spună: Noi nu suntem de fapt o Frăţie ocultă, însă în societatea noastră ocultismul se discută din nou.

Astăzi, când în fond întreaga omenire priveşte plină de dor către lumile superioare fără să găsească căile într-acolo, astăzi trebuie popularizată în mod corespunzător încă o parte a cunoştinţelor oculte. Iar această sarcină o are ocultismul în cadrul Societăţii teosofice. Întotdeauna au existat Mişcări spirituale care au acţionat fecundator întru dezvoltarea culturii şi pe plan fizic. Expresia lor exterioară nu este altceva decât materializarea pe Pământ a ceea ce a fost pregătit dinainte în spirit. Ce altceva să fie atunci când avem în faţa ochilor, de exemplu, operele unui Michelangelo sau Leonardo da Vinci? În aceste opere dumneavoastră aveţi proiectat ca prin farmec pe perete, în culori şi forme, ceva spiritual: tabloul este pătruns cu totul de ceea ce a trăit iniţial ca spirit în sufletul artistului. Spiritualul premerge elementului care apare mai târziu, ca o expresie a lui în lumea materială.

Iar cultura materialistă exterioară nu este altceva decât expresia concepţiei interioare a oamenilor, devenită materialistă. Începând din 1850, în statele civilizate se răspândeşte cultura orăşenească pur materialistă. Vedem măreţia pe care ea a creat-o pe planul fizic, dar mai vedem şi ceea ce ea nu a putut crea. În domeniul artistic, de exemplu, ea nu a produs niciun stil cu adevărat nou, cu excepţia unuia singur: stilul magazinelor universale. Acesta este într-adevăr ceva strâns legat de civilizaţia noastră exterioară. Tot ceea ce este preluat de la epocile vechi nu are nicio legătură cu epoca actuală. Vom avea o cultură spirituală doar după ce vom fi construit o societate, ai cărei membri sunt cuprinşi din nou de o forţă spirituală, aşa cum a trăit ea înainte în Creştinism şi cum mai trăieşte încă cu dor aprins în cele mai bune suflete creştine şi care poate fi redobândită. Iar această cultură va da la iveală din nou artişti în toate domeniile vieţii. Dacă lăsaţi Teosofia să

trăiască în sufletele oamenilor, atunci ea va ţâşni din nou ca stil, ca artă din suflete, ea va fi aici şi pentru ochii şi urechile noastre. Lumea va putea fi din nou o expresie exterioară a spiritualului, dacă el este vieţuit deja de astăzi într-o astfel de societate.

În acest sens, Societatea teosofică ar putea sluji la făurirea culturii următoare. Dacă suntem laolaltă, atunci trebuie să ne fie clar că noi suntem precum nişte celule ce trebuie să se unească spre făurirea unei culturi viitoare. În sufletele noastre se pregătesc acele forţe ce vor transforma în viitor lumea, astfel încât ea va deveni o amprentă fizică a dispoziţiilor noastre sufleteşti şi a concepţiilor actuale de viaţă. Tot ceea ce astăzi este vizibil şi se manifestă, a fost odinioară ocult. După cum astăzi electricitatea este o forţă manifestă, tot astfel ea era odinioară ocultă. Şi ceea ce astăzi este încă ocult, este destinat să devină o forţă dinamizatoare pentru viitor. După cum cu milioane de ani înainte corpul acesta omenesc a fost pregătit de forţe ce există în jurul nostru, tot astfel se pregăteşte astăzi în noi un corp superior, un corp al viitorului; totuşi acest corp al viitorului va fi al nostru abia într-un viitor îndepărtat.

Să urmărim acum puţin drumul nostru evolutiv până în acest moment. Ce exista odinioară aici? – O conştienţă omenească confuză, sumbră – de jur împrejur lumea, ce arăta diferit de a noastră –, care era precum o oglindă visătoare. Oamenii aveau o conştienţă de vis. De asemenea, nici când evoluţia a cunoscut o dezvoltare în comunitate ei nu aveau parlamente, care se bazează pe un schimb de opinii; nu aveau nimic de genul acesta. Totul se reflecta pur şi simplu în conştienţă care se ridica în om. Şi organele noastre corporale actuale, prin ce au luat ele naştere? Prin faptul că acele forţe au lucrat la [plămădirea] omului. După cum acele animale şi-au pierdut vederea în peşterile

întunecate din Kentucky [Nota 185] deoarece nu au mai întrebuinţat-o, tot astfel forţele exterioare au organizat ceea ce noi avem azi drept ochi şi urechi. Acestea au fost dezvoltate de către forţele sunetului şi ale luminii şi au fost scoase treptat afară din organismul nostru. Din ceea ce trăieşte în prezent în noi se va dezvolta în viitor organismul nostru spiritual. Acele lucruri care stau în faţa noastră ca expresie a culturii noastre spirituale, bisericile şi aşa mai departe, operele de cultură care ne mijlocesc frumuseţe şi adevăr, ele se vor imprima în mădularele noastre fiinţiale superioare. Iar atunci când acestea vor evolua cândva până la nivelul unei vieţi proprii, ceea ce trăieşte acum în cultura exterioară drept frumuseţe şi adevăr va urca în interiorul nostru. Ceea ce percep acum ochii şi urechile noastre, sunt pietre de construcţie pentru organizarea unui viitor superior. Dacă privim lumea din acest punct de vedere, atunci interiorul omenesc capătă o cu totul altă importanţă.

Noi stăm prin aceasta în faţa unui fapt ce poate explica în mod simplu ceea ce se numeşte yoga sau disciplină interioară. Din cele ce am spus, dumneavoastră puteţi deduce că ceea ce Cosmosul a creat odinioară, ceea ce acţionat şi a activat ca forţă în lume, a fost receptat mai înainte de interiorul nostru. Ceea ce astăzi este în mine, a fost odinioară în afara mea: aceasta este ideea fundamentală a disciplinei oculte. Înainte să fi existat corpul nostru fizic, a existat deja corpul nostru eteric. Corpul nostru eteric este la rândul lui o structură care a fost configurată de corpul nostru astral. Şi de aici porneşte şi disciplina yoga. Cel care se angajează în disciplina yoga, coboară în corpul său eteric şi ştie că acolo găseşte forţa care l-a plăsmuit cu milioane de ani înainte. Corpul fizic s-a ridicat din temelia corpului eteric.

Nu pot descrie decât în linii mari felul cum se petrece coborârea în corpul eteric. Aici, în corpul eteric, există anumiți curenți, care sunt premergătorii organelor corporale fizice. Cordoanele nervoase ale sistemului simpatic, care merg până în spate [de-a lungul coloanei vertebrale n.t.], ganglionii nervoși ai sistemului nervos simpatic, sunt părți care au fost formate întâi în eteric cu milioane și milioane de ani înainte. Acesta este un proces care s-a derulat într-un trecut foarte îndepărtat. După aceea, după ce omul a avansat din ce în ce mai departe, a existat o vreme în care în cadrul acestui corp [eteric n.t.], care avea de acum în el rudimentul sistemului nervos fizic, a luat ființă structura care ne face capabili să dezvoltăm căldura corporală interioară, să fabricăm sângele cald. Aceasta este de asemenea o structură târzie dezvoltată din corpul eteric, influențată ulterior de forțele corpului astral. Din ceea ce a existat ca germene al creierului în corpul eteric, a luat ființă măduva spinării, ca celălalt pol al corpului eteric, care pe de o parte s-a dezvoltat drept creier și pe de altă parte drept căldură interioară a sângelui. Acest lucru s-a întâmplat în trecutul îndepărtat. La această structură a omului au lucrat nu numai forțele naturii, ci și ființe spirituale superioare.

Când yoginul se cufundă treptat în acest corp eteric, el pătrunde în vremurile de demult, în care forma sa spirituală originară a fost influențată de aceste forțe și ființe și în care a fost creat ceea ce trăiește astăzi în noi. Dacă omul s-a cufundat în felul acesta în viață, el poate ajunge prin această cufundare încă o dată până la acel punct. El coboară din cap în domeniile inferioare, create în timpuri imemoriale, după care se întoarce iarăși în cap. Aceasta este o descriere a căii oculte de cunoaștere, chiar dacă una sărăcăcioasă. Alte amănunte pot fi date în școlile

oculte. Aşa îşi forma discipolul înţelepciunii misteriale capacitatea de a privi în lăuntrul epocilor anterioare; urmează apoi o perioadă în care el poate întreprinde pelerinajul ocult. El ajunge la aceasta pe calea unui anumit exerciţiu, prin care îşi învinge Sinea sa personală şi prin aceasta încetează să fie micul Eu înlănţuit. Abia după aceea el poate îndeplini ridicarea în Univers. El coboară încă o dată în marea trecutului, luând astfel cu sine forţa cosmică. În linie urcătoare, urcând treptat, el poate urmări apoi în amănunt drumul pe care l-a parcurs. Încet şi treptat omul învaţă să păşească în jos, în marea forţelor sale plăsmuitoare, iar la urmă ajunge la un punct aflat în apropierea originii. Aşa trebuie să li se fi întâmplat oamenilor, cărora li s-a deschis pentru prima dată ochii spre a-şi îndrepta privirea în Univers. După aceasta, discipolului îi apare în faţă contopirea Eului cu marele Eu cosmic. Iar acum el trebuie să înveţe să spună către micul Eu: Eu nu sunt tu.

Este un moment important, în care el îşi limpezeşte această descoperire: Eu nu sunt tu. – Acesta este un moment în care începi să înţelegi că în natură există forţe mai înalte decât gândirea, că în afara ei există ceva care nu poate fi exprimat prin gândurile din prezent, dar care face ca doi oameni care vorbesc despre acelaşi lucru, la unul vorbirea să fie clară însă anostă, lipsită de spirit, iar a celuilalt să fie străbătută de o lumină caldă, care va făuri viitorul.

Dacă discipolul a ajuns atât de departe, el poate învăţa şi în alt mod decât a făcut-o până acum. El vieţuieşte atunci ceva cu totul deosebit. El este întâmpinat în lumea suprasensibilă de o fiinţă spirituală: el întâlneşte acea individualitate cu care fusese unit deja anterior. Acesta este un mare şi important mister, că anumite trepte ale

existenţei noastre se repetă. Noi urcăm conştienţi de la Manas spre forţele superioare. Noi am coborât odinioară din lumi spirituale, iar atunci aceeaşi fiinţă, pe care o întâlnim acum din nou pe treapta corespunzătoare acelui punct din trecutul îndepărtat, când ea se afla împreună cu noi, a cufundat ceva în noi. Ea este învăţătorul, aşa-numitul Guru. Atunci l-am întâlnit pentru prima dată; acum îl întâlnim din nou, dacă putem sesiza în mod conştient ceea ce el a cufundat în sufletele noastre şi noi am primit inconştient. Şi dacă coborâm apoi mai jos, întâlnim cele douăsprezece spirite care au trudit la crearea noastră: Spiritele voinţei, Spiritele înţelepciunii, Spiritele formei, Spiritele mişcării, Spiritele personalităţii sau egoismului, Spiritele focului sau căldurii, Spiritele amurgului sau crepusculului şi aşa mai departe.Toate acestea se arată simţului nostru spiritual în această coborâre în Univers pe drumul acestui pelerinaj. Şi doar aceasta ne dă posibilitatea să aruncăm o privire în viitor, să anticipăm ceea ce urmează să se întâmple „în curând", aşa cum spune autorul Apocalipsei.

Aceasta este problema (misiunea) ocultismului. Ea trebuie rezolvată, deoarece această rezolvare este necesară. Mişcări idealiste, mişcări de natură etică, există destule. Mişcarea numită Teosofie se deosebeşte însă de celelalte prin faptul că ocultismul ajunge în această Mişcare în mod conştient la Cuvânt.

Prin aceasta s-a exprimat clar raportul ocultismului faţă de Teosofie. Societatea teosofică nu poate şi nu vrea nicicând să fie o Frăţie ocultă. Ceea ce trebuie să-i dea forţă pentru împlinirea misiunii sale, ceea ce trebuie să-i dea viaţă, nu pot fi decât lucruri ce izvorăsc din ocultism. Societatea teosofică va prospera dacă se va avea înţelegere pentru cultivarea învăţăturilor oculte şi a vieţii oculte. Nu

este deocamdată imperativ necesar ca membrii înşăşi să fie ocultişti. Dacă însă Societatea teosofică ar uita că în ea pulsează acest sânge, ea va putea fi o societate interesantă, dar nu va putea îndeplini ceea ce s-a vrut de la ea de către puterile sublime care au stat la punctul ei de pornire.

Cine înţelege aceasta, nu va vrea niciodată să-i ia Societăţii caracterul ocult. Dar cine se situează astfel în Societatea teosofică, se pune într-o poziţie contradictorie. Pe de o parte trebuie să-şi îndrepte urechea spre locul de unde curg spre noi adevărurile oculte, iar pe de altă parte să-şi îndrepte atenţia spre viaţa exoterică, exterioară a Societăţii. Aceste lucruri trebuie separate strict unul de altul; ele nu trebuie niciodată amestecate. Dar nu trebuie nici să vorbim, atunci când vorbim de Societatea teosofică exterioară, despre personalităţi oculte aflate la punctul ei de pornire. Acele puteri ce trăiesc pe planul mai înalt şi care de dragul evoluţiei omenirii trăiesc în afara corpului fizic, nu se amestecă niciodată în aceste chestiuni exterioare. Ele nu dau altceva decât nişte impulsuri. Dacă noi acţionăm în mod obiectiv pentru răspândirea Societăţii teosofice, atunci marile individualităţi, pe care noi le numim Maeştri, ne stau întotdeauna alături; noi trebuie să ne adresăm lor şi să-i lăsăm să vorbească prin noi. Dacă este vorba despre răspândirea vieţii oculte, atunci vorbesc Maeştrii. Dacă este vorba doar de organizarea Societăţii, atunci lăsaţi aceasta în seama acelora care trăiesc pe planul fizic. Aceasta este deosebirea dintre curentul ocult şi cadrul organizării teosofice. Daţi-mi voie să exprim deosebirea dintre ceea ce curge ca un curent spiritual interior şi ceea ce se manifestă prin intermediul diferitelor personalităţi, aşa cum, probabil, poate fi ea exprimată cel mai bine: Când este vorba de viaţa spirituală, atunci vorbesc Maeştrii, când

este vorba de simpla organizare, atunci este posibilă eroarea, atunci Maeştrii tac.

XVII. FRANCMASONERIA ŞI EVOLUŢIA OMENIRII

I

Berlin, 23 octombrie 1905 (ora zece) (Doar pentru bărbaţi)

V-am rugat să veniţi la o mică discuţie despre problemele oculte, din cauză că trebuie să fim de acord că cel care participă la Mişcarea teosofică trebuie să se lămurească nu doar în privinţa lucrurilor exterioare, care sunt exprimate în programe, ci şi asupra direcţiei spre care poate conduce această Mişcare teosofică. Aşadar, acele curente oculte care trăiesc în Mişcarea teosofică sunt de fapt, într-o anumită privinţă, înrudite cu curentele oculte anterioare, în special la unul dintre acestea, care a dăinuit până în prezent, urmează să ne referim astăzi: Francmasoneria.

După cum ştiţi, în Francmasonerie, cel puţin până la sfârşitul secolului al XVII-lea, a fost strict interzisă admiterea ca membri a femeilor [Nota 186]. Acest lucru avea atunci un bun temei. Şi anume, dacă vreodată, în evoluţia lumii va fi suprimat motivul pentru care francmasonii nu au ca membri femei, atunci va fi sosit şi timpul ca munca Francmasoneriei pe planul fizic să fie înlocuită de munca teosofică. Deocamdată, munca teosofică este o muncă pregătitoare. La munca teosofică vor lua parte în egală măsură bărbaţi şi femei.

Dacă aş vrea să spun deci pe scurt de ce femeile trebuiau excluse din Francmasonerie, n-aş putea-o

exprima decât spunând că secretele ei nu trebuiau să fie divulgate tocmai adversarului; spre a nu-i trimite exact planurile sale de luptă. Aceasta nu se face în nicio campanie de război. Şi vom vedea că dintr-un anumit punct de vedere, în Francmasonerie este vorba de o anumită adversitate faţă de lumea feminină.

Francmasoneria este continuarea Alianţelor secrete şi a Frăţiilor străvechi. Asemenea Alianţe secrete, cel puţin în forma în care ele supravieţuiesc în Francmasonerie, au luat fiinţă chiar de la primii zori ai subrasei a patra a rasei-rădăcină a cincea, în care ne găsim în prezent, deci aceeaşi subrasă din care a izvorât mai târziu Creştinismul.

Dumneavoastră ştiţi că redactarea exterioară a Bibliei [Nota 187] merge în urmă cu doar câteva secole înainte de naşterea lui Christos, şi asta pe bună dreptate. Tradiţia orală a revelaţiei biblice a existat însă cu mii de ani înainte. Mai înainte nu se obişnuia notarea acestor lucruri, ci ele se perpetuau de la gură la gură. De aceea este îndreptăţit să presupunem că secretele pe care Moise le-a încredinţat preoţimii au fost puse pe hârtie abia mai târziu.

În perioada în care Biblia a apărut ca document în istorie, cade şi redactarea şi apariţia a ceea ce se cheamă Legenda francmasonică.

În cadrul evoluţiei cosmice, este întotdeauna o lege, ca ceea ce s-a întâmplat anterior, să se repete pe scurt mai târziu. Orice om repetă în trupul matern stadiile pe care rasa le-a parcurs deja. Fiecare planetă repetă în primele ei stadii treptele de evoluţie parcurse deja. Întotdeauna se repetă pe scurt ceea ce a existat deja anterior. La fel este cazul şi cu rasele. Primele trei subrase ale rasei-rădăcină a cincea sunt o repetare a condiţiilor terestre anterioare, doar că pe un anumit plan superior. Ceea ce s-a dezvoltat începând din era lemuriană şi de-a lungul erei atlanteene,

s-a repetat pe un anumit plan superior în subrasele întâi, a doua şi a treia ale noastre. Aşa încât ceea ce a existat mai înainte în era lemuriană pe o treaptă subordonată, avem acum pe o treaptă superioară ca repetare. Aceasta era – înainte să fi apărut bisexualitatea – un fel de ambisexualitate; o unisexualitate, în sensul că într-un individ erau reprezentate ambele sexe. Abia apoi a urmat separarea în cele două sexe. Aşadar, androginul abia ulterior a devenit un masculin şi un feminin. În rasa-rădăcină a noastră se repetă acum ceva asemănător pe plan spiritual. Acea cunoaştere, acea înţelepciune ce era proprie vechilor indieni, indienilor prevedici, are realmente ceva androgin – masculin-feminin – şi totodată ceva independent de orice dualitate, de orice principiu exterior. A venit apoi cultura celei de-a doua subrase. Aceasta este în sensul cel mai eminent o cultură spirituală de tip ambigen. De aceea şi apare aici dualismul: Ormuzd şi Ahriman, Bine şi Rău. Toate acestea se amestecă în cunoştinţe.

Să ne lămurim acum asupra modului în care s-a ajuns aici. La aceasta s-a ajuns prin aceea că iniţial, înainte să existe un sex masculin şi unul feminin, a existat o bisexualitate într-un singur individ. Noi trebuie acum să ne întrebăm: Ce anume din individ era partea fecundată, şi ce anume partea fecundatoare? În vechea mitologie greacă Zeus este reprezentat cu sâni proeminenţi de femeie [Nota 188]. În aceasta se exprimă un adevăr, care era cunoscut în vechile Misterii şi pe care ni-l atestă şi documentele, anume că sexul – dacă îl pot numi astfel – imediat premergător nouă, se asemăna fizic-exterior nu sexului masculin, ci celui feminin. Aşa încât înainte de separarea exterioară avem de-a face cu două sexe într-un individ, care din punct de vedere exterior – în expresia fizică şi în

simţire şi fiinţă – era în totalitate feminin. La originea neamului omenesc noi avem de-a face cu un individ bisexuat, cu propensiune spre latura feminină. Sexul bărbătesc a apărut abia mai târziu. Trebuie deci să ne fie clar că în acest individ, care are în sine ambele sexe, exista şi un element fecundator, o sămânţă bărbătească. Femeia avea bărbatul în sine. Dacă ne este clar acest lucru, că femeia avea în sine bărbatul, ne putem reprezenta şi că perpetuarea, conform noţiunilor noastre naturalist-ştiinţifice obişnuite, era asigurată. Este de reţinut faptul că aceasta s-a întâmplat atunci prin intermediul femeii.

A venit apoi vremea în care lucrurile trebuiau să se despartă. Ce caracter avea de fapt elementul fecundator în femeie, acel element care fecunda atunci natura feminină pe planul fizic? Ceea ce acţiona asupra femeii ca sămânţă, acesta era elementul masculin: iar acesta era spiritualul, înţelepciunea. Femeia dădea materialul, spiritul dădea forma. Plăsmuire pe plan exterior înseamnă înţelepciune materializată. În femeie acţiona înţelepciunea. Cele două s-au diferenţiat apoi, cele două lucruri, care anterior cooperaseră, apărând ca doi poli separaţi. Ceea ce mai înainte era comprimat într-un singur organ al omului, s-a separat, şi prin aceasta a luat naştere o dualitate în constituţia omenească. Această dualitate a luat naştere prin faptul că într-un individ fertilitatea, posibilitatea ca ovulul feminin să se perpetueze, a încetat. Ovulul feminin a pierdut posibilitatea de a fi fecundat din propriul corp. Avem astfel de-a face cu un feminin devenit nefertil şi un spiritual aflat deasupra. Prin scindarea organelor fizice s-a produs separarea celor două sexe, iar posibilitatea fecundării este dată acum prin intermediul celuilalt sex. Iau naştere doi indivizi, unul cu feminitate fizică şi celălalt cu

masculinitate fizică: înţelepciunea are la bărbat caracter feminin, iar la femeie caracter masculin.

Separarea este un proces exact, care poate fi urmărit. Aici însă noi trebuie să ne mulţumim cu simple aluzii. Avem aşadar de-a face cu înţelepciune colorată masculin la femeie şi cu înţelepciune colorată feminin la bărbat. Această înţelepciune colorată feminin [la bărbaţi] este pasivă, este aptă să înregistreze, să audă, să privească, să primească ceea ce există de jur împrejur, înţelepciunea colorată masculin [la femei], înţelepciunea activă, creează, dă naştere, este productivă. De aceea avem două tipuri de înţelepciune: înţelepciunea feminină, care este activă şi este, desigur, transmisă şi bărbaţilor, astfel că există şi suficienţi bărbaţi care preiau înţelepciunea feminină. În partea de jos progresează sexul, iar în partea de sus avem de-a face cu o intuiţie activă, care provine de la femeie, şi cu o cunoaştere pasivă, care poartă un pronunţat caracter masculin.

Vechea învăţătură misterială prezintă aceasta drept opoziţia dintre fiii lui Abel sau fiii lui Dumnezeu şi fiii lui Cain sau fiii oamenilor. Abel reprezintă intuiţia feminină activă, motiv pentru care el nu este în stare să primească ceva din exterior care să fie apoi prelucrat. El recepţionează Divinul, care îl străbate, care curge în intuitivul său. „Păstorul" simbolizează acest tip: El îngrijeşte şi cultivă cu mare atenţie viaţa, după cum intuiţia cultivă viaţa de înţelepciune divină. Cain are înţelepciunea masculină, care preia din exterior. Ea se îngrijeşte de solul pământesc, îl ară; materialul este afară. El devine „plugar", agricultor. Ce realizează acum această înţelepciune cainică, această ştiinţă de Cain, întrucât ea, ca ştiinţă pasivă, este doar receptoare? Ce produce ea?

Există o legendă importantă foarte interesantă, în care sunt exprimate simbolic pentru Francmasonerie aceste adevăruri. Aceasta este Legenda Templului. Şi ea există din următorul motiv.

Biblia însăşi, Vechiul Testament, a provenit din înţelepciunea feminină, înţelepciunea intuitivă, ea poartă acest caracter fundamental. Vechiul Testament este înţelepciune feminină, înţelepciunea masculină nu a ajuns până la intuiţie. Ea s-a limitat să construiască şi să muncească; ea lua pietre şi făcea construcţii, lua metale şi făcea tot felul de mecanisme. Legenda Templului prezintă aceasta în felul următor:

Unul dintre Elohimi a fecundat-o pe Eva, şi atunci a luat naştere Cain. După aceea Iehova – un alt Elohim, numit şi Adonai – l-a creat pe Adam. Iar Adam l-a zămislit împreună cu Eva pe Abel. Această legendă opune deci înţelepciunea de Cain înţelepciunii biblice, astfel încât în zorii celei de-a patra subrase avem două curente opuse: Biblia, ca înţelepciune feminină, şi înţelepciunea Templului, ca opoziţie masculină. Ceea ce voia bărbatul [înţelepciunea masculină?], a fost *contrapus* înţelepciunii feminine deja în perioada precreştină. În continuare, se zice, Cain l-a omorât pe Abel, fratele său. Aceasta stă scris şi în Legenda Templului. Iehova a sădit discordie între neamul lui Cain şi neamul lui Abel, iar Cain l-a omorât pe Abel. Aceasta nu înseamnă altceva decât... [Urmează câteva fraze foarte neclare în stenogramă].

Care a fost urmarea apariţiei acestei înţelepciuni cainice? Urmarea a fost că fertilitatea, ce se perpetua prin propria înţelepciune, a fost omorâtă. Prin uciderea lui Abel de către Cain, cunoaşterea masculină a omorât în el ceea ce fusese creat de către Zei: posibilitatea perpetuării din sine

însuşi. Aceasta înseamnă că prin trecerea cunoaşterii în posesia bărbatului, în el este omorât Abelul.

Acesta este un proces în omul însuşi [Nota 189]. Prin cunoaşterea masculină este omorâtă forţa productivă, forţa creatoare, este omorât Abel. Acum stau faţă în faţă ca duşmani urmaşii lui Cain şi neamul celor care au fost puşi în locul lui Abel, urmaşii lui Set. Urmaşii lui Cain sunt cei care îşi utilizează înţelepciunea masculină la construcţia lumii exterioare; înţelepciunea pasivă este folosită la construirea lumii exterioare. Asupra ei nu se revarsă înţelepciunea divină. Din libertate, fără intuiţie divină, ea trebuie să zidească la construcţia lumii. Prin încercări, prin experienţă ia naştere ansamblul produselor pur minerale ale Pământului. Astfel, din neamul lui Cain se naşte Tubal-Cain, iar mai târziu din acelaşi neam se naşte Hiram-Abiff sau Adon-Hiram.

Mi-am rezervat dreptul...[Nota 190]

Dintre urmaşii lui Abel, cel mai puternic reprezentant este Solomon. Ei toţi au avut în subrasa a treia reprezentanţi în rândul preoţilor. Vechea înţelepciune preoţească era înţelepciunea intuitivă. Această înţelepciune, care înainte acţionase în femeie ca element fecundator, a fost metamorfozată pe o treaptă superioară în înţelepciune spirituală. Şi din această înţelepciune preoţească s-a născut Biblia. O înţelepciune feminină a devenit în acest mod Biblia. Înţelepciunea feminină este în stare să dea la iveală mari revelaţii privitoare la Divin; să spună cum stau lucrurile cu Îngerii şi Spiritele. A crea pe Pământ este treaba fiilor lui Cain. De aceea şi Tubal-Cain este strămoşul fierarilor. De aceea Solomon a trebuit să-l angajeze pe Hiram-Abiff, care a putut să-i construiască Templul. El îi construieşte regelui Solomon, urmaşul vechii înţelepciuni preoţeşti, Templul. Solomon este cel care a

transformat înţelepciunea preoţească în putere exterioară. Regalitatea, ca instituţie exterioară, a provenit din teocraţie.

Solomon l-a chemat deci pe Hiram-Abiff, şi astfel este construit Templul solomonic. Dar la curtea regelui Solomon vine acum regina din Saba, şi acolo se oficiază un fel de logodnă între cei doi. I se arată şi Templul, iar ea cere ca să-l cunoască pe constructorul acestui splendid Templu. Când face cunoştinţă cu constructorul acestui minunat Templu, în ea se petrece ceva cu totul ciudat. Asupra ei a căzut privirea lui Hiram-Abiff, iar aceasta a acţionat incendiar. Al doilea lucru care s-a petrecut a fost următorul. Când ea a vrut să-i vadă pe muncitori şi cum se desfăşoară toate aceste lucruri pe planul fizic, atunci Hiram-Abiff a luat semnul Tau, l-a ridicat în aer, iar muncitorii s-au adunat cu toţii precum furnicile. Prin aceasta ea îi devine necredincioasă lui Solomon. Câteva calfe, pe care Hiram nu a vrut să-i facă maiştri, îi vin în ajutor lui Solomon. Iar aceştia şi-au pus în cap să zădărnicească realizarea piesei celei mai grele, care atesta măiestria lui, adică turnarea Mării de bronz. În loc să se nască o operă de artă, curenţi de foc s-au împrăştiat în toate părţile. Hiram s-a străduit să tempereze toată această situaţie cu ajutorul apei; dar prin aceasta el sporeşte şi mai mult nebunia. O ploaie de foc se abate asupra tuturor şi îi acoperă. Hiram-Abiff este şi el cuprins. Dar o voce îi strigă să nu se teamă, căci din aceasta va ieşi cea mai mare izbândă a sa. Dintr-o dată el este luat de o fiinţă şi condus spre centrul Pământului. Acolo el îl întâlneşte pe Cain însuşi, către care a fost condus prin intermediul lui Tubal-Cain – creatorul artei forjării fierului. Atunci lui i se revelează o înţelepciune importantă. I se spune: Cunoaşte-l acum pe adevăratul Iehova, care este cauza pentru care tu

te afli aici. Dar Iehova îi urăşte pe Fiii focului şi vrea să-i nimicească; el vrea să nimicească propria sa creaţie. Dar voi nu trebuie să vă temeţi. Ţie ţi se va naşte un fiu, pe care tu însuţi nu ai să-l vezi, din care însă va ieşi un neam, din care se va naşte un nou cult al focului pe Pământ. – Cu ciocanul, pe care i l-a dat Tubal-Cain, el este în stare după aceea să realizeze Marea de bronz, şi prin aceasta să câştige şi mai mult simpatia reginei din Saba. Acesteia, într-o plimbare, îi apare o pasăre în aer, care arată semnul mistic Tau. După el, doica reginei recunoaşte că sub acest semn al lui Tau se ascunde viitorul înţelepciunii. La un festin, la care Solomon se îmbată, regina din Saba îi scoate de pe deget inelul de logodnă. Hiram-Abiff este însă doborât şi omorât de calfe. El nu mai este în stare decât să scrie cuvântul tainic pe un Triunghi de aur şi să ascundă acest Triunghi. El este căutat mai târziu şi închis, înglobat într-o piatră, care are forma de cub. Pe această piatră, care acoperă Cuvântul ascuns, stau scrise cele zece porunci.

Aceasta este înţelepciunea Templului, care a contrapus înţelepciunea masculină înţelepciunii feminine. Acestea sunt lucruri ce nu aşteaptă decât să fie explicate, ce nu au nevoie decât să fie cercetate în conţinutul lor ocult, pentru a se recunoaşte conţinutul profund.

Reflectaţi puţin, Hiram-Abiff este condus la strămoşul neamului său. Acolo el primeşte o instrucţiune: i se spune că Iehova este un duşman al Fiilor focului. Cine sunt Fiii focului? Aceştia sunt cei care s-au putut naşte abia prin separarea sexelor, prin acţiunea unui bărbat fizic asupra unei femei fizice. Focul este forţa de acţiune a sămânţei bărbăteşti. În sămânţa bărbătească trăieşte focul în sensul ocult. Această forţă fundamentală a trebuit să fie creată de către Iehova, pentru ca perpetuarea neamului omenesc să poată avea loc. Iehova i-a creat pe Fiii focului, ceea ce a fost

posibil doar pe baza acestui foc. De aceea el este duşmanul Noului. El a fost cel care a dus mai departe vechiul mod de perpetuare. Aşadar, ceea ce a fost creat acolo a fost doar o stratagemă, motiv pentru care el s-a îndreptat din nou spre preoţi şi i-a făcut propovăduitorii lui. El a pus să se predice puterea sa şi măreţia şi slava propriei înţelepciuni prin înţelepciunea preoţească. Prin înţelepciunea preoţească este propovăduită înţelepciunea lui Iehova.

Hiam-Abiff este deci capabil să preia sarcina realizării Mării de bronz, adică transformarea regnului mineral prin artă. Lui i se mai spune de asemenea, că i se va naşte un fiu, care, chiar dacă el însuşi nu-l va vedea, va da naştere unui nou neam. Acest fiu nu este altul decât noul neam, care va lua locul celui vechi, neamul actual; noul neam, la care nu mai este nevoie de unirea celor două sexe, ci la care perpetuarea se poate face din nou printr-un singur individ uman. Aici se face trimitere la un viitor îndepărtat. Vechea cultură femeiască a fost înlocuită de cea bărbătească. Femeiescul, drept conformaţie fizică, va dispărea. Bărbătescul trebuie să aibă atunci în el o forţă pentru a da naştere din el însuşi unui individ. Şi unde este situată această forţă?

Înainte, masculinul şi femininul erau într-un singur individ. Când aceştia doi s-au separat, s-a produs o deşurubare a individului actual. A luat naştere partea superioară. Ceea ce [astăzi] este partea superioară, era unit atunci cu organele sexuale. Ceea ce astăzi este organ sexual, este jumătatea forţei [de reproducere] de odinioară. De aceea şi forţa situată în laringe este cealaltă jumătate. Limbajul nu dă încă naştere la nimic. El trebuie mai întâi să fie pătruns de înţelepciunea de tip Cain, şi apoi să procreeze în acest fel. Dacă omul va fi dobândit forţa prin care laringele său va ajunge până acolo încât cuvântul

său devine creator, astfel încât prin cuvânt să dea naştere unor semeni de-ai săi, atunci întreaga forţă productivă va fi transferată asupra genului/sexului masculin. Ceea ce a fost creat odinioară prin intermediul Zeilor, va fi transferat asupra oamenilor. Când a fost pierdut Cuvântul? Atunci când a apărut bisexualitatea. El a fost îngropat, a fost ascuns. Doar fiii lui Cain l-au avut la strămoşul lor. Hiram-Abiff a putut primi cel puţin profeţia despre aceasta. El însă a fost omorât imediat după aceea.

Cuvântul a fost îngropat, însă este aici. Dacă el nu ar fi îngropat, omul ar fi de sine creator, după cum Elohimul este de sine creator [se creează pe sine însuşi n.t.][22]. De aceea „Cuvântul" în Francmasonerie nu este „Cuvântul" just, ci „Cuvântul" fals. Cuvântul just este ascuns. Cele zece porunci sunt gravate în piatră, care conţine Cuvântul ascuns. Ce sunt cele Zece Porunci? Sunt legile ordinii morale a lumii. Ele menţin o relaţie exterioară onestă, aşa cum este ea acum sub influenţa indivizilor din ambele sexe. De asemenea legi nu mai este nevoie dacă nu mai există două sexe. Este acea ordine omenească ce a luat naştere sub influenţa celor două sexe.

În Francmasonerie avem astfel o conservare a amintirii Cuvântului pierdut, care trebuie dobândit de către oamenii care activează în Francmasonerie, şi care poate fi dobândit doar dacă înţelepciunea masculină pasivă trezeşte în ea însăşi activitatea. De aceea, Francmasoneria spune: Tot ceea ce nu este creat de propria noastră ştiinţă, răspândită peste tot în lume, provine încă de la epocile vechi ale teocraţiei feminine. Pe aceasta nu vrem să o preluăm[23] [învingem?][24] pur şi simplu, ci şi sa începem un

[22] Germ.= selbstschöpferisch.
[23] Germ.= übernehmen
[24] Germ.= überwinden

nou vârtej/turbion al existenţei; noi trebuie să-i dăm însăşi cunoaşterii masculine de tip Cain intuiţia. Lucrul acesta ar fi imposibil dacă bărbatului i-ar fi luată forţa, făcând-o pe femeie părtaşă la cunoaşterea tainei. În clipa în care s-ar vorbi în faţa femeilor, totul va fi ineficient.

Aşadar, faptul că întregul sex feminin a fost exclus de la Francmasonerie, a fost o necesitate. Aceasta se explică prin legătura pe care o are organul cuvântului cu sexualitatea. Tot de aceea îşi schimbă şi bărbatul vocea la maturitatea sexuală. Schimbarea vocii nu este altceva decât expresia legăturii strânse pe care o avea în trecut organul vorbirii cu organul sexual. Acum veţi înţelege ce spune francmasonul: Exclusiv, doar bărbatul este chemat să rostească Cuvântul pierdut şi să-l toarne din nou în altceva; doar laringele modelat în gen masculin este în stare să pronunţe şi să ştie ceea ce se poate obţine din nou prin Cuvântul pierdut. Dacă îl concepem în acest fel, se va înţelege de ce femeii nu i s-a permis să poarte prin intermediul gurii Noul. – Este ridicol să vezi argumentul pe care îl aduc savanţii: femeile nu sunt primite pentru că ele nu-şi pot ţine gura şi răspândesc tot ce aud. – Laringele feminin a rămas ca un fel de rudiment. Laringele bărbătesc este însă acela care se structurează într-un organ al viitorului.

După cum vedeţi, este vorba de legături profunde şi importante, iar expresia „mason”/zidar trebuie luată în sensul cât se poate de propriu. De aceea, în epoca greacă şi romană masonii erau constructorii lucrurilor ce trebuie să exprime frumuseţe. Domurile, templele şi alte edificii importante erau construite de aceşti constructori.

Chestiunea, desigur, stă astfel că o parte din ceea ce s-a executat prin intermediul alianţei francmasonice a trebuit să fie luată tot de la vechea înţelepciune preoţească.

Aveţi astfel din nou un amestec de înţelepciune feminină şi o tendinţă masculină. În fond, secretul Francmasoneriei este ceva ce încă nu este dezvăluit, ceva ce încă nici nu există, care deci nici nu poate fi trădat, întrucât nici nu există. El este ceva ce va fi rostit cândva, atunci când forţa productivă va fi inerentă Cuvântului.

Acestea sunt câteva cuvinte care îi pot clarifica ocultistului ideea de Francmasonerie. Până în secolul al XVIII-lea încă se mai ştia că lucrurile stau astfel. Abia atunci când s-a pierdut legătura cu lumile superioare s-a pierdut şi în Francmasonerie conştienţa a ceea ce fusese pierdut. Şi totuşi nu. S-a spus că Masoneria s-a banalizat, că nu s-ar mai şti semnificaţia. Trebuie însă să ne fie clar, că tot ceea ce există aici ca simboluri îşi are originea în vechea înţelepciune preoţească, şi că tot ceea ce zace încifrat în simboluri, abia de acum trebuie să iasă la iveală. Înţelepciunea feminină propriu-zisă începe treptat să se piardă. De aceea s-a lăsat să dispară aşa-numitele grade înalte, păstrătoarele înţelepciunii feminine. Nu a mai rămas decât ceea ce se cheamă Masoneria ioaneică, care se ocupă deocamdată doar de lucruri lumeşti şi înţelege ceva doar despre acestea.

Dar şi acest lucru este perfect de înţeles şi natural, căci pe măsură ce materialismul s-a dezvoltat, înţelepciunea preoţească a trebuit să se piardă. Ce se poate întâmpla acum? Vechea înţelepciune a dispărut. Noi trebuie să trăim în exterior. Care este urmarea acestui fapt? Urmarea este că ceva mai bun poate interveni abia atunci când va apărea o înţelepciune care va fi din nou asexuată, care nu va mai fi legată de înţelepciunea feminină şi cea masculină, care nu va mai fi legată nici de

dogmatismul biblic[25] feminin, nici de Legenda Templului masculină. Această înţelepciune o găsim în Teosofie. În această înţelepciune ambele sexe se înţeleg. Aici, în femeie lucrează bărbatul care există în femeie şi în bărbat lucrează ceea ce, de asemenea, este asexuat.

Aici, în cunoaşterea planului superior se întâlnesc masculinul şi femininul. Este deci perfect normal ca fondul ocult propriu-zis să fie adus din Francmasonerie şi să se facă un nou început. Aşa ceva se cheamă un „vârtej"/turbion:

Aşa se împletesc de fapt lucrurile în epoca noastră. Aşa trebuie să gândim noi, o întrepătrundere. De aceea, Teosofia nu s-a sprijinit nici pe Legenda biblică, nici pe Legenda templieră, ci a cercetat sâmburele de înţelepciune în toate, care trebuie creat din nou, creat asexuat. Vedeţi acum că Teosofia este făcătoare de pace, aducătoare de armonie.

Cum s-a îmbinat aceasta cu rasa-rădăcină a noastră? Rasa noastră-rădăcină repetă ceva ce a existat deja anterior. Opoziţia, existentă deja în era lemuriană, ea a adus-o la o expresie clară pe plan spiritual. Opoziţia a trebuit să se reliefeze, deoarece mai înainte a fost sexul feminin, şi el este în linie coborâtoare, în timp ce sexul masculin este în linie crescătoare şi caută în sine forţa seminală, pe care femeia o are în ea. Dacă rămânem în regiunile inferioare, atunci noi trebuie prin ocultism să

[25] Germ. Bibeltum – cuvânt inventat, în sensul de adept necondiţionat al Bibliei.

facem o deosebire clară: Un om de rasă atlanteeană nu este neapărat să fie şi sufleteşte om atlanteean. La fel şi sufletul nu este legat de sex. Sufletele sexului feminin migrează continuu, până ce la un moment dat pot ocupa în comun corpurile pe care bărbaţii şi le-au creat ei înşişi, iar atunci pe Pământ va fi *un* singur sex.

Cât timp bărbaţii s-au contrapus femininului, ei au trebuit să tacă. Legătura dintre sexe a fost pregătită prin aceea că în secolul al XVIII-lea au fost întemeiate Lojile de adopţiune. În anul 1775 a fost întemeiată prima Lojă [Nota 191]. Atunci a fost pusă în mişcare o Masonerie, care are alte simboluri decât Masoneria masculină. Prin acest fapt însă, că astfel de Loji de adopţie ale francmasonilor-bărbaţi au primit şi femei, s-a pregătit interdependenţa sexelor. Membru al unei astfel de Loji de adopţiune a fost şi întemeietoarea Societăţii noastre [Nota 192]. Aici se înscrie şi chestiunea care trebuie considerată începutul Teosofiei. Teosofia este deci o misiune mondială, o misiune care are legătură cu curente oculte şi care trebuie să lucreze din lăuntrul Francmasoneriei în afară. Francmasoneria ar putea fi trezită încă o dată şi să ne poată ajuta.

Dar ideea mai profundă este aceea că în domeniul teosofic trebuie depăşită această tendinţă masculină unilaterală. În întreg Evul Mediu există deja o pregătire grandioasă pentru producerea celuilalt sex în bărbat pe cale spirituală. Prin concentrare, bărbatul produce în sine, mai întâi ca gând, ceea ce urmează să ia naştere mai târziu în el ca Fiinţă[26] Din acest motiv, în întregul Ev Mediu a luat naştere, ca o pregătire în acest scop, cultul Mariei. El nu este altceva decât concentrarea întru producerea femininului în masculin, în timp ce la femeie cultul lui Iisus

[26] Germ. Sein = fiinţă, existenţă, natură.

serveşte aceluiaşi scop. Cultul Mariei are la origine acest fundament.

Veţi înţelege acum ce confuzie a intervenit atunci când a apărut un Ordin care a rupt cu tot ce exista până atunci şi care vrea să recucerească vechea înţelepciune feminină. Se pune problema dominaţiei lumii, care trebuie cucerită. Dacă cineva vrea să lase vechea înţelepciune aşa cum este ea, el trebuie să cucerească lumea pentru vechile forţe. Un astfel de Ordin există: El este Iezuitismul. El şi-a pus în mod conştient această sarcină. De aici şi opoziţia atât de categorică dintre iezuiţi şi francmasoni.

XVIII. FRANCMASONERIA ŞI EVOLUȚIA OMENIRII

II

Berlin, 23 octombrie 1905 (ora unsprezece şi jumătate) (Doar pentru femei)

Lucrurile pe care vrem să le discutăm astăzi, nu au mai fost discutate până acum în faţa femeilor. De aceea este propriu-zis o îndrăzneală să vă vorbesc astăzi despre acestea. Dar anumite curente oculte fac necesară aceasta.

În cadrul acestor curente există unele lucruri de factură intimă, care până de curând nu dădeau voie să fie discutate în faţa femeilor, deoarece Frăţiile oculte – care aveau ca scop păstrarea acestor lucruri – aveau recomandarea severă de a nu primi ca membri femei. Ceea ce ei aveau de făcut în lume, trebuiau să-l facă în afara oricărei participări a elementului feminin. Această dispoziţie a fost până de curând respectată cu stricteţe. În ziua de azi, singura posibilitate de a crea o egalitate între cele două sexe este dată doar în Societatea teosofică. De

asemenea, aici este singurul lăcaş unde se vorbeşte în faţa femeilor despre aceste lucruri.

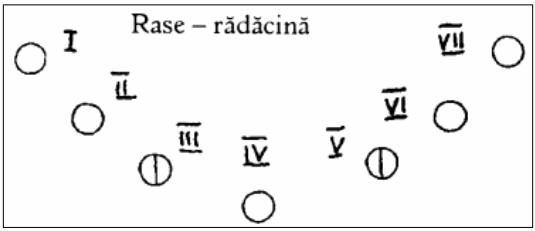
Ne întrebăm deci: De ce s-a făcut această separare a sexelor, care în Lojile de francmasoni a ajuns la o formă atât de grotescă? – Dacă vrem să înţelegem de ce s-a făcut de fapt această disociere, va trebui să exprimăm aceasta printr-o comparaţie puţin grotescă: Atunci când două puteri se războiesc, ar fi un lucru de-a dreptul nebunesc ca un comandant suprem să-i dezvăluie celuilalt comandant, cel duşman, planul său de campanie, înainte să înceapă lupta. Acelaşi lucru ar însemna, să-i livrezi duşmanului armele, dacă în Francasonerie ar fi atrase femei. Căci la francmasoni este vorba de un război, şi anume de un război împotriva spiritului feminin, de o opoziţie acerbă împotriva spiritului feminin ca atare. Această luptă a fost necesară, da, Francmasoneria ocultă a fost întemeiată de fapt chiar în acest scop. Din acest motiv şi uzanţa de a se vorbi separat în faţa celor două sexe despre lucrurile oculte. Trebuie găsită mai întâi o formă în care să poţi vorbi femeilor despre aceste lucruri.

Fondarea Francmasoneriei ne duce în urmă, în trecutul îndepărtat. Ea a luat fiinţă la începutul celei de-a patra subrase a rasei-rădăcină a cincea, în care ne aflăm în prezent. Tot atunci a fost aşternut pentru prima dată pe hârtie şi Vechiul Testament, care ne dă o explicaţie despre aceste lucruri. Se spune că spirite superioare i-ar fi făcut posibile lui Moise revelaţiile, pe care apoi el le-ar fi pus pe hârtie. Cunoştinţa privitoare la realităţile superioare exista însă cu mult înainte, şi a fost transmisă oral din generaţie în generaţie, de la gură de preot la gură de preot, până când ea a fost redactată în scris de *Esra* [Nota 193] – căruia i se atribuie punerea pe hârtie a acestor lucruri. Când Vechiul Testament a început apoi, prin mijlocirea preoţimii, să

devină o putere, atunci, dintr-un motiv foarte precis, a luat ființă în Frăția francmasonilor o puternică opoziție împotriva acestei cărți preoțești, Biblia. Desigur, ea a fost întotdeauna prezentă și a fost necesară. Noi trebuie să ne explicăm, de ce?

Cu un lucru trebuie să fim de acord, și anume că tot ceea ce se petrece pe plan fizic, trebuie mai întâi să repete într-un anumit mod fapte anterioare. Permanent are loc pe Pământ o repetare a evenimentelor din perioadele precedente. Omul trebuie să parcurgă înainte de naștere stadiile pe care le-a parcurs anterior într-o conștiență animală confuză. Tot așa epoca Renașterii din Evul Mediu, de exemplu, a fost o repetare a epocii antice grecești. Astfel de repetări găsim de asemenea și în procesele la nivel planetar, înainte ca Pământul să devină ceea ce este astăzi, o planetă de sine stătătoare, înainte să devină în runda a patra Pământul nostru actual, el a trebuit să repete mai întâi stările anterioare. Tot astfel, înainte ca în lume să apară realități noi, întotdeauna se produc repetări, într-o formă nouă, a treptelor anterioare. Așa s-a întâmplat în cursul rasei-rădăcină a cincea, în care spiritul oamenilor a trebuit să efectueze o repetare a rasei-rădăcină lemuriene, în care omul era încă unisexuat și apoi a devenit bisexuat, fapt ce a avut o mare influență asupra dezvoltării lui spirituale. În subrasa a treia a rasei-rădăcină a cincea, epoca babilon-egipteană, s-au repetat una după alta pe planul vieții spirituale toate situațiile care s-au petrecut cu omul fizic în epoca lemuriană.

Înainte să fi existat masculin și feminin, acestea două erau unite. După aceea cele două sexe s-au separat. Aceeași chestiune o avem în privința evoluției spirituale în rasa-rădăcină a cincea.

A III-a rasă-rădăcină: Scindarea evoluţiei fizice în două sexe, masculin şi feminin.

A V-a rasă-rădăcină: Scindarea evoluţiei spirituale în spirit feminin şi spirit masculin; în serviciu divin al lui Iehova sau Preoţime, şi Francmasonerie.

În prima subrasă, în cultura indiană, totul este încă elevat, sublim, deasupra planului fizic. Străvechea înţelepciune indiană, care îşi are originile în prima subrasă a celei de-a cincea rase-rădăcină, are legătură, din punct de vedere spiritual, în primul rând cu stările anterioare, când omul era încă androgin, şi nu cu planul fizic de astăzi. De aceea, acolo nici nu se face vreo referire la realitatea sexelor. În ea nu se vorbeşte de vreun principiu dualist; acesta a apărut abia în subrasa următoare. Vedele sunt dintr-o epocă mult mai târzie. În cea de a doua subrasă apare deja o scindare puternică. Locul în care se exprimă această scindare este Vechiul Testament, în care există o imagine minunată a acestui eveniment. În cartea Genezei se spune frumos şi clar, că înainte ca Iahve să-l fi creat pe om, a creat pe Pământ fructele, animalele şi aşa mai departe, iar la urmă l-a creat pe om, Adam, după care l-a împărţit pe acesta în două sexe.

Această prezentare se bazează pe o cunoaştere ocultă a faptelor fizice. Orice înţelepciune ocultă, bineînţeles, înfăţişează o legătură între întâmplări fizice şi înţelepciunea spirituală de mai târziu. Căci întâmplările

fizice au rezultat din înţelepciunea divină, iar înţelepciunea apare din nou mai târziu în viaţa fizică, din om. Există o legătură între înţelepciune, cunoaştere şi viaţa fizică.

Întreaga forţă fecundatoare şi roditoare care dă naştere unui nou om, a fost unită înainte într-un singur organ sexual. Apoi omul este divizat în masculin şi feminin. Cărui sex îi revine propriu-zis forţa de procreare? Este sexul feminin. De aceea, în mitologia străveche a grecilor, Zeus, care era venerat drept tatăl omenirii, este reprezentat cu un bust de femeie [Nota 194], cu un bust feminin. Zeus, ca fiinţă supraomenească, era mai apropiat de sexul feminin. Sexul feminin a fost aşadar primul, cel mai de timpuriu apărut, şi avea pe atunci în el forţa de a naşte individul, întregul neam omenesc. Această forţă de reproducere a existat în omul unisexuat, care în forma sa fizică exterioară se apropia mai mult de forma femeii, în acest om unisexuat, elementul fecundator era înţelepciunea, spiritul însuşi, iar repetarea acestui fenomen mai târziu este fecundarea spiritului feminin cu înţelepciune inspirată. Acest om din perioada unisexuată a fost rezultatul materiei cu care era înzestrată femeia şi a fecundării cu spiritul divin.

Trebuie acum să vă lămuriţi ce era acel lucru prin care femeia putea da naştere unui om. Fizic, avem în primul rând femeia care este fecundată de sus. Elementul fecundator era spiritul divin din femeie. Când a avut loc scindarea sexelor, diferenţierea care a intervenit a fost mai întâi, pentru sexul feminin, că organele spirituale de fecundare s-au transformat în organe ale înţelepciunii. Forţa masculină, pe care femeia o avea în sine, a transformat forţa creatoare în organe ale înţelepciunii. În felul acesta, femeii i-a rămas jumătate din forţa de reproducere; bărbatului i-a rămas forţa creatoare fizică.

Prin această separare au luat naştere, fizic, măduva spinării şi creierul cu cordoanele nervoase, reprezentate prin pomul vieţii şi pomul cunoaşterii. Organul înţelepciunii s-a dezvoltat în inelele coloanei vertebrale cu măduva spinării şi prelungirea ei în creier. Începând de acum, în om avem o dualitate. Aceasta sunt cei doi pomi de care se vorbeşte în documentele biblice, pomul cunoaşterii şi pomul vieţii.

Acum noile fiinţe se adaptează acestei mutaţii. Nu toţi indivizii feminini precedenţi au luat după aceea forma feminină. Într-o parte din ei, latura feminină, posibilitatea de a da naştere unor oameni s-a retras, rămânându-le drept înlocuitor forţa de fecundare, însă într-o formă complet diferită. Natura fizică s-a scindat într-una fecundatoare şi una fecundată. În mod similar s-a scindat şi natura spirituală. La indivizii feminini, spiritul are un caracter şi o nuanţă masculină; la bărbat are un caracter feminin. Aceasta este femeia care a mai rămas în bărbat.

Legenda biblică prezintă aceasta foarte exact. După cum se ştie, omului bisexuat i se interzice să mănânce din pomul cunoaşterii. Forţa pe care Iehova o pusese în om era aceea de a lăsa să acţioneze în femeie înţelepciunea sa. „Tu nu trebuie să mănânci din pomul cunoaşterii", este similar cu: Tu nu trebuie să desparţi forţa fecundatoare şi s-o faci independentă. – Căci prin aceasta femeii îi dispare forţa-Iahve, forţa fecundatoare. Când femeia a mâncat din pomul cunoaşterii, ea a creat premisa pentru a deveni independentă în înţelepciune, şi deci să înceteze a mai fi un instrument la dispoziţia lui Iehova, aşa cum plănuise acesta. În felul acesta ea a pierdut, odată cu forţa-Iehova, şi forţa de a se fecunda singură cu înţelepciune. Această forţă, după ce a mâncat [din pomul cunoaşterii], s-a plasat în afara sa şi i-a dat-o bărbatului prin măr. Astfel, femeia a devenit dependentă de bărbat. Lucifer a fost cel care l-a

adus pe om pe acest drum, pentru a-l face independent. Lui i s-a opus Iehova, şi de aceea a interzis să se mănânce din pomul cunoaşterii. Femeia însă mănâncă şi îi dă şi bărbatului. Bărbatul mănâncă şi el, după care urmează pedeapsa dispusă de Iehova. Trebuie să ia naştere corpuri noi, care să suporte Karma vieţii anterioare; în lume intervin moartea şi naşterea. Femeia nu mai este fertilă prin ea însăşi, ci a devenit nefertilă. Şi prin faptul că fecundarea vine din exterior, apare în lume şi posibilitatea unei asemenea morţi.

În tabloul povestirii biblice despre Paradis ni se înfăţişează această legătură profundă. Aceste tablouri conţin vechile tradiţii preoţeşti, în aceste tablouri s-a încorporat în mod alegoric o veche înţelepciune preoţească. Prin faptul că femeia a dorit să obţină cunoaşterea fizică, ea a devenit nefertilă în ce priveşte înţelepciunea spirituală. Ea i-a dat bărbatului, bărbatul a mâncat şi el, ei au devenit vinovaţi şi au fost alungaţi din Paradis, la crearea căruia ei nu au contribuit cu nimic. Aceasta este tradiţia preoţească veche despre apariţia sexelor. În ea se ascunde o cunoaştere profundă, aceea a legăturii cu procesele reale petrecute.

Ce s-a întâmplat deci prin faptul că femininul s-a detaşat de masculin? În care dintre sexe s-a menţinut mai mult umbra forţei spirituale productive a înţelepciunii, în partea bărbătească sau în cea femeiască? Am văzut că înţelepciunea femeiască are de fapt un caracter bărbătesc: acesta este elementul creator, productiv, intuiţia, ceea ce este original, ceea ce dă naştere. Aceeaşi forţă divină, care anterior a acţionat fecundator în femeie pentru a da naştere omului fizic, acţionează acum fecundator asupra cunoaşterii sâmburelui fiinţial divin din om. Religiile

acţionează prin cuvânt şi imagine spre promovarea şi potenţarea acestui proces.

Fiinţa feminină devine, din punct de vedere fizic, nefertilă, aceasta însemnând că ea nu mai poate scoate din sine niciun urmaş, aşa cum făcea înainte. Spiritul bărbătesc, pasiv, este acela care este nefertil din punct de vedere spiritual, însă bărbatul este cel care poate fecunda fizic. El se poate lăsa însă fecundat spiritual prin tot ceea ce există în lume. El devine acum fecundat spiritual, pentru a putea el însuşi să fecundeze fizic. La început, întreaga lume pătrunde spiritual cu putere în el. El este fecundat spiritual, femeia este fecundată fizic. Femeia în schimb este ea însăşi fertilă din punct de vedere spiritual; bărbatul este fecundat spiritual. Înţelepciunea masculină a fost fecundată prin faptul că toate s-au adunat şi s-au combinat în exterior. Aşa a luat naştere înţelepciunea bărbătească, care a fost înzestrată spre a acumula înţelepciunea lumească. Într-adevăr, ea nu a existat iniţial, precum cea de dinainte, care se revărsa de sus. Ea a trebuit mai întâi să fie adunată prin cunoaşterea lumii fizice. Înţelepciunea feminină dimpotrivă, ea a trecut de facto la preoţie. Înţelepciunea preoţească a devenit un bun [masculin n.t.], care iniţial îşi are rădăcina în vechea înţelepciune feminină. Iehova a putut menţine neamul omenesc doar scindându-l în două sexe. Au luat naştere două curente opuse: Francmasoneria şi Teocraţia, simbolizate prin Cain şi Abel.

Există acum o deosebire între înţelepciunea preoţească feminină şi activitatea, strădania masculină. Aceasta ne este înfăţişată în Legenda lui Cain şi Abel. Abel era un păstor; el se ocupa cu viaţa, viaţa aşa cum există ea deja. El este simbolul forţei dumnezeieşti moştenite, care în om acţionează ca înţelepciune, pe care el nu şi-o cucereşte singur, care curge cu putere în el. Cain creează

noul din ceea ce îi oferă mediul înconjurător: El reprezintă înţelepciunea masculină pasivă, care trebuie să fie fecundată mai întâi din exterior; care merge afară, în lume, pentru a aduna şi a crea din înţelepciunea acumulată. Cain l-a omorât pe Abel, ceea ce înseamnă: înţelepciunea masculină se apără faţă de înţelepciunea feminină, căci ea simte că trebuie să cucerească şi să transforme înţelepciunea fizică.

Vechii francmasoni şi-au propus ca ideal să accepte această provocare, de a face opoziţie. Ei voiau să se împotrivească înţelepciunii feminine, care s-a transferat la preoţime, prin înţelepciunea masculină. Biblia, prin marile ei simboluri, trebuia privită drept înţelepciunea intuitivă feminină transferată asupra preoţimii; acesteia ei voiau să-i contrapună înţelepciunea cucerită de bărbatul însuşi. Această luptă împotriva înţelepciunii preoţeşti a fost expresia opoziţiei francmasonilor. În acest sens, cei care colaborau trebuiau să se ţină departe de orice influenţă din partea înţelepciunii feminine. Această luptă avea de-a face cu evoluţia fizică, şi de aceea pentru francmasoni era necesar să se ţină la distanţă, în ce priveşte munca lor, de orice relaţie cu sexul feminin. Ei ştiau că opoziţia lor faţă de spiritul feminin poate fi efectuată doar dacă nu sunt perturbaţi de gândurile feminine. Trebuia prezentată latura pozitivă şi evitată în general interpunerea unui element perturbator.

Francmasoneria a creat atunci, ca pol opus la Legenda biblică, Legenda Templului. Aceasta trebuia să reprezinte sabia de luptă împotriva preoţimii. Să aşezăm acum în faţa sufletului această Legendă a Templului. Ea are următorul conţinut:

La începuturi, unul dintre Elohimi l-a creat pe Cain, unindu-se el însuşi cu Eva. Acestuia, Elohimul Iahve i l-a

opus pe Adam. Acesta s-a unit cu Eva şi de aici a ieşit Abel. Cain l-a omorât pe Abel, după care Iehova a dispus ca neamul lui Cain să fie supus neamului lui Abel.

Aceasta înseamnă: la origini, înţelepciunea lumească s-a ridicat împotriva înţelepciunii preoţeşti, căreia i s-a supus, căci principiul-Abel s-a continuat prin Set, şi toată înţelepciunea lumească a fost obligată să se supună înţelepciunii preoţeşti.

Se mai povesteşte cum că urmaşii lui Cain au cucerit Pământul, că ei au dezvoltat artele. Muzica, artele şi ştiinţele au fost cultivate de către ei. Printre urmaşii lui Cain se numără Tubal-Cain (Cartea 1 a lui Moise 4, 21-22), maestrul prelucrării bronzului şi fierului, Iubal, din care au provenit cântăreţii din fluier şi instrumente de suflat, precum şi cântăreţii din instrumentele cu corzi, Hiram, constructorul Templului lui Solomon (Cartea 1 a Regilor, 7,13).

Aici – odată cu Hiram – am fi ajuns la graniţa care desparte subrasa a treia de subrasa a patra [Nota 195], în care teocraţia a cedat puterea regilor. A luat naştere, prin harul lui Dumnezeu, regalitatea, al cărei reprezentant a fost regele Solomon. Solomon a primit puterea sa nu prin munca pe plan fizic, ci prin ceea ce a venit prin graţia lui Dumnezeu. Înţelepciunea preoţească a trecut asupra puterii regeşti. Astfel, aceasta este privită drept succesoarea puterii preoţeşti, care nu a fost capabilă să facă pentru omenire ceea ce era necesar pentru progresul pământesc. Cel care urma să construiască Templul a trebuit să fie luat dintre urmaşii lui Cain, deoarece el poseda gânduri elaborate de el însuşi.

Legenda povesteşte în continuare că regina din Saba, Balkis, s-a logodit cu regele Solomon. Ea a venit la el şi a privit uimită clădirea Templului, el a privit uimit

înţelepciunea ei. Ea a cerut să-l cunoască personal pe constructor, căci ea nu putea să înţeleagă cum a fost posibilă construirea acestei minunate clădiri prin înţelepciune omenească. Hiram a venit, şi doar prin simpla privire aruncată ei i-a făcut o puternică impresie. Ea a cerut apoi să-i vadă şi pe muncitorii care au construit Templul. Când Solomon spune că aceasta nu se poate, Hiram face în aer semnul mistic Tau, şi dintr-odată roiesc încoace muncitorii. În semnul mistic Tau sunt ascunse forţele prin care fiii lui Cain lucrează pe planul fizic.

Trei calfe ale lui Hiram sunt nemulţumite, deoarece el nu le-a promovat la gradul de maistru. Ele se hotărăsc să-l saboteze pe Hiram. Ele vor să-i distrugă opera lui de căpătâi. În speţă, el voia să realizeze Marea de bronz: este vorba de o operă de artă grandioasă, care trebuia turnată dintr-un element fluid, din bronz topit. Aceasta este un simbol pentru marea operă de artă, în care trebuie transformat întregul regn mineral: este sarcina Manvantarei [Nota 196] noastre. Cele trei calfe fac cele ce urmează: ei pun în dezordine lucrurile la turnarea Mării de bronz. Hiram încearcă să reabiliteze turnarea, turnând apă [în topitură n.t.]: atunci totul se pulverizează într-o ploaie de foc. Când Hiram, disperat, se credea pierdut, este condus de către o făptură, în care el recunoaşte pe Tubal-Cain, în centrul Pământului. Acolo lui i se spune: Iehova sau Adonai nu este altul decât un duşman al Spiritelor focului. El vrea să nimicească Spiritele focului. Ţie însă ţi se va naşte un fiu, pe care tu însuţi nu-l vei vedea de fapt, dar care va aduce pe Pământ un neam nou. – Atunci Tubal-Cain îi dă lui un ciocan, prin care el va putea duce la capăt turnarea Mării de bronz. Cele trei calfe însă îl omoară. Înainte de a muri, cu ultima suflare, el rosteşte un cuvânt, pe care îl scrie pe un Triunghi de aur, pe care îl cufundă în

adânc. Cuvântul n-a fost înţeles. Acest cuvânt este Cuvântul pierdut al francmasonilor. Hiram este înmormântat, pe mormântul lui fiind plantată o ramură de acacie. Triunghiul este încă o dată dezgropat, însă nimeni nu ştie să-i aprecieze valoarea. El este din nou îngropat, iar deasupra s-a pus un cub, pe care stau scrise cele zece porunci.

Ce înseamnă apoi: Iehova urăşte Spiritele focului? – Sunt acei oameni care au fost creaţi pe cale unisexuată (Cain). Înţelepciunea este amestecată în ei cu Kama, cu focul kamic pământesc. Cei care s-au îndreptat către preoţia feminină sunt fiii lui Abel. Lui Hiram i se promite: Tu vei avea un fiu, ce va întemeia un nou neam de oameni. De fapt tu nu ai să-l cunoşti. – Acest nou neam urmează să fie adus pe lume atunci când Cuvântul pierdut îşi recapătă din nou forţa sa, când el se va naşte într-un mod nou. A lăsa să se nască din nou acest Cuvânt, la aceasta lucrează tradiţia ocultă care este încorporată în Francmasonerie. Ea lucrează pentru a face ca în elementul masculin, în elementul pasiv, să se poată înscăuna elementul activ, pentru ca ea însăşi să obţină din nou elementul fecundator în spirit, pentru ca din pasiv să facă ceva activ, pentru ca fiii lui Cain să poată naşte din ei înşişi ceva.

S-a dezvoltat următoarea tradiţie: Forţa feminină a fost forţa originară. Ea a dat lumii întreaga înţelepciune care a existat în lume. Ea însă a pierdut o parte din forţa productivă fizică şi a transferat-o masculinului. Acum totul se spiritualizează din nou, iar în procesul spiritualizării forţa masculină caută să acapareze puterea. Elementul masculin al gândirii caută să supravieţuiască elementului feminin. Va veni însă o zi în care va interveni din nou asexualitatea, şi se pune problema, care din cele două sexe va cuceri mai întâi prin luptă această asexualitate.

Francmasoneria aspiră ca sexul masculin, mai bine zis spiritul masculin să poată supravieţui femininului, să ajungă să cucerească asexualitatea.

Există apoi o legătură ocultă între forţa limbii şi forţa productivă sexuală. „Cuvântul" a creat totul. La origine el a trăit în om. Apoi omul l-a pierdut. El nu mai poate crea independent, deoarece lui îi lipseşte Cuvântul. Poate să ştie, poate cunoaşte doar acela care a fost prezent la Creaţiune. Tubal-Cain îl ştia şi i l-a dat lui Hiram. Acest cuvânt trebuie să-l ia în posesie acela care vrea să aibă din nou forţa productivă, forţa de a crea. Forţa productivă reală trebuie să se unească cu Cuvântul. Cuvântul va zămisli pe omul viitor. Atunci fiul lui Hiram va putea fi văzut în realitate. Focul, forţa divină, va lua naştere atunci într-un mod nou. Vechiul neam omenesc va fi înlocuit cu unul nou. – În limba ebraică veche există o vorbă, un mantram, despre care se spune că dacă este rostit suficient de tare, dă naştere lumii [Nota 197]. La fel şi omul, dacă cuvântul este suficient de tare amplificat, va da naştere omului spiritual prin intermediul limbii însăşi. Acum înţelegem ce este reprezentat prin pomul cunoaşterii: Este şarpele, care se încolăceşte în sus, în coloana vertebrală, ca măduvă a spinării. Cunoaşterea în plan fizic este cea care izvorăşte din sistemul nervos. „Duşmănie voi pune între tine şi femeie, între sămânţa ta şi sămânţa ei" [Nota 198]: prin aceasta se are în vedere duşmănia între sămânţa fizicului, a cunoaşterii fizice, şi sămânţa spiritualului, a cunoaşterii spirituale. Spiritualul, femeia, zdrobeşte de fapt capul şarpelui, însă abia după ce acesta i-a înţepat călcâiul. Aceasta este ceea ce pătrunde din centrul Pământului spre picioare.

La maturitate, forţa de vorbire la bărbat se schimbă. Aceasta s-a considerat un semn prevestitor pentru noul fiu

al lui Hiram (Cartea a 2-a a Cronicilor 2, 13). Zămislirea acestui fiu din spiţa bărbătească care urmează să se nască prin forţa laringelui, acesta era idealul pe care şi l-au pus francmasonii şi pentru care acţionau ei. Tot ceea ce a luat naştere mai târziu în plan fizic îşi are originea în spiritual. La început, pe Pământ a acţionat doar ceea ce a luat naştere din spiritul divin. Apoi a luat naştere pe de o parte înţelepciunea feminină preoţească în imagini plastice, metaforice, şi pe de altă parte înţelepciunea nemetaforică, lipsită de imagini sau simboluri a lui Cain. Şi este interesant, că atunci când s-a căutat un conţinut metaforic, plastic, pentru înţelepciunea de tip Cain, acolo înţelepciunea masculină se împrumută de la înţelepciunea feminină: Legenda Templului şi întregul conţinut al Francmasoneriei îşi au originea în vechea înţelepciune preoţească, a revelaţiei de sus. Acest conţinut a fost ascuns în simboluri. Însă simbolurile, treptat, treptat, nu au mai fost înţelese. Încet, încet, orice cunoştinţă ocultă a dispărut din Francmasonerie. Cele trei grade ioaneice se referă exclusiv la planul fizic.

După ce am văzut de ce aceste curente spirituale au mers alături unul de celălalt, vom înţelege şi importanţa Mişcării teosofice. Ea pregăteşte pe tărâm spiritual ceea ce se va întâmpla mai târziu pe plan fizic: reunificarea sexelor. De asemenea, şi înţelepciunea divizată trebuie să se contopească din nou în *una* singură, înţelepciunea divină. În om, prin înţelepciunea teosofică trebuie găsită o echilibrare între înţelepciunea religioasă preoţească şi înţelepciunea francmasonică. Înţelepciunea viitorului trebuie scoasă din lăuntrul omului superior, care trăieşte în mod egal în ambii oameni, în cel feminin şi în cel masculin. A dezvolta aceasta, singurul lucru care contează,

asupra căruia planul fizic nu mai are chiar nicio influenţă, acesta este scopul Mişcării teosofice.

Teosofia este realmente înţelepciunea masculin-feminină, înţelepciunea egal valabilă pentru ambele sexe. Prin învăţătura despre reîncarnare se recunoaşte, că ceea ce se exprimă la fiecare nouă reîncorporare nu este personalitatea unei vieţi pământeşti anume, ci corpul cauzal, Entelehia, care se structurează asexual. Dacă devenim conştienţi de aceasta, în noi se trezeşte spiritual ceva aflat deasupra sexualului, ceva ce nu depinde de aspectul pe care s-a întemeiat adversitatea celor două curente. Astfel, Teosofia este o mişcare compensatoare, şi doar ea poate stabili egalitatea. Abia în Teosofie putem vorbi despre un ocultism care priveşte ambele sexe în mod egal. Doar pornind de aici se poate imagina o egalitate reală între cele două sexe. Doar Mişcarea teosofică poate realiza aceasta. Orice altceva este o rămăşiţă a bisexualităţii anterioare.

Francmasoneria îşi propune să pregătească evenimentele viitoare. De aceea, încă din secolul al XVIII-lea s-a renunţat la principiul complet exclusivist de dinainte, şi în 1775 s-a întemeiat prima aşa-numită „Lojă de adopţiune": o Lojă de femei, deoarece s-a recunoscut legea egalităţii sexelor. Şi astfel, prin înfiinţarea unei Loji feminine s-a stabilit o legătură între bărbaţi şi femei. Dar fiecare membră a unei Loji feminine trebuia să fie adoptată de un bărbat al unei Loji masculine. Şi *H.P. Blavatsky* făcea parte dintr-o astfel de Lojă de adopţiune [Nota 199]. Aşadar, acest experiment teosofic s-a făcut chiar în cadrul Francmasoneriei. Aceasta vă arată dumneavoastră, că unui demers care este corect îi premerge întotdeauna un experiment; numai că motivul pentru care s-a făcut un astfel de experiment nu poate fi înţeles imediat. Dar nici nu

putem pretinde ca forţa de bază care există în lume să fie înţeleasă întotdeauna cu adevărat: se poate întâmpla să fie preferat un curent sau altul. De aceea, cele două curente vor curge încă mult şi bine unul alături de celălalt. Pentru a executa o nivelare, o uniformizare pașnică, ar putea să fie necesar ca în Francmasonerie să se introducă ceea ce o conduce spre Mişcarea teosofică.

Veţi înţelege acum şi de ce Biserica a trebuit să dezvolte în Evul Mediu un ideal foarte precis. Francmasoneria şi-a creat idealul ei pentru viitor, Biserica și-a creat idealul ei pentru viitor. Ea nu a avut nimic de-a face cu Francmasoneria. În Biserică trăia ca ideal Christos, deci un ideal masculin. Acest ideal masculin nu putea fi suficient pentru curentul ocult din cadrul bisericii. Bărbatul avea nevoie, alături de elementul pasiv, să adauge în gândire şi ceea ce lui îi lipsea, elementul activ. El avea nevoie ca mijloc de concentrare de ceva care să-l completeze. Bărbat el era deja, femeia a trebuit să o adauge în gândirea sa. Ocultistul care înţelegea ceva din lucruri, care nu era francmason, trebuia să imagineze femininul. Aşa a luat naştere din rândul călugărilor, în mod conştient, cultul Fecioarei Maria. Acesta s-a adăugat ca un al treilea curent Bisericii, adică preoţimii şi Francmasoneriei.

Toate cele trei curente aveau în fond acelaşi ţel: neatârnarea omului de latura sexuală. Modul de lucru pentru atingerea acestui ţel era însă unul diferit. Ocultistul creştin căuta în femeie principiul masculin pentru a şi-l integra.

Trebuie să ne fie limpede, că omul interior, adevărat, este independent de sex, care separă; că de aceea, de-a lungul diferitelor încorporări, el trece prin ambele sexe. Şi acum dumneavoastră trebuie să reflectaţi că în Francmasonerie s-a dus o luptă pe plan fizic exterior,

pentru ca toate individualităţile care se încarnează în corpuri femeieşti să fie conduse treptat spre elementul masculin, astfel încât masculinul să dureze mai mult decât femininul. El urmăreşte să supravieţuiască femininului, deoarece acesta a fost elementul iniţial. Aceasta plutea vag ca ideal în faţa Masoneriei; însă aceasta era o unilateralitate.

Ce pluteşte acum ca ideal în faţa Teosofiei? Idealul Teosofiei este de a aduce, prin înţelepciunea ce vine de pe planurile superioare, şi aici, pe planul fizic, un neam omenesc care să stea deasupra sexualităţii. De aceea,Teosofia este o înţelepciune care nu este diferenţiată în religii, care nu se sprijină pe o anumită religie, ci recurge la înţelepciunea străveche, cea care a creat lumea şi vine în locul acelei înţelepciuni care, ca înţelepciune preoţească, s-a diferenţiat în diferite religii. Ea a trebuit să facă aceasta, deoarece înţelepciunea preoţească şi-a împlinit de-a lungul timpului în totalitate misiunea sa. Teosofia vrea însă să cucerească viitorul, care urmează încă să ia fiinţă, în locul a ceea ce a existat înainte. Ea este într-un fel o continuare a vechii înţelepciuni preoţeşti a Misteriilor, dar stă totodată într-o anumită opoziţie cu ea.

Adversarii Mişcării teosofice ar fi aceia care ar vrea cu tot dinadinsul să rămână fideli vechii înţelepciuni preoţeşti, aceia care ar căuta să o conserve, să o îmbălsămeze, să zicem aşa, în vechea ei formă. Planul mai înalt în ce priveşte configuraţia lumii este de a o aduce la nivelul spiritului contemporan, care trebuie să creeze viitorul. Cei dintâi zori întru făurirea unei noi înţelepciuni, care urmează să vină, au răsărit în secolul al XV-lea, într-o epocă ce a introdus, prin rosicrucieni, viaţa spirituală modernă în evoluţia umanităţii. Se punea problema de a

introduce în lume un impuls nou. Sarcina lor era să facă în aşa fel încât vechea înţelepciune să treacă într-una nouă.

Au existat de asemenea forţe care au vrut să recucerească lumea pentru vechea înţelepciune preoţească. De aceea s-a întemeiat un Ordin cu scopul de a recâştiga Pământul pentru vechea înţelepciune preoţească. Acest Ordin [Ordinul iezuit] a ales idealul masculin, în opoziţie cu cultul Fecioarei Maria. El a folosit forţele oculte pentru a ridica un fel de zid, pentru a înăbuşi orice viaţă ce se revarsă independent, pentru a păstra cu străşnicie ceea ce vrea să se cţere sus pe cruce. El reprezintă principiul masculin: el reprezintă crucea goală, fără trandafiri. Un alt Ordin însă a adăugat la cruce trandafirii, din care încolţeşte o viaţă nouă.

Avem aici două curente contemporane. Unul a adus vechiul în prezent şi vrea prin aceasta să frâneze progresul cu orice preţ. Celălalt a împrejmuit crucea cu trandafiri a cufundat în ea o mlădiţă nouă: crucea încolăcită de trandafiri, ce se caţără pe ea. Aceste două curente au mers în paralel: unul dintre Ordine, cu crucea fără trandafiri; celălalt, unul nou, care trebuie să vină, venerează trandafirii de pe cruce. Aceştia sunt rosicrucienii. Pe baza acestui curent se ridică Mişcarea teosofică; ea se trage din mlădiţa nouă, verde a trandafirului, care urmează să crească în lăuntrul viitorului.

Am văzut aşadar cum a luat naştere această luptă, la care femeile nu au fost admise. Sarcina noastră este să facem punte peste prăpastia care-i separă pe francmasoni de rosicrucieni. Munca este grea, însă ea trebuie făcută. Ea constă în a ajunge la cunoaşterea omului superior, situat deasupra sexualităţii. Este greu să te lupţi pentru a răzbi într-acolo, dar nu este imposibil, şi se va ajunge până la urmă, se va reuşi transpunerea planului în realitate.

XIX. RELAȚIA CUNOȘTINȚELOR OCULTE FAȚĂ DE VIAȚA CURENTĂ

Berlin, 23 octombrie 1905 (seara)

Astăzi aș dori să spun câteva lucruri, care pot fi considerate o continuare la unele probleme care s-au ridicat în fața sufletului dumneavoastră în aceste zile. Astăzi aș dori să explic unele lucruri care au putut fi suscitate, eventual, de unele remarci din zilele anterioare. S-a vorbit mult despre legăturile ocultismului cu Teosofia, ale esoterismului cu Teosofia și așa mai departe, însă nu s-a spus încă nimic despre relația Teosofiei cu viața de zi cu zi. În urmă cu opt zile am indicat deja [Nota 200] că aș dori să mai spun câteva cuvinte tocmai privitor la această temă. Și anume, astăzi aș dori măcar să atrag atenția nu neapărat asupra unor puncte de vedere înalte, cât mai ales asupra modului în care cunoștințele oculte intervin nemijlocit în viața curentă, și de asemenea, că prin concepția teosofică despre lume privirea noastră este îndreptată nu numai spre timpuri și spații îndepărtate, că prin noțiunile ocultismului putem câștiga o cu totul altă deschidere față de problemele vieții de zi cu zi decât ar fi posibil în lipsa acestor noțiuni. Vom vedea apoi cât de eronată este părerea cu care ne confruntăm adesea, și anume că ocultismul ar fi ceva nepractic și extrem de îndepărtat de viața obișnuită de zi cu zi.

Vom mai răspunde și la o altă întrebare, și anume: Cum poate cineva, care nu a ajuns încă atât de departe încât să poată privi în lumile superioare – lucru ce îi va fi hărăzit însă fiecărui om în viitor –, cum poate el, de la nivelul pe care l-a atins cu o instrucție normală, să ajungă la convingerea că învățăturile teosofice sunt adevăruri și că

aspiraţiile Teosofiei au o îndreptăţire reală? Dovezile, nu este câtuşi de puţin nevoie să le luăm din observaţia ocultă, ba chiar nici nu pot fi luate de acolo înainte de a le obţine din alt domeniu, cel al vieţii de zi cu zi. Aceasta ne pregăteşte şi pentru a ne convinge de realitatea domeniilor superioare ale existenţei. Ceea ce s-a întâmplat cândva, se întâmplă mereu şi astăzi în viaţa noastră curentă.

Dacă urmărim omul înapoi, până în timpurile cele mai de demult ale apariţiei sale, aflăm că el a luat fiinţă dintr-o materie mult mai fină, mult mai spirituală decât cea din care este alcătuit astăzi. Omul actual ne arată, din punctul de vedere al formei, în principal trei corpuri: corpul fizic, corpul eteric şi corpul astral. Corpul eteric este un fel de arhetip al corpului fizic. Corpul astral, învelişul aurie, care îl înconjoară şi îl pătrunde pe om, este acea formaţiune în care îşi găseşte expresia viaţa afectivă, viaţa instinctuală şi de pasiuni, precum şi orice gând[27]. În esenţă, întregul om s-a născut în cursul timpului din corpul astral încă nediferenţiat. Dacă mergem suficient de departe înapoi, până la epocile arhaice ale omenirii, vom găsi că substanţa fizică şi eterică ce îl pătrunde pe omul actual este dizolvată în corpul astral originar al omului, precum un grăunte de sămânţă în pământ.

Omul actual este, să zicem aşa, condensat din substanţa astrală de bază. Acest proces se petrece şi astăzi în mod curent. Atunci când doi oameni stau unul în faţa celuilalt, avem în primă instanţă cele două corpuri astrale ce se confruntă, în iubire sau ură, bunăvoinţă sau dezaprobare, bunătate sau mânie, atrăgându-se sau respingându-se. Toate acestea sunt fenomene ce se derulează între corpurile astrale. Comunicarea dintre

[27] Simţire, voinţă, gândire la nivelul fizic-corporal (n.t.).

oameni este un schimb permanent de stări şi situaţii ale corpurilor astrale. Dacă eu stau în faţa altui om, corpul meu fizic nu simte nicio schimbare majoră, de asemenea nici corpul meu eteric, dar cu siguranţă o simte corpul astral. Dacă un om îmi spune ceva încărcat de ură, curenţii încărcaţi de ură intră în corpul meu astral şi îl modifică. Eu trebuie să recepţionez în propriul meu corp astral ceea ce se revarsă din celălalt corp astral, el căpătând atunci însuşiri complet diferite dacă ceea ce vine spre mine de la celălalt este iubire sau este ură, dacă este răbdare sau este mânie şi nerăbdare.

Între educator şi copil se petrece ceva absolut identic. Este o mare diferenţă dacă un educator este plin de iubire sau dacă este un egoist meschin şi fără inimă. În corpul astral al unui copil avem ceva ce se prezintă diferit faţă de corpul astral al unui om matur. Corpul astral al copilului este clar şi luminos, el ni se arată ca ceva feciorelnic, în comparaţie cu corpul astral aşa cum se dezvoltă el în cursul unei vieţi. Ce este corpul astral al copilului? El apare ca un nor luminos nediferenţiat, ce abia treptat prinde formă. În el este încă foarte puţin întipărit ceea ce îl face să devină distinct şi tot mai distinct în sine, aşa încât totul este încă posibil să se nască din el. El este format prin intermediul reprezentărilor pe care copilul le primeşte din mediul înconjurător. Ele pătrund în el şi-l colorează şi îl schimbă.

În funcţie de reprezentările pe care le primeşte copilul, dacă pornesc dintr-un punct de vedere materialist sau unul idealist, în corpul astral al lui năvălesc imagini diferite, care îl formează. După aceea se produce din ce în ce mai mult o umplere a sufletului cu astfel de reprezentări. Dacă copilul este tratat fără iubire, ecoul acestei lipse de iubire apare în corpul lui astral. Corpul astral se închide atunci faţă de lumea exterioară ca într-o

pieliță. Toate acestea ne arată că realmente are loc o transformare continuă a corpului astral și că felul cum comunicăm cu oameni are o mare influență asupra acestei transformări.

Așadar, copilul are încă un corp astral asemănător cu al altor copiii,însă conținând o mulțime infinită de posibilități. Presupuneți corpul astral al unui copil care stă în fața unui educator idealist, cu un suflet armonios alcătuit și care privește cu dăruire în jur și este sensibil la frumusețea și măreția lumii, care este în stare să-și facă în sine o imagine despre frumusețea și sublimul lumii. Un astfel de educator va dezvolta și proprietatea de a pătrunde în predispozițiile sufletului copilului. El va dezvolta atunci în copil formațiuni moi și sensibile și trimite în acestea curenți care sunt dizolvați de substanța astrală proprie a copilului. Un astfel de educator cu o conformație interioară armonioasă, trimite continuu copilului curenți armonioși. Caracterul particular al educatorului se răsfrânge apoi ca de la sine asupra copilului și totodată revarsă asupra lui întreagă acea armonie cosmică pe care a preluat-o din mediul înconjurător într-o formă frumoasă. Măreția pe care el a preluat-o ca om nobil și ca un bun observator, aceasta o trimite ca educator în natura copilului și o aduce prin aceasta la o dezvoltare armonioasă.

Să presupunem contrariul, că educatorul ar sta vizavi de copil ca un om egoist, pedant, ca un om cu reprezentări și noțiuni înguste, bizare. Aceste însușiri provoacă în propriul său corp astral formațiuni care îl fac să pară ca și când ar fi închis într-o coajă dură, care îl fac să fie în întregime o formațiune rigidă, greoaie. Apoi el emite curenți radianți închistați în sine, astfel încât corpului astral al copilului îi este imposibil să-i dizolve. Ele lezează

în cel mai înalt grad corpul astral al copilului, precum o săgeată, însă nu pot fi dizolvaţi, trec pur şi simplu prin el.

Sau presupuneţi ceva şi mai cotidian. Doi oameni vorbesc unul cu altul. Putem observa foarte bine doi astfel de oameni, în ce priveşte acţiunea corpurilor lor astrale unul asupra celuilalt, într-o discuţie în care fiecare monologhează succesiv.

În substanţa astrală, în astral, se formează mereu ceva nou. Vreau să vă fac să înţelegeţi aceasta în felul următor. Omul, prin reprezentările sale, creează continuu în corpul său astral nişte configuraţii. Acestea se prezintă în cele mai variate forme. Substanţa astrală rămasă nefolosită între diferitele configuraţii se numeşte substanţă astrală intermediară, în opoziţie cu aceea care s-a structurat în anumite configuraţii. Această substanţă astrală intermediară se completează continuu din substanţa astrală a mediului nostru înconjurător, se revarsă continuu înăuntru şi în afară, este înnoită mereu. Însă configuraţiile pe care omul le-a dezvoltat prin felul sentimentelor, gândurilor şi actelor sale de voinţă, rămân fixe.

Să presupunem deci doi oameni care stau în faţa noastră şi poartă între ei o discuţie obişnuită. Unul dintre ei a dezvoltat noţiuni rigide, fixe, care de asemenea au produs în substanţa astrală formaţiuni fixe. Celălalt obiectează şi încearcă să-i explice ceva. Pe ce se bazează acest fapt, să-i clarifici ceva cuiva? Se bazează pe aceea că el trimite propria noţiune în substanţa astrală a celuilalt om. Această noţiune, acest gând, curge iniţial în substanţa astrală străină. Acolo ea trebuie mai întâi să se dizolve prin intermediul substanţei intermediare şi să se creeze, conform formelor deja existente, din nou şi să se transforme.

Să presupunem acum că unul din ei încearcă să-i explice celuilalt ceva, de exemplu ceva ce se referă la reîncarnare. Celălalt şi-a format deja o idee fixă despre reîncarnare. Să presupunem că el ar fi un spirit îngust şi şi-ar fi format ideea, că reîncarnarea ar fi ceva nebunesc şi absurd. Această idee a plutit în substanţa sa astrală. Acum vine ideea primului şi se dizolvă în substanţa astrală intermediară a celuilalt, dar ar trebui să se poată replăsmui în formele-gând existente deja în el. Aceasta însă nu se întâmplă, deoarece noţiunea sa este prea rigidă, prea fixă. El nu poate transforma gândul, care i-a fost trimis, în forma-gând proprie, şi de aceea nu îl înţelege.

Cu cât un om îşi menţine mai mult mobilitatea noţiunilor, astfel încât acestea să poată fi mereu dizolvate de substanţa intermediară care le înconjoară, cu atât mai mult va veni în întâmpinarea celuilalt om cu o mai mare înţelegere. Aşa se explică de ce este atât de dificil să li se mijlocească oamenilor de formaţiune academică o viaţă teosofică. Noţiunile primite la universitate produc formaţiuni rigide, fixe, închise în sine, ce nu sunt uşor dizolvabile. De obicei, academicianul vine la conferinţa teosofică plin de astfel de formaţiuni şi este apoi incapabil să înţeleagă viaţa teosofică. Cu totul alta ar fi situaţia dacă el ar fi astfel educat încât la orice noţiune să-şi spună: da, s-ar putea, probabil, să fie şi altfel, căci noi avem doar o experienţă redusă, şi multe din lucrurile pe care acum le considerăm juste, vor trebui în viitor să fie corectate. – Dacă el ar face asta, atunci sufletul ar putea încă să fie receptiv.

Să mai luăm un alt caz. Un om nutreşte faţă de un altul sentimente de veneraţie. Cum se prezintă veneraţia pentru observatorul dotat cu simţuri astrale? Veneraţie înseamnă să emiţi nişte gânduri care să se cufunde în

substanţa corpului astral străin şi oarecum să o absoarbă. Şi anume, dacă dumneavoastră aveţi un gând de veneraţie faţă de cineva, atunci acest gând se exprimă prin adresarea de către dumneavoastră a unui curent de căldură persoanei venerate. Acest curent de căldură ce se revarsă din dumneavoastră îşi are în lumea astrală imaginea sa în oglindă, care se arată într-o nuanţă albăstrie drept forma-gând a veneraţiei şi devoţiunii. Sentimentul cald de veneraţie produce o formă-gând ce are un caracter albăstrui.

Ce este însă acel lucru ce apare în nuanţă albastră? Aceasta o puteţi recunoaşte dacă priviţi afară, în infinitatea spaţiului cosmic întunecat. El vă apare albastru pentru că îl priviţi prin pătura luminată a atmosferei. Tot aşa, dacă priviţi [în astral prin gândurile de veneraţie] ceva ce înainte era întunecat iar acum este învăluit în lumina sentimentului cald de veneraţie, veţi observa aceeaşi culoare albăstrie. Dacă înconjuri un spaţiu întunecat cu sentimentul de veneraţie, nucleul întunecat îţi apare albăstrui, la fel ca atunci când priveşti în flacără şi îţi apare un nucleu albastru care este înconjurat de lumină. Aşa se întâmplă şi cu gândul de veneraţie. El este un spaţiu gol, spălat de un curent de căldură. Dacă se emite un gând de veneraţie către o altă persoană, se oferă acestei persoane ocazia de a lăsa să năvălească în acest spaţiu gol propria sa fiinţă. În acest fel se stabileşte un echilibru între persoana care venerează şi cea care este venerată.

Dacă din contră, vă situaţi în faţa cuiva cu sentimentul de invidie, în dumneavoastră va trăi o altă formă-gând pe care i-o oferiţi. Dumneavoastră veţi emite atunci forma-gând de culoare roşie a egoismului, a iubirii de sine. Aceasta înconjoară de asemenea la rândul ei o altă formă-gând, care este plină de reprezentarea Sinei proprii, care probabil a fost

generată de ambiție. Aceasta nu se exprimă într-un spațiu gol, într-o formațiune vidă, ci într-o formă complet plină, în care nu mai poate intra nimic. Ea este înconjurată de jur împrejur de un sentiment de răceală și are forma-gând opusă, anume un cerc albăstrui de jur împrejur, iar în mijloc un nucleu roșu. Răceala culorii albastre respinge tot ceea ce vrea să intre înăuntru, iar forma-gând vanitoasă de culoare roșie rămâne așa cum este. Ea nu primește, nu acceptă nimic. Așa se situează omul invidios, care este incapabil de venerație, în fața altui om.

După cum observați, ceea ce se petrece în corpul nostru astral nu este altceva decât rezultatul vieții curente. Ceea ce se derulează în corpul astral poate fi văzut doar de cineva antrenat în așa ceva, însă efectele acestor procese din corpul astral sunt perceptibile permanent aici în fizic, iar de ele se poate convinge fiecare prin realitățile vieții. Oricine poate face proba, dacă își spune: Nu discut dacă comunicările ocultiștilor sunt adevărate sau false, însă eu vreau să le verific fără idei preconcepute. Eu pot trăi în viață ca și când aceste comunicări s-ar baza pe ceva just. Eu pot apoi să mă comport față de semenii mei în mod corespunzător cu aceasta și, dacă o fac cu atenție, chiar voi vedea dacă viața îmi confirmă în fiecare caz în parte ceea ce spune ocultistul. Și viața vă va confirma aceasta de fiecare dată. Veți avea enorm de câștigat din aceasta.

Cel care aprofundează aceasta și, ca educator de exemplu, nu se pătrunde doar cu noțiunile și ideile sale pedagogice și nu acționează doar prin ceea ce spune, ci și prin ceea ce simte și gândește, cel care se pătrunde cu conștiența că două corpuri astrale acționează unul asupra celuilalt și știe ce se petrece atunci când două corpuri astrale stau unul în fața celuilalt, știe și că el are obligația de a se face pe sine mai bun și tot mai bun. În măsura în

care devine mai bun, va putea exercita şi el o influenţă mai bună asupra predispoziţiilor înnăscute ale copilului. El nu omoară aceste predispoziţii, ci le scoate la suprafaţă.

Şi este cu totul altceva doar să ştii că este adevărat, că este ceva real ceea ce ne vine în întâmpinare prin venerarea unui om ce merită venerat, şi altceva să vieţuieşti: dacă emitem spre alţi oameni nenumărate astfel de forme-gând învăluite în căldură, noi creştem prin măreţia celuilalt om. Aceasta este ceva cu totul diferit decât doar să înţelegi exterior aceste lucruri cu intelectul, decât doar să ştii ce reprezintă ele. Astfel, în ocultism noi învăţăm să înţelegem viaţa cu mare seriozitate, să cunoaştem că şi ceea ce nu poate fi apucat cu mâna, ceea ce nu poate fi perceput cu simţurile, are totuşi o realitate. Învăţăm să înţelegem şi să apreciem întreaga importanţă şi însemnătate a lumii noastre sufleteşti.

Unul sau altul poate probabil să spună că acestea sunt nişte plăsmuiri schematice, imaginare. Nu, nu sunt aşa ceva! Noi trebuie să fim pătrunşi într-un cu totul alt mod de importanţa faptelor noastre şi de responsabilitatea pe care ne-o impune viaţa. Viaţa cea mai obişnuită poate fi influenţată în acest fel de ocultism. Cel care ştie ce se petrece în lumea invizibilă ca urmare a gândurilor şi sentimentelor, ajunge în cele din urmă să se convingă că este la fel de important pentru el să nu adreseze unui alt om un gând rău, pe cât de important este pentru el să nu-l trateze cu gloanţe de puşcă. El ştie că pentru omul astral este la fel de rău să se arunce asupra lui un gând de ură, pe cât de dăunător este pentru un om fizic dacă se aruncă asupra sa o cărămidă.

Lucrul acesta poate fi înţeles foarte repede; îl vor simţi şi vieţui aceia care se regăsesc în astfel de întruniri precum cele teosofice. Dumneavoastră luaţi cu

dumneavoastră de aici un nou izvor de viaţă. Dumneavoastră puteţi să vă spuneţi, că pentru ceilalţi există o singură realitate, pentru noi una triplă. Celălalt simte realităţile doar din lumea senzorială şi nu îşi imaginează ceva rău dacă spune: Gândurile sunt scutite de vamă! – Cel care a trecut însă prin concepţia teosofică despre viaţă nu mai poate să spună că gândurile sunt scutite de vamă, ci este convins că el este răspunzător de ceea ce gândeşte şi simte faţă de ceilalţi oameni. Duceţi afară în lume acest sentiment de responsabilitate, ca cel mai frumos fruct al concepţiei teosofice despre lume. Chiar dacă suntem încă nişte începători, nişte pionieri, noi acţionăm totuşi din lumea ascunsă, ocultă, în cea vizibilă. Noi înfrumuseţăm şi îmbunătăţim lumea pornind de la domeniile ascunse ale existenţei.

Aceasta este o latură a felului cum înţelegem noi viaţa. Mai există însă şi altele. Omul nu trăieşte singur ca individ în lume, el aparţine şi unei familii, unui neam, unui popor, deci unei colectivităţi. El este delimitat propriu-zis doar în privinţa corpului său fizic şi al corpului său eteric. Eu am mai spus deja, că un corp astral are graniţe fluide, că substanţa intermediară este permanent înclinată să primească curenţi din afară şi să se înnoiască. Dacă însă reflectăm că noi aparţinem unui popor, unui neam, unei familii, chestiunea mai capătă şi un alt aspect.

Dacă privim corpul astral al unui om oarecare, el se deosebeşte, din punct de vedere al nuanţei coloristice de fond, de aproape toate celelalte corpuri astrale. El are o anumită patină, care în exterior se manifestă ca temperament. Aşadar, temperamentul se exprimă printr-o anumită culoare de fond. În acest fel, omul stă în relaţie cu întregul său mediu înconjurător, întrucât caracterul

familiei, al neamului sau poporului cărora le aparţine, se reliefează în culoarea de fond.

Ca ocultist poţi face aici observaţii interesante dacă, de exemplu, vizitezi un oraş după ce, probabil, l-ai mai văzut o dată cu zece ani înainte. Dacă priveşti corpurile astrale feciorelnice ale copiilor, vei găsi că acestea, în afara culorii de fond personale, mai au şi o altă culoare de fond. Dacă la prima vizită s-a observat cu atenţie aceste corpuri astrale feciorelnice ale copiilor şi după zece ani ele se compară cu cele ale copiilor care trăiesc acum în oraş, vom găsi că aspectul lor s-a modificat. În individualitatea omenească există ceva care progresează la fel cu evoluţia oraşului, a neamului sau poporului. Aceasta se trage de la faptul că curenţii ce provin de la un corp astral colectiv care mă împresoară din exterior, se află într-o permanentă interacţiune cu propriul meu corp astral, care trăieşte în acest corp astral colectiv. Din această cauză şi noi avem un temperament al poporului, care se exprimă în corpul astral comun al poporului.

Fiecare popor şi fiecare comunitate are un astfel de corp astral, iar acesta invadează corpurile astrale ale oamenilor individuali. Acesta este motivul pentru care poate lua naştere o anumită dizarmonie între oamenii individuali şi misiunea poporului în ansamblu. Şi anume, nu întotdeauna toate predispoziţiile evolutive din lume au acelaşi curs. Factorul mai cuprinzător, cel mai adesea o ia înaintea celui mai puţin cuprinzător.

Să privim, de exemplu, un popor. Un popor nu este o structură adunată la întâmplare de peste tot în lume, nu este ceva apărut printr-o întâmplare, ci fiecare popor îşi are misiunea sa bine precizată în evoluţia omenirii. Cine analizează un popor dintr-un punct de vedere superior, poate să-şi spună că fiecare popor îşi are o anumită

misiune şi, de asemenea, că poporului său îi revine obligaţia împlinirii unei sarcini anume. El poate să îşi spună: Eu aparţin acestui popor, astfel încât eu trebuie să slujesc împreună cu el sarcinii comune a poporului, iar eu pot sluji acestei sarcini deoarece în mine trăieşte o astralitate ce aparţine întregului popor. Această menire a poporului este clar exprimată pe planul astral, ea este un gând anumit, este ceva ce trăieşte pe planuri mai înalte decât planul astral. Pentru a studia gândurile ordinii cosmice trebuie să ne ridicăm deasupra planului astral, la planul mental.

Cea de a patra subrasă, de exemplu, din care a provenit rasa noastră, s-a dezvoltat dintr-un cerc mic de oameni din Asia şi s-a dezvoltat drept rasa ebraico-greco-latină. Aceasta avea ca sarcină împlinirea primei misiuni a Creştinismului, din punctul de vedere al popoarelor. Gândul acestei rase era de a răspândi Creştinismul, într-o primă etapă în Europa şi în regiunile învecinate. Acesta este un gând ce ţine de popoare.

În epocile anterioare a primat gândul universal, gândul cuprinzător despre reîncarnare şi Karmă. A venit apoi o cotitură bruscă, iar oamenii au fost educaţi să-şi reprezinte că viaţa fizică este una singură şi foarte importantă. Acest lucru iese cu claritate la suprafaţă în arta grecească, grecii dezvoltând cu predilecţie simţul pentru forma exterioară. Prin aceasta s-a produs înnobilarea planului fizic pentru simţurile exterioare. În poporul roman a urmat apoi dezvoltarea dreptului, care se consumă exclusiv pe planul fizic. În cele din urmă Creştinismul pătrunde acest drept cu o morală, astfel încât o singură viaţă pământească capătă o atât de mare importanţă, încât de ea depinde o întreagă veşnicie. Aceasta este o idee unilaterală, însă ea a fost corectă şi

necesară. Popoarele catolice au preluat misiunea răspândirii Creştinismului şi l-au dus în nordul Europei, cu care ocazie popoarele germanice au primit o nouă misiune.

Vedem deci că într-un popor în ansamblu trăieşte un gând, şi că fiecare individ aparţine acestui gând. Ceea ce s-a dezvoltat anterior în domeniul artei plastice ca forme frumoase ale lumii senzoriale în cadrul artei greceşti, ceea ce s-a dezvoltat ca drept şi adâncit mai târziu ca moralitate, aceasta am dus-o în prezent mai departe spre o viaţă tehnică, spre folosul cetăţeanului. S-au întemeiat oraşe, ele au crescut şi au înflorit şi au creat astfel o cultură proprie, cultura burgheziei. Din aceasta a rezultat apoi o morală utilitaristă, care a dat impulsul spre dezvoltarea unei ştiinţe unilaterale, care a putut atinge în epoca noastră actuală punctul culminant.

În toate acestea putem recunoaşte acţiunea unui principiu devahanic. Acesta este universalul, generalul din toate aceste schimbări de-a lungul evoluţiei, care ne arată în ce mod acţionează un gând propriu unui popor. Felul cum se exprimă acest gând depinde de corpul astral comun al poporului, de temperamentul poporului. Arta, de exemplu, la un alt popor decât poporul grec s-ar fi exprimat într-un mod cu totul diferit.

Şi cu toate că gândul poporului trăieşte în fiecare individ, nu şi fiecare individ se contopeşte totuşi cu gândul poporului. El aduce pe lângă acesta şi expresia propriei personalităţi. Aici ni se arată ceva cu totul curios şi paradoxal. Este mai uşor, în primă instanţă, pentru un om să se deprindă cu lumea ideatică a poporului său în ce priveşte determinarea sa devahanică, decât să aducă la un numitor comun sentimentele proprii şi sentimentele acestui popor. Acest lucru nu este atât de uşor, în special pentru aceia care au atins o instruire şi cultură superioare

şi un comportament civilizat. Pe treptele mai de jos de dezvoltare, această egalizare a sentimentelor omului cu cele ale poporului este mai curând posibilă, deoarece aici are loc întotdeauna o mai uşoară înrolare a sentimentului individual în sentimentul general al poporului. Cu cât un individ se află mai jos pe treapta evolutivă, cu atât mai puternic iese în evidenţă la el sentimentul poporului, gândul poporului, în mod asemănător cu animalul, care este o expresie a speciei animale.

Dacă însă omul se dezvoltă, atunci el lucrează la elevarea propriului său corp astral, acesta devine mai diferenţiat, mai conturat. Şi în cele din urmă este posibil ca şi corpul său astral să fie în stare să asimileze acea formă a mentalităţii care se situează deasupra mentalităţii propriului popor. Dacă înţelegem intelectual sau mental ceea ce luminează în jos dinspre această treaptă superioară, putem sesiza, putem cuprinde uşor idealurile. Uneori se întâmplă ca sentimentele din corpul astral al unui om să nu fie într-atât de dezvoltate precum gândurile. Gândurile unui popor pot acţiona atât de puternic asupra gândurilor unui individ, încât îl cuprind, îl acaparează, înainte ca el să se fi dezvoltat în mod suficient.

Indivizii la care se întâmplă aceasta sunt visători desăvârşiţi, sunt martirii pentru progresul unui popor. Ei sunt aceasta deoarece ei înşişi o iau înaintea corpului lor astral propriu-zis, deoarece ei consacră întregul lor suflet mai nobil în mod altruist unui ideal. Când astfel de oameni sfârşesc prin moarte, atunci astralitatea lor neevoluată iese cu atât mai puternic în relief; atunci intră în acţiune ceea ce nu exista în idealul poporului, căci ei urmează a se ocupa doar în viitor cu propria lor evoluţie. Când un astfel de om, care în viaţă a fost un mare idealist, care s-a dedicat idealului poporului său moare, el este năpădit de elementul

personal, existent încă în el. Atunci ies în evidenţă însuşirile inferioare ale corpului lui astral. Imaginaţi-vă că o astfel de fiinţă omenească a devenit martir. El a făcut lucruri nobile, dar a fost maltratat de poporul său, aşa cum se întâmplă uneori cu astfel de naturi avansate. De obicei el, deşi în timpul vieţii a urmărit cu îndrăzneală şi curaj idealul său, nu se va uita nici la dreapta, nici la stânga. Dacă a fost schingiuit sau chiar omorât datorită idealului său, atunci imediat după moartea sa apar gânduri de răzbunare. În Kamaloca rămâne atunci doar ceea ce el a refulat ca sentimente personale.

Un popor care şi-a tratat în acest fel idealiştii săi, îşi creează forţe negative, care se repercutează asupra poporului. Rusia şi-a creat astfel de forţe negative. De ani întregi ea şi-a maltratat anumite personalităţi nobile. Forţele inferioare ale acestor personalităţi sunt acum active în Kamaloca, ca duşmani a ceea ce trăieşte în Rusia, ca duşmani ai acelora pentru care ele s-au jertfit în viaţă. S-a putut observa că astfel de martiri, care au murit de tineri, luptă acum de partea japonezilor împotriva propriului lor popor. Acesta este un fapt real, care ne devine clar atunci când pătrundem cu privirea în forţele care acţionează mai adânc în interiorul vieţii sufleteşti. Evenimentele din viitor ne devin clare dacă le privim din acest punct de vedere.

Noi, ca membri ai populaţiilor germanice, trăim înconjuraţi la răsărit de populaţii slave şi la apus de populaţii anglo-americane. Ambele, atât populaţiile americane cât şi cele slave, sunt rase în urcare, care au de îndeplinit în viitor ţelul lor, rase aflate abia la începutul ideii lor de popor. Caracterul fundamental al popoarelor slave se exprimă printr-o predispoziţie spre latura spirituală, încercaţi să înţelegeţi cultura slavă, şi veţi găsi că ea înclină spre o cultură spirituală, că acolo mijeşte ceva

spiritual. Aceste popoare slave au trebuit iniţial să se confrunte cu seminţiile situate în răsărit, cu chinezii şi japonezii. Acestea sunt rămăşiţe ale populaţiilor anterioare ale atlanteenilor, ca de altfel toţi mongolii, care sunt ultimele rămăşiţe ale culturii atlanteene târzii. Ele au corpuri astrale care ele însele înclină spre spiritualitate. Cu acestea au a se confrunta popoarele slave.

În America avem ceva asemănător. Materialismul este împins aici la extrem şi este dezvoltat în mod radical în toate concepţiile poporului. Aceasta a condus în epoca modernă la a concepe însăşi spiritul în sens materialist. În timp ce la popoarele slave apar personalităţi izolate, precum Tolstoi, care caută, frumos şi măreţ, să stimuleze evoluţia pornind din lăuntrul sufletului spiritual, poporul american se străduie să explice sufletescul şi spiritualul în mod materialist. De aceea, la el întâlnim un spiritualism şi un spiritism foarte materialiste. La ei spiritul este căutat exact în acelaşi fel în care se cercetează adevărurile fizice. Dar tocmai în acest gen de căutare se află deosebirea. Încercaţi să priviţi spiritualul cu ochii, atunci el devine psihic, iar această latură psihică s-a dezvoltat puternic în America.

Popoarele americane au a se confrunta cu un alt element popular ce provine din Atlantida, este dotat, de asemenea cu aptitudini psihice. Acest element popular trăieşte în popoarele de rasă neagră. Felul în care se împreunează şi cresc aceste două popoare este caracteristic. Psihicul trebuie să se confrunte cu psihicul, spiritualul cu spiritualul. Avem aşadar un gând al poporului spiritual în est şi un gând al poporului psihic în vest.

Am vieţuit ştiinţa şi arta pe planul exterior, acum trebuie ca şi spiritul să fie din nou ridicat pe primul plan.

Acest lucru se poate face în două feluri: fie în mod spiritual, fie în mod psihic. Modul spiritual este progres, cel psihic este regres.

Dumneavoastră vedeţi cum aici lumea devine inteligibilă, dacă o privim de pe o bază ocultă. De asemenea, nu se poate spune că noi nu ne putem convinge asupra acestor lucruri. Nu trebuie decât să luăm ceea ce se întâmplă în realitate. Drept probă, vom fi conduşi la această convingere dacă se compară concepţia psihică asupra lumii şi cercetarea psihică cu concepţia despre lume a ocultismului. Dacă încercăm să înţelegem concepţia despre lume a ocultismului, ne va fi şi nouă tot mai uşor să înţelegem lumea aparentă, lumea vizibilă. O asemenea concepţie ocult-spirituală asupra lumii nu lasă nicio breşă în înţelegerea lumii. De aici vom dobândi apoi credinţa în lumea ocultă, despre care relatează ocultiştii, şi prin aceasta vom cultiva în noi un element care ne va ridica mai sus. Aceasta nu este o credinţă oarbă, ci o credinţă care verifică cele crezute. Cu fiecare nouă experienţă această credinţă devine mai puternică şi mai justificată, tot mai solidă şi mai sigură. Iar dacă credinţa a produs în noi înşine această siguranţă, va produce şi predispoziţia de a cunoaşte. Întotdeauna, înainte de a accede la cunoaştere ai cercetat. Cine vrea să aibă cunoaşterea înaintea cercetării, se aseamănă aceluia care ar vrea să aibă fructul înaintea seminţei. Cunoaşterea trebuie cucerită de noi înşine. Dacă am şti ceva dinainte, n-am mai avea nevoie să cercetăm. Siguranţa şi certitudinea care le lipseşte cercetătorilor trebuie să fie completate de siguranţa şi certitudinea credinţei. În felul acesta trebuie să conlucreze ele şi în felul acesta, în unitate, vor crea în cele din urmă ceea ce trebuie să ne întâmpine drept o unitate: fructul experienţei, cunoaşterea.

Să-i ascultăm pe ocultişti şi să nu spunem nici da nici nu. Să privim însă asta ca un element de bază al propriei noastre vieţi şi al conduitei noastre de viaţă; dacă considerăm aceasta ca şi cum cercetările lor ar fi conducători utili pentru viaţa noastră, atunci vom găsi că ele ne vor fi conducători prin viaţă şi că în cele din urmă ne conduc la o cunoaştere interioară şi o stare care ne umple de viaţă, vom găsi că ele ne vor fi conducători de nădejde pentru cercetare, pentru satisfacţia noastră şi pentru o viaţă armonioasă în lăuntrul nostru.

XX. ARTA REGALĂ ÎNTR-O NOUĂ FORMĂ

Berlin, 2 ianuarie 1906 (În comun pentru bărbaţi şi femei)

Astăzi aş dori să vorbesc despre un subiect care este expus la multe înţelegeri greşite şi despre care s-au răspândit extraordinar de multe lucruri neadevărate în lume. Cei mai mulţi dintre dumneavoastră ştiu că eu am vorbit deja despre aceeaşi temă [Nota 201] cu ocazia Adunării noastre generale din acest an şi că atunci, conform unei vechii uzanţe oculte, am conferenţiat separat pentru bărbaţi şi separat pentru femei. Din anumite motive, ce probabil vor reieşi mai clar din conferinţa însăşi, am luat distanţă faţă de această veche uzanţă ocultă, şi anume din cauză că motivele care m-au determinat astăzi, şi chiar şi atunci, să vă vorbesc despre acest subiect au legătură cu faptul că după mai mult sau mai puţin timp – să sperăm, mai puţin – se va rupe definitiv cu acest vechi uz.

Spuneam că s-au răspândit multe înţelegeri greşite despre acest subiect. N-am să amintesc decât un singur fapt din propria mea viaţă, care vă va arăta că, într-adevăr,

astăzi nu este chiar aşa de uşor să treci peste aceste reprezentări, de-a dreptul aventuroase şi superstiţioase, care există în legătură cu această chestiune; iar pe de altă parte, nu vreau decât să indic cât de uşor te poţi expune celor mai incredibile acuzaţii, când este vorba de nişte lucruri nu tocmai comune.

Întâmplarea din viaţa mea am s-o povestesc foarte pe scurt. Dumneavoastră o veţi considera probabil greu de crezut, şi cu toate acestea ea este adevărată. Sunt probabil şaptesprezece sau optsprezece ani de atunci [Nota 202], pe când mă aflam într-o societate de profesori universitari şi câţiva poeţi cu adevărat înzestraţi. Printre profesori se aflau şi câţiva teologi de la Facultatea de teologie a Universităţii din acel loc. Ei erau catolici. În acea societate se povestea cu toată seriozitatea ceea ce urmează. De la unul dintre aceşti teologi, un domn foarte erudit, a pornit zvonul, nu neîntemeiat, că el, seara, n-ar mai ieşi din casă, fiindcă crede că pe acolo ar circula francmasoni. Respectivul preda o materie larg răspândită. Dar nu el era cel care povestea, ci un altul. Acela povestea apoi că în timpul şederii sale la Roma, un număr de călugări ai unui anumit Ordin – erau unsprezece, doisprezece sau treisprezece – s-au oferit să întărească prin jurământ următoarea întâmplare.

La Paris, un episcop foarte important ar fi ţinut o predică, în care a vorbit despre pericolul îngrozitor pe care îl reprezintă Ordinul francmasonilor în lume. Drept urmare, după predică a venit la el în sacristie un om şi a spus că el ar fi francmason, şi ar dori să-i ofere ocazia să asiste odată la o întrunire a Alianţei. Episcopul a fost de acord şi şi-a spus: Voi lua însă cu mine câteva moaşte sfinţite, ca să fiu protejat. – S-a convenit apoi un loc de întâlnire. Respectivul l-a condus pe episcop în Lojă, unde i-

a fost desemnat un loc ferit, din care însă putea observa tot ce se întâmpla acolo. A luat o postură afectată, cu relicvele lui sfinţite în faţă, şi a aşteptat nerăbdător să vadă ce urmează. Ceea ce a văzut atunci a fost relatat în modul următor; accentuez că printre cei aflaţi atunci în acea societate erau câţiva care considerau chestiunea discutabilă.

Loja ar fi fost deschisă – în realitate ea ar fi purtat numele de „Loja lui Satan", în timp ce în exterior avea un cu totul alt nume –, şi ar fi apărut o făptură stranie. După vechea uzanţă – de unde ştia el de uzanţă, nu a spus –, ea n-ar fi mers; spiritele, după cum este cunoscut, nu merg ci, conform anumitor concepţii, alunecă. Această făptură ciudată ar fi deschis şedinţa. Ce s-ar fi petrecut apoi, episcopul n-a vrut sub nici o formă să povestească, ar fi fost prea înfricoşător. El ar fi invocat însă întreaga forţă a moaştelor, şi atunci – de pe toate rândurile ar fi pornit un fel de gălăgie infernală – a răsunat strigătul: Suntem trădaţi! – iar cel care ţinuse şedinţa a dispărut. Pe scurt, a fost o victorie strălucită a forţelor episcopale asupra a ceea ce, probabil, urma să se facă acolo.

Aceasta s-a discutat deci [în societate], ca o chestiune foarte serioasă [Nota 203]. De aici dumneavoastră puteţi conchide că în epoca noastră există oameni eruditi, ca probabil mulţi alţi domni cu nume mari, care cu toate acestea au rămas la concepţia că în Francmasonerie se pot întâmpla astfel de evenimente.

Chestiunea este că pe la mijlocul anilor optzeci a apărut o carte franţuzească, care prezintă într-un mod înfiorător secretele Francmasoneriei, ce-i drept mai mult înfiorător decât secret. În ea se arăta în special că francmasonii ţineau slujbe diabolice. Această carte a fost pusă în scenă de un jurnalist francez pe nume *Leo Taxil*

[Nota 204]. El a făcut multă vâlvă după aceea, când a introdus un personaj ca martor, o anume Miss Vaughan. Urmarea a fost că Biserica i-a considerat pe francmasoni, cu uneltirile lor nocturne, într-atât de periculoşi, încât a găsit necesară crearea unei Alianţe mondiale împotriva francmasonilor. În Triento s-a ţinut un fel de Conciliu. Nu a fost un Conciliu adevărat, însă el s-a numit al doilea Conciliu din Triento. Au fost trimişi ca reprezentanţi numeroşi episcopi şi sute de preoţi; totul a fost prezidat de un cardinal. [Congresul a devenit un mare succes pentru Taxil.] Ulterior însă s-au redactat scrieri polemice, iar domnul Taxil a explicat în final că întregul conţinut al cărţii sale, precum şi personajele menţionate, ar fi o invenţie a sa.

După cum vedeţi, există suficiente ocazii pentru a atrage prin astfel de lucruri un mare blam asupra ta. Aceasta a fost una dintre cele mai teribile blamări pe care şi-a atras-o o corporaţie cu largă răspândire în lume. De aici dumneavoastră trebuie să trageţi cel puţin o concluzie, că de fapt se ştie extrem de puţin despre Francmasonerie. Căci dacă s-ar şti mai multe, dacă te-ai putea informa uşor în legătură cu aceasta, ar fi de la sine înţeles că nu s-ar mai spune şi nu s-ar mai putea face astfel de lucruri reprobabile.

În cercuri mai largi ale publicului domneşte şi astăzi o părere sau alta despre Francmasonerie. În ziua de azi chiar nici nu este aşa greu să-ţi formezi o părere, întrucât există o literatură relativ bogată, care în parte este scrisă de oameni care au cercetat multe documente, dar în parte conţine şi lucruri despre care francmasonii ar spune că au ajuns în exterior datorită trădătorilor. Cineva care se ocupă într-o oarecare măsură cu această literatură, îşi va face o anumită idee despre ce e vorba acolo. Cu toate acestea, este cu totul exclus să obţii o idee justă în legătură cu aceasta, şi

anume, pentru că şi astăzi, într-o mare măsură, mai este încă valabil ceea ce spunea *Lessing*, el însuşi francmason [Nota 205]. Atunci când a fost primit, Maestrul din scaun l-a întrebat: Vedeţi deci dumneavoastră înşivă că nu sunteţi iniţiat în niciun lucru care să fie îndreptat în mod special împotriva statului sau a religiei? – Iar Lessing a răspuns: Da, eu trebuie să mărturisesc că nu am aflat astfel de lucruri. Aş fi, desigur, bucuros dacă aş fi aflat aşa ceva, căci atunci, cel puţin, aş fi aflat ceva.

Aceasta este afirmaţia unui om care a putut privi chestiunea în sensul corect şi care a mărturisit că prin tot ceea ce se practica acolo nu a aflat absolut nimic. De aici puteţi ajunge cel puţin la concluzia, că aceia care stau în afara Masoneriei nu ştiu nimic, dar şi că aceia care stau în interior nu ştiu nimic important; ei ajung de obicei la concluzia că nu au profitat cu nimic în mod special. Şi cu toate acestea, ar fi fără discuţie fals să tragi o asemenea concluzie.

Mai există acum şi o altă părere, care totuşi nu are prea mult de-a face cu problema propriu-zis francmasonică. Există o lucrare, apărută în 1875, în care autorul afirmă că primul francmason ar fi fost Adam [Nota 206]. Este, desigur, imposibil să mergi înapoi cu căutarea pe urma celui care a întemeiat o asociaţie, mai departe de primul om.

Alţii afirmă că Francmasoneria ar fi o veche artă egipteană, pe scurt, ceea ce întotdeauna a fost numit „Arta regală", dar şi aceasta este plasată de unii în timpurile cele mai vechi. Până la urmă există multe Rituri – aşa se numeşte modalitatea în care activează, simbolic, francmasonii – botezate cu nume egiptene, astfel încât în aceste nume dumneavoastră aveţi deja o indicaţie că ar fi vorba despre ceva ce provine din vechea cultură egipteană.

În orice caz, atât în interiorul cât şi în exteriorul Masoneriei există părerea că ea este ceva străvechi.

Masoneria este deci ceva ce-l pune deja pe om pe gânduri. De însăşi numele ei se leagă două concepţii complet diferite. Una – şi ea nu este o partidă foarte mare în cadrul Francmasoneriei – afirmă că toată Masoneria ar fi provenit de la meseriaşi zidari, de la arta de a construi clădiri; în timp ce cealaltă partidă consideră aceasta drept o concepţie naiv-copilărească şi susţine că Francmasoneria ar fi fost dintotdeauna o artă sufletească, iar simbolurile preluate de la meseriaşii-zidari – ca de exemplu şorţul de piele, ciocanul, mistria, dalta, compasul, linealul, echerul, firul cu plumb, nivela şi aşa mai departe – ar trebui privite ca simboluri pentru munca interioară asupra omului însuşi. Astfel că prin expresia Masonerie (meseria de zidar) nu trebuie înţeles altceva decât zidirea omului interior, lucrul la propria desăvârşire. Dacă vorbiţi astăzi cu un francmason, puteţi avea surpriza să vi se spună că ar fi o concepţie naiv-copilărească să crezi că Francmasoneria ar fi avut vreodată de-a face cu meseria de zidar. S-a avut întotdeauna în vedere, nici mai mult nici mai puţin, decât zidirea Templului miraculos, care este de fapt scena sufletului omenesc, s-a avut în vedere munca la însăşi acest suflet omenesc, care trebuie desăvârşit, şi arta care trebuie folosită în acest scop. Toate acestea, pentru a nu le divulga ochilor profani, ar fi fost exprimate prin aceste simboluri.

Privit din punctul nostru de vedere de astăzi, ambele concepţii sunt absolut false, asta din cauză că, dacă ne referim la prima concepţie, omul actual – atunci când el vorbeşte despre faptul că Francmasoneria ar proveni de la meseria de zidar – nu-şi mai imaginează o chestiune importantă, cum de altfel ar trebui să-şi imagineze; şi dacă ne referim la a doua concepţie, cum că simbolurile există

doar pentru a sluji muncii de perfecţionare a sufletului – fapt considerat de majoritatea Alianţei francmasonilor ca incontestabil – aceasta este, dacă o privim în sens just, o nerozie. Mult mai corect ar fi să gândim că Francmasoneria este legată de meseria de zidar, cu toate că nu în modalitatea în care este concepută astăzi zidăria şi arhitectura, ci într-un sens cu mult mai profund.

Există astăzi în cadrul Masoneriei două direcţii. Una este reprezentată de numărul cu mult mai mare al celor care se numesc astăzi masoni. Iar această parte, pe departe cea mai mare, afirmă acum că toată Masoneria ar fi cuprinsă în ceea ce ei numesc Masonerie simbolică sau ioaneică, care din punct de vedere exterior se caracterizează iniţial prin faptul că se divide în cele trei grade: gradul de ucenic, gradul de calfă şi gradul de maistru/Maestru; despre latura interioară, va trebui să mai spunem îndată ceva. Pe lângă această Masonerie ioaneică mai există un mare număr de masoni care susţin că această Masonerie ioaneică n-ar fi decât o scăpătare, o formă atrofiată a ideii masonice generale, a marii idei masonice. Dacă se afirmă că Masoneria ar cuprinde doar aceste trei grade simbolice sau ioaneice, aceasta ar însemna o apostazie de la această mare idee masonică. Esenţa, marea importanţă a Masoneriei consistă în aşa-numitele grade superioare, care în modul cel mai pur ar fi păstrate în aşa-numitul Rit scoţian sau acceptat, în care, sub un anumit aspect, ar fi conservat ceea ce se cheamă Ritul egiptean, Ritul Misraim sau Memphis [Nota 207].

Avem aşadar două direcţii opuse: Masoneria ioaneică şi Masoneria de grade înalte. Masonii ioaneici afirmă că Masoneria de grade înalte n-ar fi altceva decât un moft, întemeiat pe vanitatea omenească, care se complace în a poseda ceva mai deosebit, un element spiritual-

aristocratic, urcând din grad în grad şi dându-se mare prin deţinerea gradului 18, 20 sau a unui grad şi mai înalt.

Aţi făcut acum cunoştinţă cu un bagaj considerabil de lucruri, apte să inducă o serie de confuzii.

Masoneria de grade înalte se revendică de la vechile Misterii, de la organizări de genul celor care, în măsura în care este posibil, au fost şi sunt descrise de Teosofia noastră: de la organizări din trupuri foarte vechi, care au existat şi încă mai există şi care au păstrat pentru oameni ştiinţa mai înaltă, suprasensibilă. Această ştiinţă suprasensibilă accesibilă omului a fost mijlocită acelora care au putut dobândi accesul la aceste lăcaşe misteriale, prin faptul că în ei s-au dezvoltat anumite forţe suprasensibile care facilitau contemplarea lumilor suprasensibile. În cadrul acestor Misterii ancestrale – astăzi ele s-au transformat, dar despre aceasta nu vom vorbi acum – au fost conţinuţi şi germenii originari pentru toate culturile spirituale de mai târziu. Căci ceea ce se prezenta în aceste Misterii străvechi nu era ceea ce constituie astăzi cultura omenească.

Dacă dumneavoastră vreţi să înţelegeţi cultura actuală şi să vă adânciţi în aceasta, veţi găsi că ea se subîmparte în trei domenii: în domeniul înţelepciunii, în domeniul frumosului şi în domeniul puterii sau tăriei. În aceste trei cuvinte este cuprinsă în fapt întreaga sferă a culturii spirituale. De aceea ele mai sunt numite şi cele trei coloane ale culturii omeneşti. Ele sunt similare cu cei trei regi din Basmul lui *Goethe* [Nota 208] despre şarpele verde şi frumosul crin: regele de aur, regele de argint şi regele de bronz. Aceasta are legătură cu faptul că Francmasoneria este numită „Arta regală”. Astăzi, aceste trei domenii ale culturii sunt separate. Înţelepciunea este conţinută în principal în ceea ce noi numim ştiinţă; frumuseţea este

încarnată în esenţă în ceea ce noi numim artă; iar ceea ce, francmasonic vorbind, se cheamă putere, este cuprins în convieţuirea socială partajată, organizată, a oamenilor într-un stat. Raportul voinţei faţă de cele trei componente, masonul le sintetizează prin: înţelepciune, frumuseţe, putere.

Ceea ce ele trebuiau să dea oamenilor în epocile străvechi, aflua spre candidaţii la Misterii din contemplarea tainelor misteriale. Noi ne referim aici la o epocă străveche, în care religia, ştiinţa şi arta nu erau încă separate, în care ele erau încă unite. În fapt, cine poate să privească în suprasensibil, în Astral, are în faţă, neseparate, cele trei componente. Înţelepciunea, frumuseţea şi ansamblul impulsurilor de voinţă sunt pentru el o unitate. Pe planurile superioare ale contemplării nu există ştiinţă abstractă. Există doar o ştiinţă care trăieşte în imagini; în cealaltă trăieşte ceea ce în lume are doar o existenţă de umbră şi se exprimă palid prin imaginaţie. Nu se descria ceea ce putem citi în mod abstract în cărţi, într-un hrisov sau altul despre Creaţiune [despre originea lumii şi a omului], ci ea era adusă în faţa ochiului discipolului în imagini vii, în culori splendide şi răsunând armonic. Iar ceea ce el resimţea acolo drept înţelepciune, era în acelaşi timp artă şi frumuseţe, era ceea ce, într-o măsură cu mult mai mare, trăieşte în noi ca sentimente atunci când ne aflăm în faţa unor opere de artă grandioase. Se dezvoltau simultan impulsul de adevăr şi frumos, impulsul de înţelepciune şi imboldul artistic şi, de asemenea, momentul religios. Ochiul de artist privea în sus, spre ceea ce se desfăşura [în Misterii] [Nota 209], iar cel care voia să fie evlavios, găsea în aceste procese ce se derulau în faţa ochilor lui, obiectul ardorii lui religioase. Religia, arta, ştiinţa erau una.

A venit apoi timpul în care această unitate s-a separat în trei domenii culturale, timpul în care intelectul a luat calea sa proprie, în perioada în care Misteriile, pe care tocmai le-am descris, şi-au pierdut din importanţă, a luat naştere ştiinţa. După cum ştiţi, filosofia şi ştiinţa occidentală, ştiinţa propriu-zisă, a luat naştere odată cu *Thales*. Aceasta este perioada în care ea s-a dezvoltat din lăuntrul bogăţiei vieţii misteriale de odinioară. Atunci a început şi ceea ce înţelegem noi prin artă în sens occidental: din lăuntrul Misteriilor s-a dezvoltat apoi arta dramatică greacă. În timp ce, începând din India [Nota 210] şi până la cultul egiptean se vorbea de Divinitatea care pătimeşte şi moare, la marii tragedieni greci – la Eschil, Sofocle şi aşa mai departe – avem de-a face cu personaje distincte, care sunt reflectări ale marii Zeităţi, prin care discipolul misterial reconstruieşte în dramele sale Zeitatea suferindă, luptătoare, îndurătoare de lipsuri şi mizerii, aducându-l astfel pe scenă în faţa oamenilor pe Dumnezeu în ipostazele lui omeneşti.

Cel care vrea să înţeleagă ce a intenţionat *Aristotel* cu purificarea sa, cu catarsisul, trebuie să explice noţiunea luând-o din Astral, din tainele Misteriilor. Expresiile pe care el le foloseşte [ca explicaţie] pentru tragedie, sunt un slab reflex a ceea ce învăţa discipolul în Misterii. Amintiţi-vă că Lessing se interesa [Nota 211] la un moment dat de forţele sufleteşti ale fricii şi compasiunii, care trebuiau să fie suscitate prin tragedie. Aceasta a dat prilejul, de la Lessing încoace, la multe discuţii, mari şi savante. Aceste sentimente erau într-adevăr suscitate [în discipol în Misterii], atunci când îi era reprezentat Dumnezeu în periplul său cosmic. Atunci, pasiunile existente în sufletul omenesc erau de-a dreptul zguduite şi eliminate, aşa cum elimini febra, împingându-le până la punctul lor culminant.

Prin aceasta intervenea purificarea, pentru a putea trece apoi la renaştere. Toate acestea apăreau în imagini palide, ca de umbră, în vechile tragedii greceşti. După cum ştiinţa s-a dezvoltat din vechile Misterii, tot astfel şi arta.

La aceste vechi Misterii raportează masonii de grade înalte originea lor. În gradele lor înalte, ei nu au altceva decât o imitaţie a gradelor înalte ale Misteriilor, în care discipolii misteriali erau iniţiaţi treptat, treptat. Acum putem înţelege şi de ce Masoneria ioaneică ţine morţiş să afirme că asemenea grade înalte nu mai trebuie să existe. În realitate, în ultimele secole gradele înalte şi-au pierdut, mai mult sau mai puţin, importanţa lor în cadrul Francmasoneriei. Ceea ce s-a petrecut în ultimele secole în cultură n-a venit, în cea mai mare parte, ca un impuls dinspre această latură. A existat însă o vreme în care marile impulsuri culturale au pornit tocmai de la ceea ce trebuie să fie Francmasoneria. Pentru a înţelege aceasta, trebuie să privim puţin mai adânc în interiorul unei epoci, despre care eu am vorbit deja aici de mai mult ori, şi anume despre secolul al XII-lea al evoluţiei noastre culturale europene. Astăzi însă am să o fac într-un sens francmasonic.

Pe atunci ocultismul, care apărea sub cele mai variate nume, a jucat un rol mult mai important decât ne putem imagina asta astăzi în general. Dar toate aceste nume nu mai au nicio importanţă astăzi, şi aş vrea să vă spun şi de ce. Vă voi arăta, pe baza unui exemplu luat din Francmasonerie, de ce aceste nume nu contribuie cu nimic esenţial la înţelegerea chestiunii.

Ceea ce vă povestesc acum poate fi vieţuit deja de oricine devine ucenic în ale Francmasoneriei, şi întrucât aceste lucruri sunt cunoscute, cel puţin după nume, pot să le spun şi eu fără probleme.

Un obicei curent este aşa-numita „Acoperire”. La deschiderea Lojii, Maestrul îşi ocupă locul său, iar supraveghetorul de la intrare se postează în faţa uşii. Apoi vine prima întrebare a Maestrului: „Loja este acoperită?” – Sunt foarte puţini masoni, probabil, care înţeleg această expresie: „Loja este acoperită?” Întrucât însă chestiunea este simplă, vă pot da deja explicaţia acestei expresii. Atunci, în perioada despre care vorbesc, a fi francmason însemna în egală măsură să fii în cea mai înverşunată opoziţie faţă de tot ceea ce avea o putere oficială exterioară. De aceea era necesar ca activitatea Ordinului francmason *să fie practicată* cu extraordinar de mare *precauţie*. Tocmai din acest motiv era necesar atunci ca Francmasoneria să apară sub diferite nume, care să pară inofensive. Se numea, printre altele, şi „Fraţii ioaniţi” şi aşa mai departe. Astăzi, mare parte din ceea ce milita pe atunci Francmasoneria a fost realizat. Astăzi ea este chiar oficial o putere în lume.

Dacă dumneavoastră mă întrebaţi, în ce constă de fapt Francmasoneria, va trebui să vă răspund în cuvinte abstracte: ea constă în aceea că membrii ei gândesc cu câteva secole înainte evenimentele care urmează să se întâmple; că ei elaborează în mod cât se poate de conştient idealurile înalte ale omenirii, astfel încât aceste idealuri nu sunt doar nişte idei abstracte.

Dacă un mason vorbeşte astăzi despre idealuri şi îl întrebi, ce părere are despre idealurile cele mai înalte, el vă va spune: Idealurile supreme sunt înţelepciunea, frumuseţea şi puterea sau tăria – ceea ce însă, la o privire mai exactă, de cele mai multe ori nu este decât o frază. Pe acea vreme, sau chiar şi astăzi la cei ce înţeleg realmente ceva despre aceste lucruri, când era vorba despre aceste idealuri, atunci la astfel de oameni era vorba de ceva cu

totul precis atât de precis, încât ei se raportau la cursul evenimentelor din secolele care urmează, aşa cum se raportează gândul unui constructor care construieşte o fabrică, la această fabrică, dacă ea este construită.

Atunci [în secolul al XII-lea] era periculos să ştii dinainte ceea ce s-a întâmplat ulterior. De aceea şi era necesar să foloseşti drept paravan nume care să sune inofensiv. Şi tot de aici vine şi această expresie: Loja aceasta este acoperită? – care este similar cu a spune: Sunt aici prezenţi doar oameni care într-adevăr ştiu ceva despre aceste lucruri ce urmează să fie încorporate în viitor în evoluţia omenirii prin Francmasonerie? – Căci fiecare trebuia să-şi spună, că dacă iese în public, nimeni nu trebuie să îl recunoască drept mason. Această măsură de precauţie, necesară anterior, s-a păstrat până în epoca noastră. Dacă mulţi masoni ştiu ce se are în vedere cu asta, este sub semnul întrebării. Cei mai mulţi cred că aceasta ar fi o expresie formală consacrată oarecare, sau o interpretează într-un sens mai mult sau mai puţin spiritual. V-aş putea cita nenumărate alte exemple, care să vă arate că nişte condiţii exterioare au contribuit la luarea unor măsuri practice, cărora astăzi ne străduim să le dăm cine ştie ce interpretare simbolică adâncă.

Dar să revenim acum la miezul propriu-zis a ceea ce s-a vrut atunci în secolul al XII-lea. Aceasta este exprimat în legenda cu profunde semnificaţii simbolice despre Sfântul Graal [Nota 212], despre acel vas minunat ce provine din îndepărtatul Orient şi ar avea forţa de a întineri oamenii, de a-i chema la viaţă pe cei morţi şi aşa mai departe.

Ce este deci Sfântul Graal – acum vorbind din punct de vedere francmasonic – şi ce este ceea ce stă la baza întregii legende? Ajungem cel mai uşor să recunoaştem ceea ce stă la baza legendei, dacă ne reprezentăm un

simbol al anumitor Uniuni francmasonice, care astăzi este mistificat în cel mai grosolan mod posibil. Este un simbol care este luat din viaţa sexuală. Este cât se poate de adevărat, că exact acele lucruri ce ţin de tainele cele mai profunde ale Francmasoneriei au un simbol luat din viaţa sexuală, şi că mulţi dintre aceia care încearcă astăzi să tălmăcească asemenea simboluri urmează doar propriei lor fantezii murdare, interpretând aceste simboluri într-un sens impur spiritual. Este foarte probabil ca interpretarea acestor simboluri sexuale să joace în perioada următoare un rol deloc minor şi ca tocmai aceasta să arate în viitorul apropiat cât de rău le merge vechilor taine francmasonice, vechilor şi marilor taine francmasonice în epoca de azi, iar pe de altă parte cât de necesar este în epoca actuală să păstrăm sublim şi intact fondul pur, nobil şi profund al simbolurilor francmasonice.

Aceia dintre dumneavoastră care au audiat conferinţa mea recentă [Nota 213] cu ocazia Adunării generale, ştiu că motivul pentru care până de puţină vreme nicio femeie nu era primită în Masonerie şi până de curând despre astfel de lucruri se putea vorbi doar separat pentru bărbaţi şi femei, are legătură cu semnificaţia originară propriu-zisă a acestor simboluri. Pe de altă parte, dumneavoastră ştiţi, de asemenea, că aceste simboluri au legătură [Nota 214] – şi acest lucru ţin să-l accentuez în mod deosebit – cu cele două mari curente ce străbat întreaga lume şi ajung până sus, în domeniile spirituale cele mai înalte, şi care ne întâmpină şi pe noi ca lege a polarităţii în forţele masculinului şi femininului. În cadrul acelei culturi ce intră în discuţie pentru noi – în primul rând a culturii pe plan spiritual, care contează pentru evoluţie –, limbajul francmasonic exprimă principiul preoţesc prin principiul feminin. Teocraţia este exprimată prin elementul feminin.

Principiul masculin este, din contră, tot ceea ce se constituie ca parte adversă a acestei teocraţii, însă de aşa manieră încât această parte adversă nu are de reprezentat mai puţin ceea ce este mai sfânt, mai nobil, mai grandios şi mai spiritual în lume. Există aşadar două curente cu care noi avem de-a face: un curent feminin şi un altul masculin. Ca reprezentant al curentului feminin, masonul îl vede pe Abel, al curentului masculin pe Cain.

Prin aceasta ajungem la ideea de bază a Masoneriei, care fără îndoială este veche, străveche. Masoneria a luat fiinţă în epocile de demult, ca parte adversă a culturii preoţeşti. Va trebui însă acum să lămurim în mod just şi ceea ce s-a înţeles prin cultură preoţească.

Cele despre care este vorba aici nu au nimic de-a face cu opoziţia meschină faţă de Biserică sau Confesiunile religioase. Tipul preoţesc poate apărea chiar şi în rândul celor mai evoluaţi mireni. Dar şi ceea ce apare astăzi ca ştiinţă şi domneşte în multe branşe spirituale, nu este altceva decât ceea ce, masonic exprimat, se numeşte element preoţesc; şi de asemenea altceva este, în sensul cel mai profund, elementul masonic. Noi trebuie aşadar să ne reprezentăm lucrurile în întreaga lor profunzime dacă vrem să le cunoaştem în mod just. Faptul că ceea ce apare în ştiinţă este de multe ori ceea ce masonul desemnează drept element preoţesc, aş vrea să vi-l clarific printr-un exemplu.

Ce medic nu ar râde astăzi copios batjocoritor, dacă i s-ar vorbi despre valoarea terapeutică a izvorului de la Lourdes? Pe de altă parte, ce medic nu ar privi ca de la sine înţeles faptul că pentru anumiţi oameni, lucrul cel mai raţional este dacă ei merg la Wiesbaden sau Karlsbad? Eu ştiu că rostesc ceva îngrozitor de eretic, însă eu nu reprezint principiul preoţesc, şi de asemenea nici

medicina; va veni însă un timp în care se va judeca fără idei preconcepute despre ambele. Şi dacă astăzi ar exista o medicină adevărată, printre lucrurile pe care le prescrie doctorul ar face parte şi credinţa în forţa terapeutică. Atunci motivele pentru care el trimite pe cineva la Karlsbad, ar fi identice cu cele pentru care un altul trimite pe cineva la Lourdes. Numiţi-o pe de o parte cea mai mare cucernicie, şi pe de altă parte cea mai crasă superstiţie: este până la urmă acelaşi lucru.

Ceea ce se află la baza unui principiu preoţesc înţeles în acest fel, îl putem desemna ca un mers ce nu pătrunde până la temelia lucrurilor, ca o luare a lucrurilor ca şi cum ele ar fi date de undeva în lume, şi cu acest dat am fi mulţumiţi. Simbolul pentru motivul pentru care omul nu poate nimic, simbolul propriu-zis pentru ceea ce omului, în sensul cel mai adevărat al cuvântului, îi este dăruit, este luat din viaţa sexuală. Aici omul este productiv. Dar ceea ce se exprimă în această forţă productivă, nu are nimic de-a face cu arta omenească, cu ştiinţa omenească şi nimic cu putinţa omenească. Aici este exclus ceea ce se *vrea* exprimat prin cele trei coloane ale „Artei regale". Dacă aşadar anumiţi francmasoni aşază în faţa neamului omenesc simbolurile sexuale, prin aceasta ei vor să spună: În acestea se exprimă natura umană nu aşa cum a făcut-o omul, ci aşa cum i-a fost dată de zei. Aceasta îşi găseşte expresia în Abel, vânătorul şi păstorul, care jertfeşte animalul de jertfă, mielul de jertfă, aşadar ceva la care el însuşi nu a făcut nimic spre a-l crea, care a apărut fără contribuţia lui.

Cain în schimb, ce jertfeşte el? El jertfeşte ceea ce el însuşi a dobândit prin muncă, roadele pământului, pe care le-a obţinut arând pământul. El jertfeşte ceva pentru care au fost necesare arta, ştiinţa şi înţelepciunea; ceva care

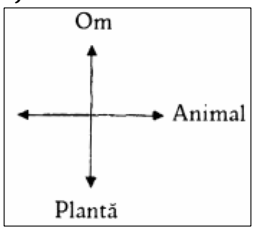
trebuie să-l poți cuprinde cu mintea, să-l înțelegi, ceva ce ai făcut tu însuți, care, în sens spiritual, se întemeiază pe libertate, pe autodeterminarea omului. Aceasta se obține cu prețul vinei, prin aceea că mai întâi omori viul dăruit de natură sau de puterile dumnezeiești, așa cum Cain l-a omorât pe Abel.

Drumul spre libertate trece prin vină. Tot ceea ce este creat în lume – și la care omul poate fi activ cel mult prin accesoriile/anexele lui –, tot ceea de îi este dăruit omului de puterile divine, ceea ce există aici fără ca el însuși să trebuiască să muncească neobosit pentru asta, acestea ne sunt date în primă instanță în regnurile naturii, asupra cărora noi nu avem nicio putere, în acele regnuri ale naturii ale căror forțe sunt sustrase oricărei contribuții omenești: în regnul vegetal, în regnul animal și în regnul uman, în măsura în care în aceste regnuri se pune problema creării, a zămislirii fizice. Întreaga forță de procreare, de reproducere din aceste regnuri ne este dată de la natură. În măsura în care luăm viul spre folosul propriu, în măsura în care noi facem din lume, care se clădește din ceea ce este viu, reședința noastră, noi jertfim animalul de jertfă dat nouă, așa cum Abel a jertfit animalul de jertfă dăruit lui.

Simbolul pentru aceste trei regnuri este crucea. Bârna de jos simbolizează regnul vegetal, bârna din mijloc, bârna transversală, regnul animal, cea superioară regnul uman.

Planta este înfiptă cu rădăcină în solul pământesc și îndreptată în sus, în floare, ceea ce omul a îndreptat în jos. Ceea ce în floare este scos la vedere este sexualul plantei. Partea orientată în jos a plantei, rădăcina, este capul plantei, cufundat în pământ. Animalul este planta pe jumătate rotită și are coloana vertebrală îndreptată

orizontal faţă de solul pământesc. Planta rotită complet, astfel încât partea de jos este orientată în sus, este omul.

Această viziune stă la baza tuturor Misteriilor crucii. Iar dacă Teosofia ne arată că omul trebuie, în cursul evoluţiei sale, să treacă prin cele trei regnuri, prin regnul vegetal, regnul animal şi regnul uman, aceasta este acelaşi lucru cu ceea ce exprimă *Platon* în frumoasele cuvinte: Sufletul lumii este ţintuit pe crucea corpului lumii [Nota 215]. – Sufletul omenesc este o scânteie a sufletului lumii, iar omul, ca om fizic, este în acelaşi timp plantă, animal şi om fizic. Prin faptul că sufletul lumii s-a disciplinat, s-a dezagregat în scânteile individuale ale sufletelor omeneşti, el a fost oarecum ţintuit pe crucea lumii, pe ceea ce este reprezentat de cele trei regnuri – regnul vegetal, regnul animal şi regnul uman. În aceste regnuri acţionează forţe pe care omul nu le stăpâneşte[28]. Dacă vrea să devină maistru/Maestru, el trebuie să-şi apropie, să ia în posesie un nou regn[29], care nu este exprimat prin cruce.

Atunci când vorbesc despre acest subiect, întotdeauna sunt întrebat: Şi unde rămâne regnul mineral? – Regnul mineral nu este simbolizat în cruce, căci el este regnul în care omul se poate exprima deja astăzi cu o claritate luminoasă, limpede, în care el învaţă arta cântăritului şi număratului, a geometriei şi aritmeticii, pe

[28] Germ. meistern.

[29] Germ. Reich = împărăţie, sferă, domeniu, regn.

scurt, învaţă să aplice toate lucrurile care ţin de natura anorganică la anorganic, la regnul mineral.

Dacă dumneavoastră aveţi în faţă un Templu, atunci ştiţi că omul l-a ridicat folosind greutatea etalon, compasul, echerul, firul cu plumb şi nivela şi în cele din urmă gândurile, pe care natura anorganică le-a transmis constructorului în legile geometriei şi mecanicii. Iar dacă pătrundeţi cu gândirea întregul Templu, veţi afla că acest Templu, ca operă nevie, a provenit din libertatea omenească şi din munca cu capul, din munca intelectuală. Acest lucru nu-l puteţi spune însă atunci când supuneţi observaţiei omeneşti o plantă sau un animal.

Vedeţi astfel, că ceea ce omul stăpâneşte, în care el poate deveni Maestru, este până în ziua de azi sfera neviului. Şi tot ceea ce omul transpune din sfera neviului în armonie şi ordine, este simbolul Artei sale regale pe Pământ. Tot ceea ce el introduce în acest regn mineral prin Arta sa regală, a fost la început emanaţia şi încarnarea înţelepciunii divine. Mergeţi în urmă, în epoca vechilor caldeeni, a vechilor egipteni, unde s-a construit nu numai cu intelectul, ci totul era pătruns cu simţiri şi sentimente înalte; acolo, stăpânirea naturii anorganice era resimţită drept „Artă regală". Şi de aceea, această stăpânire a naturii a fost denumită ulterior „zidărie liberă"[30]. Poate părea în primă instanţă o fantezie, este însă mai mult decât atât.

Imaginaţi-vă odată clipa, momentul din evoluţia Pământului nostru, în care încă nici un om nu a pus mâna spre a plămădi natura anorganică, când întregul glob pământesc i-a fost predat omului, aşa cum a fost lăsată el de natură. Şi ce s-a întâmplat apoi? Uitaţi-vă în urmă la construcţia unei piramide egiptene, cum s-a îmbinat o

[30] Franc. franc masonnerie.

piatră cu alta prin munca omului. Ceea ce a format natura, a fost transformat prin gândire omenească în ceva nou. În felul acesta, înţelepciunea omenească a preschimbat Pământul. Aceasta era resimţit drept misiunea propriu-zisă a omului liber, a omului ziditor pe Pământ. Cu ajutorul diferitelor instrumente, forţele omului au realizat încă din cele mai vechi timpuri, când forţa omenească a acţionat fără mijloace mecanice, şi până în epoca noastră, transformarea treptată a regnului mineral până în cele mai îndepărtate întinderi, pornind din înţelepciunea omenească. Şi aceasta este prima coloană, coloana înţelepciunii.

Ceva mai târziu vedem intervenind a doua coloană: coloana frumuseţii,a artei.Prin artă se revarsă de asemenea spiritul omenesc în materia nevie,prin care are loc din nou o însufleţire[31] (biruire[32]) a neviului existent în natură [Nota 216]. Încercaţi să vă reprezentaţi cum, trecând treptat în artă, înţelepciunea pune stăpânire pe natura nevie, şi veţi vedea cum, bucată cu bucată, ceea ce există aici fără activitatea omului este transformat prin intermediul omului însuşi. Imaginaţi-vă, din partea mea şi în mod fantastic, momentul în care Pământul va fi complet transformat de mâna omenească, în care întreg Pământul va fi devenit o operă de artă, plină de înţelepciune şi radiind de frumuseţe, construită de mâna omenească, imaginată de înţelepciunea omenească! Poate să pară fantastic; dar este mai mult decât atât. Căci misiunea neamului omenesc pe Pământ este să transforme artistic sfera Pământului. Aceasta este exprimat în cea de a doua coloană, coloana frumuseţii.

[31] Germ. Beseelung.

[32] Germ. Besiegung.

La acestea dumneavoastră puteţi adăuga, ca o a treia coloană, organizarea seminției umane în state și popoare și aveți răspândirea spiritului omenesc în lăuntrul lumii; și aceasta se află tot în sfera neviului.

De aceea, oamenii medievali din secolul al XII-lea, privind în urmă la vechea înţelepciune, și-au spus, că înţelepciunea din timpurile de demult s-a păstrat în monumentele de marmură, înţelepciunea prezentului însă odihnește încă în pieptul omenesc. Ea iese la suprafaţă la artist și devine, prin munca mâinilor sale, operă de artă. Ceea ce simte el, o întipărește în materia informă, o scoate sculptând din piatra moartă. În piatra moartă nu trăiește de fapt nimic, însă în ea apare interiorul sufletesc al omului. Totul în artă este subsumat acestei misiuni. Indiferent dacă sculptorul dăltuiește marmura, dacă pictorul răsfiră culori, lumină și umbre, întotdeauna este o stăpânire a neviului, a naturii anorganice. Chiar și omul de stat transformă natura [?] [Nota 217]... mereu dumneavoastră aveţi de-a face – în măsura în care nu intră în discuție ceea ce este de origine vegetală, animală și umană – cu spiritul propriu al omului.

Astfel privea înapoi gânditorul medieval al secolului al XII-lea spre vechea înţelepciune ocultă caldeeană, spre arta și frumuseţea grecească și spre puterea întruchipată în ideea de stat a Imperiului roman. Acestea sunt cele trei mari coloane ale istoriei universale: înţelepciune, frumusețe, putere/tărie. Goethe le-a înfățișat în „Basmul" său prin cei trei regi: prin regele de aur – înţelepciunea ocultă; prin regele de argint – frumuseţea, precum cea din Grecia; prin regele de bronz – puterea, care și-a găsit expresia sa universală în ideea romană de stat, care a trecut apoi în organizarea Bisericii creștine. Iar Evul Mediu, cu haosul lui [Nota 218] provocat de punerea în mișcare a

migraţiei popotelor şi cu amestecul lui de stiluri, se exprimă prin regele amorf, făcut dintr-un amalgam de aur, argint şi bronz. În el este aruncat claie peste grămadă tot ceea ce era distribuit pe diferite culturi în Antichitate. Abia în viitor forţele individuale trebuie să se elibereze din haos, pentru a evolua spre o treaptă mai înaltă.

A scoate aceste forţe individuale din lăuntrul forţelor omeneşti şi a le conduce pe o treaptă superioară, este misiunea pe care şi-au propus-o cei care în Evul Mediu priveau Sfântul Graal drept marele lor simbol. Sfântul Graal trebuia să fie ceva esenţial nou, în ciuda faptului că în expresia sa simbolică el cuplează la vechile tradiţii legendare, cu toată simbolistica lor.

Ce este deci Sfântul Graal? Pentru acela care înţelege corect această legendă, el semnifică – şi asta se poate demonstra chiar literar [Nota 219] – ceea ce urmează.

Până acum omul a stăpânit exclusiv neviul din natură. Transformarea forţelor vii, transformarea a ceea ce lăstăreşte şi creşte în plantă, cea ce apare în perpetuarea animală [şi umană], stă în afara puterilor sale. Aceste forţe tainice ale naturii, omul trebuie să le lase intacte. Aici el nu poate interveni. Ceea ce ia naştere prin aceste forţe, nu poate fi deplin pătruns de el cu înţelegerea. Artistul poate, ce-i drept, să creeze un Zeus de o minunată frumuseţe, însă el nu-l poate pătrunde în întregime cu gândirea pe acest Zeus. În viitor omul va atinge o treaptă, în care va putea face şi aceasta. Pe cât este de adevărat că omul a dobândit puterea asupra naturii nevii, că stăpâneşte cu nivela şi firul de plumb forţa gravitaţiei, că stăpâneşte forţele directoare orientare din natură cu ceea ce-i stă la dispoziţie în geometrie şi mecanică, tot atât de adevărat este că el va stăpâni prin sine însuşi în viitor ceea ce azi posedă doar ca un dar al naturii sau al puterilor divine: viul.

Când în trecut Abel jertfea cele ce primise din mână divină, el jertfea şi pe planul viului doar ceea ce a primit de la natură. Cain în schimb a jertfit ceea ce a obţinut cu multă trudă, prin munca sa: roadele pământului [Nota 220]. De aceea, în această perioadă [a Evului Mediu] apare o direcţie fundamental nouă în Masonerie. Iar această direcţie este cea desemnată prin simbolul Sfântului Graal: forţa jertfirii de sine. Am spus deja adesea: Armonia în cadrul omenirii nu se creează predicând-o, ci fundamentând-o. Când în natura omenească au fost trezite forţele adevărate, nu mai există purtare nefraternă. În ceea ce se exprimă în simbolurile francmasonilor, majoritatea şi minoritatea nu au nicio importanţă. Aici nu poate exista dispută, căci este vorba doar de a putea sau a nu putea. Nicio majoritate nu poate decide dacă firul cu plumb sau nivela pot fi utilizate; aici trebuie să decidă obiectul, chestiunea. În ea toţi oamenii sunt fraţi, acolo se regăsesc cu toţii. Despre aceasta nu poate exista ceartă, dacă fiecare om merge pe calea imparţialităţii, calea care constă în dobândirea forţelor superioare. Astfel, Alianţa [francmasonilor] este, bineînţeles, o Alianţă a fraternităţii, care se sprijină în măsura cea mai largă pe ce au în comun oamenii în natura nevie.

Dar în natura nevie nu mai există toate forţele care au existat cândva. Multe din ele au dispărut, deoarece în ciclul naturii în care ne aflăm în prezent şi pe care îl numim Pământ, cunoaşterea materială stă pe primul plan, iar cea intuitivă s-a pierdut. Aş vrea să mai indic aici un singur fapt: în arhitectură a dispărut cu desăvârşire arta de a putea realiza clădiri cu adevărat acustice. Această artă însă era cunoscută şi înţeleasă înainte. Cel ce construieşte o clădire doar din punct de vedere exterior, nu va izbuti niciodată să realizeze o acustică aşa cum trebuie. Cel care gândeşte însă intuitiv, care cu gândirea sa îşi înfige

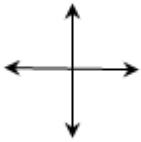
rădăcinile în domeniile superioare, va putea să producă o clădire acustică. Aceia care ştiu aceasta, ştiu şi că, aşa cum s-a ajuns să se stăpânească de către om forţa gravitaţiei, lumina şi electricitatea în cadrul naturii nevii, tot astfel vor fi cucerite în viitor acele forţe, ce privesc natura exterioară, asupra cărora noi nu avem încă nicio putere.

Chiar dacă epoca noastră nu a ajuns până acolo încât să poată stăpâni natura exterioară vie, chiar dacă acea epocă de cultură în care sunt stăpânite forţele ce dau viaţă nu a fost încă atinsă, există totuşi astăzi o şcoală pregătitoare în acest sens, care a fost inaugurată prin acea mişcare care s-a numit Loja Sfântului Graal. Va veni însă o vreme când oamenii, şi există un moment foarte precis în care ei, abătându-se de la înclinaţia lor actuală, vor înţelege că în privinţa forţelor sufleteşti interioare mai profunde nu se poate decide prin hotărâri majoritare, că este imposibil să stabileşti ceva despre domeniul vast al iubirii, despre ceea ce simţi şi despre sentimente, prin vot. Acea forţă ce trăieşte uniform în toţi oamenii şi care în planul intelectual se exprimă în acea mare unitate asupra căreia nu poate exista nicio dispută, se numeşte Manas. Şi dacă oamenii vor fi ajuns atât de departe încât ei se vor pune de acord nu numai conform intelectului, ci şi în simţirea şi în sentimentele lor, când se vor armoniza în viaţa lor sufletească cea mai profundă, astfel încât să se găsească pe sine în ceea ce este nobil şi bun, să se regăsească în obiectivitate şi imparţialitate, în ceea ce îi adună laolaltă, în factorul comunitar, aşa cum astăzi ei se regăsesc deja fără să se certe în faptul că doi ori doi fac patru şi trei ori trei fac nouă, atunci a venit vremea în care oamenii vor putea stăpâni şi sfera viului. Unitate, unitate obiectivă în simţire şi sentimente, o viaţă cu adevărat obiectivă revărsată

asupra omenirii în iubire, aceasta este condiţia preliminară pentru stăpânirea viului.

Această stăpânire a viului a existat odată – aşa spun aceia care au întemeiat în secolul al XII-lea Mişcarea Sfântului Graal –, a existat la Zeii care au creat Cosmosul şi s-au coborât pentru a da omului predispoziţia-germene pentru aceste forţe zeieşti, pe care ei înşişi le aveau; astfel că omul este astăzi un Dumnezeu în devenire, întrucât în interiorul său se găseşte ceva ce tinde spre în sus, acolo unde au stat odinioară Zeii. Astăzi intelectul este forţa dominantă; iubirea [Buddhi] va deveni în viitor, iar într-o epocă şi mai îndepărtată omul va atinge treapta de Atma.

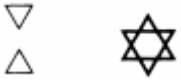
Această forţă totală[33] (forţă de comunitate[34]), care îi dă omului putere peste ceea ce este simbolizat prin cruce [Nota 221],

este exprimată – în măsura în care vorbim de această forţă la Zei – printr-un simbol, şi anume prin triunghiul cu vârful în jos. Iar în măsura în care această forţă se exprimă în natura omenească, aşa cum năzuieşte ea incipient, ca sămânţă, către forţa divină, se simbolizează printr-un triunghi cu vârful în sus. Zeii au ieşit din om şi s-au îndepărtat de el; dar ei au lăsat în el triunghiul, care se va dezvolta în continuare în el. Acest triunghi este şi simbolul Sfântului Graal.

[33] Germ. Gesamtkraft.

[34] Germ. Gemeinsamkeitskraft

Forţa la Zei Forţa la oameni		Simbolul Sfântului Graal

În forma triunghiului ocultistul medieval exprima simbolul Sfântului Graal, simbolul pentru trezirea măiestriei în domeniul viului. În acest scop nu este nevoie de o Biserică comună/unică, cu organizare rigidă, care să se întindă pe tot globul pământesc; o astfel de Biserică îi poate da fiecărui suflet ceva; dacă ar fi însă ca toate sufletele să rezoneze la unison, trebuie ca în fiecare în parte să fie deşteptată forţa Graalului. Aceluia care vrea să deştepte în sine această forţă a Graalului, nu-i foloseşte la nimic dacă se adresează puterilor bisericeşti oficiale, dacă ele i-ar putea, eventual, spune ceva, nu trebuie să întrebe mult, ci să deştepte în el însuşi această forţă. De la deprimare, prin îndoială, omul se ridică spre forţă. Acest periplu al sufletului este exprimat în figura lui Parsifal, care merge în pelerinaj la Sfântul Graal. Aceasta este una din multiplele, mai profundele semnificaţii ale figurii lui Parsifal.

La ce foloseşte ştiinţei mele dacă o corporaţie, oricât de mare, propovăduieşte prin organele ei de autoritate publică adevărul matematicii? Dacă vreau să învăţ matematica, trebuie să mă ocup eu însumi cu aceasta şi să-mi însuşesc înţelegerea pentru ea. Şi la ce foloseşte dacă o corporaţie conţine forţa crucii? Dacă vreau să folosesc forţa crucii [Nota 222], dacă vreau să obţin stăpânirea asupra viului, atunci trebuie ca eu însumi să mi-o câştig prin muncă. Aceasta nu mi-o poate spune un altul, nu mi-o poate comunica prin cuvinte; cel mult el mi-o poate arăta printr-un simbol, îmi poate da simbolul luminos al Graalului, nu însă să mi-o spună în formule abstracte.

Prima împlinire a acestui ocultism medieval ar fi deci aceea care se afirmă sub forma celor mai diverse mişcări în Europa: militarea către individualitate în religie, desprinderea de organizarea rigidă, unitaristă a religiei. Cu greu puteţi recunoaşte tot ceea ce stă în direcţia aceasta la baza „Parsifalului" lui *Wolfram von Eschenbach* [Nota 223].Ceea ce a ajuns să se exprime abia în Reformă, este conţinut deja în simbolul Sfântului Graal. Acela care are un sentiment pentru semnificaţia grandioasă a ceea ce ne întâmpină în această simbolistică, va pătrunde valoarea culturală mare, profundă a unei astfel de simbolistici. Marele, grandiosul din lume, nu se naşte din tot ce sună puternic, nu se naşte din trăirea în tumult, ci din trăirea intimă, din linişte. Omenirea nu este împinsă înainte în evoluţie cu bubuit de tunuri, ci din forţa a ceea ce se naşte intim în astfel de societăţi secrete, din forţa a ceea ce este exprimat în astfel de simboluri universale, pe baza cărora omenirea se înalţă.

În inimile oamenilor, prin nenumărate izvoare, s-a scurs începând din acea epocă ceea ce au gândit aceia care, la mijlocul secolului al XII-lea, au fost iniţiaţi în Misteriile Sfântului Graal, care au trebuit să se ascundă faţă de lume sub nume de acoperire, dar care au fost pregătitorii propriu-zişi, maiaua culturii din ultimele patru secole.

Astfel, în Societăţile oculte trăiesc păstrătorii marilor secrete şi păstrătorii acelor forţe ce acţionează continuu în evoluţia omenirii. Eu nu pot decât să indic aluziv ceea ce există în fond aici; căci problema în sine merge adânc, adânc în domeniul ocult.

Pentru aceia care obţin într-adevăr accesul la astfel de Misterii rezultă, ca o consecinţă practică, o privire de ansamblu liberă asupra a ceea ce se întâmplă [în viitor] în lume.

Forţele vii, organice, intervin lent şi treptat în actualul ciclu de dezvoltare al omenirii. Va veni un timp, oricât de fantezist poate să sune aceasta omului din ziua de azi, în care omul nu va mai picta doar tablouri, nu va mai executa doar sculpturi fără viaţă, ci în care el va fi în stare să creeze viu, ceea ce astăzi poate făuri doar cu culoarea şi dalta.

Ceea ce însă va părea mai puţin fantezist, este faptul că în practica vieţii sociale începe deja astăzi să se vadă primii zori ai utilizării forţelor vii: secretul propriu-zis care se încolăceşte în jurul Graalului. Ultimul eveniment pe plan social ce a fost adus prin intermediul vechii Masonerii a fost Revoluţia franceză, în care, odată cu ideile de egalitate, libertate, fraternitate, a devenit în mod consecvent publică ideea fundamentală a vechii Masonerii pe plan social. Cei care ştiu aceasta, ştiu şi că ideile care au pornit de la Graal au fost răspândite prin nenumărate canale, şi ele au fost forţele propriu-zis active în Revoluţia franceză

Ceea ce se numeşte azi socialism, stă aici ca o încercare nereuşită, o încarnare imposibilă, ca ultima luptă, disperată aş spune, în cadrul valului omenirii ce se îndreaptă spre final. El nu poate aduce cu sine un rezultat cu adevărat pozitiv. Ceea ce trebuie să se atingă prin el, poate fi obţinut doar prin activitatea vie; singură, coloana puterii nu este suficientă. Socialismul nu mai poate fi stăpânit prin forţe nevii. Ideile Revoluţiei franceze, libertate, egalitate, fraternitate, au fost ultimele idei care au curs din domeniul neviului. Steril, sortit morţii este tot ceea ce continuă să meargă pe acelaşi făgaş. Căci marele rău ce persistă azi în lume, imensa mizerie, ce se exprimă cu o putere înspăimântătoare în ceea ce se cheamă problema socială, nu mai poate fi stăpânită cu ceva neviu. Pentru aceasta este nevoie de o Artă regală; iar această

Artă regală este cea care a fost inaugurată prin simbolul Sfântului Graal.

Prin această Artă regală omul trebuie să primească în mână ceva care să se asemene cu forţa ce lăstăreşte în plantă, cu acea forţă pe care o utilizează magicianul atunci când face planta care stă înaintea lui să crească mai repede. În mod asemănător, o parte din această forţă trebuie folosită pentru binele social. Această forţă, care a fost descrisă de aceia care cunosc ceva despre secretele rosicruciene, ca de exemplu *Bulwer* în romanul său futurist „Vril" [Nota 224], este deocamdată într-un stadiu germinativ elementar. Ea va fi în Francmasoneria viitorului conţinutul propriu-zis al gradelor superioare. Arta regală va fi în viitor o artă socială.

De asemenea – aş zice, datorită vastităţii, a universalităţii ideii – trebuie să spun ceva ce poate părea fantastic pentru cei neiniţiaţi. Ceea ce omul imprimă materiei de pe globul nostru pământesc ca formă care porneşte din sufletul său, este veşnic, este nepieritor. Chiar dacă exterior materia care a luat formă se dezintegrează, ceea ce Arta regală a format începând din timpurile cele mai vechi, în piramide, temple şi biserici, este nepieritor. Ceea ce spiritul omenesc a format în materie, rămâne ca forţă ce continuă să existe şi să acţioneze în lume. Acest lucru îi este perfect clar aceluia care este iniţiat în astfel de lucruri. Domul gotic din Köln, de exemplu, piere; dar faptul că atomii au existat cândva în această formă, este de o importanţă cu efect pe termen lung. Forma aceasta în sine este elementul nepieritor, care, precum forţa vie din plantă, contribuie la evoluţia viitoare a omenirii, la evoluţia viitoare a naturii! Pictorul care pictează astăzi un tablou, care întipăreşte sângele său sufletesc în materia moartă, creează de asemenea ceva, care într-un timp mai mult sau

mai puţin scurt se va pulveriza în mii de atomi. Dar faptul că aceste opere au fost create, că în general ceva din sufletul artistului s-a scurs în materie, că ceva a căpătat formă, are o valoare nepieritoare, permanentă, are o valoare de veşnicie.

De asemenea, şi statele şi alte comunităţi de oameni se nasc şi pier în faţa ochilor noştri. Dar ceea ce oamenii au construit din lăuntrul sufletului lor drept astfel de comunităţi, acestea sunt idei cu valoare de veşnicie sădite de om, sunt idei cu importanţă veşnică. Şi dacă odată, cândva, acest neam omenesc va apărea din nou, într-o formă nouă pe Pământ, atunci el va descoperi, va recunoaşte roadele acestor elemente cu valoare de veşnicie.

Cine îşi îndreaptă azi privirea spre cerul înstelat, descoperă o armonie minunată. Această armonie este rezultatul devenirii, ea nu a existat întotdeauna acolo. Exact după cum noi aşezăm astăzi piatră peste piatră atunci când construim un dom, culoare lângă culoare atunci când pictăm, lege după lege atunci când organizăm societăţi, tot astfel au lucrat şi entităţile plăsmuitoare odinioară la ceea ce ne întâmpină astăzi drept Cosmos. Nici Luna, nici Soarele nu ar lumina, niciun animal şi nicio plantă nu s-ar perpetua dacă tot ceea ce vedem că există în Cosmos nu ar fi fost prelucrat de nişte fiinţe, dacă anterior n-ar fi existat nişte fiinţe, care au lucrat în mod similar cu modul în care lucrăm noi astăzi la transformarea, la remodelarea Cosmosului. După cum noi lucrăm astăzi la construirea Cosmosului prin înţelepciune, frumuseţe, putere, tot astfel au lucrat odinioară la construirea Cosmosului fiinţele ce nu aparţin regnului uman actual.

O armonie este întotdeauna rezultatul dizarmoniilor din epocile anterioare. După cum au fost fasonate pietrele

pentru Templul grecesc, după cum ele s-au revărsat apoi în alte forme, şi din varietatea ameţitoare a luat naştere construcţia ordonată, după cum vălmăşagul de culori de pe paletă s-a recompus într-un mod plin de sens în tablou, tot astfel întreaga materie exista haotic în altfel de legături înainte ca spiritul creator să-i fi dat formă acestui Cosmos. Acelaşi lucru se repetă acum pe o altă treaptă, la o scară infinit mai mică, iar just, în mod clar, acţionează doar acela care cuprinde cu privirea infinitul mare. Tot ceea ce a avut cu adevărat importanţă în lume pentru progresul spiţei umane, a luat naştere prin retrospecţie[35] şi introspecţie[36], prin iniţiere în marile legi ale planului cosmic. Ceea ce creează ziua, este trecător. Netrecător este însă ceea ce ai făcut într-o zi pornind din cunoaşterea legilor veşnice. A acţiona în cadrul zilei din cunoaşterea legilor veşnice, aceasta înseamnă la fel de mult cu a zidi liber[37].

După cum vedeţi, ceea ce ne întâmpină în artă, ştiinţă, religie în măsura în care ea nu este un cadou al Zeilor şi se exprimă în simbolul crucii, este provenit din Masoneria liberă. Din ea a izvorât ceea ce într-adevăr a fost construit în lume. De aceea, Masoneria are legătură înainte de toate cu ceea ce a modelat, cu ceea ce a format în lume mâna omenească, cu ceea ce a făcut cultura din materia brută, nevie. Mergeţi în urmă şi priviţi în mare ce au produs epocile de cultură, uitaţi-vă de exemplu la poemele lui *Homer*! Ce conţin ele? – Ideile mari, universale care au fost predate de iniţiaţi oamenilor ca învăţătură. Artiştii nu au inventat ei subiectul lor, ci mai curând au pus în forme ceea

[35] Germ. Umsicht = privire în jur, dar şi precauţie, tact.

[36] Germ. Einsicht = înţelegere, judecată, dar şi cercetare, investigare.

[37] Germ. frei maurern = a zidi liber, dar şi a francmasoneri, a practica Francmasoneria

ce împresoară întreaga omenire. Putem să ne imaginăm un *Michelangelo* în afara forţelor de gândire creştine? Dacă încercaţi în mod asemănător să urmăriţi până la origini ceea ce a dobândit o profundă importanţă în cultură, o importanţă cu adevărat decisivă, întotdeauna veţi fi conduşi la ceva ce a pornit din iniţiere.

Totul trebuie în cele din urmă să treacă printr-o şcoală. Ultimele patru secole au fost de asemenea o şcoală pentru omenire: şcoala de a fi părăsită de Dumnezeu, în care doar o experimentare omenească îţi dă, dintr-un anumit punct de vedere, posibilitatea întoarcerii la haos. Astăzi fiecare experimentează, fără să cunoască legătura cu lumile superioare, cu excepţia acelora care au căutat din nou legătura cu lumile spirituale şi au găsit-o. Astăzi, aproape fiecare om trăieşte în întregime pentru sine, fără să remarce ceva din edificiul real, din ordinea universală care străbate totul. Aceasta a şi dat naştere la insatisfacţia înspăimântătoare care există în toate domeniile.

Lucrul de care noi avem nevoie este o înnoire a cavalerismului Graalului într-o formă modernă. Acela care i se poate alătura, va cunoaşte prin aceasta forţele reale din cadrul evoluţiei omenirii, care astăzi rămân încă ascunse.

Ceea ce prezintă astăzi numeroşi oameni, care iau vechile simboluri fără să le înţeleagă şi le interpretează ca simboluri sexuale în mod eronat, nu se apropie de înţelegerea corectă a ideii francmasonice. Înţelegerea trebuie căutată tocmai în ceea ce înlocuieşte forţa primară, nudă a naturii, în stăpânirea şi pătrunderea viului, exact în felul în care geometrul stăpâneşte şi pătrunde neviul cu linealul, compasul, nivela şi aşa mai departe; în a crea viul, precum acela care construieşte un templu, care reuneşte pietrele nevii. Aceasta este marea idee de viitor a Masoneriei.

Există în Francmasonerie un simbol străvechi, așa-numitul semn Tau:

T

Acest semn Tau joacă în Francmasonerie un mare rol. El nu este în fond nimic altceva decât crucea, la care s-a eliminat partea superioară a bârnei verticale. Regnul mineral, care ne face să obținem într-adevăr o cruce, este lăsat deoparte; omul îl stăpânește deja. Dacă lăsăm să intre în acțiune regnul vegetal, obținem crucea îndreptată în sus... Ceea ce se dezvoltă din pământ, din suflet ca putere asupra Pământului, este simbolul Masoneriei viitoare.

Cine a audiat conferința mea anterioară despre Masonerie [Nota 225], își va aminti că atunci am menționat faptul că în legenda francmasonică despre Hiram-Abiff se povestește că într-un anumit punct el se folosește de puterea semnului Tau. Regina din Saba și-a dorit ca Hiram să-i convoace încă o dată pe muncitorii care au lucrat la construirea Templului. La semnul făcut de Solomon cu mâna nu apăreau niciodată oamenii care lucrau împreună într-o comunitate socială. La semnul Tau – ridicat de Hiram-Abiff spre cer – au apărut din toate părțile oamenii. Acest semn Tau simbolizează o putere complet nouă, care este întemeiată pe libertate și constă în deșteptarea unei forțe a naturii complet nouă.

Aș vrea să mă mai leg acum încă o dată de remarca cu care am încheiat data trecută [Nota 226]. Vă spuneam la ce conduce o stăpânire așa de mare a naturii nevii. Fără prea multă fantezie ne putem imagina aceasta printr-un exemplu: Telegrafia fără fir acționează la distanță, de la punctul de emitere la punctul de recepție. Putem, dacă se vrea, pune aparatul în funcțiune și să declanșăm acțiuni la mari distanțe, și prin aceasta să comunicăm. O forță asemănătoare cu cea care acționează în această telegrafie

fără fir va sta la dispoziţia omului în viitor şi fără vreun aparat, ceea ce îi va permite să provoace la distanţă pustiiri enorme, fără ca să poată fi descoperit punctul de la care au pornit aceste distrugeri. După ce se va fi atins punctul culminant al acestei dezvoltări, se va ajunge în final ca ea să se dea peste cap.

Ceea ce se exprimă prin semnul Tau, este o forţă motoare care poate fi pusă în mişcare doar prin puterea iubirii altruiste. Ea va putea fi folosită chiar şi pentru acţionarea maşinilor, care însă se opresc dacă le deservesc nişte oameni egoişti.

Vă este probabil cunoscut faptul că *Keely* a construit un motor [Nota 227], care mergea numai dacă el însuşi era de faţă. El nu le-a arătat oamenilor nimic despre cum face aceasta, căci el avea această forţă motrice în el, care izvorăşte din sufletesc şi poate pune în mişcare mecanisme. O forţă de acţionare care să nu poată fi decât morală, aceasta este ideea viitorului; forţa cea mai importantă ce poate fi inoculată culturii, ca ea să nu ajungă să se autodistrugă, este forţa morală. Elementul mecanic şi elementul moral se vor întrepătrunde, căci altfel, elementul mecanic fără elementul moral este nimic. Suntem foarte aproape astăzi de această graniţă. În viitor maşinile nu vor mai fi acţionate cu apă şi aburi, ci cu forţă spirituală, cu morală spirituală. Această forţă este simbolizată prin semnul Tau şi a fost sugerată deja în mod poetic prin imaginea Sfântului Graal [Nota 228]. După cum omul nu mai este obligat să folosească doar ceea ce-i oferă natura benevol, ci el o modelează şi o transformă, după cum omul a devenit constructor-creator al domeniului neviu, tot astfel el va deveni constructor creator al domeniului viu.

Vechiul simbol sexual stă la punctul de pornire al Masoneriei ca ceva ce trebuie cucerit. Vechiul simbol

sexual al Masoneriei, pe lângă noua simbolistică a Masoneriei viitoare, este ca și cum ai așeza o piatră acoperită cu iarbă sălbatică desprinsă prin lovire din stâncă, lângă o statuie minunat modelată a unui sculptor. Lucrul acesta îl știau aceia ce fuseseră într-o oarecare măsură inițiați în Arta regală. *Goethe*, de exemplu, în partea a doua a lui „Faust" a exprimat aceasta într-un mod minunat în episodul lui Homunculus. În acesta sunt ascunse încă multe mistere, ce trebuie mai întâi dezvăluite [Nota 229].

Aceste lucruri trebuie să indice faptul că omenirea stă în fața unei noi epoci de dezvoltare a Artei oculte regale. Cei care reprezintă azi oficial Francmasoneria știu cel mai puțin ce va fi în viitor această Francmasonerie. Ei știu cel mai puțin că în locul vechilor simboluri, atât de frecvent interpretate greșit de ei, va apărea ceva cu totul nou, și că acesta va primi o semnificație cu totul nouă.

Pe cât este de adevărat că în trecut tot ceea ce a fost cu adevărat grandios s-a născut din Arta regală, tot atât de adevărat este că orice operă grandioasă din viitor va izvorî din cultivarea Artei regale. Cu siguranță, astăzi orice școlar poate demonstra teorema lui Pitagora, descoperirea ei a putut-o face însă doar *Pitagora*, deoarece el era Maestru în Arta regală. La fel se va întâmpla și cu Arta regală în viitor. Vedeți deci că arta masonică se află la un punct de cotitură al evoluției și că ea este în cea mai strânsă legătură cu ceea ce era practicat în Loja Graalului și cu ceea ce va putea apărea ca o salvare în luptele înspăimântătoare care ne înconjoară astăzi.

Aceste lupte sunt abia la început. Omenirea nu știe că ea dansează pe un vulcan. Însă ea dansează pe un vulcan. Încep acele revoluții pe Pământul nostru care fac necesară o nouă fază a Artei regale. Aceia care nu trăiesc fără să

gândească în viaţă, vor şti ce au de făcut; vor şti că ei trebuie să pună umărul la dezvoltarea Pământului nostru. De aceea, străvechea Artă regală trebuie descrisă oarecum într-o formă nouă, care să însoţească forma străveche. În această formă străveche se ascunde totuşi o forţă inepuizabilă. Aceia care înţeleg noua idee francmasonică vor scăpăra din nou scântei din vechile simboluri francmasonice. Atunci se va arăta şi că toată sfada despre Masoneria ioaneică sau Masoneria de grade înalte nu are nicio importanţă, în comparaţie cu strădania adevăratei Masonerii.

În afară de aceasta este necesar să mai răspundem la o întrebare – ceea ce ne va conduce din nou la punctul de pornire: Ce a fost până acum Arta regală? – Arta regală a fost până acum sufletul culturii noastre. Iar această cultură a noastră are două caracteristici fundamentale. Pe de o parte se bazează pe acele forţe din sufletul omenesc care se ocupă cu domeniul lipsit de viaţă, iar pe de altă parte pe acele forţe din rândul oamenilor care îşi asumă această misiune de stăpânire a domeniului lipsit de viaţă, pur şi simplu în virtutea forţelor provocate de către organismul lor: aceştia sunt cu predilecţie bărbaţii. Din această cauză Arta regală era până acum o artă bărbătească. Femeile erau de aceea excluse şi nu puteau participa la ea. Treburile în cadrul Lojelor erau efectuate separat – cum anume în mod concret, nu are importanţă –, distinct de ceea ce se referă la familie, perpetuarea bazei naturale pure a spiţei omeneşti. De aceea, în Francmasonerie se ducea o viaţă dublă: marile idei care se exprimau în Lojă, nu era permis să fie amalgamate cu ceea ce stă în legătură cu familia. Munca în Lojă, ca ceva ce se referă la viaţa sufletească cea mai intimă, mergea în paralel cu cultivarea vieţii în comun în cadrul familiei. Un curent se afla în luptă cu celălalt.

Femeile erau excluse de la Masonerie. Aceasta a încetat în momentul în care Francmasoneria nu s-a mai uitat în urmă, ci şi-a îndreptat privirea înainte. Căci curentul feminin era desemnat drept ceea ce aflua din exterior [?]; ceva ce exista acolo de la natură, era desemnat de Masonerie ca ceva preoţesc. Şi acest lucru era privit până acum de Masonerie ca un element duşmănos.

Bărbatul, conform naturii sale, este reprezentantul forţei ce creează în domeniul neviului, în timp ce femeia este reprezentanta forţelor creatoare vii, a forţelor care vor să dezvolte mai departe neamul omenesc din lăuntrul bazei naturale. Această opoziţie trebuie învinsă.

Ceea ce trebuie făcut în viitor, va putea fi făcut doar dacă în lume va fi biruit ceea ce se sprijină pe vechile simboluri, care sunt exprimate tocmai prin elementul sexual. Francmasoneria învechită de astăzi are aceste simboluri, deoarece tocmai prin ele vrea să spună: această stare noi trebuie să o depăşim; dar acest element sexual trebuie să continue să persiste afară, în instituţiile ce se raportează la natural; aceasta se poate depăşi doar separat.

Arhitectul, artistul, omul de stat, ei toţi nu au nimic de-a face – în modul lor de a gândi, să fim bine înţeleşi – cu baza naturală a sexualităţii. Ei lucrează toţi cu intelectul la stăpânirea forţelor neviului. Acest lucru este exprimat în simbolurile francmasonice. A învinge într-un viitor îndepărtat această bază naturală, a stăpâni forţele viului – aşa cum începând din timpurile îndepărtate ale rasei lemuriene omul a început să stăpânească forţele nevii –, aceasta urmează a fi exprimat în noile simboluri. Atunci baza naturală va fi învinsă nu doar în domeniul neviului, ci şi în domeniul viului.

Dacă chibzuim la acest lucru, atunci vechile simboluri sexuale ne apar ca exact ceea ce trebuie învins în sensul cel

mai larg, iar apoi, în ideea unificării forţelor spirituale masculine şi feminine, vom afla ceea ce urmează să fie în viitor elementul creator, elementul propriu-zis activ. Evenimentul exterior pentru acest progres în Francmasonerie este aşadar intrarea sexului feminin în Francmasonerie.

Există un obicei foarte înţelept în Francmasonerie, care are legătură cu această chestiune. Cel care este introdus în Lojă primeşte două perechi de mănuşi: o pereche pentru a o îmbrăca el însuşi, în schimb cea de a doua pereche s-o dea spre purtare aceluia la care el ţine cel mai mult. Prin aceasta se vrea a se indica faptul că ambii trebuie să se prindă[38] [să-şi dea mâna n.t.] doar cu mănuşi, pentru ca impulsurile senzoriale să nu aibă nimic de-a face cu ceea ce priveşte Francmasoneria. Această idee este exprimată şi printr-un alt simbol: şorţul de piele. Acesta este simbolul pentru învingerea sexualităţii. Organele sexuale sunt acoperite cu şorţul de piele. Cine nu cunoaşte această idee profundă în Francmasonerie, nici nu poate avea habar ce înseamnă de fapt şorţul de piele. Şorţul de piele nu poate fi pus în legătură cu Francmasoneria în sens mai restrâns.

Avem aşadar pe de o parte învingerea naturalului prin spiritul liber creator, pe de altă parte însă şi separarea prin intermediul mănuşilor. Mănuşile le vom putea chiar dezbrăca în final, după învingerea elementului inferior prin întrebuinţarea forţei spirituale libere nemijlocite a ambelor sexe. Abia atunci va fi în sfârşit învins cu adevărat ceea ce se exprimă astăzi în sexualitate, într-o muncă de creaţie omenească liberă, absolut liberă, într-o conlucrare a bărbatului şi a femeii la marea construcţie a omenirii,

[38] Germ, anfassen = a prinde, a apuca, dar şi a se purta, a umbla cu...

mănuşile nu se vor mai împărţi, deoarece ei îşi pot da mâna liber, deoarece acum vorbeşte spirit către spirit nu senzorialitate către senzorialitate. Aceasta este marea idee de viitor.

Dacă astăzi cineva vrea să adere la vechea Masonerie, el este la înălţimea ideii francmasonice de făurire a viitorului neamului omenesc doar dacă acţionează în acest sens şi, în ciuda vechimii acestui Ordin, are înţelegere pentru ceea ce timpurile cer de la noi. Dacă va fi posibil să găsim înţelegere pentru ceea ce se cheamă secretul Artei regale, atunci fără îndoială viitorul ne va aduce învierea vechii, bunei, splendidei Francmasonerii, aflată astăzi în ruină.

Una din căile pe care ocultismul va pătrunde în omenire, va fi Francmasoneria reînviată. Lucrul cel mai bun iese în evidenţă tocmai prin faptul că de cele mai multe ori el este expus greşelilor virtuţilor sale. Şi dacă astăzi putem caracteriza Francmasoneria doar ca o caricatură a marii Arte regale, noi nu trebuie totuşi să ne descurajăm şi să dăm înapoi de la strădania de a redeştepta forţele ce dormitează în ea: o muncă pe care suntem datori să o facem, pe un plan ce evoluează în paralel cu Mişcarea teosofică [Nota 230]. Dacă privim problema ce apasă pe umerii noştri nu cu superficialitate, nu de mântuială, ci înţelegând-o realmente din profunzimile unei acţiuni cosmice, dacă vrem să înţelegem ce se exprimă astăzi în sufletele celor două sexe, în lupta dintre sexe, atunci vom vedea că din aceste forţe trebuie să curgă forţa plăsmuitoare pentru viitor.

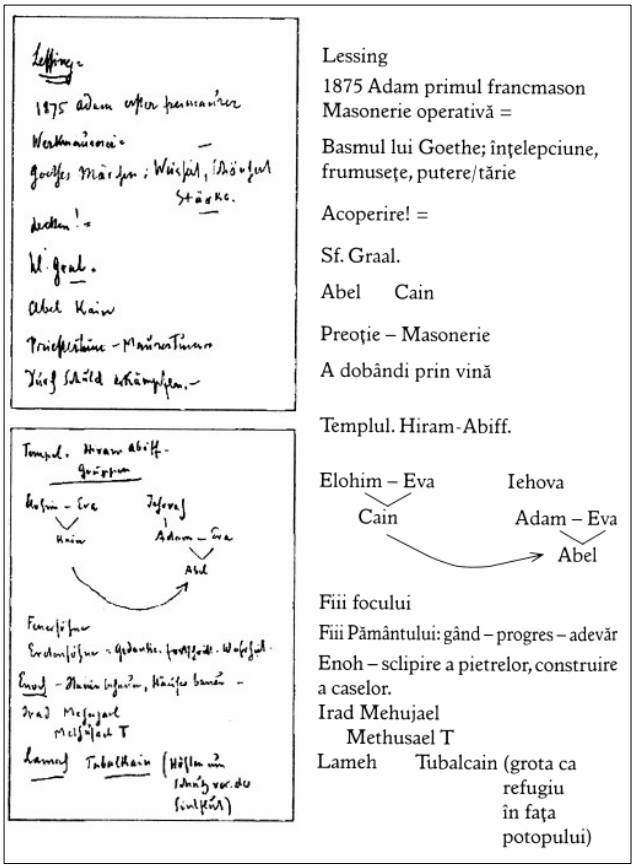
Tot ceea ce s-a vorbit astăzi este nimic. Nu putem răspunde la aceste întrebări, dacă răspunsul nu este scos din adâncuri. Ceea ce există azi în lume ca problemă socială sau ca problemă feministă, este nimic, dacă cunoaşterea lor

nu este luată din adâncurile forţelor cosmice şi dacă nu intrăm cu ele în armonie.

Pe cât este de adevărat că marile fapte din trecut au fost scoase din Masonerie, tot atât de adevărat este că viitoarele fapte practice mari trebuie extrase din profunzimile ideilor masonice viitoare.

Însemnări din caietul de notiţe al lui Rudolf Steiner *pentru conferinţa din 2 ianuarie 1906 ţinută la Berlin*

(Caiet de notiţe, nr. de arhivă 225)

Lessing

1875 Adam primul francmason

Masonerie operativă =

Basmul lui Goethe; înţelepciune, frumuseţe, putere/tărie

Acoperire! =

Sf. Graal.

Abel Cain

Preoţie – Masonerie

A dobândi prin vină

Templul. Hiram-Abiff.

Elohim – Eva Iehova

Cain Adam – Eva

Abel

Fiii focului

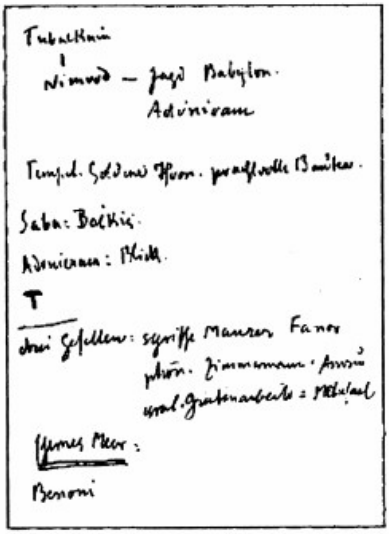
Fiii Pământului: gând – progres – adevăr

Enoh – sclipire a pietrelor, construire a caselor.

Irad Mehujael

Methusael T

Lameh Tubalcain (grota ca refugiu în faţa potopului)

Tubalcain
|
Nimrod – captivitatea în Babilon
Adoniram

Templu. Tronul de aur. Construcţii splendide.

Saba: Balkis.

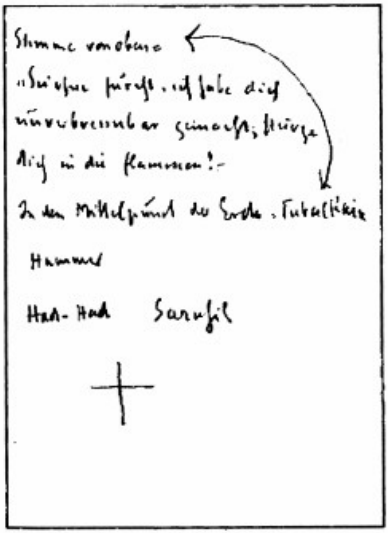
Adoniram: privire.

T

Trei calfe: Zidarul, sirian, Fanor
dulgherul fenician: Arnru
săpătorul israelian de grote:
Methusael

Marea de bronz

Benoni

Voce de sus:
„Fii fără teamă, te-am făcut
imun la foc; aruncă-te
în flăcări!"

În centrul Pământului: Tubal-Cain

Ciocanul

Had-Had Sarahil

DESPRE GOETHE ŞI RAPORTUL SĂU FAȚĂ DE ROSICRUCIANISM

Pentru a pătrunde în Misteriul rosicrucian al lui Goethe există două căi, una exotericăşi una esoterică sau ocultă. Calea esoterică se urmează prin studiul acelor compoziţii poetice ale lui Goethe, care sunt o expresie exterioară a concepţiilor sale rosicruciene şi a cunoştinţelor sale referitoare la acestea.

Dintre ele fac parte:

1. Poezia „Taine". Ea prezintă Misteriul Lojei celor 12, cu al 13-lea în vârf. Conţinutul este o aluzie la vieţuirile din Curtea exterioară/antecamera iniţierii-Parsifal a rosicrucienilor (iniţiere – Graal).

2. Fondul din „Faust". Homunculus este corpul astral; mersul la „Mume" este descrierea căutării „Triunghiului de aur" şi a „Cuvântului pierdut".

3. Pasajele din „Wilhelmm Meister" care înfăţişează „peregrinarea şi transformarea sufletului" până la lărgireă conştienţei la nivelul de privire cosmică (contemplare a proceselor cosmice; viziunea lui Macarie este o astfel de contemplare).

4. Basmul despre şarpele verde şi frumosul crin prezintă *Iniţierea alchimică*, în forma fondată de Christian Rosenkreutz: cea care, corect scrisă – nu conform tradiţiei incomplete a Lojelor – este gradul 030 (vulgar, în limbaj masonic, gradul al 30-lea). Acest basm conţine în limbaj simbolic toate tainele acestui grad, aşa cum legenda lui Hercule conţine toate tainele gradului Royal-Arch, care în scrierea corectă se notează 013, numit şi gradul al 4-lea.

5. Lucruri importante despre iniţierea rosicruciană conţine şi poezia „Pandora".

Mijloacele de a pătrunde pe căi esoterico-oculte în rosicrucianismul lui Goethe sunt date la inițierea în adevăratul grad 020, care – pentru a învălui secretul – se mai scrie și gradul 63 și se citește 6x3= 18, al 18-lea grad (Rose-Croix). Pe cale ocultă se arată aici că Goethe, între perioada ședерii la Leipzig și a ședерii la Strassburg, a primit o inițiere, care însă a devenit fecundă în el abia treptat și care i-a dat posibilitatea să împlinească o misiune rosicruciană foarte precisă. *În scris* nu se pot spune mai multe referitor la aceasta; oral s-ar mai putea spune ceva: și mai mult, doar într-o Lojă rosicruciană *adevărată* de gradul 63 = 6 x 3 = 18.

Acest text există doar în manuscrisul Mariei Steiner-von Sivers. Probabil el a fost scris de Rudolf Steiner pentru Edouard Schuré în jurul anului 1906, deoarece această scriere se leagă nemijlocit de cea a unui text scris de Rudolf Steiner pentru Schuré în 1906 „Semne și evoluția celor trei Logoi în omenire" [tipărit în „Nachrichten der Rudolf Steiner – Nachlass Verwaltung" (Comunicări ale Administrației operei postume a lui Rudolf Steiner), nr. 14, de Sfântul Michael 1965, precum și în ***Apocalipsa Sfântului Ioan***, GA 104, ediția a 6-a 1979].

NOTE

Titlul volumului, indicaţiile de la Cuprins şi Notele aparţin editorului.

Indicaţiile referitoare la suporturile sau bazele textului sunt trecute de fiecare dată la începutul notelor corespunzătoare unei conferinţe.

Operele lui Rudolf Steiner menţionate în cuprinsul notelor fac parte din ediţia Operelor complete (GA) şi sunt trecute cu numărul bibliografic şi anul ultimei lor apariţii.

I. Conferinţă Berlin, 23 mai 1904

Suporturile de text: Notiţe stenografice ale lui Franz Seiler şi notiţe stenografice succinte ale lui Walter Vegelahn.

Despre text: În aceste expuneri, reţinute doar într-o formă prescurtată, despre începutul evoluţiei pământeşti a omenirii, trebuie ţinut seama că, parţial, – fără ca aceasta să devină foarte clar în cadrul textului – este vorba de o interpretare a celor prezentate de H.P. Blavatsky în „Doctrina secretă", vol. II.

1. *Era de anticipat ca astăzi să se adune doar o mică comunitate*: Probabil conferinţa a fost anunţată cu puţin înainte, deoarece Rudolf Steiner tocmai se întorsese dintr-o călătorie la Londra.

2. *doamna Besant... să auzim din nou*: Annie Besant, 1847–1933, din 1907 preşedintă a Theosophical Society, a mai vorbit o dată la Berlin, în octombrie 1902 cu ocazia întemeierii Secţiunii germane. În septembrie 1904 ea a făcut, la invitaţia lui Rudolf Steiner, o călătorie cu ţinere de conferinţe prin diferite oraşe germane. Conferinţele ei, ţinute în limba engleză, au fost traduse de el în germană.

3. *Următoarele două conferinţe publice... După aceea, evenimentele de luni vor avea loc din nou aici în mod regulat*: Aceste două conferinţe publice, din 30 mai şi 6 iunie 1904 (conţinute în ***Psihologie spirituală şi mod de a privi lumea***, GA 52, 1972), s-au ţinut în mod excepţional lunea; în mod obişnuit, în serile de luni aveau loc cu regularitate conferinţe pentru membri.

4. *voi vorbi despre Cosmologia teosofică*: Trei conferinţe, 26 mai, 2 şi 9 iunie 1904, conţinute în ***Conştienţă – Viaţă – Formă. Principiile de bază ale cosmologiei spiritual-ştiinţifice***, GA 89.

5. *Conferinţele despre elementele de bază ale Teosofiei*: Se au în vedere aici conferinţele despre noţiunile de bază ale Teosofiei, care au fost anunţate iniţial pentru luna aprilie şi s-au ţinut ulterior în toamnă. ***Vezi Originea şi ţelul omului. Noţiuni de bază ale Ştiinţei spiritului*** GA 53, 1980.

6. *un manuscris aflat doar la Vatican... o copie este în posesia Contelui de Saint-Germain*: Acest lucru a fost făcut cunoscut public de către H.P. Blavatsky în cartea sa „Doctrina secretă" (1888). În volumul II (ediţia germană Leipzig f.a., pag. 249 ş.u.) se spune: „Manuscrisul-Kabala al Vaticanului – singurul exemplar (în Europa) al acestuia trebuie să fi fost în posesia Contelui de Saint-Germain – conţine cea mai desăvârşită expunere a doctrinei..."

7. *sau care nu a ajuns să îl citească în astral*: Aici Rudolf Steiner se referă, desigur, la facultatea bine-cunoscută de către auditori a H.P. Blavatsky de a putea citi în lumina astrală manuscrise rare, după cum se descrie în cartea Constancei Wachtmeister ş.a. „Reminiscences of H.P. Blavatsky and The Secret Doctrine", apărută în anul 1893.

8. *Contele de Saint-Germain*: Una din figurile cele mai enigmatice şi mai controversate ale secolului al XVIII-

lea. Anul naşterii şi al morţii, precum şi numele său adevărat nu pot fi indicate cu precizie. Conform conferinţei din Neuchâtel, 27 septembrie 1911 a lui Rudolf Steiner, aflată în volumul ***Creştinismul esoteric şi conducerea spirituală a omenirii*** GA 130, 1977, numele a fost atribuit nu numai unei persoane, ci şi altora. În purtătorul adevărat al numelui a trăit individualitatea lui Christian Rosenkreutz. Vezi aici conferinţa din 4 noiembrie 1904 (din acest volum) şi notele respective.

9. *conferinţele mele despre Atlantida*: Este vorba despre conferinţe ţinute în ianuarie 1904, din care însă nu există nicio notiţă.

10. La fraza: *Pentru orientare trebuie...* în notiţele lui Vegelahn, paragraful sună astfel: „Pentru orientare trebuie să căpătăm o scurtă privire de ansamblu asupra a două curente ale erei actuale, care sunt ascunse în sufletele oamenilor celei de-a cincea rase şi care se luptă neîncetat. Unul dintre curente, care se regăseşte în modul cel mai pur în confesiunile indiene şi sudeuropene, este o concepţie despre lume care stă şi la baza iudaismului şi a babilonienilor; iar celălalt este conţinut în confesiunile şi concepţiile perşilor, de la vestul Persiei până spre regiunile germanilor."

11. *Devaşi*: Denumire indiană pentru zeii Devahanului, ai lumii cereşti.

12. *două curente... zona sudică... nordică a concepţiei despre lume*: Vezi aici şi ***Orientul în lumina occidentului. Copiii lui Lucifer şi fraţii lui Christos*** (Conferinţa a 5-a, München, 27 august 1909), GA 113, 1960.

13. *Asuraşi*: în indiană suras = zei (de la asu = respiraţie) au devenit nonzei, nezei – A-suras. Utilizaţi în vechile religii orientale şi de asemenea, mai târziu, de Rudolf Steiner ca nume pentru fiinţe satanice. În contextul

acestei conferinţe se are în vedere însă acel aspect al Asuraşilor caracterizat în cartea Helenei Blavatsky „Doctrina secretă" (de exemplu în volumul II, capitolul IV: „Despre mitul îngerilor căzuţi, în diferitele lui aspecte", ediţie germană, pag. 525): „Din punct de vedere esoteric Asuraşii – transformaţi în perioada imediat următoare în spirite rele şi zei inferiori, aflaţi veşnic în luptă cu marile zeităţi – sunt zeii înţelepciunii secrete. În părţile cele mai vechi ale Rigvedei ei sunt Spiritualii şi Divinii, expresia Asura fiind utilizată pentru spiritul cel mai înalt şi identică cu Ahura zoroaştriştilor. A existat o vreme când zeii Indra, Agni şi Varuna aparţineau însăşi Asuraşilor." – Abia în era atlanteeană, la trecerea de la era lemuriană la cea atlanteeană, aceşti zei, iniţial zei superiori, au devenit nezei. În notiţele la seria de conferinţe a lui Rudolf Steiner despre „Evoluţia planetară" [***Conştienţă – Viaţă – Formă. Principiile de bază ale cosmologiei spiritual-ştiinţifice***, GA 89], (conferinţa 1, Berlin, 17 octombrie 1904) se spune referitor la această temă: „Dacă vrem să înţelegem poziţia principiului spiritual evoluţionist, trebuie să cercetăm un eveniment semnificativ petrecut în cadrul rasei atlanteene. Fiinţele care erau la început fiinţe spirituale, au apărut atunci ca răzvrătiţii, rebelii care au vrut să-şi cucerească independenţa. Surasii au devenit acum Asuraşi. Până la acel moment ei trăiau latent pe Pământ. Sunt tocmai acele puteri ce reprezintă în epoca actuală latura intelectuală şi spirituală a omenirii. Această natură a lui Lucifer este cea care a reprezentat şi Creştinismul în primele secole. Există două documente despre aceasta, unul la Vatican şi un duplicat în posesia celui mai iniţiat creştin al Occidentului: Contele de Saint-Germain."

14. La paragraful: „*În manuscrisul amintit noi primim o explicaţie despre aceasta...*": În acest paragraf trebuie

ţinut seama în mod deosebit de faptul că textul notiţelor are lacune. Vezi aici cartea Helenei Blavatsky „Doctrina secretă", volumul II, capitolul: Istoria rasei a patra.

15. *Fiii zeilor au găsit că fiicele oamenilor erau frumoase*: Moise 1, 6, 1-2. Vezi şi „Doctrina secretă" a H.P. Blavatsky, vol. II, partea a 2-a, capitolul IV „Despre mitul îngerilor căzuţi, sub diferitele sale aspecte".

16. *simbolizată în legendă de către Prometeu*: Şi aici Rudolf Steiner apelează la „Doctrina secretă", vol. II, a H.P. Blavatsky.

17. *În dureri vei naşte copii*: Moise 1, 3, 16.

18. Cuvintele *„Mori şi devino" pentru a nu rămâne un „jalnic oaspe" pe acest „Pământ întunecat"*: Versuri redate liber după poezia lui Goethe „Dor ferice", din ciclul „Divanul occidental-oriental": „...Dar cât timp nu-ţi este dată/ După vorbă: mori şi-nvie!/ Pe Pământ eşti jalnic oaspe,/ Umbră doar tu-i faci pustie". (Trad. L. Blaga).

19. *„Trei sunt care mărturisesc aici pe Pământ: sângele, apa şi Spiritul*": Epistola 1-a a lui Ioan 5, 7. În conferinţa din 29 aprilie 1904 [***Cunoaşterea de sine şi cunoaşterea lui Dumnezeu. Teosofie, christologie şi mitologie. I***, GA 90a], Rudolf Steiner a explicat deja pe larg acest pasaj din epistolă. Conform celor spuse acolo, sângelui şi apei nu i se pot atribui noţiunile materialiste din ziua de azi. Atunci când se spune: „Trei sunt care mărturisesc acolo în cer: Tatăl, Cuvântul şi Spiritul Sfânt, şi aceştia Trei sunt unul" – în limbaj teosofic aceasta înseamnă: Atma, Buddhi, Manas, cele trei principii superioare. Iar când în continuare se spune: „Trei sunt care mărturisesc aici pe Pământ: Spiritul, apa şi sângele", aceasta înseamnă cele trei principii inferioare, cele trei elemente sufleteşti. Prin sânge se are în vedere elementul cel mai de jos al sufletului, astralul, nu sângele nostru fizic.

„Esoterismul ebraic crede că circulaţia sângelui provine de la corpul astral, lucru care este corect. Orice influenţă care nu trece nemijlocit prin suflet, ci are încă ca efect ceva corporal, esoterismul ebraic îl numeşte sânge. El este elementul activ, cel care pune în mişcare. Noi numim sânge doar sucul roşu care curge prin corp." Prin apă, în orice limbaj ocult se înţelege Kama, sentimentele, pasiunile, poftele ş.a.m.d. „Şi acum aş vrea să vă spun de ce erau ele numite apă. Dumneavoastră trebuie odată să vă familiarizaţi cu ideea, că omenirea s-a obişnuit astăzi să-şi reprezinte multe lucruri mai materialist decât a fost cazul anterior. Dacă vă reprezentaţi un cabalist din vechime, atunci el nu vedea în această apă un simplu element fluid, ci un simbol, iar el ajungea la aceasta în felul următor: În apă trăiesc acele animale, pe care noi trebuie să le socotim drept cele mai dintâi. Din elementul lichid a ieşit la origine animalicul: animalele marine, meduzele, amfibiile. Acestea au trecut din apă pe uscat. Pasiunile şi sentimentele n-au luat naştere din altceva decât din apă... Noi deosebim sufletul inferior, care face să clocotească sângele, în care noi simţim bucurie şi tristeţe, durerile interioare propriu-zise. Pe acestea el le numeşte apă, deoarece el deduce acest element sufletesc din apă. Şi urmează apoi sufletul gânditor, spiritul..."

20. *manuscrise secrete... care au putut să le vadă în lumina astrală*: Vezi nota 6.

21. *marii Maeştri... marii Adepţi, care sunt întemeietorii Mişcării spirituale, nu ai Societăţii*: În această privinţă Rudolf Steiner s-a exprimat în scris pe 2 ianuarie 1905, cu ocazia primirii unui membru în Şcoala esoterică, în următorul fel: „...Dumneavoastră ştiţi că în spatele întregii Mişcări teosofice stau fiinţe superior dezvoltate, pe care noi îi numim «Maeştri» sau «Mahatma». Aceste fiinţe

sublime au parcurs deja drumul pe care restul omenirii urmează să îl străbată. Ei acţionează acum drept marii (învăţători ai înţelepciunii şi armoniei sentimentelor omenirii). Astăzi ei sunt activi deja pe planurile superioare, către care restul oamenilor se vor organiza în decursul următoarelor perioade de evoluţie, aşa-numitele «runde». Pe planul fizic ei acţionează prin intermediul «mesagerilor» aleşi de ei, primul dintre aceştia fiind H.P. Blavatsky, primul pentru Mişcarea teosofică. Maeştrii nu au întemeiat şi nici nu s-au pus ei înşişi în fruntea vreunei organizaţii exterioare sau societăţi. Societatea teosofică a fost trezită la viaţă de întemeietorii ei (H.P. Blavatsky, Olcott ş.a.), pentru a promova pe planul fizic opera Maeştrilor, dar aceşti Maeştri nu au influenţat ei înşişi niciodată Societatea în sine. În esenţă şi conducere ea este opera pură a oamenilor planului fizic." Vezi volumul ***Referitor la istoria şi din conţinuturile primei secţiuni a Şcolii Esoterice 1904–1914***, GA 264, precum şi expunerile din conferinţa din 22 octombrie 1905 din volumul de faţă.

II. Conferinţă Berlin, 10 iunie 1904

Suporturile de text: Notiţe stenografiate de Franz Seiler şi Walter Vegelahn, precum şi scurte notiţe cu scriere normală ale Mariei Steiner-von Sivers.

22. *Ultima dată am arătat deja*: La sfârşitul conferinţei din 27 mai 1904 (GA 90a) unde s-a făcut remarca: „Data viitoare voi dezbate una din istorisirile cele mai importante, pe care dumneavoastră aţi auzit-o adesea, a cărei semnificaţie interioară este însă infinit de profundă, într-atât de profundă cum nu există o alta asemenea: povestea despre Cain şi Abel.".

23. *raportul Cain – Abel este... o alegorie pentru taine deosebit de profunde*: Vezi aici şi cele scrise în „Doctrina

ocultă" a H.P. Blavatsky, vol. II (pag. 131 ș.u.: Hermafroditul divin), dar și conferințele de mai târziu ale lui Rudolf Steiner: ***Importanța dezvoltării oculte a omului pentru învelișurile sale – corpul fizic, corpul eteric, corpul astral – și Sinea sa?***, GA 145, 1974.

24. *Enoch*: Scriere apocrifă.

25. *Luați prima frază din capitolul cinci al cărții întâi a lui Moise*: Rudolf Steiner redă liber fraza. În traducerea lui Luther ea sună astfel: „Aceasta este cartea neamului omenesc. Când l-a făcut Dumnezeu pe om, l-a făcut după asemănarea lui Dumnezeu; și i-a făcut un bărbat și o femeie și i-a binecuvântat și le-a pus numele lor Om, în ziua în care au fost făcuți. Și Adam avea o sută treizeci de ani și a zămislit un fiu asemenea chipului său, și l-a numit Set." – Rudolf Steiner a accentuat adesea mai târziu, că pasajul „și i-a făcut un bărbat și o femeie" ar trebui, într-o traducere conformă realității, să sune astfel: „și i-a făcut bărbătesc-femeiesc". Vezi de exemplu ***Mituri și mistere egiptene*** (conferința a 8-a), GA 106, 1978; sau ***Misterul biblic al Genezei*** (conferința a 11-a), GA 122, 1976.

26. *„Abel" pe grecește înseamnă „pneuma", iar pe nemțește „spirit" și... are un caracter categoric feminin*: Vezi aici și ***Evanghelia după Matei*** (conferința a 5-a), GA 123, 1978.

27. *Creierul a devenit masculin...*: Acest pasaj pare să fi fost reținut în mod neclar; a se compara aici expunerile din conferințele din 23 octombrie 1905 și 2 ianuarie 1906 (din acest volum).

28. *Este un păcat dacă „fiii zeilor găsesc plăcere la fiicele oamenilor"*: Vezi nota 15.

29. *De aici a rezultat un neam, care de obicei nu este deloc menționat în cărțile oficiale ale Vechiului Testament, ci este doar sugerat*: Moise, cartea 1, 6, 4, în traducerea lui

Luther, sună în felul următor: „Şi în acele vremuri existau tirani pe pământ; căci întrucât copiii lui Dumnezeu au intrat la fiicele oamenilor şi acestea le-au zămislit copii, au rezultat de aici oameni puternici (enormi, impunători) şi bărbaţi vestiţi în lume."

30. *„Rakshasaşi"... asemănător cu „Asuraşii" indienilor*: Conform „Doctrinei secrete" a H.P. Blavatsky, în filosofia esoterică orientală există, de asemenea, mai multe înţelesuri şi pentru acest neam al Rakshasaşilor. În vol. II, pag. 301 a ediţiei germane ei sunt numiţi Demoni uriaşi, asemănători Titanilor Greciei. În lucrarea ocultistului englez C.G. Harrison „Universul transcendental", ediţia 1 germană, 1897, aflată în biblioteca lui Rudolf Steiner şi pe care el a consultat-o de asemenea pentru aceste conferinţe, fără ca aceasta să reiasă clar din notiţele înseşi, în conferinţa a 5-a se spune: „Făpturile pe jumătate omeneşti, urmaşii îngerilor căzuţi, sunt cunoscute în scrierile indiene drept «Asuraşi», uneori sunt numite «Rakshasaşi» sau Demoni." Aceasta explică faptul că Rudolf Steiner, în conferinţa din 10 iunie 1904, prin „Asuraşi" înţelege alte forţe decât în conferinţa din 23 mai 1904.

31. *Fiinţele Rakshasaşilor au intrat prin aceasta într-o stare de paralizie şi letargie*: Acest pasaj, în notiţele Mariei Steiner-von Sivers sună astfel: „Rakshasaşii au intrat în starea de paralizie prin faptul că s-a acţionat împotriva lor din două părţi: vechiul Chela, care era legat de planul fizic, şi o fiinţă spirituală pură, Christos. Aşadar, forţa a fost menţinută în stare de paralizie dinspre două laturi. A luat fiinţă ceva cosmic. – Acea tensiune, acea energie a stării [de repaus n.t.) nu trebuia să se transforme într-o energie a acţiunii – acesta este principiul-Christos în luptă cu Antichristul." La C.G. Harrison (*ibidem*), despre aceasta se spune: „Asuraşii sunt, conform naturii lor, înflăcăraţi sau

dinamici, iar puterea lor spre rău era îngrozitoare. Aceasta a fost nimicită pentru totdeauna prin apariţia lui Christos, iar după cum consideră Sf. Iuda Thaddeus, ei sunt «ţinuţi în lanţuri veşnice până la judecata marii zile». Sau în termeni ştiinţifici spus, ei sunt ţinuţi în şah, incapabili să se mişte înainte sau înapoi, între Pământ şi Sfera a opta, în punctul latent, în care atracţia celor două este aceeaşi în toate regiunile, până la «marea zi» a coincidenţei axelor, când ei, în mod irezistibil, vor fi înghiţiţi în vârtejul acesteia. Această frază a Sf. Iuda a fost, din nefericire, interpretată greşit, cum că ea s-ar referi la Lucifer şi prima cădere a Îngerilor; de aici s-au născut miturile lui Milton şi ale Evului mediu."

32. *Nostradamus*: Propriu-zis Michel de Notre-Dame (1503–1566). Astronom şi medic în Franţa, Renumit datorită profeţiilor lui redactate în versuri în limba franceză.

33. *Maria-Antoaneta*, 1755–1793: Fiica împărătesei austriece Maria Theresia şi din 1774 regină a Franţei. A sfârşit, neluând în seamă avertismentele lui Saint-Germain, pe eşafod.

34. *Dumneavoastră ştiţi că, după moarte, Christos a mai rămas pe Pământ încă zece ani*: Rudolf Steiner a presupus aici că se cunosc publicaţiile teosofului englez G.R.S. Mead „Pistis Sophia. A gnostic gospel", London, 1896; „Fragments of a faith forgotten", London and Benares 1900, în germană „Fragmente eines verschollenen Glaubens" (Fragmente ale unei credinţe uitate), Berlin, 1902, cu un rezumat al „Pistis Sophia", care începe cu comunicarea că Iisus, după învierea sa, ar fi rămas unsprezece ani cu discipolii săi şi i-ar fi instruit.

35. *Pistis Sophia*: Titlul unei scrieri atribuită gnosticului Valentinus, care a ajuns în Anglia prin englezul

Askew (de aici şi denumirea de Codex Askewianus), fiind publicată pentru prima dată în 1851 la Berlin în traducere latină de către Petermann. A urmat în 1895 prima traducere în franceză, în 1896, prin Mead, prima traducere în engleză şi în 1905, prin Carl Schmidt, prima traducere în germană sub titlul „Koptisch-gnostice Schriften, volumul întâi" (Scripturi copte-gnostice, vol. 1)

36. *„Budismul esoteric"al lui Sinnett*: „Esoteric Buddhism", 1883, în nemţeşte „Die esoterische Lehre oder Geheimbuddhismus" (Doctrina esoterică sau Budismul ocult), Leipzig, 1884. Vezi aici ***Mişcarea ocultă în secolul al XIX-lea şi relaţia ei faţă de cultura mondială***, GA 254, 1969.

37. *preoţii druizi... „Nebelheim"... „Uriaşul Ymir"*: Vezi aici notiţele la conferinţa din 30 septembrie 1904 (din acest volum), precum şi ***Bazele esoterismului*** (conferinţa 1 şi a 31-a), GA 93a, 1976.

38. *reîncarnării, deoarece s-a vrut să se tragă în jos oamenii în Kama-Manas*: Vezi aici ***Bazele esoterismului*** (conferinţa a 23-a), GA 93a, 1976.

III. Conferinţă Berlin, 30 septembrie 1904 (Notiţe)

Suporturile de text: Există numai notiţele succinte ale Mariei Steiner-von Sivers. Cele două fraze în paranteze drepte de la pagina 50 sunt puternic distorsionate în notiţele originale şi au fost reformulate de către editor.

În Completări sunt citate din Charles William Heckthorn „Societăţi secrete, asociaţii secrete şi doctrine secrete", ediţia germană/ Leipzig 1900, descrierile privitoare la druizi şi Misteriile scandinave. Cartea face parte din biblioteca lui Rudolf Steiner, are în ea sublinieri făcute de mâna sa şi a fost în mod evident folosită pentru

această conferinţă şi pentru alte conferinţe din acest volum.

IV. Conferinţă Berlin, 7 octombrie 1904

Suporturile de text: Notiţe stenografice ale lui Franz Seiler, precum şi notiţe cu scris normal ale Mariei Steiner-von Sivers.

Referitor la legenda lui Prometeu, Rudolf Steiner s-a pronunţat şi ceva mai târziu, de exemplu în ***Mituri şi Misterii egiptene*** (conferinţa a 10-a), GA 106, 1978; în ***Omul pământesc şi omul cosmic*** (conferinţa a 7-a), GA 133, 1964; în ***Prezent şi trecut în spiritul uman*** (conferinţa din 18 aprilie 1916), GA 167, 1962; în ***Metamorfozele vieţii sufleteşti*** (conferinţa din 21 octombrie 1909), GA 58, 1971.

După conferinţa despre legenda lui Prometeu au mai urmat conferinţele despre legenda Argonauţilor şi Odiseea, legenda lui Siegfried şi Războiul Troian, tipărite în „Esoterism şi istorie universală în mitologiile greacă şi germană", Dornach, 1955. Ele apar în cadrul operei complete în alt context [conferinţele din 14, 21, 28 octombrie 1914 în ***Adevărurile oculte ale miturilor şi legendelor antice***, GA 92].

39. *conferinţele mele de vinerea*: În anul 1904, în afară de conferinţele obişnuite de ramură, care aveau loc lunea, Rudolf Steiner vorbea şi vinerea în faţa unui cerc foarte mic, care se aduna în locuinţa domnişoarei Klara Motzkus, în strada Schlüterstrasse. Tema principală o formau miturile şi legendele. Nu de la toate conferinţele ţinute acolo s-au păstrat stenograme, ci doar notiţe foarte lacunare. Conferinţele volumului de faţă din anul 1904 sunt toate – cu excepţia conferinţei din 23 mai 1904 – ţinute în acest cerc de vinerea; conferinţele din anii

1905/06 au fost ţinute în cercul de lunea al ramurii publice din Berlin; conferinţele din luna octombrie 1905 s-au ţinut în faţa publicului prezent la Adunarea generală a Secţiunii germane.

40. *Manu*: Numele vine din rădăcina sanscrită „man" – a gândi, în terminologia indiano-teosofică, prin Manu se desemnează fiinţe spirituale înalte, care aveau ca sarcină formarea noilor rase. Despre Manu celei de-a cincea rase-rădăcină sau al erei postatlanteene, vezi lucrarea lui Rudolf Steiner ***Din Cronica Akasha***, GA 11, 1973; ***Ştiinţa ocultă în rezumat***, GA 13, 1977; ***Principiul economiei spirituale în legătură cu problemele reîncarnării***, GA 109, 1979.

41. *Conştienţa faptului că omenirea celei de-a cincea rase stă sub semnul focului, se exprimă în primul rând prin legenda lui Prometeu*: În „Doctrina secretă" a H.P. Blavatsky (vol. 3, „Esoterismul", pag. 330 din ediţia germană) se notifică faptul că Prometeu este un simbol şi o personificare a omenirii în ansamblu, legat „de un eveniment care a avut loc în copilăria acesteia – aşa-zisul «Botezul focului» – care este un mister în cadrul marelui mister prometeic, care astăzi nu poate fi menţionat decât în liniile sale generale, mari."

42. *broşura lui Scott-Elliot despre atlanteeni*: „Atlanteenii", Leipzig f.a. Compară şi Rudolf Steiner despre strămoşii atlanteeni, în ***Din Cronica Akasha***, GA 11, 1973.

43. *„Adam Kadmon"*: Comp. aici conferinţa de la Oxford, 22 august 1922 din ***Taina Trinităţii***, GA, 214, 1970.

44. La paragraful: *Aşadar, legendele ne prezintă... [Urmează câteva fraze neclare]*: Frazele sună astfel: „Toate legendele se schimbă. Ele provin dintr-un trecut ancestral şi se modifică într-un loc bine precizat. Acest loc există în

fiecare legendă, chiar şi acolo unde ea trebuie luată din nou ad literam."

V. Conferinţă Berlin, 4 noiembrie 1904

Suporturile de text: Notiţele Mathildei Scholl, precum şi notiţe cu scriere nromală ale Mariei Steiner-von Sivers.

45. *La începutul secolului al XV-lea*: În notiţe se specifică secolul al XIV-lea. Întâmplător, Rudolf Steiner a socotit secolele în felul în care le socotesc italienii.: Quattrocento – secolul al XV-lea. Într-o însemnare de mână din 1907 se spune în schimb: Christian Rosenkreutz a mers, în prima jumătate a secolului al XV-lea... Comp. ***Schimb de scrisori şi documente 1901–1915***, GA 262, 1967.

46. *Christian Rosenkreutz*: Una din personalităţile secolelor XIV/XV, neluată în considerare de istoria exterioară, cu aură legendară, cunoscută prin două scrieri rosicruciene anonime, „Fama Fraternitatis sau Descoperirea Frăţiei preaonorabilului Ordin al lui R.C.", Kassel 1614, şi „Confessio Fraternitatis sau Crezul onorabilei Frăţii a preaonorabilei Rosa Cruce", Kassel 1 615, şi, conform acestora, un neamţ de viţă nobilă, care a trăit din 1378 până în 1484. Numele apare pentru prima dată în scrierea „Nunta chimică a lui Christian Rosenkreutz, Anno 1459", concepută în 1604 şi, cunoscând o răspândire prin copii de mână, apărută anonim în 1616. Autorul, Johann Valentin Andreae, este prezentat de Rudolf Steiner ca fiind inspirat de Christian Rosenkreutz. Vezi Rudolf Steiner, *Nunta chimică a lui Christian Rosenkreutz*, în ***Filosofie şi Antroposofie. Culegere de articole 1904–1918***, GA 35, 1965. Articolul este conţinut şi în transcrierea în neo-germană a Nunţii chimice de către Walter Weber, Basel 1978. Christian Rosenkreutz, conform

lui Rudolf Steiner, a fost într-adevăr o personalitate istorică. Comp. aici şi ***Creştinismul esoteric şi conducerea spirituală a omenirii***, GA 130, 1977.

47. *Chiar de la prima sa întemeiere, la începutul secolului al XV-lea, acest mit a fost în multiple feluri povestit şi interpretat în cadrul Frăţiilor*: Este demn de semnalat că aici Rudolf Steiner raportează originea Legendei Templului la Christian Rosenkreutz, în secolele XIV/XV. În ce priveşte însă căile prin care legenda despre rosicrucianism şi-a făcut intrarea în francmasonerie, el nu se exprimă. În Francmasoneria însăşi, originea legendei este neclarificată. Este unanim acceptat faptul că ea ar fi luat naştere în secolul al XVIII-lea, deoarece atunci ea a apărut pentru prima dată în literatură. Chiar dacă se presupune că ea ar fi aparţinut deja anterior Masoneriei în sfera ei ideatică, acest lucru nu este totuşi atestat documentar. Şi aici, evident, i-a slujit lui Rudolf Steiner, ca referinţă literară a Legendei Templului, ediţia germană după Heckethorn, „Societăţi secrete, alianţe secrete, doctrine secrete", Leipzig 1900. Vezi textul la pag. 396 ş.u.

48. *Înaintea Revoluţiei Franceze, la o doamnă de onoare a reginei Maria-Antoaneta, Madame d'Adhemar, a apărut o persoană... Contele de Saint-Germain*: Drept sursă istorică se consideră aici „Souvenirs sur Marie-Antoinette, Archiduchesse d'Autriche, Reine de France, et sur la Cour de Versailles par Madame la Comtesse d'Adhemar, Dame du Palais", care au fost publicate de scriitorul Etienne-Leon, Baron de Lamothe-Langon în 1836 la Paris. Aproximativ 50 de ani mai târziu, aceste amintiri au fost scoase din uitare de către H.P. Blavatsky şi prietenii acesteia. Unul din exemplarele mai mult decât rare ale Amintirilor s-a găsit în biblioteca unei mătuşi a H.P. Blavatsky, în Odessa. Henry Steel Olcott, care împreună cu

Blavatsky întemeiase Societatea teosofică, scria în cartea sa apărută în 1895 „Old diary leaves – the true story of the Theosophical Society", vol. I, pag. 241: „If Mme. De Fadeef – H.P. Blavatsky's aunt – could only be induced to translate and publish certain documents in her famous library, the world would have a nearer approach to a true history of the Pre-revolutionary European mission of this Eastern Adept than has until now been available." Teosoafa engleză Isabella Cooper-Oakley a publicat câţiva ani mai târziu un prim fragment, a cărui traducere germană a apărut în ziarul „Die Gnosis" (Anul 1 de apariţie, nr. 20, din 15 decembrie 1903). (Vezi nota 117, conferinţa din 16 decembrie 1904.) în cartea sa „The Comte of Saint-Germain – The secret of Kings" editată în 1912, au apărut toate pasajele din Souvenirs ale Doamnei d'Adhemar. În traducerea germană, părţile cele mai importante se găsesc în cartea lui Karl Heyer „Aus dem Jahrhundert der Französischen Revolution". (Din secolul Revoluţiei franceze), multiplicare în manuscris după original – Kressbronn 1937, ed. a 2-a, 1956.

49. *Contele de Saint-Germain... Christian Rosenkreutz*: Identitatea spirituală a acestor două figuri este un rezultat al cercetării lui Rudolf Steiner. În afară de aceasta, în conferinţa de la Neuchâtel din 27 septembrie 1911, în ***Creştinismul esoteric şi conducerea spirituală a omenirii***, GA 130, 1977, se găseşte o descriere asemănătoare.

50. *Cine seamănă vânt, va culege furtună. – El spusese deja aceasta mai înainte să fie spusă şi pusă în scris de Osea*: Osea 8,7. Vezi şi nota 113.

51. *crucea trupului lumii*: Vezi nota 156.

VI. Conferinţă Berlin, 11 noiembrie 1904

Suporturile de text: Notiţe stenografiate ale lui Franz Seiler revizuite; notiţe ale Mathildei Scholl; notiţe cu scriere normală ale Mariei Steiner-von Sivers.

Despre text: Din toate textele ce au servit drept suport reiese clar că este vorba de o redare prescurtată. Sfârşitul conferinţei a fost reţinut de către toţi doar fragmentar. Pe o transcriere a notiţelor Mathildei Scholl se găseşte observaţia, că cuprinsul a făcut parte mai târziu din nivelul 3 al Secţiunii simbolic-cultice. Valoarea deosebită a acestor notiţe constă astăzi în aceea că ele sunt, în ansamblul operei lui Rudolf Steiner, singura descriere amănunţită a Maniheismului. Drept sursă literară, Rudolf Steiner a folosit opera lui Eugen Heinrich Schmitt, „Gnoza – Fundamente ale concepţiei despre lume a unei culturi mai nobile", volumul 1, Leipzig, 1903, aflată în biblioteca sa şi dezbătută pe larg în revista „Lucifer". În capitolul despre Maniheism, Rudolf Steiner şi-a subliniat pasajele folosite pentru conferinţa sa. Conferinţa a fost ţinută în acelaşi an în care au fost publicate primele scrieri paleografice originale maniheiste de la Turfan.

52. *problema-Faust*: Vezi ***Tipul spiritual a lui Goethe revelat prin Faustul său şi Basmul despre şarpe şi crin***, GA 22, 1979; de asemenea ***Consideraţii spiritual-ştiinţifice la „Faust"-ul lui Goethe***, volumele I şi II (în special conferinţa din 3 noiembrie 1917 din volumul II despre Faust şi răul), GA 272 şi 273, 1967.

53. *primul caiet al lui „Lucifer"... articolul meu „Lucifer"*: Primul număr al lui „Luzifer", revistă pentru viaţă sufletească şi cultură spirituală, Teosofie, editată de Rudolf Steiner, a apărut în iunie 1903, având în deschidere articolul ***Lucifer***. În cadrul Operelor Complete (GA), se află în ***Luzifer-Gnosis. Articole fundamentale referitoare la***

Antroposofie şi recenzii din revista „Luzifer" şi „Luzifer-Gnosis" 1903–1908, GA 34, 1960.

54. *Augustin*: Marele părinte latin al bisericii, Augustin (354–430), a fost, conform propriei sale mărturisiri, aproape nouă ani înaintea aşa-numitei sale „convertiri", adeptul maniheilor. Vezi şi conferinţa ţinută la Dornach pe 26 decembrie 1914, în ***Citire ocultă şi auzire ocultă***, GA 156, 1967.

55. *personalitate ce s-a intitulat ea însăşi „Mani"şi a trăit aproximativ în secolul al III-lea*: Iniţial, Mani trebuie să se fi chemat „Corbicius". El şi-a luat numele de „Mani"), care, conform lui Eugen Heinrich Schmitt (vezi mai sus în „Despre Text", înseamnă echivalentul „unui eon al mandaiţilor: Mana rabba, care are aproximativ sensul de Mângâietorul promis, de Paraclet". Datele parvenite despre viaţa lui Mani se referă în general la anii 215 sau 216 până la 276 sau 277.

56. *Albigenzii, valdenzii şi catarii din Evul Mediu sunt continuarea acestui curent spiritual, de care aparţine şi Ordinul templier...şi de asemenea Francmasoneria*: Conform cărţii lui Charles William Heckethorn „Societăţi secrete, alianţe secrete şi doctrine secrete", ediţia germană Leipzig 1900, mişcările eretice, răspândite în Evul Mediu în toată Europa, trec drept „vlăstare ale Maniheismului", care „la rândul lor" au continuat, au fecundat „lupta împotriva asupririi bisericeşti sau de stat. Despre legătura Maniheismului cu Francmasoneria se spune la Heckethorn: „Purtătorii gradului francmasonic de Maestru se numesc 'Copii ai văduvei'... denumirea având legătură probabil cu secta maniheilor, ai cărei adepţi se numeau ‚Fiii văduvei'." Conform cărţii lui Joseph Schauberg „Manual comparativ de simboluri ale Francmasoneriei, cu referire specială la mitologiile şi Misteriile Antichităţii", volumul III, pagina

368 (aflată în biblioteca lui Rudolf Steiner), simbolurile masonice arată, aproape în totalitate, că „credința și slujba religioasă a vechilor constructori[39] ar fi fost o credință și un serviciu religios oriental al lumii, un gen de Parsism sau Sabaism, poate chiar Maniheism". *Ordinul templier, despre care vom mai discuta în mod separat*: Nu există niciun fel de document care să ateste că s-ar fi întâmplat aceasta atunci, în acel context. Vezi și nota 153.

57. *Francmasoneria intră propriu-zis în același curent, cu toate că ea s-a aliat și cu alte curente, cum ar fi de exemplu Rosicrucianismul*: Originea Francmasoneriei și legătura ei cu Rosicrucianismul este ea însăși un subiect controversat și neclarificat în literatura francmasonică, în timp ce istoria propriu-zisă nici nu l-a abordat până acum. Primele încercări în această direcție, cu toate că exclusiv din punct de vedere rațional și aspiritual, sunt făcute în lucrarea lui Hans Schick „Rosicrucianismul mai vechi – O contribuție la istoria apariției Francmasoneriei", 1942, și în lucrarea lui Frances A. Yates „Iluminismul sub semnul Rosacrucii", ediția germană Stuttgart, 1975.

58. *Istoria exterioară care ne vorbește despre Mani este extrem de laconică*: În acest punct, notițele după expunerile lui Rudolf Steiner s-a permis a fi luate deosebit de succint. El se bazează aici pe o legendă, pe care mai târziu a povestit-o încă o dată într-o conferință internă (după notițe fără loc și dată): În notițele mai sus-numite, cuprinsul textului sună în felul următor:

„Mani sau Manes, întemeietorul Maniheismului, a apărut mai întâi în Babilon în secolul trei după Christos. O legendă stranie povestește despre el următoarele: Precursorii lui au fost Skythianos și Therebinthus sau

[39] Germ. Maurer = zidar, dar și mason.

Buddha. Ultimul a fost discipolul celui dintâi numit. După moartea violentă a lui Skythianos a fugit în Babilon cu cărţile acestuia. Şi lui îi merge prost; o singură femeie, o văduvă bătrână îi primeşte învăţătura. Ea moşteneşte cărţile lui şi le lasă mai departe fiului ei adoptiv în vârstă de doisprezece ani, pe care l-a înfiat de la şapte ani, drept copil de sclav. Acesta, care şi el poate fi numit un ‚Fiu al văduvei', apare la vârsta de 24 de ani ca Manes, întemeietorul Maniheismului."

Tratat pe larg şi documentat cu surse, această legendă se găseşte în opera lui D. Chwolson „Sabirii şi Sabismul", volumul I, Petersburg şi Leipzig, 1856, pagina 130 ş.u. (În cele ce urmează noi nu vom cita însă întreg aparatul documentar.)

„După ce am stabilit acum că Maniheismul a plecat de la Mendaism, să încercăm să facem lumină în privinţa altei ştiri păstrată Mani, ce provine de la părinţii Bisericii. Conform lui Epiphanius, Cyrillus Hierosolymitanus, Socrate şi autorul ‚Acta Disputationis', anume S. Archelai, care concordă în parte cu ceea ce afirmă Theodoretus, Suidas şi Cedrenus, Mani nu a fost propriu-zis întemeietorul Maniheismului, ci el şi-a avut precursorii lui în persoana unui anume Scythyanus şi în elevul lui, Terebinthus, care ulterior s-a numit Buddha. Oricine, se spune în continuare, care a vrut să renege erezia lui Mani, trebuia să se dezică totodată şi de Zarades (Zoroastru), Buddha şi Scythianus. Acesta din urmă, conform cu Actis[40], era un scit din Sciţia – de unde şi numele pe care-l purta; numele său adevărat nu era deci Scythianus –, ar fi apărut pe vremea apostolilor şi ar fi început să răspândească învăţătura despre cele două principii. Conform obârşiei sale, se spune în final, el trebuie

[40] Actis = pluralul de la Acta – vezi mai sus.

să fi fost un sarazin şi s-ar fi căsătorit cu o femeie din Teba de Sus, de dragul căreia s-a mutat în Egipt, unde a făcut cunoştinţă cu înţelepciunea egiptenilor. Aproximativ acelaşi lucru relatează şi Epiphanius, Socrate şi Cyrillus Hierosolymitanus. Doar că primul dintre aceştia face remarca, că el ar proveni din ţinutul sarazinilor, că a fost educat în Arabia şi ar fi călătorit în India şi Egipt, iar ultimul spune despre el explicit, că nu ar fi avut nimic comun cu Iudaismul şi Creştinismul. El însuşi, sau elevul său Terebinthus, ar fi conceput patru lucrări, pe care acesta din urmă, după emigrarea sa în Babilon, le-ar fi lăsat la moartea sa moştenire unei văduve. Mani, care era sclavul acestei văduve, ar fi ajuns prin intermediul acesteia în posesia acestor scrieri, ale căror învăţături el şi le-a atribuit apoi sieşi. Theodoretus, Suidas şi Cedrenus relatează despre Terebinthus şi Mani acelaşi lucru, doar că ei îl identifică pe acesta din urmă cu Scythianus; Theodoretus remarcă chiar că din acest motiv Mani a fost numit şi Scythianus, deoarece era sclav, iar Suidas şi Cedrenus spun despre el că, după obârşia sa, el era un brahman. Baur este de părere că aceşti doi precursori ai lui Mani, Scythianus şi Terebinthus-Buddha, sunt ‚imposibil' să fie luaţi drept persoane istorice: deja anacronismul izbitor, de a-l situa pe Scythianus în perioada apostolilor şi totuşi la puţin timp după aceea să faci să apară drept urmaş al său Manes, trebuie să ne facă foarte îndoielnic adevărul istoric al povestirii'. Aceasta este însă o presupunere extrem de incorectă. Perioada apostolilor se întinde până la Traian, care a murit în anul 117, căci, conform lui Eusebius, evanghelistul Ioan a murit abia în timpul domniei acestuia; aşadar, dacă se spune că Scythianus a apărut în perioada apostolilor, se au în vedere doar ultimii ani de viaţă ai apostolului menţionat. Ca

dovadă, se poate lua un pasaj din Suidas, unde se spune: împăratul Nerva (a domnit un an şi patru luni începând din anul 97) l-ar fi rechemat pe evanghelistul Ioan din locul său de exil, Patmos, şi trimis înapoi la Efes; atunci, adaugă Suidas, a ieşit la iveală dogma maniheilor, când Manes şi-a expus public erezia sa. Cea din urmă ştire se bazează însă sigur pe o confuzie; căci într-un alt loc Suidas însuşi spune că Manes ar fi apărut pe vremea împăratului Aurelian (a domnit din 270 până în 275). Suidas, fără îndoială, a găsit însă în sursa sa că Scythianus a propovăduit doctrina sa dualistă pe vremea lui Nerva şi, întrucât, aşa cum s-a remarcat mai sus, el l-a identificat în mod greşit pe Scythianus cu Mani, l-a substituit pe ultimul cu cel dintâi. Prin urmare, Scythianus şi doctrina sa au apărut pe vremea lui Nerva, adică în anul 97. Elevul său Terebinthus-Buddha se poate să fi trăit până în anul 170 sau 180 şi chiar mai mult. Mani pare însă să se fi născut în jurul anului 190. En-Nedim comunică ştirea, anume după Mohammed ben Is'haq Sahrmani, care de altfel nu ne este cunoscut şi din ale izvoare, că Mani ar fi apărut înaintea lui Schäbür ben Ardsir (deci Sapores I), în anul al doilea de domnie al împăratului roman (Trebouianus) Gallus (a început să domnească în anul 251), şi anume, aşa cum adaugă en-Nedim conform spuselor maniheilor, la 1 aprilie, deci în luna aprilie a anului 253. Întrucât însă Mani a colindat – după spusele lui en-Nedim, înainte de Schäbür – timp de patruzeci de ani ţara în lung şi în lat şi şi-a făcut adepţi şi, aşa cum s-a spus mai sus, a apărut cu doctrina sa la vârsta de douăzeci şi patru de ani, rezultă de aici că naşterea sa se plasează în jurul anului 190. Conform relatărilor Părinţilor Bisericii mai sus menţionaţi, Mani n-a venit în legătură directă cu Terebinthus, ci el a ajuns, copil de şapte ani, în casa văduvei, în mâinile căreia se aflau scrierile deja

răposatului Terebinthus. Cronologia se potrivește prin urmare foarte bine, iar Scythianus și Terebinthus-Buddha ar putea fi ambii personaje istorice; doar că Baur, din motive justificate fiecare în parte, presupune că cei doi sunt identici, ceea ce, desigur, ar putea fi perfect adevărat, întrucât Mani, așa cum s-a spus, nu a venit cu niciunul în contact direct. Mai rămâne de răspuns la întrebările: Cine a fost Scythianus? Și de unde a primit el învățătura sa dualistă? Acta spune explicit că el era un scit din Sciția, însă cu toate acestea este numit îndeobște Sarazinus. Această contradicție noi ne-o explicăm în felul următor: el provenea dintr-o regiune nord-estică oarecare a Parției, care în epocile mai târzii a fost botezată cu numele general de Sciția, iar după aceea a emigrat către Asia de Sud-Vest, și anume către sudul Mesopotamiei și către Arabia de Nord-Est (de unde și numele de Sarazinus), unde a apărut pe vremea lui Nerva cu învățătura sa dualistă și a devenit astfel un precursor al lui Mani. Într-un mod asemănător s-a exprimat și Baur. El'hasai'h sau Elchasai' sau Elkesai', fondatorul sectei sabiților babilonieni ai Coranului sau ai mandaiților, provenea de asemenea din nord-estul Parției și a apărut cu dualismul său în aceeași regiune și în același timp în care așa-numitul Scythianus propovăduia aceeași învățătură, și a fost de asemenea, într-o anumită privință, precursorul lui Mani, după cum s-a dovedit mai sus. Nu este justificat aici să bănuim că Scythianus, numit astfel după patria sa natală, și El'hasai'h al lui en-Nedim, Elchasai' al lui Pseudorigene și Elkesai' al lui Epiphanius și Theodoretus sunt una și aceeași persoană?

Din cele spuse reiese fără niciun fel de dubiu influența Parsismului asupra Mendaismului, fapt bănuit deja de Lorsbach. Baur, în informațiile despre Scyhianus și Terebinthus-Buddha pe care, așa cum s-a specificat, îi

consideră identici şi le contestă existenţa istorică, în formula de depunere a jurământului a maniheilor care se converteau la Biserică, menţionată mai sus, unde aceştia, printre altele, trebuiau să se dezică de Buddha, şi în multe alte puncte, vrea să găsească, în afară de aceasta, indicii despre pătrunderea Buddhismului şi despre influenţa acestuia asupra Maniheismului. Influenţa atât de timpurie a Buddhismului în Asia de Sud-Vest este fără îndoială posibilă; căci en-Nedim spune explicit, că Buddhismul a pătruns şi în Transoxiana deja înaintea lui Mani. Weber consideră chiar ‚extrem de probabil ca misionarii buddhişti, împinşi de proaspătul lor zel misionar, să se fi răspândit deja în acea vreme (a stăpânirii greceşti în India) şi în celelalte ţinuturi de la vest, în Iran etc.' Weber adaugă însă că date concrete în această privinţă lipsesc. Într-un alt pasaj el observă că ‚influenţa consistentă pe care Buddhismul a exercitat-o asupra doctrinei lui Mani, este uşor explicabilă prin floarea sublimă a acestuia sub conducerea prinţului Yueitchi (indoscit), a cărui domnie s-a întins o perioadă de timp şi peste o mare parte a provinciilor din estul Iranului'. Noi credem de asemena, că informaţiile lui Mas'udi despre călătoriile lui Büdäsp (Buddha) în Segestan, Zabulistan şi Kerman indică o răspândire timpurie a Buddhismului în Persia. Dacă, prin urmare, Scythianus este, aşa cum considerăm noi, o persoană istorică, dovedită în multe feluri, dacă el a fost cel care a difuzat învăţăturile buddhiste, ar trebui, conform celor expuse mai sus, să căutăm elemente buddhiste şi să percepem o influenţă buddhistă şi la mendaiţi. Probabil că multiplele declaraţii ale scriitorilor mahomedani că Büdäsp, adică Buddha, era fondatorul religiei sabiţilor, îşi au temeiul într-o influenţă stabilită într-adevăr istoric a Buddhismului asupra mandaiţilor, pe care mahomedanii i-

au numit inițial sabiți. Dar până acum nu se cunoaște suficient dezvoltarea genetică nici a Buddhismului, nici a Mendaismului, pentru a putea formula deja de pe acum anumite păreri în legătură cu influența primului asupra celui din urmă. De aceea noi nu vrem decât să dăm câteva succinte indicații și îndrumări pentru cercetările viitoare, care să poată favoriza eventual înțelegerea subiectului."

Dacă cercetările cele mai recente nu mai acordă atenție acestei Legende, deoarece au altele de relatat în legătură cu obârșia lui Mani, legenda nu își pierde totuși din actualitate dacă este înțeleasă ca o descriere a originii „spirituale" a lui Mani. Comp. nota 64 (De ce Mani s-a numit pe sine ‚Fiul văduvei') și conferința a 9-a din ***Orientul în lumina Occidentului. Copiii lui Lucifer și frații lui Christos***, GA 113, 1960, ținută de Rudolf Steiner la München în 31 august 1909.

59. *Mani... dar a mai fost inițiat în plus în Misteriile serviciului religios al lui Mithra*: Conform cărții lui Franz Cumont „Misteriile lui Mithra", ediția întâi franceză, 1899, germană 1923, pag. V și pag. 197, Maniheismul a fost moștenirea Misteriilor mithraice și a continuat lucrarea acestora.

60. *Mani însuși se numea pe sine Paraclet, Spirit Sfânt... o încarnare a acelui Spirit Sfânt*: Vezi, de asemenea, conferința ținută la München pe 31 august 1909 din ***Orientul în lumina Occidentului***, GA 113.

61. *Augustin a contrapus concepția sa catolică doctrinei maniheiste, pe care o personifică printr-o ființă pe care o numește Faust*: În lucrarea „Contra Faustum". Despre Faust comp. Bruckner „Faust din Mileve", Basel 1901, conform căreia Faust trece, în cadrul cercului cultural roman, drept cel mai important reprezentant al Maniheismului.

62. legenda Maniheismului este o legendă cosmică grandioasă: La Eugen Heinrich Schmitt (ibidem pag. 595) legenda este redată după cum urmează:

„În timp ce puterile întunericului se urmăreau în furie sălbatică şi se devorau unele pe altele, ele au ajuns până la graniţa domeniului lor. Aici ele au zărit câteva raze ale imperiului luminii şi au fost în aşa măsură fermecate de priveliştea splendidă, încât au hotărât să renunţe la discordia dintre ele şi s-au sfătuit, ce ar fi de făcut pentru a pune stăpânire pe binele care li s-a arătat pentru prima dată, despre care până atunci nu avuseseră nicio idee. Pofta lor nestăpânită de a face asta era aşa de mare, încât, câte erau de multe, s-au înarmat pentru atac". Aşa descrie Titus din Bostra procesul; în acelaşi mod, în esenţă, îl descrie şi Alexander din Lycopolis. 'În Hyle (materie) s-ar fi deşteptat cândva pofta nesăţioasă de a se căţăra în regiunea superioară; atunci ea a zărit, plină de uimire, reflexul de lumină divin şi de îndată a hotărât să-l răpească la ea' (Comp. Gfrörer, Kircheng I, pag. 467.) Despre măsurile pe care le-a luat atunci imperiul luminii, ameninţat de Hyle, ne vorbesc Actisurile lui Archelaus (Acti disputationes cum Maneto cap. 7, Comp. în ac. loc): 'Când Tatăl luminii a observat că întunericul s-a pornit împotriva Pământului său sfânt, a trimis în apărare o forţă, care se cheamă Mama vieţii, care la rândul ei a creat din sine pe omul primordial, care, îmbrăcat cu cele cinci elemente pure: lumină, foc, vânt, apă, pământ, a coborât, ca un erou înarmat, şi s-a bătut cu întunericul.' Manes însuşi numea forţa trimisă de Dumnezeu Sufletul universal sau Sufletul lumii. Recunoaştem aici din nou aceeaşi figură, care la Bardesanes şi alţi gnostici apare drept Mama cerească sau Spiritul Sfânt. (La Titus din Bostra I, 29. Comp. Baur. Manichäism., pag. 51.)

La atacul Hylei, spune Alexandru din Lycopolis, Dumnezeu a mers să ceară un sfat în privinţa pedepsei cu care s-o pedepsească. Întrucât însă el nu avea nimic cu care s-o pedepsească, deoarece în casa lui Dumnezeu nu există nimic rău, a trimis împotriva materiei o forţă, acest suflet, şi a amestecat-o cu întreaga materie, pentru ca moartea să devoreze materia prin forţa acestei diviziuni, acestei falii şi dezbinări interioare care a străbătut imperiul materiei prin pătrunderea forţei divine. Aceasta aduce aminte de cuvântul lui Christos: 'O împărăţie dezbinată în sine este pustiită şi se prăbuşeşte' (Luca 11, 17). Modul acesta din urmă de prezentare conţine semnificaţia esoterică mai profundă a imaginii luptei de mai sus. Această lumină cerească blândă, a cărei morală a propovăduit-o Christos, nu poate răspunde forţei prin forţă, răului prin rău. Victoria sa trebuia să se întâmple într-un mod mult mai arid: sub forma unei descompuneri, a unei fermentaţii liniştite, în care substanţa luminoasă pătrunde oarecum ca o drojdie, ca o plămădeală în aluatul materiei, aşa cum descrie Evanghelia, în mod minunat şi plin de subînţeles, acest proces de luptă al luminii. Imaginile lui Mani exprimă exact acelaşi lucru cu ce spune Evanghelia lui Christos, numai că mai în amănunt şi într-o aprofundare ce corespunde situaţiei istorice mai mature.

De aceea, ceea ce se spune în povestea epopeei maniheiste care urmează, este exact aceeaşi idee. În luptă cu puterile duşmane, eroul ceresc, care ca şi Proteus din legenda greacă îşi schimbă mereu înfăţişarea ascunzându-se sub voalul diferitelor elemente, nu poate rezista totuşi asaltului puterilor hylice. Demonii îl copleşesc şi pun stăpânire pe armele sale, chiar acaparează multe părţi din natura sa luminoasă, fiind aproape să cadă cu totul în puterea lor dacă nu l-ar fi implorat pe Tatăl, Lumina dintru

începuturi. Acesta îi trimite în ajutor spiritul vieţi (pneuma zoon), care îi întinde dreapta salvatoare şi îl trage din întuneric din nou spre înalturile Luminii. ‚De aceea, adaugă Actisurile lui Archelaus (cap. 7), că maniheii, atunci când se întâlnesc, îşi întind mâna dreaptă ca semn că sunt salvaţi din întuneric, căci în întuneric, spune Manes, locuiesc toate ereziile.' Paragraful este deosebit de interesant, deoarece el denumeşte deschis obiectul acelei imagini, ‚erezia', adică învăţătura bisericească, satanică, care a ştiut să-şi însuşească veşmântul de lumină, formele exterioare ale ideii de Christos şi, înşelând prin aceasta, să ia ostatice şi sufletele mai bune. Acestea sunt părţile de lumină 'ale omului originar' care au fost răpite, ale omenirii care suferă sub puterea infamiei, a acelei infamii ce prin acest rapt a luat aparenţa sfinţeniei. Aceasta însă este doar o latură a semnificaţiei mitului, care cuprinde în egală măsură evoluţia naturii şi istoria. Spiritul vieţii a ţintuit acum pe firmament părţile cele mai nobile ale omului originar, oarecum fiii acestuia, Soarele şi Luna. Aceştia sunt simbolurile Luminii şi Vieţii atoateluminătoare, ale lui Christos şi ale Paracletului, în timp ce restul stelelor lucesc pe cer drept lumina împrăştiată şi nimicită, drept demonii nopţii ţintuiţi pe cer. Acest Spirit al vieţii apare drept Spiritul care îmblânzeşte elementele materiei, drept Spiritul care le dă măsură şi le pune o graniţă. De aceea el mai purta la manihei şi numele de Arhitectul sau Constructorul Universului şi joacă în principal rolul pe care îl joacă Horos sau Horothathos – cel ce pune stâlpii de hotar – la Valentinus. Acea parte însă a Vieţii şi Luminii divine care a fost prinsă în configuraţiile naturii, în vegetale, în animale şi în oameni, – poartă numele de Jesus ptibilis, Iisusul care pătimeşte. Iisus, în sensul maniheilor, este acea figură divină nu doar pentru că îşi recunoaşte

suferința, în mod îngust-egoist, în trupul care fusese crucificat pe muntele de lângă Ierusalim, el este Mântuitorul Lumii doar prin faptul că se recunoaşte pe sine, viaţa sa divină, în toate fiinţele care suferă, într-o lume care așteaptă cu înfrigurare gândul de lumină izbăvitor al său. Şi nimic nu este mai definitoriu pentru barbaria şi brutalitatea concepţiei fundamentale a Bisericilor constantiniene decât faptul că reprezentantul cel mai de seamă al lor, marele Augustin, nu este moral – capabil să vadă în acest gând decât o insultă şi o pângărire, o hulă şi o degradare a Luminii divine, despre care maniheii ar avea toate motivele să roşească. Noi am văzut, din contră, cu ce fineţe s-a achitat Maniheus de sarcina de a concretiza, de a materializa lupta Divinului cu Hylicul, cu materia, cu răul, cu violentul şi demonicul şi ce frumos a ştiut el să păstreze în descrierea sa acea sfântă majestate a blândeţii, care nu foloseşte niciodată forţa, şi să dea formă acelei proaspete aurore a unui tip de cultură mai nobil, despre care gândirea şi concepţia romană rudimentară a unui Augustin nu avea habar."

63. de ce Mani însuşi s-a numit pe sine „Fiul văduvei": Cercetătorul maniheist Hans Heinrich Schaeder scrie în lucrarea sa de cercetare despre „Formă originară şi evoluţii ale sistemului maniheist" în colecţia „Conferinţe 1924–1925 ale bibliotecii Warburg", Leipzig – Berlin 1927: „Ce este un ‚Fiu al văduvei', noi nu ştim." Rudolf Steiner, dimpotrivă, explică expresia şi mai detaliat decât în conferinţa de faţă, ca fiind o denumire misterială, în conferinţele din februarie 1913 ***Misteriile Orientului şi ale Creştinismului***, GA 144, 1960.

64. Din descrierea pe care am făcut-o erei atlanteene şi... erei lemuriene: Descrierea se găseşte în revista „Luzifer". Vezi ***Din Cronica Akasha***, GA 11, 1973.

65. *Manu*: Vezi nota 40.

66. De la Manu provin cuvinte frumoase: Rudolf Steiner redă aici liber cele menţionate de Eugen Heinrich Schmitt (*ibid*. pag. 562/563, subliniate de Rudolf Steiner), şi anume:

„Va fi de aceea o probă foarte importantă, că Maniheismul, aşa cum îl înţelegeau iniţiaţii, cum era de fapt, o doctrină esoterică interioară ‚secretă', nu era o modificare a basmelor populare persane, ci o învăţătură pur gnostică bazată pe o concepţie spirituală, chiar dacă noi nu dovedim decât printr-un paragraf că maniheii au căutat sursa de cunoaştere şi chezăşia pentru adevăr nu într-o credinţă exterioară bazată pe autoritate (pentru că aşa a spus Mani), ci nemijlocit prin contemplarea interioară a sufletului. Iar acest paragraf noi îl putem dovedi realmente. Mani însuşi scrie în introducere la scrisoarea sa deschisă de fundamentare (Epistola fundamenti) următoarele:

‚Acestea sunt cuvintele fericirii (mântuirii) şi izvorul veşnic de viaţă dătător. Cine le aude şi crede în ele înainte de orice şi păstrează ceea ce spun ele, nu va cădea niciodată pradă morţii şi se va bucura de o viaţă cu adevărat veşnică şi minunată. Căci este cu adevărat o fericire să vorbeşti celui care prin această învăţătură divină a avut parte de cunoaşterea (gnoza) prin care, eliberat, intră în viaţa veşnică. Pacea Dumnezeului nevăzut şi cunoaşterea adevărului va fi cu fraţii şi cu cei dragilor, care cred în poruncile cereşti, la fel cum le şi urmează. Iar la dreapta Luminii ea [cunoaşterea, gnoza n.t.] vă va privi şi vă va feri de toate atacurile rău intenţionate şi de toate capcanele din lume; blândeţea Spiritului Sfânt vă va deschide într-adevăr simţul vostru interior, pentru ca voi să vedeţi cu propriii voştri ochi sufletul vostru'. (În textul

latin al lui Augustin – De actis cum Felixe L. I cap. 14 Migne Aug. Opp. omnia Tomas VIII. pag. 530 –, ultimele cuvinte de mai sus sună astfel: Pietas vero Spiritus sancti intima vestri pectoris adaperiat, ut ipsis oculis videatis vestras animas.)"

67. *Augustin, dimpotrivă... Eu nu aș accepta învățătura lui Christos*: Contra epist. Manich. 5.

68. *Maniheul Faust însă spune*: În scrierea lui Augustin „Contra Faustum" VI, 8, Faust, după ce Augustin (conform lui Ioan 20, 27-29) îi laudă pe cei care nu văd și totuși cred ca fiind mai fericiți, răspunde: „Dacă tu crezi că prin aceasta s-ar spune că noi ar trebui să credem fără rațiune și judecată, n-ai decât să fii mai fericit fără rațiune, eu însă mă voi mulțumi să devin fericit prin înțelegere cu rațiunea." Citat după Eugen Heinrich Schmitt, *ibid*. pag. 561, subliniat de Rudolf Steiner.

69. *legenda despre Faust*: Compară Herman Grimm „Apariția cărții populare despre Dr. Faust" în „Cincisprezece eseuri", seria a treia, Berlin, 1882.

70. *legenda despre Luther*: O cunoscută legendă spune că Luther, în timpul șederii sale la Wartburg în Turingia drept „Juncărul Jörg", sub protecția lui Friedrich cel Înțelept (1521/22), i-ar fi aruncat diavolului, care i-a apărut, călimara cu cerneală în cap.

71. *Luther este continuatorul principiului autoritar*: Martin Luther, 1483–1546. Marele inaugurator al Reformei germane a fost, înainte să părăsească viața de călugăr, călugăr augustin. Vezi conferințele lui Rudolf Steiner „Luther" și „Luther, capul de Ianus", Berlin, 11 septembrie și 18 septembrie 1917, din ***Adevăruri evoluționiste despre om și omenire. Karma Materialismului***, GA 176, 1964.

72. *armonizarea vieții cu forma*: Despre noțiunile de viață și formă Rudolf Steiner vorbise deja în repetate rânduri la vremea acestei conferințe. Vezi ***Originea și țelul***

omului – Noțiuni fundamentale ale științei spiritului (Conferințe din 3 noiembrie și 1 decembrie 1904), GA 53,1980; ***Bazele esoterismului*** (conferința a 27-a, 30 octombrie 1905), GA 93a, 1976.

73. *Mani vrea să creeze un curent al spiritului cu bătaie mai lungă decât a Rosicrucianismului*: Într-o însemnare a lui Rudolf Steiner din anul 1907 se spune că în cadrul curentului Rosicrucianismului, „un grad superior" este considerată inițierea lui Mani, care constă „în adevărata cunoaştere a funcţionării răului".Vezi ***Corespondență și documente 1901–1925***, pag. 15, GA 262, 1967.

74. Ceea ce se va întâmpla în runda a cincea: Prin „runde" se înțeleg cele șapte trepte de viață sau „regnuri" (regnurile elementare 1, 2, 3, regnul al 4-lea – mineral, regnul al 5-lea – vegetal, regnul al 6-lea – animal și regnul al 7-lea – uman), prin care trece o evoluție planetară. Comp. despre aceasta ***Apocalipsa lui Ioan***, GA 104, 1979.

75. *„Bestia blondă" a lui Nietzsche*: Friedrich Nietzsche (1844–1900) a lansat noțiunea de „bestie blondă", de exemplu în lucrarea sa „Genealogia moralei", care s-a bucurat de multă considerație. Dar, spune Rudolf Steiner în alt loc (conferința din Dornach, 6 octombrie 1917 – în ***Fundalurile spirituale ale lumii exterioare. – Prăbușirea spiritelor întunericului***, GA 177, 1977), „oamenii au înțeles puțin din asta... Dracul a fost deja cel care le-a indus oamenilor ispita de a fi ei înșiși, ca adepți ai lui Nietzsche, bestii blonde"... Dar chiar dacă oamenii n-au devenit 'bestii blonde' în sensul lui Nietzsche, ceva din impulsurile distrugătoare de social ale secolului al 19-lea s-a transmis în acest secol 20."

76. *sfera a opta*: Această noțiune ocultă dificilă a explicat-o deja Rudolf Steiner puțin mai înainte, de

exemplu pe 31 octombrie 1904 [***Conştienţă – Viaţă – Formă. Principiile de bază ale cosmologiei spiritual-ştiinţifice***, GA 89], în felul următor: „Abia în prima jumătate a rundei a patra omul dobândeşte facultatea de a-şi pune simţurile sale în relaţie cu regnul mineral. În a doua jumătate a rundei a patra el eliberează regnul mineral. O parte însă din acest regn rămâne în urmă, este eliminată, deoarece nu mai este de niciun folos omului. Aceasta formează sfera a opta, care nu mai este utilă evoluţiei cosmice, ci doar fiinţelor superior evoluate." În anul 1915, Rudolf Steiner a tratat din nou, pe larg, noţiunea de „sferă a opta". Comp. ***Mişcarea ocultă în secolul al XIX-lea şi relaţia ei faţă de cultura mondială***, GA 254, 1969.

77. *Iezuitismul şi Francmasoneria*: Pentru lămurirea acestor notiţe telegrafice, mai compară descrierile detaliate ale lui Rudolf Steiner din ***Factori terapeutici pentru organismul social***, GA 198, 1969.

78. *Astfel,... stau (sfârşitul conferinţei)*: În stenograma lui Seiler, după conferinţă se mai găsesc câteva fraze. Nu putem recunoaşte dacă aici a fost vorba de un răspuns la o întrebare: „În rasa-rădăcină a 6-a apare Christos însuşi – împărăţia de o mie de ani, iniţial se spune eon, în latină [saeculum] seculorum. În rasa-rădăcină a 6-a se vor dezvolta atât răul, cât şi binele... [lipsă text]. – Motorul Keely a venit, desigur, mult prea devreme. În a 7-a rasă-rădăcină, un singur individ va avea atâta forţă, încât va putea omorî dintr-o lovitură mii şi mii [de oameni n.t.]. Comp. aici nota 227 de la conferinţa din 2 ianuarie 1906 (în acest volum).

VII. Conferinţă Berlin, 2 decembrie 1904

Suporturile de text: Notiţe stenografiate de Franz Seiler, precum şi notiţe cu scriere normală ale Mariei

Steiner-von Sivers. Pentru tipar s-a revizuit încă o dată stenograma originală a lui Seiler.

80. *cu ocazia discuţiei despre Ordinul rosicrucienilor*: În conferinţa din 4 noiembrie 1904 (în acest volum).

81. *Tot ceea ce numim secretul şi tendinţa Francmasoneriei se exprimă în această legendă a Templului*: Legenda Templului formează punctul central al gradului de Maestru (al 3-lea grad) al Francmasoneriei.

82. *Am să vă prezint acum aceasta pe baza ritualului de primire în Masoneria ioaneică*: Pentru aceasta, Rudolf Steiner a folosit, cu sublinierile corespunzătoare făcute cu mâna, în opera lui Charles Heckethorn „Societăţi secrete, alianţe secrete, doctrine secrete", vezi nota de la conferinţa din 30 septembrie 1904.

83. *Voi vorbi mai târziu şi despre legătura Maniheismului cu Francmasoneria*: Nu se cunoaşte dacă acest lucru s-a mai făcut.

84. *În Grecia ei se numeau „dionisieni"*: După Heckethorn (*ibidem* pagina 396, uniunile arhitecţilor şi inginerilor erau numite în Grecia „dionisiene".

85. *Vitruv*: Vitruvius Pollio, arhitectul regal sub Cezar şi Augustus, a conceput între anii 16 şi 13 î.Ch., după izvoare greceşti şi după propria experienţă, „De architectura" în zece volume.

86. *Dacă urmăriţi cele scrise în „Lucifer"*: Rudolf Steiner se referă aici la articolele sale ***Din cronica Akasha***, GA 11, 1973 (Cap.: Rasa lemuriană), care apăreau pe atunci curent în revista „Luzifer", mai târziu „Luzifer-Gnosis".

87. *Despre raporturile cu Maniheismul... [lipsă text]*: Comp. nota 83.

88. *gradele superioare, care încep abia cu al patrulea grad... Royal Arch*: Gradul de Royal Arch (= Bolta Regală) trecea, conform Pactului de toleranţă din anul 1813, drept

al patrulea grad. Vezi nota 101 şi însemnările „Despre Goethe şi relaţia sa cu Rosicrucianismul" în acest volum).

VIII. Conferinţă Berlin, 9 decembrie 1904

Suporturile de text: Notiţe stenografiate de Franz Seiler. Pentru tipar stenograma originală a fost revăzută.

89. *eu...pot vorbi ca un nefrancmason*. Rudolf Steiner a intrat într-o relaţie pur formală cu Masoneria Misraim-Memphis abia doi ani mai târziu (1906). Mai în detaliu în legătură cu aceasta, vezi volumul documentar ***Despre istoria şi din conţinuturile secţiunii gnoseo-cultice ale Şcolii esoterice 1904–1914***, GA 265.

90. *prin Charta în anul 1535 la Köln*: Conform operei lui Friedrich Heldmann „Cele mai vechi trei monumente istorice ale Frăţiei francmasonice germane" aflată în biblioteca lui Rudolf Steiner, Charta apărută la Köln în 1535 – împreună cu cele mai vechi statute, ale Lojei Bauhütte (=şantierul zidarilor) din Strassburg din anul 1459 şi ediţia revizuită a lor din 1563 – formează documentul cel mai vechi al Francmasoneriei germane. Heckethorn ş.a. le consideră însă documente apocrife, respectiv falsuri.

91. *Acest mason este Goethe*: În 1780 Goethe a devenit membru al Lojei „Amalia" din Weimar. Vezi şi explicaţiile relativ la „Goethe şi raportul său faţă de Rosicrucianism" (în acest volum).

92. *două strofe din poezia francmasonică*: Sunt ultimele două strofe din poezia lui Goethe „Simbol".

93. *gradul...Royal-Arch*: în descrierea acestui grad, Rudolf Steiner urmează de asemenea caracterizarea lui Heckethorn.

94. *Zerubabel*: Demnitarul de rang cel mai înalt al gradului Royal-Arch. Numele înseamnă în egală măsură

„Domnul luminii, Soarele”. El reconstruieşte Templul lui Solomon şi reprezintă de aceea Soarele reînviat. (Heckethorn, *ibid*. pag. 411). Numele de Zerubabel este legat, probabil, de Zerubabel din Vechiul Testament, deoarece acest principe al iudeilor întorşi acasă din captivitatea babiloniană, provenit din linia regelui David, a terminat construcţia Templului din Ierusalim.

95. La propoziţia: *Eu vorbesc propriu-zis de un caz ideal...*: În stenogramă, după această propoziţie urmează o frază neclară: „Este doar un fel de amintire, un semn al amintirii pentru aceasta, însă efectul lipseşte.”

96. *acest al patrulea grad al Masoneriei, care este primul din gradele superioare şi în unele regiuni [?] mai oferă încă o noţiune despre ce înseamnă cu adevărat legenda Templului*: După Heckethorn (*ibid*. pag. 399), Masoneria ioaneică „trebuie considerată incompletă fără gradul Royal-Arch, deoarece în cadrul acestuia se dezvăluie din nou cuvântul originar de Maestru aruncat [pronunţat n.tr.] de Hiram, în timp ce gradul de Maestru nu cunoaşte decât cuvântul-substitut, introdus de cei care au descoperit cadavrul lui Hiram”.

97. *Istoria Masoneriei se relatează în modul următor*: Primul mason adevărat a fost Adam: Francmasoneria „explică originea sa ca fiind simultană cu naşterea lumii, căci lumina a existat înainte să existe omul, pentru care ea a trebuit să pregătească un lăcaş adecvat de locuit; lumina însă este ţelul final şi simbolul Francmasoneriei. Edward Spratt, un scriitor irlandez, în cartea sa ’Constituţiile pentru Lojele irlandeze’ (1751), îl prezintă pe Adam drept primul francmason, care ,chiar şi după alungarea sa din Paradis, poseda multe cunoştinţe, în special în domeniul geometriei’.” (Heckethorn *ibid*. pag. 394.)

98. *Desaguliers*: John Theophilus Desaguliers, 1683–1744. Din 1719 Mare Maestru al primei Mari Loje engleze. Desaguliers trece drept cea mai puternică personalitate a aşa-numitului „Revival", perioadă de redeşteptare a Francmasoneriei. Ca renumit om de ştiinţă (elev al lui Isaac Newton), el se numără, între altele, printre aceia care au pregătit bazele teoriei electricităţii.

99. *Masoneria orientală*: Prin Masonerie orientală, numită şi Masonerie egiptană, se are în vedere Masoneria Misraim-Memphis. Vezi şi nota 107.

100. *Şi în Germania, unde există o filială a Masoneriei Memphis-Misraim aflată în legătură cu Masoneria din întreaga lume*: Rudolf Steiner se referă aici la indicaţia din „Historische Ausgabe der Oriflamme" (Ediţia istorică a Oriflamme-ului) a „Ritului scoţian Memphis şi Misraim al Francmasoneriei" (1904), pagina 17, conform căreia pe atunci existau relaţii prieteneşti cu 12 Mari-Oriente şi Supreme Grand Conseil-uri ale Vechiului Rit Scoţian şi Ritului Scoţian Acceptat şi cu Sanctuarele Suverane din America, Egipt, România, Spania, Cuba, Neapole şi Palermo. În Germania exista atunci Masoneria Memphis şi Misraim aşa-zisă „neregulată", însă nerecunoscută.

101. *prin Pactul de toleranţă din anul 1813, s-a realizat un fel de echivalare între Masoneria ioaneică... şi Masoneria de grade înalte*: În actul final de la 1 decembrie 1813 se spune: „Se afirmă clar şi explicit, că Masoneria Veche autentică constă doar din trei grade şi nu mai mult, şi anume din masonii ucenic, calfă şi maistru, incluzând şi Ordinul înalt al Sfântului Royal-Arch. Acest articol însă nu obligă nicio Lojă sau Capitul (adunare a canonicilor) să ţină o adunare într-unul din gradele Ordinului cavaleresc conform Constituţiilor numitului Ordin." Citat după

Heinrich Boss „Istoria Francmasoneriei", ediţia a 2-a, Aarau 1906, pag. 163, aflată în biblioteca lui Rudolf Steiner.

102. *Manifestul pe care l-a publicat Marele Orient de rit Memphis şi de rit Misraim*: „Ediţia istorică a Oriflammeului. Ritul scoţian Memphis şi Misraim al Francmasoneriei. A.D. 1904, Berlin." Manifestul a fost citit în întregime de Rudolf Steiner în această conferinţă.

103. *Vitruv*: Vezi nota 85.

104. *Cuvântarea. ..primului ministru englez Balfour:* Cuvântarea lui Balfour, ţinută pe 17 august 1904 la British Association, a apărut chiar în acelaşi an în germană sub titlul „Unsere heutige Weltanschaunng" (Concepţia noastră actuală despre lume), Leipzig 1904. La momentul la care a ţinut conferinţa, cuvântarea fusese deja comentată de Rudolf Steiner în numărul din noiembrie al revistei sale „Luzifer-Gnosis" la rubrica „Cultura prezentului în oglinda Teosofiei". De asemenea, în acesta sunt comparate între ele pasajele corespunzătoare ale lui Balfour cu ce spune H.P. Blavatsky. Comentariul se găseşte în cadrul ediţiei operelor complete în ***Luzifer-Gnosis***, GA 34, 1960. Comp. şi notele 106 şi 107.

105. *Ocultistul ştie acest lucru încă din 1879. Accentuez aceasta, deşi nu o pot argumenta în cele ce urmează*: Mai târziu Rudolf Steiner a vorbit în repetate rânduri şi în mod detaliat despre importanţa decisivă a anului 1879; de exemplu, în ***Fundaluri spirituale al lumii exterioare. Prăbuşirea spiritelor întunericului***, GA 177, 1977.

106. *Congres al ocultiştilor... două direcţii, una de stânga şi una de dreapta*: Vezi în legătură cu aceasta expunerile detaliate ale lui Rudolf Steiner din ***Mişcarea ocultă în secolul al XIX-lea şi relaţia ei cu cultura universală***, GA 254, 1969. Pentru această ediţie Rudolf

Steiner a folosit, evident, publicaţia englezului C.G. Harrison „Universul transcendental”, în germană 1897.

IX. Conferinţă Berlin, 16 decembrie 1904

Suporturile de text: Notiţe stenografiate ale lui Franz Seiler şi notiţe cu scriere normală ale Mariei Steiner-von Sivers. Pentru tipar s-a revăzut stenograma originală a lui Seiler.

107. *ritul reunit al lui Memphis şi Misraim*: Numite şi Masoneria orientală sau egipteană. Ritul Memphis, conform legendei Ordinului, trebuie că a fost opera unui anume Ormus, care în anul 46 a fost convertit la Creştinism de către Sf. Marcu. În secolul al XII-lea cavalerii trebuie că au adus această înţelepciune masonică din Palestina în Scoţia şi acolo au întemeiat o Mare Lojă. Legenda Ordinului pune Ritul Misraim pe seama lui Misraim, un fiu al lui Harn. El a venit în Egipt, a ocupat ţara şi a numit-o după numele lui (Misraim sau Mizraim = vechi nume pentru Egipt). De la el se poate să fi provenit învăţătura despre Isis, Osiris, Typhon ş.a.m.d. Comp. Schuster „Societăţile, Alianţele şi Ordinele secrete” (vol. 2, Leipzig 1906, pagina 30/31). Conform lui Heckethorn *ibid*. pag. 422), Masoneria egipteană a fost înfiinţată de Cagliostro. Pe noi baze ea trebuie că a pornit din Italia, la începutul secolului al XIX-lea, în timp ce Masoneria Memphis ar fi fost întemeiată la Paris în anul 1839 ca o imitare a ritului Misraim, şi către sfârşitul secolului al XIX-lea s-a unit cu ritul Misraim. De atunci durează şi denumirea de „Memphis-Misraim”. Pentru Germania, John Yarker (comp. nota 121), Mare Maestru – Suveran General al Riturilor Scoţiene Reunite Memphis şi Misraim în şi pentru Marea Britanie şi Irlanda, a fondat un Mare Orient (Mare Lojă) în anul 1902.

108. *Aşa-numitul Conte Cagliostro*: Contele Alexander Cagliostro, pretins a fi identic cu sicilianul Joseph Balsamo – fapt contestat în modul cel mai categoric de Cagliostro însuşi –, mort în 1795 în temniţele Vaticanului, trece, la fel ca şi Contele de Saint-Germain, drept una din figurile cele mai controversate ale secolului al XVIII-lea. Într-o biografie a lui Francois Ribadeau Dumas „Cagliostro", în germană la editura Bechtle, München 1966, s-a încercat să i se facă dreptate. De exemplu, se citează din protocolul tribunalului inchiziţional, că „nu s-a reuşit să se aducă împotriva lui Cagliostro nici măcar un singur martor care să-l fi cunoscut pe Balsamo". În continuare este citat, drept un „erudit istoriograf" al lui Cagliostro, Dr. Marc Haven „Le maitre inconnu Cagliostro": „Nimeni nu a dovedit că Balsamo şi Cagliostro sunt una şi aceeaşi persoană: nici Morande, nici Goethe, nici comisarul Fontaine, nici procesul Sf. Serviciu nu au putut aduce vreun document, care să risipească orice îndoială.

109. *să prelungească viaţa omenească la 5527 de ani*: În notiţele Mariei Steiner-von Sivers este trecut „5530 de ani"; la Heckethorn ibid. „5557 de ani" (comp. nota 119). Conform lui Ribadeau-Dumas (*ibid*. pag. 303), Cagliostro ar fi lăsat în urma sa un număr de opere, printre altele „Arta de a prelungi viaţa". Cu excepţia ritualului egiptean, ele au dispărut. „Dacă ele nu au fost arse, ar trebui să se găsească în Arhiva Vaticanului. Sperăm că într-o zi Biblioteca Vaticanului, în curentul noilor idei ale mişcării ecumenice şi al împăcării cu 'fraţii despărţiţi' să publice aceste documente neobişnuite, la care Cagliostro face deseori aluzie şi să îl dezvinovăţească."

110. *Am făcut mai devreme observaţia, că Revoluţia franceză a pornit...*: Aceasta s-a întâmplat cu siguranţă în

conferința din 4 noiembrie 1904, chiar dacă această observație nu a fost reținută în notițe.

111. *Mabel Collins în cartea „Flita”*: Mabel Collins (pseudonim pentru Mrs. Kaningdale-Cook), 1851–1927, una din cele mai bune scriitoare ale Societății teosofice. Cu ocazia apariției în limba germană a romanului „Flita. O poveste adevărată a unei magiciene negre”, Rudolf Steiner a scris o recenzie. Vezi ***Luzifer-Gnosis***, GA 34, 1960.

112. *una din cărțile Contesei d'Adhemar... Conte de Saint-Germain*: Vezi nota 48 (conferința din 4 noiembrie 1904).

113. *„Cine seamănă vânt, va culege furtună”, la care a adăugat că el a spus deja acest cuvânt cu milenii în urmă și că Christos l-a repetat după aceea*: Conform însemnărilor doamnei d'Adhemar, Contele i-a spus: „Madame, cine seamănă vânt, culege furtună; Iisus a spus aceasta în Evanghelie, probabil nu înainte de mine, însă în cele din urmă cuvintele sale rămân scrise, doar că s-a putut folosi de ale mele.” Citat după Heyer „Din secolul Revoluției franceze”, ediția 1956, pag. 97. Acest cuvinte nu se găsesc în Noul, ci în Vechiul Testament, la profetul Osea 8,7: „Pentru că ei au semănat vânt, vor culege furtună.” Vezi aici și expunerile din conferința din 4 noiembrie 1904 (în acest volum).

114. *În cărțile despre Contele Saint-Germain dumneavoastră puteți citi că el a murit în anul 1784 la Curtea Landgrafului de Hessen*: Se consideră că el a murit la 27 februarie 1784 în Eckernförde. Ca dovadă se aduce o înregistrare din registrul de morți al bisericii St. Nicolai din Eckernförde, conform căruia el a „repauzat” pe 2 martie 1784.

115. *Landgraful de Hessen*: Prințul Karl, 1744–1836, fiul Landgrafului guvernator Friedrich al II-lea, general

danez şi regent al ducatelor Schleswig şi Holstein. În 1824 a apărut lucrarea sa „La pierre zodiacale du temple de Denderah", iar în 1861, în Copenhaga, „Memoires de mon temps" dictată în 1816/17, tradusă în germană la Kassel în 1866. Relatarea privitoare la Contele de Saint-Germain, citată după Gustav Berthold Volz, „Contele de Saint-Germain", 1923, pag. 353 ş.u. – vezi pag. 402 ş.u. din acest volum.

116. *Contesa d'Adhemar povesteşte însă în Memoriile sale*: Vezi nota 48.

117. *Într-adevăr, pe atunci, în anul 1790, el a fost la Viena...*: Rudolf Steiner, evident, s-a sprijinit aici pe un articol al Isabellei Cooper-Oakley din revista „Gnosis" an 1, nr. 20 din 15 decembrie 1903. Pasajul în discuţie sună în felul următor:

„Franz Gräffer ne-a lăsat relatarea ciudată despre trecerea lui Saint-Germain prin Viena. Din păcate, relatarea nu ne poate satisface pe deplin. Gräffer mărturiseşte singur că ea a fost scrisă mult după aceea, pe 15 iunie 1843.'Un impuls irezistibil m-a împins', spune el, 'să pun pe hârtie aceste lucruri, iar faptele pe care le povestesc nu au fost consemnate niciodată undeva.' Cititorul atent va descoperi mai mult de o lacună în textul ciudat al povestirii." Cu toate astea, ea continuă:

„Într-o zi s-a răspândit vestea că enigmaticul Conte Saint-Germain ar fi în Viena. Acest nume ne-a electrizat; cercul iniţiaţilor (adepţilor) noştri s-a cutremurat: Saint-Germain în Viena!... Abia s-a dezmeticit Rudolf (Gräffer, fratele lui Franz) după această ştire surprinzătoare, că şi dă fuga la micul lui conac de la Himberg, unde îşi are hârtiile, şi se înarmează cu o scrisoare de recomandare a genialului aventurier Casanova către Contele Saint-Germain, pe care îl cunoscuse în Amsterdam.

El se grăbește să se reîntoarcă în biroul său, unde un angajat îi spune: «Înainte cu circa o oră a sosit un gentilom, a cărui înfățișare ne-a uluit pe toți. El a spus în franceză, ca și când vorbea cu sine însuși, fără să ne bage în seamă: 'Stau în Fedalhof, în camera în care a locuit Leibniz în 1713.' Noi am vrut să vorbim, când el a și dispărut. Toți am rămas ca împietriți...»

În cinci minute am fost la Fedalhof... Camera lui Leibniz este goală. Nimeni nu știe când va sosi acasă domnul din America. În ce privește bagajele, nu se observă decât o mică casetă de metal. Este ora prânzului. Dar cine se mai gândea la mâncare? Ceva l-a îndemnat pe Gräffer să-l aducă pe Baronul Linden. El îl găsește în ‚Ente'. Amândoi pornesc cu trăsura spre Landstrasse și, determinați de o sumbră presimțire, lasă frâu liber cailor.

Deschidem laboratorul și la amândoi ne scapă un strigăt de mirare involuntar. Saint-Germain stă la masă și citește dintr-o operă a lui Parcelsus. Ei întârzie fără glas pe prag. Vizitatorul misterios închide calm cartea și se ridică încet. Cei doi bărbați știu că această apariție nu poate fi nimeni altul decât ‚Făcătorul de minuni'. Descrierea amploiatului nu era decât o palidă umbră a realității. O aură strălucitoare părea să-l învăluie pe Conte; el emana demnitate și superioritate. Contele le vine în întâmpinare, ei intră. Cu un ton măsurat, însă fără o atitudine rigidă, el se adresă în franceză lui Gräffer:

«Dumneavoastră aveți o scrisoare de recomandare a domnului von Seingalt; ea este de prisos. Eu știam că dumneavoastră veți fi aici la această oră. Dumneavoastră mai aveți încă o scrisoare de la Brühl. Însă pictorul nu va putea fi salvat, plămânii săi sunt distruși, el va muri pe 8 iulie 1805.»...

La sfârşitul convorbirii, Saint-Germain a încremenit timp de câteva secunde în chip de statuie; ochii săi nemaipomenit de expresivi au devenit incolori şi stinşi. În curând întreaga sa fiinţă s-a înviorat. A făcut un semn cu mâna, ca şi când ar fi vrut să indice plecarea sa, şi a spus: «Eu plec mâine seară. Este nevoie de mine urgent în Constantinopol. Apoi voi merge în Anglia pentru a pregăti două invenţii, pe care le veţi folosi în secolul următor (calea ferată şi vapoarele cu aburi). Ele vor fi necesare. Anotimpurile se vor schimba treptat, mai întâi primăvara, apoi vara. Aceasta este progresia treptată a opririi timpurilor, prevestirea sfârşitului de ciclu. Eu văd toate acestea. Astronomii şi meteorologii nu înţeleg nimic din asta, credeţi-mă; trebuie să fi studiat, ca şi mine, în Piramide. Către sfârşitul secolului voi dispărea din Europa şi voi pleca în regiunea Himalaiei. Mă voi odihni, trebuie să mă odihnesc. Voi fi văzut peste 85[41] de ani, zi de zi. Rămâneţi cu bine, vă iubesc.» După aceste cuvinte rostite solemn, Contele a mai făcut un semn cu mâna. Cei doi adepţi au părăsit încăperea complet uimiţi. Chiar atunci a început să cadă o ploaie puternică însoţite de tunete. Instinctiv, ei s-au reîntors în laborator, pentru a se adăposti. Au deschis uşa, Saint-Germain nu mai era acolo.

Din altă parte ştim că cei doi Gräffer erau prieteni personali ai lui Saint-Germain şi membri ai Rosei-Cruci. Cu toate că nu se menţionează data la care a avut loc întâlnirea de mai sus, un pasaj al aceleiaşi lucrări ne lămureşte aproximativ în această privinţă. Acolo citim: «Saint Germain a venit în 88, 89 şi 90 la Viena, unde am şi avut onoarea de neuitat de a-l întâlni».”

[41] Acestea erau spuse în anul 1790. Coincidenţă sau nu, 85 de ani mai târziu, în 1875, a fost întemeiată Societatea teosofică.

118. *celor ce pot fi citite în Manifestul Masoneriei*: Comp. conferința din 9 decembrie 1904 (în acest volum).

119. *De aceea, în revista „Luzifer", în locul... sunt trecute puncte-puncte*: Se referă la cele relatate în „Din Cronica Akasha", în revista „Luzifer-Gnosis" (decembrie 1904). Vezi ***Din Cronica Akasha***, cap. „Separarea sexelor", GA 11, 1973.

120. 120. În „Theosophical Review" s-a făcut tocmai o astfel de comunicare... ce spune exact același lucru, însă într-o formă puțin diferită: Articolul a apărut în nr. 208 din decembrie 1904 și este semnat doar cu litera „E". Pasajele în discuție, în limba germană, sună astfel (traducere de R. Friedenthal, Dornach):

„E [cel care vorbea prin mediumul care transcria], deși un politician și un om al lumii, este un entuziast prieten al oamenilor... El s-a declarat foarte îngrijorat, căci în curând ar urma să fie făcută o descoperire importantă, ce ar putea da medicilor o putere mai mare decât o au acum, și asta ar conduce la o cruzime sporită în experiențele pe animale. Căci omul care ar face descoperirea, crede că el ar obține-o prin vivisecție. Dar fiți foarte atenți, nu este așa; nu este o descoperire, ci numai o amintire; căci descoperitorul a fost un atlanteean, iar atlanteenii aveau cunoștințe medicale mult mai mari decât noi, corpul nu avea pentru ei niciun secret...

Ei stăpâneau elementele, făceau vreme frumoasă sau furtună, după bunul plac. Copii nu existau, căci ei, printr-un efort neobișnuit, nenatural, au obținut marele secret de a da naștere vieții fără unirea materială a celor două forțe. Sufletul revenea și se reîncarna printr-un efort de voință, luându-și forma din elementele naturale, fără alt mijloc. Aceasta a și fost ceea ce a pus capăt în cele din urmă puterii lor. Căci aceasta nu putea continua. Aceasta este foarte vag

indicat în legenda ebraică a pomului vieţii. N-a mai fost posibil niciun progres, şi de aceea civilizaţia aceea a trebuit să sfârşească printr-o catastrofă...

Ei au răsturnat echilibrul creaţiunii şi şi-au distrus propria cultură. Cauza materială a fost aceea că ei au sustras Pământului forţele vitale şi au epuizat toate proviziile curentului de viaţă. Aceasta a condus la catastrofe naturale, iar furtuna s-a dezlănţuit irezistibil, înspăimântător, şi i-a înghiţit cu totul.Titanii s-au luat la întrecere cu Zeii, care au fost înfrânţi. Toate religiile povestesc acest episod, ca avertisment.

Pământul vostru este o fiinţă vie, iar dacă voi puteţi drena (stoarce, da cep) curentul de viaţă, puteţi activa atunci toate minunile. Atlanteenii sunt în multe cazuri sufletele actuale, dar ele sunt detronate... Ele au trebuit să se reîntoarcă în viaţa obişnuită, în care s-au născut ca nişte copii obişnuiţi.

Voi mai spune acum ceva despre forţa minunată a atlanteenilor, pentru ca dumneavoastră să înţelegeţi ce a fost omul odinioară şi ce va fi din nou într-o epocă viitoare; căci, ca să spunem adevărul, în Atlantida a existat desăvârşirea materială, iar la aceasta omenirea nu poate nicicând reveni, însă desăvârşirea va fi din nou atinsă.

Viaţa claselor cele mai de sus din Atlantida era foarte simplă, căci hrana era luată exclusiv din aer. Precum orhideele, stăpânii, şi în special preoţii îşi luau ceea ce aveau nevoie pentru traiul lor din substanţa atmosferei. Întrebaţi un botanist, şi veţi vedea că am dreptate. *Dumneavoastră* nu puteţi face acest lucru, pentru că dumneavoastră nu v-aţi creat singuri pe dumneavoastră (self materialised); dumenavoastră sunteţi creaturi, sunteţi născuţi şi nu creaţi prin propria dumneavoastră voinţă...

Aceasta a fost dezvăluirea *marelui secret*, aceea a pomului vieţii, care a simplificat lucrurile, iar acest secret dumneavoastră nu-l veţi redobândi niciodată, până nu veţi înceta să vreţi puterea de dragul ei. Este secretul naşterii şi morţii. Eu îl cunosc parţial, dar nu în întregime, căci eu nu sunt suficient de bun pentru a mi se permite să mă împărtăşesc din această forţă minunată. Dacă aş putea să o fac, aş fi pe dată ispitit să v-o dezvălui şi dumneavoastră, căci ea ar fi, aşa a vrut Dumnezeu, fericirea pentru vecie.

Voi încerca însă să descriu ceva şi să dau un exemplu. Un om se reînnoieşte total în 7 ani; după un timp însă el dă înapoi, slăbeşte, şi ajunge încet să se descompună. Motivul acestui lucru este neştiinţa, căci dacă el ar fi în stare să regleze influenţa noilor componente, el nu ar alege niciodată componentele mai rele, ci mai bune, iar atomii ar fi permanent polarizaţi prin voinţa sa. Omul este conţinut într-o singură celulă. Această celulă este nemuritoare şi merge din generaţie în generaţie, creând mereu forme noi, în care un spirit omenesc se poate revela. Dacă această celulă este reţinută în corp şi nu are loc o perpetuare sau o risipire de forţe, nu există niciun motiv ca omul să nu trăiască veşnic în decursul unui ciclu. Însă omul se reproduce prin copiii săi, şi distruge astfel propria sa existenţă materială. Un adept (iniţiat) care se căsătoreşte, devine o fiinţă inferioară, care este supusă morţii. Acesta este adevărul. Orice bărbat sau orice femeie care procreează (creates), poate face aceasta doar prin cedarea (handing on) nemuririi sale. Omul este un spirit, iar spiritul este centrul formei devenită materială. Omenirea în totalitate acceptă moartea ca pe o necesitate şi îşi sugestionează credinţa că trebuie să mori. Dar de fapt nu este niciun motiv pentru asta, dacă celula este păstrată intactă.

Meditaţi la aceasta, şi veţi înţelege că este una din învăţăturile creştine cele mai importante, care a fost pervertită. Christos a înviat din morţi pentru a deveni primul fruct al vieţii...

Mă refer acum la noua descoperire care va fi făcută, despre care am vorbit. Ea era odinioară cunoscută şi va fi redescoperită de către omul predestinat pentru aceasta, care va fi salutat ca un binefăcător al omenirii. În zilele vechii Atlantide, când secretele corpului au fost dezvăluite castei conducătoare a omenirii, ele se învăţau într-un mod mult mai înfricoşător decât prin vivisecţie, şi anume prin prostirea sufletului, prin care se distrugea forţa de a evolua dintr-o fiinţă. Slavă Domnului că dumneavoastră nu ştiţi nimic despre aceasta, altfel lumea ar fi din nou locuită de diavoli..."

121. *La vârful Mişcării americane Misraim se află... eminentul mason John Yarker*: Yarker, 1833–1913, era englez şi a activat şi în cadrul Francmasoneriei engleze. Dacă aici se vorbeşte despre el ca stând în vârful Mişcării „americane" Misraim, aceasta se datorează prezentării din „Ediţia istorică a Oriflamme-ului", Berlin 1904, la care el a fost coautor, conform căreia doar America are un caracter legitim, iar Yarker, în 1872, fusese numit „de către S.G.C. 33° din New York Mare reprezentant şi Garant al prieteniei de pe lângă Marele Orient de Rit scoţian din Manchester şi Sanctuarul suveran al Ritului Memphis şi Misraim". Yarker, ca important scriitor francmason ce se afla, fusese avansat la grade înalte în diferite contexte şi, printre altele, gratificat cu titlul de „General-Mare Maestru suveran în şi pentru Marea Britanie şi Irlanda al Masoneriei scoţiene şi de Rit Memphis şi Misraim", iar în anul 1902 a fondat un Mare Orient pentru Germania.

122. *unui anume Reuss*: Theodor Reuss, 1855–1923. Autorizat de Yarker prentru a introduce Ritul Memphis-Misraim în Germania. Comp. aici şi volumul documentar ***Referitor la istoria şi din conţinuturile secţiunii cognitiv-cultice ale Şcolii esoterice 1904–1914***, GA 265.

123. *cunoscutul Carl Kellner*, 1851–1905, inventator şi mare industriaş austriac. Conform lui Hugo Göring, revista „Sphinx" (Organ al Societăţii Teosofice Germane, editat de Hübbe Schleiden), numărul din ianuarie 1895, el a fost cel care a inventat procedeul de fabricare a celulozei şi a lucrat împreună cu medicul Dr. Franz Hartmann. Kellner a fost Suveran Venerabil – General – Mare Maestru în Marea Britanie şi Germania pentru Ritul Memphis şi Misraim şi semna ca atare pentru „Ediţia istorică a Oriflamme-ului" din 1904.

124. Franz Hartman, 1838–1912: După o viaţă aventuroasă şi o cunoştinţă personală cu H.P. Blavatsky, a întemeiat în 1897 aşa-numita Societate teosofică „din Leipzig". Editor al revistei teosofice „Flori de lotus". Vezi şi Rudolf Steiner ***Cursul vieţii mele***, GA 28, 1962 şi „Scrisori" II, Dornach 1953.

125. *Modelele de predare ale acestui Rit-Misraim sunt patru*: Conform lui Heckethorn (*ibid*. pag. 423) acestea provin de la Cagliostro.

126. *Ultima dată v-am citit ceva dintr-o cuvântare a primului ministru englez Balfour*: Aceasta nu a fost reţinută în notiţele de faţă. Referitor la cuvântarea în sine, comp. nota 104 şi următoarea notă.

127. *Se înţelege faptul că acest atom fizic... nu este altceva decât electricitate îngheţată... Discursul lui Balfour îl consider ca fiind extraordinar de important*: Aceasta se referă la următorul text al lui Balfour din „Concepţia noastră despre lume", Leipzig 1904: „În prezent există deja

savanţi, care în substanţa tuturor lucrurilor din jurul nostru nu văd altceva decât electricitate coagulată; care cred că atomul elementar al chimistului, pe care noi, cu instrumentele noastre senzoriale, departe de a-l mai putea percepe, nu este altceva decât tot un sistem de monade sau subatomi legaţi strâns între ei; că aceste monade la rândul lor nu sunt nicidecum doar materie umplută cu electricitate, ci pur şi simplu electricitate în sine... Dacă însă materia se descompune astfel în grupuri de atomi, iar aceştia din nou în sisteme monadice electrice, din ce se compun atunci în cele din urmă aceste unităţi electrice infime? Nimeni nu ştie. Dacă acceptăm însă ipoteza pe care o propune profesorul Larmor, atunci aceste monade nu sunt mai mult decât nişte modificări ale omniprezentului eter; modificări care s-ar putea compara cu nişte noduri în cadrul unei mase... Un lucru este incontestabil, şi anume că aceste monade nu se pot imagina în afara eterului... Ne aflăm deci aici în faţa unei răsturnări extraordinare, a unei schimbări revoluţionare..."

128. *Pius al IX-lea a fost iniţiat în Francmasonerie*: Giovanni Maria, Conte Mastai-Feretti, 1792–1878, papă începând din 1846, este cel care a propovăduit dogma concepţiei imaculate şi a infailibilităţii papilor. El a combătut Francmasoneria în mai multe enciclice, însă apartenenţa sa la Francmasonerie este controversată. În Lexiconul Internaţional Francmason al lui Lennhoff-Posner se spune: „Muzeul francmasonilor din Bayreuth deţine o fotografie, evident trucată, a papei, care poartă pe deasupra stolei papale o eşarfă de francmason brodată. Falsa comunicare despre apartenenţa papei la Alianţă a apărut în perioada alegerii sale, iar apoi din nou, astfel încât el însuşi a fost nevoit, în 1849, să ia atitudine împotriva ei."

X. Conferinţă Berlin, 23 decembrie 1904

Suport de text: Notițe stenografiate de Franz Seiler. Pentru tipar, stenograma originală a fost revăzută.

129. *De azi în opt zile am să vorbesc:* Conferința din 30 decembrie 1904 despre Sărbătoarea celor trei regi, în ***Cunoașterea de sine și cunoașterea lui Dumnezeu. Teosofie, christologie și mitologie. I***, GA 90a.

130. *este imposibil – trebuie s-o spun fără înconjur – să vorbești în public în stilul în care s-a făcut, de exemplu, cu Manifestul francmasonilor, pe care vi l-am citit cu paisprezece zile în urmă*: Manifestul a fost citit în întregime în conferința din 9 decembrie 1904. Despre stilul pentru public, vezi Rudolf Steiner ***Cursul vieții mele*** (cap. 32), GA 28, 1962.

131. „*Theologia deutsch*": În anul 1380. Prima editare de către Luther (fragmentar) Wittenberg 1516, ediție completă 1518. Prima traducere în germană de către Joh. Arndt, 1597. Confruntare a textului originar al unui manuscris vechi din anul 1497 și traducere în germana modernă de Franz Pfeiffer, ediția a 3-a, Gütersloh 1875.

132. *Maeștrii nu sunt de regulă chiar personalități istorice*: Vezi aici nota 21.

133. Referitor la propoziția: *Această culoare de fond formează o anumită substanță*: În stenogramă, în acest pasaj, în afara unui gol mai mare de text, nu mai urmează decât cuvintele: „iar acesta împiedică oamenii... care îi face să se unească..." Pentru publicarea în „Was in der Antroposophischen Gesellschaft vorgeht – Nachrichten für deren Mitglieder" (Nr. 47 din 23 noiembrie 1947), această propoziție a fost corectată astfel: „Această culoare de fond formează o anumită substanță – numită Kundalini – iar acesta împiedică în om ceea ce conduce la spiritul însuși."

XI. Conferinţă Berlin, 15 mai 1905

Suporturile de text: Notiţe stenografiate de Franz Seiler, Walter Vegelahn şi Berta Reebstein-Lehmann.

134. *În conferinţele anterioare eu am explicat*: De exemplu, în conferinţele din 30 septembrie şi 4 noiembrie 1904 (în acest volum).

135. *grupul statuar Laocoon*: Vezi aici explicaţiile din conferinţa ţinută la München în data de 14 martie 1910, aflată în ***Metamorfozele vieţii sufleteşti***, GA 58, 1971.

136. *alt simbol, cel al Calului troian*: Vezi conferinţa din 28 octombrie 1904, apărută în ***Adevărurile oculte ale miturilor şi legendelor antice. Mitologia greacă şi germanică***, GA 92.

137. *cele scrise de Livius*: Titus Livius, născut 59 î.Ch. Lucrarea sa de o viaţă: Istoria Romei în 142 de cărţi, în care el, ca primul roman, descrie destinele schimbătoare şi agitate ale oraşului şi ale imperiului, începând de la fondarea Romei până la Drusus, anul 9 d.C.

138. *Alba = veşmânt preoţesc*: Cel mai vechi veşmânt al clerului catolic, împrumutat de la preoţii egipteni şi ebraici, compus dintr-o cămaşă lungă până la picioare, cu mâneci ce se îngustează spre mâini, ce se trage peste talar la ceremoniile bisericeşti.

139. *Cei şapte regi romani nu reprezintă altceva decât cele şapte principii, aşa cum le cunoaştem din Teosofie*: Nu trebuie conchis de aici că cei şapte regi romani chiar nu au existat. În orice caz, în conferinţa de la Dornach din 7 septembrie 1924, în GA 238, se spune că aceşti şapte regi romani au existat în realitate.

140. *Sthula-Sharira, Linga-Sharira, Kama-Rupa, Kama-Manas, Manasul superior, Buddhi şi Atma*: Aceste denumiri teosofico-indiene au fost înlocuite de Rudolf Steiner curând după aceea prin denumirile germane: corp

fizic, corp eteric, corp astral şi Eu, sine spirituală, spiritul vieţii, om-spirit.

141. *Legenda lui Prometeu*: Vezi şi conferinţa din 7 octombrie 1904 (în acest volum).

142. *Iehova se mai numeşte şi Dumnezeul formei*: Vezi la aceasta conferinţa din 25 octombrie 1905 în ***Bazele ezoterismului***, GA 93a, 1976.

143. *sfera a opta*: Vezi nota 77.

144. La faza: *Acest lucru nu-l mai înţeleg astăzi nici chiar masonii, şi cred că omul ar trebui să lucreze la Eul său propriu*: În acest pasaj, în notiţele lui Seiler este trecut „Eul său egoist", în timp ce la Vegelahn şi Reebstein stă scris „Eul spiritual", ceea ce ar putea proveni de la o eroare de auz sau scriere pentru „Eul propriu" („geistigen Ich" în loc de „eigenen Ich").

145. *Dacă am putea face oamenii să întreprindă reforme sociale pe o bază teosofică*: Vezi la aceasta articolul lui Rudolf Steiner din aceeaşi perioadă ***Teosofie şi problema socială*** din ***Luzifer-Gnosis***, GA 34, 1960, în care el îşi expune pentru prima dată ideile sale referitoare la problema socială. Vezi însă şi lucrarea din anul 1919 ***Puncte centrale ale problemei sociale în necesităţile vitale ale prezentului şi viitorului***, GA 23, 1976.

146. *Albert Schäffle... lucrare despre sociologie*: Albert Eberhard Friedrich Schäffle, 1831–1903, economist, a scris numeroase lucrări de sociologie. Într-un alt context, Rudolf Steiner menţionează lucrarea sa „Bau und Leben des sozialen Körpers" (Structura şi viaţa corpului social), 4 volume, Tübingen 1875–1878.

XII. Conferinţă Berlin, 22 mai 1905

Suporturile de text: Notiţe stenografiate de Walter Vegelahn şi Berta Reebstein-Lehmann.

147. *Templul solomonic ... fiecare cuvânt pe care îl spune Biblia referitor la acesta*: Cartea întâi a Regilor, cap. 5, 6, 7 și 8 și Cartea a doua a Cronicilor, cap. 1-7.

148. *Jean Paul povestește despre acest eveniment*: Jean Paul (pseudonim pentru Jean Paul Friedrich Richter), 1763–1825, poet, scriitor și gânditor. Vieţuirea este povestită de el în „Adevăr din viaţa lui Jean Paul. Povestea copilăriei scrisă de el însuşi", trei caiete în două volume, Breslau 1826–1828, caietul întâi, pag. 53.

149. *numele de „Iahve" era permis a fi pronunţat numai de preotul miruit şi numai în Sfânta Sfintelor*: „Doar o dată pe an, şi anume în ziua împăcării, îl pronunţa marele preot în Sfânta Sfintelor (Levit. 16, 30), după sunetele sale adevărate." Hans Ludwig Held, într-un studiu despre numele inexprimabil al lui Dumnezeu „Despre Golem şi Şern" din apariţia trimestrială „Das Reich", editată de Alexander von Bernus, ianuarie 1917.

150. *unul este arca lui Noe, celălalt este Templul solomonic. Ambele sunt într-un fel identice şi totuşi fundamental diferite*: Conform notiţelor de la conferinţa din Köln, 28 decembrie 1907 (GA 101), Rudolf Steiner a explicat acolo următoarele în legătură cu acest subiect:

„Dacă am lua în consideraţie milenii în loc de secole, am vedea cum însăşi formele corporale ale oamenilor se orientează după gândurile, sentimentele şi capacităţile de reprezentare anterioare cu mii de ani; iar marile puteri diriguitoare în cadrul evoluţiei dau omenirii la timpul potrivit reprezentările juste, pentru ca însăşi forma omenească să se schimbe...

Cum au luat naştere de fapt toate aceste dimensiuni, lungime, lăţime şi înălţime ale corpului fizic, din ziua de azi? Este o acţiune a ceva existent iniţial în corpul astral şi corpul eteric. Acolo au fost mai întâi gândurile, imaginile,

sentimentele ş.a.m.d. Veţi înţelege mai bine ceea ce vreau să spun, dacă vă amintiţi un fenomen ce intervine imediat după moartea fizică. Se întâmplă atunci când corpul fizic este părăsit iniţial de corpul eteric şi corpul astral. Somnul constă în aceea că corpul astral şi Eul pleacă, şi în pat rămân lungite corpurile fizic şi eteric. Moartea se deosebeşte de somn prin faptul că corpul fizic rămâne singur lungit în pat, iar celelalte componente ale omului pleacă. Atunci apare un fenomen ciudat, ce ar putea fi descris drept o senzaţie sau sentiment, dar care este însoţită de o reprezentare: Omul simte ca şi cum ar începe să crească – şi apoi intervine acel tablou retrospectiv; dar mai întâi simte ca şi cum s-ar dilata în toate direcţiile –, el creşte în dimensiune în toate direcţiile.

Această privelişte a corpului său eteric de dimensiuni mari este o reprezentare foarte importantă; căci această reprezentare a trebuit să fie trezită în era atlanteeană, când corpul eteric nu era încă atât de strâns legat cu corpul fizic ca la omul postatlanteean. Atunci a trebuit să fie deşteptată pentru prima dată această reprezentare, care astăzi apare la om după moarte. Dacă ne imaginăm aproximativ acele dimensiuni pe care le vieţuieşte azi omul după moarte când creşte astfel, el şi-a creat atunci premisele, forma-gând, pentru a-şi aduce corpul său fizic, oarecum, la forma actuală. Dacă aşadar omului, acolo unde corpul eteric era încă separat de corpul fizic, i-au fost ţinute din când în când în faţă dimensiunile corecte, ele luau formele pe care le are astăzi corpul fizic. Iar aceste forme erau stimulate în primul rând de cei care sunt conducătorii evoluţiei umanităţii. În diferitele legende despre potop, înainte de toate în legenda biblică a potopului, este conţinută indicaţia exactă despre aceasta. Dacă vă imaginaţi omul circumscris aproximativ în acele forme pe care trebuie să

le aibă corpul său eteric pentru ca şi corpul fizic al omului să fie plăsmuit în mod just, aveţi dimensiunile arcei lui Noe.

De ce se indică în Biblie dimensiunea exactă a arcei lui Noe? Pentru ca acest om, care urmează să facă trecerea de la era atlanteeană la cea postatlanteeană, să aibă o conformaţie – 50 de coţi lăţime, 30 de coţi înălţime, 300 de coţi lungime –, aşa cum trebuie să o aibă omul, pentru ca din lungime, lăţime şi înălţime să-şi formeze imaginea mentală corectă, care să îi confere premisa pentru ca omul postatlantean să fie configurat în mod corect. Aveţi aici un simbol, din care provin dimensiunile actuale ale corpului dumneavoastră, care sunt efecte ale formei mentale pe care Noe le-a încorporat în arca sa. Nu degeaba arca a fost luată ca simbol şi a fost descrisă în felul acesta, ci ea a fost proiectată intenţionat în acest fel, pentru ca organismul omenesc să fie în mod corect edificat în era postatlanteeană. Omenirea întreagă a fost educată prin simboluri eficiente. Dumneavoastră, în dimensiunile corpului fizic al dumneavoastră, purtaţi dimensiunile arcei lui Noe. Când omul îşi întinde mâinile în sus, dumneavoastră aveţi pentru corpul omenesc actual dimensiunile arcei lui Noe. – Şi omul a trecut apoi din era atlanteeană în era postatlanteeană. În rasa care îi va lua locul rasei noastre, în rasa a şasea, corpul omenesc va avea din nou o conformaţie complet diferită, iar omul, astăzi, va trebui de asemenea să vieţuiască acele forme-gând care sunt în stare să ofere pentru următoarea rasă premisele, pentru ca atunci corpul să primească dimensiunile corecte. Aceste forme-gând trebuie prezentate omului. Astăzi omul este construit după dimensiunile de 50 pe 30 pe 300. În viitor el va fi cu totul altfel conformat. Cum i se dă astăzi omului forma-gând, după care îşi va modela forma sa viitoare? Acest lucru a fost şi el menţionat deja. El este

înscris în dimensiunile Templului lui Solomon. Iar aceste dimensiuni ale Templului solomonic, realizate în formă fizică, înfăţişează într-o simbolistică profundă întreaga organizare a formei fizice a omului următoarei rase, rasa a şasea.

Toate lucrurile care acţionează în omenire se întâmplă din interior, nu din exterior. Ceea ce a fost într-o epocă oarecare gând şi sentiment, devine în epoca următoare formă exterioară. Iar individualităţile care conduc omenirea trebuie să implanteze în omenire cu multe milenii înainte forma-gând care urmează să devină ulterior realitate exterioară. Aici aveţi funcţiunile formelor-gând ce trebuie stimulate prin astfel de figuri simbolice. Ele au o semnificaţie reală."

151. *Există de asemenea mărimi, unde proporţiile arcei lui Noe coincid cu cele ale corpului omenesc şi cu ale Templului lui Solomon*: Sursa bibliografică vizată aici de Rudolf Steiner nu a putut fi stabilită. În „Cabbala" lui Agrippa von Nettesheim (ediţia Scheible, Stuttgart 1855), la capitolul „Despre dimensiunile, raporturile şi armonia corpului omenesc" se spune: Dumnezeu însuşi i-a indicat lui Noe să construiască arca sa după dimensiunile corpului omenesc, după cum El însuşi a conferit întregii maşinării cosmice simetria omului, şi de aceea prima s-a numit marele Cosmos iar cea din urmă micul Cosmos. În relaţia de mai sus, unii microcosmologi stabilesc dimensiunile corpului omenesc la şase picioare, piciorul la zece grade, gradul la cinci minute; acesta face şaizeci de grade = trei sute de minute şi, conform descrierii lui Moise, arca lui Noe avea tot atâţia coţi geometrici în lungime [300 coţi n.t.]. După cum lungimea corpului omenesc atinge trei sute de minute, lăţimea sa cincizeci şi adâncimea treizeci, tot astfel şi arca lui Noe are nu numai trei sute de coţi în lungime, ci

şi cincizeci de coţi în lăţime şi treizeci în adâncime sau înălţime, din care rezultă la ambele un raport de şase la unu între lungime şi lăţime, de zece la unu între lungime şi adâncime sau înălţime şi de cinci la trei între lăţime şi adâncime." În continuare Franz Coci, în lucrarea sa „Calcul detaliat al celor trei raporturi între laturi la arca lui Noe din punct de vedere geometric şi mecanic" (tradusă din poloneză de Wenzel Bauernöpl, Bilin, 1899), a indicat matematic că „Singurul raport adecvat, şi în acelaşi timp posibil, între lăţimea şi înălţimea unui corp cvadrilater gol la interior, pentru ca acesta să corespundă relativ consumului minim de material, capacităţii (volumului) maxim posibile şi în acelaşi timp stabilităţii maxime, ar fi ca pentru lăţime să se ia dimensiunea 5 – exact 5,322232 – şi pentru înălţime 3 – exact 2,967768. – Şi în aceste raporturi a fost construită în realitate şi arca lui Noe."

152. Referitor la paragraful: *Intrăm în Templul solomonic*: Acest paragraf a fost redat după notiţele Bertei Reebstein-Lehmann. La Vegelahn, acest pasaj este foarte eliptic. De exemplu, după fraza „omul alcătuit din cinci componente, care devine conştient de Sinea sa superioară" urmează doar: Templul... este astfel structurat, încât îl circumscrie pe omul pentapartit. Aceasta... este partea cea mai importantă a Templului. Pătratul este sfânt, acoperişul şi stâlpii laterali formează împreună... În faţa altarului stăteau doi Heruvimi.

153. *cavalerii templieri*: Vezi prezentările detaliate ale lui Rudolf Steiner de mai târziu, din ***Impulsuri interioare în evoluţia omenirii. Goethe şi criza secolului al 19-lea***, GA 171, 1964.

154. Referitor la paragraful: *Am urmărit perioada de la prima până la a patra subrasă...*: Textul este în mod evident reţinut incomplet. Despre legătura subraselor

(epocilor de cultură) cu mersul Soarelui prin cercul zodiacal, comp. conferința lui Rudolf Steiner din 8.1.1918 în ***Adevăruri misteriale și impulsuri de Crăciun. Mituri vechi și semnificația lor***, GA 180, 1966.

155. Referitor la paragraful: *Se înțelege atât de puțin din toate acestea în cercurile mai largi*...: Trebuie luat în considerație faptul că explicațiile au fost reținute cu mari lacune. La sfârșitul paragrafului, în notițele lui Vegelahn stă scris doar: „Dar acest Templu...", în timp ce în notițele lui Reebstein se spune: „Însă omul nu înțelege încă acest Templu", ceea ce, evident, ar fi de asemenea incomplet. Probabil el ar fi trebuit să sune în felul următor: „Însă omul nu înțelege încă să construiască acest Templu."

156. *Platon spune că sufletul lumii ar fi crucificat pe crucea trupului lumii*: Rudolf Steiner menționează des această imagine. Prezentarea pe care o face Platon în „Timaios", la care el face referire aici, este o parte componentă a unui dialog complex, dezvoltat gradat, privitor la nașterea lumii (cap. 8 și 9; 34b-37c).Textul citat aici de Rudolf Steiner nu se găsește acolo sub *această* formulare. Un alt document justificativ pentru această imagine este un pasaj din lucrarea filosofului și preotului vienez Vincenz Knauer: „Problemele de căpătâi ale filosofiei în evoluția ei și în rezolvarea lor parțială, de la Thales până la Robert Hamerling", Viena și Leipzig 1892. În exemplarul său care s-a păstrat, Rudolf Steiner a subliniat puternic, în exemplarul acestei cărți care s-a păstrat de la el, următorul pasaj la pagina 96: „Mitul relatează despre aceasta în ‚Timaios', că Dumnezeu ar fi pus acest suflet al lumii sub formă de cruce în Univers, și peste el ar fi întins trupul lumii." Surprinzător este aici „mitul", care relatează aceasta în Timaios. Nici „Timaiosul" lui Platon, la care se referă Rudolf Steiner în text, nici „Problemele de căpătâi

ale filosofiei" a lui Vincenz Knauer, unde el a subliniat apăsat pasajul corespunzător, nu par deloc să fie *sursele* pentru imaginea citată aici. Mai degrabă chiar Rudolf Steiner a descoperit la aceşti filosofi o *urmă* (oarecum modificată) a imaginii, găsită independent de el, ceea ce ar explica şi abaterea faţă de descrierile existente la Platon şi Knauer. Această metodă, de a ilustra şi documenta cunoştinţele sale spirituale prin ceea ce s-a transmis ca tradiţie istorică, el o descrie în autobiografia sa ***Cursul vieţii mele*** (cap. XXVI):

„Din poziţia mea faţă de Creştinism devine evident faptul că în ştiinţa spirituală eu nu am căutat şi nu am găsit absolut nimic pe calea pe care mulţi oameni mi-o atribuie. Aceştia prezintă lucrurile ca şi când eu aş fi compilat cunoaşterea spirituală din vechi tradiţii care s-au transmis în timp. Că aş fi prelucrat învăţături gnostice şi de alt gen. Ceea ce s-a dobândit drept cunoaştere spirituală (în ***Creştinismul ca fapt mistic***) a fost extras direct din lumea spirituală însăşi. De-abia pe urmă, pentru a le arăta auditorilor la conferinţă şi cititorilor cărţii acordul dintre ceea ce văzusem în spirit şi tradiţiile istorice, am recurs la ele şi le-am inserat în cuprins. Dar în acest cuprins n-am inserat nimic din ceea ce există în aceste documente, fără ca mai înainte să-l fi avut în faţa mea în spirit."

157. Referitor la fraza: *Aceste două curente s-au afirmat încă de la ivirea rasei noastre…*: În textul lui Vegelahn, aici s-a reţinut doar fragmentar „...două curente afirmate, cei vechi, ce s-au născut pe când Zeii înşişi erau încă la construcţia lumii, ceilalţi... care vor trebui să construiască mereu în acest Templu al înţelepciunii..."

XIII. Conferinţă Berlin, 29 mai 1905

Suporturile de text: Notiţe stenografiate de Franz Seiler, Walter Vegelahn, Berta Reebstein-Lehmann, precum şi notiţe ale Mariei Steiner-von Sivers.

158. *Există, da, o aşa-numită legendă sfântă cu privire la întreaga evoluţie a crucii*: Legenda lemnului crucii, aşa cum se găseşte ea în culegerea de legende „Legenda aurea" din secolul al 13-lea, a lui Jacobus Voragine.

159. renumitul toiag al lui Moise: Chiar şi din ceea ce s-a transmis printr-o tradiţie din mistica ebraică, acel toiag al lui Moise, descris cu numele inexprimabil al lui Dumnezeu, nu este altceva decât pomul vieţii. Istoria sa este descrisă în „Legende ale evreilor" (culese de Micha Josef bin Gorion, ediţia Insel-Verlag Frankfurt a.M. 1962, pag. 431) în felul următor: După ce a fost eliberat din captivitate de medianitul Raguel (Ietro), care-l ţinea ostatic, Moise a mers în grădină şi i-a mulţumit pentru asta lui Dumnezeu. Şi cum se ruga el aşa, privirea i-a fost atrasă de un toiag minunat, încrustat cu pietre de safir, care creştea din pământ. El s-a apropiat de toiag, şi ce să vezi? Pe el era inscripţionat numele neschimbat, originar, al lui Dumnezeu. El a pronunţat numele, a apucat toiagul şi l-a smuls încet din pământ, atât de încet precum se smulge o tufă micuţă. Acesta a fost toiagul cu care s-au înfăptuit toate operele dumnezeieşti după încheierea Creaţiunii, după ce au fost create Cerul şi Pământul şi toată oştirea lor. De fapt, când Dumnezeu l-a alungat pe primul om din grădina Eden, Adam a luat acest toiag în mână şi a cultivat pământul, din care el fusese creat. Toiagul a ajuns apoi la Noe, iar acesta l-a dat mai departe lui Sem şi neamului lui, până ce în cele din urmă a ajuns la Avraam, evreul. Când însă Avraam a lăsat moştenire tot ceea ce era al lui fiului său Isaac, i-a dat şi acest toiag. După aceea s-a întâmplat că

fiul lui Isaac, Iacov, s-a refugiat în Mesopotamia; el nu avea nimic altceva, când a trecut peste Iordan, decât acest toiag. Apoi s-a întors la tatăl său, iar când s-a coborât în Egipt, un singur lucru nu a uitat, toiagul, pe care l-a luat cu el. El l-a dăruit lui Iosif, ca o parte în plus față de cea a celorlalți frați[42], pe care el [Iacov n.t.] o luase cu forța de la fratele său, Esau. După moartea lui Iosif, prinții Egiptului au venit în casa regentului, iar toiagul său a devenit proprietatea medianitului Raguel. Acesta l-a plantat apoi în grădina sa.

De atunci, toți eroii din Keniter au încercat să smulgă toiagul din pământ, căci acela care reușea, putea s-o ia de soție pe Sefora. Nici unul nu a reușit să îl scoată. Toiagul a rămas deci înfipt în grădina lui Raguel, până a sosit cel cu care era dreptatea/legea. Când Raguel a observat toiagul minunat în mâna lui Moise, s-a mirat de dimensiunile sale și i-a dat-o pe fiica sa Sefora de soție.

160. *ceea ce Giordano Bruno a numit sufletul lumii*: În lucrarea sa „Despre cauza, principiul și despre cel Unu", dialogul al 2-lea, tradus de Paul Seliger, Leipzig f.a. (Reclam), pag. 70: „Rațiunea universală este facultatea cea mai intimă, cea mai adevărată și mai personală, și o potențială parte a sufletului lumii..."

161. *Platon... că sufletul lumii*: Vezi nota 156.

162. *Căci orice lucru, așa cum spune Goethe, trebuie conceput doar ca un simbol*: „Faust" partea a II-a, corul din final: „Vremelnic – sensibilul/ Doar ca simbol survine."

163. *Goethe... în „Basmul despre șarpele verde și frumoasa floare de crin"*: Vezi aici ***Spiritualitatea lui Goethe, în revelația ei prin Faustul său și prin Basmul despre șarpe și floarea de crin***, GA 22, 1979; de asemenea cele două conferințe despre revelația ocultă a lui Goethe

[42] Aluzie la cartea 1 a lui Moise, 48, 22.

din punct de vedere exoteric şi esoteric, din ***Unde şi cum găsim spiritul?***, GA 57, 1961.

164. *„Păcatul a venit în lume prin intermediul legii"*: Pavel, Romani 5, 13 şi 8, 2.

XIV. Berlin, 5 iunie 1905

Suporturile de text: Notiţe stenografiate de Walter Vegelahn, Berta Reebstein-Lehmann, precum şi notiţe cu scriere normală ale Mariei Steiner-von Sivers. Trebuie avut în vedere că notiţele au parţial mari lacune şi nu trebuie luate ca o redare cuvânt cu cuvânt.

165. *De fapt, acum un an am prezentat deja*: În conferinţa din 23 mai 1904 (în acest volum).

166. *panta suitoare...panta coborâtoare a arcului*: Un termen teosofic pentru a spune că orice evoluţie se desfăşoară în cicluri, şi anume, mai întâi în sens descendent, deci pe panta coborâtoare a arcului, adică din spiritual în materialitate, pentru ca apoi să se reîntoarcă în sens ascendent de partea suitoare a arcului, din materie în spirit.

167. *din punct de vedere cosmologic, evoluţiei noastre pământeşti i-a premers*: Referitor la cele prezentate în continuare, vezi lucrările de bază ***Din cronica Akasha***, GA 11, 1973 şi ***Ştiinţa ocultă în rezumat***, GA 13, 1977.

168. *runde... Arupa... Rupa... Astral... Globul*: Aici trebuie completat, că evoluţia planetei Pământ trece prin 7 aşa-numite runde sau regnuri (regnurile elementare 1, 2, 3, regnul 4 – mineral, regnul 5 – vegetal, regnul 6 – animal, regnul 7 – uman). Fiecare rundă sau regn trece la rândul ei prin alte 7 stări de formă, numite şi globuri (arupa – mental, rupă – mental, astral, fizic, plastic – astral, intelectual, arhetipal). Fiecare glob sau stare de formă

trece de asemenea prin 7 perioade (ere), numite în actualul nostru glob rase-rădăcină.

169. Referitor la fraza: *Iniţiaţii fac ei mai înainte drumul... [lipsă text]*: Aici, în toate notiţele mai urmează câteva propoziţii, însă reţinute neclar. În stenograma lui Vegelahn, acestea sună astfel: „Apoi, corpul astral este străbătut de elementul manasic, Buddhi intră în corpul eteric, iar principiul-Tată intră în corpul fizic. Aceştia lucrează neîntrerupt, până ce se poate dezvolta un creier, până la momentul în care fiinţa învaţă să spună Eu. Acesta a fost cazul la semiţii primordiali."

170. *În cartea „Lumină pe cale" stă scris*: Lucrarea teosoafei Mabel Collins (1851–1927) cu subtitlul „Lucrare spre folosul acelora care, nefamiliarizaţi cu înţelepciunea orientală, râvnesc să treacă sub influenţa ei". Rudolf Steiner a scris în anii 1903/04 o exegeză referitor la aceasta – vezi ***Din conţinutul şcolii esoterice*** GA 266.

171. *Heraclit... Dacă, scăpat de tot lumescul*: Citat liber de Rudolf Steiner după Vincenz Knauer „Problema de căpătâi a filosofiei, în evoluţia şi parţiala ei rezolvare de la Thales la Hamerling", 1892 (pag. 97). Aici se vorbeşte despre sufletul desprins de trup al omului: „Aceasta o citim deja în povaţa în versuri a lui Heraclit: Când tu, eliberat de trup, spre liberul eter te-nalţi, El [sufletul n.t.] va fi un zeu nemuritor, de moarte scăpat."

172. *În denumirea zilelor săptămânii*: Vezi aici şi prezentarea în scris făcută de Rudolf Steiner în ***Corespondenţă şi documente 1901 – 1925***, GA 262, 1967.

XV. Berlin, 21 octombrie 1905 (Notiţe)

Suporturile de text: Notiţe cu scriere normală ale Annei Weissmann, Stuttgart, precum şi ale Mariei Steiner-von Sivers. Pe notiţele Annei Weissmann stă scris

„Conferinţă în cerc foarte restrâns”. Referitor la temă, a se compara şi Nota specială de la pag. 383.

173. *Devaşi*: Zei ai Devahanului, adică ai lumii cereşti.

174. *Timpul în care Soarele parcurge o constelaţie este de aproximativ 2600 de ani*...: Mai târziu Rudolf Steiner a precizat mai exact această durată. Conform acesteia, punctul vernal al Soarelui efectuează o rotaţie completă prin zodiac în 12 x 2160 = 25.920 ani, un an platonic. Reîncorporările au legătură în general cu aceste epoci de 2160 de ani. Pentru explicaţii mai detaliate, a se vedea în conferinţa din Dornach de pe 9 aprilie 1923 în ***Despre viaţa omului şi a Pământului. Despre esenţa Creştinismului***, GA 349, 1961. Privitor la deplasarea punctului vernal într-un an cosmic platonic, a se compara Joachim Schultz „Ritmuri ale stelelor”, Dornach, 1977, pag. 65 ş.u.

175. *Cărţile oculte dau însă descrieri despre atom, imagini ale atomului*: Rudolf Steiner se referă aici, evident, la imaginile de forme de atomi, aşa cum apăruseră ele în literatura teosofică. Exact în perioada acestor expuneri a fost reeditat un studiu al Anniei Besant şi C.W. Leadbeater din anul 1895 „Ocult Chemistry” cu figuri. Câteva dintre acestea fuseseră redate şi în cea mai citită lucrare a Anniei Besant „The ancient Wisdom” (ediţia a 2-a, 1899). Primul care a expus în acest fel forme de atomi a fost americanul Babbitt, în lucrarea sa „The principles of Light and Color” (1878), menţionată şi în studiul Besant-Leadbeater.

176. *Există o Lojă albă aparte, care are doisprezece membri, dintre care şapte deosebit de activi*: Mai multe despre aceasta, în volumul documentar ***Despre istoricul şi din conţinuturile primei Secţii a Şcolii esoterice 1904 – 1914***, GA 264.

177. *noul Pământ fizic al celei de-a cincea runde*: „Rundă" este denumirea teosofică pentru cele 7 faze ale vieţii, denumite de Rudolf Steiner şi „stări de viaţă sau regnuri" (regnurile elementare 1, al 2-lea, al 3-lea, regnul al 4-lea mineral, regnul al 5-lea vegetal, regnul al 6-lea animal, regnul al 7-lea uman). Fiecare regn trece la rândul lui prin 7 stări de formă: arupa, rupa, astral, fizic, plastic, intelectual, arhetipal, în prezent ne aflăm pe treapta a 4-a (fizică) a celui de-al 4-lea regn (regnul mineral). Prin noul Pământ fizic al celei de-a 5-a runde se are deci în vedere treapta a 4-a, fizică, a celui de-al 5-lea regn, regnul vegetal. Comp. ***Apocalipsa lui Ioan***, GA 104, 1979.

178. *Dionisie Areopagitul*: Menţionat în „Faptele apostolilor" 17, 34 ca discipol al lui Pavel. Sub numele său au apărut la sfârşitul secolului al 5-lea în Siria lucrările „Despre ierarhia cerească"şi „Despre ierarhia bisericească", care au fost traduse din limba greacă în latină în secolul al 9-lea de Scotus Erigena. Ediţia germană „Presupusele scrieri ale sfântului Dionisie Areopagitul", tradusă de J.G.V. Engelhardt, Sulzbach 1823; Dionisie Areopagitul, „Ierarhia îngerilor şi bisericii", München 1955.

179. *Nicolaus Cusanus*, 1401–1464: Mistic german. Comp. Rudolf Steiner ***Mistica la începutul vieţii spirituale contemporane şi raportul ei cu concepţia modernă despre lume***, GA 7.

180. *Când Goethe vorbeşte de Spiritul Pământului*: „Faust", partea I, Odaie de studiu.

XVI. Conferinţă Berlin, 22 octombrie 1905

Suportul de text: Notiţe stenografiate de Franz Seiler, pregătite pentru tipar de Marie Steiner.

181. *Doresc că aduc încă o dată la cunoştinţă*: Prima aducere la cunoştinţă s-a produs cu siguranţă în timpul

Adunării generale precedente a Secţiunii germane a Societăţii teosofice.

182. *Adunarea ordinară a Ramurii Besant* (numele de atunci a Ramurii din Berlin): Se referă la întâlnirea regulată de Ramură.

183. *teoria despre muzica sferelor a lui Pitagora*: O trăsătură de bază a concepţiei despre lume a lui Pitagora (aprox. 582–500 î.Ch.) era acea că Cosmosul a fost gândit ca un Tot ordonat armonios (armonia sferelor).

184. *străvechile Vede ale indienilor*: Veda, adică „sfânta ştiinţă", se numeşte totalitatea celor mai vechi scrieri religioase ale hinduşilor concepute în limba sanscrită, cărora li se atribuie o origine suprasensibilă. Este vorba de o literatură vastă, care mult timp a fost transmisă doar oral. Tradiţiile vedice rămase se împart în: 1 – Sanhitele, 2 – Brahmanele, 3 – Araniacele şi Upanişadele. Sanhitele sunt „Culegeri" de cântece, formule sacrificiale şi descântece. Se deosebesc patru asemenea Culegeri, care sunt numite pe scurt, cele „patru Vede".

185. *După cum acele animale şi-au pierdut vederea în peşterile întunecate din Kentucky*: Acest exemplu este foarte des menţionat de Rudolf Steiner. În peşterile americane s-a descoperit pentru prima dată acest fenomen al organelor rudimentare. Vezi Darwin „Originea speciilor", cap. 5: Legi ale transmutaţiei.

XVII. Conferinţă Berlin, 23 octombrie 1905 (doar pentru bărbaţi)

Suportul de text: Notiţe stenografiate de Franz Seiler. Pentru tipar, stenograma originală a fost revizuită.

186. *în Francmasonerie, cel puţin până la sfârşitul secolului al XVII-lea, a fost strict interzisă admiterea ca membri a femeilor*: Comp. nota 191 „Lojile de adopţiune".

187. *redactarea exterioară a Bibliei*: În secolul al 5-lea înainte de Christos, datorită învăţatului rabin Esra, după revenirea evreilor din captivitatea babiloniană.

188. *În vechea mitologie greacă Zeus este reprezentat cu sâni proeminenţi de femeie*: Există un tip de Zeus, din care s-au mai păstrat câteva reprezentări în spaţiul Asiei Mici, unde partea superioară a corpului prezintă mai mulţi sâni sau umflături, asemănător cu bustul renumitei statui a Artemisei din Efes: Basorelief al lui „Zeus Stratios" şi imagini de monezi, printre altele a lui „Zeus Labrandeus" de Karlen.

189. *Acesta este un proces în omul însuşi*: Vezi aici expunerile de mai târziu ale lui Rudolf Steiner din ***Ce importanţă are dezvoltarea ocultă a omului pentru învelişurile sale – corpurile fizic, eteric, astral – şi Sinea sa?***, GA 145, 1976.

190. Referitor la propoziţia: *Mi-am rezervat dreptul*... În acest loc Franz Seiler a transcris în felul următor stenograma: „Mi-am rezervat dreptul de a povesti o înclinaţie din cele ale neamului lui Abel şi din cele ale neamului lui Cain." La revizuirea stenogramei s-a arătat faptul că fraza poate fi citită şi astfel: „Mi-am rezervat dreptul să realizez o unificare între cele din neamul lui Abel şi cele din neamul lui Cain."

191. *Lojile de adopţiune... În anul 1775 a fost întemeiată prima Loja*: Când la începutul secolului al XVIII-lea, în Franţa, au luat fiinţă mai multe asociaţii, care în aspectele exterioare se asemănau Francmasoneriei şi care primeau şi femei, în Francmasonerie au luat fiinţă aşa-numitele Loji de adopţiune. Numele semnifică faptul că fiecare astfel de Lojă trebuia adoptată de o Lojă francmasonică regulată, ceea ce înseamnă că fiecare demnitar feminin este susţinut de un demnitar masculin de

acelaşi rang. Inaugurarea primei Loji de adopţiune s-a făcut în anul 1775 la Paris, după ce Marele Orient din Franţa emisese un statut ce reglementa organul de conducere al Lojilor de adopţiune. (Heckethorn *ibidem* pag. 449 ş.u.).

192. *Membru al unei astfel de Loji de adopţiune a fost şi întemeietoarea Societăţii noastre*: Este vorba de H.P. Blavatsky (1831–1891), căreia după apariţia primei ei mari lucrări „Isis Unveiled" în anul 1888, i-a fost conferit de către John Yarker (comp. nota 121) cel mai înalt grad de adopţiune al Masoneriei Memphis-Misraim.

XVIII. Conferinţă Berlin, 23 octombrie 1905 (doar pentru femei)

Suporturile de text: La baza textului a stat stenograma cea mai detaliată din cele patru câte există, completată prin celelalte trei.

193. Esra: Comp. nota 187.

194. *Zeus...este reprezentat cu un bust de femeie*: Comp. nota 188.

195. *odată cu Hiram – am fi ajuns la graniţa care desparte subrasa a treia de subrasa a patra*: Hiram cade în perioada de domnie a lui Solomon, care este socotită a fi între anii 993 şi 953 î.Ch. Începutul subrasei a patra este considerat de Rudolf Steiner a fi anul 747 î.Ch.

196. *Manvantara*: Expresie indiano-teosofică pentru un interval mare de timp al evoluţiei cosmice.

197. *În limba ebraică veche există o vorbă, un mantram, despre care se spune că dacă este rostită suficient de tare, dă naştere lumii*: Se poate să fie vizat numele inexprimabil al lui Dumnezeu, care conform lui Hans Ludwig Held, în „Despre Golem şi Schern" (revista „Das Reich", anul 1 de apariţie, cartea 4, ianuarie 1917) „ar fi

fost un şir complicat de formule, care ar corespunde numelui de 12, 42 sau 72 de litere", a cărui cunoaştere „ar dezvălui secretul despre operele lui Dumnezeu sau acţiunile lui Dumnezeu, de la început până la sfârşit" (*ibidem* pag. 528).

198. „*Dușmănie voi pune între tine și femeie, între sămânța ta și sămânța ei*": Cartea 1 a lui Moise 3, 15.

199. *Şi H.P. Blavatsky făcea parte dintr-o astfel de Lojă de adopțiune*: Comp. nota 192.

XIX. Conferinţă Berlin, 23 octombrie 1905 (seara)

Suporturile de text: Notițe stenografiate de Franz Seiler, completate cu notițe de la alți trei auditori necunoscuți.

200. *În urmă cu opt zile am indicat deja*: La ultima conferință pentru membrii ramurii berlineze (luni, 16 octombrie). Atunci, la anunțarea următoarelor evenimente, Rudolf Steiner a făcut următoarea remarcă: „La adunarea de lunea viitoare voi vorbi despre ocultism, esoterism și Teosofie. Vă rog să atrageți atenția [oamenilor n.t.] asupra faptului că această temă are legătură cu actualele curente. Vă rog să invitați, în măsura posibilităților, și membri externi."

XX. Conferinţă Berlin, 2 ianuarie 1906

Suporturile de text: Există mai multe notițe:

a) un manuscris de proveniență necunoscută (textul cel mai explicit);

b) o transcriere dactilografiată a stenogramei lui Franz Seiler, Berlin. De la aceasta există și stenograma originală. Revizuirea acesteia a dat la iveală că ea este lacunară și a fost completată și finisată liber de Seiler la

transcrierea în clar text, folosind parţial notiţele a), care, evident, trebuie să-i fi stat la dispoziţie;

c) o copie mult prescurtată de origine necunoscută, coincizând în mare parte ca text cu notiţele a);

d) o copie mult prescurtată şi semnalând lipsuri de text ale, Bertei Reebstein;

e) notiţe ale Mariei Steiner-von Sivers;

f) notiţe de origine necunoscută.

Pentru tipar s-au luat de bază notiţele

a), la care s-au asociat notiţele

b) reconfruntate cu stenograma, şi alte exemplare.

Pasajele din text care au fost consemnate lacunar în toate notiţele, sunt semnalate în cele ce urmează.

Referitor la semnele din text:

Hexagrama ca simbol al Sfântului Graal

Explicaţiile referitoare la acest semn par a fi fost reţinute neclar. Ceea ce surprinde este că se vorbeşte numai despre triunghi, nu şi de hexagramă. În *stenograma* lui Seiler însă, după fraza: „În forma triunghiului, ocultistul medieval a exprimat simbolul Graalului, simbolul pentru trezirea capacităţii de stăpânire a viului", este desenată hexagrama şi pare a fi fost desenată doar în timpul stenografierii. – Aşa cum au fost redate cele două triunghiuri şi hexagrama aici în carte, ele sunt luate din notiţele

d) (Reebstein), deoarece acestea prezintă majoritatea desenelor.

În notiţele

f), semnul cu textul aferent a fost astfel consemnat:

Forţă omen. „Acest triunghi este simbolul Sfântului Graal şi de asemenea şi simbolul trezirii capacităţii de stăpânire a viului. Aceasta este forţa lui Christos, care este descrisă drept Vril în Zanoni. Ea este acum într-un stadiu elementar, de germene şi va fi ceea ce va conţine propriu-zis Arta regală în viitor la gradele superioare. Omul trebuie să şi le cucerească absolut singur, fără să întrebe prea mult.”

Forţă dumn.

Notiţele f) mai conţin o variantă, care nu se găseşte în celelalte notiţe: „Tot ceea ce a apărut în artă, ştiinţă şi religie, în măsura în care nu este un dar al Zeilor şi de aceea este simbolizat prin simbolul crucii, este datorat Francmasoneriei. Prin urmare, semnul Francmasoneriei este

 Cain şi Abel

Celelalte notiţe nu au deloc acest desen.

Referitor la semnificaţia hexagramei ca simbol, a se compara conferinţa lui Rudolf Steiner din 12 ianuarie 1924 din ***Lăcaşuri misteriale ale Evului Mediu***, GA 233a, 1979. O afirmaţie personală a lui Rudolf Steiner a fost mijlocită de Alexander Strakosch (în „Comunicări din munca antroposofică din Germania”, Anul al 12-lea, Caietul 14, numărul curent 46, Crăciun 1958): În casa construită în anul 1911 în Stuttgart, strada Landhausstrasse 70 pentru munca antroposofică, la partea superioară a ferestrelor sălii era plasată hexagrama. Strokosch, care se aşteptase să fie afişată acolo pentagrama, l-a întrebat pe Rudolf Steiner despre aceasta, şi a primit drept răspuns că „hexagrama ar

fi propriu-zis semnul pentru Christos şi stadiul de evoluţie Venus".

Semnul Tau

Explicaţiile pentru acesta sunt fragmentare şi consemnate diferit în toate notiţele.

În *notiţele a)*, textul sună astfel: „Acest semn Tau joacă un mare rol în Francmasonerie. În fond, el nu este altceva decât crucea, la care lipseşte partea superioară a bârnei verticale. În traducere, aceasta înseamnă că regnul mineral este omis. Pentru a obţine însă crucea în general, puneţi în acţiune regnul vegetal, prin care obţineţi crucea îndreptată în sus ⊥."

Textul şi semnul par problematice. Marie Steiner, care a făcut odată o precorectură a notiţelor a), a eliminat acest semn şi l-a înlocuit cu: „Pentru a obţine însă crucea în general, se lasă să intre în acţiune regnul vegetal, prin care se obţine crucea îndreptată în sus (↓ ↑ ⊤)."

În *notiţele b)*, textul sună astfel: „Acest semn Tau joacă în Masonerie un mare rol. Acesta nu este altceva decât crucea. Doar că una dintre bârne este omisă. A fost omis regnul mineral, pentru ca, în general, crucea să fie completă. Lăsaţi regnul vegetal să intre în acţiune şi obţineţi crucea îndreptată în sus ⊥." În stenogramă, după „pentru ca, în general, crucea să fie completă", urmează o pauză. În schimb, după „crucea îndreptată în sus" este inserat semnul ⊥, dar la transcrierea în clar-text el nu este preluat.

În *notiţele d)* se spune doar:

„Tau-ul joacă un mare rol. ⊤

El nu este altceva decât crucea.

Dacă forţa de reproducţie a plantei..."

Ceea ce este izbitor, este că Tau-ul este de fapt desenat, dar nu şi inversul, deşi aceste notiţe redau de obicei toate semnele.

În *notiţele f)* se spune: „Tau-ul este crucea, la care s-a omis bara superioară. Regnul mineral este lăsat deoparte, omul îl stăpâneşte deja. Dacă se lasă apoi regnul vegetal să intre în acţiune, se obţine ⊥. Ceea ce creşte din pământ, ceea ce se dezvoltă din suflet ca putere asupra Pământului, este simbolul Francmasoneriei viitoare."

Celelalte notiţe nu au consemnat această explicaţie.

201. *Cei mai mulţi dintre dumneavoastră ştiu că eu am vorbit deja despre aceeaşi temă*: În conferinţa dublă din 23 octombrie 1905 (în acest volum).

202. *Sunt probabil şaptesprezece sau optsprezece ani de atunci...*: Rudolf Steiner se referă aici la discuţiile purtate de el în cadrul cercului poetei Marie Eugenie delle Grazie în Viena în anii optzeci ai secolului al XIX-lea. Vezi despre aceasta ***Cursul vieţii mele***, GA 28, 1962.

203. *Aceasta s-a discutat... ca o chestiune foarte serioasă*: Ocazia pentru aceasta a fost controversa existentă pe atunci între Biserică şi Francmasonerie ca urmare a lucrării de senzaţie a lui Leo Taxil despre ceremoniile diabolice ale francmasonilor („Fraţii Trei-Puncte"), care la vremea discuţiilor ar fi fost vândută deja în aproximativ 100.000 de exemplare. Vezi nota care urmează.

204. *Chestiunea este că... Leo Taxil*: Rudolf Steiner se referă aici la escrocheria Taxil – Vaughan, devenită celebră. Leo Taxil (pseudonim pentru Gabriel Jogand Pages), 1854–1907, educat de iezuiţi, iar din anii şaptezeci cunoscut ca scriitor anticlerical şi întemeietor al unor numeroase alianţe de liber-cugetători. În 1881 ar intrat în Loja pariziană „Le Temple de l'Honneur Francais", însă la scurt timp după aceea a fost exclus, deoarece ar fi falsificat nişte

scrisori ale lui .•. Br. Victor Hugo şi Louis Blanc. În aprilie 1885, plin de căinţă, a înscenat reîntoarcerea sa la Biserică. Dând ascultare enciclicii papei Leon al XIII-lea din 20 aprilie 1884 „Humanum genus", în care se chema la demascarea francmasonilor ca fiind aliaţi cu Diavolul, el a început cu opera sa de căpătâi „Les Frères Trois-Points" (Paris 1885, în germană tradusă de H. Gruber SJ. cu titlul „Die Drei-Punkte Brüder", Paderborn 1886–1887) şi a continuat campania sa de demascare cu alte scrieri, unde vorbeşte de sistemul francmason născocit de el „Palladismus". În 1887 a fost primit chiar în audienţă privată de Leon al XIII-lea. Succesul fără precedent al lui şi al celor doi parteneri de farsă, germanul Karl Hacks (pseudonim: dr. Bataille, cumnat al editorului revistei ultracatolice („Kölnischen Volkszeitung") şi italianul Domenico Margiotta, a atins apogeul în cercurile Bisericii catolice atunci când Taxil a descoperit-o pe martora Miss Diana Vaughan („Miss Diana Vaughan. Memoires d'une Expalladist. Publication mensuelle". Ediţie apărută în fascicule 1895–1897). Cu concursul celor mai înalţi demnitari bisericeşti, Taxil a întemeiat o Uniune antifrancmasonică, care a convocat un prim Congres internaţional antifrancmasonic la Triento pentru septembrie 1896. La Congres au luat parte 36 de episcopi, 50 delegaţi episcopali şi peste 700 de demnitari ocupând funcţii preoţeşti, adversari declaraţi ai Lojelor. Şedinţele au fost prezidate de cardinalul primat Haller din Salzburg şi de conducătorul nobilimii catolice din Germania, prinţul Karl de Löwenstein. Congresul a devenit o demonstraţie publică pentru dezvăluirile lui Taxil şi ale Miss Vaughan, unde doar puţini sceptici au cerut dovezi. Primul care a început să dea în vileag Taxiliada, a fost francmasonul Gottfried Joseph Findel în lucrarea sa apărută deja în 1896

„Înşelătoria catolică". În general însă, H. Gruber S J. este considerat cel dintâi, el însuşi fiind unul care a crezut mult timp în Taxil, cu lucrarea sa în trei părţi „Romanul despre palladism al lui Leo Taxil". Lucrarea a apărut însă abia în 1897. După aceea Taxil a mărturisit, într-o mare adunare la Paris pe 19 aprilie 1897, că totul a fost o înşelătorie înscenată de el, că Dracul Bixtru şi logodnica Dracului Miss Vaughan n-ar fi existat niciodată. Conform „Manualului universal al Francmasoneriei", vol. II (M-Z), ed. a 3-a (1901), pag. 449 (cuvântul-titlul Taxil), autodemascarea lui Taxil ar fi avut loc mai devreme decât se intenţionase, „deoarece el, după propria-i mărturisire, n-a mai putut continua mistificarea după apariţia scrierii lui Findel". Bibl. Contele von Hoensbroech, „Papalitatea în activităţile ei social-culturale", 2 volume, Leipzig 1900, vol. 1, pag. 338 ş.u. – Karl Heise, „Francmasoneria Antantei şi Războiul mondial", ediţiile a 2-a şi a 3-a, Basel 1920, pag. 24/25. – Friedrich Hasselbacher, „Masoneria dezvăluită," vol. IV, Berlin 1939.

205. *ceea ce spunea Lessing, el însuşi francmason*: Conform lui Mönckeberg, „G.E. Lessing ca francmason", Hamburg, 1880, Lessing, după primirea în Lojă pe 15 octombrie 1771 în Hamburg, la întrebarea Maestrului din scaun, v. Rosenberg: „Ei! Vedeţi deci că eu am spus adevărul? Dumneavoastră nu aţi găsit nimic împotriva religiei sau a statului!", ar fi răspuns: „Ha, aş fi vrut să fi găsit ceva de genul acesta. Mi-ar fi plăcut mai mult."

206. *Există o lucrare, apărută în 1875, în care autorul afirmă că primul francmason ar fi fost Adam*: N-a putut fi stabilit la ce lucrare s-a referit Rudolf Steiner aici. Totuşi, conform lui Heckethorn (ibidem), această indicaţie se găseşte deja în „Constituţiile Lojilor irlandeze", apărută în 1751.

207. *aşa-numitul Rit scoţian sau acceptat, în care, sub un anumit aspect, ar fi conservat ceea ce se cheamă Ritul egiptean, Ritul Misraim sau Memphis*: Aşa sună fraza conform stenogramei lui Seiler. În manuscrisul a) stă scris: „aşa-numitul Rit scoţian? sau a acelui Rit care, sub un anumit aspect, se aseamănă cu Ritul numit egiptean sau Ritul Misraim sau Memphis". Notiţele Reebstein au doar: „Ritul scoţian sau acceptat – Ritul Memphis."

208. Basmul lui Goethe: Vezi nota 163.

209. *Ochiul de artist privea în sus, spre ceea ce se desfăşura [în Misterii]*: În notiţele a), în loc de „în Misterii" stă scris „în lumea spirituală"; în stenograma Seiler lipsesc aceste cuvinte. Pentru transcrierea sa în clar-text, el le-a preluat în mod evident din notiţele a).

210. La fraza: „*În timp ce începând din India...*": Fraza în toate notiţele, este incompletă. La tipar ea a fost redată aşa cum a corectat-o Marie Steiner în notiţele a).

211. *Cel care vrea să înţeleagă ce a intenţionat Aristotel cu purificarea sa, cu catarsisul... Lessing se interesa...*: Comp. şi articolul „Aristotel despre drama-misterială" în ***Luzifer-Gnosis***, GA 34, 1960; ***Articole referitoare la dramaturgie 1889–1900***, GA 29, 1960; ***Modelarea vorbirii şi arta dramatică. Curs de dramaturgie***, GA 282, 1969.

212. *în legenda cu profunde semnificaţii simbolice despre Sfântul Graal*: În perioada acestor expunerii Rudolf Steiner a vorbit de mai multe ori despre taina Graalului, de ex. la Berlin, 19 mai 1905 (în „Ce se întâmplă în Societatea antroposofică – Informaţii pentru membrii acesteia", 1936, nr. 47-50); Landin, 29 iulie 1906 şi Kassel, 16 ianuarie 1907, ambele în ***Misterul creştin***, GA 97, 1967.

213. *conferinţa mea recentă*: Conferinţa dublă din 23 octombrie 1905 (în acest volum).

214. La fraza: ”*Pe de altă parte, dumneavoastră ştiţi, de asemenea, că aceste simboluri au legătură*...”: Fraza nu este reprodusă cuvânt cu cuvânt. Diferitele notiţe diferă între ele. Textul notiţelor a): „Pe de altă parte, dumneavoastră ştiţi, de asemenea, că aceste simboluri au legătură – şi acest lucru ţin să-l accentuez în mod deosebit – cu cele două forţe, ale masculinului şi femininului, ce străbat întreaga lume, şi ajung şi până sus, în domeniile cele mai înalte.” Transcrierea în clar-text a lui Seiler are acelaşi text, însă stenograma prezintă un gol. În notiţele d) (Reebstein) se spune: „Simbolurile au legătură cu problemele ce străbat întreaga lume, care [au] importanţă... forţele fundamentale ale masculinului şi femininului.” În notiţele Mariei Steiner-von Sivers se spune: „Cele două sexe sunt doar o expresie pentru cele două mari curente, care ne întâmpină ca lege a polarităţii”. Textul tipărit a fost redactat de către editor în conformitate cu sensul.

215. *Platon... Sufletul lumii este ţintuit pe crucea corpului lumii*: Comp. aici nota 156.

216. *prin care are loc din nou o însufleţire (biruire) a neviului existent în natură*: Notiţele a) şi b) au „însufleţire”, în schimb notiţele d) au „biruire”.

217. La fraza: „*Chiar şi omul de stat transformă natura [?]*...”: Cuvântul problematic „natura” este conţinut atât în notiţele a), cât şi în b). În celelalte notiţe, acest pasaj lipseşte.

218. La fraza: „*Iar Evul Mediu, cu haosul lui*...”: În notiţele a) şi b) fraza este incompletă şi a fost completată pe baza manuscriselor d) şi e).

219. *şi asta se poate demonstra chiar literar*: Rudolf Steiner are aici, evident, în vedere (conform expunerilor sale din conferinţa de la Berlin, 19 mai 1905, comp. nota

212) legenda „Sărmanul Heinrich”a lui Hartmann von Aue (în jurul anului 1165 până la 1215), care aparţine epocii lui Wolfram von Eschenbach. Rudolf Steiner indică acest poem şi mai târziu, chiar de mai multe ori, de exemplu în ***Metode vechi şi noi de iniţiere*** (conferinţă ţinută la Dornach pe 26 februarie 1922), GA 210, 1967.

220. *Cain în schimb a jertfit ceea ce a obţinut cu multă trudă, prin munca sa*: roadele pământului: Această frază există doar în notiţele a). Notiţele d) (Reebstein) conţin încă o frază, pe care toate celelalte notiţe nu o au: „Abel este acela care va fi capabil în viitor să creeze prin suflet sfinţenia”.

221. La fraza: „*Această forţă totală (forţă de comunitate) care îi dă omului putere peste ceea ce este simbolizat prin cruce*”: Notiţele a) au „forţă de comunitate”; în transcrierea în clar-text a lui Seiler stă scris „forţă totală”, în stenogramă însă poate fi citit de asemenea şi forţă de comunitate. În notiţele d) (Reebstein) întregul pasaj sună astfel: „La Zeii care au creat Cosmosul a existat iubire obiectivă. Ceva supraomenesc începe să adie, ceea ce astăzi este intelectul omenesc va deveni în viitor iubire. Manas, Buddhi, Atma sunt (în original „este”) o forţă totală, care dă putere asupra crucii!”

222. La fraza: „*Şi la ce foloseşte dacă o corporaţie conţine forţa crucii? Dacă vreau să folosesc forţa crucii*...”: Notiţele a) au în loc de „crucii” cuvântul „Christos”, în schimb transcrierea în clar-text şi stenograma lui Seiler, precum şi notiţele d) (Reebstein) au „crucii”.

223. *„Parsifalul” lui Wolfram von Eschenbach*: Compus între 1200 şi 1210, prima ediţie tipărită la 1477. Pierdut apoi fără urmă şi din nou cunoscută pe la 1750. Ediţie critică de Lachmann (1833) şi alte numeroase ediţii.

224. Bulwer în romanul său futurist „Vril": Edward George Earl Bulwer-Lytton (1803–1873), „The Coming Race" (1870), în germană „Vril sau o omenire a viitorului", tradus la sugestia lui Rudolf Steiner de Guenther Wachsmuth, Stuttgart 1922, ediție nouă Dornach 1958. După conferința de la Leipzig din 13 octombrie 1906 (în ***Misterul creștin***, GA 97, 1967), răspunzând la o întrebare privitoare la semnificația romanului „Vril" a lui Edward Bulwer, Rudolf Steiner a spus: „Tot ceea ce a existat anterior în lume, revine. La baza forței-Vril stă ceva deosebit. Acum omul nu poate folosi de fapt decât forțele naturii minerale. Gravitația este minerală, electricitatea este de asemenea minerală. Construcția căilor ferate o datorăm cărbunelui. Ceea ce însă omul nu înțelege cum să folosească, este forța vegetală. Forța care face să crească firele de cereale într-un lan, este încă o forță latentă, iar omul o va pune în slujba sa la fel cum o face cu forța cărbunelui. Aceasta este Vril. Este aceeași forță pe care o mai folosesc încă fachirii. Ei trăiesc într-un atavism – trăsătură caracteristică unei stări ancestrale."

225. *Cine a audiat conferința mea anterioară despre Masonerie*: Se are în vedere conferința dublă din 23 octombrie 1905 (în acest volum).

226. *Aș vrea să mă mai leg acum încă o dată de remarca cu care am încheiat data trecută*: În conferința din 28 decembrie 1905 (în ***Cunoașterea de sine și cunoașterea lui Dumnezeu. Teosofie, christologie și mitologie. II***, GA 90b) se spune: „Permiteți-mi să închei considerațiile anului care a trecut cu observația pe care am mai făcut-o odată [în conferințele din decembrie 1904, în acest volum]. În jurul nostru se produc multe distrugeri, multe fapte devastatoare, care observatorului atent îi pot indica, chiar fără să fie un clarvăzător, că suntem la

începutul unei mari opere distructive în ce privește lumea materială exterioară, care s-a dezvoltat în secolul care s-a scurs, căci dezvoltarea materială merge doar până la un anumit punct."

227. *Keely a construit un motor*: Americanul John Worrell Keely (1827–1898) a făcut, ca inventator al motorului automat, al așa-numitului motor Keely, să se vorbească mult despre el. Un studiu privind experiențele sale se găsește în „Doctrina secretă" a H.P. Blavatsky, volumul 1 (Cap. IX „Forța care vine"), tradusă din engleză, ed. a 3-a Leipzig f.a., pag. 604 ș.u. – în opera de conferențiar a lui Rudolf Steiner se găsesc în repetate rânduri afirmații în legătură cu aceasta, de exemplu în conferința de la Berlin din 20 iunie 1916 (în ***Ființa cosmică și egoitatea***, GA 169, 1963). În această conferință ținută în timpul Primului Război Mondial, Rudolf Steiner a spus, printre altele: „Era încă un ideal. Slavă Domnului că a rămas atunci un ideal, căci ce ar fi devenit acest război dacă acest ideal keelyan s-ar fi realizat atunci!" Comp. și conferința de la Dornach din 1 decembrie 1918, în ***Cerința socială fundamentală a epocii noastre – Într-o contemporaneitate modificată***, GA 186, 1963.

228. Această forță este simbolizată prin semnul Tau și a fost sugerată deja în mod poetic prin imaginea Sfântului Graal: Notițele a) și b) au amândouă „prin semnul Tau al Sfântului Graal", celelalte notițe nu au acest pasaj. „imaginea Sfântului Graal" este corectura Mariei Steiner; s-ar putea însă să fie o eroare de scriere și să însemne, probabil, „prin porumbelul[43] Sfântului Graal".

229. *Goethe, de exemplu, în partea a doua a lui „Faust" a exprimat aceasta într-un mod minunat în episodul*

[43] Germ.Taube.

lui Homunculus. În acesta sunt ascunse încă multe mistere, ce trebuie mai întâi dezvăluite: Comp. aici conferințele de mai târziu ***Explicații spiritual-științifice la „Faust"-ul lui Goethe***, 2 volume, GA 272 şi GA 273, 1967.

230. *o muncă pe care suntem datori să o facem, pe un plan ce evoluează în paralel cu Mișcarea teosofică*: Rudolf Steiner se referă aici la Secţiunea simbolico-cultică a Şcolii sale esoterice, înființată curând după aceea. Comp. aici ***Cursul vieții mele***, GA 28,1962, precum şi volumul de documente referitoare la istoria Şcolii esoterice a lui Rudolf Steiner, aflat în pregătire.

NOTĂ SPECIALĂ privitoare la afirmațiile despre atom făcute în aceste conferințe, în legătură cu Francmasoneria

În operele complete (GA) ale lui Rudolf Steiner se găsesc cele mai felurite afirmaţii despre atomism, atom şi forțe viitoare noi ale naturii. Pentru a nu apărea confuzii majore, aceste afirmaţii trebuie judecate diferenţiat. Trebuie făcută în primul rând o deosebire între critica sa la teoria atomică, ca şi concepție despre lume, şi afirmațiile sale privitoare la natura atomului din punct de vedere al ocultismului.

Critica teoriei atomice ca şi concepție despre lume, începută deja prin cele două, cele mai timpurii studii ale sale „Singura critică posibilă a noțiunilor atomiste" (1882) şi „Atomistica şi contestarea ei" (1890)[44], urmărește să arate că nu este posibil să vrei să vezi în atom „principiul de bază al întregii existențe". După cum la o telegramă sârma şi electricitatea sunt doar *mijlocitori* ai respectivei chestiuni, tot astfel şi atomii pot fi înțeleşi doar ca

[44] Tipărite în „Contribuții la ediția operelor complete ale lui Rudolf Steiner", nr. 63, Sf. Mihael, 1978.

intermediari sau purtători ai unor acţiuni spirituale. Această poziţie fundamentală se întinde de-a lungul întregii sale opere.

Chiar şi în una dintre ultimele sale scrieri, în autobiografia ***Cursul vieţii mele*** se spune: „Atomii sau structurile atomistice nu pot fi decât *rezultatele* unor acţiuni spirituale, ale unor acţiuni organice."

Despre cu totul altceva este vorba în afirmaţiile despre atom în conferinţele de faţă. Aici s-a vorbit despre atom, ca material de construcţie elementar al naturii, în legătură cu Francmasoneria, în faţa unui cerc foarte mic, din punct de vedere al ocultismului. Căci după cum prin simbolistica francmasonică de cult se consfinţea la origini religia animistă, cultul naturii, tot astfel Rudolf Steiner a vrut, prin Clasa simbolic-cultică a Şcolii sale esoterice, pregătită de el prin aceste conferinţe, să trezească înţelegere pentru faptul că „masa de laborator trebuie să devină în viitor un altar" şi că întregii vieţi sociale trebuie să i se insufle impulsul altruismului, dacă vrem ca şi cultura noastră, dominată de utilitarism, să nu se scufunde în egoism. De aceea el a publicat în aceeaşi perioadă „legea socială de bază" a viitorului extrasă din ocultism, care spune: „Folosul unei colectivităţi de oameni care lucrează împreună este cu atât mai mare, cu cât fiecare individ pretinde mai puţin pentru sine din veniturile prestaţiilor sale, adică cedează mai mult din aceste venituri colaboratorilor săi, şi cu cât mai puţin nevoile sale sunt satisfăcute din prestaţiile proprii şi mai mult din prestaţiile celorlalţi."[45]

[45] În articolul ***Teosofia şi problema socială*** (octombrie 1905) în ***Luzifer-Gnosis*** GA 34, şi ca apariţie separată sub titlul „Ştiinţa spiritului şi problema socială".

Ocazia de a vorbi despre atom din punct de vedere ocult nu a venit din ocultism, ci din ştiinţa exterioară, întrevăzând ce pericole se îndreaptă spre omenire ca urmare a cunoştinţelor recente ale fizicii, de la sfârşitul secolului XIX şi începutul secolului XX. Înţelegerea profundă a faptului că însăşi cunoaşterea modernă a naturii şi tehnica aleargă cu paşi grăbiţi spre stadii de evoluţie, ce pot duce la salvarea omenirii doar dacă sufletele oamenilor se vor fi adâncit în sensul concepţiei spiritual-ştiinţifice despre viaţă, l-a determinat în principal pe Rudolf Steiner să se angajeze în răspândirea publică a ştiinţei oculte. Faptul că fizica începea atunci să cerceteze legătura dintre atom, electricitate şi eter, a fost recunoscut de către Rudolf Steiner ca un punct de cotitură extrem de important în evoluţia gândirii omeneşti, deoarece el, ca ocultist, ştia că „dinspre atom se porneşte într-un nou stadiu al evoluţiei în lumea mineral-fizică" (16 decembrie 1904, în acest volum).

Din acest motiv el a acordat o importanţă extraordinară discursului în această direcţie a primului ministru englez de atunci, Balfour. Acest discurs, ţinut pe 14 august 1904 în cadrul British Association, a apărut chiar în acelaşi an în germană sub titlul „Concepţia noastră despre lume", Leipzig 1904. În perioada când Rudolf Steiner făcea referire, în conferinţele din decembrie 1904, la acest discurs, el îl comentase deja în numărul din noiembrie al revistei sale ***Luzifer-Gnosis***. (Vezi GA 34).

Odată cu precizarea făcută în cele trei conferinţe, din 9, 16 şi 23 decembrie, cum că omul va învăţa să gândească până în interiorul atomului şi că va fi în stare să folosească forţa acestuia, se adresează nu numai un avertisment faţă de pericolele grave ce ameninţă omenirea dacă această forţă nu este pusă în mod dezinteresat în slujba

ansamblului, ci se dă şi o indicaţie, ca „lucrul cel mai important pentru viitor", că cu atomii, „pietrele cele mai mici de construcţie", se va putea construi în timpurile viitoare.

Această a doua indicaţie, nedetaliată mai mult, devine ceva mai conturată prin notiţele din 21 octombrie 1905 şi completarea anexată la conferinţa din 21 octombrie 1907, conform căreia ocultistul este în stare să facă să „crească" atomul[46]. În acelaşi timp se vorbeşte şi de capacitatea de micşorare. Ascultătorilor de atunci, acestea nu erau gânduri complet necunoscute. Căci în literatura Theosophical Society, în special cea avându-i ca autori pe C.W. Leadbeater şi Annie Besant, se vorbea mult despre forţa de mărire şi micşorare ca despre o capacitate specială a clarvederii eterice; de cele mai multe ori în legătură cu descrierea cercetării clarvăzătoare a atomilor. Chiar în anul 1905 Annie Besant a vorbit şi a scris de mai multe ori despre aceasta. De asemenea, unul dintre studiile publicate în comun de cei doi în 1895 „Occult Chemistry" a apărut în ediţie nouă în acea perioadă[47]. Rudolf Steiner a respins acest fel de prezentare ca fiind un spiritualism materialist, după cum a respins şi atomistica ştiinţelor naturii ca bază a unei concepţii asupra lumii, căci şi în această literatură

---

[46] Mulţi ani mai târziu, în conferinţa de la Berlin din 22 iunie 1915, în ***Destine umane şi destine de popoare***, GA 157, 1960, Rudolf Steiner a ajuns să vorbească din nou despre atom în legătură cu evoluţia jupiteriană şi menţionează cu această ocazie conferinţele publicate acum aici. Acolo se spune textual: „Despre atom am vorbit cândva mai demult, ca fiind preparat din lăuntrul întregului Cosmos. În acele conferinţe mai de demult dumneavoastră puteţi regăsi aceasta, sunt lucruri care s-au susţinut la începutul activităţii noastre în Berlin."

[47] Mai târziu adăugată şi îmbogăţită, apărută şi în germană cu titlul „Teoria atomică". Un exemplar se găseşte şi în biblioteca lui Rudolf Steiner.

teosofică se considerau atomii ca un principiu fundamental al existenţei, în loc ca ei să fie recunoscuţi drept rezultate şi mijlocitori ai unor acţiuni spirituale concrete.

Din acelaşi motiv el nu a vorbit nici despre o tehnică doar exterioară de mărire şi micşorare, ci despre faptul că, începând din secolul nostru, al XX-lea, încet şi treptat, va apărea o nouă însuşire *naturală* a oamenilor, o clarvedere eterică, şi prin aceasta reapariţia lui Christos în eteric va putea fi percepută[48]. După aceasta vor exista şi chimişti şi fizicieni ce nu vor mai teoretiza că există doar atomi materiali, ci că materia este construită în sensul în care „a organizat-o şi a ordonat-o încet, încet Christos”.[49]

Despre faptul că în indicaţia – că în timpurile viitoare se va putea *construi* cu atomi – este vorba de stăpânirea forţelor eterice, a forţelor vii, se vede clar din conferinţa din 2 ianuarie 1906 (în acest volum). Într-o conferinţă ţinută ceva mai târziu (München, 4 decembrie 1907, conţinută în GA 98), acest lucru se găseşte încă o dată exprimat clar, acolo unde se spune:

„...Când omul va fi lucrat cândva atât de mult asupra sa încât se va afla pe prima treaptă a clarvederii, atunci viaţa plantelor, legile viului îi vor deveni într-atât de clare, pe cât de clare ne sunt în prezent legile lumii minerale.

Dacă asamblaţi o maşină, dacă construiţi o casă, atunci acestea sunt construite după legile lumii minerale. O maşină este construită după legile lumii minerale, o plantă însă nu o putem construi în acest fel. Dacă vreţi să aveţi o plantă, dumneavoastră trebuie să lăsaţi această muncă în seama entităţilor care stau la baza naturii, în viitor se vor

---

[48] Vezi ***Evenimentul apariţiei lui Christos în eteric***, GA 118, 1977.

[49] Vezi ***Conducerea spirituală a omului şi a omenirii*** (Cap. III), GA 15, 1974

putea produce plante în laborator, însă numai atunci când aceasta va fi pentru om un sacrament, o acţiune sfântă, întreaga producere a viului va fi permisă omului abia atunci când el va fi într-atât de serios şi de purificat, încât masa de laborator va deveni pentru el altar. Mai devreme nu va fi divulgat nici cel mai mic secret despre felul cum sunt alcătuite aceste fiinţe vii. Cu alte cuvinte: Eul ca Eu cunoscător trăieşte în regnul mineral şi va urca la regnul vegetal şi va învăţa să-l înţeleagă aşa cum înţelege astăzi regnul mineral. Mai târziu va învăţa să înţeleagă şi legitatea regnului animal şi apoi pe cea a regnului uman. Toţi oamenii vor învăţa să înţeleagă interiorul plantei, al animalului şi al omului; acestea sunt perspective de viitor. Ceea ce înţelegi cu adevărat poţi şi expune, poţi înfăţişa, de exemplu, un ceas. Omul actual nu va putea înfăţişa niciodată ceva din natura vie fără ajutorul entităţilor aflate în spatele naturii, până când aceasta nu va fi pentru el o acţiune sacramentală."

COMPLETĂRI

În cele ce urmează sunt redate descrieri privitoare la druizii şi la Misteriile scandinave (vezi conferinţa din 20 septembrie 1904) precum şi relatarea Legendei Templului din opera lui Charles William Heckethorn „Societăţi secrete, Alianţe secrete şi Doctrine secrete" ediţie germană Leipzig 1900). Cartea, care se găseşte în biblioteca lui Rudolf Steiner, conţine sublinieri făcute de mâna sa şi a fost în mod evident folosită de el în legătură cu conferinţele existente în acest volum.

DRUIZII

Etimologie – Templu – Locuri de iniţiere – Rituri – Învăţături – Putere politică şi judecătorească – Preotese – Decădere şi sfârşit

Învăţăturile oculte ale druizilor se asemănau foarte mult cu cele ale preoţilor orientali ai Antichităţii şi se împărţeau în învăţături exoterice şi învăţături esoterice. Riturile druide, practicate atât în Gallia, cât şi în Britania, şi-au atins dezvoltarea lor maximă în ţara din urmă, unde insula Anglesey trecea drept reşedinţa lor. În mod obişnuit, cuvântul „druizi" este derivat din cuvântul grecesc δρῦς (= stejar), un copac venerat ca deosebit de sfânt; dar el se lasă derivat şi din cuvântul galic „druidh", care înseamnă un „bărbat înţelept" sau „vrăjitor".

Templele, în care druizii păstrau focul lor sfânt, erau situate de cele mai multe ori pe dealuri şi în păduri dese de stejari. Stilul de construcţie al lor era fie în formă de cruce, deoarece crucea era considerată simbolul renaşterii, fie în formă de cerc, deoarece cercul simboliza Universul, fie în formă de aripă, pentru a sugera mişcarea spiritului divin, fie în formă de şarpe, deoarece şarpele constituia simbolul Osirisului druid – Hu, fie în formă de ou, pentru a aminti de oul cosmic din care, conform tradiţiilor multor popoare, a ieşit Universul sau, conform altor tradiţii, a provenit prima pereche de oameni. Construcţia era executată din pietre necioplite, al căror număr se orienta după anumite calcule astronomice. Piatra din centru era mai mare decât toate celelalte şi se bucura, ca reprezentantă a Dumnezeirii, de o mare cinste. Cele mai de vază erau Templele de piatră de la Stonehenge, Avebury şi Shap în Anglia. Acolo unde nu era la dispoziţie o sursă de piatră, în locul pietrelor se foloseau grămezi de pământ; în astfel de cazuri, Templul consta dintr-un val de pământ înalt înconjurat de morminte. La

realizarea acestei Coline-templu s-a depus o muncă uriaşă; aşa de exemplu, conform calculelor lui Stukeley, ridicarea unei coline, precum cea de la Silbury-Hill, a costat aproximativ douăzeci de mii Lire sterline.

Sfânta Sfintelor în cadrul Misteriilor se numea Cromleh sau Dolmen. Ea era folosită drept Pastos (loc de iniţiere sau renaştere) şi consta din trei pietre aşezate vertical, pe care era aşezată o piatră transversală plată, astfel încât se forma un fel de chilie. Dar aceste Cromlehuri sau Dolmene formau doar o mică parte din spaţiile extinse care erau necesare la aparatul de iniţiere. Întregul ansamblu al Misteriului se numea Coer Sidi şi cuprindea un lung şir de clădiri anexate Templului propriu-zis, cu numeroase încăperi, chilii, camere boltite, băi, culoare ingenioase ş.a.m.d., care erau echipate cu dispozitive utilizate în toate Misteriile pentru înspăimântarea şi punerea la încercare a candidaţilor la iniţiere şi care, de regulă, erau subterane.

Druidismul cuprindea toate studiile religioase şi filosofice cunoscute în perioada respectivă în acele ţinuturi. Ritualurile se refereau fără îndoială la evenimente astronomice. Zeităţile principale se pot rezuma la două mari: una masculină şi alta feminină, marele Tată şi marea Mamă: Hu şi Ceridwen, care în toate privinţele corespund lui Osiris şi Isis sau lui Bahus şi Ceres etc. Ceremoniile de iniţiere aveau loc trimestrial; timpul exact la care aveau loc depindea de mersul Soarelui, în special de momentele la care surveneau solstiţiile şi echinocţiile. Sărbătoarea anuală se celebra în ajunul zilei de 1 mai şi era iniţiată prin aprinderea de focuri de bucurie pe toate colinele de piatră şi Cromlehurile din întregul ţinut. Acestea ardeau întreaga noapte şi în jurul lor se reprezentau dansuri şi cântece în cor în cinstea Soarelui, care atunci, probabil, se ridica din

mormânt. Sărbătoarea exuberantă se continua până la miezul zilei de întâi mai; îndată ce astrul zilei se afla la zenit, preoţii şi publicul se retrăgeau în pădure, pentru a se deda celor mai rele orgii.

Iniţierea festivă a candidaţilor se făcea la miezul nopţii şi cuprindea trei grade: eubaţii, barzii şi druizii. Candidatul la admitere era aşezat într-un coşciug, prin care se sugera moartea lui Hu, adică a Soarelui, în timp ce învierea sa, la cel de al treilea grad, simboliza reapariţia Soarelui. Punerea la încercare a curajului său era asemănătoare încercărilor existente în toate celelalte Misterii ale Antichităţii.

Sărbătoarea de 25 decembrie era serbată prin aprinderea unor focuri mari pe colină în scopul vestirii zilei de naştere a Dumnezeului-Soare. În această zi, după presupusul solstiţiu de iarnă, el începea – aşa se credea – să crească şi, treptat, să urce. Această sărbătoare o ţineau nu numai druizii, ci întreaga lume antică. Focurile reprezentau forţa şi văpaia Soarelui, în timp ce mereu-verdele folosit reprezenta acţiunea puterii reînnoite a astrului zilei asupra vegetaţiei. Sărbătoarea solstiţiului de vară avea loc pe 24 iunie. Chiar şi Biserica creştină a preluat aceste zile festive păgâne, una ca ziua de Crăciun, cealaltă ca ziua Sfântului Ioan, doar că în locul semnificaţiei astronomice de odinioară a apărut una teologică. Datina veşnicului verde din Bisericile creştine din perioada Crăciunului constituie o continuare a aceluiaşi obicei la druizi.

Învăţăturile principale ale druizilor se referau la o singură fiinţă, Fiinţa supremă, la un Dincolo, cu recompensele şi pedepsele lui, la nemurirea sufletului şi la peregrinarea sufletelor (metempsihoză). În afară de asta, ei credeau că apa ar fi principiul originar propriu-zis şi că ea

a existat înaintea Creaţiunii într-o puritate imaculată. Această idee era, evident, în contradicţie cu o altă învăţătură de-a lor, şi anume că ziua ar fi provenit din noapte, deoarece acesta din urmă (= haosul) a existat înaintea creării celei dintâi. De asemenea, ei nutreau concepţia că timpul ar fi doar un fragment de veşnicie prins din zbor şi că ar exista un şir nesfârşit de lumi. În mare, învăţăturile lor se asemănau cu cele ale pitagoreicilor. O mare veneraţie o manifestau faţă de numerele 3, 7, 19 (= ciclul lunar) şi 147 – acesta din urmă deoarece el este rezultatul multiplicării puterii a doua a lui 7 (49) cu trei. De asemenea, ei puneau mare preţ pe ghicitul viitorului; ei se foloseau în acest scop de zborul păsărilor, de jertfele umane, de caii albi, de cercurile lăsate de apă, precum şi de trasul odgonului. Ei posedau totuşi şi considerabile cunoştinţe ştiinţifice.

Puterea druizilor o depăşea adesea pe cea a domnitorilor. Ei erau singurii interpreţi ai religiei şi aveau control asupra tuturor jertfelor; nicio persoană privată nu putea aduce o jertfă fără încuviinţarea lor. Ei deţineau dreptul de a excomunica pe cineva – cea mai îngrozitoare pedeapsă în afara pedepsei cu moartea –, de urmările căreia nu erau scutite nici măcar notabilităţile cele mai sus puse. Fără încuviinţarea druizilor, marele consiliu de stat nu putea declara nici război, nici încheia pace. Ei aplanau toate certurile prin hotărâri irevocabile şi aveau voie de asemenea să condamne la moarte. Altarele lor înotau în sânge omenesc. Din când în când aduceau spre jertfire mulţimi întregi de bărbaţi, femei şi copii, care erau închise în turnuri mari din nuiele împletite şi li se dădea foc, asta servind totodată măririi prestigiului acestei preoţimi ambiţioase şi însetate de sânge. Ei preferau – deoarece, probabil, era mai plăcut Zeilor – să jertfească răufăcători;

dacă însă aceştia lipseau, „se mulţumeau” şi cu nevinovaţi. Aceste jerfe erau aduse în special în ajunul unui război sau în perioadele unei mari nenorociri naţionale sau pentru obţinerea însănătoşirii personalităţilor sus-puse, grav bolnave.

Preotesele îmbrăcate în alb, care purtau o centură de metal, preziceau viitorul prin observarea fenomenelor naturale, dar şi mai bine din jertfele umane. Dintre sarcinile lor făcea parte şi omorârea prizonierilor de război şi a persoanelor condamnate la moarte de druizi; din intestinele aburinde ale celor omorâţi şi din felul în care sângele curgea din răni, ele trăgeau concluziile lor profetice. Multe dintre ele duceau o viaţă de castitate perpetuă, în timp ce altele se dedau la cele mai mari desfrânări. Ele locuiau pe stânci izolate, scăldate de valurile mării, iar locuinţele lor erau considerate de marinari Temple, pline de un miracol inexprimabil. Unele dintre aceste preotese le ghiceau navigatorilor, care le atribuiau toate puterile imaginabile; aceasta era valabil în special pentru cele nouă preotese ce trăiau pe insula Sena sau Liambis – conform legendei, locul de naştere al lui Merlin. Preotesele druide care locuiau în apropierea gurilor Loirei, aveau grijă ca anual să distrugă Templul lor şi să construiască unul nou; dacă i se întâmpla uneia dintre ele să lase să îi cadă ceva din noul material de construcţie „sfânt”, celelalte se repezeau cu ţipete stridente asupra ei, pentru a o sfâşia în bucăţi şi a-i împrăştia peste tot membrele pline de sânge.

Cu cât romanii au câştigat mai mult teren, cu atât mai mult a decăzut şi puterea druizilor. În cele din urmă, în anul 61 d.Ch., ei au fost atacaţi în cetatea lor principală de pe insula Anglesey de Suetonius Paulinus – guvernator al Britanniei sub Nero – bătuţi crunt şi arşi în număr mare pe

rugurile pregătite chiar de ei pentru romani, pe care aveau de gând să-i ia prizonieri. În Gallia ei s-au menţinut – în special la Cap Finisterre şi în apropiere de insula Sena – încă aproximativ două sute de ani, până ce extinderea Creştinismului i-a alungat definitiv. Chiar dacă druidismul ca atare a fost înlăturat, totuşi multe din obiceiurile lor religioase s-au păstrat încă mult timp; în Britannia, de exemplu, s-a dovedit necesar, încă pe vremea lui Kanut (secolul al XI-lea), să se interzică poporului adorarea Soarelui, a Lunii şi a focului. În Francmasonerie dăinuiesc şi acum unele exerciţii druidice; în fond, acestea nu sunt altceva decât adorarea aştrilor, iar unii scriitori de specialitate vor să dovedească că Francmasoneria a fost întemeiată curând după edictul lui Kanut şi ca urmare a acestuia, şi că motivul păstrării cu mare strictețe a secretului trebuie căutat tocmai în interzicerea totală a druidismului.

MISTERIILE SCANDINAVE

Droţii – Extincţia lor – Ritualul – Interpretarea astronomică – Sărbătoarea Jule

Vechea preoţime scandinavă se chema „droți" şi a fost chemată la viaţă de Sigge, un prinţ scit, care, conform legendei, urmează să ia mai târziu numele de Odin. Această corporaţie constă din douăsprezece persoane, care altfel mai deţineau şi funcţia de judecător; în aceasta trebuie căutată originea curţii de juraţi compusă din doisprezece membri, care mai întâi a luat naştere în Anglia, iar mai târziu în multe alte ţări. Puterea lor era atât de mare, încât puteau alege după bunul plac oamenii destinaţi pentru jertfire – chiar şi pe suveran, dacă aşa le convenea. De aici şi strădania acestuia de a fi cu orice preţ în relaţii bune cu aceşti preoţi atotputernici; şi întrucât Ordinul rămânea

limitat la o singură familie, el a devenit colosal de bogat. Administrarea sa arbitrară a depăşit în final orice limite, iar Creştinismul a fost îmbrăţişat cu mare entuziasm în Scandinavia doar pentru că el a promis să pună capăt acestei stări. Populaţia, din sete de răzbunare pentru nedreptăţile acumulate, i-a omorât pe droţi, a dărâmat palatele şi templele lor, a spart statuile idolilor lor şi au distrus tot ce avea legătură cu superstiţie gotică. A rămas în picioare doar ceea ce a rezistat distrugerii de către mâna omului: câteva cromlehuri, câteva monumente uriaşe din piatră brută, mai multe şiruri de grote săpate în stâncă de om şi un mic număr de grote naturale, destinate pentru iniţiere.

Întregul ritual avea o semnificaţie astronomică. Lăcaşele de iniţiere erau, ca la majoritatea Misteriilor, grote naturale sau chiar artificiale, iar candidatul la admitere trebuia să se supună celor mai înspăimântătoare probe; preoţii se îngrijeau să le facă de-a dreptul îngrozitoare. Candidatul – spre deosebire de Misteriile orientale – avea de străbătut nu şapte, ci nouă (nouă este pătratul Treimii tainice) spaţii subterane. El primea dispoziţia să caute cadavrul lui Baldr, zeul Osiris scandinav, care a fost omorât de Loki, prinţul întunericului; şi el avea sarcina să cheme din nou la viaţă, folosind orice mijloace, pe Zeul solar mort. El şi reuşea aceasta de obicei, după care, în Sfânta Sfintelor, depunea un jurământ de tăcere festiv pe o sabie scoasă din teacă şi-l întărea bând o băutură de hidromel dintr-un craniu omenesc. La sfârşit i se imprima semnul crucii, păstrat de asemenea cu sfinţenie de scandinavi, şi i se înmâna un inel vrăjit – darul lui Baldr cel Bun.

În cântul întâi din „Edda”, evident o descriere a ceremoniilor legate de iniţierea în Misterii, se spune că

aspirantul s-ar strădui să dobândească cunoştinţele aflate în posesia Zeilor (Asen). El descoperă un palat, al cărui acoperiş imens este acoperit cu scuturi de aur. Apoi el întâlneşte un bărbat care era ocupat cu aruncarea în sus a şapte flori. Palatul înseamnă lumea, acoperişul cerul, scuturile de aur sunt stelele, cele şapte flori sunt cele şapte planete. Întrebat de numele său, candidatul răspunde: „Umblător", ceea ce înseamnă Peregrin, în acest caz cineva care merge de jur împrejur spre a da omenirii cele necesare pentru subzistenţă. Prin aceasta se avea în vedere Soarele, care este candidatul la iniţiere. Palatul este cel al regelui; aşa numeau vechii mistagogi astrul zilei. Peregrinul zăreşte apoi trei jilţuri; pe cel mai de jos tronează Har, „Regele sublim", pe cel mijlociu Jafuhar, „Egalul Celui Sublim", pe scaunul cel mai înalt Trinitatea. Aceste trei figuri care tronează corespund personajelor pe care le vedeau neofiţii la iniţierea în secretele eleusine: Hierofantul, Purtătorul de făclie (Daduhus) şi preotul de altar (Epibomit); ei corespund de asemenea Maestrului, primului şi celui de-al doilea Supraveghetor sau Gardian al Francmasoneriei – reprezentanţi simbolici ai Soarelui, Lunii şi marelui Arhitect cosmic (Demiurgos). Însă Treimea scandinavă este reprezentată de obicei prin Zeul suprem Odin, Fiul acestuia, primul născut – Thor (mijlocitorul între Odin şi oameni, deţinătorul puterii nelimitate asupra Universului, motiv pentru care capul său a fost înfăţişat ca fiind înconjurat de douăsprezece stele) şi hermafroditul Freya, acesta din urmă decorat cu tot felul de distincţii reprezentând stăpânirea asupra iubirii şi căsniciei.

Înţelepciunile împărtăşite neofitului conţineau şi învăţătura, cum că Zeul cel mai mare şi mai vechi s-ar numi „alfader" (= Allvater – Tatăl Universului) şi că el ar avea douăsprezece porecle. Acestea amintesc de cele

douăsprezece atribute ale Soarelui, cele douăsprezece constelaţii şi cele douăsprezece Zeităţi supreme ale Egiptului, Greciei şi Romei. Printre Zeii mitologiei scandinave întâlnim pe Baldr cel Bun, a cărui poveste, aşa cum s-a menţionat, forma subiectul ceremoniilor de iniţiere. Baldr corespunde Mitras-ului oriental, iubita Soarelui. El vede dinainte pericolul care îl ameninţă, căci îl visează în vis. Ceilalţi Zei ai Walhalei – Olimpul vechilor scandinavi – cărora el le împărtăşeşte temerea lui, îl liniştesc şi nu permit să i se întâmple ceva rău, toate lucrurile din natură jură să nu-i pricinuiască nimic rău; doar vâscul, datorită naivităţii sale extraordinare, nu este atras spre a depune jurământul. Spre amuzamentul lor, Zeii aruncă în Baldr cu tot felul de lucruri periculoase, fără a-l răni. Hoder cel Orb (= destinul) nu ia parte la început la distracţie; însă Loki cel Rău (= întunericul, iarna) îi dă în mână o ramură de vâsc, şi îl convinge să o arunce şi el. Urmarea este că Baldr este răpus şi cade mort. Din această cauză, druizii din Scandinavia, Gallia şi Britannia au grijă ca la solstiţiul de iarnă să culeagă ramuri de vâsc; ei tăiau aceste ramuri cu un cuţit curbat, pentru a aminti de secţionarea cercului zodiacal, datorită căreia a avut loc uciderea lui Baldr. În Snorros Edda se mai găseşte şi o altă legendă, conform căreia Odin a fost omorât, şi Freya – Isis scandinavă sau Venus – a pornit pentru a căuta cadavrul său – legendă similară cu a egiptenilor despre Osiris şi Isis sau cu a grecilor despre Ceres şi Proserpina; de asemenea, şi semnificaţia astronomică este asemănătoare.

Una din sărbătorile principale ale scandinavilor, ca şi a druizilor, era sărbătoarea solstiţiului de iarnă. Întrucât aici era vorba despre noaptea cea mai lungă a anului, ei i se atribuia crearea lumii din întunericul originar şi au numit-o „Muma nopţii". Această sărbătoare se numea „Jule" (din

Helios = Soare alterat) şi era sărbătorită cu manifestări de bucurie. În Anglia şi Scoţia se foloseşte şi astăzi pentru Crăciun cuvântul „Jule", aproape la fel de des precum cuvântul „Christmas".

LEGENDA TEMPLULUI

Când Solomon s-a hotărât să construiască Templul, a pus să fie chemaţi de peste tot arhitecţi, pe care i-a împărţit în grupe şi i-a pus sub comanda arhitectului Adoniram sau Hiram-Abiff, trimis lui de către prietenul şi aliatul său Hiram, regele Tyrului. Conform tradiţiei, genealogia constructorilor Templului mistic era următoarea: Unul dintre Elohimi (Spirite originare) a luat-o în căsătorie pe Eva, care i-a născut un fiu pe nume Cain; Iehova însă, sau Adonai, de asemenea unul dintre Elohimi, l-a creat pe Adam şi l-a unit cu Eva, care acum l-a născut pe Abel. Ca pedeapsă pentru neascultarea Evei, Adonai i-a obligat pe fiii lui Cain să se supună familiei lui Abel. În timp ce Cain, în ciuda râvnei cu care muncea pământul, avea un venit mic, Abel se bucura de o mulţime de timp liber păzind turmele sale. Iehova a respins darurile de jertfă ale lui Cain şi a trezit discordie între fiii născuţi din foc ai Elohimilor [Cain şi urmaşii lui n.t.] şi oamenii cu descendenţă pur pământească [Abel şi urmaşii lui n.t.]. Drept urmare, Cain l-a omorât pe Abel. Atunci Adonai i-a urmărit pe fiii lui Cain şi a supus familia nobilă, care a inventat artele şi ştiinţele[50], fiilor lui Abel.

Enoh, un fiul al lui Cain, i-a învăţat pe oameni arta de a ciopli piatra, de a construi case şi a forma societăţi civile. Fiul lui Enoh, Irad, şi nepotul său, Mehujael, au ridicat diguri şi baraje, iar din buştenii de cedru au făcut grinzi. Un

[50] Puranele preamăresc cu entuziasm inteligenţa urmaşilor lui Cain şi desăvârşirea la care ei au adus artele vieţii civice.

alt vlăstar al lui Cain, Metusael a inventat literele sfinte, cărţile Tau şi simbolul **T**, după care se recunoşteau între ei lucrătorii ce descindeau din foc. Lameh, ale cărui profeţii sunt de neînţeles pentru profani, a avut patru copii: Jabal, primul care i-a învăţat pe oameni prelucrarea pielii de cămilă; Jubal, inventatorul harfei; Naamah, mama torcătoarelor şi ţesătoarelor; Tubal-Cain, care a construit primul cuptor de topirea metalelor, a fost primul metalurg şi a săpat în munţi grote subpământene, pentru a-şi proteja neamul său împotriva potopului. Cu toate aceste grote, doar Tubal-Cain şi fiul său au scăpat cu viaţă din acest potop. Soţia lui Ham, al doilea fiu al lui Noe, s-a îndrăgostit de fiul lui Tubal-Cain şi l-a făcut tată al lui Nimrod, care a născocit vânătoarea şi a întemeiat Babilonul. Adoniram, un urmaş al lui Tubal-Cain, părea a fi chemat de Dumnezeu la conducerea miliţiei bărbaţilor liberi, care trebuiau să-i unească pe fiii focului cu fiii gândului, ai progresului şi ai adevărului.

Hiram a construit Templul minunat al lui Solomon, a realizat minunatul tron de aur al regelui şi a ridicat multe construcţii splendide. Dar în ciuda măreţiei lui, se simţea singur, părăsit şi neînţeles. Puţini îl iubeau, mulţi îl urau; chiar şi Solomon era supărat pe el, căci îl invidia pentru geniul şi pentru gloria sa. Regele, la rândul său, era renumit pe întreg Pământul datorită marii lui înţelepciuni – într-atât de mult încât într-o zi regina din Saba, Balkis, a venit la Ierusalim pentru a-l saluta şi pentru a-i cunoaşte minunile domniei sale. Ea l-a găsit şezând pe un tron de cedru aurit, în straie aurite, iar în primul moment l-a luat drept o statuie de aur cu mâini de fildeş. El i-a pregătit o primire mai mult decât solemnă şi i-a arătat palatul său şi grandiosul Templu. În timp ce ea admira totul entuziasmată, propria ei frumuseţe a furat inima regelui

într-atât, încât la scurtă vreme i-a oferit mâna sa. Bucuroasă să-l fi cucerit pe mândrul bărbat, ea şi-a dat consimţământul. La a doua vizitare a Templului ea a repetat dorinţa de a-l vedea pe misteriosul constructor care a realizat ceva atât de minunat. Solomon a tot tergiversat împlinirea acestei dorinţi cât a putut de mult, însă până la urmă a trebuit să accepte să îi fie prezentat reginei Hiram-Abiff. Acesta i-a aruncat reginei din Saba o privire, care a făcut-o să se cutremure până în străfunduri. Îndată ea şi-a redobândit stăpânirea de sine şi l-a luat pe Hiram, împotriva nemulţumirii şi geloziei lui Solomon, sub protecţia ei. Când ea a cerut să-i vadă pe toţi muncitorii care s-au ocupat cu construirea Templului la un loc, regele a declarat aceasta ca fiind imposibil. Atunci Adoniram s-a urcat pe o piatră, pentru a fi mai bine văzut, a făcut cu mâna în aer semnul simbolic Tau, şi din toate părţile au venit în grabă toţi lucrătorii. Regina, extrem de mirată de toate acestea, a regretat în ascuns faptul că a acceptat cererea în căsătorie a regelui, căci ea s-a aprins de iubire după puternicul arhitect. Gelos, Solomon s-a hotărât acum să-l umilească pe Hiram şi să-l distrugă, deoarece vedea în Hiram un rival.

Printre muncitorii la clădirea Templului se aflau trei calfe, care erau porniţi împotriva lui Hiram deoarece el s-a împotrivit, datorită nedestoiniciei şi indolenţei lor, să-i promoveze ca maiştri: zidarul sirian Fanor, dulgherul fenician Amru şi săpătorul evreu Metusael. Solomon s-a folosit de acest trio împotriva lui Hiram, iar conspiratorii au conceput un plan de a zădărnici reuşita turnării Mării de bronz – o lucrare ce era menită să încununeze gloria lui Hiram. Tânărul lucrător Benoni, un admirator deosebit al Maestrului său, a desluşit reaua intenţie a celor trei şi i-a pârât regelui, pentru ca acesta să-i împiedice. Când s-a

ajuns la turnare, la care asista şi Balkis, şi după deschiderea cuptorului de topire, masele de bronz fluid se scurgeau în forma uriaşă, acestea au dat pe dinafară şi au curs pe pământ, astfel încât mulţimea adunată a trebuit să o ia la fugă pentru a nu fi arsă. În zadar a încercat Hiram, care şi-a păstrat un calm dumnezeiesc, să oprească, prin folosirea unor cantităţi mari de apă, curentul de foc. Amestecul de apă cu foc a produs aburi fierbinţi, care s-au ridicat în sus, pentru ca apoi să cadă din nou la pământ sub forma unei ploi de foc ucigaşă. Nefericitul constructor a încercat să caute alinare la o inimă credincioasă şi să vorbească de aceea cu Benoni; dar el nu l-a putut găsi, căci nobilul tânăr a fost omorât pe când încerca să împiedice nereuşita Maestrului, deoarece a văzut că Solomon, în ciuda avertismentului său, nu a luat nicio măsură.

Hiram a rămas pe scena unde s-a petrecut întreaga nenorocire; în supărarea sa el nu a observat apropierea mării de foc ce-i punea în pericol viaţa. În primul rând el s-a gândit la dezamăgirea amară a reginei din Saba, care venise pentru a-l felicita pentru marele triumf ce era de aşteptat. Deodată, de sus a răsunat o voce stranie, care striga: „Hiram! Hiram! Hiram!" Privind în sus, el a văzut plutind deasupra, în aer, o făptură uriaşă, care i s-a adresat: „Fii fără teamă, fiul meu, căci eu te-am făcut rezistent la foc; aruncă-te în flăcări!" El a intrat în cuptorul de topire, fără să se rănească; ba chiar a simţit o desfătare de nedescris atunci când, împins de o forţă irezistibilă, a pătruns tot mai departe. „Încotro mă conduci?" întrebă el. – „În centrul Pământului, în sufletul lumii, în imperiul marelui Cain, unde domneşte libertatea. Acolo încetează invidia tiranică a lui Adonai, acolo putem gusta, batjocorind mânia sa, fructul din pomul cunoaşterii; acolo este căminul tatălui

tău." – „Cine sunt eu şi cine eşti tu?" – „Eu sunt Tatăl taţilor tăi, sunt Tubal-Cain, fiul lui Lameh."

Tubal-Cain l-a condus pe Hiram în sanctuarul focului, unde el i-a înfăţişat slăbiciunile şi pasiunile inferioare ale lui Adonai, care ar manifesta duşmănie faţă de propria sa creatură şi a condamnat-o fără milă la moarte, pentru a se răzbuna pe Spiritele focului, care l-au copleşit – pe om – cu binefaceri. Hiram a stat curând înaintea strămoşului lui, Cain, în a cărui frumuseţe se reflecta Creatorul său, îngerul de lumină. Cain, ale cărui nobile convingeri morale au trezit invidia lui Adonai, i-a povestit lui Hiram toate suferinţele pe care teribilul Iehova le-a abătut asupra sa. Deodată a răsunat vocea „vlăstarului lui Tubal-Cain şi a surorii lui Naamah": „Ţie ţi se va naşte un fiu, pe care tu nu-l vei vedea de fapt, dar ai cărui urmaşi vor face să trăiască în veci neamul tău. Superior neamului lui Adam, neamul tău va dobândi domnia asupra lumii. Multe secole vor trece, în care el îşi va dedica curajul şi însuşirile lui înalte slujirii neamului mereu nerecunoscător al lui Adam, până ce în final cei mai buni devin cei mai puternici şi vor introduce din nou pe Pământ adorarea focului. Urmaşii tăi invincibili vor distruge puterea regilor, ajutoarele lui Adonai întru stăpânirea sa samavolnică. Mergi, fiul meu, Spiritele focului sunt cu tine!" Tubal-Cain i-a înmânat ciocanul, cu care el însuşi înfăptuise atât de multe lucruri măreţe, şi a adăugat: „Acest ciocan şi Spiritele focului te vor ajuta să termini repede opera rămasă neterminată datorită prostiei şi răutăţii omeneşti." Abia ajuns la suprafaţa Pământului, Hiram a verificat forţa minunată a preţiosului ciocan, iar la ivirea zorilor, piesa turnată a Mării de bronz era complet realizată. Artistul şi Balkis au fost încântaţi, iar poporul venit în grabă a privit cu uimire puterea secretă,

prin care într-o noapte a fost compensată nenorocirea de dinainte cu o zi.

Curând după aceea, într-o zi, Balkis a mers, însoţită de suita ei, să se plimbe în afara Ierusalimului, şi pe drum l-a întâlnit pe Hiram, care era singur şi adâncit în gânduri. Amândoi şi-au mărturisit reciproc iubirea. Când Had-had (pasăre care îndeplinea pe lângă regină funcţia unui mesager al Spiritelor focului) l-a văzut pe Hiram făcând în aer semnul mistic **T**, a înconjurat în zbor capul său, după care s-a coborât pe încheietura mâinii lui. Atunci Sarahil, doica de odinioară a reginei, a strigat: „Prevestirea s-a împlinit! Had-had îl recunoaşte pe soţul pe care Spiritele focului l-au destinat lui Balkis şi a cărui singură iubire ea o poate accepta!" Perechea nu a mai ezitat să se logodească şi s-a sfătuit în privinţa măsurilor viitoare. Mai întâi Hiram trebuia să părăsească Ierusalimul şi să se îndrepte către Arabia, unde Balkis vroia să-l urmeze îndată ce ar fi reuşit să înşele vigilenţa regelui şi totodată să rupă logodna cu el. Ambele i-au reuşit atunci când Solomon, într-o zi, s-a îmbătat; ea i-a scos din deget inelul de logodnă. În gelozia sa, el a înştiinţat în secret pe cele trei calfe care prejudiciaseră turnarea, că şi-ar dori eliminarea rivalului. Înaintea plecării planificate, Hiram a apărut încă o dată în templu, iar aici el a fost răpus de către cei trei. Cu toate acestea, înainte de a-şi da ultima suflare, el a reuşit să arunce Triunghiul de aur, pe care îl purta la gât şi pe care era gravat cuvântul de Maestru, într-o fântână adâncă. Asasinii au învelit cadavrul, l-au îngropat pe o colină izolată, iar pe mormânt au sădit o ramură de acacie.

Când Hiram, şapte zile la rând, nu s-a arătat, Solomon a fost nevoit, deşi cu neplăcere, să conceadă dorinţei poporului şi să pună să fie căutat. Trei maiştri au descoperit cadavrul şi, întrucât ei le bănuiau pe cele trei

calfe că ar fi fost ucigaşii, deoarece ştiau că Hiram le-a refuzat gradul de maistru, au hotărât, din precauţie, să schimbe parola de Maestru. Primul cuvânt care se nimerea să fie rostit în timp ce se deshuma cadavrul, urma să fie viitoarea parolă de Maestru. Când deci unul dintre ei a văzut că pielea s-a desprins de pe corp, a strigat: „Makbenah!" (aproximativ „Frate ucis" sau „carne separată de os"), şi aşa „Makbenah" a devenit parola de recunoaştere a gradului de Maestru. Cei trei ucigaşi au fost prinşi şi ei s-au sinucis, pentru a nu ajunge pe mâna justiţiei; capetele lor au fost predate regelui. Întrucât Triunghiul de aur nu s-a descoperit lângă cadavrul lui Hiram, s-au făcut după aceea cercetări, şi în cele din urmă a fost găsit în acea fântână. Solomon l-a aşezat pe un altar triunghiular, care se găsea într-o încăpere boltită secretă, dedesubtul celei mai izolate părţi a Templului; pentru a ascunde şi mai bine Triunghiul de aur, a aşezat pe el o piatră cubică, ce conţinea cele zece porunci. În cele din urmă, încăperea boltită, de existenţa căreia ştiau numai 27 de Aleşi, a fost zidită.

LEGENDA TEMPLULUI

(din cartea lui Berthold Volz „Contele de Saint-Germain") Completare la nota 117.

La întoarcerea mea de la Berlin şi Hanau, l-am văzut în Altona pe rău famatul Conte Saint-Germain, care părea să-mi acorde prietenia sa, în special după ce a auzit că eu nu aş fi un vânător, şi de asemenea nici că aş avea alte pasiuni care să mă împiedice să studiez ştiinţele superioare ale naturii. El mi-a spus atunci: „O să vă vizitez la Schleswig, iar dumneavoastră veţi vedea ce lucruri mari putem face împreună". Eu i-am dat de înţeles că aş avea multe motive să nu accept pentru moment favoarea pe care

el voia să mi-o acorde. El a replicat: „Eu știu că trebuie să ajung la dumneavoastră și trebuie să vă vorbesc." Eu nu am știut alt mijloc de a evita discuția, decât să-i spun că colonelul Koeppern, care a rămas în urmă, era bolnav și mă va urma în câteva zile, iar el ar putea vorbi cu acesta despre ceea ce voia. Apoi i-am scris lui Koeppern o scrisoare pentru a-i spune să facă, dacă dorește, tot posibilul să iasă în întâmpinarea Contelui Saint-Germain și, dacă este posibil, să-l sfătuiască să nu vină încoace. Koeppern a venit la Altona și a vorbit cu el, însă Contele a răspuns: „Dumneavoastră puteți să spuneți ce doriți, eu trebuie să merg la Schleswig, și nu voi renunța. Restul se găsește. Dumneavoastră veți avea grijă să-mi pregătiți acolo locuință ș.a.m.d." Koeppern mi-a comunicat acest rezultat al discuției lor, pe care eu nu-l puteam tolera.

Eu culesesem de altfel multe informații în armata prusacă despre acest bărbat neobișnuit și discutasem mult cu prietenul meu, colonelul Frankenberg, despre el. Acesta mi-a spus: „Puteți fi convins că el nu este un șarlatan și că posedă multe cunoștințe. El era în Dresda, pe când eu mă aflam acolo împreună cu soția mea. El ne-a vrut binele la amândoi. Soția mea a vrut să vândă o pereche de cercei; un bijutier i-a oferit o nimica toată pentru ei. Ea a vorbit în prezența Contelui despre asta, care i-a spus: ‚Vreți să mi-i arătați?' Ceea ce ea a și făcut. Apoi el spuse: Vreți să mi-i încredințați pentru câteva zile? El i-a înapoiat cerceii, după ce i-a înfrumusețat. Bijutierul, căruia soția mea i-a arătat după aceea, a spus: Acestea sunt niște pietre frumoase; sunt cu totul altele decât cele pe care mi le-ați arătat mai devreme!', și el i-a plătit mai mult decât dublul pentru ele."

Curând după aceea Saint-Germain a venit la Schleswig. El a vorbit cu mine despre lucruri importante și mari pe care ar vrea să le facă spre binele omenirii ș.a.m.d.

Eu nu aveam niciun chef de aşa ceva, însă până la urmă mi-am făcut mustrări de conştiinţă că respingeam, pe baza unei înţelepciuni închipuite sau din zgârcenie, cunoştinţe care în orice privinţă erau importante, aşa că am devenit discipolul său.

El vorbea mult despre înfrumuseţarea vopselelor, care aproape nu costa nimic, despre ameliorarea metalelor, adăugând că sub nicio formă n-ar trebui făcut aur, chiar dacă te-ai pricepe la aceasta, iar acestui principiu el i-a rămas necondiţionat credincios. Pietrele preţioase costă preţul de achiziţionare; dacă însă se înţelege cum să le îmbunătăţeşti, valoarea lor poate creşte infinit de mult. În natură nu există aproape nimic pe care el să nu ştie să îl îmbunătăţească şi să-l facă folositor. El mi-a încredinţat aproape toate cunoştinţele sale despre natura lucrurilor, însă doar elementele introductive, şi m-a lăsat apoi pe mine să caut, prin experimentări, mijloacele de atingere a ţelului, şi s-a bucurat enorm de progresele mele. Aşa a făcut el în privinţa metalelor şi a pietrelor; dar vopselele mi le-a împărtăşit, într-adevăr, precum şi alte câteva cunoştinţe foarte importante.

Veţi fi fiind poate curioşi să cunoaşteţi istoria sa, iar eu vi-o voi reda cât se poate de fidel, în conformitate cu propriile lui cuvinte, şi doar cu câteva explicaţii necesare pentru înţelegere.

După cum mi-a relatat, el avea 88 de ani atunci când a venit încoace, şi a murit la vârsta de 92 sau 93 de ani. El mi-a spus că ar fi fiul principelui *Rakoczy* din Transilvania şi al primei lui soţii, o Tököly. El a fost pus sub protecţia ultimului Medici, care, ca şi copil, l-a lăsat să doarmă în propria cameră. Când a auzit că amândoi fraţii lui, fiii prinţesei de Hessen-Rheinfels sau Rotenburg, dacă nu mă înşel, s-au supus împăratului Carol al Vl-lea şi ar fi primit,

după împărat şi împărătească, numele San Carlo şi Santa Elisabeta, el şi-a spus sieşi: „Bun, atunci eu vreau să mă numesc *Sanctus Germanus*, fratele sfânt."

Eu nu pot, desigur, să garantez originea sa; dar faptul că a fost deosebit de favorizat de ultimul Medici, aceasta am auzit-o şi din altă parte. Această casă, după cum se cunoaşte, era la curent cu cele mai înalte ştiinţe, şi nu trebuie să ne mirăm că el a căpătat acolo primele sale cunoştinţe. El susţinea însă că ar fi studiat prin propria străduinţă şi propriile cercetări forţele naturii. El cunoştea plantele medicinale şi rădăcinile din sol şi a inventat medicamente, de care el se slujea permanent şi care i-au prelungit viaţa şi sănătatea. Eu mai am încă toate reţetele sale, însă după moartea sa doctorii s-au pronunţat foarte vehement împotriva ştiinţei sale. Noi aveam un doctor, Lossau, care fusese farmacist şi căruia eu îi dădeam 1200 taleri anual pentru a prepara medicamentele pe care i le prescria Contele Saint-Germain, printre altele şi de preferinţă ceaiul său, pe care cei bogaţi îl primeau contra cost, iar cei săraci gratis. Aceştia din urmă aveau parte şi de o îngrijire din partea acestui doctor, care a vindecat o mulţime de oameni şi căruia, după ştiinţa mea, nu i-a murit niciun pacient. Dar după moartea acestuia, eu am obosit ascultând afirmaţiile ce veneau din toate părţile, am luat înapoi toate reţetele mele şi nu l-am mai înlocuit pe Lossau cu un alt doctor.

Fabrica de vopsele, Saint-Germain voia s-o înfiinţeze aici, în ţinut. Cea a răposatului Otte din Eckernförde stătea goală şi părăsită. Eu am avut deci ocazia să cumpăr ieftin această clădire de la marginea oraşului, şi l-am instalat pe Contele Saint-Germain acolo. De asemenea, am cumpărat materiale din mătase, pânză de in ş.a.m.d. În afară de acestea, pentru o astfel de fabrică erau necesare tot felul de

scule şi aparate. Am vopsit acolo, exact după modelul pe care l-am încercat eu însumi într-o ceaşcă, 7-8 kg. de mătase într-un cazan mare. Totul a reuşit perfect. Nu putem spune aşadar, că la scară mare nu ar merge.

Nenorocul a făcut ca Saint-Germain, după ce a venit la Eckernförde, să locuiască jos, într-o cameră umedă, unde a căpătat un reumatism foarte sever, de la care nu şi-a mai revenit niciodată complet, în ciuda tuturor leacurilor sale.

Eu îl vizitam des în Eckernförde, şi niciodată nu m-am întors fără nişte sfaturi extrem de interesante, deoarece întotdeauna îmi notam pe hârtie întrebările pe ce voiam să i le pun. În ultima lui perioadă de viaţă l-am găsit într-o zi foarte bolnav şi, aşa cum credea el, pe punctul de a muri. El s-a topit văzând cu ochii. După ce am luat masa de prânz în dormitorul său, a trebuit să mă aşez singur în faţa patului său şi el a vorbit apoi mult, fără niciun fel de reţinere, despre multe lucruri. Mi-a prevestit multe şi mi-a cerut să revin cât de curând posibil, ceea ce am şi făcut. Cu toate că la revenirea mea l-am găsit mai puţin bolnav, în schimb era cu atât mai tăcut. Când în 1783 am mers la Kassel, el mi-a spus că în cazul în care va muri în timpul absenţei mele, voi găsi un bilet sigilat scris de mâna lui, care îmi va fi de ajuns. Acest bilet însă nu l-am mai găsit; probabil el l-a încredinţat unor mâini neleale. Deseori am insistat să-mi împărtăşească încă din timpul vieţii sale ceea ce a vrut să-mi lase scris în acel bilet. Atunci el se întrista şi striga: „Ah, cât de nefericit aş fi, dragul meu prinţ, dacă aş îndrăzni să vorbesc!”

El a fost poate unul din cei mai mari filosofi din câţi au trăit vreodată. El iubea omenirea; nu cerea bani, decât pentru a-i da săracilor. El iubea chiar şi animalele, iar inima sa se preocupa doar de fericirea altora. El credea că poate ferici lumea dacă îi procură la preţuri mici noi mijloace de

amuzament sau lucruri care îi face plăcere, stofe mai frumoase şi culori mai frumoase; căci vopselele lui splendide nu costau aproape nimic. Nu am văzut niciodată un bărbat cu spirit mai clar, şi în plus el era de o erudiţie, în special în domeniul istoriei, cum rar am întâlnit.

El fusese în toate ţările din Europa, şi eu nu cunosc aproape niciuna în care el să nu fi poposit un timp mai mult. El le cunoştea din temelie pe toate. Fusese deseori la Constantinopol şi în Turcia. Franţa părea totuşi să fie ţara pe care a iubit-o cel mai mult. A fost prezentat regelui Ludovic al XV-lea de către doamna de Pompadour şi a luat parte şi la mici supeuri ale regelui. Ludovic al XV-lea avea mare încredere în el. El l-a folosit pe sub mână pentru a negocia o pace cu Anglia, şi l-a trimis la Haga. Era un obicei al lui Ludovic al XV-lea să folosească fără ştirea miniştrilor săi emisari, pe care însă îi abandona fără scrupule îndată ce ei erau descoperiţi. Ducele de Choiseul a prins de veste despre maşinaţiunile lui şi a vrut să-l aresteze. El însă a reuşit să fugă la timp. Atunci şi-a schimbat numele de Saint-Germain cu al unui Conte *Welldone*.

Principiile sale filosofice despre religie erau de un materialism pur, pe care însă el ştia să le expună cu atâta perspicacitate, încât era greu să îi opui cu succes alte dovezi; dar eu am avut de mai multe ori norocul să demonstrez deficienţele argumentelor sale. El nu era nimic altceva decât un admirator al lui Christos şi, întrucât el îşi permitea să facă despre Acesta afirmaţii care mie nu îmi făceau plăcere, i-am spus: „Iubitul meu conte, este treaba dumneavoastră dacă vreţi să credeţi sau nu în Iisus Christos; însă eu vă mărturisesc deschis că îmi pricinuiţi multă mâhnire atunci când vorbiţi de faţă cu mine contra Lui, căruia eu îi sunt cu totul devotat." El a rămas o clipă pe gânduri şi a răspuns: „Iisus Christos este Nimic; însă a vă

pricinui dumneavoastră durere, aceasta este Ceva. Deci vă promit să nu mai discut niciodată cu dumneavoastră despre acest subiect." Pe patul de moarte, în timpul absenţei mele, i-a poruncit într-o zi doctorului Lossau să-mi spună, când mă voi întoarce de la Kassel, că Dumnezeu i-ar fi arătat mila Sa, prin a-l face să-şi schimbe încă înainte de a muri părerea, şi a adăugat că el ar şti câtă bucurie mi-ar face acest lucru şi că eu voi mai face încă multe pentru fericirea lui într-o altă lume.

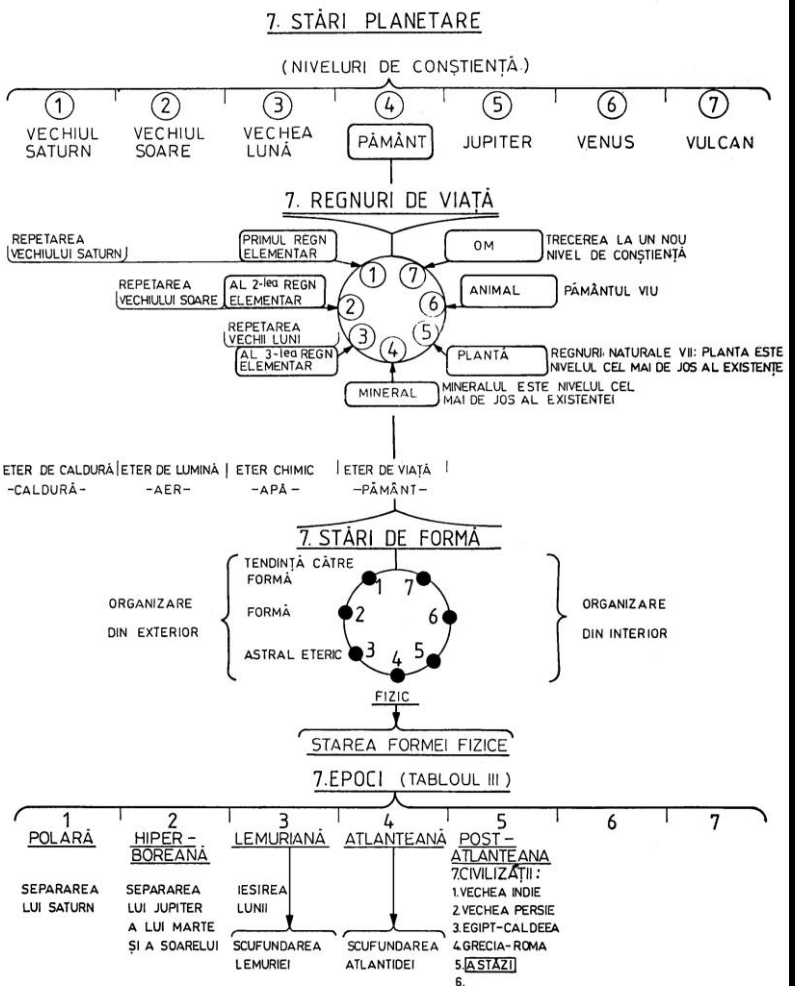
EPOCI DIN ISTORIA PĂMÂNTULUI ȘI PERIOADE GEOLOGICE

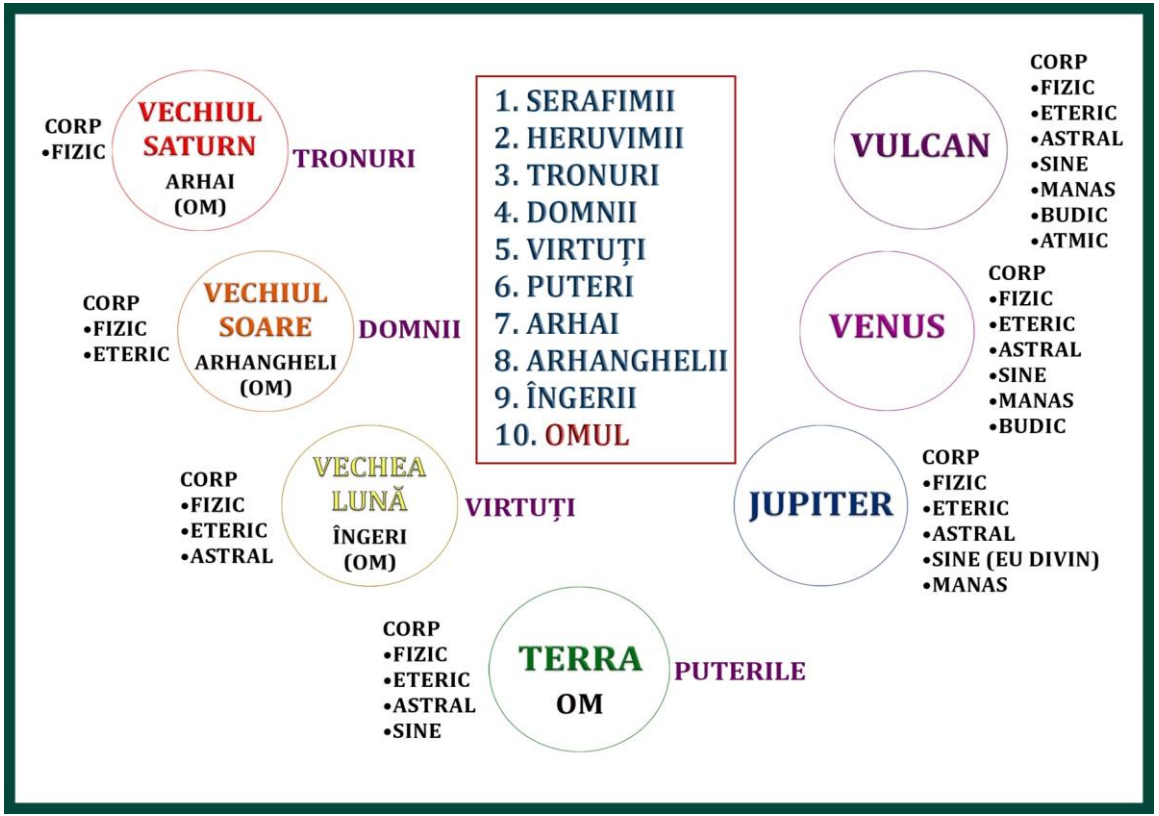
(cf. G. WACHSMUTH – Die Entwicklung der Erde)

REPETAREA FAZELOR MAI VECHI LA UN NIVEL SUPERIOR	ERA	ÎMPĂRȚIREA ÎN EPOCI			FAUNA	FLORA	FORMAREA ȘI STRUCTURA PĂMÂNTULUI
REPETAREA VECHIULUI SATURN	FAZE COSMICE	1. EPOCA POLARĂ		Stadii cosmice preliminare ale formării sistemului solar			
				Formarea sferei și a corpului lui Saturn			Diferențierea prin contracție a sferelor planetare
REPETAREA VECHIULUI SOARE		2. EPOCA HIPERBOREANĂ		Formarea sferei și a corpului lui Jupiter Formarea sferei și a corpului lui Marte Separarea Pământului și a Soarelui Pământul, organism planetar (înglobând și Luna) începe să evolueze în jurul Soarelui			
REPETAREA VECHII LUNI	PALEOZOIC	3. EPOCA LEMURIANĂ	INCEPUT	Epocă vitalizată Biosfera generatoare Diferențierea învelișurilor și a nucleului Archaic	Procese de schimb în atmosferă. Compuși albuminoizi Coloizi – suspensii		Formarea straturilor periferice. Atmosfera (TABLOU IV)
REPETAREA EPOCII POLARE ÎN EPOCA LEMURIANĂ					Primele forme animale și vegetale în atmosfera vitalizată.		Precipitare de substanțe primitive, viitoare roci primare
REPETAREA EPOCII HIPERBOREENE ÎN EPOCA LEMURIANĂ				Diferențierea internă și formarea straturilor Cambrian Silurian Devonian	Nevertebrate marine Trilobiți. Brahiopode. Corali. Pești primitivi Înmulțirea cochiliilor calcaroase	Forme vegetale primitive între două ape, alge, varec. Primele plante de uscat.	Sedimentare. Tendința de formare a unei suprafețe terestre plastice. Atmosferă apoasă și caldă.
MIJLOCUL EPOCII LEMURIENE			MIJLOC	Carbonifer	Amfibii	Ferigi Criptogame Lycopode	Cutarea suprafeței terestre (climat tropical în emisfera nordică)
				Permian Triasic	Reptile	Păduri de conifere	(Tendință puternică dar trecătoare de durificare)
SFÂRȘITUL EPOCII LEMURIENE	MEZOZOIC		SFÂRȘIT	Jurasic	Archeopterix Animale uriașe Saurieni Mamifere inferioare	Ferigi arborescente	Ieșirea Lunii Purificarea atmosferei Puternice transgresiuni marine.
				Cretacic Scufundarea Lemuriei	Păsări cu dinți Saurieni	Primii arbori foioși și plante cu flori angiosperme	Mobilitate reînoită a suprafeței terestre. Scufundarea Lemuriei
EPOCA ATLANTEANĂ	NEOZOIC (CENOZOIC)	4. EPOCA ATLANTEANĂ		1. Terțiar: Paleocen, Eocen 2. Oligocen 3. Miocen, Pliocen	Primele copitate sălbatice. Mamifere superioare Vite Primate	Continuarea diferențierii plantelor până la flora actuală.	Atmosferă caldă încă, dar în curs de răcire. Deformarea plastică a Pământului până în Cuaternar. (TABLOU VII, VIII, IX)
				4. ♍ Diluvium 5. Cuaternar: Glaciații (TABLOU XI) 6. ♍♑ 7. Scufundarea Atlantidei	(Schelete umane) Nici o nouă specie, însă modificări geografice ale florei și ale faunei.		Glaciații Scufundarea Atlantidei
EPOCA POST-ANTLANTEANĂ		5. EPOCA POST-ATLANTEANĂ		1. ♋ Vechea Indie 2. ♊ Vechea Persie 3. ♉ Egipt-Caldeea 4. ♌ Grecia – Roma 5. ♐ Astăzi 6. ♒♓ 7. ♑	Actuală	Actuală	Creșterea căldurii și micșorarea căldurii pe Pământ (TABLOU XI)

STADII PRELIMINARE ȘI PERIOADE EVOLUTIVE IN ORGANISMUL COSMIC

(cf. G. WACHSMUTH – Die Entwicklung der Erde)

1. SERAFIMII
2. HERUVIMII
3. TRONURI
4. DOMNII
5. VIRTUȚI
6. PUTERI
7. ARHAI
8. ARHANGHELII
9. ÎNGERII
10. OMUL
VECHIUL SATURN
ARHAI (OM)
CORP •FIZIC
TRONURI
VECHIUL SOARE
ARHANGHELI (OM)
CORP •FIZIC •ETERIC
DOMNII
VECHEA LUNĂ
ÎNGERI (OM)
CORP •FIZIC •ETERIC •ASTRAL
VIRTUȚI
TERRA
OM
CORP •FIZIC •ETERIC •ASTRAL •SINE
PUTERILE
VULCAN
CORP •FIZIC •ETERIC •ASTRAL •SINE •MANAS •BUDIC •ATMIC
VENUS
CORP •FIZIC •ETERIC •ASTRAL •SINE •MANAS •BUDIC
JUPITER
CORP •FIZIC •ETERIC •ASTRAL •SINE (EU DIVIN) •MANAS